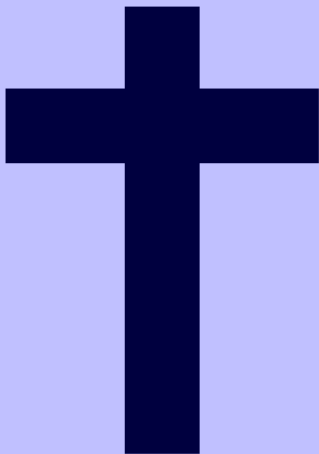

Nuevo Testamento en
mixteco de Ocotepec

New Testament in Mixtec, Ocotepec (MX:mie:Mixtec, Ocotepec)

Nuevo Testamento en mixteco de Ocotepec

New Testament in Mixtec, Ocotepec (MX:mie:Mixtec, Ocotepec)

copyright © 1977 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Ocotepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixteco, Ocotepec [mie], Mexico

Copyright Information

© 1977, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Ocotepec

© 1977, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

61c6fffd-2562-5253-8242-3993f51527e9

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	40
SAN LUCAS	64
SAN JUAN	105
HECHOS	135
ROMANOS	175
1 CORINTIOS	192
2 CORINTIOS	208
GÁLATAS	219
EFESIOS	225
FILIPENSES	231
COLOSENSES	235
1 TESALONICENSES	239
2 TESALONICENSES	243
1 TIMOTEO	245
2 TIMOTEO	250
TITO	253
FILEMÓN	255
HEBREOS	256
SANTIAGO	268
1 PEDRO	272
2 PEDRO	277
1 JUAN	280
2 JUAN	284
3 JUAN	285
JUDAS	286
APOCALIPSIS	288

TUHUN VAHA JA NI NTEE SAN MATEO

*Lista nāsa nquiji tatā Jesucristo
(Lc. 3.23-38)*

¹ Yáhá cūu lista nāsa nī nquiji tatā Jesucristo. De maá yā cūu tatā rey David, de David nī nquiji nūu tatā Abraham.

² Abraham nī ncuu dē tatā Isaac, de Isaac nī ncuu dē tatā Jacob, de Jacob nī ncuu dē tatā Judá jín ndá ñanī dē.

³ De Judá nī ncuu dē tatā Fares jín Zara, de naná ndūu dē nī ncuu Tamar. De Fares nī ncuu dē tatā Esrom, de Esrom nī ncuu dē tatā Aram.

⁴ De Aram nī ncuu dē tatā Aminadab, de Aminadab nī ncuu dē tatā Naasón, de Naasón nī ncuu dē tatā Salmón.

⁵ De Salmón nī ncuu dē tatā Booz, de naná dē nī ncuu Rahab. De Booz nī ncuu dē tatā Obed, de naná dē nī ncuu Rut. De Obed nī ncuu dē tatā Isai.

⁶ De Isai nī ncuu dē tatā David, tē nī ncuu rey. De rey David nī ncuu dē tatā Salomón, de naná dē, xihna cā nī ncuu ña ñasíhí Urías.

⁷ De Salomón nī ncuu dē tatā Roboam, de Roboam nī ncuu dē tatā Abías, de Abías nī ncuu dē tatā Asa.

⁸ De Asa nī ncuu dē tatā Josafat, de Josafat nī ncuu dē tatā Joram, de Joram nī ncuu dē tatā Uzías.

⁹ De Uzías nī ncuu dē tatā Jotam, de Jotam nī ncuu dē tatā Acáz, de Acáz nī ncuu dē tatā Ezequías.

¹⁰ De Ezequías nī ncuu dē tatā Manasés, de Manasés nī ncuu dē tatā Amón, de Amón nī ncuu dē tatā Josías.

¹¹ De Josías nī ncuu dē tatā Jeconías jín ndá ñanī dē, maá tiempo já cuáhān ndá nchiví Israel preso jondē nación Babilonia.

¹² De tá nī iyo ndá jī ñúcuán, de Jeconías nī ncuu dē tatā Salatiel. De Salatiel nī ncuu dē tatā Zorobabel.

¹³ De Zorobabel nī ncuu dē tatā Abiud, de Abiud nī ncuu dē tatā Eliaquim, de Eliaquim nī ncuu dē tatā Azor.

¹⁴ De Azor nī ncuu dē tatā Sadoc, de Sadoc nī ncuu dē tatā Aquim, de Aquim nī ncuu dē tatā Eliud.

¹⁵ De Eliud nī ncuu dē tatā Eleazar, de Eleazar nī ncuu dē tatā Matán, de Matán nī ncuu dē tatā Jacob.

¹⁶ De Jacob nī ncuu dē tatā José, tē nī ncuu yí María. De María nī ncuu ña naná Jesús, Yāā nání Cristo.

¹⁷ De jondē Abraham de jondē David de nī ncuu ūxī cūmī tatā. De jondē David de jondē tá cuáhān ndá nchiví Israel preso nación Babilonia de nī ncuu tucu ūxī cūmī tatā. De

jondē tá nī jēhēn ndá jī preso de jondē nī ncuu Cristo, suni nī ncuu ūxī cūmī cā tatā.

*Jā nī ncuu Jesucristo
(Lc. 2.1-7)*

¹⁸ De já nī ncuu Jesucristo de sūcuán nī ncuu: Naná yā María, ja nī ncundaā já cundeē ña jín José. De jondē tá ncháha ca cundeē ña jín dē, de nī jicūhun sēhe ña nī nsáhá Espíritu Santo.

¹⁹ De José, tē já cundeē ña jín, chí tē ndāā cūu dē. De nduú cūnī dē cuāha dē tūhun canoō ña, chí sa cūnī dē já ná jencuñí yuhū-ni já má cundeē dē jín ña.

²⁰ De juni sūcuán nācāni inī dē, de nī stēhēn jāni nūu dē já nī nguenda-ni iin ángel maá Jētohō ō Yāā Dios nūu dē, de nī ncāhān yā jín dē: José, sēhe tatā David, mā cūyūhū nú cueca nú ñasíhí nú María, chí sēhe ña já cacu, vāji jī jondē nūu maá Espíritu Santo.

²¹ De cacu iin sēhe yíi ña. De scūnaní nú jī Jesús, chí maá jī cūu Yāā já scācu ndá nchiví nūu cuāchi jī, ncachī ángel.

²² Sūcuán nī ncuu ndācā tiñu yáhá, tácuā quee ndāā tūhun Jētohō ō Yāā Dios já nī ncāhān tē nī nacani tūhun yā jondē janahán. De sūcuán nī ncāhān dē:

²³ Coō iin ñahan lúli, de nīhīn sēhe jī, de scācu jī iin sēhe yíi, de cunaní sūchí ñúcuán Emanuel. Cáchī tutū. De síví yáhá cáchī: Yāā Dios ndée yā jín ó.

²⁴ De nī ndoto José, de nī nsáhá dē tá nī ncachī ángel Jētohō ō Yāā Dios nūu dē. De nī jeca dē María nī ncuu ña ñasíhí dē.

²⁵ De nduú nī nquixīn dē jín ña, chí jondē nī scācu ña sēhe yíi xihna ñúhún ña. De nī scūnaní dē jī Jesús.

2

Jā nī nguenda ndá tē mago nūu yā

¹ De tá nī ncacu Jesús inī ñuū Belén ndáñuū Judea, de tiempo ñúcuán tátunī rey Herodes. Ñúcuán de jacū tē ndíchí já scuáha sīquī tiūun, nī nquiji jícá ndá dē ichi nūu quéndā ncandīi, de nī nguenda dē ciudad Jerusalén.

² De nī jicā tūhún ndá dē nchiví: ¿Ní cūu nūu iyo sūchí já nī ncacu já cuu rey nchiví hebreo? Chí ichi nūu quéndā ncandīi nī jini ndá sá iin tiūun cāhnú já cūu seña já nī ncacu jī. De vāji ndá sá já chíñúhún sá jī, ncachī dē.

³ De rey Herodes, tá nī jini dē tūhun ñúcuán, de nī ncunēhēn inī dē, jondē jín ndācā nchiví Jerusalén.

⁴ De nī nastútú dē ndācā sūtū cúnáhnú jín ndācā tē stēhēn ley janahán nūu nchiví. De nī jicā tūhún dē ndá tē ñúcuán ní cūu nūu cacu Cristo, cáchī tutū.

⁵ De nī ncachī ndá dē nūu rey: Inī ñuū Belén ndáñuū Judea. Chí sūcuán cáchī nūu

tútũ já ní ntee tēe nī nacani tũhun yā jondē janahán:

⁶ Ndá ndóhó nchivĩ ñuũ Belén ndáñúú Judá, cūñáhnú cā ñuũ nū nsúú cā ndá cā ñuũ já cūñáhnú inĩ Judá.

Chi suu inĩ ñuũ nū quee iin Yāa já tatúnĩ, de coto yā nchivĩ maá nī Israel, ncachĩ Yāa Dios.

Cáchĩ tutũ.

⁷ Ñúcuán de Herodes nī ncana yuhũ dē ndá tēe ndíchĩ já nání mago. De nī jicā tũhún vāha dē nā quĩvĩ cúu já ní nguenda tiũũ ñúcuán.

⁸ De nī ntajĩ dē ndá tēe ñúcuán já quĩhĩn dē ñuũ Belén. De nī ncāhān dē: Cuāhān ndá ní de cātũhún vāha ní ní cúu nũũ iyó sũchĩ lúlĩ. De tá nī nanihĩn ndá ní jĩ, de quijĩ ní cachĩ tũhun nī nũũ sá, tácuu suni quichiñũhún maá sá jĩ, ncachĩ rey.

⁹ De tá nī jini ndá dē tũhun já ní ncāhān rey, de cuāhān ndá dē. De maá tiũũ cāhnú já ní jini dē ichi nũũ quenda ncandĩ, nī jēcōsō nũũ cuāhān nũũ ndá dē jondē nī nguenda nũũ iyó sũchĩ lúlĩ, de ñúcuán nī jencuiñĩ.

¹⁰ De tá nī jini ndá dē já ní jencuiñĩ tiũũ, de nī ncusiĩ ndasi inĩ dē.

¹¹ De nī jinũ ndá dē nī nguĩvĩ dē inĩ vehe, de nī jini dē nũũ sũchĩ lúlĩ jín naná jĩ María. De nī jecuiñĩ jiti ndá dē nũũ jĩ, de nī nchiñũhún dē jĩ. De nī nacune ndá dē jatũn dē, de nī nsócō dē oro jín incienso jín sũja ũguā nũũ jĩ.

¹² Ñúcuán de nī stéhēn jāni nũũ ndá dē, de nī ncachĩ nũũ dē já má quínohōn dē nũũ Herodes. De incā ichi cuānohōn dē ñuũ dē.

Jā ní jinu José cuāhān ndá dē Egipto

¹³ De tá cuānohōn ndá tēe mago, de nī stéhēn jāni nũũ José já iin ángel maá Jētohō ō Yāa Dios nī ncāhān yā jín dē: Nacōo de cunu nũ quĩhĩn nũ jín sũchĩ lúlĩ jín naná jĩ jondē nación Egipto. De ñúcuán cundee nũ jondē cachĩ tũhun nī nũũ nũ. Chi Herodes ja ñatin nanducú dē sũchĩ lúlĩ jĩñá já cahnĩ dē jĩ, ncachĩ yā.

¹⁴ De nī ndoto José. De cuāhān dē jín sũchĩ lúlĩ jín naná jĩ, de nī jica ñuú ndá dē cuāhān dē Egipto.

¹⁵ De ñúcuán nī ndeē dē jondē nī jĩhĩ Herodes. De sũcuán nī ncuu tácuu quee ndaā tũhun Jētohō ō Yāa Dios já nī ncāhān tēe nī nacani tũhun yā janahán: Jondē nación Egipto nī ncana nī Sēhe nī vāji jĩ, ncachĩ Yāa Dios, cáchĩ tutũ.

Jā ní ntatúnĩ Herodes já ná cúu ndá tēe ñiquín

¹⁶ Ñúcuán de nī jini Herodes já sũcuán nī stáhvĩ ndá tēe mago dē, de nī nguĩti ndasi inĩ dē. De nī ntajĩ dē ndá soldado cuāhān, de nī jahnĩ ndácá tēe ñiquín já ũu cuiyá jín já lúlĩ cā já iyó inĩ ñuũ Belén jín ndácá ñuũ

ñatin. Chi ja nī jicā tũhún vāha dē ndá tēe mago nāsaa tiempo nī ncuu já ní ncacu Jesús.

¹⁷ De sũcuán nī nquee ndaā tũhun já ní ncāhān Jeremías, tēe nī nacani tũhun yā jondē janahán, chi nī ncāhān dē:

¹⁸ Inĩ región Ramá nī jini nī

já jácu de jácu cóhō.

Chi ndá ñahan cúu tatá Raquel, jácu ña jēhē sēhe ña,

de nduú cúnĩ ndusiĩ inĩ ndá ña, chi nī jĩhĩ ndá jĩ.

Cáchĩ tutũ.

¹⁹ Ñúcuán de nī jĩhĩ Herodes. De nī stéhēn jāni nũũ José já iin ángel Jētohō ō Yāa Dios nī ncāhān yā jín dē jondē nũũ ndeē dē Egipto:

²⁰ Nacōo de quínohōn nũ nación nũ Israel jín sũchĩ lúlĩ jín naná jĩ. Chi ja nī jĩhĩ ndá tēe já nducú cahnĩ sũchĩ lúlĩ jĩñá nícu, ncachĩ ángel.

²¹ Ñúcuán de nī nacōo dē, de cuānohōn dē Israel jín sũchĩ lúlĩ jín naná jĩ.

²² De nī nihĩn dē tũhun já Arquelao nī nũcuiñĩ dē nũũ ndiĩ tatá dē Herodes, de maá dē tatúnĩ inĩ región Judea. De yũhũ dē já quínohōn dē ñúcuán. De nī stéhēn jāni nũũ dē já ná quĩhĩn dē región Galilea, de cuāhān dē.

²³ De nī nguenda ndá dē ñúcuán, de nī ndeē dē ñuũ nání Nazaret. Sũcuán nī ncuu tácuu quee ndaā tũhun já ní ncāhān ndá tēe nī nacani tũhun Yāa Dios janahán. Chi nī ncachĩ dē já cāhān nchivĩ já tēe ñuũ Nazaret cúu Jesús.

3

Tũhun Juan tēe scuéndutē

(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

¹ De nī jica tiempo, de nī nguenda Juan tēe scuéndutē jondē nũũ ñuhun tíhā ndáñúú Judea, de suha nácani dē tũhun:

² Nacani inĩ ndá nú já sndóo nú cuāchi nú, chi ja nī ncuñatin maá Yāa ndeē andivĩ já tatúnĩ yā nũũ nũ, ncachĩ dē.

³ De Isaías, tēe nī nacani tũhun Yāa Dios jondē janahán, suha nī ntee dē tũhun Juan nũũ tutũ:

Coo iin tēe já cana jee jondē nũũ ñuhun tíhā: Sáhá tũha ndá nú maá nú, chi quenda maá Jētohō ō.

De sáhá ndá nú tiñu ndāā, chi vāji yā, cachĩ dē.

Ncachĩ Isaías.

⁴ De sahma ñũhún Juan cúu ixi camello, de núhni iin cinturón ñui chíjin dē. De já tēcú de cúu tíca langosta jín ndũxi yōcō.

⁵ De nchivĩ ciudad Jerusalén jín ndácá nchivĩ región Judea jín nchivĩ ndeē ñatin yuhũ yũte Jordán, nī nguenda ndá jĩ nũũ dē.

⁶ De nī nacani ndaā ndá jĩ cuāchi jĩ nũũ Yāa Dios, de nī scuéndutē dē jĩ inĩ yũte Jordán.

⁷ De tá nī jini dē jā vāji cuāhā tēe grupo fariseo jín tēe grupo saduceo nūū scuéndutē dē, de nī ncāhān dē: Va sēhe cōō cúu ndá nú, chí xēen nū tá cúu cōō. ¿A jani inī ndá nú jā cuu cunu nú cācu nú nūū castigo xēen jā quiji?

⁸ Túsaá de sáhá ndá nú tiñu váha, de súcuan stéhēn nū jā ní nacani ndija inī nū jā sndóo nū cuāchi nū.

⁹ De mā cānī inī ndá nú cāhān nū jā cuu cācu nū sīquī jā cúu nū tatā Abraham. Chí cāhān nī jín ndá nú jā cuu sáhá Yāa Dios jā ndacá yūū yáhá nduu sēhe Abraham jā candija váha, de tú cūnī yā.

¹⁰ De cúu ndá nú tá cúu tūndihá jāa nduú jēhe jāvíxi váha. De mitan de ja iyó tūha Yāa Dios jā cuāha yā castigo xēen, tá cúu nūū iyó tūha iin cāa jā quehndē jondē yoho ñutun. Túsaá de sáhá yā jín ndá nú tá cúu nūū sáhá yā jín ndacá ñutun jāa nduú jēhe jāvíxi váha, jā téhndē de cāyū nūū ñūhūn.

¹¹ De nduhū chí jín ndute scuéndutē nī ndá nú, de ñúcuán cúu jā stéhēn nū jā ní nacani inī nū jā sndóo nū cuāchi nū. De Yāa jā quiji, chí modo jā scuéndutē yā ndá nú cúu jā cuāha yā Espíritu Santo cundee inī áno ndá nú, de poder yā cúu tá cúu ñūhūn. De Yāa jā quiji chí cūñáhnú ndasí cā yā nsūū nduhū. Chí nduú cūñáhnú cuitī nī nūū yā, nī jā cuetñū yā nduhū vísō iin tiñu lúli cā jā cuiso nī nījān yā.

¹² De sáhá yā tá sáhá tēe stéchí trigo, chí sáhá sīn yā nchivī váha jín nchivī nēhēn, tá cúu nūū cūndoo trigo jā queē sīn paja. De nastútú yā trigo yā ndivī inī yacā yā. Sochi paja chí teñuhūn yā nūū ñūhūn jā má ndáhvā cuitī, ncachī Juan.

*Jā ní jendutē Jesús
(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)*

¹³ Ñúcuán de nī nquee Jesús región Galilea, de nī nquenda yā yūte Jordán nūū iyó Juan, tácuā scuéndutē dē yā.

¹⁴ Sochi nduú cūnī Juan scuéndutē dē yā, chí nī ncāhān dē jín yā: Sa cánuú jā scuéndutē maá ní sáán, ¿de nāsa cúu jā sa nūū sá vāji nī? ncachī dē.

¹⁵ De nī ncāhān Jesús jín dē: Nduú chí sáhá nú, chí súcuan cánuú jā squíncuu ó ndacá jā tátúnī Yāa Dios, ncachī yā. Ñúcuán de nī scuéndutē dē yā.

¹⁶ De tá nī ncuu nī jendutē yā, de nī nquee yā ndute. De nī nune-nī nūū ndēē Yāa Dios andivī, de nī jini yā jā cúun Espíritu Yāa Dios vāji, de cáá tá cáá iin paloma, de nī jínū xīnī yā.

¹⁷ De ichi andivī nī ncāhān iin tūhun: Yáhá cúu Sēhe nī jā mānī ndasí nī jín, de cúsi ndasí inī nī jín, ncachī.

4

*Jā ní jito túnī tächí Jesús
(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)*

¹ Ñúcuán de nī jín Jesús jondē nūū ñūhun tihá nī nsáhá Espíritu Santo. Chí ñúcuán coto túnī tächí cūñáhnú yā, chí cūnī jā sáhá yā cuāchi.

² De nī iyo ndité inī yā ūū xico nduú ūū xico ñuū, sá de nī nquiji sōco nūū yā.

³ De nī nquenda maá tächí cūñáhnú jā coto túnī jī yā, de nī ncāhān jín yā: Tú maá nú cúu Sēhe Yāa Dios de cāhān nū jā ndá yūū yáhá ná ndúu stāa cajī nū, ncachī.

⁴ De nī ncāhān yā jín: Nduú chí yósō nūū tutū īi: Nsūū mātúhún-ni stāa cúu jā tēcū nchivī, chí suni jín ndacá tūhun jā cāhān Yāa Dios, ncachī yā.

⁵ Ñúcuán de cuāhān tächí cūñáhnú jín yā jondē Jerusalén jā cúu ciudad īi. De nī jani jī yā xīnī torre templo.

⁶ De nī ncāhān jī jín yā: De tú Sēhe Yāa Dios cúu nú, de squíncava nú maá nú jondē nūū ñūhūn, chí scācu yā ndóhó. Chí súcuan yósō nūū tutū:

Tetiñū yā ndá ángel yā jā coto ndóhó.
De canee ndá yā ndóhó,
tácua mā scáchihī nū jēhē nū nūū yúu.
Cáchī tutū, ncachī tächí.

⁷ De nī ncāhān Jesús: Nduú chí suni yósō cā nūū tutū jā má cōtó túnī nchivī Jētoho jī Yāa Dios, á scācu yā jī á nduú, ncachī yā.

⁸ De tächí cūñáhnú nī jeca tucu jī yā cuāhān jī jín yā xīnī iin yucu súcún ndasí. De nī stéhēn jī ndacá nación níí cáhnú ñayivī nūū yā, de viī ndasí cáá ndihī.

⁹ De nī ncāhān jín yā: Ndacá yáhá taji nī nūū nū, de tú cuiñī jítí nú chíñūhún nū nduhū, ncachī.

¹⁰ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús nūū tächí: Satanás, cujiyo cuāhān, chí yósō nūū tutū jā ná chíñūhūn nchivī maá Jētoho jī Yāa Dios, de nūū mātúhún-ni yā satíñū jī, ncachī yā.

¹¹ Ñúcuán de nī ncujiyo-ni tächí cūñáhnú cuāhān. De nī nquenda ndá ángel Yāa Dios nī nchindeē ndá yā.

*Jā ní nquijehé Jesús nācani yā tūhun región Galilea
(Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15)*

¹² De tá nī nīhīn Jesús tūhun jā yíhī Juan vecāa, de cuānohōn yā región Galilea.

¹³ De nduú nī ndēē yā ñuū Nazaret, chí nī jēhēn yā nī ndēē yā ñuū Capernaum. De ñuū ñúcuán cáá yuhú mar, maá región Zabulón jín Neftalí.

¹⁴ De súcuan nī ncuu tácuā quee ndaā tūhun nī ntee Isaías, tēe nī nacani tūhun Yāa Dios janahān:

¹⁵ Región Zabulón jín Neftalí,
ichi jā cuāhān yuhú mar, lado yūte Jordán
nūū quēnda ncandīi,

jíin región Galilea nūū ndéē nchiví ndá cá nación jáā nduú jini tūhun yā.

¹⁶ Nchiví űūcuán chi modo nūū neē ndéē ji, de stúu yā luz yā nūū ji.

De nchiví ja űatin naā, űihīn ji tūhun vāha ndasí,

suu tūhun já scácu yā áno ji.

Ncachí Isaías.

¹⁷ De jondē quívi űūcuán nī nquijéhé Jesús nácani yā tūhun, de sūcuán nī ncāhān yā: Nacani iní ndá nú já sndóo nú cuāchi nú, chi ja nī ncuűatin Yāā ndéē andiví já tatúní yā nūū nú, ncachí yā.

Jā ní ncana yā cūmī tēe tīn tiacá

(Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11)

¹⁸ De jica Jesús yuhú mar Galilea cuāhān yā. De nī jini yā nūū űū tēe, de űani ndúū dē. De iin dē cúu Simón já suni nání Pedro, de incā dē cúu Andrés. De tēe tīn tiacá cúu ndúū dē, de chūhun dē űunu dē iní mar.

¹⁹ De nī ncāhān yā jíin ndúū dē: Cuniquín nduhū ná cóhōn, de nasáhá nī ndóhó tēe já űihīn cuāhā nchiví já candíja nduhū, tá cúu nūū űihīn nú tiacá, ncachí yā.

²⁰ űūcuán de nī sndóo ndúū dē-ni űunu dē, de nī jecuniquín dē yā.

²¹ De nī jica yā jacū cā, de nī jini yā nūū űū cā tēe, de suni űani ndúū dē. De cúu dē Jacobo jíin Juan, ndúū sēhe Zebedeo. De ndéē dē iní barco jíin tatá dē Zebedeo, nāchicatún dē űunu dē. De suni nī ncana yā ndúū dē já cuniquín dē yā.

²² De nī sndóo dē-ni tatá dē jíin barco, de nī jecuniquín dē yā cuāhān dē.

Jā ní stéhēn yā nūū cuāhā nchiví

(Lc. 6.17-19)

²³ De nī jica nuu Jesús níi región Galilea, nī stéhēn yā tūhun iní ndá vehe űi já cúu sinagoga. De nī nacani yā tūhun vāha nása tatúní Yāā Dios. De nī nasáhá vāha yā nchiví cúhū ndacá-ni cuēhē.

²⁴ De nī jite nuu tūhun yā cuāhān níi región Siria. De nūū yā nī nquisiáha ji ndacá nchiví cúhū, nchiví já ndóho quéhēn nūū cuēhē, jíin já játu, jíin já űuhūn táchi iní, jíin já jíhi yíhi, jíin já ní nduvehlé. De nī nasáhá vāha yā ndá ji.

²⁵ De cuāhā nchiví región Galilea jíin Decápolis, jíin nchiví ciudad Jerusalén jíin región Judea, jíin ndá űuū já íyó incā lado yūte Jordán ichi nūū quēnda ncandíi, nī jecuniquín ndá ji yā.

5

Jā ní nacani yā tūhun jondē yucu

¹ De nī jini Jesús nūū ndá nchiví cuāhā űūcuán. De nī ncaa yā yucu cuāhān yā, de nī jecundēē yā. De ndá tēe scuáha jíin yā, nī nquenda dē nūū yā űūcuán.

² De nī nquijéhé yā nī stéhēn yā ndá tūhun yāhá nūū dē:

Tūhun nācā ndetū

(Lc. 6.20-23)

³ Nācā ndetū ndá nchiví já jíin ji jáā nduú íyó vāha áno ji sīquí cuāchi ji, chi ja nī nquívi ji ndahá Yāā andiví já tatúní yā nūū ji.

⁴ Nācā ndetū ndá nchiví cúcuécá iní, chi ndusi iní ji sáhá Yāā Dios.

⁵ Nācā ndetū ndá nchiví vitá iní, chi nī nquee yuhú yā já cutahví ji űayívi.

⁶ Nācā ndetū ndá nchiví já tá-ni cúu já cócon ji yíchi ji, suni sūcuán cúu já cúni ndasí ji squíncuu ji tiñu ndāā, chi maá yā chindeé yā já cuu squíncuu ji.

⁷ Nācā ndetū ndá nchiví já cúndahví iní táhān, chi suni cundahví iní Yāā Dios ji.

⁸ Nācā ndetū ndá nchiví já íyó ndoo iní áno ji, chi cuni ji nūū Yāā Dios.

⁹ Nācā ndetū ndá nchiví já násahá māni táhān, chi cāhān Yāā Dios já sēhe yā cúu ji.

¹⁰ Nācā ndetū ndá nchiví já jíin űhvi incā nchiví ji sīquí já sáhá ji tiñu ndāā, chi ja nī nquívi ji ndahá Yāā andiví já tatúní yā nūū ji.

¹¹ Nācā ndetū ndá nú tú cāhān nāvāha ji nūū nú já sīquí nduhū, de sáhá nāvāha ji ndóhó, de stáyáhi ji ndóhó, visó nduú ná cuāchi nú.

¹² De sáhá sūi ndá nú iní nū túsaa, de sa víhi cā cusí iní nū, chi cáhnú ndasí coo táhvi nū jondē andiví. Chi suni sūcuán nī jini űhvi ji ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios já ní nquiji xihna cā nsuú cā ndá ndóhó.

Tūhun yátá sīquí űi jíin sīquí luz

(Mr. 9.50; Lc. 14.34-35; 11.33)

¹³ Ndá máá nú chi cúu nú iní űayívi tá cúu űi já yíhi nūū cúñu tácuu mā téhyū. De tú űi ná náá já űhguā, ¿de nása nduu űhguā tucu? Nduú cā tiñu cuití cā, chi sa cutē nchiví de cuāñū ji sīquí.

¹⁴ Ndá tiñu vāha já sáhá nú cúu tá cúu luz iní űayívi. De cúu nú tá cúu iní űuū já yósó xini yūcú, de mā cúu coo yuhū.

¹⁵ De nī nduú scuűáñn nchiví iin lámpara de chihi ji chíin cajón, chi sa jáni ji nūū sūcún tácuu stúu nūū ndá já ndéē iní vehe.

¹⁶ De suni sūcuán stéhēn nū luz maá nú nūū ndá nchiví, de suu cúu já cuni ji ndá tiñu vāha sáhá ndá nú, de cāhān ji já vāha ndasí Yāā cúu Tatá nú já ndéē yā andiví.

Jā ní stéhēn yā sīquí ley Yāā Dios

¹⁷ Mā cāni iní ndá nú já vāji nī já snāá nī ley já ní jēhe Yāā Dios nūū Moisés, jíin já snāá nī ndá tūhun já ní ncāhān ndá tēe nī nacani tūhun yā janahān. Nduú vāji nī já snāá nī, chi sa já stéhēn caji nī tūhun ndiso.

¹⁸ Chi ndāā cāhān nī jíin ndá nú já juni íyó andiví jíin űayívi, de mā náá cuití nī iin

punto ni iin letra nū tutū ley yā, chi jondē quee ndāā ndihi tūhun jā cāhān.

¹⁹ Túsaa de tú iin nchivī nduū squíncuu ji iin tūhun yáhá já ndácu ley yā, visō iin tūhun lulí cā cúu, de tú stéhēn ji já suni súcuan sáhá sava cā nchivī, túsaa de cuu ji nchivī núu cā inī andivī nūū tátunī Yāā Dios. Sochi tú iin nchivī squíncuu ji de stéhēn ji já squíncuu nchivī, túsaa de cuñáhnú ji inī andivī nūū tátunī Yāā Dios.

²⁰ Chi cāhān ni jín ndá nú, tú mā cóo ndāā cā tiñu sáhá nú nsūú cā tiñu sáhá ndá tēe stéhēn ley janahān jín ndá tēe grupo fariseo, de mā quívi cuitī nū ndahá Yāā andivī já tatunī yā nūū nū.

*Jā ní stéhēn yā já má quítī inī ō
(Lc. 12.57-59)*

²¹ Ja ní jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān jín nchivī janahān já má cāhnī ji ndiyi, de nāni nchivī tú cahnī ji ndiyi, de quihīn ji nūū justicia, cāchi.

²² Sochi nduhū chi cāhān ni jín ndá nú, visō vāchi já quítī inī iin nchivī cunī ji táhān ji, de suni quihīn ji nūū justicia. De tú iin nchivī cāhān nāvāha ji nūū táhān ji, túsaa de quihīn ji nūū justicia cuñáhnú cā. De tú iin nchivī cāhān ji nūū táhān ji: Ndóhó tēe naa ndasí, cachī ji, túsaa de quívi ji nūū ñūhūn infierno de tú mā nācani inī ji.

²³ Túsaa de tá quenda ndá nú nūū altar jín já sōcō nū nūū Yāā Dios, de tú nūcūhun inī nū já ní nsáhá nú cuāchi sīquī táhān nū,

²⁴ túsaa de squéndō nū já sōcō nū xín altar, de xihna cā quihīn nū já ndumanī nū jín táhān nú. De sá de ndicó cóo tucu nú já sōcō nū.

²⁵ De tú iin nchivī quihīn ji jín nú nūū justicia já cāhān ji cuāchi sīquī nū, túsaa de juni cuāhān nū jín ji ichi de sáhá ndāā maá nú jín ji, tácu mā squívi ji ndóhó nūū juez. Chi juez siáha dē ndóhó nūū policía, de policía chihi dē ndóhó vecāa.

²⁶ De ndāā cāhān ni jín ndá nú já má queé cuitī nū ñúcuán chi jondē chunáá nú ndihi cuitī xūhūn jā jícān ndá dē.

Jā ní stéhēn yā já má cásiquí ndēē tāhān

²⁷ Ní jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān janahān já má cásiquí ndēē tāhān nchivī.

²⁸ Sochi nduhū chi cāhān ni jín ndá nú já tú iin tēe ndéhé dē nūū iin ñahan já ndiyo inī dē ña, ñúcuán de ja ní ncásiquí ndēē dē ñahan ñúcuán inī ánō dē.

²⁹ Túsaa de tú tinūú lado cuáhá nú sáhá já quívi nú cuāchi, de vāha cā tavā nū de squéne nú, tácu mā sáhá cā nū cuāchi. Chi vāha cā já naā iin tinūú nú nsūú cā já coo ndihi yiqui cúñu nū de quihīn nū infierno.

³⁰ De tú ndahá cuáhá nú sáhá já quívi nú cuāchi, de vāha cā quehndē nū de squéne nú, tácu mā sáhá cā nū cuāchi. Chi vāha cā já

naā iin ndahá nú nsūú cā já coo ndihi yiqui cúñu nū de quihīn nū infierno.

*Jā ní stéhēn yā já má ndúsiín táhān
(Mt. 19.3-9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18)*

³¹ De suni ní ncāhān jondē janahān: Tú ní iin cunī já sndóo ñasihí, de ná cuáha acta nūū ña já ndúsiín jín ña.

³² Sochi nduhū chi cāhān ni jín ndá nú, tú iin tēe sndóo dē ñasihí dē, de tú nsūú já ndií ña, túsaa de sáhá dē já casiquí ndēē ña já cundee ña jín incā tēe. De tú iin tēe cueca dē ñahan já ní nguendō, suni cásiquí ndēē dē ña.

Jā ní stéhēn yā sīquī tūhun jā cāhān téyíí

³³ De suni ní jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān jín nchivī janahān: Tú ní ncāhān téyíí nū já squíncuu nū, jín jínūū Yāā Dios, túsaa de cánuú já squíncuu nū já ní ncāhān nū.

³⁴ Sochi nduhū chi cāhān ni jín ndá nú já ní iin sīquī tiñu mā cāhān téyíí nū jondē jín sívi Yāā Dios. De tú cāhān téyíí nū de nduú vāha já nacunehen nū andivī, chi suu cúu nūū iyó mesa nūū tátunī Yāā Dios.

³⁵ De juni mā nacunehen nū ñayiví, chi suu cúu modo tēyū nū yósó jēhē yā. De juni mā nacunehen nū Jerusalén, chi suu cúu ciudad maá Yāā já cúu Rey cuñáhnú.

³⁶ De juni mā cāhān téyíí nū já ná cundee cuāchi sīquī nū de tú nduú cāhān ndāā nū. Mā cāhān nū súcuan, chi mā cúu cuitī sáhá nū já ní iin ixi xíní nū nducujín á ndutuún.

³⁷ Chi súcuan-ni cāhān nū: Cuu, cachī nū. Nduú, cachī nū. Chi tú chisó nū cā tūhun cāhān nū, de nūū tächí vāji.

*Jā ní stéhēn yā já má nācuāha ó já ndutahví nchivī
(Lc. 6.29-30)*

³⁸ Ní jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān jín nchivī janahān: Tú iin tēe sndáhvā dē tinūú táhān dē, de suni súcuan ná ndáhvā tinūú maá dē. De tú iin tēe sndáva dē nūhun táhān dē, de suni súcuan ná ndáva nūhun maá dē.

³⁹ Sochi nduhū chi cāhān ni jín ndá nú: Mā nācuāha nū já ndutahví tēe já sáhá nāvāha ndóhó. Chi tú ní tēe caní dē cúñu nūū lado cuáhá nú, de vāha cā suni cuāha nū incā lado caní dē, nsūú cā já nācuāha nū já ndutahví dē.

⁴⁰ De tú ní tēe stáyáhvi dē ndóhó de candee dē camisa nū, de suni cuāha nū tūhun jā quihīn dē jín jondē sōo nū.

⁴¹ De tú ní tēe scáca dē ndóhó já cuiso nū ndatínú dē iin kilómetro, de caca nū ūū kilómetro jín dē.

⁴² De nā-ni nchivī tú jícān ji ndatínú nū, de cuāha nū nūū ji. De nchivī jícān nūū ndatínú nū, de mā sásahān nū já cuāha nū nūū ji.

*Tūhun jā cundáhvī inī ō nchivī já jíní ūhvī yóhó
(Lc. 6.27-28, 32-36)*

⁴³ De suni nī jini ndá nú tūhun jā ní ncāhān jondē janahān: Cundáhvī inī nū nchivī jā íyó mānī jīn nū, de quítī inī nū nū nchivī jā jīnī ūhvī ndóhó.

⁴⁴ Sochi nduhū chi cāhān ni jīn ndá nú: Cundáhvī inī nū nchivī jā jīnī ūhvī ndóhó. De cācān táhvī nū jā váha cuu nchivī jā cāhān nāvāha sīquī nū. De sáhá váha nū jīn nchivī jā quítī inī jīnī ndóhó. De cācān táhvī nū jēhē nchivī jā cāhān nēhēn nū nū de sáhá xēen ji ndóhó.

⁴⁵ De sūcuán stéhēn nū jā cúu nū sēhe maá Tatá nū, Yāa ndéē andiví, chi maá yā jēhe ncandī jū cutūu nū nchivī nēhēn jīn nū nchivī váha. De jēhe yā sāvī nū nchivī sáhá tiñu ndāa jīn nū nchivī sáhá tiñu nēhēn.

⁴⁶ Chi tú íyó mānī nū jīn maá-ni nchivī jā mānī jīn nū, de nduú ná táhvī nīhīn nū nū yā. Chi jondē ndá tēe stáhvī jā stútú xūhūn űūū, suni sūcuán sáhá ndá dē.

⁴⁷ De tú maá-ni táhān nū cāhān váha nū jīn, ¿de ná tiñu váha sáhá nū túsaa? Chi jondē nchivī jāa nduú cándija Yāa Dios, suni sūcuán sáhá ndá ji.

⁴⁸ Túsaa de ndāa ná cóo ndihi jā sáhá nū, tá cuu nū íyó ndāa ndihi jā sáhá Tatá nū, Yāa ndéē andiví.

6

Jā ní stéhēn yā sīquī nāsa sáhá ó tiñu váha

¹ De jā sáhá nū ndācá tiñu váha nū Yāa Dios, de coto nū jā má sáhá nijīn nū jā cunī nchivī de cuetúhūn ji ndóhó. Chi tú sūcuán sáhá nū, de nduú ná táhvī nū cuāha maá Tatá nū, Yāa ndéē andiví.

² Jā űūcuán tá sáhá nū caridad, de mā sáhá nū jā cunī ndá nchivī, tá cúu nū sáhá ndá tēe stáhvī-ni, íñī dē nū cūchitū nchivī inī ndá vehe īī sinagoga jīn nū yáhvī. Chi sūcuán sáhá ndá dē tácu cuetúhūn nchivī dē. De ndāa cāhān ni jīn ndá nū jā űūcuán-ni cúu táhvī dē, suu jā jétúhūn nchivī dē.

³ Sochi ndá ndóhó, tá sáhá nū caridad, de sáhá yuhū nū, tácu jondē amigo váha nū mā cūnī jā sáhá nū.

⁴ Sūcuán sáhá yuhū nū caridad. De maá Tatá nū jā ndéhé jā sáhá yuhū nū, iin quívi de cuāha yā táhvī cuu nū.

*Jā ní stéhēn yā nāsa cācān táhvī ō
(Lc. 11.2-4)*

⁵ De tá jīcān táhvī ndá nū, de mā sáhá nū tá sáhá ndá tēe stáhvī-ni. Chi jétahān inī ndá dē cuñī de cācān táhvī dē nū íyó chitū nchivī inī ndá vehe īī sinagoga jīn squínā calle, tácu cunī nchivī de cuetúhūn ji dē. De ndāa cāhān ni jīn nū jā űūcuán-ni cúu táhvī dē, suu jā jétúhūn nchivī dē.

⁶ Sochi ndá ndóhó, de tá jīcān táhvī nū, de ndiví nū inī vehe nū de nacasī nū viéhé. De cācān táhvī nū nū maá Tatá nū, Yāa jā íyó yuhū jīn nū. űūcuán de maá Tatá nū jā jīnī

yā jā sūcuán sáhá yuhū nū, cuāha yā jā jīcān nū.

⁷ De jā jīcān táhvī nū, de mā cāhān nū cuāhā vuelta ndá tūhun jāa nduú nācani inī nū de cāhān nū-ni, tá cúu nū sáhá ndá nchivī jāa nduú jīnī tūhun Yāa Dios. Chi jani inī ji jā tú nahān sūcuán cāhān ji, de cunini yā, de nduú.

⁸ Túsaa de mā sáhá nū tá cúu nū sáhá ndá ji. Chi maá Tatá nū jā jīnī yā naá cúu jā jīnī űūhūn nū jondē nchāha ca cācān nū nū yā.

⁹ Túsaa de suha cācān táhvī ndá nū:

Tatá ndá sá jā ndéē ní andiví,
níní ná cóo yīñhūn sá nū ní, chi Yāa īī cúu ní.

¹⁰ De űūhūn inī sá jā űamā ná quíji quívi tatūnī ní ní űayiví yáhá.

De ná cóo ndācá tiñu jā jétahān inī maá ní, tá cúu nū íyó inī andiví, suni sūcuán ná cóo inī űayiví.

¹¹ Stāa jā tēcū ndá sá ndācá quívi, taji ní nū sá mitan.

¹² De cune cáhnū inī ní nū cuāchi jā sáhá ndá sá nū ní,

tá cúu nū nēe cáhnū inī ndá sá nū nchivī jā sáhá cuāchi nū sá.

¹³ De mā cuāha ní tūhun jā coto tūnī tāchī sāan,

chi sa scācu ní sāan nū ndācá jānēhēn.

Chi maá ní cúu Yāa tatūnī, de tūn ní poder,
de viī ndasí cúñāhnū ní ní cání. Sūcuán ná cóo. Amén.

Cachi ndá nū.

¹⁴ Chi tú cune cáhnū inī ndá nū nū nchivī jā sáhá cuāchi nū nū, de suni sūcuán cune cáhnū inī maá Tatá nū andiví nū cuāchi nū.

¹⁵ Sochi tú mā cune cáhnū inī nū nū nchivī jā sáhá cuāchi nū nū, de suni sūcuán mā cune cáhnū inī maá Tatá nū nū cuāchi nū.

Jā ní stéhēn yā sīquī tūhun conditē inī

¹⁶ De tá íyó nditē inī ndá nū jā chíñhūn nū Yāa Dios, de mā sáhá nū tá sáhá ndá tēe stáhvī-ni. Chi sáhá ndá dē jā cáá xīī nū dē, de sūcuán de stéhēn dē nū nchivī jā íyó nditē inī dē, tácu cuetúhūn ji dē. De ndāa cāhān ni jīn nū jā űūcuán-ni cúu táhvī dē, suu jā jétúhūn nchivī dē.

¹⁷ Sochi ndá máa nū, tá íyó nditē inī nū de sa nasáhá váha nū xīnī nū de quítī nuú nū,

¹⁸ tácu mā cūnī nchivī jā íyó nditē inī nū. Chi maá-ni Tatá nū jā ndéē yuhū yā jīn nū, cunī yā, de iin quívi de cuāha yā táhvī cuu nū.

*Nāsa coo cuíca ó jondē andiví
(Lc. 12.33-34)*

¹⁹ Mā cúndihvī inī ndá nū jā scáyā nū ndatīñū jā cucucá nū inī űayiví yáhá, chi quívi tīquixīn, de néne xaha, de tívī. De suni quívi jācuñhā de sáculhā.

²⁰ Chi sa sáhá nū ndācá tiñu váha tácu cāyā táhvī nū jondē andiví. Chi űūcuán mā

quívi tiquixín ni mā nēné xaha jā tívī, de ni mā cūú quívi jācūhná jā sacuíhná.

²¹ Chi jondé nūū nīhīn nū tāhvī váha nú, ñúcuán cūú nūū ndíhvī inī nū sīquī.

Tinūú cūú lámpara yiqui cūñu
(Lc. 11.34-36)

²² Tinūú nū cūú tá cūú lámpara nūū yiqui cūñu nú. Túsaá de tú tinūú nū íyó nijín, de ní-ni yiqui cūñu nú cunijín.

²³ Sochi tú nduú íyó nijín tinūú nú, de ní-ni yiqui cūñu nú íyó neē. De suni sūcuán cūú ánó nū, chí tú maá-ni jā jāni nēhén inī nū, de nācā neē cā íyó inī ánó nū túsaá.

Jā má cūndíhvī inī ō sīquī xūhún
(Lc. 16.13)

²⁴ Ni iin mozo mā cūú satíñú dē nūū ūū patrón. Chí quítī inī dē cunī dē iin de coo manī dē jíin incā, á squíncuu váha dē nūū iin de sáhá jéhe inī dē nūū incā. De suni sūcuán mā cūú satíñú nū nūū Yāa Dios de tú maá-ni sīquī xūhún ndíhvī inī nū.

Yāa Dios jito yā yóhó
(Lc. 12.22-31)

²⁵ Túsaá de cāhān ni jíin ndá nú: Mā nācani ndasí inī nū sīquī jā cutecū nū, tú nāsa caji nū coho nú, ni sīquī sahma, tú nāsa cuhun nú. Chí Yāa Dios ní nsáhá yā jā tēcū nū jíin yiqui cūñu nú, de nā oncā cūú jā má cuáha yā jā caji nū jíin jā cuhun nú.

²⁶ Cūndéhé ndá nú nāsa tēcū ndá saā, chí nduú jáquín tī, de nduú nástútū tī jā chuvāha tī, de ni nduú yacā tī. De víso sūcuán de maá Tatá nū andiví scájī yā tī. ¿De á nduú cánuú ndasí cā ndá ndóhó nsūú cā ndá saā ñúcuán?

²⁷ ¿De ní iin nú, á cuu scuáhnu nú maá nú sava metro cā, víso ná nācani ndasí inī nū?

²⁸ ¿De nūcu nācani ndasí inī ndá nú jā má nīhīn nū sahma? Cūndéhé ndá nú nāsa jée ndá itā yucú. Chí nduú satíñú, de ni nduú quēhen.

²⁹ De cāhān ni jíin ndá nú jā juni rey Salomón, quívi jā ní ñúhūn dē sahma váha ndasí, de ni nduú ní ñúhūn dē sahma víi sūcuán tá cūú nūū íyó ndá itā.

³⁰ De tú sūcuán jéhe Yāa Dios sahma víi nūū itā yucú jā íyó nūū ñúhūn mitan de teēn de cayū nūū ñúhūn, de nā oncā cūú ndá ndóhó jā má cuáha yā sahma. ¿De nūcu nduú cándíja nīhīn ndá nú jā jito yā ndóhó?

³¹ Túsaá de mā nācani ndasí inī nū sīquī jā caji nū, jā coho nú, jā cuhun nú.

³² Chí maá-ni sīquī yáhá cūú jā ndíhvī inī nchiví ñayiví jáa nduú cándíja. Sochi ndá maá nú, chí íyó Tatá nú andiví, de jíin yā jā jíin ñúhūn nū ndácá yáhá.

³³ De sa cánuú cā jā cundíhvī inī nū sīquī tiñu jā ndácu Yāa Dios nūū nū, jíin sīquī jā sáhá nú tiñu ndāa jā jétahān inī yā. Ñúcuán de sáhá yā jā nīhīn nū ndácá yáhá.

³⁴ Túsaá de mā nācani inī nū tú quíji tūndóhó teēn, chí mitan cūú mitan de teēn cūú teēn. Chí canī inī nū sīquī tūndóhó jā íyó tá iin iin-ni quívi.

7

Jā má cāhān ō sīquī cuāchi táhán ó
(Lc. 6.37-38, 41-42)

¹ Mā cāhān ndá nú sīquī cuāchi nchiví nāsa sáhá jī, tácuā suni mā cāhān Yāa Dios cuāchi sīquī maá nú jā sáhá nú sūcuán.

² Chí tá cūú nūū cāhān ndá nú sīquī cuāchi nchiví, suni sūcuán cāhān yā sīquī cuāchi maá nú. De tá-ni ndíhvī inī nū sīquī cuāchi jī, saá-ni cundíhvī inī yā sīquī cuāchi nú.

³ Chí cuāchi táhán nū cūú modo jā ñúhūn iin yacā lúli tinūú jī. ¿De nūcu sáhá nú cuenta jā sūcuán, de nduú sáhá nú cuenta cuāchi maá nú jā cūú modo jā ñúhūn iin vítū tinūú maá nú?

⁴ ¿De nūcu cāhān ndá nú jíin táhán nú: Ná tavā ní yacā jā ñúhūn tinūú nú? De nduú nācani inī nū jā ñúhūn iin vítū tinūú maá nú.

⁵ Vāchi tēe stáhvi-ni cūú ndá nú túsaá. Xihna tinūú maá nú tavā nū vítū, sá de cuu cūndéhé váha nú jā tavā nū yacā tinūú táhán nú.

⁶ Mā sáhá fuerza nū nchiví nēhén jā quívi jī nūū tūhun ī yā de tú nduú cúnī jī. Chí nenda jī sīquī nū tá cūú tinā jā tīn tī ndóhó. De mā nācani nū tūhun yā nūū nchiví jáa nduú cúnī cuitī cuetáhvi. Chí cūú jī tá cūú quínī jā jáñū tī sīquī perla jā ndéē yāhvī cā.

Cācān ō nūū yā de nīhīn ō
(Lc. 11.9-13; 6.31)

⁷ Cācān nūū Yāa Dios, de taji yā nūū nū. De nducú nū ndácá jā váha jā íyó nūū yā, de nīhīn nū. De cācān táhvī nū jondé nīhīn nū, tá cūú nūū sáhá nchiví jā scáján viéhé jondé nune quívi jī.

⁸ Chí ndácá nchiví jā jícān, cuāha yā nūū jī. De nchiví nducú, chí nīhīn jī. De nchiví cāhān, nune yā ichi jā nīhīn jī jā cúnī jī.

⁹ ¿De ní iin nú, de tú sēhe nú jícān jī stāa nūū nū, de á cuāha nū iin yūū nūū jī?

¹⁰ De tú jícān jī iin tiacá, ¿de á cuāha nū iin cōō nūū jī? Nduú cuitī jā sūcuán.

¹¹ Túsaá de ndá maá nú víso nchiví íyó cuāchi cūú nú, de jíin nū cuāha nú jā váha nūū sēhe nū. De nā oncā cūú maá Tatá nú andiví jā má cuáha yā jā váha nūū nchiví jā jícān nūū yā.

¹² De tá-ni cūú jā cúnī ndá nú jā sáhá váha nchiví jíin nū, saá-ni sáhá váha nū jíin jī. Chí sūcuán tátúnī tutū ley Moisés jíin tutū ndá tēe ní nacani tūhun Yāa Dios.

Sīquī jā quívi ó viéhé túú
(Lc. 13.24)

¹³ Cundíhvī inī ndá nú quívi nū ndahá Yāa Dios. Chí cūú tá cūú iin viéhé túú. Chí viéhé

jiín ichi já cuáhān nūū tānū táhvi nchivī, jíte de cáhnú, de cuáhā ji quívi ñúcuán.

¹⁴ De vihé jiín ichi já cuáhān nūū nihīn táhvi ji cutecú ji, chi tūū vihé de cuíñi ichi, de jacú ji-ni nihīn.

Jiín tiñu já sáhá nchivī de cunī ō nāsa nchivī cúu ji

(Mt. 12.33-37; Lc. 6.43-44)

¹⁵ De mā cándija cuitī nū ndá tēe stáhvī já cáhān dē já tūhun Yāā Dios nácani dē. Chi modo ticáchī, quiti jáá nduú xēēn, súcuan sáhá ndá dē vāji dē nūū nū. Sochi inī áno dē chi cúu dē tá cúu yihī, quiti xēēn.

¹⁶ Jiín tiñu sáhá ndá dē de cunī ndá nū nāsa tēe cúu dē. Chi cúu tá cúu ñutun já jiín jávixī já cúun de jínī ō tú ñutun váha cúu. De nduú nihīn ō uva xīñi ñutun iñú, de ni nduú nihīn ō higo xīñi iñu quími.

¹⁷ Chi ndácá ñutun váha chi jéhe jávixī váha, de ñutun néhén chi cúun jávixī néhén.

¹⁸ Iin ñutun váha mā cúun jávixī néhén, de iin ñutun néhén mā cuáhā jávixī váha.

¹⁹ De ndácá ñutun jáá nduú jéhe jávixī váha, chi téhndē de cāyū nūū ñūhūn.

²⁰ De saá-ni cúu ndá tēe ñúcuán, chi jiín tiñu sáhá dē de cunī nū nāsa tēe cúu dē.

Nsúu ndihi nchivī quívi andiví

(Lc. 13.25-27)

²¹ Nsúu ndihi nchivī já cáhān ji Jētohō ji nduhú cúu já quívi nūū tátunī Tatá ni jondē andiví. Chi já quívi cúu maá-ni nchivī já squíncuu tiñu já cunī Tatá ni andiví.

²² De quívi já sáhá ndāā ni tiñu nchivī, de cuáhā ji cáhān jiín ni: Jētohō ndá sá, jiín sívī ní ni nacani ndá sá tūhun ní, de jiín sívī ní ni ntavá sá táchi, de jiín sívī ní ni nsáhá sá cuáhā tiñu ñáhnú já sáhvi inī nchivī sáhá. Cachī ji.

²³ Ñúcuán de cáhān ni jiín ji: Nduú jínī cuitī ni ndá nū. Cuiyo quíhīn nū, chi nchivī sáhá tiñu néhén cúu nū, cachī ni.

Tūhun síquī ūū vehe

(Lc. 6.47-49; Mr. 1.22)

²⁴ Túsaá de ndácá nchivī já jínī tūhun cáhān ni de squíncuu ji, cúu ji tá cúu iin tēe já ní nacani váha inī, de ni jaquín dē vehe dē síquī toto.

²⁵ De ni ncuun sāvī, de ni ndaa ndute yúte, de ni nquene táchi xēēn, de ni nchindahá vehe ñúcuán. Sochi nduú ní jícó cáva, chi síquī toto yósō.

²⁶ De ndá nchivī já jínī tūhun cáhān ni de nduú squíncuu ji, cúu ji tá cúu iin tēe naā já ní jaquín dē vehe dē nūū ñutūn.

²⁷ De ni ncuun sāvī, de ni ndaa ndute yúte, de ni nquene táchi xēēn, de ni nchindahá vehe ñúcuán. De ni jícó cáva-ni, de ni naā ī-ni, ncachī Jesús jiín ndá ji.

²⁸ De tá ni jínu ni ncāhān yā ndácá tūhun yáhá, de nchivī cuáhā ñúcuán ni nsáhvi inī ji ní jini ji tūhun já ní stéhēn yā.

²⁹ Chi ní stéhēn váha yā nūū ji, chi maá yā cúu já ndiso tiñú síquī ndihi. De ndá tēe já stéhēn ley janahán, nsúu súcuan stéhēn ndá dē.

8

Jā ní nasáhá váha yā iin tēe ndóho cuēhē stéhyū

(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

¹ De ní nuu Jesús yucu ñúcuán, de cuáhā nchivī níquín ji yā.

² De iin tēe ndóho cuēhē stéhyū, ní nguenda dē nūū yā. De ní jecuíñi jítí dē nūū yā, de ní ncāhān dē jiín yā: Señor, jínī sá já cuu sáhá ní já nduváha sá, de tú cunī ní, ncachī dē.

³ De Jesús ní ntee yā ndahá yā dē, de ní ncāhān yā: Cúnī ní nasáhá váha ní ndóhó. De ná ndúvaha nū, ncachī yā. De tá ní ncāhān yā súcuan, de ní nduváha-ni tēe ndóho cuēhē stéhyū.

⁴ Ñúcuán de ní ncāhān yā jiín dē: Mā cāchí cuitī nū nūū ni iin. Chi quíhīn nū stéhēn nū maá nū nūū sūtū, de cundahá nū já sōcō nū nūū Yāā Dios, tá cúu nūū ní ntatunī Moisés janahán, tácuu cunī nchivī já ní nduváha nū, ncachī yā.

Jā ní nasáhá váha yā mozo capitán

(Lc. 7.1-10)

⁵ De ní nguívi Jesús ñūū Capernaum. De iin tēe nación Roma já cúu capitán, ní nguenda dē nūū yā, de ní ncāhān ndáhvi dē jiín yā:

⁶ Señor, mozo sá cáá ji vehe sá, chi ní nduvehlé ji de ndóho ndasí ji, ncachī dē.

⁷ De ní ncāhān Jesús: Cōhōn de nasáhá váha ní ji túsaá, ncachī yā.

⁸ De ní ncāhān capitán jiín yā: Señor, nduú cúnáhnú sá já quíhīn ní quívi ní vehe sá. Chi maá já cáhān ní-ni, de ná ndúvaha-ni mozo sá.

⁹ Chi maá sá suni ndiso tiñú sá já ní nsáhá ndá tēe cúnáhnú cā. De cúnáhnú sá nūū ndácá soldado sá. De tú cáhān sá jiín iin dē já quíhīn dē, de cuáhān dē. De tú cáhān sá jiín incā dē já quíji dē, de quíji dē. De tú ndacu sá iin tiñu nūū mozo sá, de sáhá ji, ncachī dē.

¹⁰ De tá ní jini Jesús tūhun yáhá, de ní nsáhvi inī yā. De ní ncāhān yā jiín ndá nchivī já níquín ji yā: Ndāā cáhān ní jiín ndá nū já juni nación maá ó Israel nduú ní nihīn ní ni iin nchivī já cándija nihīn súcuan, tá cúu nūū cándija tēe yáhá, visó tēe incā nación jáá nduú jínī tūhun Yāā Dios cúu dē.

¹¹ De cáhān ní jiín ndá nū já quíji cuáhā nchivī ichi nūū quenda ncandī jiín ichi nūū quée ncandī. De cundee ji caji ji stāā jiín

Abraham jín Isaac jín Jacob nū tātúnī Yāa Dios jondē andivī.

¹² Sochi sava nchivī nación Israel jā maá ji quivi nīcu, sa tavā yā ji quihīn ji nūū neē, chí nduú ní ncándija ji. De ñúcuán cuacu ji de nacayihí ji ñii yuhú ji jā ndoho ndasí ji, ncachī yā.

¹³ Ñúcuán de nī ncāhān yā jín tēe cúu capitán: Cuānohōn vehe nū, chí sáhā nī tá cúu nūū cándija nū jā sáhā nī. De mozo de nī nduvāha ji-nī maá hora ñúcuán.

*Jā ní nasáhā vāha yā naná chíso Pedro
(Mr. 1.29-31; Lc. 4.38-39)*

¹⁴ De nī jēhēn Jesús vehe Pedro. De nī jini yā naná chíso de jā cáá ña yihí quiji ña.

¹⁵ De nī ntiin yā ndahá ña, de nī nquee-ni quiji ña. De nī nacōo ña-ni, de nī nsáhā ña jā ní nchaji yā jín ndá de.

*Jā ní nasáhā vāha yā cuāhā nchivī
(Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41)*

¹⁶ De tá nī ncuāa de nī nguenda ndá nchivī jín cuāhā nchivī jā ñúhún tächī inī. De nī ntavā yā ndá tächī cuāhān jín tūhun jā cáhān yā-ni. De suni nī nasáhā vāha yā ndācá nchivī cūhū.

¹⁷ De súcuán nī ncuu tácuā quee ndaā tūhun jā ní ncāhān Isaías, tēe nī nacani tūhun Yāa Dios janahán: Maá yā nī ncandēē ndācá nūū cuēhē jā ndóho ó, ncachī Isaías.

*Tūhun nchivī jā cúnī ji cuniquīn ji yā
(Lc. 9.57-62)*

¹⁸ De nī jini Jesús jā ní jicó ndúū cuāhā nchivī yā. De nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā jā ná yāha ndá de jín yā incā lado mar.

¹⁹ De iin tēe stēhēn ley janahán nī nguenda de nūū yā, de nī ncāhān de: Maestro, cuniquīn sá ní cōhōn ní-ni cúu nūū quihīn nī, ncachī de.

²⁰ De nī ncāhān Jesús jín de: Ndācá xúncuii chí iyó yavi cava tī, de ndá saā suni iyó tacā tī. Sochi maá nī, Yāa nī nduu tēe, nduú nūū cūsūn nī, ncachī yā.

²¹ De incā tēe nī ncāhān de jín yā, de tēe scuáha jín yā cúu de: Señor, cundetū ní de ná quichiyuhū sá tatá sá xihna cā. Sá de cuniquīn sá nīhīn, ncachī de.

²² De nī ncāhān Jesús jín de: Cuniquīn nduhū ná cōhōn. De sndóo ndá ndiyi ná chūhū ndá cā ndiyi, chí ndiyi cúu ndá nchivī jāa nduú cándija, ncachī yā.

Jā ní jencuiñi tächī nīhīn jín mar ní nsáhā yā

(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

²³ Ñúcuán de nī nquīvi Jesús inī barco, de ndá tēe scuáha jín yā nī nquīvi de cuāhān de jín yā.

²⁴ De nūū mar nī jiquihī iin tächī nīhīn, de nī scāa ndute mar, de nī nquīvi inī barco. De maá Jesús chí quixīn yā.

²⁵ De ndá tēe scuáha jín yā nī sndóto de yā, de nī ncāhān de: Señor, scācu ní yóhó, chí quēe ó chíjīn ndute, ncachī de.

²⁶ De nī ncāhān yā jín ndá de: ¿Nūcu yuhú ndasí ndá nū? De nduú cándija nīhīn nū jā cácu nū sáhā nī, ncachī yā. Ñúcuán de nī nacuiñi yā, de nī ncāhān yā nūū tächī nīhīn jín nūū mar. De nī ncuu nañī-ni.

²⁷ De nī nsáhvi inī ndá de, de nī ncāhān de: ¿Nā tēe cúu tēe yáhā, jā jondē tächī nīhīn jín mar jétahví jā cáhān de? ncachī ndá de.

*Uū tēe Gadara jā ndóho tächī
(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)*

²⁸ De nī nguenda yā incā lado mar, maá región nchivī Gadara. De uū tēe nī nquee de jondē nūū yiyuhū ndiyi, nī jecutáhān de jín yā. De ñúhún tächī inī de, de siquī jā xēēn ndasí ndá tächī, de nī iin nchivī nduú cúu yāha ji ichi ñúcuán.

²⁹ De nī ncana cóhó ndúū de nī nsáhā tächī: ¿Nūcu vāji ní nūū sá, Jesús Sēhe Yāa Dios? ¿A vāji ní yáhā jā sndóho ní saān jondē nchāha ca quenda maá quivi? ncachī.

³⁰ De jondē jicá jacū ñúhún cuāhā quini jitu tī.

³¹ De ndá tächī jā ñúhún inī ndúū tēe ñúcuán, nī ncāhān ndáhvi jín yā: Tú tavā ní ndá sá, de cuāhā nī tūhun jā quivi sá inī ndá quini ñúcuán, ncachī.

³² De nī ncāhān yā jín: Cuáhān túsaá, ncachī yā. De nī nquee ndá tächī inī ndúū tēe ñúcuán, de nī nquīvi inī ndá quini. De ndá quini ní jinu tī de nī nincava tī iin yuhú cává, de nī nquēe tī ndute mar, de nī jīhī tī.

³³ De ndá tēe jito tī ní jinu de cuāhān de jā ní nchūhū de. De nī nguenda ndá de ñūū, de nī ncachī tūhun de ndá tiñu ñúcuán, nāsa nī ncuu jā ní nquee ndá tächī inī ndúū tēe ñúcuán.

³⁴ Sá de ndihi nchivī ñūū nī nquee ji cuandēhé ji nūū iyó Jesús. De tá nī nguenda ji nūū iyó yā, de nī ncāhān ndáhvi ji jín yā jā ná quēe yā región ñúcuán quihīn yā.

9

*Jā ní nasáhā vāha yā iin tēe nī nduvehlé
(Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)*

¹ Ñúcuán de nī ndivi Jesús inī barco. De nī nayāha yā cuāhān yā incā lado mar, de nī nenda yā ñūū maá yā.

² De nī nquisiáha nchivī iin tēe nī nduvehlé nūū yā, yósó de nūū iin camilla. De nī jini Jesús jā cándija ndá ji jā cuu nasáhā vāha yā tēe nī nduvehlé. De nī ncāhān yā jín de: Ndundé inī nū līlū, chí jā nēe cáhnū inī ní nūū cácuāhi nū, ncachī yā.

³ Ñúcuán de jacū tēe stēhēn ley janahán, nī jani inī ndá de siquī yā: Jā cáhān tēe yáhā súcuán, de cáhān de tūhun nāvāha jā quiti inī Yāa Dios.

⁴ De nī jini Jesús jā sūcuán jani inī ndá dē, de nī ncāhān yā jīn dē: ¿Nūcu jani nēhēn inī ndá nú jā cáhān nī tūhun nāvāha?

⁵ Jā ndūū tūhun yáhá, ¿nī iin cúu jā vjín cā? ¿A jā cáhān nī jīn tēe cūhū: Ja nēe cáhnú inī nī nūū ndácá cuāchi nú? ¿A vjín cā jā cáhān nī: Nacōo de caca nú, chí ja nī nduvāha nú, cachī nī?

⁶ De mitan de ná stēhēn nī jā maá nī, Yāa nī nduu tēe, ndiso tiñū nī inī ñayiví yáhá jā cune cáhnú inī nī nūū cuāchi. Sá de nī ncāhān yā jīn tēe nī nduvehlē: Nacōo de naquehen nú camilla nū de quñohōn nū vehe nú, ncachī yā.

⁷ Ñúcuán de nī nacōo dē-ni, de cuānohōn dē vehe dē.

⁸ De tá nī jini ndá nchiví jā sūcuán nī nsāhá yā, de nī nchūhū jī. De nī ncāhān jī jā vāha ndasí Yāa cúu Yāa Dios jā sūcuán nī jehe yā poder nūū iin tēe jā cuu nasāhá vāha dē nchiví, cáchi jī.

*Jā nī ncana yā Mateo
(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)*

⁹ De nī nquee Jesús ñúcuán cuāhān yā. De nī jini yā nūū iin tēe nání Mateo, ndéē dē nūū nástutú dē xūhūn renta. De nī ncāhān yā jīn dē: Cuniquin nduhū ná cohōn. De nī nacuiñi dē, de cuāhān dē jīn yā.

¹⁰ Ñúcuán de nī jēhēn yā nī nchají yā stāa vehe dē. De cuāhā tēe stutú xūhūn renta jīn ndá cā tēe jā sáhá cuāchi, suni ndéē ndá dē yáji dē stāa jīn Jesús jīn ndá tēe scuáha jīn yā.

¹¹ De ndá tēe grupo fariseo nī jini dē, de nī ncāhān dē jīn ndá tēe scuáha jīn yā: ¿Nūcu yáji maestro nū jīn ndá tēe stutú xūhūn renta jīn ndá cā tēe sáhá cuāchi? ncachī dē.

¹² De nī jini Jesús, de nī ncāhān yātá yā jīn ndá dē: Ndá nchiví iyó vāha, nduú jini ñūhūn jī tēe tátan, chí nchiví cūhū cúu jā jini ñūhūn.

¹³ Cuāhān ndá nú túsaa, de nacani inī nū nā cuá cúu jā cáhān tūhun yáhá jā yósó nūū tutú īi: Cúni nī jā cundáhvī inī ndá nú táhān nú, nsūū jā sōcō nū ndá quiti nūū nī, ncachī Yāa Dios jondē janahān. De nduhū chí nduú vāji nī jā cana nī nchiví jāá nduú cuāchi, jā cúu tá cúu nchiví iyó vāha, chí sa vāji nī jā cana nī nchiví iyó cuāchi, jā ná nacani inī jī de sndóo jī cuāchi jī, ncachī yā.

Jā nī jicā tūhūn ndá dē yā siquī jā conditē inī

(Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)

¹⁴ Ñúcuán de ndá tēe scuáha jīn Juan tēe scuéndutē, nī nguenda dē nūū Jesús. De nī ncāhān ndá dē jīn yā: Sāan jīn ndá tēe fariseo, cuāhā vuelta iyó nditē inī ndá sá nūū Yāa Dios. De ndá tēe scuáha jīn maá nī, ¿nūcu nduú sáhá dē sūcuán?

¹⁵ De nī ncāhān Jesús jīn dē: ¿A cuu conditē inī ndá dē juni iyó cā nī jīn dē? ¿A cuu cucucéa inī nchiví jā iyó vico tándahá juni

ndéē tēe tándahá jīn jī? Sochi quiji quiví ja cujiyo tēe tándahá, de quiví ñúcuán chí conditē inī jī.

¹⁶ De nī ncāhān yā ūū tūhun yátá siquī jāá nduú quetáhān tūhun jeé jā stēhēn yā jīn ndá tūhun janahān. Ncachī yā: Nī iin nduú náchuhun iin pedazo sahma jéé nūū iin sahma tūhū. Chí tú sūcuán de ndiyi pedazo jeé de tēhndē cā jā tūhū, de cundicā cā nūū tēhndē.

¹⁷ De nī nduú chūhun vino jeé inī ñii tūhū. Chí tú sūcuán de ndātā ñii, de naa vino jīn ñii. Chí sa canuú jā chuhun jī vino jeé inī ñii jéé, de sūcuán de quendōo vāha nduú, ncachī yā.

Tūhun sēhe síhí Jairo jīn ñahan jā ní nquehé sahma yā

(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

¹⁸ De juni cáhān Jesús ndácá tūhun yáhá, de iin tēe cūñáhnú nūū nchiví hebreo nī nguenda dē nūū yā. De nī jēcuñi jiti dē nūū yā, de nī ncāhān dē: Sēhe síhí sá, cáta nī jihí jī. De á mā cohōn de tee ní ndahá ní jī, de natecū jī, ncachī dē.

¹⁹ De nī nacuiñi Jesús, de cuāhān yā jīn dē, de suni cuāhān ndá tēe scuáha jīn yā.

²⁰ De máhñū ndá nchiví jā cuāhān jīn yā nī nguenda iin ñahan cūhū, de ja nī ncuu ūxi ūū cuiyā ndóho ña cuēhē jati ñiñi ña. De nī nguenda ña ichi chátā yā, de nī nquehé ña yuhú sáhmá yā.

²¹ Chí nī jani inī ña: Visō sahma yā ná ñihīn nī quehé nī, de nduvāha nī.

²² De nī jicó cóto Jesús, de nī jini yā nūū ña, de nī ncāhān yā: Ná ndúndēe inī nū tihí. Chí nī ncandíja nú jā cuu nasāhá vāha nī ndóhó, de jā ñúcuán nī nduvāha nū, ncachī yā. De nī nduvāha ña maá hora ñúcuán-ni.

²³ De tá nī nguenda Jesús vehe tēe cūñáhnú, de nī jini yā nūū ndá tēe cúu músico jā quichuhū dē ndiyi, jīn nūū nchiví cuāhā, jácu cóhó jī.

²⁴ De nī ncāhān yā jīn jī: Cuijiyo ndá nú, chí ñahan lúli ñúcuán nduú ní jihí jī, chí quixin jī-ni, ncachī yā. De nī jácū catá ndá jī jā ní ncāhān yā, chí jini jī jā ní jihí sūchí ñúcuán.

²⁵ De nī ntavā yā ndá nchiví cuāhā, de nī nguiví yā inī vehe. De nī ntiin yā ndahá ñahan lúli ñúcuán, de nī natecū jī, de nī nacuiñi jī-ni.

²⁶ De ní región ñúcuán nī jītē nuu tūhun tiñū ñáhnú jā ní nsāhá yā.

Jā ní nasāhá vāha yā ūū tēe cuáá

²⁷ De nī nquee Jesús ñúcuán cuāhān yā. De ūū tēe cuáá cuāhān dē yātā yā, de cána jee dē: Maá ní jā cúu nī Sēhe tatá David, cundáhvī inī ní sáan vii, ncachī dē.

²⁸ De tá nī nguenda yā vehe, de nī nguenda nduú tēe cuáá ñúcuán nūū yā. De nī ncāhān yā jīn dē: ¿A cándíja nduú nū jā

cuu nacune nī tīnūú nú? ncachī yā. De nī ncachī ndūú dē: Cándija sá Señor, ncachī dē.

²⁹ Ŋúcuán de nī ntee yā ndahá yā tīnūú ndūú dē, de nī ncāhān yā: Ná sáhá nī tá cúu nūú cándija ndūú nū, ncachī yā.

³⁰ De nī nune-nī tīnūú ndūú dē. De Jesús nī ncāhān nīhin yā jín dē: Mā cāchī cuiti nū nūú nī iin, ncachī yā.

³¹ Sochi tá nī nquee ndūú dē, de nī scútē nuu dē tūhun nī región ŋúcuán jā sūcuán nī nsáhá yā ndūú dē.

Jā ní nasáhá vāha yā iin tēe ŋūhín

³² De tá nī nquee ndūú tēe ŋúcuán cuāhān dē, de nī nquenda ndá nchivī jín iin tēe ŋūhín jā ŋūhún tāchī inī dē.

³³ De nī ntavá yā tāchī cuāhān. De tēe ŋūhín nī nacahān dē. De nī nsāhvi inī nchivī nī jini ji, de nī ncāhān ndá ji: Ncháhā ca cunī cuiti ō nī iin tiñu sūcuán inī nación Israel, ncachī ji.

³⁴ Sochi ndá tēe grupo fariseo chi nī ncāhān dē: Tēe yáhá chi távā dē tāchī jín fuerza maá tāchī cúñáhnú cā, ncachī dē.

Jā cúndáhvi inī yā nchivī cuāhā

³⁵ De nī jica nuu Jesús ndácá ŋūú jín rancho, de nī stēhēn yā tūhun inī ndácá vehe ī sinagoga. De nī nacani yā tūhun vāha nāsa tátūnī Yāa Dios. De nī nasáhá vāha yā nchivī cúhū nā-nī cuēhē ndóho ji.

³⁶ De nī ncundáhvi inī yā nī ndēhé yā ndá nchivī cuāhā ŋúcuán. Chi ndóho ndá ji de cúcuécá inī ji, chi cúu ji tá cúu ticāchī jāá nduú jētohō tī, chi nduú níquīn ji Yāa jā cúu Jētohō ji.

³⁷ Ŋúcuán de nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Nchivī yáhá cúu ji tá cúu trigo jā tēhndē, de ndāā jā cuāhā cúu, de tēe quehndē chí jacū dē-nī cúu.

³⁸ Túsaá de cācān táhvi ndá nū nūú maá Jētohō nū Yāa Dios jā ná tētíñu yā cuāhā tēe quehndē dē trigo, de suu cúu jā nacani dē tūhun yā nūú nchivī, ncachī yā.

10

Jā ní nacāji yā ūxī ūú tēe apóstol

(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

¹ Ŋúcuán de nī ncana yā ūxī ūú tēe jā scuáha dē jín yā. De nī jēhe yā poder nūú ndá dē jā tavā dē ndá tāchī inī nchivī, jín jā nasáhá vāha dē nchivī cúhū ndácá nūú cuēhē.

² De yáhá cúu sívī ndihúxī ūú tēe apóstol: Tēe xíhna ŋūhún cúu Simón jā suni nání Pedro, jín ŋanī dē Andrés. De ūú cā dē cúu sēhe Zebedeo, de nání dē Jacobo jín Juan.

³ Ŋúcuán de Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo tēe nī stútú xūhún renta, Jacobo sēhe Alfeo, jín Lebeo jā suni nání Tadeo,

⁴ jín Simón tēe grupo cananista, jín Judas Iscariote, tēe jā ní nastúu dē yā.

Jā ní ntají yā ndihúxī ūú dē cuānacani dē tūhun

(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

⁵ De nī ntají Jesús ndihúxī ūú tēe yáhá jā quihín dē. De nī ndacu yā tiñu nūú dē nāsa sáhá dē: Mā quihín ndá nū nūú nchivī jāá nsuú nchivī maá ó hebreo cúu, de nī mā quívi nū ndácá ŋūú nchivī Samaria.

⁶ Chi nūú maá-nī nchivī nación maá ó Israel quihín ndá nū, chi cúu ji tá cúu ticāchī jā ní nsana.

⁷ De jā quihín ndá nū de suha nacani nū tūhun: Jā nī ncuñatin Yāa ndēe andivī jā tatūnī yā nūú nū, cachī nū.

⁸ De nasáhá vāha nū nchivī ndóho cuēhē stēhyū jín jā ndóho ndá cā cuēhē, de nastēcū nū ndiyi, de tavā nū tāchī inī nchivī. De sūcuán-nī nī ntají nī poder nūú ndá nū jā sáhá nū, de suni sūcuán-nī nasáhá nū jín ndá ji.

⁹ De mā cúisó nū xūhún oro nī xūhún plata nī xūhún cuáchī.

¹⁰ De nī mā cúisó nū ŋunu stáa caji nū ichi, nī incā camisa, nī nījān, nī garrote. Chi síquī tiñu jā nācani ndá nū tūhun nūú nchivī, de cānuú jā coto ji ndóho.

¹¹ De ná nī ŋūú á rancho tá quenda ndá nū, de ŋúcuán nducú nū iin nchivī vāha, de cundee nū vehe ji jondē quihín tucu nū.

¹² De tá quívi nū vehe nchivī ŋúcuán, de cāhān nū jā ná quíji tūhun ndee tūhun sī inī nūú ji.

¹³ De tú nchivī vāha cúu ji, de tūhun ndee jā ní ncāhān nū ná quéndōo síquī ji. De tú nsūú nchivī vāha cúu ji, de tūhun ndee jā ní ncāhān nū mā quéndōo síquī ji.

¹⁴ De tú iyó nchivī jāá nduú jétáhvi ji ndóho, de nī nduú cūnī ji cunini ji tūhun cāhān nū, túsaá de quee nū vehe ŋúcuán á ŋūú ŋúcuán, de scóyo nū ticācháā jēhē nū, chi suu cúu jā stēhēn nū jā iyó cuáchī ji jāá nduú ní jétáhvi ji.

¹⁵ De ndāā cāhān nī jín ndá nū jā quívi juicio de xēen cā coo castigo síquī ndá ŋūú jā sáhá sūcuán nsūú cā síquī ŋūú Sodoma jín ŋūú Gomorra nūú ní nsáhá ndasí nchivī cuáchī.

Síquī jā cunī ūhvi nchivī ndá dē

(Lc. 12.11-12)

¹⁶ Cūndēhé ndá nū, chi tētíñu nī ndóho quihín nū tá cúu ticāchī māhñu yihī. Túsaá de coo listo ná tá cúu cōo, de coo vitá inī nū tá cúu paloma.

¹⁷ De coto ndá nū maá nū nūú nchivī, chí quenda quívi jā quisiáha ji ndá nū nūú junta, de inī ndá vehe ī sinagoga canī ji ndá nū.

¹⁸ De suni jondē nūú ndá gobernador jín ndá rey quínasiáha ji ndóho jā síquī nduhū. De sūcuán de nune ichi jā nacani nū tūhun nī nūú ndá dē jín nūú nchivī ndácá nación jāá nduú jín tūhun Yāa Dios.

¹⁹ De tá nĩ nsiáha ji ndóhó nũ ndá tēe ñúcuán, de mā nácani ndasí inĩ nũ nása cāhān nũ. Chi maá hora ñúcuán de maá yā stēhēn nũ nũ nása cāhān nũ.

²⁰ Chi nsũu ndá maá nú cúu jā cāhān, chi Espíritu maá Tatá nú cúu jā cāhān jíin yuhú nũ.

²¹ De sava nchivĩ jāá nduú cándija, nastúu ji ñanĩ ji jā ná cúu. De tatá nastúu sēhe. De sēhe nenda síquĩ tatá jíin naná jā ná cúu.

²² De ndihĩ nchivĩ quĩtĩ inĩ ji nũ nũ jā síquĩ nduhũ. Sochi nchivĩ jā cuĩñi ñihin jondē jínu tũndóhó, nchivĩ ñúcuán chi cācu áno ji.

²³ De tú iin ñuũ jíin ũhvi ji ndóhó, de cunu nú quĩhĩn nũ incā ñuũ. Chi ndāā cāhān nĩ jíin nú jā jondē nchāha ca caca nuu nú ndihĩ ñuũ naciōn maá ó Israel, de nenda-ni maá nĩ, Yāā nĩ nduu tēe.

²⁴ Iin tēe scuáha, nduú cúñáhnú cā dē nsũu maestro dē. De nĩ tēe cúu mozo, nduú cúñáhnú cā dē nsũu patrōn dē.

²⁵ Chi tēe scuáha, tá cúu nũ ndóhó maestro dē, suni sũcuán cundoho nahĩ dē, de tēe cúu mozo suni cundoho dē tá cúu nũ ndóhó patrōn dē. Túsaá de tú nduhũ cāhān ndá ji jā Satanás cúu nĩ, de nā oncā cúu ndá ndóhó jā má cāhān ji jā cúu nú Satanás.

*Jā nĩ ncachĩ yā nĩ iin cúu jā cuyũhú ó
(Lc. 12.2-7)*

²⁶ Túsaá de mā cuyũhú ndá nú jā sáhá nchivĩ ndóhó. Chi ndacá tũhun jā cāhān yuhú ji mā quéndōo yuhú cuĩtĩ, chi ndihĩ natũu ñijn, de cunĩ nchivĩ.

²⁷ Ndá tũhun jā ní ncāhān nĩ jíin nú jāá nduú ní jíin nchivĩ, nacachĩ tũhun cáji nú nũ ji. De tũhun jā ní nacani yuhú nĩ nũ nũ, nacani jee nú yātā ndacá vehe.

²⁸ De mā cuyũhú ndá nú nchivĩ jā cahnĩ ji yiquĩ cúñu nú, chi mā cúu cahnĩ ji áno nũ. Chi sa jā cuyũhú nú cúu jā má stivĩ nú nũ Yāā Dios, chi cuu stānũ táhvi yā ndóhó jā quĩvi áno nũ jíin yiquĩ cúñu nú infierno.

²⁹ De ndá saā chi nduú yāhvi ndēē tĩ, chi jondē ũu tĩ jā iin xũhũn lúlĩ. De nĩ iin tĩ nduú ñincava tĩ nũ ñũhũn de tú nduú jēhe Tatá nú tũhun, chi jito yā tĩ.

³⁰ De nā oncā cúu ndá maá nú, chi jondē ndihĩ ixĩ xĩnĩ nũ ja nĩ ncahvi yā.

³¹ Túsaá de mā cuyũhú ndá nú, chi cánuú ndasí cá ndá maá nú nũ yā nsũu cā cuāhā ndá saā.

Nchivĩ jā jétũhũn ji Jesucristo nũ incā nchivĩ

(Lc. 12.8-9)

³² De ndacá nchivĩ jā cuetũhũn nduhũ nũ incā nchivĩ, suni sũcuán cuetũhũn nĩ ji nũ Tatá nĩ, Yāā ndēē andivĩ.

³³ De ndacá nchivĩ jā má cuetũhũn nduhũ nũ incā nchivĩ, suni sũcuán mā cuetũhũn nĩ ji nũ Tatá nĩ, Yāā ndēē andivĩ.

*Jā síquĩ Jesús de cusín inĩ nchivĩ
(Lc. 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴ Mā cānĩ inĩ ndá nú jā vāji nĩ jā cundēē mānĩ nchivĩ ñayivĩ. Nduú vāji nĩ jā cundēē mānĩ nchivĩ, chi sa canāā ji jā síquĩ nduhũ.

³⁵ Chi jā síquĩ nduhũ de cusín inĩ sēhe yĩ jíin tatá, de sēhe síhĩ jíin naná, de sēhe jānú jíin naná chíso.

³⁶ Chi ndacá nchivĩ jā candija nduhũ, chi maá táhān vehe ji cúu jā quĩtĩ inĩ nũ ji.

³⁷ De tú ní iin nchivĩ mānĩ cā ji jíin tatá ji á naná ji nsũu cā nduhũ, de nsũu nchivĩ vāha cúu ji jā cuniquĩn ji nduhũ. De tú ní iin nchivĩ mānĩ cā ji jíin sēhe yĩ ji á sēhe síhĩ ji nsũu cā nduhũ, de suni nsũu nchivĩ vāha cúu ji jā cuniquĩn ji nduhũ.

³⁸ De nā-ni nchivĩ tú nduú jēhe ji tũhun jā cundoho ji tũndóhó visó jondē cuũ ji jā síquĩ jā cuniquĩn ji nduhũ, de nsũu nchivĩ vāha cúu ji jā cuniquĩn ji nduhũ.

³⁹ De tú ní nchivĩ cúni ji cācu ji nũ tũndóhó jā quiji nũ ji jā síquĩ nduhũ, túsaá de tānũ táhvi ji ní cānĩ. De tú ní nchivĩ visó ná cúu ji jā síquĩ nduhũ, sochi cutecũ ji ní cānĩ.

*Jā iyó táhvi ó nũ Yāā Dios
(Mr. 9.41)*

⁴⁰ De nchivĩ jā jétáhvĩ ndá ndóhó, túsaá de nduhũ jétáhvĩ ji. De nchivĩ jā jétáhvĩ nduhũ, jétáhvĩ ji Yāā jā ní ntajĩ nduhũ vāji nĩ.

⁴¹ Tú nā-ni nchivĩ cuetáhvĩ ji iin tēe nácani tũhun Yāā Dios, síquĩ jā jīca dē tiñu Yāā Dios, túsaá de inuú-ni coo táhvi ji nũ Yāā Dios jíin tēe nácani tũhun yā. De tú nā-ni nchivĩ cuetáhvĩ ji iin tēe ndāā, síquĩ jā tēe ndāā cúu dē, túsaá de inuú-ni coo táhvi ji nũ Yāā Dios jíin tēe ndāā.

⁴² De tú ní nchivĩ cuāha ji visó iin ñajin ndute víjin coho iin sũchĩ yáhá, síquĩ jā cúu ji sũchĩ cándija nduhũ, de jándāā ndija cúu jā ñihĩn ji táhvi ji, ncachĩ yā.

11

*Jā ní ntajĩ Juan ũu tēe nũ yā
(Lc. 7.18-35)*

¹ De tá ní jínu nĩ ndacu Jesús tiñu nũ ndihũxĩ ũu tēe scuáha jíin yā, de nĩ nquee yā ñúcuán cuāhān yā jā stēhēn yā de nácani yā tũhun ndá ñuũ región ñúcuán.

² De yihĩ Juan vecāa. De nĩ ñihĩn dē tũhun ndacá tiñu jā sáhá Cristo. De nĩ ntajĩ dē ũu tēe jā scuáha jíin dē,

³ cuācātũhũn dē yā: ¿A maá ní cúu Cristo jā cáhĩ tutũ jā quiji, á cundetũ ó incā tēe jā quiji? ncachĩ dē.

⁴ De nĩ ncāhān yā jíin dē: Cuáhān de cachĩ tũhun nduũ nũ nũ Juan ndacá tiñu jíin nũ jíin tũhun jíin nũ.

⁵ De cachĩ nũ jā nchivĩ cuāá núne tĩnũu ji, de nchivĩ cojo nácaca ji, de nchivĩ ndóhó cuēhē stēhyũ ndũvāha ji, de nchivĩ sōhó núne

sōho ji, de nchiví jīhí nátecū ji sáhá nī. De suni nácani nī tūhun nūū nchiví ndáhvi já scácu Yāa Dios ánō ji.

⁶ De nācā ndetū tēe já má nácani yátá ini dē já nduhū cúu Cristo. Súcuán cachí nū nūū Juan, ncachí yā jín ndūū dē.

⁷ De tá cuāhān ndūū tēe nícuán, de nī nquijéhé Jesús cáhān yā tūhun Juan jín nchiví: ¿Nā cuá cúu já ní jendēhé ndá nū jondē nūū űuhun tihá? ¿A iin tēe jáni iin jáni űū ini já cúu tá cúu itē já cánda sáhá táchí?

⁸ De tú nduú, ¿de nā cuá cúu já ní jendēhé ndá nū túsáa? ¿A iin tēe já cūnī cuñáhnú já űúhūn sahma fino? Nduú, chí jíní ndá nū já tēe űúhūn sahma fino, níí maá-ni iní vehe rey ndéē ndá dē.

⁹ ¿De nā cuá cúu já ní jendēhé ndá nū túsáa? ¿A iin tēe nácani tūhun Yāa Dios? Cáhān nī jín ndá nū já suu ní jendēhé nū, de cúñáhnú cá Juan yáhá nsūū cá ndá cá tēe já ní nacani tūhun Yāa Dios.

¹⁰ Chí tūhun Juan cúu já yósō nūū tutū īī: Tají nī tēe nacani tūhun nī, cosō nūū dē ichi nūū Cristo,

tácuá coo tūha nchiví já quenda yā.

Ncachí Yāa Dios, cáchí tutū.

¹¹ De ndāā cáhān nī jín nū já iní ñayiví yáhá cúñáhnú cá Juan tēe scuénduté nsūū cá ndá cá tēe já ní iyo iní ñayiví. De vísō súcuán de ndacá nchiví já nūū cá iní űuū nūū tátūnī Yāa andiví, cúñáhnú cá ji nsūū cá Juan.

¹² De jondē quívi já ní nquenda Juan tēe scuénduté, de jondē mitan, chí ndúcú ndéé ndá nchiví já quívi ji űuū nūū tátūnī Yāa andiví. De jondē nchiví xēen ndúcú ndéé ji síquī.

¹³ Chí jondē ncháha ca quívi Juan, de nī iyo maá tutū ley Moisés, jín ndá tēe nī nacani tūhun Yāa Dios. De nī ncachí tūhun ndá nāsa coo já tátūnī Yāa Dios.

¹⁴ De nī ncāhān ndá já ndiji Elías. De tú cūnī ndá nū cuetáhvi nū tūhun, de suu cúu já vají Juan, chí suu dē cúu tá cúu Elías já ní ncachí tutū já ndiji.

¹⁵ Ndá ndóhó já níni, tee sōho vāha nū.

¹⁶ Yáhá cáchí nī iin tūhun yátá tácuá cuní ndá nū nāsa cúu nchiví tiempo mitan. Cúu ji tá cúu ndá sūchí lúli já ndéē ji nūū yáhvī cásiquí ji. De cána jee ji nūū tákān ji:

¹⁷ Nī ntiví ndá nī tūyóó nūū ndá nū, de nduú ní jita jéhe nū. De nī jita ndá nī yāa já cuécá jita, de nduú ní jácu nū, cáchí ndá ji. De tá cúu ndá sūchí lúli nícuán jáa nduú ní jétāhān iní ji nī iin nī incā, súcuán cúu nchiví tiempo mitan.

¹⁸ Chí nī nquiji Juan de cuāhā vuelta nī iyo ndité iní dē, nduú ní nchājí dē nī nduú ní jīhí dē. De nduú ní jétāhān iní ndá nū, chí nī ncāhān nū já űúhūn táchí iní dē.

¹⁹ De nī nquenda maá nī, Yāa nī nduú tēe, de yáji nī jīhí nī, de suni nduú jétāhān iní

ndá nū, de scāa nū cá chí cáhān nū já maá-ni já yáji nī jīhí nī vino. De quétāhān nī jín ndá tēe stútú xūhūn rentá jín ndá cá tēe sáhá cuāchi, cáchí nū. De tú cūndíchí iin tēe jín tūhun Yāa Dios, de jín tiñu sáhá dē de natūu já tēe ndíchí cúu dē, ncachí yā.

Já ní ncāhān xēen yā nūū sava űuū nīhin iní (Lc. 10.13-15)

²⁰ Nícuán de nī nquijéhé yā cáhān xēen yā nūū ndacá űuū nūū ní nsáhá yā cuāhā tiñu ñáhnú, chí nduú ní nácani iní ndá ji já sndóo ji cuāchi ji. De nī ncāhān yā:

²¹ Nācā xēen cundoho ndá nū, nchiví űuū Corazín. De nācā xēen cundoho nū, nchiví űuū Betsaida. Chí tú iní űuū Tiro jín űuū Sidón ní nsáhá nī tiñu ñáhnú já ní nsáhá nī iní űuū maá nū, de ñamā nacani nī nchiví űuū nícuán já sndóo ji cuāchi ji nícu. De sáhá ji seña já stēhēn já nacani iní ji síquī cuāchi ji, chí cuhun ji sahma túún de chíhí ji yāa xíní ji nícu.

²² Túsáa de cáhān nī jín ndá nū já quívi quívi juicio, de xēen cá coo castigo síquī ndá nū nsūū cá já coo síquī űuū Tiro jín űuū Sidón.

²³ De ndá ndóhó nchiví űuū Capernaum, ¿á jáni iní ndá nū já cúñáhnú nū tá cúu iin já cáa cuāhān ichi andiví? Nduú chí sa nuu nū jondē lugar nūū iyo ndá ánō ndiyi. Chí tú iní űuū Sodoma ní nsáhá nī tiñu ñáhnú já ní nsáhá nī nūū maá nū, de coo űuū nícuán jondē mitan nícu.

²⁴ Túsáa de cáhān nī jín ndá nū já quívi juicio de xēen cá coo castigo síquī ndá nū nsūū cá já coo síquī nchiví űuū Sodoma, ncachí yā.

Nehēn nūū nī de natatú nū, ncachí yā (Lc. 10.21-22)

²⁵ De suni quívi nícuán nī ncāhān Jesús: Ná cútāhvī sá nūū ní Tatá, já cúu ní Jētohō andiví jín ñayiví. Chí nī jasí ní ndacá tūhun ndíchí ní, já má cūnī nchiví ndíchí jín nchiví tūha cuenta ñayiví yáhá. De nī stēhēn ní nūū ndá nchiví já cúu tá cúu sūchí lúli.

²⁶ Chí súcuán nī jétāhān iní ní Tatá, ncachí yā.

²⁷ De nī ncāhān cá yā: Ndivií nī jēhe Tatá nī nūū nī. De nduú jíní ndá nchiví nī iin cúu nduhū, Sehe Yāa Dios, chí maá-ni Tatá nī cúu já jíní yā nduhū. De nī nduú jíní nchiví nāsa Yāa cúu maá Tatá, chí maá-ni Sehe cúu já jíní. De iyo nchiví já cūnī maá Sehe stēhēn yā nūū ji nāsa Yāa cúu Tatá yā, de maá ji suni cūnī ji.

²⁸ Ndacá nū já ní ncuitá nū jén ndacá tiñu jín ley já víjín sáhá jín nū, nehēn de quívi nū ndahá nī, de natatú nū sáhá nī.

²⁹ Quívi nū nūū tiñu já ndácu maá nī, de scuáha nū cuu nū tá cúu nūū iyo maá nī. Chí vitá iní nī de nduú sáhá ñáhnú nī maá nī. De súcuán de natatú nū jín ánō nū sáhá nī.

³⁰ Chi nduú wíjín já squíncuu nú nūú ní, de ní nduú vée tiñu já ndacu ní, ncachí yā.

12

Jā ní jehndē ndá dē xīnī trigo quíwī nātātú (Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

¹ De iin quíwī nātātú ní ncāha Jesús cuāhān yā nūú cáá trigo. De tēe scuáha jín yā, cócon ndá dē. De ní nquijéhé ndá dē jéhnē dē xīnī trigo yáji dē.

² De ní jini ndá tēe fariseo, de ní ncāhān dē jín yā: Cūndéhé chí ndá tēe scuáha jín nú sáhá dē tiñu jáá nduú vāha já sáhá ó quíwī nātātú, cáchī ley Moisés.

³ De ní ncāhān maá yā jín dē: ¿A nduú ní ncāhvi ndá nú tutú nása ní nsáhá David, iin quíwī já ní jihí dē sōco jín ndá tēe já ní iyo jín dē?

⁴ De ní nquíwī dē iní vehe Yāa Dios. De ní nchají dē pan īi já yósó nijín nūú Yāa Dios. De nduú ná ley já cají dē, ní ndá tēe iyó jín dē, chí maá-ni sūtú cúu já yáji. De visó súcuán de nduú ná cuāchi ní iyo síquī dē.

⁵ ¿De á nduú ní ncāhvi ndá nú tutú ley Moisés, nása sátiñú ndá sūtú iní templo, visó quíwī nātātú cúu? De nduú ná cuāchi iyó síquī dē, visó quíwī nātātú sátiñú ndá dē tiñu já cúu dē sūtú.

⁶ De cáhān ní jín ndá nú já maá ní já iyó ní yáhá, cúñáhnú cá ní nsūú cá templo.

⁷ De nduú jícūhun iní ndá nú tūhun yáhá já yósó nūú tutú īi já ní ncāhān Yāa Dios: Já cuní cá ní cúu já cundáhvi iní nū táhān nú, nsūú cá já sōcō nū quiti nūú ní, ncachí yā. De tú ní jícūhun iní ndá nú tūhun yáhá, de mā cáhān nū súcuán síquī ndá tēe jáá nduú ná cuāchi nícu.

⁸ Chi nduhū, Yāa ní nduu tēe, maá ní cúu já tátúni síquī nása sáhá nchiví quíwī nātātú, ncachí yā.

Jā ní nduvāha tēe ní nchichí ndahá (Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

⁹ Nūcuán de cuāhān Jesús, de ní nquíwī yā iní vehe īi sinagoga.

¹⁰ De nūcuán iyó iin tēe já ní nchichí iin ndahá dē. De cuní ndá tēe grupo fariseo já nhín dē cuāchi síquī yā, de ní jicá tūhún dē yā: ¿A iyó ley já cuu nasáhá vāha ó nchiví cúhū quíwī nātātú? ncachí dē.

¹¹ De ní ncāhān yā jín dē: ¿Ní iin nú, de tú névāha nū iin ticáchí, de tú nincava tí iin yaví quíwī nātātú, de á nduú jéhnē nū natavā nū tí, á naá cúu?

¹² ¿De á nduú cánuú ndasí cá iin tēe nsūú cá iin ticáchí? Túsaá de vātu-ni já sáhá ó tiñu vāha quíwī nātātú, ncachí yā.

¹³ Nūcuán de ní ncāhān yā jín tēe já ní nchichí ndahá: Scáā ndahá nú, ncachí yā. De ní scáā dē, de ní nduvāha-ni tá cúu nūú iyó incā.

¹⁴ Nūcuán de ní nquee ndá tēe grupo fariseo, de ní natúhún ndá dē síquī Jesús, nása cahní dē yā.

Tūhun Jesús já ní ncāhān Isaías jondē janahán

¹⁵ De ní jini Jesús já súcuán jáni iní ndá dē, de ní nquee yā nūcuán cuāhān yā. De cuāhā nchiví níquín jì yā. De ní nasáhá vāha yā ndihí nchiví cúhū.

¹⁶ De ní ndacu yā nūú ndá jì já má stúu jì yā.

¹⁷ De súcuán ní ncuu tácuá quee ndāā tūhun já ní nacani Isaías jondē janahán, já súcuán ní ncāhān Yāa Dios:

¹⁸ Yáhá cúu mozo ní já ní jani ní, de māni ní jín yā, de cúsi iní ní jín yā.

De cuāha ní Espiritu ní coo jín yā.

De maá yā sáhá ndāā tiñu nchiví ndācá nación.

¹⁹ Mā tétáhān yā, ní mā cāná jee yā, de ní mā cáhān jee yā ichi já cuni nchiví.

²⁰ Mā sáhá xēen yā jín nchiví já ní ncunihin tūndóhó síquī,

ní mā snáā yā nchiví já iin lulí-ni cándija. Chí cuñáhnú yā síquī ndihí, de ndāā tátúni yā.

²¹ De nchiví ndācá nación cuhun iní jì já scácu yā jì.

Ncachí Yāa Dios, ncachí Isaías jondē janahán.

Jā ní ncāhān ndá dē já sátiñú yā jín fuerza Satanás

(Mr. 3.19-30; Lc. 11.14-23; 12.10)

²² Nūcuán de ní nquisiáha ndá jì nūú yā iin tēe cuáá nhín, chí nūhún táchí iní dē. De ní nasáhá vāha yā dē. De ní ndunijín tñúú dē, de ní nacahán dē.

²³ De ndihí nchiví cuāhā ní nsāhvi iní jì ndéhé jì, de ní ncāhān jì: ¿A tēe yáhá cúu já ní ncāhān Yāa Dios já cacu nūú tatā David? ncachí jì.

²⁴ De ndá tēe grupo fariseo, ní jini dē já súcuán cáhān jì. De ní ncāhān ndá dē: Tēe yáhá mā cúu tavā dē ndá táchí de tú mā sáhá dē jín fuerza Satanás já cúñáhnú nūú ndá táchí, ncachí dē.

²⁵ De Jesús ní jini yā já súcuán jáni iní ndá dē, de ní ncāhān yā jín dē: Ndācá nación já sáhá síin maá de cānāá maá, túsaá de snāā táhān maá. De tú iin nūú á iin vehe sáhá síin maá de cānāá maá, de mā cúu cá cundēē cāhnú.

²⁶ De saá-ni Satanás tú tavā táhān táchí, túsaá de sáhá síin maá. ¿De nása cuiñi nhín Satanás já ndacu nūú táhān túsaá?

²⁷ Chí cáhān ndá nú já jín fuerza Satanás távā ní ndá táchí. De tú súcuán cúu de ndá nchiví já scuáha jín ndá nú, ¿nā jín fuerza távā maá jì táchí, jáni iní nū? Túsaá de ndá máá jì cachí já ní stíví ndasí nú já ní ncāhān nū já távā ní táchí jín fuerza Satanás.

²⁸ De nduú chi sa jíin Espíritu Yāa Dios cúu já távā ní tǎchī. Túsaá de ja ndéē Yāa Dios mǎhñú ndá nú já tátúní yā.

²⁹ ¿Chi nāsa cuu quívi iin tēe iní vehe tēe ndacuí já sacuíhná dē ndatíñú? Chi cánuú já xihna cá cuhní dē tēe ndacuí, sá de cuu sacuíhná dē ndatíñú tēe ñúcuán. De suni sūcuán cúu já júhní ní Satanás de távā ní tǎchī.

³⁰ De nchiví jáá nduú íyó mǎnī jíin ní, túsaá de jíiní úhvi jí nduhū. De nchiví jáá nduú nástútú jíin ní, túsaá de sa scútē nuu jí nchiví já vǎjí núu ní.

³¹ Já ñúcuán cáhān ní jíin ndá nú: Íyó modo já coo túhun cáhnú iní núu ndácá cuáchi já sáhá nchiví, jíin núu ndácá túhun nēhén já cáhān jí. Sochí tú cáhān nāvāha jí síquí Espíritu Santo, de mā cúne cáhnú iní Yāa Dios núu jí.

³² De tú nā-ni nchiví cáhān jí síquí nduhū, Yāa ní nduu tēe, cuu cune cáhnú iní Yāa Dios núu jí. Sochí tú nā-ni nchiví cáhān nāvāha jí síquí Espíritu Santo, mā cúne cáhnú iní Yāa Dios núu jí, ní ñayíví yáhá, ní tiempo já quíji.

*Túhun ñutun váha jíin ñutun cánēhén
(Mt. 7.17-20; Lc. 6.43-45)*

³³ Tú iin ñutun váha, de váha jávǎxí, de tú iin ñutun cánēhén, de suni cánēhén jávǎxí. Chi jíin jávǎxí de jíiní ó nāsa ñutun cúu. De suni sūcuán cúu nchiví.

³⁴ Va sēhe cōo cúu ndá nú, chi xēen nú tá cúu cōo. ¿Nāsa cuu cáhān nú túhun váha, chi nchiví nēhén cúu ndá nú? Chi ndíhi nāsa jáni iní áno nchiví, de cúsa ñúcuán cáhān jí.

³⁵ Tēe váha cáhān dē túhun váha, chi íyó ndāá áno dē. De tēe nēhén cáhān dē túhun nēhén, chi cánēhén áno dē.

³⁶ De cáhān ní jíin ndá nú já ndácá nā-ni túhun já cáhān nchiví, nacuāha jí cuenta ndá túhun ñúcuán quívi quíji juicio.

³⁷ Chi jíin túhun já ní ncāhān nú de sáhá ndāá yā síquí nú, á já quendōo ndāá nú á já cundeē cuáchi síquí nú, ncachí yā.

Já ní jícān ndá nchiví jáá nduú cándíja iin tíñu ñáhnú

(Mr. 8.12; Lc. 11.29-32)

³⁸ Ñúcuán de jacú tēe grupo fariseo jíin tēe stēhén ley janahán, ní ncāhān dē jíin yā: Maestro, cúni ndá sá já sáhá ní iin tíñu ñáhnú já stēhén tú maá ní cúu Yāa já ní ntají Yāa Dios, ncachí dē.

³⁹ De ní ncāhān yā jíin dē: Nchiví nēhén yáhá nduú jétáhví cuití jí Yāa Dios. De jícān jí iin tíñu ñáhnú já stēhén tú maá ní cúu Yāa já ní ntají Yāa Dios. De nduú cá nā incá tíñu ñáhnú stēhén ní núu jí, chi maá-ni tíñu ñáhnú tá cúu núu ní ncuu jíin Jonás, tēe ní nacani túhun Yāa Dios janahán.

⁴⁰ Chi tá cúu núu ní ñuhun Jonás chíjin tiacá cáhnú úní nduú úní ñuú, de saá-ni nduhū,

Yāa ní nduu tēe, cuú ní de coo ní chíjin ñuhun úní nduú úní ñuú, de sá de natecú ní.

⁴¹ De ndá nchiví ñuú Nínive núu ní nacani Jonás túhun, natecú jí jíin nchiví tiempo yáhá, quívi juicio já sáhá ndāá yā cuáchi, de cáhān jí cuáchi síquí nchiví yáhá. Chi ndá máá jí ní nacani iní jí ní sndóo jí cuáchi jí quívi já ní nacani Jonás túhun núu jí. De mitan chi cúñáhnú cá nduhū, Yāa íyó yáhá, nsuú cá Jonás, de nduú cándíja ndá nú nduhū.

⁴² De reina já ní ncuñáhnú nación ichi sur, natecú ña jíin nchiví tiempo yáhá, quívi juicio já sáhá ndāá yā cuáchi, de cáhān ña cuáchi síquí jí. Chi jonde jíca ndasi ní nguíji ña ní nini ña ndá túhun ndíchí já ní ncāhān rey Salomón, de ní ncandíja ña. De mitan chi cúñáhnú cá nduhū, Yāa íyó yáhá, nsuú cá Salomón, de nduú cándíja ndá nú nduhū.

*Tǎchí já nástútú táhān ndívi iní nchiví
(Lc. 11.24-26)*

⁴³ Tú ní nquee iin tǎchí iní iin tēe jáá nduú cándíja, de jíca nuu núu ñuhun tíhá, ndúcú núu natátú, de nduú níhín, sá de jáni iní maá:

⁴⁴ Ná quínohōn ní vehe núu ní nquee ní. De tá ní nenda tucu, de jíni já tēe jáá nduú cándíja, cúu dē tá cúu iin vehe jáá nduú nā ndéē de ní ndundoo.

⁴⁵ Ñúcuán de jéhén jénacuēca újá cá tǎchí nēhén cá nsuú cá maá. De quívi ndá iní tēe ñúcuán de jécundeē ndá. Túsaá de xēen cá cundoho tēe ñúcuán já sándihí nsuú cá já xihna ñuhún. De suni sūcuán cundoho nchiví nēhén tiempo yáhá, ncachí yā.

*Naná yā jíin ndá ñaní yā
(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)*

⁴⁶ De júni sūcuán cáhān yā jíin ndá nchiví, de ní nquenda naná yā jíin ndá ñaní yā, íñí ña távehé, de cúni ña cáhān ña jíin yā.

⁴⁷ De ní ncachí iin tēe núu yā: Naná ní jíin ndá ñaní ní íñí ña távehé, de cúni ña cáhān ña jíin ní, ncachí dē.

⁴⁸ De ní ncāhān yā jíin tēe já ní ncāhān jíin yā sūcuán: ¿Ní iin cúu naná ní, de ní iin cúu ndá ñaní ní? ncachí yā.

⁴⁹ De ní stēhén ndáhá yā núu ndéē ndá tēe scuáha jíin yā. De ní ncāhān yā: Suni naná ní jíin ñaní ní cúu ndácá yáhá.

⁵⁰ Chi ndácá nchiví já squíncuu tíñu já cúni maá Tatá ní, Yāa ndéē andiví, suu cúu ñaní ní, cuāha ní, naná ní, ncachí yā.

13

*Túhun yátá tēe jíitē tata
(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)*

¹ De quívi ñúcuán ní nquee Jesús vehe cuāhān yā, de ní nquenda yā ní jécundeē yā yuhú mar.

² De nī ncutútú cuāhā ndasí nchivī nūū yā. De nī nquívī yā inī iin barco, de nī jécundeē yā. De ndá nchivī űúcuán ndéē jī yuhú mar.

³ De jín tūhun yátá nī stēhēn yā cuāhā tūhun nūū jī, de sūcuán nī ncāhān yā: Iin tēē jītē tatā, nī nquee dē jā cutē dē.

⁴ De tá nī nquijéhé dē jītē dē, de jacū tatā nī jītē yuhú íchí. De nī nquenda ndá saā, de nī nchajī tī.

⁵ De jacū cā tatā nī jītē nūū űuhun yūū, nūū nduú íyó cócón űuhun. De űāmā-nī nī ntāhvī, chí nduú íyó cócón.

⁶ De tá nī nquenda ncandī, de nī nchíchī-nī, de nī ncasūn, chí nduú ní nūhīn nūū quīhīn yoho.

⁷ De jacū cā tatā nī jītē māhñū nūū cáá niquin iñū. De nī jahnu iñū, de nī jasī nūū.

⁸ De jacū cā nī jītē nūū űuhun váha, de nī jēhe cuāhā nūū. Sava nī jēhe ciento jā iin iin, de sava nī jēhe űnī xico, de sava cā nī jēhe űcō űxī.

⁹ De ndá ndóhó jā nīnī, tee sōho váha nú, ncachī yā.

Nājēhē cúu jā cáhān yā maā-nī tūhun yátá (Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10; 10.23-24)

¹⁰ űúcuán de ndá tēē scuāha jín yā nī nquenda dē nūū yā, de nī jīcā tūhūn dē yā: ¿Nājēhē cúu jā maā-nī tūhun yátá cáhān ní jín nchivī? ncachī ndá dē.

¹¹ De nī ncāhān yā: Ndá ndóhó chí sáhā yā jā cuu jícūhun inī nū ndá tūhun yáhā jā nī nchihyuhū, nása quívī nchivī ndahá Yāā andivī jā tatūnī yā nūū jī. Sochi nchivī yáhā jāá nduú cándija, chí mā jícūhun inī jī.

¹² Chí nchivī jā jícūhun inī, stēhēn cā yā nūū jī, de víhī cā cunī jī. Sochi nchivī jāá nduú cándija, víso jā jínī jī jacū, de sa naā.

¹³ Jā űúcuán cúu jā cáhān nī tūhun yátá jín ndá jī. Chí víso ndéhé ndá jī, de modo jāá nduú jínī jī. De víso jínī jín sōho jī, de mā jícūhun inī jī, chí modo jāá nduú ní jínī jī-nī.

¹⁴ Túsáá de sīquī nchivī yáhā nī nquee ndaā tūhun jā ní ncachī Yāā Dios de nī ntee Isaías, tēē nī nacani tūhun yā jondē janahán: Víso cunini ndá nú, de mā jícūhun inī nū, de víso cūndéhé nú, de mā cūnī nú.

¹⁵ Chí ndá nchivī yáhā ndasí nī ncunihin inī jī,

de űhvī ndasí tēē sōho jī,
de modo jā jasī jī tīnūū jī,
tácua mā cūndéhé jī,
de nī mā cūnini jī,
de nī mā jícūhun inī jī,
de nī mā ndícó cóo inī jī nūū nī
jā nasáhā váha nī áno jī nūū cuáchi jī.
Cáchi Yāā Dios, cáchi tutū.

¹⁶ Sochi ndá máá nú, ncāā ndetū nū, chí ndéhé nú jín tīnūū nú, de tēē sōho nú.

¹⁷ Chí ndaā cáhān nī jín nú jā cuāhā ndá tēē janahán jā ní nacani tūhun Yāā Dios, jín cuāhā ndá tēē ndaā, nī ncuu inī dē jā

cūndéhé dē jā ndéhé ndá nú, de nduú ní ndéhé dē. De nī ncuu inī dē cunini dē jā nínī ndá nú, de nduú ní jínī dē, ncachī yā.

Jā ní ncachī cājī yā tūhun yátá tēē jītē tatā (Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

¹⁸ Túsáá de cunini ndá nú nā cuá cúu tūhun yátá tēē jītē tatā. Tatā űúcuán cúu tūhun Yāā Dios.

¹⁹ De nchivī jā jínī tūhun nása tátūnī Yāā Dios, de tú nduú jícūhun inī jī, de cúu jī tá cúu tatā jā ní jītē yuhú íchí. Sá de quēnda tāchī cúhānmū de cándeē-nī tūhun inī áno jī.

²⁰ De tatā jā ní jītē nūū űuhun yūū cúu tá cúu nchivī jínī tūhun, de űāmā-nī jétáhvī jī de cúsi inī jī jín.

²¹ Sochi nduú cúcutú tūhun inī áno jī, de jacū-nī quívī jétáhvī jī. De tá quíjī tūndóhó, á jā jínī űhvī nchivī jī jā sīquī tūhun űúcuán, sá de quíjéhé nácani yátá inī jī.

²² De jā ní jītē māhñū iñū cúu ndá nchivī jínī tūhun, sochi ndihvī inī jī sīquī jā íyó inī űayíví yáhā, de cūnī jī cucuicá jī, de stáhvī ndá űúcuán jā cutéñū jī jín. De ndacá űúcuán jāá nūū tūhun yā, de nduú jija jī jín tūhun yā.

²³ De tatā jā ní jītē nūū űuhun váha cúu ndá nchivī jínī tūhun yā, de jícūhun inī jī, de jija jī jín. De sava jī cúu tá cúu tatā jā jēhe ciento jā iin iin, de sava cā jī jēhe űnī xico, de sava cā jī jēhe űcō űxī, ncachī yā.

Tūhun yátá sīquī itē lásū

²⁴ De nī ncāhān yā incā tūhun yátá jín ndá dē: Jā tátūnī Yāā andivī cúu tá cúu iin tēē jā ní jītē dē trigo váha nūū űūhūn dē.

²⁵ De íyó iin tēē jínī űhvī dē tēē xíí trigo. De juni quixín tēē xíí trigo jín ndá táhān dē, de nī jēhēn tēē űúcuán, de nī jītē niquin itē lásū nūū trigo, de cuāhān.

²⁶ De tá nī ntāhvī trigo, de nī nquene yoco, de suni sūcuán nī jahnu itē lásū.

²⁷ űúcuán de nī nquenda ndá mozo, de nī ncāhān jī jín patrón: Señor, ¿á nsuū trigo váha ní jītē ní nūū űūhūn ní? ¿De nūcu nī nquene itē lásū nūū?

²⁸ De nī ncāhān dē jín jī: Iin tēē jínī űhvī nduhū nī nsáhā yáhā, ncachī dē. De nī ncāhān ndá mozo jín dē: ¿Túsáá de á cūnī ní jā quíhīn ndá sá de tūhun sá?

²⁹ De nī ncāhān dē: Nduú, chí tú tūhun nú itē lásū űúcuán de sanaā de tūhun nú jondē jín trigo.

³⁰ Váha cā ná cuáhnu maá jondē quívī tēhndē. De quívī űúcuán de cachī nī nūū ndá tēē quehndē jā xihna cā itē lásū quehndē dē, de caquín tutū dē tácua cāyū. űúcuán de trigo chí quehndē dē ndivī inī yacā nī, ncachī dē, ncachī yā.

Tūhun yátá sīquī niquin mostaza (Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

³¹ De suni nī ncāhān yā incā tūhun yátá yáhá: Nchiví já tátúní Yāā andiví nūū, ndúcuahā jī tá cúu nūū jáhnu iin niqun mostaza já ní jaquín iin tēe nūū ñuhun dē.

³² De ndāā já iin niqun lúli cā cúu nsūū cā ndá cā niqun. Sochi tá nī jahnu, de cúu cáhnú cā nsūū cā ndá cā yūcū, chí ndúu iin ñutun. De quenda ndá saā, de sáhá tī tacá tī chíjin ndahá yúcū, ncachí yā.

*Tūhun yátá sīquī levadura
(Lc. 13.20-21)*

³³ De incā tūhun yátá nī ncāhān yā jín ndá dē: Já tátúní Yāā andiví nūū nchiví cúu tá cúu levadura já ní nquehen iin ñahan. De nī nsacā ña jín ũnī kilo harina, de nī ndaa ndihí ñujan nī nsáhá, ncachí yā.

*Jā maá-ni tūhun yátá cáhān yā jín jī
(Mr. 4.33-34)*

³⁴ Ndācá tūhun yáhá nī ncāhān Jesús jín ndá nchiví cuahā. De ndācá já ní stēhēn yā, de maá-ni tūhun yátá nī ncāhān yā jín jī.

³⁵ Súcuán nī nsáhá yā tácuá quee ndaa tūhun nī ncāhān tēe já ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán:

Cāhān nī ndá tūhun yátá jín nchiví, de cachí nī ndá tūhun yuhú já iyó jondē tá nī jēcāva ñayíví.

Cachí Jesús, ncachí tēe nī nacani tūhun.

Jā ní ncachí cājí yā tūhun itē lásū

³⁶ Nūcuán de nī nacuetáhví Jesús nūū nchiví. De nī ndiví yā iní vehe. De ndá tēe scuáha nī nguenda dē nūū yā, de nī ncāhān dē jín yā: Cachí cājí ní tūhun yátá itē lásū nūū sá, ncachí dē.

³⁷ De nī ncāhān yā jín ndá dē: Já jítē trigo vāha ñúcuán cúu nduhú, Yāā nī nduu tēe.

³⁸ De ñuhun ñúcuán cúu ñayíví. De tatā vāha cúu ndá nchiví yíhí ndahá Yāā Dios já tátúní yā nūū jī. De itē lásū cúu ndá nchiví yíhí ndahá táchí cúñáhnú.

³⁹ De tēe jíní ũhví já ní jítē niqun itē lásū cúu maá táchí cúñáhnú. De quíví tēhndē cúu quíví jínú ñayíví. De ndá tēe quehndē cúu ndá ángel Yāā Dios.

⁴⁰ De tá cúu já tēhndē itē lásū de cāyū nūū ñúhūn, súcuán coo quíví jínú ñayíví.

⁴¹ Chí nduhú, Yāā nī nduu tēe, tají nī ndá ángel ní quíhín. De nastútú yā ndācá nchiví squívi táhán nūū cuáchi, jín nchiví sáhá tiñu néhén, tavā yā jī māhñú nchiví já tátúní nī nūū.

⁴² De taān yā ndá jī cāyū jī nūū ñúhūn. De ñúcuán cuacu jī de nacayíhí jī ñii yúhú jī já ndoho ndasí jī.

⁴³ Sá de nchiví já squíncuu nūū yā chí cuēndütē jī modo ncandí, de cundēē jī nūū tátúní maá Tatá jī Yāā Dios. Ndá ndóhó já níní, tee sōho vāha nū.

Tūhun yátá sīquī jātūn xūhún já yíyuhú

⁴⁴ De já quívi nchiví ndahá Yāā Dios já tátúní yā nūū jī, suu cúu tá cúu iin jātūn xūhún já yíyuhú chíjin iin ñuhun. De nī nanihín iin tēe, de nī nacasí tucu dē sīquí. De já cúsi iní dē jín, de cuāhān dē cuāxicó ndihí dē já névāha dē, de nī jeen dē ñuhun ñúcuán.

Tūhun yátá sīquī perla já ndēē yāhvi

⁴⁵ De já quívi nchiví ndahá Yāā Dios já tátúní yā nūū jī, suni cúu tá cúu iin tēe jēen de náxicó, de ndúcú dē perla vāha.

⁴⁶ De nī jíní dē iin perla já ndēē yāhvi ndasí, de nī jēhēn dē nī yicó ndihí dē já névāha dē, de nī jeen dē perla ñúcuán.

Tūhun yátá sīquī ñunu tīn tiacá

⁴⁷ De já tátúní Yāā andiví nūū nchiví, suni cúu tá cúu iin ñunu já chūdaji ndá dē nūū mar, de quívi ndācá nūū tiacá.

⁴⁸ De tá nī nchitú ñunu, de távā ndá dē yuhú ndúté. De jécundeē dē, de nácaji dē tiacá. De tiacá vāha taān dē iní ticá, de tiacá jáá nduú iyó vāha squéne dē.

⁴⁹ De suni súcuán coo quíví jínú ñayíví. Chí quenda ndá ángel yā, de sáhá síin yā ndá nchiví sáhá tiñu néhén māhñú nchiví vāha.

⁵⁰ De nchiví néhén chí taān yā jī cāyū jī nūū ñúhūn. De ñúcuán cuacu jī de nacayíhí jī ñii yúhú jī já ndoho ndasí jī, ncachí yā.

Tūhun yátá sīquī ndatíñú ndēē yāhvi

⁵¹ De nī jicā tūhún yā ndá dē: ¿A nī jicūhun iní ndá nú ndá tūhun yáhá, á nduú? ncachí yā. De nī ncāhān ndá dē jín yā: Ní jicūhun iní sá, Señor.

⁵² De nī ncāhān yā jín dē: Iyó vāha túsaá. De iin tēe stēhēn ley janahán, tú ja nī ncutūha dē nása tátúní Yāā andiví, de cuu stēhēn dē ndá tūhun sīquí ñúcuán. Chí cúu dē tá cúu iin tēe xivéhe. De iní jātūn dē távā dē ndatíñú ndēē yāhvi, sava já jēē jín sava já ní ncunahán iyó, ncachí yā.

*Jā cuánohōn yā ñuū Nazaret
(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)*

⁵³ De tá nī ncuu nī ncāhān Jesús ndá tūhun yátá yáhá, de nī nquee yā ñúcuán cuāhān yā.

⁵⁴ De nī nenda yā ñuū yā Nazaret. De nī stēhēn yā tūhun iní vehe ī sinagoga. De nī nsāhvi iní ndá nchiví nī jíní jī, de nī ncāhān jī: ¿Ní cúu nūū nī ncutūha tēe yáhá ndá tūhun ndíchí yáhá? ¿De nása cúu sáhá dē ndá tiñu ñáhnú yáhá?

⁵⁵ Chí sēhe carpintero cúu tēe yáhá, de naná dē cúu María, de ndá ñani dē cúu Jacobo, José, Simón, jín Judas.

⁵⁶ De suni ndēē ndá cuāha dē jín ó yáhá. ¿De nása jíní dē ndācá tūhun yáhá túsaá? ncachí ndá nchiví.

⁵⁷ De súcuán nī nsáhá jéhe iní ndá jī nūū Jesús. De nī ncāhān yā jín jī: Ndācá tēe nácani tūhun Yāā Dios, iyó yíñúhún nchiví jín dē, chí maá-ni nchiví ñuū dē jín nchiví

vehe dē cúu jáa nduú íyó yíñúhún jíin dē, ncachí yā.

⁵⁸ De nduú ní nsáhá yā cuāhā tiñu ñáhnú ñúcuán, chí nduú ní ncándíja ndá ji.

14

*Jā ní jīhí Juan tēe scuénduté
(Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9)*

¹ De tiempo ñúcuán de Herodes, tēe tátúní región Galílea, ní nīhín dē tūhun nása sáhá Jesús.

² De ní ncāhān dē jíin ndá nchiví íyó jíin dē: Tēe ñúcuán cúu Juan, tēe jā ní scuénduté, de ní natecū dē. Jā suu cúu jā íyó poder dē jā sáhá dē ndá tiñu ñáhnú, ncachí Herodes.

³ Chí maá dē jā ní ndacu dē jā ná quívi Juan vecāa, jíin jā cunuhní dē jíin cadena. Súcuán ní nsáhá dē jā síquí Herodías, ñasíhí ñaní dē Felipe.

⁴ Chí Juan ní ncāhān dē nūu Herodes: Nduú ná ley íyó jā nacueca nú ña, ncachí dē.

⁵ De jā ñúcuán ní ncuu iní Herodes jā cahní dē Juan. Sochi yúhú dē jā quítí iní nchiví, chí ndíhi ji jáni ndíja iní ji jā iin tēe nácani tūhun Yāa Díos cúu Juan.

⁶ De iin quívi ní nsáhá Herodes iin vico quívi jā ní ncacu dē. De sēhe síhí Herodías ní nquíví ji ní jita jéhé ji nūu ndá nchiví jā ní ncana dē. De ní ncusi iní Herodes ní nsáhá ji.

⁷ De ní ncāhān téyíí dē jā cuāha dē nā-ni cuá cúu jā cācān ji nūu dē.

⁸ De ní jēhēn ji ní jicā tūhún ji naná ji nā cuá cúu jā cācān ji. De ní ndívi ji nūu Herodes, de ní ncāhān ji: Taji ní xīnī Juan tēe scuénduté, cūhun nūu iin cōhō, ncachí ji.

⁹ Ñúcuán de rey Herodes ní ncucuéca iní dē. Sochi síquí jā ní ncāhān téyíí dē, jíin jā ní jini ndá tēe yájí stāa jíin dē, jā ñúcuán ní ndacu dē jā ná cuāha ndá nūu ji.

¹⁰ De ní ntají dē soldado jā quíquehndé xīnī Juan iní vecāa.

¹¹ De ní nenda soldado jíin xīnī Juan, ñúhún nūu iin cōhō, de ní jēhe ndá nūu ñahan lúlí. De ní jēnasíaha ji nūu naná ji.

¹² Ñúcuán de ní jēhēn ndá tēe ní scuāha jíin Juan, de ní nanee dē yiquí cúñu Juan, de ní nchiyuhú dē. Ñúcuán de ní jēhēn ndá dē, ní ncachí tūhún dē nūu Jesús.

*Jā ní scájí yā ūhūn mil tēe
(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)*

¹³ De tá ní jini Jesús tūhun, de ní ncujíyo yā ñúcuán cuāhān yā jíin barco jā cundeé síin yā iin lugar nūu nduú nchiví. De ní jini ndá nchiví jā cuāhān yā. De ndácá ñuú ní nquee ji, jica jéhé ji cuāhān ji yā.

¹⁴ De tá ní nquee Jesús iní barco, de ní jini yā nchiví cuāhā ñúcuán. De ní ncundáhvi iní yā ji, de ní nasáhá vāha yā ndácá nchiví cúhú jā vají ndá ji jíin.

¹⁵ De tá ní ñini, de ndá tēe scuāha jíin yā ní nguenda dē nūu yā, de ní ncāhān dē: Jā ní ñini, de nduú ná nchiví ndéé yáhá. Túsaá de taji ní nchiví ná quíhín ndá ji ndácá ñuú, de cuen ji jā caji ji, ncachí dē.

¹⁶ De ní ncāhān Jesús jíin ndá dē: Nduú cánuú quíhín ji, chí cuāha ndá maá nú jā caji ji, ncachí yā.

¹⁷ De ní ncāhān ndá dē: Nduú ná névāha sá yáhá, chí ūhūn-ni stāa jíin ūu-ni tiacá, ncachí dē.

¹⁸ De ní ncāhān yā jíin dē: Taji ná quíji, ncachí yā.

¹⁹ De ní ncāhān yā jíin ndá nchiví jā cundeé ji nūu itē. De ní nquehen yā ndihúhún stāa jíin nduú tiacá ñúcuán. De ní nūcūndéhé yā ichi andiví, de xihna cā ní nacuetáhvi yā nūu Tatá yā. De ní scuáchi yā stāa, de ní jēhe yā nūu ndá tēe scuāha jíin yā. De ndá maá dē ní nsaji dē nūu ndá nchiví cuāhā.

²⁰ De ndiví ji ní nchaji, de ní ndahā chíjin ji. De ní nastutú ndá dē pedazo jā ní nguendōo, de ní nchitú ūxí ūu tícá.

²¹ De tēe jā ní nchaji cúu tá ūhūn mil, de síin cā cúu ndá ñahan jíin sūchí lúlí.

*Jā ní jica jéhé yā nūu mar
(Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21)*

²² Ñúcuán de ní ncāhān Jesús jíin ndá tēe scuāha jíin yā jā ná quívi dē iní barco, de cosō nūu dē quíhín dē incā lado mar, juni nátají yā ndá nchiví cuāhā jā quínohōn ji.

²³ De tá ní ncuu ní nacuetáhvi yā nūu ji, de ní ncaa yā yucu cuāhān mátúhún yā, cuācācān táhvi yā. De ní ncuaā, de mátúhún yā-ni íyó ñúcuán.

²⁴ De barco jā ñúhún sava mar cuāhān. De ndute mar nátundahā nihín barco, chí vají tachi ichi nūu.

²⁵ De níquín ní nguenda Jesús nūu ndá dē, jica jéhé yā nūu mar.

²⁶ De ndá tēe scuāha jíin yā, ní jiní dē jā jica yā nūu mar. De ní nandava ndá dē, de ní ncana cóhó dē jā yúhú dē: Ñíhná cúu, ncachí dē.

²⁷ De ní ncāhān-ni Jesús jíin dē: Ndeé coo iní ndá nú, de mā cúyuhú nú, chí maá ní cúu, ncachí yā.

²⁸ Ñúcuán de ní ncāhān Pedro jíin yā: Señor, de tú maá ní cúu, de cachí ní jā suní ná cáca jéhé sá nūu mar de cuēé sá nūu ní, ncachí dē.

²⁹ De ní ncāhān yā: Nehēn túsaá. De ní nuu Pedro iní barco, de jica dē nūu nduté cuāhān dē nūu Jesús.

³⁰ De tá ní jiní dē jā nihín yíhí tachi, de ní nchúhú dē. De ní nquijéhé dē quée dē chíjin ndute. De ní ncana cóhó dē: Scácu ní sáan, Señor, ncachí dē.

³¹ De Jesús ní ntiin yā ndahá dē. De ní ncāhān yā jíin dē: Tēe nduú cándíja nihín cúu nú. ¿Nūcu ní nayúhú nú? ncachí yā.

³² De nī ndīvi yā jīn dē inī barco, de nī jencuñi-ni tāchī.

³³ Sá de ndá tēe jā űhún inī barco, nī jēcuñi jiti dē nūu yā. De nī ncāhān ndá dē: Maá jandáa jā Sēhe Yāa Dios cúu ní, ncachī dē.

Jā ní nasāhá vāha yā nchivī cūhū región Genesaret

(Mr. 6.53-56)

³⁴ De nī ncāhā yā jīn ndá dē incā lado mar, de nī nguenda yā región Genesaret.

³⁵ De ndá nchivī űcuán nī nacunī jī nūu yā. De nī scāca jī tūhun ndācā ndāñū űcuán jā ní nguenda yā. De ndá nchivī nī nquisiáha jī ndá jā cūhū nūu yā.

³⁶ De nī ncāhān ndāhvi ndá jī jīn yā jā ná quéhé jī visó yuhú sáhmá yā. De ndācā nchivī jā ní nquehé sahma yā, nī nduvāha jī.

15

Siqui nāsa cútéhén nchivī

(Mr. 7.1-23)

¹ űcuán de jacū ndá tēe fariseo jīn tēe stéhén ley janahán, vāji dē ciudad Jerusalén, de nī nguenda dē nūu yā. De nī ncāhān dē jīn yā:

² Ndá tēe scuáha jīn nú, űncu stíví ndá dē costumbre jā ní jaquín nchivī janahán? Chi nduú squíncuu dē costumbre jā nandahá dē nūu yā de caji dē stāa, ncachī dē.

³ De Jesús nī jicā tūhún yā dē: De saá-ni ndá maá nú, űncu stíví nú tiñū jā ní ndacu Yāa Dios nūu nū? Chi sa costumbre ndá maá nú cúu jā squíncuu nú.

⁴ Chi nī ncāhān Yāa Dios: Coó yīñúhún nū nūu tatá nú nūu naná nú. De tú ní iin cāhān siquī tatá á siquī naná, de ná cúu, cáchi Yāa Dios.

⁵ Sochi ndá maá nú chi cáchi nū jā cuu cāhān iin tēe jīn tatá dē á naná dē: Mā cúu chindeé sá ní jā taji sá jā caji ní á jā cusúcun ní, chi ndihi jā névāha sá, ja nī nsócó sá nūu Yāa Dios.

⁶ De tēe jā cāhān súcuan, nduú cā cánuú jā chindeé dē tatá dē naná dē, cáchi ndá nú. De súcuan stíví nú tiñū jā ní ndacu Yāa Dios, jā siquī costumbre jā ní jaquín ndá maá nú.

⁷ Vāchi tēe stāhvi-ni cúu ndá nú. Ndāa nī ncāhān Isaias siquī ndá nú janahán, yósó nūu tutū ī jā ní ncāhān Yāa Dios:

⁸ Nchivī yáhá chi jīn yuhú ji-ni jétahvi jī nduhū,

sochi nsūú jondē jīn inī jīn ánō jī.

⁹ De chíñúhún cāhá jī nduhū, chí tūhun jā stéhén jī cúu tiñū jā ní ndacu ndá tēe,

de nsūú jā ní ndacu maá ní cúu.

Ncachī Yāa Dios, ncachī yā.

¹⁰ De nī ncana yā nchivī cuāhā, de nī ncāhān yā jīn jī: Cunini vāha ndá nú, de chuhun inī nū:

¹¹ Nsūú jā quívi inī yuhú nchivī cúu jā cútéhén jī sáhá. Chi tūhun jā quée yuhú jī, űcuán cúu jā cútéhén jī sáhá, ncachī yā.

¹² űcuán de ndá tēe scuáha jīn yā nī nguenda dē nūu yā, de nī ncāhān dē: ¿A jīnī ní jā ní nquiti inī ndá tēe fariseo jā ní jīnī dē tūhun nī ncāhān ní? ncachī dē.

¹³ De nī ncāhān maá yā: Cúu ndá dē tá cúu űtun jāa nduú ní nchūhun Tatá nī, Yāa ndée andivī, de iin quívi de tūhun yā.

¹⁴ Ná quihín ndá maá dē, chí cúu ndá dē modo tēe cuáá jā stéhén ichi nūu incā tēe cuáá. Chi tú iin tēe cuáá stéhén dē ichi nūu incā tēe cuáá, de nduú dē nincava xehvā, ncachī yā.

¹⁵ De nī ncāhān Pedro jīn yā: Cachī cāji ní tūhun yátá yáhá jā ní ncachī ní nūu ndá sá, ncachī dē.

¹⁶ De nī ncāhān Jesús: ¿De á suni ncāhā ca jicūhun inī ndá maá nú?

¹⁷ ¿A nduú jicūhun inī nū jā ndācā jā yāji nchivī, chí quívi chíjin jī, de quée-ni cuāhān?

¹⁸ Sochi tūhun jā quée yuhú nchivī, chí jondē inī ánō jī vāji, de űcuán cúu jā cútéhén jī sáhá.

¹⁹ Chi jondē inī ánō nchivī quée jā jání nēhén inī, jā jáhni ndiýi, jā cásiqui ndée táhán, jā sáhá ndiú, jā sácuihná, jā cāhān tūhun stāhvi, jā cāhān siquī táhán.

²⁰ De ndācā yáhá cúu jā cútéhén nchivī sáhá. Sochi tú nduú squíncuu jī costumbre jā nandahá jī de caji jī stāa, de nduú cútéhén jī sáhá, ncachī yā.

Ñahan incā nación jā ní ncandija nñhin

(Mr. 7.24-30)

²¹ De nī nquee Jesús űcuán cuāhān yā región Tiro jīn Sidón.

²² De iin ñahan űu Canaan ndée ña región űcuán, de nī nguenda ña nūu Jesús. De nī ncana jee ña: Señor, maá ní jā cúu Sēhe tatá David, cundáhvi inī ní sáán. Chi sēhe síhí sá, űhún tāchī inī jī, de xēen ndasí ndóho jī, ncachī ña.

²³ Sochi nduú ní ncāhān cuiti yā jā ní ncāhān ña. űcuán de nī nguenda ndá tēe scuáha jīn yā, de nī ncāhān dē: Cāhān ní jīn ña ná quihín ña, chí ndasí cána ña vāji ña yātā ó, ncachī dē.

²⁴ De nī ncāhān yā jīn ña: Nūu mátúhún-ni nchivī nación Israel ní ntají Yāa Dios sáán vāji sá, chí cúu jī tá cúu ticāchí, quiti jā ní nsana, ncachī yā.

²⁵ Sochi nī nguenda ña, de nī jēcuñi jiti ña nūu yā, de nī ncāhān ña: Señor, chindeé chituu ní sáán vī, ncachī ña.

²⁶ De nī ncāhān yátá yā jīn ña: Nduú íyó vāha jā candeé ó stāa sēhe ó de cuāha ó nūu tinā, ncachī yā.

²⁷ De nī ncāhān ña: Ndāa cāhān ní Señor, sochi chindeé ní sáán visó cúu sá modo tinā.

Chi suni ndá tī nīhIn tī pedazo stāā jā cōyo chījin mesa jētohō tī yājī tī, ncachī ña jīin yā.

²⁸ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Vāha ndasi cándija ní, nánā. De ná sáhá sá jā cúnī ní, ncachī yā. De maá hora ñúcuán nī nduvāha-ni sēhe síhī ña.

Jā ní nasáhā vāha yā cuāhā nchivī cūhū

²⁹ De nī nquee Jesús ñúcuán cuāhān yā, de nī ncāhā yā yuhú mar Galilea. De nī ncaa yā iin yucu, de ñúcuán nī jēcundeē yā.

³⁰ De nī nguenda cuāhā nchivī nūū íyó yā, de nī nguisiáha jī ndá jā cojo, jā cuāā, jā ñihín, jā cuhlu, jīin cuāhā cā nchivī cūhū. De nī jaquín jī nūū jēhé Jesús. De nī nasáhā vāha yā ndá jī.

³¹ De nī nsāhvi inī ndá nchivī ndéhé jī jā nācāhān nchivī ñihín, ndúvāha nchivī cuhlu, nācaca vāha nchivī cojo, de nānune tīnūū nchivī cuāā. De nī ncāhān ndá jī jā vāha ndasi Yāā cúu Yāā Dios nación maá jī Israel.

Jā ní scājī yā cūmī mil nchivī
(Mr. 8.1-10)

³² Ñúcuán de nī ncana Jesús ndá tēe scuáha jīin yā, de nī ncāhān yā jīin dē: Cúndahví inī nī ndá nchivī cuāhā yáhā, chí ja nī ncuu ūnī quívi íyó jī jīin nī, de nduú cā nā cuá caji jī. De nduú cúnī nī natajī nī jī jā quínohōn ndité jī, chí tū sūcuán de sava ichi de cuítā ndasi jī, ncachī yā.

³³ De nī ncāhān ndá tēe scuáha jīin yā: ¿De ní nīhIn ō stāā jā caji ndá nchivī cuāhā yáhā? Chí yáhā nduú nā nchivī ndéē, ncachī dē.

³⁴ De nī jicā tūhūn yā dē: ¿Nāsaa stāā névāha ndá nú? De nī ncāhān ndá dē: Ujā-ni, jīin jacū tiacā lúli, ncachī dē.

³⁵ Ñúcuán de nī ncāhān yā jīin ndá nchivī cuāhā jā cundeē jī.

³⁶ De nī nquehen yā ndihúja stāā jīin tiacā, de xihna cā nī nacuetáhvi yā nūū Yāā Dios. De nī scuáchi yā, de nī jēhe yā nūū ndá tēe scuáha jīin yā, de ndá máá dē nī nsaji nūū nchivī.

³⁷ De ndihi jī nī nchaji, de nī ndahā chījin jī. Sá de nī nastútú ndá dē pedazo jā ní nguendōo, de nī nchitú ūja tīcā.

³⁸ De tēe jā nī nchaji, jondē cūmī mil dē cúu, de síin cā cúu ndá ñahan jīin sūchi lúli.

³⁹ Ñúcuán de nī nacuetáhvi yā nūū nchivī, de cuānohōn jī. De nī ndivi yā inī barco, de cuāhān yā región Magdala.

16

Jā ní jicān ndá dē iin tiñu ñáhnú nūū yā
(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

¹ De nī nguenda ndá tēe grupo fariseo jīin tēe grupo saduceo nūū yā. Chí cúnī ndá dē coto túnī dē yā, de nī jicān dē jā sáhā yā iin tiñu ñáhnú jā coo iin seña andiví.

² Sochi maá yā nī ncāhān yā jīin dē: Tá ñini, de cáhān ndá nú: Nandiī, chí nī jichi cuáhā vícō, cáchi nū.

³ De jānehēn chí cáhān ndá nú: Mitān de cuun sāvī, chí nī jichi cuáhā vícō, cáchi nū. Vāchi tēe stáhvi-ni cúu ndá nú. Chí jícūhun inī ndá nú nāsa stéhēn seña andiví, sochi nduú jícūhun inī nū nāsa stéhēn ndá tiñu ñáhnú jā sáhā nī tiempo yáhā.

⁴ De nchivī nēhēn yáhā, chí nduú jétáhvi cuitī jī Yāā Dios. De jicān jī iin tiñu ñáhnú jā sáhā nī jā coo iin seña andiví. Sochi nduú cā nā incā tiñu ñáhnú stéhēn nī nūū jī, chí maá-ni tiñu ñáhnú tá cúu nūū nī ncuu jīin Jonás, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān, ncachī yā. De nī sndóo yā-ni ndá dē, de cuāhān yā.

Tūhun levadura ndá tēe fariseo
(Mr. 8.14-21)

⁵ De ndá tēe scuáha jīin yā nī naā inī dē cuiso dē stāā tá cuāhān ndá dē jīin yā jīin barco incā lado mar.

⁶ De nī ncāhān Jesús jīin dē: Coto má candija ndá nú levadura ndá tēe grupo fariseo jīin grupo saduceo, ncachī yā.

⁷ De ndá tēe scuáha nī ncāhān ndá máá dē: Va síquī jāá nduú nā stāā ndiso ó, jā ñúcuán cáhān yā sūcuán, ncachī dē.

⁸ De nī jīnī Jesús, de nī ncāhān yā: ¿Nūcu cáhān ndá nú jā ní ncāhān nī sūcuán síquī jāá nduú nā stāā ndiso nú? Tēe nduú cándija nīhin cúu ndá nú.

⁹ ¿A ncáhā ca jícūhun inī ndá nú jāá nsūū síquī ñúcuán ní ncāhān nī? ¿A nduú núcūhun inī nū jā ní scuáchi ní ūhūn stāā nī nchaji ūhūn mil tēe, de nāsaa tīcā nī nastútú ndá nú jā ní nguendōo?

¹⁰ ¿De á nduú núcūhun inī nū jā ní scuáchi ní ūja stāā nī nchaji cūmī mil tēe, de nāsaa tīcā nī nastútú tucu nú?

¹¹ ¿De nājēhé cúu jāá nduú jícūhun inī ndá nú jāá nsūū síquī stāā ní ncāhān nī jīin nú jā ní ncāhān nī jā coto má candija ndá nú levadura ndá tēe fariseo jīin tēe saduceo? ncachī yā jīin dē.

¹² Ñúcuán de nī jícūhun inī ndá dē jāá nduú ní ncāhān yā jīin dē jā má caji dē statilā jā yihí levadura, chí sa nī ncāhān yātā yā jā má cándija dē tūhun stáhvi jā stéhēn ndá tēe fariseo jīin tēe saduceo.

Jā ní ncachī Pedro jā Jesús cúu Cristo
(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

¹³ De tá nī nguenda Jesús región Cesarea Filipino ndá tēe scuáha jīin yā, de nī jicā tūhūn yā dē: Nduhū, Yāā nī nduú tēe, ¿ní iin cúu nī cáchi ndá nchiví?

¹⁴ De nī ncāhān ndá dē: Sava jī cáhān jā cúu ní Juan, tēe jā ní scuéndutē. De sava cā jī cáhān jā cúu ní Elías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān. De sava cā jī cáhān

já cúu ní Jeremías á incã tēe nī nacani tūhun Yāa Dios, ncachī ndá dē.

¹⁵ De nī ncāhān yā: De ndá máá nú, ¿ní iin cúu nī cáchī ndá nú?

¹⁶ De nī ncāhān Simón Pedro: Maá ní cúu Cristo, Yāa já nī ntají Yāa Dios. De cúu ní Sēhe Yāa Dios, Yāa já tēcū ní cáni, ncachī dē.

¹⁷ De nī ncāhān Jesús: Nācā ndetū nū, Simón sēhe Jonás, chí nsūū iin nchivī ní stēhēn tūhun yáhá nūū nū, chí sa maá Tatá nī, Yāa ndēē andiví, nī stēhēn yā nūū nū.

¹⁸ De nduhū suni cáhān nī jín nū já maá nú cúu Pedro, de tūhun yáhá cáchī: Yūū. De tūhun ndāā já ní ncāhān nū já maá ní cúu Cristo, suu cúu tá cúu iin yūū cāhnú. De síquī yūū cāhnú yáhá sáhá nī já quituu vehe, de vehe ñúcuán cúu ndá nchivī já cándjá nduhū. De nī iin mā cūndēé síquī jī, nī cuēhē já jīhī jī, nduú cá ná cuá cuu sáhá jín ánō jī.

¹⁹ De maá nú cundiso tīñú nū já quivī nchivī ndahá Yāa andiví já tatúnī yā nūū jī. De ndacá já casī nū já má sáhá nchivī inī ñayiví yáhá, suni casī Yāa Dios já ndēē jondē andiví. De ndacá já cuāha nú tūhun sáhá jī inī ñayiví yáhá, suni cuāha tūhun Yāa Dios já ndēē jondē andiví, ncachī yā.

²⁰ Ñúcuán de nī ndacu yā nūū ndá tēe scuáha jín yā já má cáchī dē nūū nī iin nchivī já cúu yā Cristo.

Já ní ncachī tūhun Jesús já cuū yā

(Mr. 8.31-9.1; Lc. 9.22-27)

²¹ De jondē saá nī nquijéhé Jesús cáchī tūhun cájī yā nūū ndá tēe scuáha jín yā já cánuú quihīn yā Jerusalén. De ndá tēe ñáhnú jín ndá sūtū cūñáhnú jín ndá tēe stēhēn ley janahán, sndóho ndasí dē yā. De cahni ndá dē yā, sochī nūū únī quivī de natecū yā, ncachī yā.

²² Ñúcuán de Pedro nī ncana síin dē yā, de nī nquijéhé dē cáhān dē nūū yā: Señor, ¿nūcu cáhān nī sūcuán? De mā cuáha cuitī Yāa Dios tūhun. Va mā cúu cuitī coo sūcuán, ncachī dē.

²³ De nī jicó cóto yā nūū Pedro, de nī ncāhān yā: Cujiyo quihīn nū, chí cáhān nū tá cáhān Satanás. Chí tēe ndúcū stívī nduhū cúu nú. De nduú jáni inī nū tá cúu nūū jáni inī Yāa Dios, chí sa jáni inī nū tá cúu nūū jáni inī nchivī, ncachī yā.

²⁴ Ñúcuán de nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Nā-nī nchivī tú cúnī jī cu-niquīn jī nduhū já scuáha nī jī, de ná cási jī já cúnī maá jī, de ná cūniquīn jī nduhū, de cuāha jī tūhun já cundohó jī tūndohó já síquī nī, visó ná cúu jī.

²⁵ Chí tú ní nchivī cúnī jī cácu jī nūū tūndohó já quiji nūū jī já síquī nduhū, túsaa de tánū táhvi jī ní cáni. De tú ní nchivī visó ná cúu jī já síquī nduhū, sochī cutecū jī ní cáni.

²⁶ ¿Chí ní cuetīñú visó ná cūndēé nchivī nihīn jī ní ñayiví, de tú quivī jī nūū tánū táhvi

jī? Chí nduú ná jín cuitī chunáá nchivī já cácu ánō jī.

²⁷ Chí nduhū, Yāa nī nduu tēe, ndiji nī jín ndacá ángel nī, de víi ndasí cuñáhnú nī tá cúu nūū cūñáhnú Tatá nī. Ñúcuán de cuāha nī yáhvī nūū tá iin iin nchivī tú nāsa tīñú nī nsáhá jī.

²⁸ De ndāā cáhān nī jín ndá nú já sava tēe iyó yáhá, mā cúu dē chí jondē cúnī dē já maá nī, Yāa nī nduu tēe, tatúnī nī jín poder nī, ncachī yā.

17

Jā tucu nī nduu yā

(Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

¹ Ñúcuán de nūū íñū quivī de Jesús nī jeca yā Pedro jín Jacobo jín Juan ñani Jacobo, cuāhān síin yā jín ndá dē iin yucu sūcūn.

² De ñúcuán, tucu nī nduu yā nūū dē. Chí nī jēndūtē nūū yā tá cúu ncandī. De sahma yā nī nduyaa ndasí tá cúu nduva luz.

³ De nī jini-nī ndá dē já Moisés jín Elías, tēe nī Iyo janahán, nátuhún nduú dē jín yā.

⁴ De nī ncāhān Pedro jín yā: Señor, nācā vāha já iyó ndá sá yáhá. De tú cúnī ní de ná sáhá ndá sá únī vehe ramáda, iin cuu maá ní, incā cuu Moisés, de incā cuu Elías, ncachī dē.

⁵ De juni cáhān cā dē, de nī nquiji iin vícō nūhún já yaa ndasí, de nī jasī-nī nūū ndá dē. De nūū vícō ñúcuán nī ncāhān iin tūhun: Yáhá cúu Sēhe nī já māñī ndasí nī jín, de cūsī inī nī jín. De cunini ndá nú tūhun cáhān yā, ncachī.

⁶ De já sūcuán nī jini ndá tēe scuáha, de nī jēcava ndeyi dē nūū ñuhún, chí nī nchuhú ndasí ndá dē.

⁷ Ñúcuán de nī nquenda Jesús, de nī ntee yā ndahá yā dē, de nī ncāhān yā: Nacōo ndá nú de mā cūyuhú nú, ncachī yā.

⁸ De nī nūcūndēhé ndá dē, de nduú cá ní jínī dē nduú tēe ñúcuán, chí maá-nī cā Jesús.

⁹ De nī nuu ndá dē jín yā yucu. De nī ndacu yā nūū dē: Mā cáchī ndá nú nūū nī iin já sūcuán nī jini nū, chí jondē tá natecū maá nī, Yāa nī nduu tēe, ncachī yā.

¹⁰ Ñúcuán de ndá tēe scuáha jín yā, nī jicā tūhún dē yā: Túsaa de ndá tēe stēhēn ley janahán, ¿ñāyēhé cáhān dē já cánuú já xihna cā Elías nenda, sá de quiji Yāa cúu Cristo? ncachī dē.

¹¹ De nī ncāhān Jesús jín dē: Jāndāá cúu já xihna cā quiji iin tēe cuu tá ncuu Elías, de sáhá tūha dē ndihi, cáchī tutū.

¹² Sochī cáhān nī jín nú, já nī nquiji tēe jáá ncuu tá cúu nūū ní ncuu Elías, de nduú ní jini nchivī já suu dē cúu. De nī nsáhá nāvāha jī dē ndihi já ní ncuu inī jī. De suni sūcuán sndóho jī nduhū, Yāa nī nduu tēe, ncachī yā.

¹³ Ñúcuán de ndá tēe scuáha jíin yā nī jícūhun inī dē jā cāhān yā jā Juan, tēe nī scuéndutē, nī ncuu dē tá ncuu Elías.

Jā ní nasáhā vāha yā iin sūchí jīhī yīhī
(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

¹⁴ De nī nenda yā jíin ndá dē nūu nchivī cuāhā. De nī nguenda iin tēe, nī jēcūhī jīti dē nūu yā, de nī ncāhān dē:

¹⁵ Señor, cundáhvi inī nī sēhe yīi sá, chi ndóho ndasí jī cuēhē jīhī yīhī. De ja ncuu cuāhā vuelta jicó cáva jī nūu ñúhūn jíin nūu ndútē.

¹⁶ De nī nquisiáha sá jī nūu ndá tēe scuáha jíin ní, de nduú ní ncuu nasáhā vāha dē jī, ncachī dē.

¹⁷ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Tēe ñihin ndasí inī cúu ndá nú chí nduú cándija nú jā cuu nduvāha jī. ¿Nāsaa cá quívi cundeē nī jā ndoho nī jíin nú? ¿De nāsaa cá quívi cuandeē inī nī jíin nú? Cuáquēhen sūchí ñúcuán ná quíjī jī, ncachī yā.

¹⁸ De nī ncāhān yā nūu tächī, de nī nquee-ni inī sūchí ñúcuán. De nī nduvāha jī-nī maá hora ñúcuán.

¹⁹ De tá nī ncuunú cá de ndá tēe scuáha nī jicá tūhún sūin dē yā: ¿Nājhē cúu jāá nduú ní ncuu tavā ndá sá tächī ñúcuán? ncachī dē.

²⁰ De nī ncāhān yā: Siquí jāá nduú cándija ñihin ndá nú jā cuu sáhá nú. Chí ndāā cāhān nī jíin ndá nú jā tú cándija nú visō iin luli-ni tá cúu iin niqūin mostaza, de cuu sáhá nú ndacá-ni tiñu víjīn. Chí cuu cāhān nú jā ná cújiyo yucu yáhá quíhīn incā lado, de cujiyo-ni. De ndacá-ni tiñu chí cuu sáhá nú, de tú cándija ñihin nú jā cuu.

²¹ Sochi iin tächī sūcuán, mā quēé cuiti quíhīn de tú mā cācān táhvi nú de tú mā cóo ndité inī nū, ncachī yā.

Jā ní ncāhān tucu yā jā cuu yā
(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

²² De jīca nuu Jesús jíin ndá dē región Galilea, de nī ncāhān yā jíin dē: Maá nī, Yāā nī nduu tēe, nastúu jī nduhū nūu ndá tēe xēen.

²³ De cahni dē nduhū, sochi nūu únī quívi de natecū nī, ncachī yā. De nī ncucuecá ndasí inī ndá dē jā ní ncāhān yā tūhun yáhá.

Siquí xūhūn jā cuetīñú inī templo

²⁴ De nī nguenda yā ñuū Capernaum jíin ndá tēe scuáha jíin yā. De ndá tēe stútú xūhūn templo nī nguenda dē, de nī jicá tūhún dē Pedro: De maestro ndá nú, ¿á mā tájī dē xūhūn cuetīñú inī templo? ncachī dē.

²⁵ De nī ncāhān Pedro: Cuu, ncachī dē. De tá nī ndivi dē inī vehe, de xihna cá Jesús nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nāsa jáni inī nū, Simón? Ndacá tēe cúu rey inī ñayiví yáhá, ¿nī nūu jicān dē xūhūn renta jíin xūhūn ñúu? ¿A nūu sēhe dē, á nūu nchivī incā vehe? ncachī yā.

²⁶ De nī ncāhān Pedro: Nūu tēe incā vehe jicān dē, ncachī dē. De nī ncāhān Jesús: Túsaá de nduú ná incā cúñáhnú nūu sēhe rey jā cācān xūhūn nūu jī. Súcuán nī stēhēn yā jāá nduú cánuu chunáá yā jā cúu yā Sēhe Yāā Dios. De nī ncāhān yā:

²⁷ De ná chúnáá ó tácuu mā squítī inī ō dē. Túsaá de cuáhān yuhú mar, de squívi nú gancho jā tīin tiacá, de tavā nū tiacá jā tīin xihna cá. De ndicā nū yuhú tī, de ñúcuán ñihīn nū iin xūhūn jā quenda chunáá nú jā jicān ndá dē. De quisiáha nú nūu ndá dē jā cuu nduhū jíin ndóhó, ncachī yā.

18

Ní nchivī cúu jā cúñáhnú cá
(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

¹ De suni quívi ñúcuán nī nguenda ndá tēe scuáha jíin yā, de nī jicá tūhún dē yā: ¿Nī iin cúñáhnú cá nūu nchivī jā tátúni Yāā andiví nūu? ncachī dē.

² De nī ncana yā iin sūchí lúli, de nī jani yā jī mähñū dē.

³ De nī ncāhān yā: Ndāā cāhān nī jíin ndá nú, tú mā ndicó cóo inī nū canī inī nū tá cúu nūu cúu iin sūchí lúli, de mā quívi cuiti nū ndahá Yāā andiví jā tátúni yā nūu nū.

⁴ Túsaá de nchivī jā jáni inī jī jāá nduú cúñáhnú jī, tá cúu nūu jáni inī sūchí lúli yáhá, suu jī cúñáhnú cá nūu nchivī jā tátúni Yāā andiví nūu.

⁵ De nā-nī nchivī tú jā síquī nduhū jétáhvi jī iin sūchí lúli tá cúu nūu cúu sūchí yáhá, de nduhū jétáhvi jī.

Xēen coo síquī nchivī jā quívi nūu cuāchi
(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)

⁶ De tú iin sūchí lúli yáhá cándija jī nduhū, de tú quívi jī cuāchi sáhá nā-nī nchivī, de vāha cá de tú ní ñúhñi iin yōsō cáhnú sūcūn nchivī ñúcuán, de quēe jī chíjin ndute mar nícu.

⁷ Nācā xēen cúu jíin nchivī ñayiví, chí maá-ni jā ndúcu squívi nchivī nūu cuāchi íyó. De maá-ni sūcuán coo inī ñayiví. De nācā xēen cundoho nchivī jā squívi táhān nūu cuāchi.

⁸ Túsaá de tú ndahá nú á jēhē nū sáhá jā quívi nú cuāchi, vāha cá quehndē nū de squéne nú ná quíhīn, tácuu nduú cá sáhá nú cuāchi. Chí vāha cá jā coo tícuñlu nú á coo cojo nū de quívi nú nūu cutecū nū níi cáni, nsúu cá jā coo ndúu ndahá nú de quívi nú nūu ñúhūn jā cáyú níi cáni.

⁹ De tú tñnūu nú sáhá jā quívi nú cuāchi, vāha cá tavā nū de squéne nú ná quíhīn, tácuu nduú cá sáhá nú cuāchi. Chí vāha cá jā coo iin-ni tñnūu nú de quívi nú nūu cutecū nū níi cáni, nsúu cá jā coo ndúu tñnūu nú de quívi nú nūu ñúhūn infierno.

Tūhun yátá síquī tīcāchī jā ní nsana
(Lc. 15.3-7)

¹⁰ Coto má sáhá jéhe iní ndá nú nū ni iin ndá sūchí lúli yáhá. Chí cáhān ní jín nū já ndācá ángel andiví já jító yā ji, níní íyó yā nū maá Tatá ní andiví.

¹¹ Chí nduhū, Yāā ní nduu tēe, vāji ní já scācu ní nchiví já ní nsana ji nū Yāā Dios.

¹² ¿De nāsa jáni iní ndá nú? Tú iin tēe ndēca dē iin ciento tīcāchí, de tú sana iin tī, ¿de á nduú sndóo dē cūmí xico xāhōn cūmí cā tī yucu, de ndicó dē quīnanducú dē quiti já ní nsana?

¹³ De tú ní nanihīn dē tī, de ndāā cáhān ní jín nū já cūsī ndasí cā iní dē jín quiti űúcuán nsuú cā jín cūmí xico xāhōn cūmí cā quiti jáá nduú ní nsāna.

¹⁴ De suni sūcuán maá Tatá nú, Yāā ndēē andiví, nduú cūnī yā já tñnū táhvi ní iin sūchí lúli yáhá.

*Sīquī já cune cáhnú iní ō nū táhán ó
(Lc. 17.3-4)*

¹⁵ De tú táhán nú ní nsáhá dē cuāchí sīquī nū, túsāá de cachí tūhun nú nū mātúhūn dē-ní já ní nsáhá dē cuāchí sīquī nū. De tú ní jétáhví dē tūhun já ní ncāhān nū jín dē, túsāá de já ní ndumaní dē jín nū ní nsáhá nú.

¹⁶ Sochi tú nduú ní jétáhví dē já cáhān nū, de quīcāna nú iin á ū cā nchiví quīhīn nū jín nū dē, de cuu ji testigo nū tácu cundāā já íyó cuāchí dē.

¹⁷ De tú nduú ní jétáhví tucu dē já cáhān ndá tēe űúcuán, de cachí tūhun nú nū ndá nchiví cándija. De tú nduú ní jétáhví tucu dē já cáhān nchiví cándija, de siāā nū dē ná cóo dē modo iin tēe jáá nduú cándija nū Yāā Dios á tēe stútú xūhūn renta.

¹⁸ De ndāā cáhān ní jín nū já ndācá já casí nū já má sáhá nchiví iní űayiví yáhá, suni casí Yāā Dios já ndēē andiví. De ndācá já cuāha nū tūhun já sáhá ji iní űayiví yáhá, suni cuāha Yāā ndēē andiví tūhun.

¹⁹ De suni cáhān ní jín ndá nú, tú ū táhān nū iní űayiví yáhá, inuú caní iní nū sīquī iin já cācān táhvi nū, túsāá de maá Tatá ní andiví cuāha yā já jīcān ndá nū.

²⁰ Chí ní-ní cūu nū ndútútú ū ū á űni nchiví já chíűúhūn ji nduhū, de űúcuán íyó ní jín ji, ncachí yā.

²¹ űúcuán de ní nguenda Pedro, de ní jīcā tūhūn dē yā: Señor, ¿nāsaa vuelta cune cáhnú iní sá nū táhán sá já sáhá dē cuāchí sīquī sá? ¿A jondē siete vuelta, á naá cūu? ncachí dē.

²² De ní ncāhān Jesús: Nduú cáhān ní jín nū já siete-ni vuelta, chí jondē setenta por siete vuelta.

Tūhun yátá sīquī mozo jáá nduú ní nēe cáhnú iní

²³ Túsāá de Yāā ndēē andiví, sūcuán cūu já nēe cáhnú iní yā nū nchiví já tátūnī yā nū: Cūu tá cūu iin rey já cūnī dē sáhá ndāā dē jín ndá mozo dē já ndíta nū dē.

²⁴ De ní nquijéhé dē sáhá ndāā dē jín ji. De ní nquisiāha ndá ji iin mozo já ndíta quéhén millón peso nū dē.

²⁵ De nduú ná cuá nēvāha mozo űúcuán já chunāā nū dē. De ní ndacu dē já ná cūyāhvi mozo űúcuán jín űasíhí jín sēhe jín ndācá ndatíűn, de nūcunāā xūhūn já ndíta dē.

²⁶ űúcuán de ní jēcuīűi jítí mozo, de ní ncāhān ndáhví dē jín patrón dē: Señor, cundetu nú ní, de nachunāā ndihi sá xūhūn ní, ncachí dē.

²⁷ De maá patrón ní ncundáhví iní dē mozo dē. De ní nee cáhnú iní dē já ndíta mozo dē, de ní nsiaá dē sūcuán-ní já má chūnāā cā.

²⁸ De ní nquee mozo cuāhān dē, de ní nquetáhān dē-ní jín iin táhán mozo dē já ndíta jacū-ní nū dē. De ní ntīn dē tēe űúcuán, de ní nquítú dē sūcūn, de ní ncāhān dē: Chunāā já ndíta nū nū ní, ncachí dē.

²⁹ De táhán mozo dē ní jēcuīűi jítí nū dē, de ní ncāhān ndáhví jín dē: Cundetu nú ní, de nachunāā ndihi ní xūhūn nú, ncachí.

³⁰ Sochi nduú ní ncūnī dē, chí ní nchihí dē tēe űúcuán vecāa jondē quīvi já nachunāā já ndíta nū dē.

³¹ De ndá táhán mozo dē ní jín já sūcuán ní nsáhá dē, de ní ntahúhvi ndasí iní ndá dē. De cuāhān ndá dē nū patrón dē, de ní ncachí dē ndihi nāsa ní ncuu.

³² Sá de patrón ní nacana dē mozo űúcuán, de ní ncāhān dē jín: Mozo nāvāha iní cūu nú. Chí ní nee cáhnú iní ní ndihi já ndíta nū nū ní, chí ní ncāhān ndáhví nū jín ní.

³³ De tá cūu nū ní ncundáhví iní ní ndóhó, suni sūcuán cānuú já cundáhví iní nū táhán mozo nū nícu, ncachí dē.

³⁴ De ní nquítí ndasí iní patrón, de ní ndacu dē tīűu já ná quīvi vecāa jondē nachunāā ndihi já ndíta nū dē.

³⁵ De ní jīnu tūhun yátá yáhá, de ní ncāhān cā yā: Tá cūu nū ní nsáhá rey űúcuán jín mozo dē, suni sūcuán sáhá maá Tatá ní andiví jín ndá nú de tú má cūne cáhnú iní nū nū táhán nū jondē jín iní jín ānō nū, tú ná-ní cuāchí sáhá ji nū nū, ncachí yā jín ndá dē.

19

*Sīquī já má sndóo táhán tēe jín űahan
(Mt. 5.31-32; Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)*

¹ De tá ní ndihi ní ncāhān Jesús ndācá tūhun yáhá, de ní nquee yā Galilea cuāhān yā. De ní jīnū yā región Judea, incā lado yūte Jordán ichi nū quēnda ncandí.

² De cuāhā nchiví ní niquīn ji yā, de űúcuán ní nasáhá vāha yā nchiví cūhū.

³ űúcuán de ní nguenda jacū tēe grupo fariseo nū yā, chí cūnī ndá dē coto tūnī dē yā, tú nāsa cáhān yā. De ní jīcā tūhūn dē yā:

¿A íyó ley já cuu ndusiín iin tēe jín ñasíhí dē tú nā-ni sīquí cúu? ncachī dē.

⁴ De nī ncāhān yā: ¿A nduú ní ncāhvi cuitī ndá nú tutū ī nāsa nī nsāhá Yāā Dios nchivī jondē já xīhna ñúhún? Chi tēe jín ñahan nī nsāhá yā, cáchī.

⁵ De suni nī ncāhān Yāā Dios: Já ñúcuán cúu já sndóo tēe tatá dē naná dē, de quetáhán dē jín ñasíhí dē, de iin-ni cá cúu ndúū dē, ncachī Yāā Dios, cáchī tutū.

⁶ Túsaá de nduú cá cúu ūū táhān dē, chi iin-ni cá cúu. Já ñúcuán nduú váha já sndóo táhán, chi já ní squetáhán Yāā Dios cúu, ncachī yā.

⁷ De nī jicā tūhún ndá dē yā: ¿Túsaá de núcu nī ndacu Moisés tiñu janahán já tú sndóo iin tēe ñasíhí dē, de ná cúváha acta já ndusiín dē jín ña? ncachī dē.

⁸ De nī ncāhān yā jín dē: Sīquí já nihin inī ndá nú, já ñúcuán nī jēhe Moisés tūhun já sndóo nú ñasíhí nú. Sochi já xīhna ñúhún chi nsúú súcuán ní ncúu.

⁹ De nduhū chi cáhān nī jín nú, tú iin tēe sndóo dē ñasíhí dē, de tú nsúū já ndiī ña, de quetáhán dē jín incā ñahan, túsaá de cásiquí ndēē dē ña. De tú iin tēe nacueca dē ñahan já ní ndóo, suni cásiquí ndēē dē ña, ncachī yā.

¹⁰ Ñúcuán de nī ncāhān ndá tēe scuáha jín yā: De tú mā cúu sndóo tēe ñasíhí dē, túsaá de váha cá mā cuēcá dē ñahan, ncachī dē.

¹¹ De nī ncāhān yā jín ndá dē: Tūhun já nī ncāhān nú yáhá, chi nduú nihin tiñú nú ndihi tēe, chi maá-ni núu ndá tēe já ní nsāhá Yāā Dios já nihin tiñú.

¹² Chi íyó quéhén sīquí já jási já má cuēcá tēe ñahan. Chi sava tēe nī ncacu dē já má cúu cundee dē jín ñahan. De sava cá tēe nī nsāhá nchivī já má cúu cundee dē jín ñahan. De sava cá tēe nī jani inī maá dē já má cuēcá dē ñahan sīquí já ndihví inī dē jín tiñu já ndácu Yāā andivī núu dē. Tēe já cuu cuetáhvi tūhun já má cuēcá dē ñahan, ná cuetáhvi dē túsaá, ncachī yā.

*Jā ní jicān táhvi Jesús jēhē ndá sūchí lúli
(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)*

¹³ Ñúcuán de nī nquenda ndá nchivī jín ndá sūchí lúli, já tee yā ndahá yā xīnī jī de cacān táhvi yā jēhē jī. De ndá tēe scuáha jín yā nī ncāhān dē núu nchivī já váji jín ndá jī.

¹⁴ Sochi nī ncāhān Jesús: Cuáha tūhun ná quíji ndá sūchí lúli jīñá núu nī, de mā cásī nú já quíji jī. Chi nchivī já ndicó cóo inī já canī inī jī modo ndá sūchí yáhá, suu jī cúu já quívi ndahá Yāā andivī já tatúnī yā núu jī, ncachī yā.

¹⁵ De nī ntee yā ndahá yā xīnī ndá jī. De nī nquee yā ñúcuán cuāhān yā.

*Tūhun tēe cuícá
(Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30)*

¹⁶ De iin tēe suchí nī nquenda dē núu Jesús, de nī jicā tūhún dē yā: Tēe váha cúu ní

Maestro. De cachī ní, ¿nā tiñu váha sáhá sá de nihin táhvi sá cutecū sá ní canī andivī? ncachī dē.

¹⁷ De nī ncāhān yā jín dē: ¿A jání inī nú já iin tēe-ni cúu ní já cáhān nú tēe váha jín nī? Chi nduú ní iin tēe váha íyó, chi mátúhūn-ni Yāā Dios. De tú cúnī nú cutecū nú ní canī, de squíncuu nú tiñu já ní ndacu yā, ncachī yā.

¹⁸ De nī ncāhān dē: ¿De ná tiñu cúu túsaá? De nī ncāhān yā: Mā cáhnī nú ndiyi. Mā cásiquí ndēē táhán nú. Mā sácuihná nú. Mā cáhān nú tūhun tūhún.

¹⁹ Cuetáhvi nú núu tatá nú núu naná nú. De cundáhvi inī nú táhán nú tá cúu núu cundáhvi inī nú maá nú, ncachī yā.

²⁰ De nī ncāhān tēe suchí ñúcuán: Ndácá tiñu yáhá já ní squíncuu sá jondē tá lulí sá. ¿De ná cuá cúu já cúmanī cá já sáhá sá túsaá? ncachī dē.

²¹ De nī ncāhān Jesús: Tú cúnī nú squíncuu ndihi nú, de cuáhán de xicó nú ndihi já névāha nú, de cuáha nú núu nchivī ndáhvi. De jondē andivī cuáha yā já váha ndasí núu nú. Sá de quíji nú cuniquín nú nduhū cōhōn, ncachī yā.

²² De tá nī jini tēe suchí tūhun yáhá, de nī ncucuécá inī dē de cuāhān dē, chi cuícá ndasí dē.

²³ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jín ndá tēe scuáha jín yā: Ndāā cáhān nī jín nú já ndá tēe cuícá chi ūhvi ndasí quívi dē ndahá Yāā andivī já tatúnī yā núu dē.

²⁴ De cáhān tucu nī jín ndá nú já ñamā cá yáhá iin camello yavi yitcú nsúú cá já quívi iin nchivī cuícá ndahá Yāā Dios já tatúnī yā núu jī, ncachī yā.

²⁵ De ndá tēe scuáha jín yā nī nsāhvi ndasí inī dē já ní jini dē tūhun yáhá, de nī jicā tūhún táhán dē: ¿Ní nchivī cúu já cácu túsaá? ncachī dē.

²⁶ De nī ndéhé Jesús núu ndá dē, de nī ncāhān yā: Nchivī chi mā cúu squívi jī maá jī ndahá Yāā Dios, sochi maá yā chi ndihi-ni cuu sáhá yā, ncachī yā.

²⁷ Ñúcuán de nī ncāhān Pedro: Señor, ndá sáán chi nī sndóo sá ndihi já névāha sá, de níquín sá nihin. ¿De ná cuá nihin sá túsaá? ncachī dē.

²⁸ De nī ncāhān Jesús jín dē: Nduhū, Yāā nī nduu tēe, ndāā cáhān nī jín ndá nú já iin quívi de cundee nī núu mesa núu tatúnī nī, de víi ndasí cuáhnū nī inī ñayívi jée. De quívi ñúcuán de ndá maá nú já ní jecuniquín nú nduhū, suni cundee nú núu ūxī ūū mesa núu tatúnī nú. De sáhá ndāā nú tiñu ndihúxī ūū tatá nchivī Israel.

²⁹ De ndácá nchivī já ní sndóo vehe, á ñanī, á cuáha, á tatá, á naná, á ñasíhí, á sēhe, á ñuhun, sīquí já cuniquín jī nduhū, de nanihín jī iin ciento cá já súcuán. De suni nihin táhvi jī cutecū jī ní canī andivī.

³⁰ Sochi cuāhā nchivī jā cúu ji nūū mitan, nduu ji jā sándihí. De nchivī jā sándihí, nduu ji nūū.

20

Tūhun yátá sīquī ndá tēe sátitū

¹ De suha cúu jā tátunī Yāā ndēē andiví nūū nchiví: Cúu tá cúu iin tēe xíñuhun. De iin stēēn nī nquee dē, ndúcú dē ndá mozo jā nastútú uva dē.

² De nī nsáhā ndāā dē jín ndá mozo jā chunáā dē iin denario jā quiví. De nī ntaji dē ndá tēe ñúcuán cuāhān jā nastútú uva dē.

³ Ñúcuán de nī nquee tucu dē tá cahūn. De nī jini dē nūū sava cā tēe jā íñí súcuán-ni nūū yáhvi.

⁴ De nī ncāhān dē jín: Ndá ndóhó, suni quihín nū nastútú nú uva nī, de chunáā vāha nī yáhvi nú, ncachī dē. De cuāhān ndá tēe ñúcuán.

⁵ De nī nquee tucu dē tá cahūxí ūū jín tá cahūnī, de suni súcuán nī nihín tucu dē mozo.

⁶ De jā cuácuu cahūhūn nī nquee tucu dē. De nī nihín tucu dē jacú cā tēe jā íñí súcuán-ni nūū yáhvi. De nī ncāhān dē jín: ¿Nūcu íñí cāhá-ni ndá nú yáhá ní nduú? ncachī dē.

⁷ De nī ncāhān ndá tēe ñúcuán: Siquí jā nī iin nduú ní ncāna sáán jā satitū sá. De nī ncāhān dē jín: Túsaá de suni quihín ndá nú nastútú nú uva nī, de chunáā vāha nī yáhvi nú, ncachī dē.

⁸ De tá nī ñini, de tēe xíñuhun nī ncāhān dē jín tēe cúñáhnú nūū mozo dē: Cana ndá tēe sátitū de chunáá nú yáhvi dē, de xihna cā ndá tēe jā ní nquiví jā sándihí, de sá de ndá tēe jā ní nquiví xihna ñúhūn, ncachī dē.

⁹ De nī nguenda ndá tēe jā ní nquiví cahūhūn jañini. De iin denario nī nihín iin iin dē.

¹⁰ De jā sándihí de nī nguenda ndá tēe jā ní nquiví xihna ñúhūn. De jáni iní ndá dē jā cuāhā cā nihín dē. Sochi suni iin-ni denario nī nihín iin iin dē.

¹¹ De tá nī nihín dē, de nī nquijéhé ndá dē cāhān sóo dē jín tēe xíñuhun, cáchī dē:

¹² Ndá sáán ní nduú ní nsatitū sá, de nī ndoho sá jā ihní. De ndá tēe yáhá jā ní nquiví jā sándihí, chí iin-ni hora nī nsatitū dē. De inuú nī nchiyáhvi ní ndá sáán jín dē, ncachī dē.

¹³ De tēe xíñuhun nī ncāhān jín iin dē: Amigo, nsuú jā sáhá návāha nī ndóhó. ¿A nduú ní nsáhā ndāā ō jā iin denario quiyáhvi nú, á naá cúu?

¹⁴ Túsaá de quehen yáhvi nú de quínohōn nū. Chí cúni nī jā tēe jā ní nquiví jā sándihí yáhá, inuú chunáā nī nūū dē jín ndá máá nú.

¹⁵ ¿De á nduú cúu sáhá nī nāsa cúni nī jín xūhūn máá ní? ¿De á cúcuásún iní nū jā nī

nchunáā vāha nī nūū ndá dē sīquí jā vāha iní ní? ncachī dē.

¹⁶ De tá cúu nūū ní nsáhā tēe xíñuhun, suni súcuán sáhá Yāā Dios. Chí nchiví jā cúu sándihí, nduu ji nūū. De nchiví jā cúu nūū, nduu ji jā sándihí. Chí cuāhā nchiví cána yā jā candija ji yā. Sochi jacú ji-ni cándija, de suu ji cúu jā nácāji yā, ncachī yā.

Jā ní ncāhān tucu Jesús jā cuú yā
(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

¹⁷ Ñúcuán de tá nī nquehen Jesús ichi cuāhān jā Jerusalén, de nī ncana sín yā ndihúxí ūū tēe scuáha jín yā. De nī ncāhān yā jín dē:

¹⁸ Cunini ndá nú, chí mitan de jā cuāhān ō Jerusalén, de ñúcuán nastúu nchiví nduhū, Yāā nī nduu tēe, nūū ndá sūtú cúñáhnú jín nūū ndá tēe stéhēn ley janahán. De nenda ndá dē sīquí ní jā cuú nī.

¹⁹ De nasiáha ndá dē nduhū nūū ndá tēe nación Roma jā tátunī jā ndēē Jerusalén. De ndá tēe ñúcuán sáhá catá dē nūū nī. De caní dē nduhū, de sá de cahni dē nduhū yicá cruz. Sochi nūū úní quiví de natecū nī, ncachī yā.

Jā ní jicān naná Jacobo jín Juan iin favor nūū yā

(Mr. 10.35-45)

²⁰ Ñúcuán de nī nguenda ñasilí Zebedeo nūū yā jín sēhe ña Jacobo jín Juan. De nī jécuiñi jiti ña nūū yā, jicān ña iin favor nūū yā.

²¹ De nī jicā tūhún yā ña: ¿Nā tiñu vāji ní? De nī ncāhān ña: Cuāha nī tūhun jā quiví tatuní ní de cundēē nduú sēhe sá yáhá xín ní, iin ji lado cuáhá ní, de incā ji lado sátín ní, ncachī ña.

²² Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jín Jacobo jín Juan: Nduú jini nduú nū nā cuá cúu jā jicān nū. ¿A cuu cundoho nú tūndóhó tá cúu nūū quiji sīquí ní? ¿De á quenda nú cundoho xēēn nū tá cúu nūū cundoho ní? ncachī yā. De nī ncāhān nduú dē: Cuu sáhá sá.

²³ De nī ncāhān yā jín dē: Jāndāá cúu jā ndoho nú tūndóhó tá cúu nūū quiji sīquí ní, de ndoho xēēn nū tá cúu nūū cundoho ní. Sochi jā cundēē nū lado cuáhá nī jín lado sátín ní, nsuú nduhū cúu jā cuāha tūhun. Chí ja íyó tūha jā cuu ndá tēe jā ní nacāji Tatá ní, de tēe ñúcuán nihín, ncachī yā.

²⁴ De ndihúxí cā tēe scuáha jín yā, nī jini dē tūhun yáhá, de nī nquiti iní dē nī jini dē nduú ñani ñúcuán.

²⁵ De Jesús nī ncana yā ndá dē, de nī ncāhān yā jín dē: Jini ndá nú nāsa sáhá ndá tēe jā cúñáhnú nūū nchiví ndá nación. Chí ndácu nihín dē nūū ji, de máá dē cáchī nāsa coo.

²⁶ Sochi ndá máá nú, chí mā sáhá nú súcuán. Chí tú ní iin nú cúni nū cúñáhnú nū,

de nduú chi sa sáhá nú maá nú tēe jā cuetíñú táhán nú.

²⁷ De tú ní iin nú cúní jā cuu nú nū, sa sáhá nú maá nú mozo nū táhán nú.

²⁸ Chi suni súcuan sáhá maá ní, Yāa ní nduu tēe, chi nsúú jā vāji ní jā cuetíñú ní nchiví, chi sa vāji ní jā cuetíñú nchiví nduhú. De cuāha ní maá ní jā cuú ní tácu scácu ní cuāhā nchiví, ncachí yā.

Jā ní nasáhā vāha yā ūū tēe cuáá

(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

²⁹ Núcuan de ní nquee yā jín ndá dē űū Jericó. De cuāhā ndasí nchiví ní nquín jī yā.

³⁰ De yuhú ichí ndēē ūū tēe cuáá. De ní jini dē tūhun jā yāha Jesús cuāhān yā, de ní ncana jee ndúū dē: Señor, maá ní jā cúu tatá rey David, cundáhvi iní ní sáán, ncachí dē.

³¹ De ndá nchiví ní ncāhān jī nū dē jā ná cásí ndúū dē yuhú dē. Sochi víhí cā ní ncana jee dē: Señor, maá ní jā cúu ní tatá rey David, cundáhvi iní ní sáán vī, ncachí dē.

³² De ní jencuñí Jesús, de ní ncana yā ndúū tēe cuáá núcuan, de ní jicā tūhún yā dē: ¿Nā cuá cúní ndúū nū jā sáhá ní ndóhó?

³³ De ní ncāhān ndúū dē jín yā: Jā ná ndunijn tñnū sá cúní sá, Señor, ncachí dē.

³⁴ De ní ncundáhvi iní yā dē, de ní ntee yā ndahá yā tñnū dē. De ní ndunijn-ni tñnū dē. De ní jecuniquín ndúū dē yā cuāhān dē jín yā.

21

Jā ní nquívi Jesús Jerusalén

(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ De tá ní ncuñatin yā ciudad Jerusalén, de ní nquenda yā jín ndá tēe scuáha jín yā űū Bettagé jā cáá jēhe yucu Olivos. De ní ntají yā ūū tēe scuáha jín yā jā quíñ dē.

² De ní ncāhān yā jín dē: Cuāhān űū lúí jā cáá ichí nū. De núcuan nñhín nū iin burra, nūhni tñ jín iin burro lúí. De nandají nū ndúū tñ, de quiji nū jín tñ.

³ De tú ní iin cāhān jín nū, de cachí nū jā maá Jētohó ō jini űūhún yā tñ. Núcuan de siáá jī tñ-ni quiji nū jín tñ, ncachí yā.

⁴ De súcuan ní ncuu ndácá tiñu yáhá tácu quee ndáá tūhun jā ní ncāhān tēe ní nacani tūhun Yāa Dios jondé janahán, yósó nū tutú:

⁵ Cachí nū nū nchiví Jerusalén jā cúu űū Sión:

Yáhá cundéhé nū jā vāji Rey nū.

Nduú sáhá űāhnu yā maá yā, chi burra-ni yósó yā,

jín burro lúí, sēhe quiti jiso.

Cachí tutú.

⁶ Núcuan de cuāhān ndúū tēe scuáha, de ní nsáhá dē tá cúu nū ní ndacu Jesús nū dē.

⁷ De ndéca dē burra jín sēhe tñ, ní nenda dē nū yā. De ní nchisó ndá dē sōo dē síqui tñ, de ní jécósó yā tñ.

⁸ De íyó cuāhā nchiví, de ní scáá jī sōo jī iní ichi. De sava cā jī ní jāhnu ndahá űū, de ní jaquín jī iní ichi.

⁹ De ndá nchiví jā cuāhān ichi nū yā jín nchiví cuāhān ichi chátá yā, cána jee jī: Cúñáhnú ndasí Yāa cúu tatá rey David. De vāha ndasí Yāa cúu yā jā vāji yā jín tiñu maá Jētohó ō Yāa Dios. De vī ndasí cúñáhnú maá Yāa Dios, ncachí jī.

¹⁰ De tá ní nquívi Jesús Jerusalén, de ndihi nchiví ní ncuvaá jī, de cuāhā jī ní jicā tūhún táhán jī: ¿Nā tēe cúu tēe yáhá? ncachí jī.

¹¹ De ní ncāhān ndá nchiví jā vāji jín yā: Yáhá cúu Jesús jā nácani tūhun Yāa Dios, jā vāji jondé űū Nazaret ndáñú Galilea, ncachí jī.

Jā ní ntavā yā nchiví iní templo

(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹² Núcuan de ní nquívi Jesús iní patio templo cāhnú Yāa Dios. De ní ntavā yā ndá nchiví jā jéen quiti de náxícó nū nchiví jā sōcō jī. De ní scócava yā mesa ndá nchiví jā sama xuhún, jín silla ndá nchiví jā xícó paloma.

¹³ De ní ncāhān yā jín jī: Yósó nū tutú ű jā cāhān Yāa Dios: Vehe ní chi vehe nū jicān táhvi cúu, cáchi Yāa Dios. Sochi ndá ndóhó, chi modo yavi cava jācuñhá ní nasáhá nū, ncachí yā.

¹⁴ Núcuan de sava nchiví cuáá jín nchiví cojo ní nquenda jī nū yā iní templo. De ní nasáhá vāha yā jī.

¹⁵ De ndá sūtú cúñáhnú jín ndá tēe stéhēn ley janahán, ní jini dē ndácá tiñu űāhnu jā sáhá yā, de ní jini dē jā cána jee ndá sūchí lúí iní templo: Cúñáhnú ndasí Yāa cúu tatá rey David, cáchi jī. De ní nquiti iní ndá dē.

¹⁶ De ní ncāhān dē jín yā: ¿Anduú jini nū jā súcuan cāhān ndá sūchí yáhá? ncachí dē. De ní ncāhān Jesús jín dē: Jini ní. ¿De á ncāhā ca cahvi ndá nū jā yósó nū tutú ű jā suha cāhān iin tēe jín Yāa Dios?

Sáhá ní jā ndá sūchí lúí jín sūchí jáxn, vāha ndasí cāhān jī jā Yāa cúñáhnú cúu Cristo.

Cáchí.

¹⁷ De ní sndóo yā dē. De ní nquee yā Jerusalén, de cuāhān yā űū Betania. De núcuan ní ndóo yā jacuáá núcuan.

Jā ní ncāhān yā nū űutun higo

(Mr. 11.12-14, 20-26)

¹⁸ De jānehēn quívi tēen cuānohōn yā Jerusalén, de cócon yā.

¹⁹ De ní jini yā iin űutun higo jā íñi yuhú íchí. De ní jēhēn yā jēhē. De nduú nā higo ní nñhín yā, chi maá yūcū-ni cúu. De ní ncāhān yā jín: Mitān de mā cúun cuití cā jāvixí xñi nū, ncachí yā. De ní nchíchí-ni űutun higo núcuan.

²⁰ De ndá tēe scuáha jín yā, ní nsáhvi iní dē ní jini dē. De ní jicā tūhún dē yā: ¿Nāsa

ní nsáhá ní já ñamā ní nchīchī ñutun higo? ncachī dē.

²¹ De ní ncāhān yā jín dē: Ndāā cāhān ní jín ndá nú, tú candíja nú de mā cānī síquī iní nū, de cuu sáhá nú tiñu ñáhnú tá cúu nūú ní nsáhá ní jín ñutun higo. De jondē tiñu ñáhnú cá cuu sáhá nú, chí jondē cuu cāhān nū já cujiyo yucu yáhá quihín nūú mar, de sáhá tá cáchī nū.

²² De ndācá já jicān táhvi ndá nú, de tú cándíja nú já nīhín nū, de nīhín nū, ncachī yā.

*Siquí já ndiso tiñú Jesús
(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)*

²³ De ní nguivi tucu yā iní templo cāhnú. De juni stēhen yā tūhun, de ndá sūtú cúnáhnú jín ndá tēe ñáhnú já ndácu tiñu nūú nchivi hebreo, ní nguenda dē nūú yā. De ní jicā tūhún dē yā: ¿Ní jondē ní nīhín tiñú nū já sáhá nú tiñu yáhá? ¿De ní iin ní ntee tiñu ndóhó já sáhá nú súcúan? ncachī ndá dē.

²⁴ De ní ncāhān Jesús: Saá-ni nduhū suni cātūhún ní ndá nú iin tūhun, de tú cuu scócoo nū, ñúcúan de cachī ní nūú nū ní jondē ní nīhín tiñú ní já sáhá ní tiñu yáhá.

²⁵ ¿Ní iin ní ntee tiñu síquī Juan já ní scuéndutē dē? ¿A Yāā Dios á ndá tēe? ncachī yā. Ñúcúan de ní natūhún ndá máá dē: Tú cachī ō já Yāā Dios ní ntee tiñu ñúcúan síquī Juan, de cāhān dē jín ó: ¿Túsaá de nūcu nduú ní ncándíja ndá nú já ní ncāhān dē?

²⁶ De tú cāhān ō já nchivi ní ntee tiñu síquī dē, de yúhú ō nchivi, chí ndivií jicāndíja jí já tēe ní nacani tūhun Yāā Dios ní ncuu ndíja Juan, ncachī ndá dē.

²⁷ De ní ncāhān dē jín Jesús: Nduú jíní ndá ní, ncachī dē. Ñúcúan de ní ncāhān yā jín dē: De saá-ni nduhū, suni mā cachī ní nūú nū ní iin ní ntee tiñu síquī ní já sáhá ní tiñu yáhá, ncachī yā.

Tūhun yátá síquī ūú sēhe yíi

²⁸ De ní ncāhān cā yā jín ndá dē: Cunini ndá nú tūhun yátá yáhá: Iin tēe ní Iyo ūú sēhe yíi dē. De ní ncāhān dē jín iin jí: Sēhe, cuáhān satíñú nú chí nastútú nú uva ní mitan, ncachī dē.

²⁹ De ní ncāhān jí: Mā quihín sá, ncachī jí. De ní ncunúú, de ní nacani iní jí, de cuáhān jí nūú tiñu ñúcúan.

³⁰ De tēe ñúcúan ní jēhēn dē nūú incā sēhe dē, de suni súcúan ní ncāhān dē jín jí. De ní ncāhān jí: Ajan táa, de quihín sá túsaá, ncachī jí. Sochi nduú ní jēhēn jí.

³¹ ¿De nása jáni iní ndá nú? Já nduú jí, ¿ní iin jí ní squíncuu tiñu cúní tatá jí? ncachī yā. De ní ncāhān ndá dē: Sūchí já ní ncāhān dē jín xihna cá, ncachī dē. De ní ncāhān Jesús jín dē: Saá, de ndāā cāhān ní jín nū já ndá tēe stútú xūhún renta jín ndá ñahan ndíi, ñamā nácani iní jí já sndóo jí cuáchi jí de

quívi jí ndahá Yāā Dios já tatúní yā nūú jí, de ndá máá nú chí mā quívi nū.

³² Chí ní nguivi Juan, ní stēhēn dē nása squíncuu nú tūhun ndāā, de nduú ní ncándíja ndá nú tūhun já ní ncāhān dē. De sa ndá tēe stútú xūhún renta jín ndá ñahan ndíi, ní ncándíja jí tūhun já ní ncāhān dē. De ndá máá nú, visó ní jíní nū já ní ncándíja jí, sochi nduú ní nácani cuiti iní nū já candíja nū.

Tūhun yátá síquī ndá tēe nēhén já satíñú nūú yūcū uva

(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

³³ Cunini ndá nú incā tūhun yátá: Ní Iyo iin tēe xíñuhun. De ní nchuhun dē cuáhā yūcū uva. De ní jasí dē corral, de ní nsáhá dē iin nūú cāxín dē uva. De ní nsáhá dē iin vehe súcún tácuu cuu coto dē ní cāhnú. De ní sndóo dē nūú sava tēe já satíñú nūú, de cuu sava dē ndihā jín. De ní nquehen dē ichi cuáhān jicá dē.

³⁴ De máá tiempo já ndutútú uva, de ní ntají dē jacū mozo cuāquehen sava ndihā uva nūú ndá tēe satíñú.

³⁵ De ndá tēe ñúcúan ní ntiin dē mozo. De iin jí ní ncani ndá dē, de incā jí ní jahní dē, de incā jí ní ncani dē yūú xíní.

³⁶ De tēe xíi uva ní ntají tucu dē cuáhā cá mozo cuáhān nsuú cá já xihna ñuhún. De suni súcúan ní nsáhá ndá tēe ñúcúan jín ndihi mozo ñúcúan.

³⁷ De já sándihí da, de ní ntají dē sēhe dē cuáhān. Chí jáni iní dē já cuetáhvi ndá tēe ñúcúan sēhe dē.

³⁸ Sochi ndá tēe satíñú, tá ní jíní dē nūú sēhe tēe xíi uva, de ní ncāhān ndá máá: Tēe xíi táhvi cuu yáhá. Ná cāhní ō jí, de ndóo táhvi jí cuu ō, ncachī.

³⁹ De ní ntiin ndá dē jí, de ní ntavá dē jí incā lado, de ní jahní dē jí, ncachī yā.

⁴⁰ Ñúcúan de ní jicá tūhún yā dē: Túsaá de tá quenda tēe xíi uva, ¿de nása sáhá dē jín ndá tēe satíñú? ncachī yā.

⁴¹ De ní ncāhān ndá dē jín yā: Mā cúnáhvi cuiti iní dē ndá tēe já ní nsáhá tiñu nēhén ñúcúan, chí cahni dē. De cuáha dē ñuhun cáá uva nūú sava cá tēe já satíñú nūú, cuu sava dē ndihā jín. De quívi ndutútú ndihā, de ndá tēe ñúcúan nacuáha dē sava ndihā nūú tēe xíi uva, ncachī dē.

⁴² De ní ncāhān Jesús jín dē: ¿De á ncháha ca cahni ndá nú tūhun yáhá já yósó nūú tutú íi, já nduhū cúu tá cúu iin yūú? Chí cáchí tutú:

Yūú já ní squéne yichí ndá tēe já sáhá vehe, máá yūú yáhá nduu já quituu squíná vehe. Máá Jētohó ō Yāā Dios ní nsáhá yā súcúan, de sáhvi iní ō jíní ō tiñu yáhá. Cáchí tutú.

⁴³ Túsaá de cāhān ní jín ndá nú já cujiyo-ni já tatúní Yāā Dios nūú ndá nú, de nacuáha yā

tiñu nūū incā nchivī jā squíncuu vāha ji tiñu ndācu yā tā cúu nūū cūni yā.

⁴⁴ De nchivī jāá nduú cándija, ndoho ji tá cúu nūū ndóho nchivī jā jíco cáva siqui yūū de táhnū ji. De quivī jā sáhā ndāa Yāa Dios cuāchi, de nchivī jāá nduú ní ncándija, cundoho ji tá cúu nūū ndóho nchivī jā nincava iin yūū siqui ji de cūndihī ji sáhā, ncachī yā.

⁴⁵ De ndá sūtū cúñáhnū jín ndá tēe grupo fariseo ní jini dē ndá tūhun yátā jā ní ncāhān yā. De ní jicūhun inī dē jā siqui ndá máa dē cúu jā ní ncāhān yā tūhun yátā siqui ndá tēe sātíñū nūū uva jín tēe sáhā vehe.

⁴⁶ De ní nducú ndá dē modo jā tiin dē yā. Sochi yúhū dē jā quiti inī nchivī, chí jani inī ndá ji jā tēe nácani tūhun Yāa Dios cúu yā.

22

Tūhun yátā siqui vico tándahá

¹ Ōcuán dē ní ncāhān tucu Jesús incā tūhun yátā jín ndá dē:

² Súcuán cúu jā tátunī Yāa andivī nūū nchivī: Cúu tá cúu iin rey jā sáhā dē iin vico jā tandáhā sēhe yíi dē.

³ De ní ntají dē ndá mozo dē cuācāna nchivī jā ní ncāhān dē jín. De ndá máa ji nduú ní ncūnī ji quihīn ji.

⁴ De ní ntají tucu dē jacū cā mozo, de ní ncachī dē: Cāhān jín nchivī jā ní ncana ní, ja íyó tūha ndeyu. Chí ja ní jahni ní sīquī ní jín ndá cā quiti jā ní nduu, de ndihī ja íyó tūha. Nehēn ndá nú vico tándahá. Cachī nū, ncachī dē.

⁵ De ndá nchivī jā ní ncana dē nduú ní nsáhā ji cuenta. Chí iin ji cuāhān nūū itū ji, de incā ji cuāhān nūū tiñu sáhā ji.

⁶ De sava cā ji ní ntiin ji ndá mozo rey, de ní nsáhā sácā ji nūū, de ní jahni ji.

⁷ Ōcuán dē ní nquiti ndasi inī rey. De ní ntají dē ndá soldado dē ní jēhēn dē, ní jahni dē ndá nchivī jā ní jahni ndá ndiyi Ōcuán, de ní nteñuhū dē ŋuū ji.

⁸ Ōcuán dē ní ncāhān rey jín sava cā mozo dē: Ndihi ja íyó tūha jā coo vico tándahá. Sochi nchivī jā ní ncana ní, nsūū nchivī vāha cúu ji jā quiji ji vico.

⁹ Túsaá dē cuāhān ndá nú ndācā ichi cáhnū cā, de cana nú násaa nchivī nīhīn nū, ná quiji ndá ji vico tándahá. Ncachī dē.

¹⁰ De ní nquee ndá mozo cuāhān ndācā ichi. De ní nastútū dē ndihī nchivī jā ní nīhīn dē, cúu nchivī nehēn, cúu nchivī vāha. De súcuán ní nchitū nchivī inī vehe nūū íyó vico tándahá.

¹¹ De ní nquivī rey inī vehe jā cāhān dē jín nchivī jā ní ncutútū. De ní jini dē nūū iin tēe jāá nduú ŋūhūn sahma jā ní jēhe dē cūhun nchivī jā quiji vico tándahá.

¹² De ní ncāhān dē jín tēe Ōcuán: Amigo, ḡnása ní nquivī nú yáhā jāá nduú ŋūhūn nú

sahma vico tándahá? ncachī dē. De tēe ŋúcuán nduú ní ncāhān cuitī dē.

¹³ Ōcuán dē ní ncāhān rey jín ndá tēe jíco ndiso cōhō: Tiin ndá nú dē, cuhni nū ndahá dē jēhe dē, de tava nū dē ná quihīn dē nūū nee távehé. De ŋúcuán cuacu dē de nacayihī dē ŋii yúhū dē jā ndoho ndasí dē. Ncachī rey.

¹⁴ Chí cána Yāa Dios cuāhā nchivī jā ná cándija ji. Sochi jacū ji-ni cándija, de suu ji nácāji yā, ncachī Jesús.

Siqui xūhūn renta

(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

¹⁵ Ōcuán dē cuāhān ndá tēe fariseo, de ní natúhūn dē tú nása sáhā dē tácuca cāhān yā iin tūhun jā nīhīn dē cuāchi siqui yā.

¹⁶ De ní ntají dē jacū tēe scuáha jín máa dē jín tēe grupo Herodes cuāhān dē. De ní ncāhān ndá dē jín yā: Maestro, jini ndá sá jā tēe cāhān ndāa cúu ní, de stēhēn ndāa ní nása squíncuu nchivī nūū Yāa Dios. De nduú yúhū ní jā cāhān ní iin nchivī siqui ní, chí nduú sáhā ní cuenta nása cúu iin iin ji, chí inuú-ni sáhā ní jín ndá ji.

¹⁷ Túsaá dē cāhān ní nása jani inī ní: ¿A íyó vāha jā chunáa ó renta nūū rey nación Roma jā tiin nación máa ó, á nduú? ncachī dē.

¹⁸ De ní jini Jesús jā ndúcú ndá dē iin cuāchi siqui yā. De ní ncāhān yā jín dē: Vāchi tēe stáhvi-ni cúu ndá nú. ¿Nājēhē cúu jā jito túnī nū nduhū?

¹⁹ Stēhēn xūhūn jā jécunáa renta ná cūndehé ní, ncachī yā. De ní stēhēn ndá dē iin denario nūū yā.

²⁰ De ní ndehé yā, de ní jicā tūhūn yā dē: ¿Nā tēe cúu jā ndēe nūū xūhūn yáhā, de ná sívī cúu jā ndēe yáhā?

²¹ De ní ncāhān ndá dē jín yā: Rey ŋúcuán cúu. Ōcuán dē ní ncāhān yā jín ndá dē: Túsaá de nacuāha nū nūū rey ŋúcuán jā cúu cuenta dē, de nacuāha nú nūū Yāa Dios ndācā jā cúu cuenta máa yā, ncachī yā.

²² De tá ní jini ndá dē jā ndíchi ní ncāhān yā tūhun yáhā, de ní nsáhvi inī dē, de ní sndóo dē yā, de cuāhān dē.

Jā ní jicā tūhūn ndá dē siqui jā natecū ndiyi (Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

²³ De suni quivī ŋúcuán ní nquenda jacū tēe grupo saduceo nūū yā. De ndá tēe ŋúcuán cáchi dē jāá nduú nátecū cuitī ndiyi. De ní ncāhān dē jín yā siqui iin tūhun:

²⁴ Maestro, de Moisés ní ncāhān dē jā tú iin tēe cuū dē, de ndóo ŋasíhí dē, de tú nduú ní íyó sēhe dē jín ŋa, túsaá de cánuú jā ŋani dē nacueca ŋasíhí dē, de sēhe dē jā coo jín ŋa, nūcuñi ji nūū ndiyi ŋani dē. Cáchi tutū.

²⁵ De ŋuū sá ní íyo ūjā ŋani. De tēe xíhna ŋūhūn ní jeca dē iin ŋahan. De ní jihí dē. De siqui jāá nduú ná sēhe dē ní íyo, de ní ndóo ŋasíhí dē nūū ŋani dē.

²⁶ De tēe ūu suni nī jīhī dē, de nduú nā sēhe dē ní iyo tucu. De saá-ni tēe ūnī, jondē jīn ndihújā dē.

²⁷ De tá nī ndihi dē nī jīhī, de suni nī jīhī ñahan ñúcuán.

²⁸ Túsaá de quívi natecū ndiýi, ¿ní iin dē cuu ña ñasíhī dē? Chi ndihújā dē nī ndeē jīn ña, ncachī ndá dē jīn yā.

²⁹ Ñúcuán de nī ncāhān yā jīn dē: Ndasí stívī ndá nú tūhun sīquī jāá nduú jícūhun inī nū jā cāhān tutū īī, de nī nduú jīnī nū jā iyo poder Yāa Dios jā nastecū yā ndiýi.

³⁰ Chi quívi jā natecū ndá ndiýi, de nduú cā nā tūhun quetáhān tēe jīn ñahan coo. Chi coo ndá jī tá cúu ndá ángel Yāa Dios andiví.

³¹ De sīquī jā natecū ndiýi, ¿á nduú ní ncāhvi ndá nú tutū nāsa cāhān Yāa Dios jīn nū?

³² Maá nī cúu Yāa Dios Abraham jīn Isaac jīn Jacob, cáchī yā. Chi vísō jā nī jīhī ndá dē, sochī tēcū dē nūū iyo maá yā, chi cúu yā Yāa jā sáhá jā tēcū nchivī níí cání, ncachī yā.

³³ De ndá nchivī nī nsāhvi inī jī níní jī tūhun stéhēn yā.

Tūhun cánuú ndasí cā jā ní ndacu Yāa Dios (Mr. 12.28-34)

³⁴ Ñúcuán de ndá tēe grupo fariseo nī jini dē jā ní jasi ndá tēe saduceo yuhú dē nī nsáhā yā. De nī ndutútú ndá dē nūū yā.

³⁵ De iin dē jā cúu tēe stéhēn ley janahán nī jīcā tūhún dē yā, chi coto túnī dē yā cúnī dē:

³⁶ Maestro, ¿ní iin cúu tūhun jā ndácu tiñū jā cánuú ndasí cā nūū tutū ley? ncachī dē.

³⁷ De nī ncāhān Jesús jīn dē: Coó manī ndasí nú jīn maá Jētohō nū Yāa Dios, jondē jīn inī jīn ánō nū, jīn níí jāá ntúnī nū, cáchī tutū.

³⁸ Yáhá cúu tūhun ndácu yā jā cúñáhnú cā de cánuú ndasí cā.

³⁹ De tūhun ūū jā ní ndacu yā, suni súcuán cāhān: Cundáhvi inī nū táhān nū tá cúu nūū cundáhvi inī nū maá nū.

⁴⁰ De chījin ndúū tūhun yáhá nī nquee ndihi ley jā ní ntee Moisés, jīn ndihi jā ní stéhēn ndá tēe nī nacani tūhun Yāa Dios, ncachī yā.

Sīquī jā cúu Cristo tatā David (Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

⁴¹ De juni iyo tútú cā ndá tēe fariseo ñúcuán, de Jesús nī jīcā tūhún yā dē:

⁴² ¿Nāsa jáni inī ndá nú sīquī Cristo? ¿Nā nūū tatā quíji yā, cáchī tutū? ncachī yā. De nī ncāhān ndá dē: Nūū tatā David, ncachī dē.

⁴³ De nī ncāhān yā jīn dē: ¿Túsaá de nāsa cúu jā David nī ncāhān dē Jētohō dē yā, nī nsáhá Espiritu Santo jondē janahán? Chi nī ncāhān dē:

⁴⁴ Maá Jētohō ō Yāa Dios nī ncāhān yā jīn Jētohō nī, Yāa jā quíji: Cundēe nū lado cuáhā nī nūū cuñáhnú nū,

de ná sáhá nī jā candeē nū poder ndácā jā jīnī ūhvi ndóhō.

Ncachī Yāa Dios. Ncachī David.

⁴⁵ Túsaá de vísō chījin tatā David cacu Cristo, de nī ncāhān dē Jētohō dē yā, chi jondē nūū Yāa Dios vāji yā, ncachī yā.

⁴⁶ De nī iin dē nduú ní ncūū scócōo dē tūhun nūū yā. De jondē quívi ñúcuán de nduú cā ní ncúndēe inī nī iin dē jā cātūhún dē yā.

23

Jā ní ncāhān yā jā iyo cuāchi ndá dē (Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

¹ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jīn ndá nchivī jīn ndá tēe scuáhā jīn yā:

² Ndá tēe stéhēn ley janahán jīn ndá tēe grupo fariseo, jáni inī dē jā ndiso tiñū dē jā stéhēn dē ley jā ní jehe yā nūū Moisés.

³ Túsaá de cuetáhvi nū dē squíncuu nū ndácā jā ndácu dē nūū nū. Sochī mā sáhá nū tá cúu nūū sáhá ndá máá dē. Chi cāhān dē-ni, sochī nduú squíncuu dē.

⁴ Chi suni stéhēn ndá dē ndácā ley jā ní ntavā maá dē jā vījīn sáhá, de tēe dē sīquī nchivī, de nduú cúndēe jī squíncuu jī. Sochī ndá máá dē chi nī iin xīnī ndáhā dē nduú scándā dē jā squíncuu dē.

⁵ De maá-ni sīquī jā ná cuetúhún nchivī dē cúu ndihi jā sáhá dē. Chi jétahān inī ndá dē cuhnī dē cuáhā tūhun tutū īī teēn dē jīn ndahá dē. De suni sáhá cání cā dē yūhvā yuhú sáhmā dē jā stéhēn jā cúñáhnú cā dē nsūū cā incā nchivī.

⁶ De jétahān inī ndá dē cundēe dē nūū silla yíñúhún cā nūū yáji nchivī vico, jīn silla yíñúhún cā inī vehe īī sinagoga.

⁷ De suni jétahān inī dē jā cāhān yíñúhún nchivī dē nūū yáhvi, jīn jā cāhān jī maestro jīn dē.

⁸ Sochī ndá máá nū, mā cuáhā nū tūhun jā cāhān nchivī maestro jīn nū. Chi inuú cúu ndihi nū jā cúu nū hermano, de iyo iin-ni Maestro nū jā cúu nduhū, Cristo.

⁹ De mā chíñúhún nū nī iin tēe ñayiví yáhā jā cāhān nū padre jīn dē. Chi iyo mátúhún-ni Padre ndá nū, Yāa ndēe andiví.

¹⁰ De suni mā cuáhā ndá nū tūhun jā cāhān jī jētohō jī ndóhō. Chi iyo iin-ni Jētohō nū, de suu cúu nduhū, Cristo.

¹¹ De tēe jā iyo mähñú ndá nū jā chíndēe nūū táhān, suu dē cúu jā cúñáhnú cā.

¹² Chi tēe jā sáhá ñáhnú maá, sa nuu dē. De tēe jā sáhá nūū maá, sa nduñáhnú dē.

¹³ Nācā xēen cundoho ndá nū tēe stéhēn ley janahán, jīn ndá nū tēe fariseo, chi tēe stáhvi-ni cúu nū. Chi jásī nū jā quívi nchivī ndahá Yāa andiví jā tatúnī yā nūū jī. Chi nduú quívi ndá máá nū, de nī nduú jehe nū tūhun jā quívi nchivī jā ndúcú quívi.

¹⁴ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jín ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhvī-ni cúu nú. Chi cándeē nú vehe ndá ñahan nī nguendōo ndáhvī. Nūcuán de nāhán jícān táhvī nú tácuca canī inī nchivī jáa nduú ná cuāchi nú. Já ñūcuán xēen cā cundoho nú castigo.

¹⁵ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jín ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhvī-ni cúu nú. Chi ní ñūhun yíchi jín ní mar jícā nuu nú ndúcú nú iin nchivī já scándija nú sáhān maá nú. De tá nī ncandija ji, de sáhá ndá nú já víhī cā cuu cuāchi ji já quihīn ji infierno nsúú cā ndá maá nú.

¹⁶ Nācā xēen cundoho ndá nú, chi cúu nú tá cúu tēe cuáá já stéhēn ichi núu nchivī. Chi cáhān ndá nú: Tú ní tēe cáhān téyí dē já Yāa Dios já ndēē inī templo ná cuáha yā castigo tú mā squíncuu dē iin tiñu, túsaá de va nduú cánuú squíncuu dē. Sochi tú cáhān dē já Yāa Dios já xíi oro já íyó inī templo, ná cuáha yā castigo tú mā squíncuu dē iin tiñu, túsaá de cánuú já squíncuu nahñí dē, cáhān ndá nú.

¹⁷ Tēe naā tēe cuáá cúu ndá nú já stívī nú tūhun cáhān nú. ¿Ní iin cúu já cúñáhnú cā, á oro, á Yāa Dios já ndēē inī templo já sáhá ñi oro ñūcuán?

¹⁸ De suni cáhān ndá nú: Tú ní tēe cáhān téyí dē já Yāa Dios já xíi altar ná cuáha yā castigo tú mā squíncuu dē iin tiñu, túsaá de va nduú cánuú squíncuu dē. Sochi tú cáhān dē já Yāa Dios já xíi ndatíñú já sócō ndá núu altar, ná cuáha yā castigo tú mā squíncuu dē iin tiñu, túsaá de cánuú squíncuu nahñí dē, cáhān ndá nú.

¹⁹ Tēe naā tēe cuáá cúu ndá nú já stívī nú tūhun cáhān nú. ¿Ní iin cúu já cúñáhnú cā, á ndatíñú já ñíi núu altar, á Yāa Dios já sáhá ñi ndatíñú ñūcuán?

²⁰ Túsaá de tēe já cáhān téyí, tú nacunehen dē Yāa Dios já xíi altar, túsaá de suni nácunehen dē jondē jín ndatíñú já ñíi núu altar.

²¹ De tú iin tēe nácunehen dē templo já cáhān téyí dē, túsaá de jondē jín Yāa Dios já ndēē inī templo nácunehen dē.

²² De tú iin tēe nácunehen dē andiví já cáhān téyí dē, túsaá de suni nácunehen dē mesa Yāa Dios de jondē jín maá Yāa Dios já ndēē núu mesa.

²³ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jín ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhvī-ni cúu nú. Chi sáhá ndá nú ūxī ūxī nuhnī mīnu jín yūcū anís jín yūcū comino, de sócō nú iin iin já ūxī núu Yāa Dios. Sochi sndóo nú tūhun cánuú ndasí cā núu ley, suu já caca ndāa nú, jín já cundáhvī inī nú táhān nú, jín já candija nú. Ndácá yáhá cánuú já sáhá nú nícú, de suni mā sndóo nú já sócō nú ndá yūcū ñūcuán.

²⁴ Cúu ndá nú tá cúu tēe cuáá já stéhēn ichi núu nchivī. Chi squíncuu nú iin já lūlī

cā ñūcuán, de sndóo nú já cánuú cā. De suu cúu modo já táva nú iin tiucún lūlī já ñúhún núu ndúxi, de cócō nú iin quiti cáhnú já cúu camello.

²⁵ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jín ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhvī-ni cúu nú. Chi modo já náquete nú yātā vaso jín yātā cōhō. Sochi ichi inī nú chi ñúhún maá-ni tūhun cuñhá jín tūhun ndíyo inī.

²⁶ Tēe cuáá cúu ndá nú, fariseo. Xihna cā sáhá nú já coo ndoo inī áno nú, de ñūcuán de suni coo ndoo ndácá já sáhá nú já jínī nchivī núu.

²⁷ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jín ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhvī-ni cúu nú. Chi cúu ndá nú tá cúu namā ndíyi panteón já íyó yaa. Chi ichi chátā de víi cáá, sochi ichi inī ñúhún chitú yiqui ndíyi jín ndácá já téhyú.

²⁸ De suni súcuán cúu ndá maá nú, chi ichi chátā nú sáhá nú já tēe ndāa cúu ndá nú núu nchivī. Sochi ichi inī nú ñúhún chitú tūhun stáhvī-ni jín tūhun nēhén.

²⁹ Nācā xēen cundoho ndá nú tēe stéhēn ley janahán, jín ndá nú tēe fariseo, chi tēe stáhvī-ni cúu nú. Chi sáhá ndá nú namā ndá ndíyi tatā nú, tēe ní nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán. De sáhá víi ndá nú siqui namā núu yíyuhú ndá tēe já ní iyo ndāa.

³⁰ De cáhān ndá nú: Tú ní ntecū ndá ndíyi tatā ō, de mā squívī nduú ō jín dē já cahñī ō ndá tēe ní nacani tūhun Yāa Dios, cáhī nú.

³¹ De súcuán cáhān ndāa ndá nú já maá nú cúu tatā ndá nchivī já ní jahnī ndá tēe ní nacani tūhun yā.

³² De ndácá cuāchi já ní squijéhé ndá ndíyi tatā nú, suni súcuán sáhá cā ndá maá nú túsaá.

³³ Va sēhe cōo cúu ndá nú, chi xēen nú tá cúu cōo. ¿Nāsa cācu nú já má tánū táhvī nú quihīn nú infierno?

³⁴ Túsaá de tají ní ndá tēe nacani tūhun Yāa Dios núu nú, jín ndá tēe ndíchí já stéhēn tūhun yā. De sava dē cahñī nú, de sava dē cata caa nú yicá cruz. De sava cā dē canī nú dē inī ndácá vehe ñi sinagoga, de scúnu nú dē quihīn dē ndácá-ni ñuū.

³⁵ De súcuán de cundeē cuāchi siqui ndá nú já ní jahnī tatā nú ndácá tēe ndāa, xihna cā Abel tēe ndāa, de sá de jondē Zacarías sēhe Berequías, tēe já ní jahnī ndá dē inī templo sava māññú cuarto ñi jín altar.

³⁶ Jándāa cáhān ní jín nú já ndácá cuāchi yáhá cundeē siqui nchivī já íyó mitan.

Jā ní ncucucá inī yā ní ndéhéyá Jerusalén (Lc. 13.34-35)

³⁷ Ndá ndóhó nchivī Jerusalén, jáhnī nú ndá tēe nacani tūhun Yāa Dios, de cáni nú yūu xínī ndá tēe já tají Yāa Dios vāji núu nú. De

cuāhā vuelta nī ncuu inī nī nastútú nī sēhe nú, tá cúu nūū sáhá iin ñihín já nástútú tī sēhe tī chījin nījin tī, sochi nduú nī ncúnī ndá nú.

³⁸ Túsaá de mitan de sndóo uun nī ndóhó jín ndá sēhe nú.

³⁹ Chī cāhān nī jín nú já jondē mitan de mā cūnī cuitī cā nū nūū nī, chī jondē quenda quivī já cāhān ndá sēhe nú: Vāha ndasí Yāa cúu Yāa já ní nenda jín tiñu maá Jētohō ō Yāa Dios, cachī jī, ncachī yā.

24

*Jā ní ncachī yā já naā templo
(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)*

¹ De nī nquee Jesús inī templo cāhnú cuāhān yā. De nī nguenda ndá tēe scuāha jín yā, de nī ncāhān dē jín yā sīquī ndacá vehe já ndēē tāhān já cúu templo.

² De nī ncāhān yā jín ndá dē: Ndacá já ndéhé nú yáhá, ndāā cāhān nī jín nú já quivī quivī já má cósō tāhān cā nī iin yūū, chī ndihī tānī, ncachī yā.

*Nā seña coo tá cuācuñatin ndihī ñayiví
(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-25, 31, 37)*

³ De cuāhān yā jín ndá tēe scuāha jín yā jondē yucu Olivos, de nī jēcundeē yā ñúcuán. De nī nguenda ndá dē nūū yā, de nī jīcā tūhún sīn dē yā: Cachī tūhun nī nūū sá, ¿nā quivī coo ndacá já ní ncachī ní já coo? ¿De nā seña coo tá já ncuñatin quivī nenda ní jín já jīnu ñayiví? ncachī dē.

⁴ De nī ncāhān Jesús: Coto má stáhvī nī iin dē ndá ndóhó.

⁵ Chī quivī cuāhā tēe jín sívī nī já stáhvī: Maá nī cúu Cristo, cachī dē. De súcúan de stáhvī dē cuāhā nchivī.

⁶ De nihín nū tūhun já ndacá lado íyó guerra, á já ñatin coo guerra. De mā cúyuhú nú, chī cánúú já súcúan coo, sochi ncháha ca quenda quivī já ndihī ñayiví.

⁷ Chī nenda nación sīquī incā ñuū nación, de nenda ñuū sīquī incā ñuū já canāá. De coo tamā jín cuēhē xēēn. De cháhá chúcuán tāan.

⁸ De ndacá yáhá cúu tūndóhó já quijéhe xihna ñuhún cā.

⁹ Ñúcuán de nastúu jī ndá ndóhó já sndóho jī ndóhó de cahnī jī. De ndihī nchivī quiti inī jī nūū nū já sīquī nduhū.

¹⁰ De quivī ñúcuán chī cuāhā nchivī já cándija, caca yátá jī, de quiti inī jī nūū táhān jī, de nastúu táhān jī.

¹¹ De quenda cuāhā tēe stáhvī, de cāhān dē já tūhun Yāa Dios nácani dē, de stáhvī dē cuāhā nchivī.

¹² De já nducuahā tiñu néhén, de já ñúcuán cuāhā jī má cóo mānī cā jī.

¹³ Sochi nchivī já cuiñi ñihin jín tūhun nī jondē quivī jīnu, nchivī ñúcuán chī cácu.

¹⁴ De tūhun vāha yáhá já nāsa tátunī Yāa Dios, cūte nuu ní cāhnú ñayiví, tácuca cunī nchivī ndacá nación. Ñúcuán de jīnu ñayiví.

¹⁵ De Daniel, tēe nī nacani tūhun Yāa Dios, nī ntee dē tūhun iin tēe néhén já quijī. De ndá ndóhó já cáhvi tutú ñúcuán, de ná jícūhun inī nū. Chī iin quivī de cunī nū já sáhá nāvāha dē já stívī dē ndacá ndatíñú tī inī templo, de cuiñi dē inī lugar tī.

¹⁶ De tá cunī ndá nú já súcúan cúu, de nchivī ndēē región Judea, ná cúnu jī caa jī yucu quihín jī.

¹⁷ De nchivī ndēē yātā vehé, mā ndivī jī inī vehe já tavá jī ndatíñú jī, chī cánúú já cunu ñamā jī tácuca cácu jī.

¹⁸ De nchivī íyó nūū itū, mā nóhōn jī vehe já naquehen jī sahma jī.

¹⁹ De quivī ñúcuán, nācā ndáhvī ndoho ndá ñahan ñuhún sēhe jín já ndēca ñiquín, chī mā cúñamā ña cunu ña.

²⁰ De cācān táhvi nū já má quijī tūndóhó ñúcuán já cunu nú maá tiempo já cúun yūhā nī quivī nátátú.

²¹ Chī tá quijéhe ñúcuán de coo cuāhā tūndóhó xēēn, jáá ncháha ca coo súcúan jondē quivī já ní jēcōo ñayiví de jondē mitan. De tá yāha tūndóhó ñúcuán de ní má cóo cā já súcúan.

²² De tú mā násndíyī Yāa Dios tiempo tūndóhó ñúcuán, de ní iin nchivī mā cácu cuitī jī. De já sīquī nchivī cándija já ní nacāji yā, já ñúcuán cúu já nasndíyī yā quiví.

²³ Túsaá de tú iin nchivī cāhān jín nú: Yáhá cūndéhé nú já ndēē Cristo, á: Ñúcuán cūndéhé nú já ndēē yā, cachī jī, de mā cándija nú já cāhān jī.

²⁴ Chī quenda ndá tēe stáhvī já cachī dē já cúu dē Cristo, á cachī dē já tēe nácani tūhun Yāa Dios cúu dē. De sáhá ndá dē tiñu náhnú já sáhvi inī nchivī cunī jī, tácuca stáhvī dē jondē maá nchivī já ní nacāji yā, de tú ná cúu sáhá dē.

²⁵ Já nī ncachī tūhun nī nūū ndá nú mitan jondē ncháha ca coo.

²⁶ Túsaá de tú cāhān nchivī jín nú: Quíndéhé nú, chī jondē nūū ñuhun tihá ndēē yā, cachī jī, de mā quihín nū cūndéhé nú. A tú cāhān jī: Nehén cūndéhé nú, chī inī vehe yáhá ndēē yā, cachī jī, de mā cándija ndá nú.

²⁷ Chī tá cúu nūū jéndutē sáhá taja, de túu jondē nūū quénda ncandii de jondē nūū quée ncandii, de suni súcúan coo quiví nenda nduhū, Yāa nī nduu tēe, chī ndihī nchivī cunī.

²⁸ De tá cúu nūū cútútú ndá tiōcó ní-ni cúu nūū cáá quiti já ní jihī, suni súcúan coo ndacá já ní ncāhān nī, ní-ni cúu nūū íyó nchivī.

*Nāsa coo quiví tá nenda Yāa nī nduu tēe
(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33; 17.26-30, 34-36)*

²⁹ Sá de tá nī ndihi ndācā tūndóhó quívi ñúcuán, de cutuún nandii, de yōō mā cútūu cā. De nincava tiūūn, de ndācā jā jíca andiví chi quisi.

³⁰ Ñúcuán de cunī ndá nchivī nūū maá nī, Yāā nī nduu tēe, ndiji nī ichi andiví. De cuacu nchiví ndācā nación nīí cáhnū ñayiví. De cunī jī jā nduhū, Yāā nī nduu tēe, ndiji nī jīín vícō andiví, de cundiso nī cuāhā poder, de viī ndasí cuāhnū nī.

³¹ De taji nī ndá ángel nī quíhīn, de tiví nihin yā trompeta. De quínastútú yā ndá nchiví jā ní nacāji nī ndicúmi lado ñayiví, jondē iin lado jīín jondē incā lado.

³² Mitan de scuāha ndá nū nāsa sáhá ñutun higo: Tá jā nī nene numa, de nī nacōco yūcū, de jīnī ndá nū jā nī ncuñatin tiempo ihní.

³³ De suni sūcuán tá cunī ndá nū jā nī nquijéhe ndá tiñu yáhá, ñúcuán de jīcūhun inī nū jā nī ncuñatin quívi jā nenda nī, de ñamā coo.

³⁴ De ndāā cáhān nī jīín ndá nū jā má cúu ndihi nchiví jā cunī tūndóhó yáhá, chí jondē quee ndāā ndihi tá ncachī nī.

³⁵ Andiví jīín ñayiví chí naā, sochi ndācā tūhun cáhān nī chí mā náā, chí quee ndāā ndihi.

³⁶ Sochi quívi jīín hora jā nenda nī, chí nī iin nchiví nduú jīnī, nī ndá ángel andiví, nī maá nī jā cúu Sēhe Yāā Dios. Chí mátúhūn-nī Tatá nī Yāā Dios cúu jā jīnī.

³⁷ Chí tá cúu nūū nī ncuu ndá quívi jā ní Iyo Noé, suni sūcuán coo quívi nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe.

³⁸ Chí quívi ñúcuán tá ncháha ca cuun sāvī xēen, de yáji jī jíhi jī, tándahá jī, de jéhe jī sēhe síhī jī jā tandahá, jondē nī nguenda quívi jā nī nquívi Noé inī arca.

³⁹ De nduú nī ncándija nchiví jā cuun sāvī xēen, de nī ncuun, de nī ndaa ndute, de nī jíhi ndihi jī. De suni sūcuán coo tá nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe.

⁴⁰ De quívi ñúcuán coo ūū tēe satíñū nūū itū. De iin dē naquehen nī, de incā dē ndōo, chí nduú nī ncándija dē.

⁴¹ De coo ūū ñahan jā ndico cáhnū, de iin ña naquehen nī, de incā ña ndōo.

⁴² Túsaá de ndito coo inī ndá nū, chí nduú jīnī nū nā quívi nenda jētoho nū.

⁴³ De chuhun inī nū jā cáhān tūhun yátá yáhá: Tēe xivéhe, tú ní jīnī dē ná hora quiji jácūhná, de cundito dē, de mā cuāha dē tūhun jā sacuíhná ndatíñū vehe dē nícu.

⁴⁴ De saá-ni ndá ndóhó, suni sūcuán coo tūha nū, chí maá hora jāá nduú nā cuá jání inī nū, de nenda-ni nduhū, Yāā nī nduu tēe.

Tūhun mozo vāha jīín mozo nduú squíncuu (Lc. 12.41-48)

⁴⁵ Túsaá de coo ndá nū tá cúu iin mozo jā ndito xīnī de squíncuu vāha. De maá patrón

nī jani dē mozo ñúcuán jā coto jī nchiví vehe dē, tácuā scáji jī maá hora.

⁴⁶ De nācā ndetū mozo ñúcuán jā tá nenda patrón, de cunī dē jā sūcuán squíncuu vāha jī.

⁴⁷ De ndāā cáhān nī jīín ndá nū jā canī de mozo ñúcuán jā coto jī ndihi ndatíñū dē.

⁴⁸ Sochi tú mozo jā sáhá nēhen cúu jī, de jání inī jī jā má nēndá ñamā patrón jī,

⁴⁹ de quijéhe jī canī jī táhān mozo jī, de caji jī coho jī jīín ndá tēe jīnī,

⁵⁰ tú sūcuán de nenda-ni patrón quívi jāá nduú ndetū jī jīín hora jāá nduú ná jání inī jī.

⁵¹ De sndóho ndasí dē jī, de squívi dē jī nūū yíhī ndá tēe stáhvi-ni. De ñúcuán cuacu jī de nacayihí jī ñii yúhū jī jā ndoho ndasí jī.

25

Tūhun yátá síquī ūxī ñahan lúli

¹ De suha cúu jā tátūnī Yāā andiví nūū nchiví: Cúu tá cúu iin vico tándahá. De nī Iyo ūxī ñahan lúli jā nī nquehen jī linterna yindahá jī, de nī nquee jī cuatāhān jī iin tēe tandahá.

² De ūhūn jī chí nduú ndito jī, de ūhūn jī chí sūchí ndito cúu jī.

³ De ndá sūchí jāá nduú ndito, yindahá jī linterna jī, sochi nduú nā petróleo yindahá jī jā cuhun inī.

⁴ De ndá sūchí ndito, yindahá jī botella petróleo jīín linterna jī.

⁵ De juni cúcuéé tēe tandahá quenda, de nī nquiji máhnā, de nī nquixīn ndihi jī.

⁶ De tá nī ncuu sava ñuú, de nī jīnī ndá jī jā cána jee: Ja vāji tēe tandahá. Cuāhān ndá nū cuatāhān nū dē, ncachī.

⁷ Ñúcuán de nī nacōo ndá ñahan lúli, de nī nasahá tūha jī linterna jī.

⁸ De ndá sūchí jāá nduú ndito, nī ncāhān jī jīín ndá sūchí ndito: Taji ndá nū jacū petróleo, chí cuāndāhvā linterna ndá nī, ncachī jī.

⁹ De nī ncāhān ndá sūchí ndito: Mā cúu, chí mā quēndá jā cuu maá nī jīín ndá nū. Vāha cā quíhīn ndá nū nūū cūyāhvi, de cueen nū jā cuu ndá máá nū. Ncachī jī.

¹⁰ De juni cuācuēen ndá jī, de nī nguenda-ni tēe tandahá. De ndá sūchí jā íyó tūha nī nquívi jī jīín dē vico tándahá. De nī ndasí viéhe.

¹¹ De nī ncunúú, de nī nguenda ūhūn cā ñahan lúli ñúcuán. De nī ncāhān jī jīín tēe tándahá: Señor, nacune ní viéhe ná quívi ndá sá, ncachī jī.

¹² De nī ncāhān maá dē: ¿Ní nūū vāji ndá nū? Chí nduú jīnī nī ndóhó, ncachī dē, ncachī yā.

¹³ Ñúcuán de nī ncāhān cā yā: Túsaá de ndito coo inī ndá nū, chí nduú jīnī nū nā quívi ná hora nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe.

Tùhun yátá tēe jā ní jēhe núu xūhún nūū ndá mozo

¹⁴ De suha cúu jā tátúnī Yāa andiví nūū nchiví: Cúu tá cúu iin tēe jā quihín jicá dē incá ñuū. De jondē ncháha ca quihín dē de ní ncana dē ndá mozo dē, de ní jēhe núu dē xūhún dē nūū ndá ji, jā satíñú ji jín tácu nducahā.

¹⁵ De nūū iin ji ní jēhe dē ūhūn mil xūhún cāa. De nūū incá ji ní jēhe dē ūū mil. De nūū incá ji ní jēhe dē iin mil. Súcuán ní jēhe dē, chí jíní dē nāsaa quenda iin iin ji satíñú ji jín. Ñúcuán de ní nquehen dē ichi cuāhā jicá dē.

¹⁶ De mozo jā ní nquehen ūhūn mil xūhún, ní nsatíñú dē jín. De ní nihín dē ūhūn cā mil síquí.

¹⁷ De saá-ni mozo jā ní nquehen ūū mil xūhún, suni ní nihín dē ūū cā mil síquí.

¹⁸ Sochi mozo jā ní nquehen iin mil xūhún, ní jēhēn dē ní jete dē yaví, de ní nchiyuhú dē xūhún patrón dē.

¹⁹ De ní ncháha cuāhā tiempo, de ní nenda patrón ndá mozo ñúcuán. De ní nácān dē cuenta nūū ji.

²⁰ De ní nguenda mozo jā ní nquehen ūhūn mil xūhún, de ní nacuāha dē xūhún nūū patrón dē jín ūhūn cā mil jā ní nihín dē síquí. De ní ncāhān dē: Señor, ní ntaji ní ūhūn mil nūū sá, de yáhá íyó ūhūn cā mil jā ní nihín sá síquí. Ncachí dē.

²¹ De ní ncāhān patrón jín dē: Iyó vāha túsaa. Vāha ndasí mozo cúu nú jā squíncuu vāha nú. Chí vāha ní squíncuu nú iin tiñu lúli-ni, de mitan de taji ní iin tiñu ñáhnú nūū nú. De quívi nú nūū cusí iní nū jín ní. Ncachí dē.

²² Ñúcuán de ní nguenda mozo jā ní nquehen ūū mil xūhún. De ní ncāhān dē: Señor, ní ntaji ní ūū mil nūū sá, de yáhá íyó ūū cā mil jā ní nihín sá síquí. Ncachí dē.

²³ De ní ncāhān patrón jín dē: Iyó vāha túsaa. Vāha ndasí mozo cúu nú jā squíncuu vāha nú. Chí vāha ní squíncuu nú iin tiñu lúli-ni, de mitan de taji ní iin tiñu ñáhnú nūū nú. De quívi nú nūū cusí iní nū jín ní. Ncachí dē.

²⁴ De ní nguenda mozo jā ní nquehen iin mil xūhún, de ní ncāhān dē jín patrón: Señor, ja jíní sá nihín jā tēe xēen cúu ní. Chí cuāhā cā cúní ní nsūū cā jā cuu sáhá mozo ní, de cuāhā cā nácān ní nsūū cā jā ní jēhe ní.

²⁵ De jā ñúcuán ní nchúhú sá, de ní jēhēn sá ní nchiyuhú sá xūhún ní chíjín ñuhun. De yáhá ná nátaji sá xūhún ní. Ncachí dē.

²⁶ De ní ncāhān patrón jín dē: Mozo cúu nú de maá-ni tiñu nēhén sáhá nú. Chí jani iní nū jā cuāhā cā cúní ní nsūū cā jā cuu sáhá mozo ní, de cuāhā cā nácān ní nsūū cā jā táji ní.

²⁷ Túsaa de tú ní nchúhun nú xūhún ní nūū banco nícu, de tá nenda ní de naquehen ní

xūhún ní jondē jín sēhe xūhún nícu. Ncachí dē jín ji.

²⁸ De ní ncāhān dē jín ndá cā mozo dē: Túsaa de candeē nū mil xūhún jíná nūū ji, de cuāha nú nūū mozo jā névāha ūxi mil.

²⁹ Chí nchiví ja névāha, sa quíji cā nūū ji, de jondē sobra cā cunevāha ji. Sochi nchiví jāa nduú, sa cujiyo-ni jacú jā névāha ji.

³⁰ De mozo yáhá jāa nduú squíncuu, tavā ndá nú ji ná quihín ji nūū neē tāvēhé. De ñúcuán cuacu ji de nacayihí ji ñui yuhú ji jā ndoho ndasí ji, ncachí dē, ncachí yā.

Síqui jā coo juicio ndācá nación

³¹ De ní ncāhān cā yā: Iin quívi de nenda maá Yāa ní nduu tēe, de cuu yā Rey nūū nchiví. De ndá ángel yā cuiñi ní xiin yā. De cundeē yā nūū mesa jā tátúní yā, de víi ndasí cuáhnú yā.

³² De ndututú nchiví ndācá nación nūū yā. De sáhá síin yā ndá ji, tá cúu nūū ndúsíin ticachí jín ndixúhú sáhá tēe ndēca tí.

³³ De nchiví vāha jā cúu tá cúu ticachí, caní yā ji lado cuáhá yā. De nchiví nēhén jā cúu tá cúu ndixúhú, caní yā ji lado sátin yā.

³⁴ Ñúcuán de cāhān maá Rey jín nchiví jā íyó lado cuáhá yā: Nacā ndetú ndá nú jā ní nsáhá Tatá ní jín nú. Nēhén de quívi ndá nú nūū tatúní nū. Chí jondē quívi jā ní jēcōo ñayívi de ja ní nsáhá túha yā nūū tatúní nū.

³⁵ Chí ní jihí ní sōco, de ní ntaji ndá nú jā ní nchaji ní. Ní nchíhí ní ndute, de ní ntaji ndá nú ní jihí ní. Ní nquiji ní jondē ñuū jicá, de ní ntanúú ndá nú vehe ní ndōo ní.

³⁶ Ní ncumaní sahma ní, de ní ntaji ndá nú. Ní ncuhú ní, de ní jēndēhé ndá nú nduhú. De ní nchíhi ní vecāa, de suni ní jēndēhé ndá nú nduhú. Súcuán cāhān yā jín nchiví íyó lado cuáhá yā.

³⁷ Sá de cāhān nchiví vāha ñúcuán jín yā: Señor, ¿nā quívi ní jiní ndá sá ní jā ní jihí ní sōco, de ní ntaji sá jā ní nchaji ní, á jā ní nchíhí ní ndute, de ní ntaji sá jā ní jihí ní?

³⁸ ¿De nā quívi ní jiní ndá sá ní jā ní nquiji ní jondē ñuū jicá, de ní ntanúú sá vehe ní ndōo ní, á jā ní ncumaní sahma ní, de ní ntaji sá?

³⁹ ¿De nā quívi ní jiní sá ní jā ní ncuhú ní, á jā ní nchíhi ní vecāa, de ní jēndēhé sá ní? Cachí ji.

⁴⁰ Ñúcuán de cāhān Rey jín ji: Ndāa cāhān ní jín ndá nú jā tá ní nsáhá ndá nú súcuán jín iin ndá hermano ní jā cándíja, vísó nchiví nūū ndasí cúu ji, de nūū maá ní ní nsáhá ndá nú.

⁴¹ Ñúcuán de suni cāhān Rey jín nchiví jā íyó lado sátin yā: Nchiví jā tánū táhvi cúu ndá nú. Cujiyo quihín nū nūū ñúhūn jā cáyū ní cání, nūū íyó túha jā cundeē táchi cúáhnú jín ndá cā táchi jā jétíñú.

⁴² Chi nī jīhī nī sōco, de nduú ní ntáji ndá nú já caji ní. Nī nchīchī nī ndute, de nduú ní ntáji ndá nú já coho nī.

⁴³ Nī nquiji nī jondē űū jicá, de nduú ní ntánúú ndá nú vehe quendōo nī. Nī ncumanī sahma ní, de nduú ní ntáji ndá nú. De nī ncuhū nī, de nī nchīhī nī vecāa, de nduú ní jéndéhē ndá nú nduhū. Súcuán cāhān yā jīn nchivī jā īnī lado sātín yā.

⁴⁴ Sá de cāhān nchivī űúcuán jīn yā: Señor, ¿nā quivī nī jinī sá ní já nī jīhī ní sōco, á já nī nchīchī nī ndute, á já nī nquiji nī jondē űū jicá, á já nī ncumanī sahma ní, á já nī ncuhū nī, á já nī nchīhī ní vecāa, de nduú ní ntáji sá já cúmanī nū ní? Cachī jī.

⁴⁵ űúcuán de cāhān yā jīn jī: Jándāa cāhān nī jīn ndá nú já siqū jāa nduú ní nsáhá nú súcuán jīn nī iin ndá hermano nī já cándíja, vísō nchivī nū ndasí cúu jī, túsaá de suni nū maá nī nduú ní nsáhá ndá nú, cachī yā.

⁴⁶ Sá de quīhīn ndá nchivī űúcuán ndoho jī ní cání. De ndá nchivī vāha, quivī jī nū cutecū jī ní cání, ncachī Jesús.

26

Jā ní scání táhān ndá dē tūhun jā tiin dē Jesús

(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ De tá nī ndihī nī ncāhān Jesús ndācá tūhun yáhá, de nī ncāhān yā jīn ndá tē scuáha jīn yā:

² Já jinī ndá nú já űū-nī cā quivī de coo vico pascua. De nduhū, Yāa nī nduu tē, nastúu jī nduhū já cuū nī yicā cruz, ncachī yā.

³ űúcuán de ndá sūtū cúñáhnú, jīn ndá tē stēhen ley janahán, jīn ndá tē náhnú já ndācu nū nchivī hebreo, nī ndutútú dē inī patio palacio maá sūtū cúñáhnú cā já nání Caifás.

⁴ De nī natúhún ndá dē nāsa tiin dē Jesús jīn tūhun tūhún, de cahnī dē yā.

⁵ De nī ncāhān ndá dē: Mā tiin ó dē maá quivī vico, chí nenda nchivī siqū ō, ncachī dē.

Tūhun űahan jā ní jōsō perfume xīnī yā
(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

⁶ De iyó Jesús űū Betania, vehe Simón, tē já ní ndoho cuēhē stéhyū.

⁷ De nī nguenda iin űahan nū yā, née űa iin frasco yūu luu jā űúhún aceite perfume já ndēe yāhvi ndasí. De ní jōsō űa xīnī yā juni yáji yā stāa.

⁸ De nī jinī ndá tē scuáha jīn yā, de nī nguīti inī dē, de nī ncāhān dē: ¿Nājēhē cúu já snāa cāhá űa perfume jīnā?

⁹ Chí cuu xīcō yāhvi ndasí űa, de cuāha ó xūhún nū nchivī ndāhvi nícu, ncachī dē.

¹⁰ De ní jinī Jesús jā súcuán cāhān ndá dē. De ní ncāhān yā: ¿Nūcu sáhá ndá nú já nācani inī űahan yáhá? Chí iin tiñu váha cúu já ní nsáhá űa nduhū.

¹¹ Chí níní iyó nchivī ndāhvi jīn ndá nú, de nduhū chí mā cūndē cā ní jīn nū.

¹² Chí jā ní jōsō űa perfume yáhá nduhū, de suu cúu jā ní nsáhá tūha űa nduhū jondē quivī jā quiyuhū nī.

¹³ De ndāa cāhān nī jīn ndá nú já ní cāhnú űayīvī ní-nī cúu nū cūtē nuu tūhun yáhá jā scācu nī nchivī, de suni nacani jī tūhun jā ní nsáhá űahan yáhá, tácuā nūcūhun inī nchivī űa, ncachī yā.

Jā ní nastúu Judas yā

(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

¹⁴ űúcuán de iin jā űxī űū tē scuáha jīn yā, nání dē Judas Iscariote, ní jēhen dē nū ndá sūtū cúñáhnú.

¹⁵ De ní ncāhān dē jīn: ¿Nāsaa taji ní nū sá, de nastúu sá Jesús nū ní? ncachī dē. De ní jēhe ndá ōcō űxī xūhún plata nū dē.

¹⁶ Sá de jondē quivī űúcuán nī nguījēhé dē ndúcú dē modo nāsa nastúu dē yā nū ndá sūtū.

Jā ní jaquīn yā Cena yā

(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹⁷ De maá quivī jā quījēhé vico jā yáji nchivī stātīlā jāa nduú nā levadura yīhī, de ndá tē scuáha nī nguenda dē nū Jesús. De ní ncāhān dē jīn yā: ¿Ní cúu nū cūnī ní já quísáhá tūha sá nū cuxíní ní vico pascua? ncachī dē.

¹⁸ De ní ncāhān yā: Cuáhān jondē űū, vehe tē jā ní ncachī ō, de cāhān nū jīn dē: Cáchī maá Maestro, já ncuñatin quivī cuū yā. De mitan de caji yā vico pascua inī vehe ní jīn ndá tē scuáha jīn yā, cachī nū, ncachī yā.

¹⁹ De ndá tē scuáha jīn yā, ní nsáhá dē tá ní ndacu Jesús nū dē, de ní nsáhá tūha dē já cuxíní yā vico pascua.

²⁰ De tá já űatin cuāa, de ní nguenda yā, de ní jécundeē yā nū mesa jīn ndihūxī űū tē scuáha jīn yā.

²¹ De juni yáji yā jīn ndá dē de ní ncāhān yā: Jándāa cāhān nī jīn ndá nú já iin nū nastúu nduhū mitan, ncachī yā.

²² De ní ncucuécá ndasí inī ndá dē. De tá iin iin dē ní jicā tūhún dē yā: ¿A sáan cúu, Señor? ncachī dē.

²³ De ní ncāhān yā: Iin ndóhó jā yáji cāhnú jīn ní iin cōhō, suu nū nastúu nduhū.

²⁴ De nduhū, Yāa nī nduu tē, jándāa cúu jā quīhīn ní cuū ní, tá cúu nū yósō tūhun ní nū tutū ī. De nācā xēen cundocho tē jā nastúu nduhū. Vāha cā dē tú nduú ní ncācu tē űúcuán nícu, ncachī yā.

²⁵ Sá de ní ncāhān Judas, tē jā nastúu yā: ¿A sáan cúu, Maestro? ncachī dē. Suu nū cúu, ncachī yā.

²⁶ De juni yáji ndá dē jīn yā, de ní nquehen yā stātīlā, de xihna cā ní nacuetáhvi yā nū Tatá yā, de ní scuáchi yā, de ní jēhe yā

nū ndá tēe scuáha jíin yā. De nī ncāhān yā: Caji ndá nú, chi yáhá cúu yiqui cúñu nī, ncachī yā.

²⁷ Sá de nī nquehen yā iin vaso jā űúhún ndūxi uva, de nī nacuetáhvi yā, de nī jēhe yā nū ndá dē. De nī ncāhān yā: Coho ndá nú.

²⁸ Chi yáhá cúu nīñi nī jā sōcō nī jā cúu trātū jeé, de cati jā ndundoo cuāchi cuāhā nchivī, de coo tūhun cáhnú inī nūu cuāchi ji.

²⁹ De cáhān nī jíin ndá nú jā jondē mitan de mā cōhó cā nī ndūxi uva yáhá, chi jondē quenda quivī jā tatūni Tatá nī ní űayivī, de sá de coho tucu nī jíin ndá nú, ncachī yā.

Jā nī ncachī yā jā yūhū Pedro cāhān dē jā jini dē yā

(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

³⁰ De nī jita yā jíin ndá dē iin yāā īi. De nī nquee yā cuāhān yā jíin dē jondē yucu Olivos.

³¹ űúcuán de nī ncāhān yā: Ndivii nū nayūhū nū jā síqui nduhū jacuāā mitan. Chi suha yósō tūhun nī nūu tutū īi jā nī ncachī Yāā Dios: Cuāhā nī tūhun jā cahni nchivī tēe jito ticāchí, de ndá ticāchí cūte nuu ti jā yūhū tī, cáchī.

³² Sochi tá natecū nī, de xihna cā nduhū cosō nūu quihīn nī región Galilea, de sá de cuēē ndá nú, ncachī yā.

³³ De nī ncāhān Pedro jíin yā: Visō ndihi dē nayūhū dē, sochi sáan chi mā náyūhū cuiti sá, ncachī dē.

³⁴ De nī ncāhān yā jíin dē: Jāndāā cāhān nī jíin nú, jacuāā mitan jondē nchāha ca cana lohlo, de yūhū nū jā tiin nchivī ndóhó, de cachī nū űni vuelta jāā nduú jini nū nduhū, ncachī yā.

³⁵ De nī ncāhān Pedro jíin yā: Visō ná cúu sá jíin ní, sochi mā cáchī cuiti sá jāā nduú jini sá ní, ncachī dē. De suni sūcuán nī ncāhān ndihi ndá tēe scuáha jíin yā.

Jā nī jicān táhvi yā nūu huerto Getsemani
(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

³⁶ űúcuán de nī nguenda Jesús jíin ndá tēe scuáha jíin yā iin lugar nūu nání Getsemani. De nī ncāhān yā jíin dē: Yáhá-nī cundeē ndá nú, de ná quihīn nī űúcuán cācān táhvi nī, ncachī yā.

³⁷ De nī jeca yā Pedro jíin nduú sēhe Zebedeo cuāhān yā jíin dē. De nī nquijéhe yā cúcuécá ndasí inī yā de xii cúu inī yā jā quiji tūndóhó síqui yā.

³⁸ űúcuán de nī ncāhān yā jíin ndá dē: Cúcuécá ndasí inī nī jondē jā űatin cuū nī. Yáhá cundetū ndá nú de cundito nú jíin nī, ncachī yā.

³⁹ De nī jica yā jacū cā, de nī jēcuiñi jiti yā nī ntuu yā nūu yā nūu űuhún, de suha nī jicān táhvi yā nūu Yāā Dios: Tatá maá sá, tú cuu de sáhá jíyo nī tūndóhó yáhá jā má quiji síqui sá. Sochi nsuú jā cūni maá sá, chi jā cūni maá ní ná cóo, ncachī yā.

⁴⁰ űúcuán de nī nenda yā nūu ndinúnī tēe scuáha jíin yā, de nī jini yā jā quixín ndá dē. De nī ncāhān yā jíin Pedro: ¿A nduú ní ncundéē ndá nú cundito nú jíin nī visō iin hora?

⁴¹ Coho ndito inī ndá nú de cācān táhvi nū jā chindeē yā ndóhó tácuā mā cōtō tūni jānēhén ndóhó jā sáhá nú cuāchi. Chi cūni ndija ánō nū squíncuu vāha nú, sochi yiqui cúñu nú chi nduú fuerza, ncachī yā.

⁴² De nī jēhén tucu yā vuelta űū, de suha nī jicān táhvi yā: Tatá maá sá, de tú mā cúu cujiyo tūndóhó yáhá jā má ndóhó sá, de ná cóo jā cūni maá ní, ncachī yā.

⁴³ De nī nenda tucu yā nūu dē, de nī jini yā jā quixín tucu ndá dē, chi ndasí jini dē māhná.

⁴⁴ De nī sndóo yā dē, de cuāhān tucu yā cuācācān táhvi yā vuelta űni, de suni tūhun űúcuán nī ncāhān yā.

⁴⁵ Sá de nī nenda tucu yā nūu ndá dē, de nī ncāhān yā: Mitan de cūsūn ndá nú-nī cā de natātū nú. De nduú chi jā nī nguenda hora, de nduhū, Yāā nī nduu tēe, natūu nī de tiin ndá tēe iyó cuāchi nduhū.

⁴⁶ Nacuiñi ndá nú, chi jā vāji tēe nastūu nduhū, de cōhōn jíin dē, ncachī yā.

Jā nī ntiin ndá dē Jesús

(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ De juni sūcuán cāhān cā yā, de nī nguenda-ni Judas, iin táhān jā űxi űū tēe scuáha jíin yā. De vāji cuāhā tēe jíin dē, ndiso ndá dē espada jíin űutun. Chi ndá sūtū cūñáhnú jíin ndá tēe űáhnú jā ndácu nūu nchivī hebreo, nī nteñiñú ndá tēe űúcuán.

⁴⁸ De Judas, tēe jā nastūu yā, ja nī jēhe dē iin seña nūu ndá tēe űúcuán, chi nī ncachī dē: Tēe jā techuhū nī, űúcuán cúu. De tiin ndá nú dē, ncachī dē.

⁴⁹ De nī nguenda dē nūu Jesús, de nī ncāhān dē: Tancuaā, Maestro, ncachī dē. De nī ntechuhū dē yā.

⁵⁰ De nī ncāhān Jesús jíin dē: Amigo, ¿ná tiñu vāji nū? ncachī yā. űúcuán de nī nguenda ndá cā tēe, de nī ntiin dē Jesús.

⁵¹ De iin tēe jā iyó jíin Jesús, nī ntavā dē espada dē, de nī jehnde dē sōho iin mozo maá sūtū cūñáhnú cā.

⁵² űúcuán de nī ncāhān Jesús jíin dē: Nachuvāha espada nū, chi ndācā jā cānāá jíin espada, suni jíin espada cuū.

⁵³ ¿De á nduú jini ndá nú jā cuu cācān táhvi nī nūu Tatá nī, de mitan űuhún tají jā vñhí cā űxi űū mil ángel andiví jā scácu nduhū?

⁵⁴ Sochi tú sūcuán, ¿de nāsa cuu squíncuu tūhun jā yósō nūu tutū īi jā cánuu ndoho nī sūcuán? ncachī yā.

⁵⁵ űúcuán de nī ncāhān yā jíin nchivī cuāhā: ¿De va tēe cūñá cūu nī jā vāji ndá nú jíin espada jíin űutun jā tiin ndá nú nduhū, á naá cúu? Ndācā quiví nī iyo nī jíin ndá nú inī

templo cāhnú, ní stēhēn ní tūhun, de nduú ní ntīn ndá nú nduhū.

⁵⁶ De súcuán sáhá ndá nú tácuá quee ndāā jā cāhān tutú ī jā ní ntee ndá tēe ní nacani tūhun Yāā Dios, ncachī yā. Nūcuán de ndihī tēe scuáha jīn yā, ní sndóo dē yā, de ní jinu dē cuāhān dē.

Jā ní tñi Jesús nūū junta ndá tēe cūñáhnú cā

(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ De ndá tēe jā ní ntiin Jesús, cuāhān dē jīn yā nūū Caifás, tēe cúu sūtú cūñáhnú cā. De ní nūcuán iyó tutú ndá tēe stēhēn ley janahān, jīn ndá tēe nāhnú jā ndácu tiñu.

⁵⁸ De Pedro chí jícá-ni níquīn dē yā, de ní nguenda dē patio sūtú cūñáhnú cā. De ní nguivī dē inī patio, de ní jēcundeē dē jīn ndá policía, tácuá cunī dē nāsa coo sīquī yā.

⁵⁹ De ndá sūtú cūñáhnú jīn ndá tēe nāhnú jīn ndihī tēe sáhá junta cūñáhnú cā, ní nducú dē tēe jā cāhān tūhun tūhūn sīquī Jesús, chí cahní dē yā cunī dē.

⁶⁰ De visó ní nguenda cuāhā nchivī jā cāhān tūhūn, sochī nduú ní nīhīn ndá dē cuāchī sīquī yā jā cuū yā. De jā sándihī de ní nguenda ūū testigo jā ní ncāhān tūhun tūhūn sīquī yā:

⁶¹ Tēe yáhá ní ncāhān dē jā cuu canī dē templo Yāā Dios, de nūū ūnī-ni quivī de nasáhá dē, ncachī ndúū dē.

⁶² Nūcuán de ní nacuiñī maá sūtú cūñáhnú cā, de ní ncāhān dē jīn yā: ¿Nūcu nduú cāhān cuitī nū? ¿A iyó ndāā jā cāhān ndá tēe yáhá sīquī nū? ncachī dē.

⁶³ Sochī nduú ní ncāhān cuitī Jesús. De ní ncāhān maá sūtú cūñáhnú cā: Cāhān nīhīn ní jīn nū jā cachī ndāā nū cunīni maá Yāā Dios, Yāā tēcū. Cachī cājí tú maá nú cúu Cristo, Sēhe Yāā Dios, ncachī dē.

⁶⁴ De ní ncāhān Jesús: Suu cúu ní, tá cúu nūū cāhān nū. De suni cáchī tūhun ní nūū ndá nú jā ndácá quivī jā quiji de cunī nū jā nduhū, Yāā ní nduú tēe, cundeē ní lado cuáhá Yāā iyó poder, de ndiji ní ichi andivī jīn vícō, ncachī yā.

⁶⁵ Nūcuán de sūtú cūñáhnú cā ní ndatá dē-nī sahma dē jā ní nguiti ndasí inī dē, de ní ncāhān dē: Tēe yáhá chí cāhān dē tūhun nāvāha jā quiti inī Yāā Dios, chí sáhá dē maá dē Sēhe Yāā Dios. ¿Nā testigo cā jīnī nūhūn ó túsáá? Chí ja ní jīnī ndá nú tūhun nāvāha jā cāhān dē.

⁶⁶ ¿De nāsa jānī inī ndá nú? ncachī dē. De ní ncāhān ndá nchivī cuāhā: Cuāchī cúu jā cāhān dē súcuán, de jīnī nūhūn jā cuū dē, ncachī.

⁶⁷ Nūcuán de ní ntivī síí ndá dē nūū yā, de ní ncanī dē yā. De sava cā dē ní ncatú dē nūū yā.

⁶⁸ De ní ncāhān ndá dē: De tú Cristo cúu nú, de cachī nā tēe ní ncanī ndóhó, ncachī dē.

Jā ní ncachī Pedro jāā nduú jīnī dē yā

(Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ De junī súcuán cúu, de ndēē Pedro tāvēhé inī patio. De ní nguenda iin nāhan sātīñú vehe nūcuán, de ní ncāhān nā jīn dē: Ndóhó chí suni ní jica nú jīn Jesús tēe Galilea, ncachī nā.

⁷⁰ De maá dē nduú ní ncachī dē, chí ní ncāhān dē ní jīnī ndá nchivī: Nduú jīnī ní nā tūhun cāhān nū, ncachī dē.

⁷¹ De ní nquee dē viéhé quēhe, de ní jīnī incā nāhan nūū dē. De ní ncāhān nā jīnī nchivī iyó nūcuán: Tēe yáhá chí suni ní jica dē jīnī Jesús, tēe nūū Nazaret, ncachī nā.

⁷² Sochī nduú ní jétúhūn tucu dē, chí sa ní ncāhān téyíí dē: Nduú jīnī ní tēe nūcuán, ncachī dē.

⁷³ De ní ncunúú jacú cā, de nchivī iyó nūcuán ní nguenda jī nūū Pedro, de ní ncāhān jī: Jāndāā ndija jā suni táhān ndá tēe nūcuán cúu nú, chí nījīn cāhān nū jā tēe Galilea cúu nú, ncachī jī.

⁷⁴ Sá de ní nquijéhé dē cāhān téyíí dē jā ná cūndeē cuāchī sīquī dē de tú nduú cāhān ndāā dē: Nduú jīnī cuitī ní tēe nūcuán, ncachī dē. De ní ncana-ni lohló.

⁷⁵ De ní nūcūhūn inī dē tūhun jā ní ncāhān Jesús jīnī dē: Jondē tá nchāha ca cana lohló, de yūhú nú de cachī nū ūnī vuelta jāā nduú jīnī nū nduhū. De ní nquee dē cuāhān dē, de ní jacu ndasí dē jā ní ncachī dē jāā nduú jīnī dē yā.

27

Jā cuāhān ndá dē jīnī yā nūū Pilato

(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

¹ De tá ní ncunijīn, de ndácá sūtú cūñáhnú jīnī ndá tēe nāhnú jā ndácu nūū nchivī hebreo, ní scānī táhān dē tūhun nāsa sáhá dē jā cuū Jesús.

² De ní juhñī ndá dē yā, de cuāhān dē jīnī yā nūū Poncio Pilato, tēe cúu gobernador.

Jā ní jīhī Judas

(Hch. 1.16-19)

³ Nūcuán de Judas, tēe jā ní nastúu yā, ní jīnī dē jā ní ncunīhīn sīquī yā jā cuū yā. De ní ntahúhvi inī dē, de ní nacuāha dē ōcō ūxī xūhūn plata jā ní nīhīn dē nūū ndá sūtú cūñáhnú jīnī nūū ndá tēe nāhnú.

⁴ De ní ncāhān dē jīnī: Cuāchī ní nsáhá sá jā ní nastúu sá iin tēe jā cuū dē, de nduú nā cuāchī dē. De ní ncāhān ndá dē: ¿Nā cuá ndíhvi inī ndá ní? De cuāchī maá nú cúu, ncachī dē.

⁵ De ní nasquéne Judas xūhūn nūcuán inī templo. De ní nquee dē cuāhān dē, de ní scuéhné dē maá dē.

⁶ De ndá sūtū cūñáhnú nī nastútú dē xūhún ñúcuán, de nī ncāhān dē: Mā cūu chuhun ó xūhún yáhá inī jātūn nūu sócō ndá nchivī, chí xūhún jā nī jecumáá jā cuū iin tēe cūu, ncachī dē.

⁷ Ñúcuán de nī nsáhá ndāā ndá dē jā xūhún ñúcuán cuen dē ñuhun jā nání Lugar Ñuhun Quixín, tácuā ñúcuán quiyuhū ndá nchivī jicā.

⁸ De jā suu cūu jā jondē mitan nání ñuhun ñúcuán Lugar Ñuhun Nīñi.

⁹ De sūcuán nī nquee ndāā tūhun nī ncāhān Jeremías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán: Nī nquehen ndá dē ndihócō ūxī xūhún plata, de sūcuán-nī cūu iin yāhvi jā nī nsáhá nchivī Israel cuenta nāsaa-nī ndēē yā nūu jī.

¹⁰ De jīn xūhún ñúcuán nī jeen ndá dē ñuhun quixín, tá cūu nūu nī ndacu maá Jētoho ō Yāā Dios nūu nī. Ncachī Jeremías.

Jā nī tñi Jesús nūu Pilato

(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

¹¹ De tá nī nquenda ndá dē jīn Jesús nūu gobernador, tēe cūu Pilato, de nī jicā tūhun dē yā: ¿A maá nū cūu Rey nchivī hebreo? ncachī dē. De nī ncāhān Jesús: Suu cūu nī, tá cūu nūu cáhān nū, ncachī yā.

¹² De ndá sūtū cūñáhnú jīn ndá tēe ñáhnú jā ndácu tiñu, nī ncāhān dē cuāchi siquī yā. Sochi nduú nī sócōo cuiti yā.

¹³ Ñúcuán de nī ncāhān Pilato jīn yā: ¿A nduú jīni nū jā cuāhā cuāchi cáhān ndá dē siquī nū? ncachī dē.

¹⁴ Sochi nduú nī ncāhān cuiti yā nī iin tūhun jīn dē. De nī nsāhvi ndasī inī gobernador jāā nduú nī ncāhān cuiti yā.

Jā nī nsáhá ndāā ndá dē jā cahni dē yā

(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

¹⁵ De iyó costumbre gobernador jā quívi vico ñúcuán siáā dē iin tēe yíhi vecāa, nā-nī tēe cūnī nchivī jā siáā dē.

¹⁶ De quívi ñúcuán iyó iin tēe yíhi vecāa, nání dē Barrabás, de ja nī jītē nuu tūhun jā nī nsáhá dē cuāchi xeēn.

¹⁷ De tá nī ndutútú nchivī, de nī ncāhān Pilato jīn jī: ¿Nī tēe cūnī ndá nū jā siáā nī mitan: A Barrabás á Jesús jā cūu Cristo, Yāā jā nī ntaji Yāā Dios? ncachī dē.

¹⁸ Sūcuán nī ncāhān dē chí cūnī dē siáā dē Jesús. Chí ja nī jicūhun inī dē jā nī ncucuásún inī ndá sūtū ñúcuán, de jā suu cūu jā nī nasiáha ndá dē yā nūu dē.

¹⁹ De juni ndēē Pilato silla nūu sáhá ndāā dē tiñu, de ñasihi dē nī ntetiñū ña tūhun nī nquiji nūu dē: Mā quívi nduú nū jīn ndá nchivī siquī tēe ndāā jiñā, chí cūni de ndasī nī nsiúhú jāni nduhū jā siquī dē, ncachī ña.

²⁰ Sochi ndá sūtū cūñáhnú jīn ndá tēe ñáhnú, nī scāhān dē nchivī jā cācān jī jā ná siáā dē Barrabás, de ná cūu Jesús.

²¹ Ñúcuán de nī jicā tūhun tucu gobernador: Jā nduú dē, ¿nī iin dē cūnī ndá nū jā siáā nī? ncachī dē. De nī ncāhān jī: Siáā nī Barrabás, ncachī jī.

²² De nī jicā tūhun Pilato: ¿Túsaá de nāsa cūnī ndá nū jā sáhá nī jīn Jesús, tēe cūu Cristo? ncachī dē. De nī ncāhān ndihi jī: Cata caa nī dē yicā cruz, ná cūu dē, ncachī jī.

²³ Ñúcuán de nī ncāhān Pilato: ¿Nā cuāchi nī nsáhá dē túsaá? De ndá nchivī nī ncana jee ndasī jī: Cata caa nī dē yicā cruz, ná cūu dē, ncachī jī.

²⁴ De nī jīnī Pilato jāā nduú cūndēē dē jīn nchivī, chí sa yíhi cā cúvaā jī. De nī ndacu dē jā ná quíji ndute, de nī nandahá dē nūu nchivī cuāhā. De nī ncāhān dē: Jā nándahá nī yáhá cūu seña jāā nduú nā cuāchi cūndēē siquī nī jā cuū tēe vāha yáhá. Chí siquī ndá máá nū ná cūndēē, ncachī dē.

²⁵ De nī ncāhān ndihi nchivī: Suu siquī ndá máá sá jīn siquī sehe sá ná cūndēē cuāchi jā cuū dē, ncachī jī.

²⁶ Sá de nī nsiáā dē Barrabás cuāhān. De nī ndacu dē jā ná cáni ndá soldado Jesús, jīn jā cata caa dē yā yicā cruz.

²⁷ Ñúcuán de ndá soldado cuāhān dē jīn Jesús inī palacio. De nī ncana dē ndihi táhān dē nī ncututú dē nūu yā.

²⁸ De nī ntavā ndá dē sahma yā, de nī nchuhun dē yā iin sahma cuahá jā cūu sahma rey.

²⁹ De nī nsáhá ndá dē iin corona iñu, de nī nchuhun dē xīnī yā. De nī nchihi dē ndahá cuahá yā iin ñutun jā cūu tá cūu bastón. De nī nsáhá catá dē nūu yā, chí nī jecuiñi jiti dē, sáhá dē jā chíñúhūn dē yā. Nācā vāha rey cūu Rey nchivī hebreo, ncachī dē.

³⁰ De nī ntivī síi ndá dē nūu yā. De nī naquehen dē ñutun jā nī nchihi dē ndahá yā, de nī ncuun dē xīnī yā.

³¹ De tá nī ncuu nī nsáhá sácá dē yā, de nī ntavā dē sahma cuahá jā ñúhūn yā, de nī nachuhun dē yā sahma maá yā. De cuāhān dē jīn yā jā cata caa dē yā yicā cruz.

Jā nī jata caa dē yā yicā cruz

(Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

³² De tá nī nquee ndá soldado jīn yā, de nī jecutáhān dē jīn iin tēe ñuū Cirene, nání dē Simón. De nī ntee ndá dē tiñu tēe ñúcuán jā cuiso dē cruz yā.

³³ De nī nquenda ndá dē iin lugar nūu nání Gólgota, de tūhun ñúcuán cáhān: Lugar Yiqui Xīnī.

³⁴ De nī jēhe ndá dē vino jā nī nsacā nuu jīn iin jā úguā jā coho yā. De tá nī jito túnī yā, de nduú nī ncūnī yā coho yā.

³⁵ De tá nī ncuu nī jata caa dē yā yīcā cruz, de nī nsáhā dē suerte sīquī nāsa nīhīn iin dē sahma yā. De sūcuán nī nquee ndāā tūhun jā nī ntee tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán: Tavā ndá dē suerte sīquī nāsa nīhīn iin dē sahma nī, ncachī yā, cāchī tutū.

³⁶ Sá de nī jēcundeē ndá dē űúcuán jā coto dē jondē cuū yā.

³⁷ De nī ntee dē iin tūhun xīnī cruz yā jā cāhān nā sīquī nī jīhī yā: Yáhā cúu Jesús, Rey nchivī hebreo, cāchī.

³⁸ De suni nī jata caa ndá dē űū tēe cuihná yīcā űū cā cruz, iin dē lado cuáhā yā, de incā dē lado sātín yā.

³⁹ De nchivī jā yáha űúcuán, scuícó jī xīnī jī, de nī ncāhān yīchī jī:

⁴⁰ Ndóhó chí cāhān nū jā canī nū templo cāhnú, de nū űnī quívī de nasáhā nū. Túsaá de scácu nū maá nū mitan. De tú Sēhe Yāā Dios cúu nū, de nuu nū yīcā cruz vī, ncachī jī.

⁴¹ De ndá sūtū cúñáhnú, jīn tēe stēhēn ley janahán, jīn tēe grupo fariseo, jīn ndá tēe űñáhn, suni sūcuán nī ncāhān catá dē nū yā, de cāhān ndá máá dē:

⁴² Tú incā nchivī nī scácu dē, ¿de nūcu nduú cúu scácu dē maá dē mitan? Tú Rey nchivī Israel cúu dē, de ná nū dē yīcā cruz, tácuca candíja ó dē.

⁴³ Nī ncandíja dē Yāā Dios, de ná scácu yā dē mitan de tú cúndáhvī inī yā dē, chí nī ncāhān dē jā cúu dē Sēhe yā, ncachī ndá dē.

⁴⁴ De nduú tēe cuihná jā ndíta caa xīn yā, suni sūcuán nī ncāhān nāvāha dē.

Jā nī jīhī Jesús

(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

⁴⁵ De tá nī ncuu cahūxī űū, de nī ncunee ní cāhnú jondē cahūnī.

⁴⁶ De tá cahūnī, de nī ncana jee Jesús: Elí, Elí, ¿lama sabactani? De tūhun űúcuán cāhān: Yāā Dios maá sá, Yāā Dios maá sá, ¿nūcu nī sndóo ní sáán?

⁴⁷ De sava nchivī inī űúcuán, nī jini jī jā cāhān yā, de nī ncāhān jī: Tēe yáhā cána dē Elías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán, ncachī jī.

⁴⁸ De nī jinu-nī iin tēe, nī jēquēhen dē iin cāchī, de nī nchundaji dē nū vinagre iyá. De nī ntee dē xīnī iin űutun, de nī ntee dē yuhú yā jā coho yā.

⁴⁹ De nī ncāhān sava cā dē: Cundetū nū, cundēhé ó tú quiji Elías scácu dē á nduú, ncachī jī.

⁵⁰ De maá Jesús nī ncana jee yā incā vuelta, de nī jīhī yā-nī.

⁵¹ De sahma jā ndíta caa jā ndásī nū cuarto ī inī templo cāhnú, nī ndātā-nī sava sava jondē xīnī jīn jondē jēhē. De nī ntāan, de nī ndātā toto.

⁵² De nī nune yavī nū yíyuhū ndīyi, de cuáhā ndiyi jā ní ncandíja jī Yāā Dios, nī natecū jī.

⁵³ De nī nquee ndá jī nū yíyuhū jī, de tá nī natecū Jesús de nī ndivī jī inī ciudad ī Jerusalén, de cuáhā nchivī nī jini nū jī.

⁵⁴ De tá nī jīhī Jesús, de tēe cúu capitán jīn ndá tēe inī jīn dē jā jito dē jondē cuū yā, nī jini ndá dē jā ní ntāan, jīn ndá cā tiñu jā ní ncuu. De nī nchūhū ndasī ndá dē, de nī ncāhān dē: Jāndāā ndíja jā Sēhe Yāā Dios cúu tēe yáhā, ncachī dē.

⁵⁵ De űúcuán inī cuáhā űñahan, ndéhé jícā űñā. De suu ndá űñahan űúcuán nī jēcuniquīn űñā Jesús jondē Galilea, vāji űñā jā chíndēē űñā yā.

⁵⁶ De űnī űñā cúu María űū Magdala, jīn María naná Jacobo jīn José, jīn naná nduú sēhe Zebedeo.

Jā nī nchíyuhū dē yā

(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁵⁷ De tá nī űñi quívī űúcuán, de nī nguenda iin tēe cuícā, nánī dē José, de tēe űū Arimatea cúu dē.

⁵⁸ Tēe yáhā nī jēhēn dē nū Pilato, de nī jīcān dē yiqui cúñu Jesús. De nī ndacu Pilato jā ná cuáha jī nū dē.

⁵⁹ De José nī nquehen dē yiqui cúñu yā, de nī nchusúcun dē iin sahma cuijín ndoo.

⁶⁰ De névāha dē iin yavī ndīyi jā ní ncaān jee yīcā iin cava, nū nchāha ca quiyuhū ndīyi. De űúcuán nī nchíyuhū dē yā. De nī jasi dē iin yū cāhnú yuhú yávī, de cuáhān dē.

⁶¹ De María űū Magdala, jīn incā María, ndēē űñā ichi nū nū yíyuhū yā.

Jā nī jito ndá soldado nū yíyuhū yā

⁶² De nī ncuu ndácā tiñu yáhā maá quívī jā sáhā tūha nchivī jā quiji quívī nátātú. Sá de nī ncunijín maá quívī nátātú. De ndá sūtū cúñáhnú jīn ndá tēe grupo fariseo, nī jēhēn dē nū Pilato.

⁶³ De nī ncāhān ndá dē: Señor, núcūhun inī ndá sá jā tá nī ntecū tēe stáhvī néhēn űúcuán, de nī ncāhān dē jā natecū dē nū űnī quívī.

⁶⁴ Túsaá de ndacu nī jā ná cóto vāha ndá soldado yuhú yávī űúcuán jondē tá nī nchāha űnī quívī. Chí tú nduú de sanaā de quiji ndá tēe jā ní scuáha jīn dē, de natavā cuihná dē ndiyi űúcuán jacuāā, quīhīn dē jīn. űúcuán de cachī ndá dē nū nchivī jā ní natecū tēe űúcuán. De víhī cā cuu tūhun stáhvī űúcuán nsūū cā jā xīhna űñuhún, ncachī ndá dē.

⁶⁵ De nī ncāhān Pilato jīn dē: Yáhā íyó ndá soldado. Cuáhān jīn dē, de sáhā cutú vāha ndá nū yuhú yávī, de coto vāha ndá nū, tú nāsa cuu vāha cā sáhā nū, ncachī dē.

⁶⁶ De cuáhān ndá dē, de nī nsáhā cutú dē yūū jā ndásī yuhú yávī nū yíyuhū yā, de nī stīin vāha dē. De nī jani dē ndá soldado jā coto.

28

Jā ní natecū Jesús

(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ De nī nchāha quīvī nātātū, de nī ncuñijīn quīvī domingo. De María űuū Magdala jīín incā María, nī jendéhé űa nūū ní nchiyuhū Jesús.

² űūcuán de iin sanaā-ni de nī ntāan nīhin ndasí. Chi iin ángel maá Jētohō ō Yāa Dios nī ncuun yā ichi andiví, nī nguenda yā nūū ní nchiyuhū Jesús. De nī stāá yā yūū jā ndasí yuhū yāví, de nī jecundeē yā sīquī.

³ De jēndūtē nūū yā modo taja, de sahma űūhún yā yaa ndasí tá cáá yūhvā volcán.

⁴ De ndá soldado jito űūcuán nī nquisi dē jā yūhū dē ndéhé dē yā. De nī ncuu ndá dē modo ndiyi-ni.

⁵ De nī ncāhān ángel jīín ndūū űāhan űūcuán: Mā cúyuhū nú, chi jīín nī jā nānducú nū Jesús, Yāa nī jīhī yīcā cruz.

⁶ Nduú cā yā yāhá, chi ja nī natecū yā, tá cúu nūū ní ncachī yā. Nehēn de cunī nū nūū nī jaquín ndá dē yā.

⁷ De űāmā quīnohōn nū, de cachī nū nūū ndá tēe scuáha jīín yā jā ní natecū yā. De xihna cā maá yā jīnū Galilea, sá de cuēē ndá máá nú, de űūcuán cunī nū nūū yā, cachī nū nūū ndá dē. Ja nī ncachī tūhun nī nūū nū, ncachī ángel.

⁸ űūcuán de nī nquee ndūū űa nūū ní nchiyuhū yā, de űāmā cuāhān űa. De yúhū űa, de sunī cúsiī ndasí inī űa. De nī jīnu űa cuācachī tūhun űa nūū ndá tēe scuáha jīín yā.

⁹ De junī cuāhān űa, de nī nguenda-ni Jesús nūū űa, de nī ncāhān yā jīín űa. De nī ntandēē űa nūū yā, de nī numi űa sūcūn jéhē yā, de nī nchiűūhún űa yā.

¹⁰ De nī ncāhān yā jīín űa: Mā cúyuhū ndūū nū. De cuāhān de cachī tūhun nū nūū ndá hermano nī, tēe nī scuáha jīín nī, jā ná quīnohōn ndá dē Galilea, de űūcuán cunī dē nūū nī, ncachī yā.

Tūhun jā ní ncāhān ndá soldado

¹¹ De junī cuāhān ndūū űa, de sava soldado jā ní jito űūcuán, cuānohōn dē jondē ciudad. De nī ncachī tūhun dē nūū ndá sūtū cúűáhnú ndácá tiűu jā ní ncuu.

¹² De ndá sūtū cúűáhnú nī ndutútū dē nūū ndá tēe űáhnú jā ndácu tiűu, de nī scáni táhān dē tūhun. űūcuán de nī jēhe dē cuāhā xūhún nūū ndá soldado.

¹³ De nī ncāhān dē: Cachī ndá nú jā ndá tēe scuáha jīín dē nī nquijī jacuáā, de nī natavā cuīhná ndiyi űūcuán junī quíxīn ndá nū, cachī nū.

¹⁴ De tú cunī gobernador tūhun yáhá, de ndá máá nī quīscāhān nī dē, tácuā mā nīhīn ndá nú castigo, ncachī dē.

¹⁵ De ndá soldado nī nquehen dē xūhún, de nī ncāhān dē tá nī ncachī ndá nūū dē.

De jondē mitan chi sūcuán cáhān ndá nchivī hebreo tá cúu nūū ní ncāhān ndá soldado.

Jā ní ntetīűú yā dē jā nacani dē tūhun

(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁶ De ndihúxī iin tēe nī scuáha jīín yā, cuānohōn dē Galilea, jondē yucu nūū ní ncachī Jesús jā quíhīn dē.

¹⁷ De tá nī jīnī ndá dē nūū yā, de nī nchiűūhún dē yā. Sochi sava dē nduú cándíja vāha dē jā maá yā cúu.

¹⁸ De nī ntandēē yā nūū dē, de nī ncāhān yā jīín ndá dē: Ja nī ntaji Yāa Dios ndihi poder nūū nī jā tatúnī nī inī andiví jīín űayīvī.

¹⁹ Túsaá de cuāhān ndá nú nūū nchivī ndácá nación, de stéhēn nū tūhun nī nūū jī tácuā candíja jī. De scuénduté nú jī jā ní ncandíja jī maá Tatá jīín Sēhe jīín Espíritu Santo.

²⁰ De stéhēn nū nūū jī jā ná cuetáhvī jī ndácá tiűu jā ní ndacu nī nūū nū. De cuhun inī nū jā maá nī íyó nī jīín nú ní cání jondē quívi jā jīnu űayīvī, ncachī yā. De nī ncuu. Amén.

TUHUN VAHA JA NI NTEE SAN MARCOS

Tuhun Juan tēe scuénduté

(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

¹ Yáhá quíjéhé tuhun vāha maá Jesucristo, Sēhe Yāā Dios, jā ní nquiji yā jā scácu yā yóhó.

² Isaías, tēe ní nacani tuhun Yāā Dios jondē janahán, súcuan ní ntee dē tuhun Juan nūu tutū:

Tají ní tēe nacani tuhun ní cosó nūu dē ichi nūu nū, tácu coo tūha nchiví jā quiji nú, ncachí Yāā Dios jín Cristo.

³ De tēe űúcuán cana jee dē jondē nūu űuhun tihá:

Sāhá tūha ndá nú maá nú, chi quenda maá Jētohō ō.

De sāhá ndá nú tiñu ndāā, chi vāji yā, cachí dē.

Ncachi Isaías.

⁴ De Juan ní jīnū dē jondē nūu űuhun tihá, scuénduté dē nchiví. De cáhān dē jīnū jī jā ná nacani iní jī jā sndóo jī cuāchi jī de cuenduté jī, tácu cune cáhnū iní Yāā Dios nūu cuāchi jī.

⁵ De ndácá nchiví región Judea jín nchiví ciudad Jerusalén, ní nguenda jī nūu dē. De ní nacani ndāā jī cuāchi jī nūu Yāā Dios, de ní scuénduté dē jī iní yūte Jordán.

⁶ De sahma űuhūn Juan cúu ixi camello, de nūhnī iin cinturón űii chijin dē. De jā tēcū dē cúu tica langosta jín ndūxi yōcō.

⁷ De suha ní nacani dē tūhun: Quiji maá Yāā jā cúñáhnū ndasí cā nsūū nduhū. Chi ndūū cúñáhnū cuiti ní nūu yā, ní jā cuetínū yā nduhū vísó iin tiñu lúli cā jā jīqui ndeyi ní nandají ní correa nījān yā.

⁸ De nduhū chi jín ndute scuénduté ní ndá nú, sochi Yāā űúcuán chí modo jā scuénduté yā ndá nú cúu jā cuāha yā Espíritu Santo cundē iní áno nū, ncachí Juan.

Jā ní jenduté Jesús

(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

⁹ De ní ncuu jacū quívi, de Jesús ní nquee yā űuū Nazaret ndáñūū Galilea, de Juan ní scuénduté dē yā iní yūte Jordán.

¹⁰ De tá ní nquee yā ndute, de ní jīnī yā jā ní nune-ní nūu ndēē Yāā Dios andiví, de ní ncuun Espíritu Santo, ní jīnū xīnī yā, de cáá tá cáá iin paloma.

¹¹ De ichi andiví ní ncāhān iin tūhun: Maá nú cúu sēhe ní jā mānī ndasí ní jín, de cúsi ndasí iní ní jín nú, ncachí.

Jā ní jito túnī Satanás Jesús

(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

¹² űúcuán de ní jīnū Jesús jondē nūu űuhun tihá ní nsāhá Espíritu Santo.

¹³ De űū xico quívi ní ndēē yā nūu űuhun tihá űúcuán nūu iyó ndá quiti yúcú. De ní jito túnī Satanás yā. De tá cuāhān Satanás, de ní nguenda ndá ángel Yāā Dios, ní nchindeé ndá yā.

Jā ní nquijéhé Jesús nacani yā tūhun región Galilea

(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

¹⁴ űúcuán de tá ní nchihí ndá dē Juan vecā, de ní nenda Jesús región Galilea, nacani yā tūhun vāha nása tátūnī Yāā Dios.

¹⁵ De ní ncāhān yā: Jā ní nguenda quívi, de jā ní ncuñatin jā tátūnī Yāā Dios nūu ndá nú. Nacani iní nū jā sndóo nú cuāchi nú, de candíja nú tūhun jā scácu yā ndóhó, ncachí yā.

Jā ní ncana yā cūmī tēe tīn tiacá

(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

¹⁶ De jīca Jesús yuhū mar Galilea cuāhān yā. De ní jīnī yā nūu Simón jín űani dē Andrés. De tēe tīn tiacá cúu dē, de squēe ndūū dē űunu dē iní mar.

¹⁷ De ní ncāhān yā jín dē: Cunicoñ nduhū ná cóhōn, de nasāhá ní ndóhó tēe jā nīhn cuāhā nchiví jā candíja nduhū, tá cúu nūu nīhn nū tiacá, ncachí yā.

¹⁸ űúcuán de ní sndóo-ni ndūū dē űunu dē, de ní jēcunicoñ dē yā.

¹⁹ De ní jīca yā jacū cā, de ní jīnī yā nūu Jacobo jín űani dē Juan, ndūū sēhe Zebedeo, suni ndēē dē iní barco dē, náchicátūn dē űunu dē.

²⁰ De suni ní ncana yā dē jā cunicoñ dē yā. De ní sndóo-ni ndūū dē tatá dē Zebedeo iní barco jín ndá mozo dē, de ní jēcunicoñ dē yā cuāhān dē.

Jā ní ntavā yā tāchī iní iin tēe

(Mt. 7.28-29; Lc. 4.31-37)

²¹ De ní jīnū yā jín ndá dē űuū Capernaum. De quívi nátátū ní nquívi yā iní vehe īī sinagoga, de ní stēhēn yā tūhun.

²² De ní nsāhvi iní nchiví ní jīnī jī tūhun stēhēn yā. Chí stēhēn vāha yā nūu jī, chí maá yā ndíso tīñu sīqui ndihī. De ndá tēe stēhēn ley janahán, nsūū súcuan stēhēn dē.

²³ De iní vehe īī sinagoga űuū űúcuán iyó iin tēe jā űuhūn tāchī iní. De ní ncana cóhó dē:

²⁴ ¿Nūcu vāji ní nūu ndá sá, Jesús űuū Nazaret? ¿A vāji ní jā snáá ní sáán, á naá cúu? Jā jīnī sá ní iin cúu ní, chí Sēhe īī Yāā Dios cúu ní, ncachí dē.

²⁵ De Jesús ní ncāhān xēen yā nūu tāchī: Casí yuhū nú de quee nú iní dē, ncachí yā.

²⁶ De tāchī ní jahní yīhí ndasí tēe űúcuán. De ní ncana cóhó, de ní nquee-ni cuāhān.

²⁷ De ndihī nchiví ní nchūhú jī, de jīcā tūhūn táhān jī: ¿Nā cuá cúu yáhá? ¿A iin

tùhun jeé cúu yáhá? Chi tēe yáhá cúñáhnú dē já ndácu dē jondē nūū tächí de quée ndá, ncachí ji.

²⁸ De ñamā nī jītē nuu tùhun Jesús cuāhān nīí cáhnú región Galilea.

Jā ní nasāhá vāha yā naná chíso Simón Pedro

(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

²⁹ De nī nquee yā jīn ndá dē inī vehe ī sinagoga. De Jesús cuāhān yā jīn Jacobo jīn Juan jondē vehe Simón jīn Andrés.

³⁰ De naná chíso Simón, cáá ña yíhí quíji ña. De nī ncachí tùhun ndá dē nūū yā já cúhū ña.

³¹ Nūcuán de nī ntandē yā nūū cáá ña, de nī ntiin yā ndahá ña, de nī nacani yā ña. De nī nquee-nī quíji ña, de nī nsáhá ña já nī nchaji yā jīn ndá dē.

Jā ní nasāhá vāha yā cuāhā nchiví

(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

³² De tá nī nguēe ncandīi de nī ncuaā, de nī nquenda ndá nchiví vasiáhaji ndá já cúhū jīn já ñúhún tächí inī.

³³ De ndíhi nchiví ñuū nūcuán nī ncutútú ji viéhé nūcuán.

³⁴ De nī nasáhá vāha yā cuāhā nchiví cúhū quéhén nūū cuéhē, de nī ntavā yā cuāhā tächí inī ji. De ndá tächí chi já jíní ji yā, sochi nduú ní jéhe yā tùhun já cachí tùhun ji ní iin cúu yā.

Jā ní nacani yā tùhun región Galilea

(Lc. 4.42-44)

³⁵ De nehén ndasí nī nacōo yā, chi jondē niquín cá. De nī nquee yā cuāhān sīn yā yātā ñuū nūū nduú nchiví, de nūcuán nī jicān táhvi yā.

³⁶ De Simón jīn ndá tēe iyó jīn dē, nī jenanducú dē yā.

³⁷ De nī nanihīn ndá dē yā, de nī ncāhān dē jīn yā: Ndácá nchiví nānducú ji níhín, ncachí dē.

³⁸ Sochi nī ncāhān maá yā: Sa cōhōn ndácá cá ñuū iyó ñatin, tácuā suni nacani nī tùhun nūū ji, chi já suu cúu já vají nī, ncachí yā.

³⁹ De sūcuán nī jica nuu yā ní región Galilea, nī nacani yā tùhun inī vehe ī sinagoga ndácá ñuū, de nī ntavā yā tächí inī nchiví.

Jā ní nasáhá vāha yā iin tēe ndóho cuéhē stéhyū

(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

⁴⁰ De iin tēe ndóho cuéhē stéhyū, nī nquenda dē nī jēcuiñi jiti dē nūū yā, de nī ncāhān dē: Jíní sá já cuu sáhá ní já nduvāha sá, de tú cúni ní, ncachí dē.

⁴¹ De Jesús nī ncundáhvī inī yā dē, de nī ntee yā ndahá yā dē, de nī ncāhān yā: Cúni nī nasáhá vāha nī ndóhó. De ná ndúvāha nú, ncachí yā.

⁴² Te tá nī ncāhān yā sūcuán, de nī nduvāha-nī tēe ndóho cuéhē stéhyū.

⁴³ Nūcuán de nī natajī yā dē já quínohōn dē, de nī ncāhān nīhín yā jīn dē:

⁴⁴ Mā cāchí cuiti nū nūū nī iin. Chi quíhīn nū stéhēn nū maá nú nūū sūtú, de cundahá nú já sōcō nū nūū Yāā Dios sīquī já ní ndundoo nū nūū yā, tá cúu nūū ní ndacu Moisés janahán. De sūcuán de cunī nchiví já ní nduvāha nú, ncachí yā.

⁴⁵ De nī nquee dē cuāhān dē, de nī nguíjéhé dē nācani dē tūhun nūū ndíhi nchiví nāsa nī nduvāha dē. De sīquī nūcuán nduú cá ní ncúu quívi Jesús ndácá ñuū, chi cúchitú ndasí nchiví nūū yā. De nī jica yā yātā ndácá ñuū nūū nduú cúchitú nchiví. Sochi ndácá lado nī nguíji nchiví nūū yā.

2

Jā ní nasáhá vāha yā iin tēe nī nduvehlé

(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

¹ De nī ncuu jacú quívi, de nī nguívi tucu Jesús ñuū Capernaum. De nī jíní nchiví já ndéē yā vehe.

² De ñamā nī ncutútú cuāhā nchiví, de nī nchitú vehe chi jondē viéhé nduú cá núne. De nī nacani yā tùhun Yāā Dios nūū ji.

³ Nūcuán de nī nquenda cúmi tēe nūū yā, ndíso ndá dē iin tēe já ní nduvehlé.

⁴ De nduú ní ncúu quívi ndá dē nūū yā sīquī já iyó chitú nchiví. De nī ncaa dē sīquí véhé, de nī nacune dē xīnī véhé ndāā nūū inī yā, de yaví nūcuán nī scūun dē tēe cúhū, yósó dē nūū iin camilla.

⁵ De nī jíní Jesús já cándíja ndá dē já cuu nasáhá vāha yā tēe cúhū. De nī ncāhān yā jīn tēe cúhū: Lílú, ja néē cáhnú inī ní nūū ndá cuāchi nūū, ncachí yā.

⁶ De nūcuán ndéē jacú tēe stéhēn ley janahán, de ndá tēe nūcuán nī jani inī dē sīquí yā:

⁷ ¿Nūcu cáhān tēe yáhá sūcuán? Cáhān dē tūhun nāvāha já quítí inī Yāā Dios. Chi nduú cá ná incā cuu cune cáhnú inī nūū cuāchi, chi mátúhūn-nī Yāā Dios.

⁸ De nī jíní Jesús já sūcuán jáni inī ndá dē, de nī ncāhān yā jīn dē: ¿Nūcu jáni inī ndá nú já cáhān nī tūhun nāvāha?

⁹ Já nduú tūhun yáhá, ¿ní iin cúu já vjín cá? ¿A já cáhān nī jīn tēe cúhū: Ja néē cáhnú inī ní nūū ndá cuāchi nú? ¿A vjín cá já cáhān ní: Nacōo de naquehen nú camilla nū, de caca nú, cachí ní?

¹⁰ De mitan de ná stéhēn nī já maá ní, Yāā nī nduu tēe, ndíso tñú nī inī ñayiví yáhá já cune cáhnú inī ní nūū cuāchi. Sá de nī ncāhān yā jīn tēe nī nduvehlé:

¹¹ Cáhān nī jīn nú, nacōo de naquehen nú camilla nū de quínohōn nū vehe nú, ncachí yā.

¹² Nūcuán de nī nacōo dē-ni, de nī naquehen dē camilla dē, de nī nquee dē cuāhān dē, ní jíní jínúū ndíhi nchiví. De ndivíi ji ní

nsāhvi inī ji ndéhé ji, de nī ncāhān ji jā vāha ndasí Yāa cúu Yāa Dios. De cáchī ji: Ncháha ca cunī cuitī ō nī iin tiñu súcuán, ncachī ji.

*Jā ní ncana yā Leví
(Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)*

¹³ Sá de nī nquee tucu yā cuāhān yā jondē yuhú mar. De ndacá nchivī nī nguenda ji nūū yā, de nī stēhēn yā tūhun nūū ji.

¹⁴ Sá de nī nchāha yā cuāhān yā, de nī jini yā nūū Leví sēhe Alfeo, ndéé de nūū nāstútú de xūhūn renta. De nī ncāhān yā jín de: Cuniquin nduhū ná cōhōn, ncachī yā. De nī nacuiñi de-ni, de cuāhān de jín yā.

¹⁵ Nūcuán de nī jēhēn yā nī nchajī yā stāa vehe dē. De cuāhā tēe stútú xūhūn renta jín ndá cá tēe sáhā cuāchi, suni ndéé de yājī dē stāa jín Jesús jín ndá tēe scuáha jín yā, chí iyó cuāhā dē jā níquín dē yā.

¹⁶ De ndá tēe stēhēn ley janahān jín tēe grupo fariseo, nī jini dē jā yājī yā stāa jín ndacá tēe nūcuán. De nī ncāhān ndá dē jín ndá tēe scuáha jín yā: ¿Nūcu yājī maestro nū jín ndá tēe stútú xūhūn renta jín ndá cá tēe sáhā cuāchi? ncachī dē.

¹⁷ De nī jini Jesús, de nī ncāhān yā jín dē: Nchivī iyó vāha, nduú jini nūhūn ji tēe tátán, chí nchivī cúhū cúu jā jini nūhūn. De nduhū chí nduú vāji nī jā cana nī nchivī jāá nduú cuāchi, jā cúu ji tá cúu nchivī iyó vāha. Chí sa vāji nī jā cána nī nchivī iyó cuāchi, jā ná nācani inī ji de sndóo ji cuāchi ji, ncachī yā.

Jā ní jīcā tūhūn ndá dē yā síquī jā conditē inī

(Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

¹⁸ De nī ncuu iin quivī jā iyó nditē inī ndá tēe scuáha jín Juan, jín ndá tēe scuáha jín grupo fariseo. De nī nguenda jacú tēe, nī ncāhān dē jín Jesús: Ndá tēe scuáha jín Juan jín jā scuáha jín grupo fariseo, quéhén vuelta iyó nditē inī dē nūū Yāa Dios. De ndá tēe scuáha jín maá ní, ¿nūcu nduú sáhā dē súcuán?

¹⁹ De nī ncāhān Jesús jín dē: ¿A cuu conditē inī dē juni iyó cá nī jín dē? ¿A cuu conditē inī nchivī jā iyó vico tándahá juni ndéé tēe tándahá jín ji? Chí tá ndéé tēe tándahá, de mā cúu conditē inī ji.

²⁰ Sochi quiji quivī jā cujiyo tēe tándahá, de quivī nūcuán chí conditē inī ji.

²¹ De nī ncāhān yā ūū tūhun yátá síquī jāá nduú quítahān tūhun jeé jā stēhēn yā jín ndá tūhun janahān. Ncachī yā: Nī iin nduú náchuhun iin pedazo sahma jée nūū iin sahma tūhú. Chí tú súcuán de ndiyi pedazo jée de téhndē cá jā tūhú, de cundícā cá nūū téhndē.

²² De nī nduú chúhun vino jeé inī nīi tūhú. Chí tú súcuán de vino jeé ndatá nīi, de naā vino jín nīi. Jā nūcuán cánuú jā chuhun ji vino jeé inī nīi jée.

*Jā ní jēhndē ndá dē xīnī trigo quivī nātātú
(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)*

²³ De iin quivī nātātú nī nchāha Jesús cuāhān yā nūū cáá trigo. De ndá tēe scuáha jín yā nī nquijéhé dē jēhndē dē xīnī trigo yājī dē.

²⁴ Nūcuán de ndá tēe grupo fariseo nī ncāhān dē jín yā: Cündehé. ¿Nūcu sáhā ndá tēe scuáha jín nū súcuán? Chí cáchī ley Moisés jā má cúu sáhā ō nī iin tiñu quivī nātātú, ncachī dē.

²⁵ De nī ncāhān maá yā jín dē: ¿A nduú nī ncāhvi ndá nū tutú nása nī nsāhá David, iin quivī jā nī ncumani jā cajī dē, de nī jilhi dē sóco jín ndá tēe jā ní iyo jín dē?

²⁶ De nī nquivi dē inī vehe Yāa Dios. De Abiatar nī ncuu sūtú cúñahnú cá. De nī nchajī dē pan īi jā yósó nijin nūū Yāa Dios. De nduú ná ley jā cajī nī iin tēe, chí maá-ni sūtú cúu jā yājī. De suni nī jēhe dē nī nchajī ndá tēe iyó jín dē. De nduú ná cuāchi ní iyo síquī dē, ncachī yā.

²⁷ De suni nī ncāhān yā jín ndá dē: Nduú ní jécōo nchivī jā ndoho ji nūū quivī nātātú, chí sa nī jécōo quivī nūcuán jā síquī nchivī tácuā natátú ji.

²⁸ Túsaá de nduhū, Yāa nī nduú tēe, maá nī cúu jā tátunī síquī nása sáhā nchivī quivī nātātú, ncachī yā.

3

*Jā ní nduvāha tēe nī nchīchī ndahá
(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)*

¹ De nī nquivi tucu Jesús inī iin vehe īi sinagoga. De nūcuán iyó iin tēe jā ní nchīchī iin ndahá dē.

² De ndá tēe grupo fariseo ndéhé yuhū dē yā, tú nasáhā vāha yā tēe nūcuán quivī nātātú, tácuā nihin dē cuāchi síquī yā.

³ Nūcuán de nī ncāhān yā jín tēe jā ní nchīchī ndahá: Nacuiñi de cuiñi nū mahnū yáhā, ncachī yā.

⁴ De nī jīcā tūhūn yā ndá dē: ¿Nāsa cáhān ley síquī quivī nātātú? ¿A jā sáhā vāha ō, á jā sáhā nēhēn ō? ¿A jā nasáhā vāha ō nchivī jā ñatin cuú, á sáhā ō jā cuú ji? ncachī yā. De ndá máá dē chí nduú nī ncāhān cuitī dē.

⁵ De quiti inī yā ndéhé yā nūū ndá dē, de nī ncucuécā inī yā jā nihin inī dē. De nī ncāhān yā jín tēe jā ní nchīchī ndahá: Scāá ndahá nū, ncachī yā. De nī scāá dē, de nī nduvāha-ni ndahá dē.

⁶ Nūcuán de nī nquee ndá tēe grupo fariseo, de nī scāni táhān dē tūhun jín ndá tēe grupo Herodes jā síquī yā, nása cahni dē yā.

Jā ní nguenda cuāhā nchivī nūū yā yuhú mar

⁷ De Jesús cuāhān yā jondē yuhú mar jín ndá tēe scuáha jín yā. De cuāhā nchivī región Galilea ní jēcuniquin ji yā.

⁸ De saá-ni nchiví región Judea, jín nchiví Jerusalén, jín nchiví Idumea, jín nchiví já ndée lado yúte Jordán nū quenda ncandí, jín nchiví región Tiro jín Sidón, cuāhā ndasí nchiví nī jini jī tūhun tá ñáhnú ndasí tiñu sáhá yā, de nī nguenda ndá jī nūū yā.

⁹ De nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā já ná cóo tūha iin barco quivi yā, tácuā mā chitū nīhin nchiví cuāhā ní xiín yā.

¹⁰ Chi ja nī ncuu cuāhā nchiví nī nasáhá vāha yā, de já ñúcuán vāji cuāhā cā nchiví já ndóho ndácā nū cuēhē, de chitū nīhin jī ní xiín yā já quehé jī yā cūnī jī.

¹¹ De ndá nchiví já ñúhún tächí iní, tá nī jiní nūū yā, de jécuiñí jiti nūū yā, de cána cóhó: Maá ní cóo Sēhe Yāa Dios, cáchi.

¹² De nī ndacu nīhin yā nūū ndá tächí já má cáhān cā já cóo yā Sēhe Yāa Dios.

*Jā ní nacāji yā ūxi ūū tēe scuáha jín yā
(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)*

¹³ Ñúcuán de nī ncaa yā cuāhān yā iin yucu. De nī ncana yā ndá tēe já cūnī maá yā cundeca yā, de nī nguenda ndá dē nūū yā.

¹⁴ De nī jani yā ūxi ūū dē já cuiñí dē jín yā, de taji yā ndá dē quihín dē nacani dē tūhun.

¹⁵ De nī nsáhá yā já cundiso tiñú dē já nasáhá vāha dē nchiví cúhū de tavá dē ndá tächí iní nchiví.

¹⁶ De yáhá cóo ndihúxi ūū tēe já ní nacāji yā: Simón já ní nascúnani yā dē Pedro.

¹⁷ De saá-ni Jacobo jín ñani dē Juan, ndúū sēhe Zebedeo. De nī nascúnani yā ndúū dē Boanerges, já cáchi: Tēe iyó fuerza nacani tūhun, tá cóo nūū iyó fuerza taja.

¹⁸ De sava cā dē nání dē Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo sēhe Alfeo, Tadeo, Simón tēe grupo cananista,

¹⁹ jín Judas Iscariote, tēe já ní nastúu dē yā.

Jā ní ncāhān nchiví já sátiñú yā jín fuerza tächí

(Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23; 12.10)

Sá de nī nquivi yā iin vehe jín ndá tēe scuáha jín yā.

²⁰ De nī ncutútú tucu cuāhā nchiví, de nī nduú cā ní ncúu caji yā stāā jín ndá dē.

²¹ De ndá táhān vehe yā nī jini tūhun já súcuán cóo. De nī nguenda ndá dē já nacueca dē yā, chí cáhān ndá já ní nsana xini yā.

²² De saá-ni ndá tēe stéhēn ley janahān já ní nquiji jondé Jerusalén, nī ncāhān dē: Tēe yáhá ñúhún Satanás iní dē, já cóo tächí cúñáhnú cā. De jín fuerza ñúcuán tává dē ndá tächí, ncachí dē.

²³ De nī ncana yā ndá dē, de nī ncāhān yā iin tūhun yátá jín dē: ¿Nāsa cuu tavá Satanás maá?

²⁴ De tú iin nación sáhá síin maá de cánāa maá, de nación ñúcuán chí mā cóo cā coo cáhnú.

²⁵ De tú nchiví iin vehe sáhá síin maá de cánāa maá, de nchiví vehe ñúcuán suni mā cóo cā cundeē cáhnú.

²⁶ De saá-ni Satanás jín ndá táhān tächí, tú sáhá síin maá de cánāa maá, túsaá de mā cóo coo cā, chí sa naā.

²⁷ De nī iin tēe mā cóo quivi dē iní vehe tēe ndacuí já sacuihná dē ndatiñú, chí cánuú já xihna cuhni dē tēe ndacuí, sá de cuu sacuihná dē ndatiñú tēe ñúcuán. De suni súcuán cóo já júhni ní Satanás de tává ní tächí.

²⁸ De ndāā cáhān ní jín ndá nú já iyó modo já coo tūhun cáhnú iní nūū ndácā cuāchi sáhá nchiví, de saá-ni nūū ndá tūhun nēhēn já cáhān jī.

²⁹ Sochi tú cáhān nāvāha jī siquí Espíritu Santo, de mā cúne cáhnú iní Yāa Dios nūū jī, chí sa cundeē cuāchi siquí jī ní cání, ncachí yā.

³⁰ Súcuán ní ncāhān yā, chí ní ncāhān ndá jī já tává yā tächí jín fuerza Satanás.

*Naná yā jín ndá ñani yā
(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)*

³¹ Ñúcuán de nī nguenda naná yā jín ndá ñani yā. De iní ña távēhé, de nī nteñú ña tūhun cuāhān já cána ña yā.

³² De nchiví já ndée ní xiín yā, ní ncāhān jī jín yā: Naná ní jín ndá ñani ní iní ña távēhé, de cūnī ña cáhān ña jín ní, ncachí jī.

³³ De nī ncāhān maá yā: ¿Ní iin cóo naná ní jín ndá ñani ní? ncachí yā.

³⁴ De ndéhé yā nūū nchiví ndée ní xiín yā, de nī ncāhān yā: Suni naná ní jín ñani ní cóo ndá nchiví yáhá.

³⁵ Chí ndácā nchiví já squíncuu tiñú cūnī Yāa Dios, suu cóo ñani ní, cuāha ní, naná ní, ncachí yā.

4

*Tūhun yátá tēe jite tata
(Mt. 13.1-9; Lc. 8.4-8)*

¹ De yuhú mar ní nquijéhe tucu Jesús stéhēn yā tūhun. De nī ncutútú cuāhā ndasí nchiví nūū yā, de já ñúcuán ní nquivi yā ní jécundeē yā iní iin barco nūū mar. De ndá nchiví ndée jī yuhú mar.

² De jín tūhun yátá ní stéhēn yā cuāhā tūhun nūū jī, de súcuán ní ncāhān yā:

³ Cūnini ndá nú: Iin tēe jite tata, ní nquee dē já cuté dē.

⁴ De tá ní nquijéhe dē jite dē, de jacú tata ní jite yuhú íchí. De nī nguenda ndá saā, de ní nchaji ti.

⁵ De jacú cā tata ní jite nūū ñuhun yúu, nūū nduú iyó cócón ñuhun. De ñamā-ni ní ntāhví, chí nduú iyó cócón.

⁶ De tá ní nguenda ncandí, de ní nchichí-ni, de ní ncasūn, chí nduú ní nīhīn nūū quihín yoho.

⁷ De jacū cā tatā nī jītē mähñú nūū cáá niquin iñu. De nī jahnu iñu, de nī jasí nūū, de nduú ní jéhe nūñi.

⁸ De jacū nī jītē nūū ñuhun váha. De nī ntāhvī, de nī jahnu, de nī jéhe cuāhā nūñi. Sava nī jéhe ócō ūxī jā iin iin tatā, de sava cā nī jéhe ūñi xico, de sava cā nī jéhe ciento, ncachī yā.

⁹ Ñúcuán de nī ncāhān yā jín ndá ji: Ndá ndóhó jā níní, tee sōho váha nú, ncachī yā.

Ñājēhē cúu jā cáhān yā maá-ni tūhun yátá (Mt. 13.10-17; Lc. 8.9-10)

¹⁰ Ñúcuán de cuāhā ndá nchivī, de nī nguendōo yā jín ndihúxī ūū tēe scuáha jín yā, jín jacū cā nchivī iñí jín dē. De nī jicā tūhun ndá dē yā nā cuá cúu tūhun yátá ñúcuán.

¹¹ De nī ncāhān yā jín dē: Ndá ndóhó, chí sáhá Yāa Dios jā cuu jicūhun inī nū tūhun yáhá jā ní nchiyuhū, nása quívi nchivī ndahá yā jā tatúñi yā nūū ji. Sochi nchivī jā sín sīquī iñí, chí maá-ni jín tūhun yátá cáhān nī jín ndá ji.

¹² Súcuán cáhān nī tácuá visō ndéhé ji, de quendōo ji modo jáá nduú jín ji. De visō jín jín sóho ji, de mā jicūhun inī ji, de mā ndícó cóo inī ji nūū ni, de mā cóo tūhun cáhnú inī nūū cuáchi ji, ncachī yā.

Jā ní ncachī cājī yā tūhun yátá tēe jītē tatā (Mt. 13.18-23; Lc. 8.11-15)

¹³ De nī ncāhān cā yā jín ndá dē: Tú nduú jicūhun inī nū tūhun yátá yáhá, ¿de nása jicūhun inī nū ndácá cā tūhun yátá túsaá?

¹⁴ Tēe jītē tatā cúu tēe scútē nuu tūhun Yāa Dios.

¹⁵ De tatā jā ní jītē yuhú íchí cúu tá cúu sava nchivī jā níní ji tūhun yā, de tá nī jín ji, de quenda-ni Satanás de cāndē tūhun inī áno ji.

¹⁶ De tatā jā ní jītē nūū ñuhun yúu, chí cúu tá cúu sava nchivī jā níní tūhun, de jétáhvī ji de cúsi inī ji jín.

¹⁷ Sochi nduú cúcutú tūhun inī áno ji, de jacū-ni quívi jétáhvī ji. De tá quíji tūndóhó, á jā jíní ūhvi nchivī ji jā sīquī tūhun ñúcuán, sá de quíjéhé nácani yátá inī ji.

¹⁸ De jā ní jītē mähñú niquin iñu cúu tá cúu sava cā nchivī jā jín ji tūhun,

¹⁹ sochi ndíhvi inī ji sīquī ndá jā íyó inī ñayívi yáhá. De cúñi ní cucuicá ji, de stáhvi ndá ñúcuán jā cútóo inī ji ndácá ndatíñú. De ndíhi yáhá cútéñú ji jín, de jasí nūū tūhun yā, de nduú jija ji jín tūhun yā.

²⁰ De tatā jā ní jītē nūū ñuhun váha cúu ndá nchivī jā jín tūhun, de jétáhvī ji, de jija ji jín tūhun yā. De sava ji cúu tá cúu tatā jā jéhe ócō ūxī jā iin iin, de sava cā ji jéhe ūñi xico, de sava cā ji jéhe ciento, ncachī yā.

Tūhun yátá sīquī lámpara (Lc. 8.16-18)

²¹ De suni nī ncāhān cā yā: Tá scuíquin nchivī iin lámpara, ¿de á chíhi ji chíjin iin cajón á chíjin jito? Nduú chí jání ji nūū sūcún tácuá cutúu.

²² De suni súcuán, nduú íyó nī iin tūhun yíyuhū jā má cúñi nchivī, chí ndíhi-ni tūhun natúu nijín de cuní nchivī.

²³ Ndá ndóhó jā níní, tee sōho váha nú, ncachī yā.

²⁴ De suni nī ncāhān yā jín ndá ji: Cunini váha ndá nū tūhun Yāa Dios. Chí tú nása medida chúhun inī nū, suni súcuán cuāha yā nūū nū, de víhi cā cuāha yā nūū maá nú jā tēe váha nū sōho nū.

²⁵ Chí nchivī jā jicūhun inī, stéhēn cā yā nūū ji. Sochi nchivī jāá nduú cándija, visó jā jín ji jacū, de sa naá.

Tūhun yátá sīquī trigo

²⁶ De nī ncāhān cā yā: Súcuán cúu jā tátúñi Yāa Dios nūū nchivī: Cúu tá cúu tatā jā ní jītē iin tēe.

²⁷ Ñúcuán de quíxín dē de nácoo dē, de súcuán jica quívi cuāhān. De tatā ñúcuán táhvī de jáhnu. De maá dē chí nduú jín dē nása jáhnu.

²⁸ Chí maá ñuhun sáhá jā jáhnu, xihna cā yūcū, sá de quenda yoco, ñúcuán de jija maá nūñi.

²⁹ De tá nī ncuaān trigo, de quíjéhé nchivī jéhnē ji, chí ja nī nguenda quívi tēhnē, ncachī yā.

Tūhun yátá sīquī niquin mostaza (Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

³⁰ De suni nī ncāhān yā: Ná cáhān nī iin tūhun yátá tácuá cuní ndá nū nása cúu jā ndúcuahā nchivī jā tátúñi Yāa Dios nūū.

³¹ Ndúcuahā ji tá cúu nūū jáhnu iin niquin mostaza jā jáquin ji nūū ñuhun. De ñúcuán cúu iin niquin lúli cā nsūú cā ndá cā niquin.

³² Sochi tá nī jaquin ji, de táhvī de jáhnu cā nsūú cā ndá cā yūcū, de cúánhñú ndahá, chí jondē cuu sáhá ndá saá tacá tī chíjin cōndāhvī, ncachī yā.

Jā maá-ni tūhun yátá cáhān yā jín ji (Mt. 13.34-35)

³³ De cuāhā tūhun yátá súcuán nī stéhēn yā nūū nchivī, tú nása quenda ji jicūhun inī ji.

³⁴ De ndácá jā ní stéhēn yā, maá-ni tūhun yátá nī ncāhān yā jín ndá ji. Sochi nūū ndá tēe scuáha jín yā chí nī ncachī cājī yā ndácá tūhun ñúcuán.

Jā ní jencuñi tāchī ñihin jín mar nī nsáhá yā

(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

³⁵ De jā cúncuaā quívi ñúcuán, de nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Ná yáha ó cōhōn incá lado mar, ncachī yā.

³⁶ De nī sndóo ndá dē nchivī cuāhā, de nī nguívi ndá dē inī barco nūū ja ndēe Jesús,

de cuāhān dē jīn yā. De suni cuāhān jacū cā barco jīn ndá dē.

³⁷ De nī jīquīhi iin tāchī nīhin, de nī scáa ndute mar, de nī nquīvi inī barco. De ja ñatin chitū ndute inī barco.

³⁸ De Jesús chī cáa yā ichi chātā ndá dē inī barco, quíxīn yā de yíxīnī yā iin sahma. De nī sndóto ndá dē yā, de nī ncāhān dē: Maestro, ¿á nduú sáhá ní cuenta já queé ó chījin ndute de naā ó da? ncachī dē.

³⁹ De nī nacōo yā, de nī ncāhān yā nūu tāchī nīhin jīn nūu mar: Jencuiñi de nañiñi coo nū, ncachī yā. De nī jencuiñi tāchī, de nī ncuu nañiñi ndihi-ni.

⁴⁰ De nī ncāhān yā jīn ndá dē: ¿Nūcu yuhú ndasí ndá nú? ¿De nūcu nduú cándija nú já cácu nū sáhá ní? ncachī yā.

⁴¹ De yuhú ndasí ndá dē, de nī ncāhān dē jīn táhán dē: ¿Nā tēe cúu tēe yáhá já jondē tāchī nīhin jīn mar jétahví já cáhān dē? ncachī ndá dē.

5

Tēe Gadara já ndóho tāchī

(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

¹ De nī nquenda Jesús jīn ndá dē incā lado mar, región Gadara.

² De tá nī nquee yā inī barco, de iin tēe ñuhún tāchī inī, nī nquee dē jondē nūu yiyuhú ndá ndiñi, de nī nquenda dē nūu yā.

³ Tēe ñúcuán ndé dē nūu yiyuhú ndiñi. De nduú jétíñú já júhni nchivi dē, nī jīn cadena.

⁴ Chī cuāhā vuelta nī nuhni jēhē dē ndahá dē jīn cadena. De ndācā vuelta jēhndē dē, de scuáchi dē. De nī iin nduú cūndē jīn dē.

⁵ De nduú ñuú jīcā dē yucu jīn nūu yiyuhú ndiñi, de cána cóhó dē, de stácuēhē dē maá dē jīn yūu.

⁶ De jondē jícā cā vāji Jesús, de nī jini dē nūu yā. De jīnu dē nī nquenda dē nūu yā, de nī jēcuiñi jiti dē nūu yā.

⁷ De nī ncana cóhó dē: ¿Nūcu vāji ní nūu sá, Jesús Sēhe Yāā Dios, Yāā cūñáhnú ndasí? Cáhān ndáhvi sá jīn ní, já níni Yāā Dios, mā sndóho ní sáán, ncachī dē.

⁸ Súcuán nī ncāhān dē, chī ja nī ncachī Jesús: Tāchī, quee nú quihín nū inī tēe yáhá, ncachī yā.

⁹ De nī jicā tūhún yā dē: ¿Nā cuá nāni nú? De nī ncāhān dē: Legión nání sá, chī cuāhā tāchī ñuhún inī sá, ncachī dē.

¹⁰ De nī ncāhān ndáhvi ndasí dē jīn yā já má táji yā ndá tāchī já quee jī inī región ñúcuán.

¹¹ De ñatin yucu ñúcuán ñuhún cuāhā quini jitu ti.

¹² De ndá tāchī já ñuhún inī tēe ñúcuán nī ncāhān ndáhvi jīn yā: Tú táji ní ndá sá de cuāhā ní tūhún já quīvi sá inī ndá quini ñúcuán, ncachī.

¹³ De nī jēhe Jesús tūhún. De nī nquee ndá tāchī inī tēe ñúcuán, de nī nquīvi inī quini,

de íyó tá ūu mil ti. De nī jinu ndá ti, de nī nincava ti iin yuhú cávā jondē inī mar. De nī nquēe ti chījin ndute, de nī jīhi ti.

¹⁴ De ndá tēe jito ti, nī jinu dē cuāhān dē já ní nchūhú dē. De nī nquenda dē nī ncachī tūhún dē nūu nduvāha tēe já ní ñuhún rancho. De nī jēhēn ndá nchivi nī jēndēhé jī nāsa nī ncuu.

¹⁵ De nī nquenda ndá jī nūu íyó Jesús, de nī jini jī nūu tēe já ní ñuhún cuāhā tāchī inī. De ndé dē, de ñuhún dē sahma, de ja nī nducáji xini dē. De nī nchūhú ndá nchivi ñúcuán.

¹⁶ De ndá tēe já ní jini, nī nacani dē tūhún nūu nchivi, nāsa nī nduvāha tēe já ní ñuhún tāchī inī, jīn nāsa nī ndoho ndá quini.

¹⁷ Ñúcuán de nī nquijéhé ndá jī nī ncāhān ndáhvi jī jīn yā já ná queé yā región ñúcuán quihín yā.

¹⁸ De nī ndivi yā inī barco. De tēe já ní ñuhún tāchī inī, nī ncāhān ndáhvi dē jīn yā já cuāha yā tūhún quihín dē jīn yā.

¹⁹ De Jesús nduú ní jēhe yā tūhún, chī nī ncāhān yā jīn dē: Cuānohōn vehe nū nūu ndá táhán nú, de nacani nú tūhún nūu jī nāsa ñáhnú ndasí tiñu nī nsáhá maá Jethohó nū ndóho, de nāsa nī ncundáhvi inī yā ndóho, ncachī yā.

²⁰ De cuāhān dē, de nī nquijéhé dē nācani dē tūhún ndācā ñuú Decápolis nāsa ñáhnú ndasí tiñu nī nsáhá Jesús jīn dē. De ndiviñ nchivi nī nsāhi inī jī nī jini jī.

Tūhún sēhe síhi Jairo jīn ñahan já ní nquehé sahmayā

(Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

²¹ De nī nayāha tucu Jesús cuānohōn yā incā lado mar jīn barco. De nī nquenda cuāhā ndasí nchivi nūu yā, nūu íyó yā yuhú mar.

²² De nī nquenda iin tēe cūñáhnú inī vehe ñi sinagoga, nání dē Jairo. De tá nī jini dē nūu yā, de nī jēcuiñi jiti dē nūu jēhē yā.

²³ De nī ncāhān ndáhvi ndasí dē jīn yā: Sēhe síhi sá já ñatin cuū jī. De á mā cóhōn de tee ní ndahá ní xini jī, tácuā ná nduvāha jī de cutecū jī, ncachī dē.

²⁴ Ñúcuán de cuāhān yā jīn dē. De cuāhā nchivi nī jēcuniquin jī yā, de nī nchitú nīhin jī ní xini yā cuāhān jī.

²⁵ De mähñú ndá nchivi cuāhā iin ñahan cūhú, de ja nī ncuu ūxi ūu cuiyā ndóho ña cuēhé jati níñi ña.

²⁶ De nī ndoho ndasí ña, chī nī jāxīn ña ndihi já névāha ña jīn cuāhā tēe tátán, de nduú ní jétíñú já nduvāha ña, chī sa víhi cā sáhá.

²⁷ De ñahan yáhá tá nī jini ña tūhún Jesús, de nī nquenda ña ichi chātā yā mähñú nchivi cuāhā, de nī nquehé ña yuhú sáhmá yā.

²⁸ Chī nī jani inī ña: Vísō sahmayā ná níhīn nī quehé ní, de nduvāha nī.

²⁹ De nĩ jencuĩñi-ni jã jãti nĩñi ña, de nĩ jini ña jã nĩ nduvãha ña cuẽhẽ ndóhó ña.

³⁰ De Jesús nĩ jini yã jã nĩ nduvãha iin nchivĩ jín fuerza yã. De nĩ jicó cóto yã nũ nchivĩ cuãhã, de nĩ ncãhã yã: ¿Nĩ iin nĩ nquehẽ sahma nĩ? ncachĩ yã.

³¹ De ndã tẽe scuãha jín yã, nĩ ncãhã de: Ndéhẽ ní jã nchivĩ cuãhã yáhã ní nchitú nihin ji xiín ní de cáquihi ji níhín níi ichi, de mitan jicã tũhún ní nĩ iin nĩ nquehẽ sahma ní, ncachĩ ndã dẽ.

³² De maã yã ndéhẽ yã cháhã chúcuán, cunĩ yã jã ná cáhã nchivĩ jã ní nsáhã.

³³ De ñahan ñúcuán yúhú ña de quisi ña, de ja jini ña jã nĩ nduvãha ña. De nĩ nguenda ña, de nĩ jẽcuĩñi jiti ña nũ yã, de nĩ ncachĩ ña ndihĩ nãsa nĩ ncuu jín ña.

³⁴ De nĩ ncãhã yã jín ña: Tihĩ, nĩ ncandija nú jã cuu nasáhã vãha nĩ ndóhó, de jã ñúcuán nĩ nduvãha nú. Cuáhã de ndusi inĩ nũ, chĩ jã nĩ nduvãha nú cuẽhẽ jã ní ndoho nú, ncachĩ yã.

³⁵ De juni cáhã cá yã súcuan, de nĩ nguenda sava nchivĩ jã ndéẽ vehe tẽe cuñáhnú inĩ vehe ñi sinagoga, de nĩ ncãhã ji jín dẽ: Ja nĩ jihĩ sehe síhi ní. De mã sáteñú ní cã Maestro, ncachĩ ji.

³⁶ De Jesús chi nduú ní nsáhã yã cuenta jã súcuan cáhã ji, chĩ nĩ ncãhã yã jín tẽe cuñáhnú inĩ vehe ñi sinagoga: Mã cúyuhú nú, chi candija nú-ni jã nastẽcũ ní ji, ncachĩ yã.

³⁷ De nduú ní jẽhe cá yã tũhun jã cuniquĩn ndã nchivĩ yã, chi maã-ni Pedro jín Jacobo, jín Juan ñani Jacobo.

³⁸ De nĩ jín yã vehe tẽe cuñáhnú inĩ vehe ñi sinagoga, de nĩ jini yã nchivĩ, de cúvã ji, de jãcu ji, de jãcu cóhó ji.

³⁹ De nĩ quivĩ yã, de nĩ ncãhã yã: ¿Nũcu cúvã ndasĩ ndã nú de jãcu nú? Ñahan lúlĩ ñúcuán nduú ní jihĩ ji, chi quixĩn ji-ni, ncachĩ yã.

⁴⁰ De nĩ jãcũ catã ndã jã ní ncãhã yã, chĩ jini ji jã ní jihĩ sũchĩ ñúcuán. De nĩ ntavã ndihĩ yã ji cuãhã nĩ tãvẽhẽ. De nĩ ncana yã maã-ni tatã jín nanã ñahan lúlĩ, jín ndã tẽe iyó jín yã, de nĩ nquivĩ yã nũ cáã ndiyi.

⁴¹ De nĩ ntiin yã ndahã ji, de nĩ ncãhã yã jín ji: Talita cumi, ncachĩ yã. De tũhun yáhã cáchi: Tihĩ, cáhã nĩ ndóhó, nacõo.

⁴² De nĩ natecũ-ni ñahan lúlĩ ñúcuán, chĩ nĩ nacuiñi ji de nĩ nacaca ji, chĩ ja iyó ji ùxi ùu cuĩyã. De nĩ nsáhvi ndasĩ inĩ ndã nchivĩ ní jini ji.

⁴³ De nĩ ndacu nihin yã nũ ndã ji jã mã cãchĩ cuiti ji nũ ní iin. De nĩ ncachĩ yã jã ná cuãha ña jã cajĩ ñahan lúlĩ.

6

*Jã cuãnohõn yã ñuũ Nazaret
(Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)*

¹ De nĩ nquee Jesús ñúcuán, de cuãnohõn yã ñuũ yã. De ndã tẽe scuãha jín yã, cuãhã dẽ jín yã.

² De maã quivĩ natátú nĩ stéhẽn yã tũhun inĩ vehe ñi sinagoga. De cuãhã nchivĩ ní nsáhvi inĩ ji ní jini ji, de nĩ ncãhã ji: ¿Nĩ cúu nũ ní ncutũha tẽe yáhã ndã tũhun yáhã? ¿De nãsa cúu jã cáhã dẽ ndã tũhun ndíchĩ yáhã jín jã sáhã dẽ ndã tiñu ñáhnú yáhã?

³ Chi tẽe yáhã cúu carpintero, de sehe María cúu dẽ, de ñani Jacobo jín José jín Judas jín Simón cúu dẽ. De suni ndéẽ ndã cuãha dẽ jín ó yáhã, ncachĩ ji. De súcuan nĩ nsáhã jẽhe inĩ ndã ji nũ yã.

⁴ De nĩ ncãhã yã jín ji: Ndacã tẽe nãcani tũhun Yã Dios, iyó yíñúhún nchivĩ jín dẽ, chĩ maã-ni nchivĩ ñuũ dẽ, jín táhã dẽ, jín nchivĩ vehe dẽ cúu jã nduú iyó yíñúhún jín dẽ, ncachĩ yã.

⁵ De nduú ní ncúu sáhã yã cuãhã tiñu ñáhnú ñúcuán. Chi jacũ-ni nchivĩ cúhũ ní ntee yã ndahã yã ji, de nĩ nduvãha ji.

⁶ De sáhvi inĩ yã ndéhẽ yã jã nduú cándija ndã ji. Ñúcuán de nĩ jica nuu yã ndã ñuũ ñatin, nĩ stéhẽn yã tũhun.

Jã ní ntaji yã ndihúxi ùu dẽ cuãnacani dẽ tũhun

(Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

⁷ De nĩ ncana yã ndihúxi ùu tẽe scuãha jín yã, de nĩ ntaji yã ndihuú ndihuú dẽ jã quíhĩn dẽ. De nĩ nsáhã yã jã cundiso tiñú dẽ jã tavã dẽ ndã táchi inĩ nchivĩ.

⁸ De nĩ ndacu yã jã mã cuió dẽ jã cuetiñú dẽ ichi, ní ñunu, ní stãã, ní xũhún. Chĩ mã garrote-ni cundahã dẽ.

⁹ De quíhĩ dẽ nijã, de nĩ mã quíhĩn dẽ jín ùu camisa, ncachĩ yã.

¹⁰ De suni nĩ ncãhã yã jín dẽ: Nã-ni vehe quivĩ ndã nú, de ñúcuán cundee nũ jondẽ quee tucu nú quíhĩn nũ incã ñuũ.

¹¹ De tú iin ñuũ nduú jétahví ji ndóhó, ní nduú cunĩ ji cunini ji tũhun cáhã nũ, de quee ndã nú ñúcuán, de scóyo nú ticáchã jẽhẽ nũ, chĩ suu cúu jã stéhẽn nũ jã iyó cuãchi ji jã nduú ní jétahví ji. De ndã cáhã ní jín ndã nú jã quivĩ juicio de xẽen cá coo castigo síqui ndã ñuũ sáhã súcuan nsũ cá síqui ñuũ Sodoma jín ñuũ Gomorra nũ ní nsáhã ndasĩ nchivĩ cuãchi, ncachĩ yã.

¹² De nĩ nquee ndã dẽ cuãhã dẽ, de nĩ nacani dẽ tũhun jã ná nãcani inĩ ndã nchivĩ jã sndó ji cuãchi ji.

¹³ De suni nĩ ntavã dẽ cuãhã táchi inĩ nchivĩ. De nĩ nchihĩ dẽ aceite cuãhã nchivĩ cúhũ, de nĩ nduvãha ji.

Jã ní jhi Juan tẽe scuënduté

(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

¹⁴ De rey Herodes nĩ nĩhĩn dẽ tũhun tá sáhã Jesús, chĩ ní jite nuu tũhun yã ní cáhnú. De nĩ ncãhã dẽ: Tẽe ñúcuán cúu Juan, tẽe jã ní scuënduté, de nĩ natecũ dẽ. Jã suu cúu jã iyó

poder dē jā sáhá dē ndá tiñu ñáhnú, ncachí dē.

¹⁵ De sava cā nchiví nī ncāhān jī: Tēe ñúcuán cúu Elías jā nī nacani tūhun janahán. De sava cā jī nī ncāhān: Nduú chí iin tēe nācani tūhun Yāa Dios cúu dē, tá cúu ndá tēe nī nacani tūhun yā jondē janahán, ncachí jī.

¹⁶ De tá nī jini Herodes, de nī ncāhān dē: Nduú chí ñúcuán cúu Juan jā nī ndacu nī jā tēhndē xīnī, de nī natecū dē túsaá, ncachí dē.

¹⁷ Chī maá Herodes nī ndacu dē jā ná quívi Juan vecāa, jín jā cunuhnī dē jín cadena. Súcuán nī nsáhá dē jā síquī Herodías, ñasihí ñanī dē Felipe. Chī Herodes nī nacueca dē ña jā cúu tucu ña ñasihí dē.

¹⁸ De Juan nī ncāhān dē nū Herodes: Nduú nā ley íyó jā nacueca nú ñasihí ñanī nū, ncachí dē.

¹⁹ De jā ñúcuán nī jini ūhvī Herodías Juan, de cūnī ña jā ná cúu dē, sochī nduú nī nīhīn ña modo.

²⁰ Chī Herodes yúhū dē jā cahñī dē Juan, chí jini dē jā tēe ndāā tēe ndoo cúu Juan. De jā ñúcuán nī jasī dē jā ndúcú ña cahñī ña Juan. De jētahān inī dē nīnī dē tūhun yā jā cāhān Juan, visó nduú jícūhun vāha inī dē.

²¹ De nī nguenda iin quívi jā nī ncundee Herodías. Chī nī nsáhá Herodes iin vico quívi jā nī ncacu dē, de nī jēhe dē jā nī ncuxinī ndá tēe ndíso tiñú nū dē, jín ndá tēe cúu capitán, jín ndá tēe cūñáhnú región Galilea.

²² De nī nguívi sēhe síhī Herodías, nī jita jéhé jī nū chitū ñúcuán. De nī ncusi inī rey Herodes jín ndá tēe jā cūxini jín dē. De nī ncāhān dē jín ñahan lúli: Cācān nā cuá cūnī nū de taji nī nū nū, ncachí dē.

²³ De nī ncāhān téyí dē jā cuāha dē nā-ni cúu jā cūnī jī cācān jī, visó jondē sava región jā tūn dē.

²⁴ De nī nquee jī nī jicā tūhūn jī naná jī: ¿Nā cuá cúu jā cācān sá nū dē? ncachí jī. De nī ncāhān ña: Xīnī Juan tēe scuéndutē cācān nū nū dē, ncachí ña.

²⁵ Ñúcuán de nī ndivī jī-ni nū rey, de nī ncachí jī: Cūnī sá jā mitan ñúhūn-ni taji nī xīnī Juan tēe scuéndutē, cūhun nū iin cōhō, ncachí jī.

²⁶ Ñúcuán de nī ncucuecá ndasī inī rey. Sochī síquī jā nī ncāhān téyí dē, jín síquī jā nī jini ndá tēe yáí stāā jín dē, jā ñúcuán nduú nī nsásáhān dē jā nī jicān jī.

²⁷ De nī ntaji dē-ni iin soldado jā quíquēhen dē xīnī Juan.

²⁸ De nī jēhēn soldado inī vecāa, de nī jēhndē dē xīnī Juan. De nī nenda dē jín xīnī Juan, ñúhūn nū iin cōhō. De nī jēhe dē nū ñahan lúli, de maá jī nī jēhe jī nū naná jī.

²⁹ De ndá tēe nī scuáha jín Juan nī nīhīn dē tūhun, de nī jēhēn ndá dē, nī naneē dē yiqui cúu Juan, de nī nchiyuhū dē.

Jā nī scájī yā ūhūn mīl tēe
(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

³⁰ Ñúcuán de ndá tēe cúu apóstol jā nī ntaji Jesús jā nacani tūhun, nī nenda ndá dē nū yā. De nī nacani dē ndacá tiñu jā nī nsáhá dē, jín tūhun jā nī stēhēn dē.

³¹ De nī ncāhān yā jín dē: Ná cōhōn iin lugar nū nduú nchiví, de natātú ó jacū, ncachí yā. Chī cuāhā nchiví cuāhān vāji jī nū yā, de nduú nī nūne yā jā caji yā stāā jín ndá dē.

³² Ñúcuán de nī nguívi yā iin barco jín ndá apóstol, de cuāhān sīn yā jín dē iin lugar nū nduú nchiví.

³³ Sochī nī jini cuāhā nchiví jā cuāhān ndá dē jín yā, de nī jini jī jā maá yā cúu. De jondē ndacá ñuú ñúcuán nī nquee ndá jī, de ñamā nī jica jéhé jī, de xihna cā jī nī nguenda nsúú cā maá yā.

³⁴ De tá nī nquee Jesús inī barco, de nī jini yā nchiví cuāhā ñúcuán. De nī ncundáhvī inī yā jī, chí cúu jī tá cúu ticáchí jāā nduú jētoho tī. De nī stēhēn yā cuāhā tūhun nū jī.

³⁵ De tá nī ñini, de ndá tēe scuáha jín yā, nī nguenda dē nū yā, de nī ncāhān dē: Jā nī ñini, de nduú nā nchiví ndee yáha.

³⁶ Túsaá de taji nī nchiví nā quihīn ndá jī ndá rancho jín ndá ñuú ñatin, de cueen jī stāā caji jī, chí nduú nā cuá ndíso jī jā caji jī, ncachí dē.

³⁷ De nī ncāhān Jesús jín dē: Cuāha ndá máá nú jā caji jī, ncachí yā. De nī ncāhān ndá dē: ¿De nása cuu? Chī nī mā cúu visó ná quícuēen sá ū ciento denario stāā caji nchiví, ncachí dē.

³⁸ De nī ncāhān yā jín dē: ¿Nāsaa stāā névāha ndá nū? Cuándēhé, ncachí yā. De tá nī jini ndá dē, de nī ncachí dē: Uhūn-ni stāā jín ū tiacá íyó, ncachí dē.

³⁹ Ñúcuán de nī ncāhān yā jín ndá nchiví jā ná cūndee sīn jī cuenta grupo nū ite.

⁴⁰ De nī jēcundee sīn ciento ciento jī, jín cincuenta cincuenta jī.

⁴¹ De nī nquehen yā ndihúhūn stāā jín nduú tiacá ñúcuán, de nī nūcūndēhé yā ichi andiví, de xihna cā nī nacuetáhvī yā nū Tatá yā. De nī scuáhi yā stāā, de nī jēhe yā nū ndá tēe scuáha jín yā, de ndá máá dē nī nsaji nū nchiví cuāhā. De suni súcuán nī nsáhá yā jín nduú tiacá, de nī nsaji ndá dē nū jī.

⁴² De ndivī jī nī nchaji, de nī ndahā chījin jī.

⁴³ Sá de nī nastútú ndá dē pedazo stāā jín tiacá jā nī nguendōo, de nī nchitū ūxī ū tiacá.

⁴⁴ De tēe jā nī nchaji cúu ūhūn mīl.

Jā nī jica jéhé yā nū mar
(Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21)

⁴⁵ Ñúcuán de nī ncachí-ni Jesús nū ndá tēe scuáha jín yā jā ná quívi dē inī barco, de cosō nū dē yāha dē incā lado mar ñuú

Betsaida. De maá yā natajī yā ndá nchivī quínohōn jī, sá de sunī quíhīn yā.

⁴⁶ De tá nī ncuu nī natajī yā ndá jī, de nī ncaa yā yucu cuācācān táhvi yā.

⁴⁷ De tá nī ncuāā, de ja űhūhūn barco jondē sava mar cuāhān, de mātúhūn yā-ni cā nī ndōo nūū űhūhūn yíchī.

⁴⁸ De nī jīnī yā jā tūndóhó ndasí scáca ndá dē barco, chí nūhīn vāji táchī ichi nūū dē. De yíneē cā nī nguenda yā nūū dē, jīca jéhé yā nūū mar. De yáha yā-ni nūū dē quíhīn yā nīcu.

⁴⁹ De nī jīnī ndá dē jā jīca yā nūū mar, de nī jani inī dē jā űhūhūn cūu, de nī ncana cohó ndá dē.

⁵⁰ Chí ndihi dē nī jīnī nūū yā, de nī nchūhū ndasí dē. De nī ncāhān yā-ni jīnī dē: Ndeé coo inī ndá nū, de mā cūyūhū nū, chí maá nī cūu, ncachī yā.

⁵¹ De nī ncaa yā nī nguīvi yā inī barco, de nī jencuīñī-ni táchī. De nī nsāhvi ndasí inī ndá dē ndéhé dē jā nī ncuu.

⁵² Chí iyó neē cā jāā ntūnī ndá dē, chí juni jīnī tiñu űhūhūn jā nī nducuahā stāā, de nduú nī jícūhun inī dē jā cūu yā Yāā jā nī ntajī Yāā Dios.

Jā ní nasāhā vāha yā nchivī cūhū región Genesaret

(Mt. 14.34-36)

⁵³ De nī ncāhā yā jīnī ndá dē incā lado mar, de nī nguenda yā región Genesaret. De yuhú nduté űcuán nī juhñī ndá dē barco.

⁵⁴ De tá nī nquee ndá dē jīnī yā inī barco, de ndá nchivī űcuán nī nacunī jī-ni yā.

⁵⁵ De űamā nī jēhēn jī ndācā ndāñūū űcuán, de nī nguísíahā jī ndá nchivī cūhū, yósō jī nūū camilla, vāji ndá nchivī nūū nī nūhīn jī tūhun nūū iyó yā.

⁵⁶ De ní-ni cūu nūū nī nguīvi yā, á űñū lulí, á űñū cāhnú, á rancho, de jáquín jī nchivī cūhū inī ichi, de cāhān ndāhvi jī jīnī yā jā ná quéhé jī visó yuhú sáhmā yā. De ndācā nchivī jā nī nquehé sahma yā, nī nduvāha jī-ni.

7

Siquí nāsa cútéhén nchivī

(Mt. 15.1-20)

¹ űcuán de ndá tēe grupo fariseo jīnī jacú tēe stéhén ley janahán, vāji ndá dē ichi Jerusalén, de nī nguenda dē nūū Jesús.

² De ndá tēe űcuán nī jīnī dē jā sava tēe scuáha jīnī Jesús, nī nchaji téhén dē stāā, chí nduú nī squíncuu dē costumbre jā nandahá dē nūū Yāā Dios. De nī ncāhān siquí ndá dē.

³ Chí tēe fariseo jīnī ndihi nchivī hebreo, névāha jī costumbre janahán jā má cājī jī stāā de tú nduú xihna cā nandahá vāha jī.

⁴ De tá nénda jī jā jēhēn jī nūū yáhvī, de nduú yájī jī de tú nduú nándahá jī. De iyó cuāhā cā costumbre janahán jā squíncuu

ndá jī, tá cūu jā ndúndoo taza, tīndōhō, cōhō cāa, jīnī jīto.

⁵ De ndá tēe fariseo jīnī ndá tēe stéhén ley janahán, nī jīcā tūhūn dē yā: Ndá tēe scuáha jīnī nū, űnūcu nduú squíncuu dē costumbre nchivī janahán, chí sa yájī téhén dē stāā? ncachī dē.

⁶ De nī ncāhān yā jīnī dē: Ndāā nī nacani Isaías tūhun siquí ndá nū jā tēe stáhvī-ni cūu nū. Chí súcuan nī ntee dē tūhun jā ní ncāhān Yāā Dios janahán: Nchivī yáhá chí jīnī yuhú jī-ni jétáhvī jī nduhū,

sochí nsūū jondē jīnī inī jīnī ánó jī.

⁷ De chíñūhūn cāhā jī nduhū, chí tūhun stéhén jī cūu tiñu jā ní ndacu ndá tēe,

de nsūū jā ní ndacu maá nī cūu.

Ncachī Yāā Dios jā ní ntee Isaías.

⁸ Súcuan cūu ndá nū, chí nī nsíāā nū tiñu jā ní ndacu Yāā Dios nūū nū, de squíncuu nū costumbre jā ní jaquín nchivī, jā ndúndoo tīndōhō jīnī taza. De cuāhā cā costumbre súcuan squíncuu nū, ncachī yā.

⁹ De sunī nī ncāhān yā: Ndá ndóhó chí siāā nū tiñu jā ní ndacu Yāā Dios tácuā squíncuu nū costumbre jā ní jaquín ndá máá nū.

¹⁰ Chí Moisés nī ncāhān dē: Coo yínūhūn nū nūū tatá nū nūū naná nū. De tú ní iin cāhān siquí tatá á siquí naná, de ná cūū, ncachī Moisés.

¹¹ Sochí ndá máá nū chí cáchī nū jā cuu cāhān iin tēe jīnī tatá dē á naná dē: Mā cūū chindee sá ní jā taji sá jā caji ní á jā cusúcn ní, chí ndihi jā névāha sá, chí Corbán cūu, cáchī nū. (De tūhun Corbán cáchī: Ja nī nsócō dē nūū Yāā Dios.)

¹² De cáchī ndá nū jā tú súcuan cāhān iin tēe de nduú cā jīnī űhūhūn chindee dē tatá dē á naná dē.

¹³ De súcuan stívī ndá nū tiñu jā ní ndacu Yāā Dios, jā siquí costumbre jā ní jaquín nchivī janahán. De cuāhā cā tiñu súcuan sáhá nū, ncachī yā.

¹⁴ De nī ncana tucu yā nchivī cuāhā, de nī ncāhān yā jīnī jī: Cunini vāha ndá nū de chuhun inī nū:

¹⁵ Ndācā jā iyó de tú quívi inī yuhú nchivī, de mā cútéhén jī sáhá. Chí jā quée inī ánó nchivī, űcuán cūu jā cútéhén jī sáhá.

¹⁶ Ndá ndóhó jā níni, tee sōho vāha nū, ncachī yā.

¹⁷ De nī sndóo yā nchivī cuāhā, de nī nguīvi yā inī vehe. De ndá tēe scuáha jīnī yā, nī jīcā tūhūn dē yā siquí tūhun yátá yáhá jā ní ncāhān yā.

¹⁸ De nī ncāhān yā jīnī dē: ¿A sunī nduú jícūhun inī ndá máá nū? ¿A nduú jīnī nū jā ndācā jā quívi inī nchivī, nduú cútéhén jī sáhá?

¹⁹ Chí nduú quívi inī ánó jī, chí chíjīn jī quívi, de quée-ni cuāhān, ncachī yā. Súcuan

nĩ stéhēn yā jā ndācá jā yájĩ nchivĩ, nduú cútéhēn áno jĩ sáhá.

²⁰ De nĩ ncāhān cā yā: Jā quée inĩ áno nchivĩ, ñúcuán cúu jā cútéhēn jĩ sáhá.

²¹ Chi jondē inĩ áno nchivĩ quée jā jani nēhēn inĩ, jā cásiquĩ ndéē táhān, jā sáhá ndĩ, jā jáhnĩ ndiyi,

²² Jā sácuihná, jā ndíyo inĩ ndatĩñú táhān, jā sáhá nēhēn, jā stáhvĩ táhān, jā maá-ni cuáchi sáhá, jā cúcuásún inĩ, jā cáhān síquĩ táhān, jā sáhá vixĩ maá, jā iyó naá xĩnĩ.

²³ Ndācá tiñu nēhēn yáhá chi inĩ áno nchivĩ quée, de cútéhēn jĩ sáhá, ncachĩ yā.

Ñahan incá nación jā nĩ ncandíja vāha

(Mt. 15.21-28)

²⁴ De nĩ nquee Jesús ñúcuán cuāhān yā región Tiro jíin Sidón. De nĩ nquívĩ yā iin vehe, de cúnĩ yā jā má cúnĩ nĩ iin nchivĩ jā iyó yā ñúcuán. De vísó súcuán, de nduú nĩ ncúu cundeē yuhú yā.

²⁵ De iin ñahan jā iyó sēhe síhĩ ña jā ñúhún táchĩ inĩ, nĩ nĩhĩ ña tũhun jā iyó yā. De nĩ nguenda ña, de nĩ jēcuiñĩ jiti ña nũu jēhé yā.

²⁶ De ñahan incá nación cúu ña, chí Sirofenicia cúu nación ña. De nĩ ncāhān ndáhvĩ ña jíin yā jā ná távā yā táchĩ inĩ sēhe síhĩ ña.

²⁷ De nĩ ncāhān Jesús jíin ña: Nsũu nũu ndá máá nĩ vājĩ sá, chí maá-ni nũu nchivĩ jā cúu sēhe Israel. Chi nduú vāha jā candeē ō stāā sēhe ō de cuāha ō nũu tinā, ncachĩ yā.

²⁸ De nĩ ncāhān ña: Ndāā cáhān nĩ Señor, sochĩ chindeē nĩ sáan vísó cúu sá modo tinā. Chi suni íñĩ ndá tĩ chíin mesa, de nĩhĩn tĩ yuchĩ stāā jā cóyo yuhú sũchĩ lúli yájĩ tĩ, ncachĩ ña.

²⁹ Ñúcuán de nĩ ncāhān yā jíin ña: Vāha nĩ ncāhān nĩ. Cuāhān nĩ túsáá, chí ja nĩ nquee táchĩ inĩ sēhe síhĩ nĩ, ncachĩ yā.

³⁰ De nĩ najinũ ña vehe ña, de nĩ jinĩ ña jā cáá sēhe síhĩ ña nũu jito, de ja nĩ nquee táchĩ inĩ jĩ.

Jā nĩ nasáhá vāha yā iin tēe sóhó stété

³¹ De nĩ nquee tucu yā región Tiro, nĩ nchāha yā Sidón jíin ndācá ñuú Decápolis, de nĩ nguenda yā mar Galilea.

³² De nĩ nquisiáha ndá jĩ iin tēe sóhó stété nũu yā, de nĩ ncāhān ndáhvĩ jĩ jíin yā jā ná tēe yā ndahá yā tēe ñúcuán.

³³ De nĩ ntavá siñ yā dē nũu ndá nchivĩ cuāhā, de nĩ nchuhun yā xĩnĩ ndahá yā sōho dē, de nĩ ntivĩ siñ yā, de nĩ nquehé yā yáá dē.

³⁴ De nĩ nũcũndéhé yā ichi andivĩ, de nĩ jēca inĩ yā, de nĩ ncāhān yā: Efata, ncachĩ yā, jā cáchĩ: Nanune.

³⁵ De nĩ nune-ni sōho dē, de nĩ nduvāha yáá dē, de nĩ ncāhān vāha dē.

³⁶ De nĩ ndacu yā nũu ndá nchivĩ jā má cáchĩ jĩ nũu nĩ iin. De vísó nĩ ncāhān nĩhĩn yā jíin jĩ, de sa víhĩ cā nĩ scútē nuu jĩ tũhun.

³⁷ Chí nĩ nsáhvi ndasĩ inĩ jĩ ndéhé jĩ, de nĩ ncāhān jĩ: Vāha sáhá yā ndācá tiñu, chí jondē

ndá tēe sóhó nũne sōho dē, de ndá tēe ñĩhĩn nácahān vāha dē sáhá yā, ncachĩ jĩ.

8

Jā nĩ scájĩ yā cūmĩ mil nchivĩ

(Mt. 15.32-39)

¹ De tiempo ñúcuán nĩ ndutútú cuāhā ndasĩ nchivĩ, de nduú nā cuá cajĩ jĩ. De nĩ ncana Jesús ndá tēe scuáha jíin yā, de nĩ ncāhān yā:

² Cúndáhvĩ inĩ nĩ ndá nchivĩ yáhá, chí ja nĩ ncuu ũnĩ quívĩ iyó jĩ jíin nĩ, de nduú cā jā cajĩ jĩ.

³ De tú natajĩ nĩ jĩ quĩnohōn nditē jĩ vehe jĩ, de sava ichi de cuitá ndasĩ jĩ, chí iyó sava jĩ jā jíicá vājĩ jĩ, ncachĩ yā.

⁴ De nĩ ncāhān ndá tēe scuáha jíin yā: ¿De nĩ nĩhĩn ō stāā jā cajĩ ndá jĩ? Chí yáhá nduú nā nchivĩ ndéē, ncachĩ dē.

⁵ De nĩ jíicá tũhún yā dē: ¿Nāsaa stāā névāha ndá nũ? Ujá-ni, ncachĩ ndá dē.

⁶ Ñúcuán de nĩ ncāhān yā jíin nchivĩ cuāhā jā ná cundeē jĩ. De nĩ nquehen yā ndihújā stāā, de xihna cā nĩ nacuetáhvĩ yā nũu Yāa Dios. De nĩ scuáchi yā, de nĩ jēhe yā nũu ndá tēe scuáha jíin yā. De ndá máá dē nĩ nsaji de nũu nchivĩ cuāhā.

⁷ De suni iyó jacū tiacá lúli. De nĩ jíicān táhvĩ yā jēhé, de nĩ ncāhān yā jā suni sajĩ ndá dē.

⁸ De ndihĩ jĩ nĩ nchajĩ, de nĩ ndahā chíjin jĩ. Ñúcuán de nĩ nastútú ndá dē pedazo jā nĩ nguendōo, de nĩ nchitú ũjā tĩcá.

⁹ De tēe jā nĩ nchajĩ, iyó tá cūmĩ mil dē. Sá de nĩ nacuetáhvĩ yā nũu nchivĩ, de cuānohōn jĩ.

¹⁰ De nĩ ndivĩ yā-ni inĩ barco jíin ndá tēe scuáha jíin yā, de cuāhān yā región Dalmánuta.

Jā nĩ jíicān ndá dē iin tiñu ñáhnú nũu yā

(Mt. 12.38-40; 16.1-4; Lc. 11.29-30; 12.54-56)

¹¹ Ñúcuán de nĩ nguenda ndá tēe grupo fariseo, de nĩ nquijéhé dē stíchĩ dē Jesús. De cúnĩ ndá dē coto túmĩ dē yā, de nĩ jíicān dē jā sáhá yā iin tiñu ñáhnú jā coo iin seña ichi andivĩ.

¹² De nĩ jēca inĩ yā síquĩ jāá nduú cándíja ndá dē, de nĩ ncāhān yā: ¿Nũcu jíicān ndá nchivĩ yáhá iin tiñu ñáhnú nũu nĩ? De ndāā cáhān nĩ jā nĩ iin tiñu ñáhnú mā stéhēn nĩ nũu nchivĩ yáhá.

¹³ De nĩ sndōo yā ndá dē, de nĩ ndivĩ tucu yā inĩ barco, de cuāhān yā incá lado mar.

Tũhun levadura ndá tēe fariseo

(Mt. 16.5-12)

¹⁴ De ndá tēe scuáha jíin yā, nĩ naá inĩ dē cuiso dē jā cajĩ dē, chí iin-ni státĩlā névāha ndá dē inĩ barco.

¹⁵ De nī ndacu yā nūū dē: Coto má candíja ndá nú levadura ndá tēe grupo fariseo jín levadura Herodes, ncachī yā.

¹⁶ De nī ncāhān ndá tēe scuáha jín ndá táhān dē: Va síquī jāá nduú nā stāā ndíso ó, jā nūcuán cáhān yā súcuan, ncachī dē.

¹⁷ De nī jini Jesús, de nī ncāhān yā: ¿Nājēhē cúu jā nātúhūn ndá nú jā nī ncāhān nī súcuan síquī jāá nduú nā stāā ndíso nú? ¿A nchāha ca cunī nū, á nchāha ca jicūhun inī nū jāá nsūū síquī nūcuán cáhān nī? ¿A uun ndasí inī ndá nú jā candíja nú?

¹⁸ Iyó tīnūū nú, ¿de á nduú ndéhé nú? Iyó sōho nú, ¿de á nduú jini nú? ¿De á nduú nūcūhun inī nū?

¹⁹ Chi tá nī scuáchi nī ūhūn stāā jā nī nchaji ūhūn mil tēe, ¿de nāsaa tīcá nī nchitú pedazo stāā jā nī nastútú nú? ncachī yā. Uxī ūū, ncachī ndá dē.

²⁰ De saá-ni tá nī scuáchi nī ūjā stāā jā nī nchaji cūmī mil nchivī, ¿de nāsaa tīcá nī nchitú jā nī nastútú nú pedazo stāā? ncachī yā. Ujā, ncachī ndá dē.

²¹ De nī ncāhān yā jín dē: ¿De jondē mitan á nchāha ca jicūhun inī ndá nú? ncachī yā. Súcuan nī ncāhān yātá yā jā má candíja ndá dē tūhun stáhvi jā stēhēn ndá tēe nūcuán.

Jā ní nasāhá vāha yā iin tēe cuáá űuū Betsaida

²² Nūcuán de nī nquenda yā jín ndá dē űuū Betsaida. De nī nquisiāha nchivī iin tēe cuáá nūū yā, de nī ncāhān ndāhvī jī jín yā jā ná tēe yā ndahá yā nūū dē.

²³ Nūcuán de nī ntiin yā ndahá tēe cuáá, de nī ntavā yā dē yātā űuū. De nī ntee yā ntesí yā tīnūū dē, de nī ntee yā ndahá yā dē. De nī jicā tūhūn yā dē tú cuu cunī dē jacū.

²⁴ De nī nūcūndēhé dē, de nī ncāhān dē: Jini sá nchivī jā jica jī, de nduú jini cājī sá, chí tá cáá űutun cáá jī, ncachī dē.

²⁵ Nūcuán de nī ntee tucu yā ndahá yā tīnūū dē. De nī nūcūndēhé vāha dē, de nī nduvāha-nī tīnūū dē, de nī jini cājī dē ndihi-ni.

²⁶ De nī natajī yā dē jā quínohōn dē vehe dē, de nī ncachī yā: Má quívi nú űuū, de má cāchi cuitī nū nūū nī iin, ncachī yā.

Jā nī ncachī Pedro jā Jesús cúu Cristo

(Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

²⁷ Sá de Jesús jín ndá tēe scuáha jín yā, cuāhān yā ndācá ndāñuū Cesarea Filipino. De ichi nī jicā tūhūn yā dē: De nduhū, ¿nī iin cúu nī cāchi ndá nchivī?

²⁸ De nī ncāhān ndá dē: Sava jī cáhān jā cúu ní Juan, tēe jā ní scuēndutē. De sava cā jī cáhān jā cúu ní Elías, tēe ní nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān. De sava cā jī cáhān jā cúu ní incā tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, ncachī ndá dē.

²⁹ Nūcuán de nī jicā tūhūn yā dē: De ndá máá nú, ¿nī iin cúu nī cāchi ndá nú? De nī

ncāhān Pedro: Máá ní cúu Cristo, Yāā jā nī ntajī Yāā Dios, ncachī dē.

³⁰ De nī ndacu yā nūū ndá dē jā má cāchi dē tūhun yáhá nūū nī iin nchivī.

Jā nī ncachī tūhun Jesús jā cuū yā

(Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

³¹ De nī nquijéhé yā stēhēn yā nūū ndá dē: Máá ní, Yāā nī nduu tēe, cánuū jā ndoho ndasí nī. De ndá tēe űāhnú jín ndá sūtū cúñāhnú jín ndá tēe stēhēn ley janahān, cuyichī inī dē nduhū, de cahni dē nduhū. Sochi nūū ūni quívi de natecū nī, ncachī yā.

³² De cājī nī ncāhān yā tūhun yáhá. Nūcuán de Pedro nī ncana síin dē yā, de nī nquijéhé dē cáhān dē nūū yā jā má cuáha yā tūhun jā coo súcuan.

³³ De maá yā nī jicó cóto yā, nī ndéhé yā nūū ndá tēe scuáha jín yā. De nī ncāhān yā nūū Pedro: Cujiyo quíhīn nū, chí cáhān nū tá cáhān Satanás. Chi nduú jani inī nū tá cúu nūū jani inī Yāā Dios, chí sa jani inī nū tá cúu nūū jani inī nchivī, ncachī yā.

³⁴ De nī ncana yā ndá tēe scuáha jín yā jín ndá nchivī cuāhā, de nī ncāhān yā: Nā-ni nchivī tú cūnī jī cuniquín jī nduhū jā scuáha nī jī, de ná cāsī jī jā cūnī maá jī, de ná cūniquín jī nduhū de cuāha jī tūhun jā cundoho jī tūndóhó jā síquī nī, visó ná cúu jī.

³⁵ De tú ní nchivī cūnī jī cācu jī nūū tūndóhó jā quíjī nūū jī jā síquī nduhū, túsaa de tātū táhvī jī ní ní cānī. De tú ní nchivī visó ná cúu jī jā síquī nduhū jín síquī jā scāca jī tūhun jā scācu nī nchivī, túsaa de cutecū jī ní ní cānī.

³⁶ ¿Chi ní cuetíñū visó ná cūndeé nchivī nīhīn jī ní űayivī, de tú quívi jī nūū tātū táhvī jī?

³⁷ Chi nduú nā jín cuitī chunáá nchivī jā cācu áno jī.

³⁸ De nchivī yáhá nduú cándíja cuitī jī, de cúsá maá cuāchi sáhá jī. De tú nā-ni nchivī cúcanoó jī nūū nchivī yáhá jā síquī nduhū, Yāā nī nduu tēe, jín síquī tūhun cáhān nī, de sunī súcuan cucanoó nī jā síquī maá jī, quívi jā nenda nī jín ndācá ángel ndoo nī. De quívi nūcuán chí vī ndasi cúñāhnú nī, tá cúu nūū cúñāhnú Tatá nī, ncachī yā.

9

¹ De sunī nī ncāhān yā jín ndá dē: Ndāā cáhān nī jín ndá nú jā sava tēe iyó yáhá, má cúu cuitī dē chí jondē cunī dē nāsa tátūnī Yāā Dios jín poder yā, ncachī yā.

Jā tucu nī nduu yā

(Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

² Nūcuán de nūū űñū quívi, de Jesús nī jeca yā Pedro jín Jacobo jín Juan, de cuāhān síin yā jín dē iin yucu súcun. De nūcuán, tucu nī nduu yā nūū dē.

³ De sahma yā nī jēndutē, de nī nduyaa ndasí tá cáá yūhá volcán. De nduú nī iin

nchivi ñayivi yáhá cuu naquete ji já nduyaa ndasí súcuan.

⁴ De ní jiní ndá dē jā Elías jín Moisés, tēe ní iyo janahán, nátúhún ndúu dē jín Jesús.

⁵ Núcuan de ní ncāhān Pedro jín yā: Maestro, nācā vāha jā iyó ndá sá yáhá, de ná sáhá ndá sá úní vehe ramáda, iin cuu maá ní, incā cuu Moisés, de incā cuu Elías, ncachí dē.

⁶ Chí ní nchúhú ndasí ndá dē, de Pedro nduú ní nsáhá dē cuenta nā cuá cuu jā cáhān dē.

⁷ De ní nguji iin vícō nūhún, de ní jasí-ni nūu ndá dē. De nūu vícō núcuan ní ncāhān iin tūhun: Yáhá cúu Sēhe ní jā mānī ndasí ní jín. De cunini ndá nú tūhun cáhān yā, ncachí.

⁸ De ní núcundēhé ndá dē-ni, de nduú cā ní jín dē ndúu tēe núcuan, chí maá-ni cā Jesús.

⁹ De ní nuu ndá dē jín yā yucu. De ní ndacu nīhin yā nūu dē jā má cáchí dē nūu ní iin jā súcuan ní jiní ndá dē, chí jondē tá natecú maá yā, Yāa ní nduu tēe, ncachí yā.

¹⁰ Jā núcuan ní nchuhun iní ndá dē ndacá jā ní ncuu núcuan, de jicā tūhún táhán dē ná tūhun cúu jā natecú yā.

¹¹ De ní jicā tūhún dē yā: De ndá tēe stéhēn ley janahán, ¿nājēhé cáhān dē jā cánuu jā xihna cā Elías nenda, sá de quiji Yāa cúu Cristo? ncachí dē.

¹² De ní ncāhān yā jín dē: Jándáa cúu jā xihna cā quiji iin tēe cuu tá ncuu Elías, de sáhá tūha dē ndihi, cáchí tutú. ¿De ná cuá cáhān tucu tutú íi síqui nduhú, Yāa ní nduu tēe? Cáhān jā ndoho ndasí ní, de sáhá jéhe iní ji nūu ní.

¹³ Sochi cáhān ní jín ndá nú, ja ní nguji tēe jáa ncuu tá cúu nūu ní ncuu Elías, de ní nsáhá nāvāha ndá ji dē ndihi jā ní ncuu iní ji, tá cúu nūu cáhān tūhun dē nūu tutú, ncachí yā.

Jā ní nasáhá vāha yā iin sūchí jā nūhún tāchí iní

(Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

¹⁴ De ní nenda yā jín ndá dē nūu ndá cā tēe scuáha jín yā, de ní jiní yā nchivi cuáhā ndasí, ní jicó ndúu ji ndá dē. De suni iyó ndá tēe stéhēn ley janahán, stáhān táhán dē jín ndá dē tēe scuáha jín yā.

¹⁵ De tá ní jiní ndá nchivi jā vāji yā, de sáhvi iní ji, de jínu ji cuáhān ji nūu yā jā cáhān ji jín yā.

¹⁶ De ní jicā tūhún yā ndá tēe stéhēn ley janahán: ¿Nā síqui stáhān táhán ndá nú jín ndá dē? ncachí yā.

¹⁷ De ní ncāhān iin tēe iyó núcuan: Maestro, ní nquisiáha sá sēhe yíí sá nūu ní, chí nūhún iin tāchí iní ji, de ní ncuñíhín ji ní nsáhá.

¹⁸ De ní-ni cúu nūu iyó ji, de tāchí núcuan jáhni yíhí ji de scóváva ji nūu nūhún. De jēe tiñú yuhú ji, de cáhí nūhun ji sáhá. De

cuácuxí ndasí ji. De ní ncāhān ndáhvi sá jín ndá tēe scuáha jín ní jā ná táva dē tāchí, de nduú ní ncuu sáhá dē, ncachí dē.

¹⁹ Núcuan de ní ncāhān Jesús: Tēe nduú cándíja cuití cúu ndá nú. ¿De nāsaa cā quívi cundēe ní jā ndoho ní jín nú? ¿De nāsaa cā quívi cuandēe iní ní jín nú? Cuáquēhen sūchí núcuan ná quíji ji, ncachí yā.

²⁰ De ní nquisiáha ndá dē ji nūu yā. De tá ní jiní tāchí nūu yā, de ní jahni yíhí ji-ni. De ní jicó cáva ji nūu nūhún, de ní ntúu ji, de ní jee tiñú yuhú ji.

²¹ De Jesús ní jicā tūhún yā tatá ji: ¿Nāsaa tiempo cúu jā sáhá súcuan jín ji? ncachí yā. De ní ncāhān dē: Jondē lulí ji.

²² De ní ncuu cuáhā vuelta ní scóváva tāchí ji nūu nūhún jín nūu nduté, jā cahni ji cuní. De tú cuu sáhá ní, de cundáhvi iní ní sáan de chindee chituu ní sáan jā nduvāha sēhe sá, ncachí dē.

²³ De ní ncāhān Jesús jín dē: Tú cuu candíja nú jā sáhá ní, chí nchivi cándíja de cuu ndacá-ni jā cuní ji, ncachí yā.

²⁴ De maá tatá sūchí núcuan ní ncāhān jee dē: Cándíja sá, de chindee chituu ní sáan jā candíja nīhin cā sá, ncachí dē.

²⁵ De ní jiní Jesús jā távi ndasí nchivi nūu yā. De ní ncāhān yā nūu tāchí: Ndóhó tāchí jā ní nsáhá jáa ncuñíhín ncuśohó ji, nduhú tátuní ní nūu nū jā quee nú iní sūchí yáhá, de mā ndívi nú cā iní ji, ncachí yā.

²⁶ Núcuan de ní ncana cóhó tāchí, de ní jahni yíhí tucu ji, de ní nquee cuáhān. De sūchí núcuan ní ncuu ji modo ndívi, de ní ncāhān cuáhā nchivi jā ní jíhí ji.

²⁷ Sochi Jesús ní ntiin yā ndahá ji, de ní nacani yā ji, de ní ncuñíhí ji.

²⁸ Sá de ní nguívi Jesús iní iin vehe, de ndá tēe scuáha jín yā ní jicā tūhún síin dē yā: ¿Nājēhé cúu jáa nduú ní ncuu tavā ndá sá tāchí núcuan? ncachí dē.

²⁹ De ní ncāhān yā: Iin tāchí súcuan, chí mā quée cuiti quíhín de tú mā cácan táhvi nū de tú mā cóo ndité iní nū, ncachí yā.

Jā ní ncāhān tucu yā jā cuú yā

(Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

³⁰ De ní nquee yā núcuan jín ndá dē, de ní ncháha yā ndánuú Galilea cuáhān yā. De nduú cuní yā jā cuní ní iin nchivi.

³¹ Chí stéhēn yā nūu ndá tēe scuáha jín yā, de ncachí yā: Maá ní, Yāa ní nduu tēe, nastúu ndá ji nduhú nūu ndá tēe xēen. De cahni dē nduhú, de tá ní jíhí ní, de nūu úní quívi de natecú ní, ncachí yā.

³² De nduú ní jícuhun iní ndá dē tūhun yáhá, de ní nchúhú dē cātúhún dē yā síqui tūhun jā ní ncāhān yā.

Ní nchivi cúu jā cúñáhnú cā

(Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

³³ De ní nguenda yā jín ndá dē nūu Capernaum, de tá ní nguívi yā iní vehe, de ní jicā

tühún yā ndá dē: ¿Nā tūhun nī natúhún ndá nú já wáji ó ichi? ncachī yā.

³⁴ De nduú ní ncāhān cuitī ndá dē, chi ichi nī ncāhān ndá dē sīquī nī iin dē cūñáhnú cā.

³⁵ Ŋúcuán de nī jécundeē yā, de nī ncana yā ndihúxi ūū dē, de nī ncāhān yā: Tú nī iin nú cūñi já cūñáhnú cā, de sa sáhá nú maá nú já cuu nú tēe núu cā nūū ndá táhán nú, de cuu nú mozo nūū táhán nú.

³⁶ Ŋúcuán de nī ntiin yā ndahá iin sūchí lúli, de nī jani yā jī mahūū ndá dē. De nī numi yā jī, de nī ncāhān yā jín ndá dē:

³⁷ Nā-ni nchivī de tú já sīquī nduhū jétáhvī jī iin sūchí lúli tá cuu nūū cūū sūchí yáhá, de nduhū jétáhvī jī. De nchivī já jétáhvī nduhū, de nsūū maá-ni nduhū, chi suni Yāā já nī ntajī nduhū jétáhvī jī, ncachī yā.

Nchivī jáá nduú cáhān sīquī yā, īñi jī jín yā (Lc. 9.49-50; Mt. 10.42)

³⁸ Ŋúcuán de nī ncāhān Juan jín yā: Maestro, nī jinī ndá sá iin tēe já jín sívī ní tāvā dē tächī īñi nchivī. De nī jasī ndá sá já sáhá dē, chi nduú jīcā dē jín ó, ncachī dē.

³⁹ De nī ncāhān Jesús jín dē: Mā cásī ndá nú já sáhá dē. Chi nī iin tēe já jín sívī ní sáhá dē tiñū ñáhnú, mā cūū nacahān dē sīquī nī.

⁴⁰ Chi iin tēe jáá nduú cáhān contra sīquī ō, īñi dē jín ó.

⁴¹ De nā-ni nchivī de tú já sīquī nduhū taji jī visó iin ñajin ndute coho nú, sīquī já cándija nī nduhū, de ndāā ndija cúu já nīhīn jī táhvī jī.

Xēēn coo sīquī nchivī quívi nūū cuāchi (Mt. 18.6-9; 5.13; Lc. 17.1-2; 14.34-35)

⁴² De tú iin sūchí lúli yáhá cándija jī nduhū, de tú quívi jī cuāchi sáhá nā-ni nchivī, de vāha cā de tú ní nūhni iin yosó cáhnú sūcūn nchivī Ŋúcuán, de quēe jī chíjin ndute mar nīcū.

⁴³ De tú ndahá nú sáhá já quívi nú cuāchi, de vāha cā quehndē nū ná quíhīn, tácuā nduú cā sáhá nú cuāchi. Chi vāha cā já coo iin-ni ndahá nú de quívi nú nūū cutecū nū níí cání, nsūū cā já coo nduú ndahá nú de quívi nú infierno, nūū cáyū ñuhūn já má ndáhvā cuitī.

⁴⁴ De Ŋúcuán chi nduú jíhī tīndacú, de nduú ndáhvā cuitī ñuhūn.

⁴⁵ De tú jēhē nū sáhá já quívi nú cuāchi, de suni vāha cā quehndē nū ná quíhīn, tácuā nduú cā sáhá nú cuāchi. Chi vāha cā já coo tícūhlu nú de quívi nú nūū cutecū nū níí cání, nsūū cā já coo nduú jēhē nū de quívi nú infierno, nūū cáyū ñuhūn já má ndáhvā cuitī.

⁴⁶ De Ŋúcuán chi nduú jíhī tīndacú, de nduú ndáhvā cuitī ñuhūn.

⁴⁷ De tú tīnūū nū sáhá já quívi nú cuāchi, de vāha cā tavā nū ná quíhīn, tácuā nduú cā sáhá nú cuāchi. Chi vāha cā já quívi nú nūū tátūnī Yāā Dios jín iin-ni tīnūū nú, nsūū cā já coo nduú tīnūū nú de quívi nú infierno.

⁴⁸ De Ŋúcuán chi nduú jíhī tīndacú, de nduú ndáhvā cuitī ñuhūn.

⁴⁹ Chi tá cúu nūū quēe vāha oro sáhá ñuhūn, suni sūcuán quēe vāha nchivī sáhá tūndóhó. De ndacá cūñū já sócō nchivī nūū yā, cúu uhguā sáhá ñī.

⁵⁰ Vāha íyó ñī, de tú ñī ná nāā já úhguā, ¿de nāsa nduū uhguā tucu sáhá nú? Túsaā de cuu nú nchivī vāha, tá cúu nūū íyó vāha ñī. De cundeē vāha ndá nú jín táhán nú, ncachī yā jín ndá dē.

10

Sīquī já má sndóo táhān tēe jín ñahan (Mt. 19.1-12; 5.31-32; Lc. 16.18)

¹ De nī nquee yā ñuū Capernaum, de nī jín yā región Judea jín incā lado yūte Jordán ichi nūū quēnda ncandī. De Ŋúcuán nī ncutútú tucu nchivī nūū yā, de nī stēhēn tucu yā tūhun nūū jī, tá-nī sáhá yā.

² Ŋúcuán de jacū tēe grupo fariseo nī nguenda de nūū yā, chi cūñi dē coto tūñi dē yā, tú nāsa cáhān yā. De nī jīcā tūhūn dē yā tú íyó ley já cuu ndusín iin tēe jín ñasíhí dē.

³ De nī ncāhān yā jín dē: ¿Nā tiñū nī ndacu Moisés nūū nī jondē janahān?

⁴ De nī ncāhān ndá dē: Moisés nī jēhe dē tūhun já cuvāha iin acta já ndusín dē jín ña, de ndóo ña, ncachī dē.

⁵ De nī ncāhān Jesús jín dē: Sīquī já nīhīn inī ndá nú, de já Ŋúcuán cúu já nī ndacu dē tiñū yáhá nūū nū.

⁶ Sochi jondē quívi xíhna ñuhūn tá nī nsáhá Yāā Dios ndihī, chi tēe jín ñahan nī nsáhá yā, cáchī tutū.

⁷ Já Ŋúcuán cúu já sndóo tēe tatá dē naná dē, de quétáhān dē jín ñasíhí dē.

⁸ De iin-ni cā cúu nduū dē, cáchī Yāā Dios. Túsaā de nduú cā cúu ūū táhān dē, chi iin-ni cā cúu.

⁹ Já Ŋúcuán nduú vāha já sndóo táhān, chi já ní squétáhān Yāā Dios cúu, ncachī yā.

¹⁰ De tá nī nguívi ndá dē vehe, de ndá tēe scuáha jín yā nī jīcā tūhūn tucu dē yā sīquī tūhun Ŋúcuán.

¹¹ De nī ncāhān yā jín dē: Tú nā-ni tēe sndóo dē ñasíhí dē, de nacueca dē incā ñahan, túsaā de cásiqui ndēe dē ñasíhí dē.

¹² De tú iin ñahan sndóo ña yíí ña de nacueca ña incā tēe, suni cásiqui ndēe ña dē, ncachī yā.

Jā ní jīcān táhvī Jesús jēhē ndá sūchí lúli (Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

¹³ Ŋúcuán de nī nguenda nchivī nūū yā jín ndá sūchí lúli, já tee yā ndahá yā xīnī jī. De ndá tēe scuáha jín yā, nī ncāhān dē nūū ndá nchivī já wáji jín jī.

¹⁴ De nī jinī Jesús, de nī nguítī inī yā, de nī ncāhān yā jín ndá dē: Cuāha tūhun ná quíji ndá sūchí lúli jīñā nūū nī, de mā cásī ndá nú já quíji jī. Chi nchivī já ndicó cóo inī já canī

inĩ ji modo ndá sũchĩ yáhá, suu ji cúu já quĩvi ndahá Yaa Dios já tatũnĩ yá nũu ji.

¹⁵ De ndāā cáhān ni jín ndá nú, tú iin nchivi nduú jétáhvi ji já tatũnĩ Yaa Dios nũu ji, tá cúu nũu jétáhvi iin sũchĩ lúlí, de má quĩvi cuitĩ ji ndahá yá, ncachĩ yá.

¹⁶ De nĩ numi yá ndá ji, de nĩ ntee yá ndahá yá xĩnĩ ji, de nĩ jicān táhvi yá jēhē ji.

Tũhun tēe cuicá

(Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

¹⁷ Nũcuán de nĩ nquehen tucu yá ichi cuāhān yá. De jĩnu iin tēe nĩ nquenda dē, de nĩ jecũĩnĩ jĩtĩ dē nũu yá, de nĩ jicā tũhún dē yá: Tēe vāha cúu nĩ Maestro. De cachĩ nĩ, ¿nā tiũu vāha sáhá sá de nĩhĩn táhvi sá cutecũ sá nĩ cání andivĩ? ncachĩ dē.

¹⁸ De nĩ ncāhān yá jín dē: ¿A jáni inĩ nũu ji iin tēe-ni cúu nĩ já cáhān nũu tēe vāha jín nĩ? Nduú nĩ iin tēe vāha iyó, chí mátũhún-ni Yaa Dios.

¹⁹ Ja jínĩ nũu ndá tiũu já nĩ ndacu Yaa Dios: Mā cásiquĩ ndēē táhān nũ. Mā cáhni nũ ndiyi. Mā sácũlná nũ. Mā cáhān nũ tũhun tũhún. Mā stáhvi nũ táhān nũ. Cuetáhvi nũ nũu tatá nũ nũu naná nũ, ncachĩ yá.

²⁰ De nĩ ncāhān tēe nũcuán jín yá: Ndācá tiũu yáhá ja nĩ squĩncuu sá jondē tá lulĩ sá, Maestro, ncachĩ dē.

²¹ Nũcuán de nĩ ncumanĩ Jesús jín dē, de nĩ ncāhān yá: Iin-nĩ cá tiũu cúmanĩ sáhá nũ túsáa: Cuáhān de xĩcó ndihĩ nũu já névāha nũ, de cuāha nũ nũu nchivĩ ndáhvi. De jondē andivĩ cuāha yá já vāha ndasĩ nũu nũ. Sá de quiji nũ cuniquĩn nũ nduhũ cōhōn, de cuāha nũ tũhun já cundoho nũ tũndóhó já siquĩ nĩ, ncachĩ yá.

²² De tá nĩ jini dē tũhun yáhá, de nĩ ntahũhvi inĩ dē. De cúcucá inĩ dē cuāhān dē, chí cuicá ndasĩ dē.

²³ Nũcuán de nĩ ndehé Jesús nĩ xiĩn yá, de nĩ ncāhān yá jín ndá tēe scuáha jín yá: Nchivĩ cuicá chí ũhvi ndasĩ quĩvi ji ndahá Yaa Dios já tatũnĩ yá nũu ji, ncachĩ yá.

²⁴ De ndá tēe scuáha jín yá nĩ nsáhvi inĩ dē nĩ jini dē tũhun yáhá. De nĩ ncāhān tucu yá jín ndá dē: Ndá nchivĩ já cutóo xũhún, ũhvi ndasĩ quĩvi ji ndahá Yaa Dios já tatũnĩ yá nũu ji.

²⁵ Namā cá yāha iin camello yavĩ yitĩcũ nsũu cá já quĩvi iin nchivĩ cuicá inĩ ndahá Yaa Dios já tatũnĩ yá nũu ji, ncachĩ yá.

²⁶ De vĩhĩ cá nĩ nsáhvi inĩ ndá dē nĩ jini dē, de nĩ jicā tũhún táhān dē: ¿De nĩ nchivĩ cúu já cácu túsáa? ncachĩ dē.

²⁷ De nĩ ndehé yá nũu ndá dē, de nĩ ncāhān yá: Nchivĩ chí mā cúu squĩvi ji maá ji ndahá Yaa Dios, sochĩ maá yá chí cuu sáhá yá, chí ndihĩ-nĩ tiũu cuu sáhá yá, ncachĩ yá.

²⁸ Nũcuán de nĩ ncāhān Pedro jín yá: Señor, de ndá sáan chí nĩ sndóo sá ndihĩ já névāha sá, de níquĩn sá níhĩn, ncachĩ dē.

²⁹ De nĩ ncāhān Jesús: Ndāā cáhān nĩ jín ndá nũ, tú nā-nĩ nchivĩ sndóo vehe, á ñanĩ, á cuāha, á tatá, á naná, á ñasíhĩ, á sēhe, á ñuhun, já siquĩ nduhũ jín já siquĩ já scútē nuu ji tũhun já scácu nĩ nchivĩ,

³⁰ túsáa de nanihĩn ji iin ciento cá já súcuán mitan, cúu vehe, cúu ñanĩ, cúu cuāha, cúu naná, cúu sēhe, cúu ñuhun, de suni jondē jín já cunĩ ũhvi nchivĩ ji. De incá vida já quiji de cutecũ ji nĩ cání andivĩ.

³¹ Sochĩ cuāhā nchivĩ já cúñáhnũ mitan, nduú ji nchivĩ nũu cá. De nchivĩ já nũu cá mitan, chí nduñáhnũ ji, ncachĩ yá.

Já nĩ ncāhān tucu yá já cuũ yá

(Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

³² De ñũhún ndá dē ichi já cáa cuāhān Jerusalén. De Jesús yósnũu yá nũu ndá tēe scuáha jín yá. De ndá nchivĩ já níquĩn ji yá, sáhvi inĩ ji nĩ jini ji tũhun cáhān yá, de yũhú ji. Nũcuán de nĩ ncana sún tucu yá ndihũxĩ ũũ tēe scuáha, de nĩ nquijéhē tucu yá cáhĩ tũhun yá ndācá já quiji siquĩ yá:

³³ Cunini ndá nũ, chí mitan de ja cuāhān ō Jerusalén, de nũcuán nastúu nchivĩ nduhũ, Yaa nĩ nduú tēe, nũu ndá sũtũ cúñáhnũ jín nũu ndá tēe stēhēn ley janahān. De nenda ndá dē siquĩ nĩ já cuũ ni. De nasiáha dē nduhũ nũu ndá tēe nación Roma já tátũnĩ já ndēē Jerusalén.

³⁴ De ndá tēe nũcuán sáhá catá dē nũu nĩ, de canĩ dē nduhũ, de tivĩ sũ dē nũu nĩ, de sá de cahni dē nduhũ. Sochĩ nũu ũnĩ quĩvi de natecũ nĩ, ncachĩ yá.

Já nĩ jicān Jacobo jín Juan iin favor nũu yá

(Mt. 20.20-28)

³⁵ Nũcuán de Jacobo jín Juan, ndúu sēhe Zebedeo, nĩ nquenda dē nũu Jesús, de nĩ ncāhān dē: Maestro, cúni sá já sáhá nĩ iin já cácan sá nũu nĩ, ncachĩ ndúu dē.

³⁶ De nĩ ncāhān yá jín dē: ¿Nā cuá cúu já sáhá nĩ jín nũu cúni nũ? ncachĩ yá.

³⁷ De nĩ ncāhān ndúu dē: Cuāha ní tũhun já cundēē sá xiĩn ní quĩvi nduñáhnũ ní, iin sá lado cuáhá ní, de incá sá lado sátĩn ní, ncachĩ dē.

³⁸ Nũcuán de nĩ ncāhān Jesús jín ndúu dē: Nduú jínĩ nũu ná cuá cúu já jicān nũ. ¿A cuu cundoho nũu tũndóhó tá cúu nũu quiji siquĩ nĩ? ¿De á quenda nũu cundoho xēēn nũu tá cúu nũu cundoho nĩ? ncachĩ yá.

³⁹ De nĩ ncāhān ndúu dē: Cuu sáhá sá, ncachĩ dē. De nĩ ncāhān yá jín dē: Jandāā cúu já ndoho nũu tũndóhó tá cúu nũu quiji siquĩ nĩ, de ndoho xēēn nũu tá cúu nũu cundoho nĩ.

⁴⁰ Sochĩ já cundēē nũu lado cuáhá nĩ jín lado sátĩn ní, de nsúu nduhũ cúu já cuāha tũhun. Chí ja iyó tũha já cuu ndá tēe já nĩ nacāji Tatá ní, de tēe nũcuán níhĩn, ncachĩ yá.

⁴¹ De ndihúxi cá tēe scuáha jíin yā, nī jini dē tūhun yāhá, de nī nquiti inī dē nī jini dē Jacobo jíin Juan.

⁴² De Jesús nī ncana yā ndá dē, de nī ncāhān yā jíin dē: Jíni ndá nú nāsa sáhá ndá tēe já cuñáhnú nūu nchivī ndá nación. Chi ndácu nihin ndá dē nūu jī, de maá dē cáchi nāsa coo.

⁴³ Sochi ndá máá nú, chi mā sáhá nú súcuán. Chi tú nī iin nú cúnī nū cuñáhnú nú, de nduú chí sa sáhá nú maá nú tēe já cuetínú ndá táhán nú.

⁴⁴ De tú nī iin nú cúnī já cuu nú nūu, de sa sáhá nú maá nú mozo nūu ndá táhán nú.

⁴⁵ Chi suni súcuán sáhá maá nī, Yāa nī nduu tēe, chí nsūú já vají nī já cuetínú nī nchivī, chí sa vají nī já cuetínú nchivī nduhú. De cuāha nī maá nī já cuu nī tácuu scácu nī cuāhā nchivī, ncachī yā.

Jā ní nasáhá vāha yā Bartimeo tēe cuáá
(Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

⁴⁶ Nūcuán de nī nguenda yā űuū Jericó jíin ndá tēe scuáha jíin yā. Sá de nī nquee yā űūcuán cuāhān yā jíin ndá dē jíin ndá cá nchivī cuāhā. De Bartimeo tēe cuáá, sēhe Timeo, ndéē dē yuhú íchí, jícān dē caridad.

⁴⁷ De nī jini dē tūhun já vají Jesús tēe űuū Nazaret. De nī nquijéhé dē cána jee dē: Jesús, maá nī já cúu nī tatá rey David, cundáhvi inī ní sáán, ncachī dē.

⁴⁸ De cuāhā nchivī nī ncāhān jī nūu dē já ná cásí dē yuhú dē. Sochi víhí cá nī ncana jee dē: Maá nī já cúu nī tatá rey David, cundáhvi inī ní sáán víi, ncachī dē.

⁴⁹ Nūcuán de nī jencuiñi Jesús, de nī ncāhān yā: Cana dē ná quíjī dē. De nī ncana ndá jī tēe cuáá űūcuán: Ndeé coo inī nū. Nacuiñi ná cōhōn, chí cána yā ndóhó, ncachī jī.

⁵⁰ Nūcuán de nī squéne dē sōo dē, de űamā nī nacuiñi dē, de nī nguenda dē nūu Jesús.

⁵¹ De nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nā cuá cúnī nū já sáhá nī ndóhó? De nī ncāhān dē: Maestro, já ná ndúnijīn tīnūú sá cúnī sá, ncachī dē.

⁵² De nī ncāhān Jesús jíin dē: Cuáhán túsáá, chí nī ncandíja nú já cuu nasáhá vāha nī ndóhó, de suu cúu já ní nduvāha nú, ncachī yā. De nī ndunijīn-nī tīnūú dē, de nī jēcuniquín dē Jesús cuāhān dē jíin yā ichi űūcuán.

11

Jā ní nquívi Jesús Jerusalén
(Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ De cuācuñatin yā ciudad Jerusalén, de nī ncuñatin yā űuū Betfagé jíin űuū Betania, já cáá jēhé yucu Olivos. De nī ntajī yā űū tēe scuáha jíin yā já quíhīn dē.

² De nī ncāhān yā jíin dē: Cuáhán űuū lulí já cáá ichi nūu. De tá nī nquívi nú de cunī nū

iin burro núhni tī, já nī iin tēe ncháha ca cosó dē tī. De nandajī nú tī, de quíjī nú jíin tī.

³ De tú nī iin cātuhún nūcu nándajī nú tī, de cachī nū já maá Jētohō ō jini űuhún yā tī, de űamā natajī yā tī ndiji tī, cachī nū, ncachī yā jíin ndúu dē.

⁴ De cuāhān ndúu dē, de nī nihīn dē burro űūcuán núhni tī vihéhe quēhe inī ichi. De nī nandajī dē tī.

⁵ De sava nchivī inī űūcuán nī ncāhān jíin dē: ¿Nā cuá sáhá nī já nándajī ní burro jíiñā? ncachī jī.

⁶ Nūcuán de nī ncāhān ndúu dē tá cúu nūu nī ncachī Jesús nūu dē. Sá de nī nsiáa jī tī cuāhān dē jíin tī.

⁷ De nī nenda ndúu dē jíin tī nūu Jesús. De nī nchisó ndá dē sōo dē síquī tī, de nī jēcōsō yā tī.

⁸ De cuāhā nchivī nī scāá jī sōo jī inī ichi. De sava cá jī nī jáhnú jī ndahá űuū, de nī jaquín jī inī ichi.

⁹ De nchivī cuāhān ichi nūu yā jíin nchivī níquín ichi chátā yā, cána jee jī: Víi ndasí cúñáhnú yā. De vāha ndasí Yāa cúu yā chí vají yā jíin tīñu maá Jētohō ō Yāa Dios.

¹⁰ De vāha ndasí coo, chí já űatin tatúnī yā tá cúu nūu nī ntatúnī tatá ō rey David. De víi ndasí cúñáhnú maá Yāa Dios, ncachī jī.

¹¹ Sá de nī nquívi Jesús maá Jerusalén jíin inī templo cáhnú. De nī ndehé yā nūu ndacá ndatínú já íyó níi űūcuán. De ja nī űini, de nī nquee yā cuāhān yā űuū Betania jíin ndihúxi űū tēe scuáha jíin yā.

Jā ní ncāhān yā nūu űutun higo
(Mt. 21.18-19)

¹² De quívi tēen, tá nī nquee yā űuū Betania jíin ndá dē, de cócon yā.

¹³ De jondé jícá nī jini yā iin űutun higo já ndéē yūcū. De nī jēndehé yā tú sanaa nihīn yā higo já cajī yā. De nduú ní nihīn cuiti yā, chí maá-nī yūcū ndéē, chí nsūú tiempo cúun higo cúu.

¹⁴ Nūcuán de nī ncāhān yā nūu űutun higo: Mitān de mā cúun cuiti cá higo xīnī nū, ncachī yā. De ndá tēe scuáha jíin yā nī jini dē já súcuán nī ncāhān yā.

Jā ní ntavā yā nchivī inī templo
(Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹⁵ De nī nenda yā jíin ndá dē Jerusalén. De nī ndivī yā inī patio templo cáhnú, de nī ntavā yā ndá nchivī já jéen quiti de náxícó nūu nchivī já sōcō jī. De nī scócava yā mesa ndá nchivī já sáma xūhún, jíin silla ndá nchivī já xícó paloma.

¹⁶ De nduú ní jéhe yā tūhun yā yāha nchivī inī templo jíin ndatínú ndiso jī.

¹⁷ De nī stéhēn yā tūhun nūu jī, nī ncachī yā: Yósō nūu tutú īi já cáhān Yāa Dios: Vehe nī chí vehe nūu jícān táhvi nchivī ndacá nación cúu, cáchi yā. Sochi ndá ndóhó,

chi modo yaví cava jācuīhná nī nasāhá nú, ncachí yā.

¹⁸ De ndá tēe stēhēn tutū ley jīn ndá sūtū cūñáhnú, nī jīnī dē tūhun yáhá, de nī nquijéhé dē ndúcú dē modo nāsa cahní dē yā. Chi yúhú ndá dē jā cuñáhnú cā maá yā nsūú cā ndá máá dē, chi ndácá nchiví cūsī ndasí inī jī nīnī jī tūhun stēhēn yā.

¹⁹ De tá ja ñatin cuaa, de nī nquee yā Jerusalén cuāhān yā.

*Jā ní nchichí ñutun higo
(Mt. 21.20-22)*

²⁰ De jānehēn quiví tēen nī nayāha yā jīn ndá dē cuāhān yā. De nī jīnī ndá dē jā ñutun higo ñúcuán ja nī nchichí ní jondé jīn yoho.

²¹ Ñúcuán de nī nūcūhun inī Pedro, de nī ncāhān dē jīn yā: Maestro, cūndéhé ní ñutun higo ñúcuán jā nī ncāhān ní nūú, de mitan ja nī nchichí, ncachí dē.

²² De nī ncāhān Jesús jīn ndá dē: Candíja ndá nú jā sáhá Yāa Dios jā jícān nū.

²³ Chi ndāá cáhān nī jīn nū, tú nā-nī nchiví cáhān jī jā cujiyo yucu yáhá quihīn jondé nūú mar, de tú nduú jānī sīquī inī jī, chi sa cándíja jī jā coo tá cúu nūú cáhān jī, ñúcuán de quee ndaā jā ní ncāhān jī.

²⁴ Jā ñúcuán cúu jā cáhān nī jīn ndá nú, ndácá jā jícān táhvi nū, de tú cándíja nú jā nihīn nū, de nihīn nū.

²⁵ De tá jícān táhvi nū, de cune cáhnú inī nū nūú nchiví jā sáhá cuāchi nūú nū, tácuca maá Tatá nú, Yāa ndéē andiví, suni cune cáhnú inī yā nūú cuāchi nū.

²⁶ Chi tú mā cūne cáhnú inī nū nūú táhān nú, de saá-nī maá Tatá nú, Yāa ndéē andiví, mā cūne cáhnú inī yā nūú cuāchi nū, ncachí yā.

*Sīquī jā ndíso tiñú Jesús
(Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)*

²⁷ Ñúcuán de nī nenda tucu yā Jerusalén, de jīca nuu yā inī templo cáhnú. De ndá sūtū cūñáhnú, jīn tēe stēhēn ley janahán, jīn tēe ñáhnú jā ndácu tiñú, nī nguenda ndá dē nūú yā.

²⁸ De nī jīcā tūhún dē yā: ¿Ní jondé nī nihīn tiñú nú ndá tiñú jā sáhá nú yáhá? ¿De ní iin nī ntee tiñú ndóhó jā sáhá nú sūcuán? ncachí ndá dē.

²⁹ De nī ncāhān Jesús: Saá-nī nduhū suni cātūhún nī ndá nú iin tūhun. De tú cuu scócoo nū, ñúcuán de cachí nī nūú nū ní jondé nī nihīn tiñú nī jā sáhá nī tiñú yáhá.

³⁰ ¿Ní iin nī ntee tiñú sīquī Juan jā ní scuénduté dē? ¿A Yāa Dios á ndá tēe? Cachí nūú nī, ncachí yā.

³¹ Ñúcuán de nī natūhún ndá máá dē: Tú cachí ō jā Yāa Dios nī ntee tiñú ñúcuán sīquī Juan, de cáhān dē jīn ó: ¿Túsaá de nājéhé cúu jáá nduú ní ncándíja ndá nú jā ní ncāhān dē?

³² De tú cáhān ō jā nchiví nī ntee tiñú sīquī dē, de quiti inī nchiví cuní jī yóhó, ncachí

ndá dē jīn táhān dē. Chi yúhú ndá dē jā quiti inī nchiví, chi ndiví jī cándíja jī jā tēe nī nacani tūhun Yāa Dios nī ncuu ndíja Juan.

³³ Jā ñúcuán nī ncāhān ndá dē jīn yā: Nduú jīnī nī, ncachí dē. Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: De saá-nī nduhū, suni mā cáchí nī nūú nū ní iin nī ntee tiñú sīquī nī jā sáhá nī tiñú yáhá, ncachí yā.

12

*Tūhun yátá sīquī ndá tēe nēhén jā sátiñú
nūú yūcū uva*

(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

¹ De nī nquijéhé yā cáhān yā tūhun yátá jīn ndá dē: Iin tēe nī nchuhun dē cuāhā yūcū uva. De nī jasi dē corral, de nī nsáhá dē iin nūú cāxīn dē uva. De nī nsáhá dē iin vehe sūcún tácuca cuu coto dē níí cáhnú. De nī sndóo dē nūú sava tēe jā sátiñú nūú, de cuu sava dē ndihá jīn. De nī nquehen dē ichi cuāhān jīcá dē.

² De maá tiempo jā ndutútú uva, de nī ntají dē iin mozo jā cuānaquēhen jī sava ndihá uva nūú ndá tēe sátiñú.

³ De ndá tēe ñúcuán nī ntiin dē mozo, de nī ncani dē jī, de nī ntají uun dē jī cuānohōn jī.

⁴ Ñúcuán de tēe xīí uva nī ntají dē incā mozo cuāhān. De nī jahní ndá dē jī. De suni sūcuán nī ntají dē cuāhā cā mozo cuāhān, de sava jī nī ncani ndá dē, de sava cā jī nī jahní dē.

⁵ De tēe xīí uva nī ntají tucu dē incā mozo cuāhān. De nī jahní ndá dē jī. De suni sūcuán nī ntají dē cuāhā cā mozo cuāhān, de sava jī nī ncani ndá dē, de sava cā jī nī jahní dē.

⁶ De tēe xīí uva, íyó iin sēhe dē de mānī ndasí dē jīn. De jā sándihí de nī ntají dē sēhe dē cuāhān nūú ndá tēe sátiñú. De jānī inī dē jā cuetáhvi ndá tēe ñúcuán nūú sēhe dē.

⁷ Sochi ndá tēe sátiñú nī natūhún ndá máá: Tēe xīí táhvi cúu yáhá. Ná cáhní ō jī, de ndóo táhvi jī cuu ó, ncachí ndá.

⁸ De nī ntiin ndá dē jī, de nī jahní dē, de nī squéne dē jī yuhú ñūhún ñúcuán, ncachí yā.

⁹ Ñúcuán de nī jīcā tūhún yā ndá dē: ¿Túsaá de nāsa sáhá tēe xīí uva? Nenda dē de cahní dē ndá tēe sátiñú, de cuāhā dē ñuhun jā cáá uva nūú sava cā tēe jā sátiñú nūú.

¹⁰ ¿De á ncáhā ca cahví ndá nú tūhun yáhá jā yósó nūú tutú ii, jā nduhū cúu tá cúu iin yūú? Chi cáchí tutú:

Yūú jā nī squéne yichí ndá tēe jā sáhá vehe, maá yūú yáhá nduu jā quituu squínā vehe.

¹¹ Maá Jētoho ō Yāa Dios nī nsáhá yā sūcuán, de sáhvi inī ō jīnī ō tiñú yáhá.

Cachí tutú, ncachí yā.

¹² Ñúcuán de nī nducú ndá dē modo jā tiin dē yā. Chi nī jīcūhun inī dē jā sīquī ndá máá dē cúu jā ní ncāhān yā tūhun yátá sīquī ndá tēe jā sátiñú nūú uva jīn ndá tēe jā sáhá vehe. Sochi sīquī jā yúhú ndá dē jā quiti inī nchiví, de nī sndóo dē yā, de cuāhān dē.

*Siqui xuhún rentá**(Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)*

¹³ Ñúcuán de nĩ ntajĩ ndá dē sava tēe grupo fariseo jĩn grupo Herodes, cuāhān dē nūū yā, chi nducú ndá dē nāsa sáhá dē tácuca cāhān yā iin tūhun jā nĩhĩn dē cuāchi siquĩ yā.

¹⁴ De nĩ nguenda ndá dē, de nĩ ncāhān dē jĩn yā: Maestro, jĩn ndá sá jā tēe cāhān ndāā cúu nĩ, de nduú yúhú nĩ jā cāhān nĩ iin nchivĩ siquĩ nĩ. Chi nduú sáhá nĩ cuenta nāsa cúu iin iin nchivĩ, chi inuú-nĩ sáhá nĩ jĩn ndá jĩ. De stēhēn ndāā nĩ nāsa squĩncuu nchivĩ nūū Yāā Dios. ¿De á iyó vāha jā chunāá ó xuhún rentá nūū rey nación Roma jā tĩn nación maá ó? ¿A chunāá ó, á mā chunāá ó? ncachĩ dē.

¹⁵ De maá yā jĩn yā jā stáhvi-nĩ ndá dē, de nĩ ncāhān yā jĩn dē: ¿Nājehē cúu jā jĩto tūnĩ ndá nū nduhú? Taji iin xuhún ná cūndēhé nĩ, ncachĩ yā.

¹⁶ De nĩ jēhe ndá dē xuhún, de nĩ ndēhé yā nūū, de nĩ jicā tūhún yā dē: ¿Nā tēe cúu jā ndēē nūū xuhún yáhá, de ná sívĩ cúu jā ndēē yáhá? De nĩ ncāhān ndá dē jĩn yā: Rey ñúcuán cúu.

¹⁷ De nĩ ncāhān yā jĩn ndá dē: Túsaá de nacuahā nū nūū rey ñúcuán jā cúu cuenta dē, de nacuahā nū nūū Yāā Dios ndacá jā cúu cuenta maá yā, ncachĩ yā. De nĩ nsāhvi ndasĩ inĩ ndá dē nĩ jini dē jā ndichĩ nĩ ncāhān yā.

Jā nĩ jicā tūhún ndá dē siquĩ jā natecū ndiyi
(Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

¹⁸ Ñúcuán de jacū tēe grupo saduceo nĩ nguenda dē nūū yā. De ndá tēe ñúcuán cáchi dē jāá nduú nátecū cuĩtĩ ndiyi. De nĩ jicā tūhún dē yā siquĩ iin tūhun:

¹⁹ Maestro, de Moisés nĩ ntee dē nūū tutū jā névāhá ó: Tú iin tēe cuū dē, de ndōō ñāsĩhĩ dē, de tú nduú nĩ iyó sēhe dē jĩn ñā, túsaá de cánuú jā ñānĩ dē nacueca ñāsĩhĩ dē, de sēhe dē jā coo jĩn ñā, nūcuĩñĩ jĩ nūū ndiyi ñānĩ dē, cáchi tutū.

²⁰ De nĩ iyó ũjā ñānĩ. De tēe xĩhna ñúhún nĩ jeca dē iin ñahan. De nĩ jĩhĩ dē, de nduú nā sēhe dē nĩ iyó.

²¹ De tēe ũū nĩ nacueca dē ñā, de suni nĩ jĩhĩ dē, de suni nduú nā sēhe dē nĩ iyó. De saá-nĩ tēe ũnĩ.

²² De ndihújā dē nĩ nacueca dē ñā, de nĩ iin dē nduú nĩ iyó sēhe dē. De jā sándihĩ de nĩ jĩhĩ ñahan ñúcuán.

²³ Túsaá de tá natecū ndá dē quĩvĩ jā natecū ndiyi, ¿de nĩ iin dē cuu ñā ñāsĩhĩ dē? Chi ndihújā dē nĩ ndēē jĩn ñā, ncachĩ ndá dē jĩn yā.

²⁴ Ñúcuán de nĩ ncāhān yā jĩn dē: Ndasĩ stívĩ ndá nū tūhun siquĩ jāá nduú jícūhun inĩ nū jā cāhān tutū ĩĩ, de nĩ nduú jini nū jā iyó poder Yāā Dios jā nastēcū yā ndiyi.

²⁵ Chi quĩvĩ jā natecū ndá ndiyi, de nduú cā nā tūhun jā quetáhān tēe jĩn ñahan coo. Chi coo ndá jĩ tá cúu ndá ángel Yāā Dios andivĩ.

²⁶ De siquĩ jā natecū ndiyi, ¿á nduú nĩ ncáhvi ndá nū tutū jā nĩ ntee Moisés, nāsa nĩ ncāhān Yāā Dios jĩn dē mähñũ yūcū jā cáyũ ñuhũn? Maá nĩ cúu Yāā Dios Abraham jĩn Isaac jĩn Jacob, ncachĩ yā nūū Moisés.

²⁷ Chi visó jā nĩ jĩhĩ ndá dē sochi tēcū dē nūū iyó maá yā, chi cúu yā Yāā jā sáhá jā tēcū nchivĩ nĩ cání. Ndasĩ stívĩ ndá nū tūhun yā túsaá, ncachĩ yā jĩn ndá dē.

Tūhun cánuú ndasĩ cā jā nĩ ndacu Yāā Dios
(Mt. 22.34-40)

²⁸ De nĩ nguenda iin tēe stēhēn ley janahán, de nĩ jini dē jā stíchĩ táhān ndá tēe ñúcuán jĩn Jesús. De nĩ jini dē jā vāha nĩ scócoo yā tūhun. De nĩ jicā tūhún dē yā: ¿Nĩ tūhun cúu jā ndacu tiñũ jā cánuú ndasĩ cā nūū ndá cā tūhun jā nĩ ndacu yā janahán? ncachĩ dē.

²⁹ De nĩ ncāhān Jesús jĩn dē: Yáhá cúu tiñũ jā cánuú ndasĩ cā nūū ndacá cā: Cáchi tutū: Nchivĩ Israel, cunini nū: Maá Jētoho ō Yāā Dios chi mátúhún yā-nĩ iyó.

³⁰ Túsaá de coo manĩ ndasĩ nū jĩn maá Jētoho nū Yāā Dios jondē jĩn inĩ jĩn ánó nū, jĩn nĩ jāá ntúni nū, jĩn nĩ fuerza nū. Yáhá cúu tūhun ndacu yā jā cánuú ndasĩ cā.

³¹ De tūhun ũū jā nĩ ndacu yā, suni sūcuán cāhān: Cúndáhvi inĩ nū táhān nū tá cúu nūū cūndáhvi inĩ nū maá nū, cáchi tutū. Nduú cā nā incā tūhun ndacu tiñũ cánuú cā iyó, chi yáhá-nĩ cúu, ncachĩ yā jĩn dē.

³² Ñúcuán de tēe stēhēn ley janahán, nĩ ncāhān dē jĩn yā: Vāha nĩ ncāhān nĩ Maestro. Chi ndāā jā iin-nĩ Yāā Dios iyó, de nduú cā nā incā yā iyó.

³³ De cánuú jā coo manĩ ndasĩ ó jĩn yā jondē jĩn inĩ jĩn ánó ō, jĩn nĩ jāá ntúni ō, jĩn nĩ fuerza ō, de cundáhvi inĩ ō táhān ó tá cúu nūū cūndáhvi inĩ ō maá ō. De cánuú ndasĩ cā yáhá nsuú cā jā teñuhũn ō quiti jĩn ndá cā jā sóco ō nūū yā, ncachĩ dē.

³⁴ De nĩ jini Jesús jā vāha nĩ scócoo dē tūhun, de nĩ ncāhān yā jĩn dē: Jā ñatin cuu quĩvĩ nū ndahá Yāā Dios jā tatúni yā nūū nū, ncachĩ yā. Ñúcuán de nĩ iin cā ndá dē, nduú cā nĩ nchúndē inĩ dē jā catúhún dē yā.

Siquĩ jā cúu Cristo tatā David
(Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)

³⁵ De stēhēn Jesús tūhun inĩ templo, de nĩ ncāhān yā: ¿Nāsa cúu jā cáchi ndá tēe stēhēn ley janahán jā Cristo cúu tatā rey David?

³⁶ Chi maá David sūcuán nĩ ncāhān dē tūhun yā nĩ nsáhá Espíritu Santo jondē janahán:

Maá Jētoho ō Yāā Dios nĩ ncāhān yā jĩn Jētoho nĩ, Yāā jā quiji: Cundeē nū lado cuáhá nĩ nūū cuñáhnú nū, de ná sáhá nĩ jā candeē nū poder ndacá jā jini ũhvi ndóhó.

Ncachĩ Yāā Dios. Ncachĩ David.

³⁷ Túsaá de víso chíjin tatá David cacu Cristo, de ní ncāhān dē Jētohō dē yā, chí jondē nūū Yāā Dios vāji yā, ncachī yā. De ndá nchivī cuāhā jētahān inī ji nīni ji tūhun cāhān yā.

Jā ní ncāhān yā jā íyó cuāchi ndá dē
(Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ De stēhēn yā tūhun, de ní ncāhān yā jíin ji: Coto má candíja ndá nú ndá tēe stēhēn ley janahán. Chí cúsi inī ndá dē jica nuu dē jíin sahma cáni jā stēhēn jā cúñahnú dē, jíin jā cāhān yíñuhún nchivī dē nūū yáhi.

³⁹ De jētahān inī ndá dē cundē dē nūū silla yíñuhún cā inī vehe íi sinagoga, jíin silla yíñuhún cā nūū íyó vico jā yáji nchivī.

⁴⁰ De cāndē dē vehe ndá ñahan quēndōo ndáhi. De nahán jícān táhvi dē tácuca canī inī nchivī jāá nduú nā cuāchi dē. Ndá tēe yáhá chí sa víhi cā ndoho dē castigo, ncachī yā.

Jā ní nsōcō ñahan viuda xūhún
(Lc. 21.1-4)

⁴¹ De iin quivī ndēe Jesús inī templo cāhnú ichi nūū ndá jātūn nūū sócō ji xūhún. De ndéhé yā nāsa chúhun nchivī xūhún inī jātūn. De cuāhā nchivī cuicā ní nchuhun ji cuāhā xūhún.

⁴² De ní nguenda iin ñahan viuda jā ndóho ndáhi. De ní nchuhun ña ūū centavo lulí inī iin jātūn.

⁴³ Nūcuán de ní ncana yā ndá tēe scuáha jíin yā, de ní ncāhān yā jíin dē: Ndāā cāhān ní jíin ndá nú jā ñahan viuda ndáhi yáhá, cuāhā cā ní nsōcō ña nsūū cā jā ní nsōcō ndá nchivī cuicā.

⁴⁴ Chí ndá máá ji ní nsōcō ji jā ní ndōo nūū xūhún cuāhā ji. De ñahan yáhá, víso ndáhi ndóho ña, de ní nchuhun ña ndihi jā cutecū ña, ncachī yā jíin ndá dē.

13

Jā ní ncachī yā jā naā templo
(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)

¹ De tá ní nquee Jesús inī templo cāhnú, de iin tēe scuáha jíin yā ní ncāhān dē: Maestro, cundéhé ní nācā víi ndasí cāá ndá vehe yáhá jā cúu templo, jíin ndá yūū jā ní ncuvāha, ncachī dē.

² De ní ncāhān yā jíin dē: Ndācā vehe nāhnú yáhá jā ndéhé nú, chí iin quivī mā cóso táhān cā ní iin yūū, chí ndihi tāni, ncachī yā.

Nā seña coo tá cuācuñatin ndihi ñayiví
(Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24, 31)

³ De cuāhān yā jíin ndá dē yucu Olivos, jā íñi ichi nūū templo cāhnú. De ní jēcundē yā nūcuán. De Pedro jíin Jacobo jíin Juan jíin Andrés, ní jicā tūhún sín dē yā:

⁴ Cachī tūhun ní nūū sá, ¿nā quivī coo ndācā jā ní ncachī ní jā coo? ¿De nā seña

coo tá jā ñatin squíncuu ndá jā ní ncachī ní? ncachī dē.

⁵ De ní ncāhān yā: Coto má stáhi ní iin dē ndá ndóhó.

⁶ Chí quiji cuāhā tēe jíin sivi ní jā stáhi: Maá ní cúu Cristo, cachī dē. De súcuán de stáhi dē cuāhā nchivī.

⁷ De níhīn nū tūhun jā ndācā lado íyó guerra, á jā ñatin coo guerra. De mā cúyuhú nú, chí cánuú jā súcuán coo, sochi nchāha ca quenda quivī jā ndihi ñayiví.

⁸ Chí nenda nación síqui incā nación, de nenda ñuū síqui incā ñuū jā canāá. De chāhá chúcuán tān, de coo tamā, de nenda nchivī síqui táhān ji. De ndācā yáhá cúu tūndóhó jā quijéhé xihna ñuhún cā.

⁹ De coto ndá nú maá nú, chí nastúu ndá ji ndóhó nūū justicia, de inī ndá vehe íi sinagoga canī ndá ji ndóhó. De quínasiáha ji sava ndá nú nūū ndá gobernador jíin nūū ndá rey, de cāhān ji cuāchi síqui nū síqui jā cándíja nú nduhū. De súcuán de cuu nacani nū tūhun ní nūū ndá dē.

¹⁰ Chí cánuú jā xihna cā cūtē nuu tūhun nūū nchivī ndācā nación nāsa scácu ní ji, sá de jīnu quivī.

¹¹ De tá quínasiáha ndá dē ndóhó nūū justicia, de mā nacani tūha inī nū nāsa nascócōo nú tūhun nūū ndá dē. Chí hora ñúcuán de maá Yāā Dios cuāha yā tūhun nūū nū nāsa cāhān nū, de tūhun ñúcuán cāhān nū. Chí nsūū maá nú cúu jā cāhān, chí Espiritu Santo cúu jā cāhān.

¹² De ñani jíin ñani nastúu táhān jā ná cúu. De tatá nastúu sēhe jā cúu. De sēhe nenda síqui tatá jíin naná jā cahnī.

¹³ De ndācā nchivī quiti inī ji nūū nū jā síqui nduhū. Sochi nchivī jā cuñi níhīn jíin tūhun ní jondē quivī jīnu, chí cácu ji.

¹⁴ De Daniel, tēe ní nacani tūhun Yāā Dios, ní ntee dē tūhun iin tēe nēhén jā quiji. De ndá ndóhó jā cáhvi tutú ñúcuán, de ná jícūhun inī nū. Chí iin quivī de cunī ndá nú jā cuñi dē inī maá templo nūū nduú nā ley jā cuñi dē, de sáhá nāvāha dē jā stívi dē ndá ndatíñú íi. De tá cunī nū jā súcuán cúu, de nchivī ndēe región Judea, ná cúnu ji caa ji yucu quihīn ji.

¹⁵ De nchivī ndēe yātá vehé, mā ndivi ji inī vehe jā tavā ji ndatíñú ji, chí cánuú jā cunu ñamā ji tácuca cácu ji.

¹⁶ De nchivī íyó nūū itū, mā nōhōn ji vehe jā naquehen ji sahma ji.

¹⁷ De quivī ñúcuán, nācā ndáhi ndoho ndá ñahan ñuhún sēhe jíin jā ndēca ñiquín, chí mā cúñamā ña cunu ña.

¹⁸ Túsaá de cācān táhvi nū jā má quiji tūndóhó ñúcuán jā cunu nú maá tiempo cúnu yūhā.

¹⁹ Chí tá quijéhé ñúcuán de coo cuāhā tūndóhó xēen, jāá nchāha ca coo súcuán jondē quivī jā ní nsáhá Yāā Dios ñayiví de

jondē mitan. De tá yáha tündóhó ñúcuán de ní mā cóo cā jā sūcuán.

²⁰ De tú mā násndíyí maá Jētohō ō Yāa Dios tiempo coo tündóhó ñúcuán, de ní iin nchiví mā cácu cuití jì. De jā síquī nchiví cándíja jā ní nacāji yā, jā ñúcuán cúu jā nasndíyí yā quívi.

²¹ Túsaá de tú iin nchiví cāhān jín nū: Yáhá cūndēhé nū jā ndēē Cristo, á: Ñúcuán cūndēhé nū jā ndēē yā, cachí jì, de mā cándíja nū jā cāhān jì.

²² Chi quenda ndá tēe stáhví jā cachí dē jā cúu dē Cristo, á cachí dē jā tēe nācani tūhun Yāa Dios cúu dē. De sáhá ndá dē tiñu ñáhnú jā sáhví ní nchiví cuní jì, tácuu stáhví dē jondē maá nchiví jā ní nacāji yā, de tú ná cúu sáhá dē.

²³ Sochi ndito coo iní ndá nū, chi ja ní ncachí ndihi ní nū nū mitan jondē ncháha ca coo.

*Nāsa coo quívi tá nenda Yāa ní nduu tēe
(Mt. 24.29-36, 42-44; Lc. 21.25-36)*

²⁴ De quívi ñúcuán, tá ja ní ndihi ndacá tündóhó yáhá, de cutuún ncandí, de yōo chi mā cútū cā.

²⁵ De nincava tiūn, de ndacá jā jíca andiví chi quisi.

²⁶ Ñúcuán de cuní ndá nchiví nū maá ní, Yāa ní nduu tēe, nenda ní jín vico, de cundiso ní cuāhā poder, de vī ndasí cuñáhnú ní.

²⁷ Ñúcuán de tají ní ndá ángel ní quiji jā nastútú ndacá nchiví jā ní nacāji ní ndicuní lado ñayívi, jondē nū ndihi ñayívi de jondē nū ndihi andiví.

²⁸ Mitan de scuáha ndá nū nāsa sáhá ñutun higo: Tá ja ní nene numa, de ní nacóco yūcū, de ja jíní ndá nū jā ní ncuñatin tiempo ihní.

²⁹ De suni sūcuán tá cuní ndá nū jā ní nquijéhé ndá tiñu yáhá, ñúcuán de jicūhun iní nū jā ní ncuñatin quívi nenda ní, de ñamā coo.

³⁰ De ndāā cāhān ní jín ndá nū jā má cúu ndihi nchiví jā cuní ndá tündóhó yáhá, chi jondē quee ndāā ndihi tá ncachí ní.

³¹ Andiví jín ñayívi chi naā, sochi ndacá tūhun cāhān ní chí mā náā, chí quee ndāā ndihi.

³² Sochi quívi jín hora jā nenda ní, chí ní iin nchiví nduú jíní, ní ndá ángel andiví, ní maá ní jā cúu Sēhe Yāa Dios. Chí mátúhún-ni Tatá ní cúu jā jíní.

³³ Túsaá de cūhun iní ndá nū ndá tūhun yáhá, de ndito coo iní nū, de cācān táhví nū, chí nduú jíní nū nā quívi nenda ní.

³⁴ Chí coo modo iin tēe jā quíhín jíca dē, de tá ncháha ca quee dē vehe dē, de ní ndacu dē nū ndá mozo dē nā tiñu sáhá iin iin dē. De ní ndacu dē nū tēe jito vihé jā ná cóo ndito dē.

³⁵ De saá-ni ndá máá nū, ndito coo iní nū. Chí cúu ní tá cúu jētohō vehe, de nduú jíní nū nā hora nenda ní, á ja ñatin cuaā, á ñuú, á jā cána lohlo, á jānehēn.

³⁶ Chí iin sanaā-ni de nenda ní, de ndito coo nū tácuu mā níhín ní ndóhó jáá nduú íyó tūha nū.

³⁷ De tūhun cāhān ní jín ndá nū yáhá, suni cāhān ní jín ndiví nchiví: Ndito coo iní ndá nū, ncachí yā.

14

*Jā ní scáni táhán ndá dē tūhun jā tiin dē
Jesús*

(Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ De cūmaní ūū cā quívi sá de quijéhé vico pascua jā yáji ndá nchiví hebreo státílā jáá nduú nā levadura yíhí. De ndá sūtū cūñáhnú jín ndá tēe stéhēn ley janahán, ní nducú dē modo nása tiin dē Jesús jín tūhun tūhún, de cahní dē yā.

² De ní ncāhān ndá dē: Mā tiín ó dē maá quívi vico, chí nenda nchiví síquī ō, ncachí dē.

*Tūhun ñahan jā ní jōsō perfume xīnī yā
(Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)*

³ De íyó Jesús ñuū Betania, vehe Simón, tēe jā ní ndoho cuéhē stéhyū. De juni yáji yā stāā, de ní nquenda iin ñahan nū yā, née ña iin frasco yūū luu jā ñúhún aceite perfume, jā maá-ni itā nardo cúu, de yāhvi ndasí ndéē. De ní ntahví ña frasco, de ní jōsō ña xīnī yā.

⁴ De sava tēe íyó ñúcuán ní nquítí iní dē, de ní ncāhān ndá máá dē: ¿Nājēhé cúu jā snāā cāhā ña perfume yáhá?

⁵ Chí cuu cuyāhvi víhí cā ūnī ciento denario, de cuāha ó xūhún ñúcuán nū nchiví ndāhvi nícu, ncachí jì. De ní ncāhān sóo ndá dē jíní ña.

⁶ De ní ncāhān Jesús: Mā stāhān ndá nū ña. ¿Nūcu sáhá ndá nū jā nacani uhvī iní ña? Chí iin tiñu váha cúu jā ní nsáhá ña nduhū.

⁷ Chí níni íyó nchiví ndāhvi jín nū, de tú cuní ndá nū de cuu sáhá váha nū jín jì. De nduhū chí mā cūndē cā ní jín nū.

⁸ Chí ní nsáhá ña ndihí jā cuu sáhá ña jā mānī ña jín ní. Chí jondē ncháha ca quiyuhū ní de ja ní nsáhá tūha ña nduhū jā ní jōsō ña perfume nduhū.

⁹ De ndāā cāhān ní jín ndá nū, ní cāhnú ñayívi ní-ni cúu nū cūtē nuu tūhun jā scácu ní nchiví, de suni nacani jì tūhun jā ní nsáhá ñahan yáhá, tácuu nūcūhun iní nchiví ña, ncachí yā.

*Jā ní nastúu Judas yā
(Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)*

¹⁰ Ñúcuán de Judas Iscariote, iin jā úxí ūū tēe scuáha jín yā, ní jēhēn dē nū ndá sūtū cūñáhnú, de ní nsáhá ndāā dē jín jā nastúu dē Jesús nū ndá.

¹¹ De tá nī jini ndá sūtū jā cāhān dē, de nī ncusiī inī. De nī nquee yuhū ndá jā cuāha xūhūn nūū dē. De jondē quīvī űūcuān de ndúcū dē modo nāsa nastūū dē yā.

Jā nī jaquūn yā Cena yā

(Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹² De nī nguenda maā quīvī jā quījéhé vico pascua jā yāji nchivī stātīlā jāā nduū nā levadura yihī, de suni quīvī űūcuān jāhni ndá jī ticāchī lūlī tā cúu nūū nī ndacu Yāa Dios jā sāhá jī vico pascua. De ndá tēe scuáha nī jicā tūhūn dē yā: ¿Nī cúu nūū cūnī nī jā quisāhá tūha sá nūū cuxinī nī vico pascua? ncachī dē.

¹³ De nī ntajī yā űū tēe scuáha jīn yā jā quihūn dē, de nī ncāhān yā jīn dē: Cuāhān jondē űūū, de űūcuān jēcutáhān nū jīn iin tēe ndiso quīyī ndute. De cuniquūn nū dē quihūn nū jīn dē.

¹⁴ De vehe nūū ndivī dē, űūcuān cāhān nū jīn tēe xivéhe: Cáchi maā Maestro: ¿Nī iin cuarto vehe nī cúu jā cuāha nūū nī nūū cuxinī yā vico pascua jīn ndá tēe scuáha jīn yā? Cachī nū.

¹⁵ De maā dē chi stéhēn dē iin cuarto cāhnū jondē xīnī vehē nūū ja íyó tūha. De űūcuān sāhá tūha nū jā cuxinī ó, ncachī yā jīn dē.

¹⁶ De cuāhān ndūū tēe scuáha jīn yā, de nī nguenda dē űūū űūcuān, de nī nīhīn dē tá cúu nūū nī ncachī yā jīn dē. De nī nsāhá tūha dē jā cuxinī yā vico pascua.

¹⁷ De tá ja űātin cuaā, de nī nguenda yā jīn ndihūxī űū dē.

¹⁸ De nī jēcundeē ndá dē nūū mesa yāji dē stāā, de nī ncāhān yā: Jāndāā cāhān nī jīn ndá nū jā iin nū jā yāji jīn nī mitan, nastūū nū nduhū, ncachī yā.

¹⁹ űūcuān de nī ncucuécā inī ndá dē, de tá iin iin dē nī jicā tūhūn dē yā: ¿A sāān? ncachī iin dē. De saā-ni incā dē: ¿A sāān? ncachī ndá dē.

²⁰ De nī ncāhān yā jīn dē: Iin jā úxī űū nū jā yāji cāhnū jīn nī iin cōhō, suu nastūū nduhū.

²¹ De nduhū, Yāa nī nduu tēe, jāndāā cúu jā quihūn nī cuū nī, tá cúu nūū yósō tūhūn nī nūū tutū īī. De nācā xēēn cundoho tēe jā nastūū nduhū. Vāha cā de tú nduū nī ncácu tēe űūcuān nīcu, ncachī yā.

²² De juni yāji ndá dē jīn yā, de nī nquehen yā stātīlā, de xihna cā nī nacuetāhvī yā nūū Tatā yā, de nī scuāchi yā, de nī jēhe yā nūū ndá tēe scuáha jīn yā. De nī ncāhān yā: Cajī ndá nū, chi yāhá cúu yiqui cúūnī nī, ncachī yā.

²³ űūcuān de nī nquehen yā iin vaso jā űūhūn ndūxi uva, de nī nacuetāhvī yā, de nī jēhe yā nī jihī ndihī dē.

²⁴ De nī ncāhān yā jīn dē: Yāhá cúu nīñī nī jā sōcō nī jā cúu trátū jēē, de cati jā ndundoo cuāchi cuāhā nchivī.

²⁵ De jāndāā cāhān nī jīn ndá nū jā má cōhō cā nī ndūxi uva yāhá, chi jondē quenda quīvī jā tatūnī Yāa Dios nī űayivī, sá de coho tucu nī jīn ndá nū, ncachī yā.

Jā nī ncachī yā jā yūhū Pedro cāhān dē jā jīnī dē yā

(Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

²⁶ De nī jita yā jīn ndá dē iin yāā īī. De nī nquee yā cuāhān yā jīn dē jondē yucu Olivos.

²⁷ űūcuān de nī ncāhān yā: Ndivī nū nayūhū nū jā síquī nduhū jacuāā mitan. Chi suha yósō tūhūn nī nūū tutū īī jā nī ncachī Yāa Dios: Cuāha nī tūhūn jā cāhnī nchivī tēe jito ticāchī, de ndá ticāchī cūtē nuu tī jā yūhū tī, cāchi.

²⁸ Sochi tá natecū nī, de xihna cā nī cosō nūū quihūn nī región Galilea, de sá de cuēē ndá nū, ncachī yā.

²⁹ űūcuān de nī ncāhān Pedro jīn yā: Vísó ndihī dē nayūhū dē, sochi sāān chi mā náyūhū cuitī sá, ncachī dē.

³⁰ De nī ncāhān yā jīn dē: Jāndāā cāhān nī jīn nū, jacuāā mitan jondē ncāhá ca cana lohlo űū vuelta, de yūhū nū jā tiin nchivī ndóhó, de cachī nū űnī vuelta jāā nduū jīnī nū nduhū, ncachī yā.

³¹ Sochi nī ncāhān téyī dē jīn yā: Vísó ná cúu sá jīn nī, sochi mā cāchi cuitī sá jāā nduū jīnī sá nī, ncachī dē. De suni sūcuān nī ncāhān ndihī dē.

Jā nī jicān táhvī yā nūū huerto Getsemanī
(Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

³² űūcuān de nī nguenda yā jīn ndá tēe scuáha jīn yā iin lugar nūū nānī Getsemanī. De nī ncāhān yā jīn dē: Yāhá-ni cundeē ndá nū de ná quihūn nī cācān táhvī nī, ncachī yā.

³³ De nī jeca yā Pedro jīn Jacobo jīn Juan cuāhān yā jīn dē. De nī nquijéhé yā xīí cúu inī yā de cúcuécā ndasí inī yā jā quiji tūndóhó síquī yā.

³⁴ De nī ncāhān yā jīn ndá dē: Cúcuécā ndasí inī nī jondē ja űātin cuū nī. Yāhá cundetu ndá nū de cundito nū, ncachī yā.

³⁵ De nī jica yā jacū cā, de nī jēcūñī jīñī yā nī ntuu yā nūū yā nūū űūhūn. De nī jicān táhvī yā nūū Yāa Dios jā tú cuu de mā cūndoho yā tūndóhó jā vāji síquī yā.

³⁶ De suha nī ncāhān yā: Tatā maā sá, ndihī-nī tiñu cuu sāhá maā nī. De sāhá jīyo nī tūndóhó yāhá jā má quījī síquī sá. Sochi nsūū jā cūnī maā sá, chi jā cūnī maā nī ná cóo, ncachī yā.

³⁷ De nī nenda yā nūū ndinūnī tēe scuáha jīn yā, de nī jīnī yā jā quixīn ndá dē. De nī ncāhān yā jīn Pedro: Simón, ¿já jā quixīn nū? ¿A nduū nī ncúu cundito nū jīn nī vísó iin hora?

³⁸ Coo ndito iní ndá nú de cācān táhvi nū jā chindee yā ndóhó tácu mā cōtō túnī jānehén ndóhó jā sáhá nú cuāchi. Chi cūnī ndija áno nū squincuu vāha nū, sochi yiqui cūñu nū chi nduú fuerza, ncachī yā.

³⁹ De nī jēhēn tucu yā, nī jīcān táhvi yā, de suni tūhun űúcuán nī ncāhān yā.

⁴⁰ De nī nenda tucu yā nū dē, de nī jini yā jā quixīn tucu ndá dē, chi ndasí jíhi dē mahná. De nduú cā nī níhīn ndá dē tūhun scócóo dē nū yā.

⁴¹ De nī nenda yā vuelta űnī, de nī ncāhān yā jíin ndá dē: Mitān de cūsūn ndá nū-nī cā de natatū nū. De nduú chi ja nī ncuu, chi ja nī nguenda hora, de nduhū, Yāā nī nduu tēe, natūu nī de tiin ndá tēe iyó cuāchi nduhū.

⁴² Nacuiñi ndá nú, chi ja vāji tēe nastúu nduhū, de cōhōn jíin dē, ncachī yā.

Jā ní ntiin ndá dē Jesús

(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴³ De juni súcuan cāhān cā yā, de nī nguenda-ni Judas, iin táhān jā űxī űū tēe scuáha jíin yā. De vāji cuāhā tēe jíin dē, ndiso ndá dē espada jíin űtutun. Chi ndá sūtū cuñáhnū jíin ndá tēe stēhēn ley janahān jíin ndá tēe űáhnū jā ndácu tiñu, nī nteitíñū ndá tēe űúcuán.

⁴⁴ De Judas, tēe jā nastúu yā, ja nī jēhe dē iin seña nū ndá tēe űúcuán, chi nī ncachī dē: Tēe jā techuhū nī, űúcuán cúu. Tiin ndá nú quihīn nū jíin, de mā siáa cuiti nū, ncachī dē.

⁴⁵ De nī nguenda dē nū Jesús, de nī ncāhān dē jíin yā: Maestro, Maestro, ncachī dē. De nī ntechuhū dē yā.

⁴⁶ De ndá cā tēe űúcuán nī ntiin dē yā, de cuāhān dē jíin yā.

⁴⁷ De iin tēe iyó jíin yā nī ntavā dē espada dē, de nī jehndē dē sōho iin mozo maá sūtū cuñáhnū cā.

⁴⁸ De nī ncāhān Jesús jíin nchivī cuāhā: ¿De va tēe cuñáhnū cúu nī jā vāji ndá nú jíin espada jíin űtutun jā tiin ndá nú nduhū, á naá cúu?

⁴⁹ Ndacá quivī nī iyo nī jíin ndá nú iní templo cāhnū, nī stēhēn nī tūhun, de nduú nī ntīin ndá nú nduhū. De súcuan sáhá ndá nú tácu quee ndaā jā cāhān tutū űī, ncachī yā.

⁵⁰ űúcuán de ndihi tēe scuáha jíin yā, nī sndóo dē yā, de nī jinu dē cuāhān dē.

Tēe suchī jā ní jinu

⁵¹ De iin tēe suchī níquīn dē yā cuāhān dē jíin yā. De níjin dē iin sahma cuijīn-ni, chi iyó űií dē. De nī ntiin ndá tēe űúcuán dē.

⁵² De maá-ni sahma cuijīn űúcuán nī níhīn ndá. De nī jinu űií dē cuāhān dē.

Jā ní űiñ Jesús nū junta ndá tēe cuñáhnū cā

(Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵³ űúcuán de cuāhān ndá dē jíin Jesús nū sūtū cuñáhnū cā. De ndacá sūtū cuñáhnū jíin ndá tēe űáhnū jā ndácu tiñu jíin ndá tēe stēhēn ley janahān, nī ncututú dē.

⁵⁴ De Pedro chi jicá-ni níquīn dē yā, de nī nguenda dē iní patio sūtū cuñáhnū cā. De nī jēcundeē dē jíin ndá policía, násaā dē nū űūhūn.

⁵⁵ De ndá sūtū cuñáhnū jíin ndihi tēe sáhá junta cuñáhnū cā, nī nducú dē cuāchi siquí Jesús, chi cahnī dē yā cūnī dē. Sochi nduú nī níhīn ndá dē.

⁵⁶ Chi cuāhā dē nī ncāhān tūhūn dē siquí yā, sochi nduú nī nquetáhān tūhun jā nī ncāhān ndá dē.

⁵⁷ űúcuán de nī nacuiñi sava dē, de nī ncāhān tūhūn dē cuāchi siquí yā, ncachī dē:

⁵⁸ Ndá maá sá nī jini sá jā ní ncāhān dē jā canī dē templo yáhá jā nī ncuvaḥa jíin ndahá tēe, de nū űnī quivī de nasáhá dē incā jā má cúvāha jíin ndahá tēe, ncachī ndá dē.

⁵⁹ De nī jíin tūhun yáhá de nduú nī nquetáhān tucu tūhun jā cāhān ndá dē siquí yā.

⁶⁰ űúcuán de sūtū cuñáhnū cā nī nacuiñi dē nū nchivī cuāhā, de nī jicá tūhūn dē Jesús: ¿Nūcu nduú cāhān cuiti nū? ¿A iyó ndaā jā cāhān ndá tēe yáhá siquí nū? ncachī dē.

⁶¹ Sochi maá yā nduú nī ncāhān yā, chi nduú nī náscócóo cuiti yā. De sūtū cuñáhnū cā nī jicá tūhūn tucu dē yā: ¿A maá nú cúu Cristo, Sēhe Yāā vāha jā cuñáhnū? ncachī dē.

⁶² De nī ncāhān yā: Suu cúu nī. De cunī nū jā nduhū, Yāā nī nduu tēe, cundeē nī lado cuáhá Yāā iyó poder, de ndiji nī ichi andiví jíin vícō, ncachī yā.

⁶³ űúcuán de sūtū cuñáhnū cā nī ndatá dē-ni sahma dē jā ní nquiti iní dē, de nī ncāhān dē: ¿Nā testigo cā jíini űūhūn ó tusaá?

⁶⁴ Chi ja nī jini ndá nú jā cāhān dē tūhun nāvāha jā quiti iní Yāā Dios, chi sáhá dē maá dē Sēhe Yāā Dios. ¿De nása jāni iní ndá nú? ncachī dē. De ndihi dē nī ncāhān dē jā ná cúu yā.

⁶⁵ De sava dē nī ntiví sií dē nū yā, de nī jasí dē sahma nū yā, de nī jēhe dē jíquí yā, de nī ncāhān ndá dē jíin yā: Cachī ní iin cúu jā ní ncani ndóhó, ncachī dē. De ndá policía nī ncani dē nū yā.

Jā ní ncachī Pedro jāā nduú jini dē yā

(Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ De ndēe Pedro iní patio ichi chíjin nū iyó Jesús. De nī nguenda iin űāhan sátiñū vehe sūtū cuñáhnū cā.

⁶⁷ De nī jini űā nū dē jā ndēe dē násaā dē yūñūhūn. De nī ndēhé vāha űā nū dē, de nī ncāhān űā: Ndóhó chi suni nī jica nú jíin Jesús, tēe űūū Nazaret, ncachī űā.

⁶⁸ De maá dē nduú ní ncáchī dē, chi ní ncāhān dē: Nduú jínī ní dē, de ní nduú jínī ní nā tūhun cáhān nū, ncáchī dē. De ní nquee dē viéhé tāvéhé, de ní ncana-ní lohlo.

⁶⁹ De ñahan sátiñū ñúcuán, ní jínī tucu ña nū dē, de ní nquijéhé ña cáhān ña jínī ndá nchivī já íyó ñúcuán: Tēe yáhā chi suni táhān ndá tēe ñúcuán cúu, ncáchī ña.

⁷⁰ Sochi nduú ní ncáchī tucu dē. De ní ncunúú jacú cā, de nchivī íyó ñúcuán ní ncāhān tucu jí jínī Pedro: Jándāā ndija já suni táhān ndá dē cúu nú, chí tēe Galilea cúu nú, de iin nuú-ní cáhān nū jínī ndá dē, ncachí jí.

⁷¹ Sá de ní nquijéhé dē cáhān téyí dē já ná cúndeē cuāchi síquī dē de tú nduú cáhān ndāā dē: Nduú jínī cuiti ní tēe ñúcuán já cáhān ndá nū tūhun dē, ncachí dē.

⁷² Ñúcuán de ní ncana-ní lohlo vuelta ū. De ní nūcūhun inī dē tūhun já ní ncāhān Jesús jínī dē: Jondē tá ncāhá ca cana lohlo vuelta ū, de yūhú nū de cachí nū ūnī vuelta jáā nduú jínī nū nduhū, ncachí yā. De ní nacani inī dē síquī tūhun ñúcuán, de ní jacu dē.

15

Jā ní tñi Jesús nūū Pilato
(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38)

¹ De tá ní ncunijín, de ndá sūtū cúñáhnú ní ndutútū dē jínī ndá tēe ñáhnú já ndácu tiñū, jínī ndá tēe stēhēn ley janahān, jínī ndihí tēe sáhá junta cúñáhnú cā, de ní scāni táhān dē tūhun. De ní juhni ndá dē Jesús de cuāhān dē jínī yā nūū Pilato, tēe cúu gobernador.

² De Pilato ní jicā tūhún dē yā: ¿A maá nú cúu Rey nchivī hebreo? ncachí dē. De ní ncāhān yā: Suu cúu ní, tá cúu nūū cáhān nū.

³ De ndá sūtū cúñáhnú ní ncāhān dē cuāhā cuāchi síquī yā.

⁴ De Pilato ní jicā tūhún tucu dē yā: ¿Nūcu nduú cáhān cuiti nū? ¿A nduú jínī nū já cuāhā cuāchi cáhān ndá dē síquī nū? ncachí dē.

⁵ Sochi nduú ní ncāhān cuiti yā ní iin tūhun jínī dē. De ní nsāhvi ndasí inī Pilato ndéhé dē nūū yā.

Jā ní nsáhā ndāā ndá dē jā cahni dē yā
(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

⁶ De íyó costumbre Pilato já ndācā vico pascua siāā dē iin tēe yíhí vecāa, nā-ní tēe cúni nchivī.

⁷ De íyó iin tēe nání Barrabás, yíhí dē vecāa jínī ndá táhān dē síquī já ní nenda ndá dē síquī gobierno de ní jahni ndá dē ndiyi.

⁸ De ní nguenda nchivī cuāhā, de ní ncāhān jí jínī Pilato já ná sáhá dē tá-ní íyó costumbre dē.

⁹ De ní ncāhān Pilato jínī jí: ¿A cúni ndá nú já siāā ní tēe cúu Rey ndá ndóhó nchivī hebreo? ncachí dē.

¹⁰ Súcuán ní ncāhān dē, chí cúni dē siāā dē Jesús. Chi já ní jicūhun inī dē já ní ncu-cuásun inī ndá sūtū cúñáhnú, de já ñúcuán ní nasiáha ndá dē yā nūū dē.

¹¹ Sochi ndá sūtū cúñáhnú ní scāhān dē nchivī cuāhā já vāha cā ná cācān jí já siāā Pilato Barrabás.

¹² Ñúcuán de ní jicā tūhún tucu Pilato: ¿Túsaā de nāsa cúni ndá nú já sáhā ní jínī tēe já cachí ndá nú já cúu dē Rey ndá ndóhó nchivī hebreo? ncachí dē jínī jí.

¹³ De ní ncana jee ndá jí: Cata caa ní dē yicā cruz, ná cúu dē, ncachí jí.

¹⁴ De ní ncāhān Pilato: ¿Nā cuāchi ní nsáhā dē túsaā? De ndá nchivī ní ncana jee tucu jí: Cata caa ní dē yicā cruz, ná cúu dē, ncachí jí.

¹⁵ De Pilato chí cúni dē já cusii inī nchivī jínī dē, de ní nsíāā dē Barrabás. Ñúcuán de ní ndacu dē já ná cāni ndá soldado Jesús, sá de cata caa dē yā yicā cruz.

¹⁶ Ñúcuán de ndá soldado cuāhān dē jínī yā, de ní nquivi dē patio maá palacio. De ní nastútū dē ndihí táhān dē.

¹⁷ De ní nchuhun ndá dē yā iin sahma cuahá ndihí já cúu sahma rey. De ní nsáhā dē iin corona iñu, ní nchuhun dē xini yā.

¹⁸ Ñúcuán de ní ncāhān sácā ndá dē jínī yā: Nācā vāha rey cúu Rey nchivī hebreo, ncachí dē.

¹⁹ De ní ncuun dē ñutun xini yā, de ní ntivi síí dē nūū yā, de ní jēcuiñi jiti ndá dē nūū yā, sáhā dē já chíñúhún dē yā.

²⁰ De tá ní ncuu ní nsáhā sácā dē yā, de ní ntavā dē sahma cuahá ndihí, de ní nachuhun dē yā sahma maá yā. De ní ntavā ndá dē yā cuāhān dē jínī yā já cata caa dē yā yicā cruz.

Jā ní jata caa dē yā yicā cruz
(Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

²¹ De iin tēe nání Simón ñuū Cirene, tēe cúu tatá Alejandro jínī Rufo, vāndiji dē já ní jēhēn dē rancho. De ní ncāhā dē ñúcuán, de ní ntee ndá soldado tiñū dē já cuiso dē cruz yā.

²² De cuāhān ndá dē jínī yā iin lugar nūū nání Gólgota, de tūhun ñúcuán cáhān: Lugar Yiquí Xini.

²³ De ní jēhe ndá dē vino já ní nsacā nuu jínī sūja ūguā já coho yā, sochi nduú ní jíhi yā.

²⁴ De ní jata caa ndá dē yā yicā cruz. De ní nsáhā dē suerte síquī nāsa ñihīn iin iin dē sahma yā.

²⁵ De cahiiñ ní jata caa dē yā.

²⁶ De tūhun já ní ntee dē xini cruz já cáhān nā síquī ní jíhi yā, súcuán cáhān: Yáhā cúu Rey nchivī hebreo, cachí.

²⁷ De suni nī jata caa ndá dē ūū tēe cuihná yicā ūū cā cruz, iin dē lado cuahá yā, de incā dē lado sátín yā.

²⁸ De nī nquee ndaā tūhun jā cāhān tutū īī: Nī squétahān ndá dē yā jīn ndá tēe nēhén, cáchī.

²⁹ De nchivī jā yāha űúcuán, scuícó jī xīnī jī, de nī ncāhān yichī jī jīn yā: Jājáān. Ndóhó chí cāhān nū jā canī nū templo cāhnú, de nūū ūnī quivī de nasāhā nū.

³⁰ Túsāá de scācu nū maá nū, de nuu nū yicā cruz viī, ncachī jī.

³¹ De suni sūcuán nī ncāhān catá ndá sūtū cūñáhnú jīn ndá tēe stēhēn ley janahán, de cāhān ndá máá dē: Tú incā nchivī nī scācu dē, ¿de nūcu nduū cúu scācu dē maá dē mitan?

³² Tú cunī ō jā Cristo, Rey nchivī Israel, nuu dē yicā cruz mitan, űúcuán de candija ó, ncachī ndá dē. De nduū tēe jā ndíta caa jīn yā yicā cruz, suni sūcuán nī ncāhān yichī dē jīn yā.

Jā ní jīhī Jesús

(Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

³³ De tá nī ncuu cahūxī ūū, de nī ncunee ní cāhnú jondē cahūnī.

³⁴ De tá nī ncuu cahūnī, de nī ncana jee Jesús: Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? ncachī yā. De tūhun űúcuán cāhān: Yāā Dios maá sá, Yāā Dios maá sá, ¿nūcu nī sndóo ní sáán?

³⁵ De sava nchivī īñī űúcuán, nī jini jī jā cāhān yā, de nī ncāhān jī: Cunini ndá nū, chí cāná dē Elías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán, ncachī jī.

³⁶ De nī jinu iin tēe, nī jēchundajī dē iin cāchī nūū vinagre iyā. De nī ntee dē xīnī iin űūtun, de nī ntee dē yuhū yā jā coho yā. De nī ncāhān dē: Ná cūndēhé ó tú quiji Elías snúu dē tēe yáhá, ncachī dē.

³⁷ De maá Jesús nī ncana jee yā, de nī jīhī yā-ni.

³⁸ Sá de sahma jā ndíta caa jā ndási nūū cuarto īī inī templo cāhnú, nī ndātā sava sava jondē xīnī jīn jondē jēhé.

³⁹ De tēe Roma jā cúu capitán, īñī dē nūū yā, de nī jini dē jā nī ncana jee yā de nī jīhī yā. De nī ncāhān dē: Jāndáā ndija jā Sehe Yāā Dios cúu tēe yáhá, ncachī dē.

⁴⁰ De suni īñī sava űāhan, ndéhé jícā űā. De ūnī űā cúu María űūū Magdala, jīn María naná José jīn Jacobo suchí, jīn űāhan nání Salomé.

⁴¹ De ndá űāhan yáhá nī niquín űā yā, de nī nchindeé űā yā tá nī jica yā región Galilea. De suni īñī cuāhā cā ndá űāhan jā ní nquiji jīn yā Jerusalén.

Jā ní nchiyuhū dē Jesús

(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁴² De nī űāni quivī űúcuán. De quivī sátūha cúu, chí stēen cúu quivī nátātū.

⁴³ De nī nquenda José, tēe űūū Arimatea. De cúu dē iin tēe cūñáhnú nūū junta cūñáhnú cā. De suni űūhūn inī dē jā quiji quivī jā tatūnī Yāā Dios. De nduū yúhú dē chí nī nquivī dē nūū Pilato, de nī jicān dē yiqui cúūu Jesús.

⁴⁴ De Pilato chí nī nsāhvi inī dē jā űāamā nī jīhī yā. De nī ncana dē capitán, de nī jicā tūhūn dē tēe űúcuán tú ja nī jīhī yā.

⁴⁵ űúcuán de nī ncucáhnú inī dē jā ní ncāhān capitán jīn dē, de nī jēhé dē tūhun jā snúu José yiqui cúūu yā.

⁴⁶ De nī jeen José iin sahma cuijín váha. De nī snúu dē yiqui cúūu yā, de nī nchusúcūn dē sahma űúcuán. De nī nchiyuhū dē yā inī iin yavī ndiyi jā ní ncaān yicā iin cava. De nī jasi dē iin yūū yuhū yāvī űúcuán.

⁴⁷ De María űūū Magdala, jīn María naná José, nī jini nduū űā nūū ní nchiyuhū dē yā.

16

Jā ní natecū Jesús

(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ De nī űāni quivī nátātū, de María űūū Magdala, jīn María naná Jacobo, jīn Salomé, nī jeen ndá űā ndacā perfume jā quíchīhī űā yiqui cúūu yā.

² De jānehēn quivī domingo, tá cáta nquenda ncandīī, de nī nquenda ndá űā nūū yíyuhū yā.

³ De nī ncāhān ndá űā: ¿Ní nīhīn ō tēe jā sáhá jíyo yūū ndási yúyávī yáhá? ncachī űā.

⁴ De nī nūcūndēhé ndá űā, de nī jini űā jā nī ncujiyo yūū cāhnú űúcuán.

⁵ De nī nquivī ndá űā inī yavī ndiyi. De nī jini űā iin ángel Yāā Dios jā cáá tá cáá tēe suchí, ndée yā lado cuahá, űūhūn yā iin sahma cuijín cānī. De nī nchūhū ndá űā.

⁶ De nī ncāhān yā jīn űā: Mā cúyūhū ndá nū. Chí nānducú ndá nū Jesús űūū Nazaret, Yāā nī jīhī yicā cruz. Nduū cā yā yáhá, chí ja nī natecū yā. Yáhá cūndēhé nū nūū ní jaquín ndá dē yā.

⁷ Cuānohōn ndá nū túsāá, de cachī nū nūū ndá tēe scuāhā jīn yā, jīn nūū Pedro, jā xihna cā maá yā jīnū Galilea, sá de cuēé ndá máá nū. De űúcuán cunī nū nūū yā, tá cúu nūū ní ncāhān yā jīn nū jondē saá, ncachī ángel.

⁸ űúcuán de nī nquee ndá űā nūū ní nchiyuhū yā, de jīnu űā cuāhān űā. Chí quisi űā jā yúhú űā. De nduū ní ncáchī cuiti űā nūū ní iin, chí yúhú ndá űā.

Jā ní nenda nījīn yā nūū María űūū Magdala

(Jn. 20.11-18)

⁹ De Jesús nī natecū yā jānehēn quivī domingo. De xihna cā nūū María űūū Magdala ní nenda nījīn yā, űāhan jā ní ntavā yā ūjā tāchī inī.

¹⁰ De cuānohōn ña cuācachī tūhun ña nūū ndá tēe jā ní jica jíin yā, jā ní nenda nijīn yā nūū ña. De cúcuécá inī ndá dē de jácu ndá dē.

¹¹ De tá nī jini ndá dē tūhun jā ní jini ña nūū yā jā tēcū yā, de nduú ní ncándíja dē tūhun cáhān ña.

Jā ní nenda nijīn yā nūū ūū tēe scuáha jíin yā

(Lc. 24.13-35)

¹² Ñúcuán de nī nquee ūū táhān tēe ñúcuán, jica dē cuāhān dē ichi rancho, de síin modo nī nguenda nijīn yā nūū dē.

¹³ De nī ndicó ndúū dē, de nī ncachī tūhun dē nūū ndá cá táhān dē. De nduú ní ncándíja tucu táhān dē jā cáhān ndúū dē.

Jā ní ntetiñú yā dē jā nacani dē tūhun

(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁴ De cuéé cá de nī nenda nijīn yā nūū ndihúxī iin dē, ndéé ndá dē nūū mesa yáji dē stāā. De nī ncāhān yā nūū dē, chi nihin inī ndá dē jāā nduú cándíja dē tūhun jā ní ncāhān ndá táhān dē jā ní natecū yā nī jini dē yā.

¹⁵ De nī ncāhān yā jíin dē: Cuáhān ndá nú níí ñayiví, de nacani nú tūhun nī nūū ndacá nchiví nāsa scácu nī ji.

¹⁶ De nchiví jā candíja de cuenduté ji, chi cācu ji. De nchiví jā má cándíja, chi tánū táhvī ji.

¹⁷ De nchiví candíja, sáhá ji ndá tiñu ñáhnú yáhá jā stéhēn jā íyó nī jíin ji: Jíin sívī nī de tavā ji ndá táchī inī nchiví. De cáhān ji quéhén yuhú jée.

¹⁸ De tú nī ntiin ji cōō, á nī jihī ji veneno, de mā sáhá dañō jíin ji. De suni tee ji ndahá ji nchiví cúhū, de nduvāha, ncachī yā jíin ndá dē.

Jā ní ndaa yā cuānohōn yā andiví

(Lc. 24.50-53; Hch. 1.9-11)

¹⁹ Ñúcuán de tá nī ndihī nī ncāhān maá Jētohō ō jíin ndá dē, de nī ndaa yā cuānohōn yā andiví, de nī jécundeē yā lado cuáhá Yāā Dios nūū cúñáhnú yā.

²⁰ De ndá máá dē nī nquee dē, nī nacani dē tūhun yā ndacá lado nāsa scácu yā nchiví. De maá Jētohō ō nī nchindeé nī nchituu yā ndá dē. De nī jēhe yā fuerza jā sáhá dē ndá tiñu ñáhnú jā stéhēn jā íyó ndāā tūhun yā jā nácani ndá dē. De nī ncuu. Amén.

TUHUN VAHA JA NI NTEE SAN LUCAS

¹ Cuāhā tēe nī nducú ndéé dē nī ntavā vāha dē historia Jesús, ndācá tiñu jā ní nsáhá yā ní jini ndācá ó.

² De nī ntee ndá dē ndá tūhun jā ní ncachī tūhun ndá nchivī nūū ō, jā ní jini jī tiñu ñúcuán jondē tá ní nquijéhé, de nī nacani jī tūhun yā.

³ De sáán, suni nī nanducú vāha sá ndá tūhun yā jondē tá ní nquijéhé. De nī jani inī sá jā suni vāha jā tee cájī sá ndācá tūhun yáhá nūū ní, amigo Teófilo.

⁴ De súcuán de cunī ní jā íyó ndāá ndācá tūhun jā ní ncachī tūhun ndá jī nūū ní.

Jā ní ncachī ángel jā cacu Juan tēe scuéndutē

⁵ Tiempo jā ní ncuu Herodes rey Judea, de nī íyo iin sūtū nchivī hebreo, nání dē Zacarías, de grupo Abías cúu dē. De ñasíhí dē nání ña Elisabet, de suni tatá maá sūtū Aarón cúu ña.

⁶ De ndúú dē chí nchivī ndāá cúu dē nūū Yāa Dios, de vāha ndāá squíncuu dē tiñu jā ndácu ley maá Jētoho ō Yāa Dios, jini ndá nchivī.

⁷ De nduú nā sēhe dē íyó, chí ñahan nūmā cúu Elisabet, de ja ñáhnú ndúú dē.

⁸ De iin quivī de sátiñú Zacarías nūū tiñu jā cúu dē sūtū nūū Yāa Dios, chí ní nquenda quivī jā ndivī grupo dē.

⁹ De nī nsáhá ndá dē suerte tá cúu nūū íyó costumbre ndá sūtū. De nī nsáhá to-car Zacarías jā quivī dē inī cuarto ñi templo Jētoho ō Yāa Dios, de teñuhūn dē incienso.

¹⁰ De hora jā cáyū incienso, de ndá nchivī cuāhā íñi jī yātā templo, jicán táhvi jī.

¹¹ De nī nquenda iin ángel maá Jētoho ō nūū Zacarías, íñi yā lado cuáhá altar nūū cáyū incienso.

¹² De nī ncunéhén inī Zacarías jā ní jini dē nūū yā, de ní nchūhú ndasí dē.

¹³ De nī ncāhān ángel jín dē: Zacarías, mā cúyūhú nū, chí mitan de sáhá Yāa Dios jā ní jicán táhvi nū. De ñasíhí nū Elisabet, scácu ña iin sēhe yíi, de scúnani nū jī Juan.

¹⁴ De cusii ndasí inī nū. De cuāhā nchivī cusii inī jā cacu jī.

¹⁵ Chí cuñáhnú sēhe nū sáhá maá Yāa Dios. De mā cohó jī vino ní ntexéen, de cunuú maá Espíritu Santo jín jī jondē ncháha ca cacu jī.

¹⁶ De sáhá jī jā cuāhā nchivī nación nū Israel ndicó inī jī nūū Jētoho jī Yāa Dios.

¹⁷ De xihna cá Juan quiji, nacani tūhun Jētoho ō Jesús, sá de quiji maá yā. De sáhá jī tá cúu nūū ní nsáhá Elías, tēe ní nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán, de cunevāha jī poder jā nacani jī tūhun, tá cúu nūū ní

nevāha Elías. De sáhá jī jā ndācá yuvá ndu-maní dē jín sēhe dē. De suni sáhá jī jā nchivī nihin inī cuetáhvi jī nūū Yāa Dios, nduu jī nchivī ndāá. Súcuán sáhá tūha jī nchivī tácuca candíja jī maá Jētoho ō Jesús tá quiji yā, ncachī ángel.

¹⁸ De Zacarías ní jicā tūhún dē yā: ¿Nāsa cucáhnú inī sá tú jándāá cúu? Chí tēe ñáhnú cúu sá, de suni ñáhnú ñasíhí sá, ncachī dē.

¹⁹ De nī ncāhān ángel jín dē: Maá ní cúu Gabriel, de íyó ní nūū Yāa Dios, jétíñú yā nduhū. De ní ntetiñú yā nduhū vāji ní jā cāhān ní jín nū, de nácani ní tūhun vāha yáhá nūū nū.

²⁰ De síquī jāá nduú ní ncándíja nū tūhun jā ní ncāhān ní, de cuñihín nū, de mā cúu cā cāhān nū, chí jondē tá cacu sēhe nū jín ña. De quee ndāá ndíja tūhun jā cāhān ní yáhá tá quenda quivī, ncachī ángel.

²¹ De ndá nchivī íñi yātā templo, ndétu jī Zacarías, de jani inī jī nā cuá cúu jā cúcuéé dē inī cuarto ñi templo.

²² De tá ní nquee dē, de nduú cá ní ncúu cāhān dē jín jī. De ní jicūhun inī jī jā inī templo ní jini nijin dē iin jā ní stēhēn yā nūū dē. De maá seña-ni cá ní nsáhá dē nūū jī, chí ní ncuñihín dē.

²³ De tá ní jinu quivī jā sátiñú dē inī templo, de cuānohōn dē vehe dē.

²⁴ De ní ncuu jacū quivī, de ñasíhí dē Elisabet ní jicūhun sēhe ña. De ní nquendōo ña vehe ña ūhūn yōo jāá nduú cá ní jēhēn ña. De jani inī ña:

²⁵ Súcuán ní nsáhá maá Jētoho ō jín ní, de ní ncandēé yā tūhun jā cúcanoō ní nūū nchivī jāá nduú sēhe ní, jani inī ña.

Jā ní ncachī ángel jā cacu Jesús

²⁶ De nūū íñi yōo, de ní ntaji Yāa Dios ángel Gabriel, ní jēhēn yā iin ñuū nání Nazaret, ndáñuū Galilea.

²⁷ De ní jēhēn yā nūū iin ñahan lúli jā nání María. De ja ní ncundaá jā cueca inī tēe nání José ña, de tatá rey David cúu dē.

²⁸ De ní nquivī ángel nūū ndéé ña, de ní ncāhān yā: Ncu tandii, de nācā ndetū táhvi nū. Chí maá Jētoho ō Yāa Dios íyó yā jín nū, de ní nsáhá yā jā ndetū ndasí cá nū nūū ndá cá ñahan, ncachī yā.

²⁹ De tá ní jini ña nūū ángel, de ní ncunéhén inī ña jā súcuán cāhān yā, de ní jani inī ña nūcu cāhān yā súcuán jín ña.

³⁰ De ní ncāhān cá ángel jín ña: Mā cúyūhú nū María, chí ní nsáhá Yāa Dios jā vāha ndóhó.

³¹ De jicūhun sēhe nū de scácu nū iin sēhe yíi, de scúnani nū jī Jesús.

³² De cuñáhnú jī, de cunani jī Sēhe Yāa cúñáhnú ndasí. De maá Yāa ñúcuán jā cúu yā Jētoho ō sáhá yā jā cuu jī rey, tá cúu tatá jī David jā ní ncuu dē rey.

³³ De ní cání tatúní jì nūū nchivī naciòn nū Israel. De mā ndíhí cuití jà tatúní jì, ncachī àngel.

³⁴ Ñúcuán de nī jicā tūhún María yā: ¿Nāsa coo tiñu jà ní ncāhān nī? Chì nchāha ca coo yíí sá, ncachī ña.

³⁵ De nī ncāhān àngel: Maá Espíritu Santo sáhá jà jicūhun sēhe nú, de poder maá Yāa cūñáhnú ndasí sáhá iin tiñu ñáhnú jín nū. De jà ñúcuán maá sūchí ñ jà cacu, quíhi cuenta jì nūū Yāa Dios, de cunaní jì Sehe Yāa Dios.

³⁶ De suni cáchí tūhun nī nūū nū jà táhán nū Elisabet, suni scácu ña iin sēhe yíí, visó ja ñáhnú ña. De mitan iyó iñu yóo jáa nduú cá cáhān nchiví jà cūu ña ñahan nūmā.

³⁷ Chì ndíhi-nī cuu sáhá Yāa Dios, de nduú nī iin iyó jà má cūu sáhá yā, ncachī àngel.

³⁸ Ñúcuán de nī ncāhān María: Cuu túsaa, de ná sáhá sá ndacá jà ndácu Jētoho ō Yāa Dios, de ná coo jín sá tá ní ncachí ní, ncachí ña. Sá de cuāhān-nī àngel.

Jà ní jēndēhé María Elisabet

³⁹ De nī ncuu jacú quiví, de ñamā cuāhān María, nī ncaa ña yucu cuāhān ña iin ñuū región Judea.

⁴⁰ De nī jínu ña vehe Zacarías, de nī ncāhān jítáhn ña jín Elisabet.

⁴¹ De tá ní jini Elisabet jà cáhān María jín ña, de sūchí ñúhún chijin ña ní ncandá jì-nī. De nī ncuuú Espíritu Santo jín ña.

⁴² De nī ncāhān jee ña: Ní nsáhá Yāa Dios jà ndetú cá cūu nū nūú ndá cá ñahan, jín jà coo ndetú ndasí sēhe nú.

⁴³ ¿De nāsa cūu jà ní nguenda naná Jētoho nī nūū nī? Chì nduú ná cūu cuití nī.

⁴⁴ Chì tá ní jini nī tūhun jà ní ncāhān nū jín nī, de sūchí ñúhún chijin nī ní ncandá jì-nī jà cúsíi iní jì.

⁴⁵ De nācā ndetú nū jà ní ncandíja nú, chì quee ndaa ndacá tūhun jà ní ncāhān Jētoho ō Yāa Dios jín nū, ncachī Elisabet.

⁴⁶ Ñúcuán de nī ncāhān María: Cáhān nī jà cūñáhnú ndasí maá Jētoho ō Yāa Dios,

⁴⁷ de cúsíi iní nī jín maá yā jà scácu yā nduhū.

⁴⁸ Chì ní nsáhá yā cuenta nduhū, visó nduú cūñáhnú nī.

De ná squíncuu nī jà ndácu yā. De jondé mitan de ndá nchiví jà nacacu, cáhān jì jà ndetú ndasí nī.

⁴⁹ Chì Yāa tūn ndíhi-nī poder, ní nsáhá yā tiñu ñáhnú jín nī.

De Yāa ñ Yāa ndoo cūu yā.

⁵⁰ De ní cání cundáhví iní yā ndá nchiví jà ndíhví iní jì jà má stíví jì nūū yā.

⁵¹ Ní nsáhá yā tiñu ñáhnú jín poder yā,

chì ní scúnu yā ndá nchiví sáhá víxi maá,

⁵² de ndá nchiví cūñáhnú, ní ncandé yā jà cūñáhnú jì.

De nchiví ndáhví, chì ní nsáhá ñáhnú yā jì, ⁵³ de nchiví jìhí sōco, ní jēhe yā jà cají vāha jì, de nchiví cuicá, chì ní natají yā jì sūcuán-nī.

⁵⁴ De nī nchindeé nī nchituu yā yóhó nchiví naciòn Israel, jà cūu ó mozo yā,

chì nduú náa iní yā jà cundáhví iní yā yóhó.

⁵⁵ Chì sūcuán nī nquee yuhú yā nūū ndacá tatā ō,

nūū Abraham jín ndacá tatā dē jà coo níí cání.

Ncachí María.

⁵⁶ De nī ndeé ña jín Elisabet tá ùnī yōō. Sá de cuānohōn ña vehe ña.

Jà ní ncacu Juan tēe scuēnduté

⁵⁷ De nī nguenda quiví jà scácu Elisabet sēhe ña, de nī scácu ña iin sēhe yíí.

⁵⁸ De ndá nchiví ndeé ñatin jín ña jín ndá táhán ña, ní jini jì jà ní ncundáhví ndasí iní Yāa Dios ña, de nī nguenda jì ní ncāhān jì tūhun sīi jín ña.

⁵⁹ Ñúcuán de nūū ùnā quiví jà ní ncacu jì, de nī jēhēn ndá nchiví ní nsáhá jì circuncidar sūchí ñiquín ñúcuán. (De ñúcuán cūu iin tuní nūū yiquí cūñu ndá sūchí yíí hebreo jà stēhēn jà cūu jì nchiví Yāa Dios.) De scúnani jì sūchí ñúcuán síví tatá jì Zacarías nīcu.

⁶⁰ De nī ncāhān naná jì: Mā cūu, chì Juan cunaní jì, ncachí ña.

⁶¹ De nī ncāhān ndá jì jín ña: ¿De nūcu? De nduú nī iin táhán nū nání sūcuán, ncachí jì.

⁶² Ñúcuán de jín seña nī jicā tūhún ndá jì tatá sūchí ñúcuán nāsa cūnī dē jà cunaní jì.

⁶³ De nī jicān dē iin tutú, de nī ntee dē: Juan cunaní jì, cáchí. De ndacá nchiví ní nsáhí iní jì ní jini jì.

⁶⁴ De nī nacahān-nī Zacarías jà ní ncuñíhín dē, de nī nquijéhé dē cáhān dē jà vāha ndasí Yāa cūu Yāa Dios.

⁶⁵ De ndá nchiví ndeé ñatin jín dē, ní nsáhí ndasí iní jì. De ní yucu región Judea ní jītē nuu ndá tūhun yáhá jà sūcuán ní ncuu.

⁶⁶ De nchiví jà ní jini tūhun, ní nquijéhé jì nācani iní jì, de jicā tūhún táhán jì: ¿Nāsa coo tá cuahnu sūchí yáhá? ncachí jì. Chì maá Jētoho ō Yāa Dios ní nsáhá yā jà vāha ndasí jì.

Tūhun víi jà ní nacani Zacarías

⁶⁷ De tatá jì Zacarías ní ncuuú Espíritu Santo jín dē, de ní nacani dē tūhun jà ní stēhēn Yāa Dios nūū dē:

⁶⁸ Nācā vāha ndasí Yāa cūu Jētoho ō, suu Yāa Dios maá ó nchiví Israel,

chì ní nquijí yā nūū ō jà cūu ó nchiví yā, de ní scácu yā yóhó.

⁶⁹ De ní jani yā iin Yāa iyó poder jà scácu yóhó,

de Yāa ñúcuán cacu nūū tatā maá mozo yā rey David.

⁷⁰ Chì sūcuán ní nquee yuhú yā, de ní nacani ndá tēe ndoo jà ní nacani tūhun yā janahān.

⁷¹ De nī ncāhān ndá dē jā scácu yā yóhó nūū ndá jā jīnī ūhvi yóhó, jīn nūū ndá jā quítī inī nūū ō.

⁷² Chi nī ncundáhvī inī yā ndácá tatá ō, de nduú ní náa inī yā trátū ū yā.

⁷³ Chi suu trátū űúcuán nī ncāhān téyí yā jīn tatá ō Abraham,

⁷⁴ suu jā scácu yā yóhó nūū ndá jā jīnī ūhvi yóhó,

tácuā sāhá ō tiñu cúnī yā de mā cūyūhú ō,

⁷⁵ de coo ndāā coo ndoo ánō ō jā cuetiñū yā yóhó ndihi quívi jā cutecū ō.

⁷⁶ De ndóhó sūchí lúli, cuu nú tēe nacani tūhun Yāā cūñáhnū ndasí.

Chi cosō nūū nú ichi nūū maá Jētohō ō Jesús, tácuā sāhá tūha nú nchiví, sá de quiji yā.

⁷⁷ De cachí tūhun nú nūū nchiví maá yā jā scácu yā jī,

jīn jā cune cáhnū inī yā nūū cuāchi jī.

⁷⁸ Chi Yāā Dios maá ō, vāha inī yā de cundáhvī inī yā yóhó.

Jā űúcuán tají yā maá Yāā jā stūu inī ánō ō, quiji yā jondē andiví,

⁷⁹ tácuā jīcūhun inī ndá yóhó jā ndéē ō modo nūū neē nūū jā űatin cuū ō.

De chuhun yā yóhó ichi nūū coo ndeē coo sīi inī ō.

Ncachí Zacarías.

⁸⁰ De sūchí lúli űúcuán nī jahnu jī de nī jija jī jīn tūhun yā. De nī űyo jī nūū űuhun tihá jondē quívi jā ní nguenda nijin jī nūū nchiví Israel.

2

*Jā ní ncacu Jesús
(Mt. 1.18-25)*

¹ De ní ncuu jacū quívi, de Augusto, tēe cúu rey, nī ndacu dē tiñu jā coo censo jā nūcōsō sívī ndivíi nchiví ní cáhnū nūū tátūnī dē.

² Yáhá cúu censo jā xihna űúhún jā ní nsáhá ndá dē tá ní ncuu Cirenio gobernador nación Siria.

³ De ndivíi nchiví cuānohōn jī tá űūū tá űūū jī jā nacuāha jī sívī jī.

⁴ De saā-ni José ní nquee dē űūū Nazaret ndáñūū Galilea. De cuānohōn dē región Judea, de nī jīnū dē űūū Belén, jā cúu űūū nūū ní ncacu rey David janahán. Chi tatá David cúu dē.

⁵ De nī jēhēn dē tácuā nacuāha dē sívī dē jīn María, chi jā űatin cundeē dē jīn űā. De űúhún sēhe űā nī nsáhá Espíritu Santo.

⁶ De juní űyó ndūū dē űúcuán de ní nguenda quívi jā cacu sēhe űā.

⁷ De ní scácu űā sēhe yíi xihna űúhún űā, de ní nchusúcún űā jī sahma vítá, de ní jaquín űā jī inī iin tūndōo nūū yáji quiti, chi nduú cā núne mesón cundeē ndá űā.

Jā ní nguenda ndá ángel nūū ndá pastor

⁸ De űatin űūū Belén űyó ndá tēe cúu pastor, de ní űiñū jito ndá dē ticāchí dē jondē yucu.

⁹ De iin sanaā-ni de ní nguenda iin ángel maá Jētohō ō nūū dē, de nduva maá Jētohō ō ní jendūtē ní nūū űyó dē. De ní nchúhū ndasí ndá dē.

¹⁰ De ní ncāhān ángel űúcuán jīn dē: Mā cūyūhú ndá nú, chi vāji ní jā cachí tūhun ní iin tūhun vāha nūū nú, de sāhá jā cusíi ndasí inī ndácá nchiví:

¹¹ Chi mitan de inī űūū David ní ncacu iin Yāā jā scácu ndá ndóhó, de maá Jētohō ō Cristo cúu yā.

¹² De yáhá cúu seña jā nanihīn nū sūchí űíquín űúcuán, chi űúsúcún jī sahma vítá, de cáá jī inī iin tūndōo nūū yáji quiti, ncachí ángel.

¹³ De sanaā-ni de ní nguenda cuāhā cā ángel andiví, űíi ndá yā jīn ángel űúcuán, de cáhān ndá yā jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios. De suní cáhān yā:

¹⁴ Vii ndasí cūñáhnū maá Yāā Dios jā ndéē nūū scún.

De ná ndúvāha inī ndá nchiví űayívi sāhá yā jā cusíi inī yā jīn jī.

Ncachí ndá ángel.

¹⁵ űúcuán de cuānohōn ndá ángel andiví. De ndá tēe cúu pastor ní ncāhān dē jīn táhān dē: Ná cóhōn űūū Belén, de cuní ō ná cuá cúu jā ní ncuu jā ní ncachí tūhun Jētohō ō nūū ō, ncachí ndá dē.

¹⁶ De űamā cuāhān ndá dē, de ní nanihīn de María jīn José jīn sūchí űíquín, cáá jī inī tūndōo nūū yáji quiti.

¹⁷ De tá ní jīnī ndá dē nūū jī, de ní nacani dē tūhun jā ní ncachí ángel nūū dē síquī sūchí űíquín.

¹⁸ De ní nsāhvi inī ndá nchiví ní jīnī jī tūhun jā cáhān ndá tēe cúu pastor.

¹⁹ De María ní nchuhun inī űā ndácá tūhun yáhá, de nácani inī űā síquī.

²⁰ De cuānohōn ndá pastor, de cáhān ndá dē jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios síquī ndácá jā ní jīnī dē jīnī jā ní jīnī dē, chi ní nquee ndāā ndá tūhun jā ní ncachí ángel nūū dē.

Jā ní stēhēn dē jī nūū Yāā Dios inī templo

²¹ De ní ncuu űnā quívi jā ní ncacu yā, de ní nsáhá ndá dē circuncidar sūchí űíquín űúcuán. De ní scúnani dē jī Jesús, chi sívī űúcuán ní ncachí ángel nūū María jondē nchāha ca jīcūhun jī.

²² De ní jīnu quívi jā ní squincuu ndá űā costumbre jā ndúndoo ndá űā nūū Yāā Dios, tá cúu nūū cáhān ley jā ní jēhe yā nūū Moisés. De ní jēhēn ndūū dē jīn jī Jerusalén tácuā stēhēn dē jī nūū Jētohō ō Yāā Dios.

²³ Súcuán ní nsáhá ndūū dē, chi yósō nūū tutū ley yā: Ndácá sūchí yíi jā cacu xihna űúhún, quíhi cuenta jī nūū Jētohō ō Yāā Dios, cáchí tutū.

24 De suni cuāsōcō dē tá cúu nūū cáhān ley maá Jētohō ō: Sōcō ndá nú ūū livi á ūū paloma, cáchī tutū.

25 De nī iyo iin tēe nání Simeón, ndēē dē Jerusalén tiempo ñúcuán. De tēe ndāā tēe chíñúhún vāha nūū Yāā Dios cúu dē. De ñúhún inī dē jā quenda maá Yāā jā scácu ndá nchivī naciōn dē Israel. De maá Espíritu Santo iyo yā jín dē,

26 de ja nī ncachī tūhun yā nūū dē jā má cúu cuiyā dē chí jondē cunī dē nūū Cristo jā tetiñú maá Jētohō ō Yāā Dios.

27 De nī stēhēn yā nūū dē jā quihīn dē templo quivī ñúcuán. De saá-ni tatá jín naná sūchí ñiquín Jesús, nī nquivī dē templo jín ji jā sáhá dē ji tá cúu nūū cáhān ley Moisés.

28 De Simeón nī numi ndeē dē ji, de nī ncāhān dē jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios, de ncachī dē:

29 Tatá Yāā Dios, mitan de cuu cuāha ní tūhun jā cuū sá da, chí ja nī ncusiī inī sá, chí ja nī squíncuu ní tūhun jā ní nquee yuhú ní nūū sá jā cúu sá mozo ní.

30 Chí nī jini jínúu sá nūū Yāā jā scácu ndá saán.

31 De nī jani ní yā jā scácu yā ndá nchivī ñayiví.

32 De maá yā sáhá jā cutūu inī ánō nchivī ndácá naciōn,

tácua jícuhun inī ji nāsa Yāā cúu ní.

De sáhá yā jā cuñáhnú nchivī maá ní Israel. Ncachī Simeón.

33 De José jín naná ji nī nsáhvi inī ndúū dē nī jini dē tūhun yā jā ní ncāhān Simeón.

34 De nī jicān táhvi Simeón jēhē ndá dē, de nī ncāhān dē jín naná ji María: Sūchí yáhá vāji ji tácuca candíja cuāhā nchivī naciōn maá ō Israel, de cácu ji. De sava ji chí mā cándíja ji, de tánú táhvi ji. Chí sūchí yáhá cúu ji Yāā jā ní tetiñú Yāā Dios, de vísō sūcuán de squéne yichí cuāhā nchivī ji.

35 De sūcuán de tūu nijín nāsa jani inī ndá nchivī. De maá nú chí tahúhvi ndasí inī nú jā cunī nú jā ndoho ji, ncachī Simeón.

36 De suni iyo iin ñahan nācani tūhun Yāā Dios, nání ña Ana. De sehe Fanuel, tatá Aser cúu ña. De ja ñáhnú ndasí ña. De jondē tá lulí ña de nī ndeē ña jín yí ña ūjā cuiyā.

37 Sá de nī nguendōo ndáhvi ña, de ja iyo ña cūmī xico cūmī cuiyā. De nduú quée ña inī templo, chí nduú ñuū sáhá ña ndácá jā cūnī Jētohō ō Yāā Dios, de nditē inī ña de jicān táhvi ña.

38 De suni maá hora ñúcuán nī nguenda ña nūū íñi ndá dē, de nī nacuetáhvi ña nūū Yāā Dios. De nī ncachī ña tūhun sūchí ñiquín ñúcuán nūū ndá nchivī Jerusalén jā ñúhún inī ji jā quenda maá Yāā jā scácu ji.

Jā cuānohōn ndá dē ñuū Nazaret

39 De nī ncuu nī squíncuu ndúū dē ndácá tiñu jā cáhān ley maá Jētohō ō Yāā Dios, de cuānohōn dē ñuū dē Nazaret región Galilea.

40 De sūchí lulí ñúcuán nī jahnu ji, de nī jija ji, de nī ncundichí ji. De nī nsáhá Yāā Dios jā vāha ndasí ji.

Jā nī iyo sūchí lulí Jesús inī templo

41 De ndácá cuiyā jēhēn tatá ji naná ji Jerusalén, jā cúu vico pascua nchivī hebreo.

42 De tá nī ncuu ūxi ūū cuiyā ji, de cuāhān tucu ndá dē Jerusalén, tá cúu nūū jēhēn dē vico ñúcuán.

43 De tá nī nchāha vico, de cuānohōn ndúū dē. De sūchí lulí Jesús nī nguendōo ji Jerusalén, de nduú ní jini José jín naná ji.

44 De jani inī ndúū dē jā cuāhān ji mähñú nchivī ñúhún ichi. De nī jica dē iin quiví, sá de nī nanducú dē ji mähñú ndá táhān dē jín nchiví jini táhān dē jín.

45 De nduú ní nánihin dē ji. Ñúcuán de nī ndicó cóo ndúū dē Jerusalén, cuānanducú dē ji.

46 De nūū únī quiví de nī nanihin dē ji inī templo, ndēē ji mähñú ndá tēe stēhēn ley janahān, de níni ji jā cáhān ndá dē, de jicá tūhún ji dē siquí tūhun ñúcuán.

47 De ndá nchiví jā níni tūhun cáhān ji, sáhvi inī ji jā vāha cáji xini ji de vāha scócōo ji tūhun.

48 De tá nī jini naná ji tatá ji nūū ji, de nī nsáhvi inī ndúū dē. De nī ncāhān naná ji: Séhē, ¿nūcu nī nsáhá nú nduhū sūcuán? Chí ndúū ní jín tatá nú, nācani ndasí inī ní nanducú nī ndóhō, ncachī ña.

49 Ñúcuán de nī ncāhān ji: ¿Nūcu nanducú ní saán? Chí canuú jā cucuu sá jín tiñu Tatá sá Yāā Dios, ncachí ji.

50 De nduú ní jícuhun inī ndúū ña tūhun cáhān ji jín ña.

51 Sá de cuānohōn ji jín ndúū dē ñuū Nazaret, de ní jetáhvi ji nūū dē. De naná ji ní nchuvāha ña ndácá jā ní ncuu yáhá inī ánō ña.

52 De Jesús nī jahnu cā ji de nī ncundichí cā ji. De cúsi inī Yāā Dios jín ji, de saá-ni ndácá nchiví.

3

Tūhun Juan tēe scuéndutē

(Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

1 De nī ncuu xāhōn cuiyā jā tátuni Tiberio ní naciōn. De Poncio Pilato cúu dē gobernador Judea, de Herodes cúu gobernador Galilea, de ñani dē Felipe cúu gobernador Iturea jín Traconite, de Lisantias cúu gobernador Abilinia.

2 De sūtū cūñáhnú cā cúu Anás jín Caifás. De nī ncāhān Yāā Dios jín Juan sehe Zacarías, jā iyo dē ñuhun tihá.

3 De nī jica nuu dē ndácá ñuū jā iyo ñatin yūte Jordán. De cáhān dē jín nchiví jā ná

nácani iní ji já sndóo ji cuáchi ji de cuenduté ji, tácu cune cáhnú iní Yāa Dios nūu cuáchi ji.

⁴ De súcuán nī nquee ndaā tūhun Juan já yósó nūu tutú já ní ntee Isaías, tēe nī nacani tūhun Yāa Dios jondē janahān:

Coo iin tēe já cana jee jondē nūu űuhun tihá: Sáhá tūha ndá nú maá nú, chí quenda maá Jētohō ō,

de sáhá ndá nú tiñu ndāā, chí vāji yā.

⁵ De ndācá xehvā ná ndúndaā, de ndācá yucu jín lómō ná ndúu nduhā, de ná ndúndoó ichi tiácuá, de ichi ndáyí ná ndúu inuú.

De suu cúu já ndundaā ánō nchiví nūu yā.

⁶ De ndihí ji cuni ji já scácu Yāa Dios ji.

Súcuán cāhān Juan, cáchi tutú.

⁷ De nī nguenda cuāhā nchiví nūu dē já scuénduté dē ji. De nī ncāhān dē nūu ji: Va sēhe cōo cúu ndá nú, chí xēen nū tá cúu cōo. ¿A jáni iní ndá nú já cuu cunu nú cācu nú nūu castigo xēen já quiji?

⁸ Túsaa de sáhá ndá nú tiñu váha, de súcuán stéhēn nū já ní nacani ndija iní nū já sndóo nú cuáchi nú. De mā cānī iní ndá nú cāhān nū já cuu cācu nú sīquí já cúu nū tatá Abraham. Chí cāhān ní jín ndá nú já cuu sáhá Yāa Dios já ndācá yūu yáhá nduu sēhe Abraham já candíja váha, de tú cúní yā.

⁹ De cúu ndá nú tá cúu tūndihá jáá nduú jéhe jávixí váha. De mitan de ja iyó tūha Yāa Dios já cuāha yā castigo xēen, tá cúu nūu iyó tūha iin cāa já quehndē jondē yoho űutun. Túsaa de sáhá yā jín ndá nú tá cúu nūu sáhá yā jín ndācá űutun jáá nduú jéhe jávixí váha, já tēhndē de cāyū nūu űuhūn, ncachí Juan.

¹⁰ De ndá nchiví nī jicā tūhún ji dē: ¿De nāsa sáhá ndá sá túsaa? ncachí ji.

¹¹ De nī ncāhān dē: Ndá ndóhó já névāha űū sahma, de cuāha nú iin nūu nchiví jáá nduú ná névāha. De ndá ndóhó já iyó já yájí, suni súcuán sáhá nú, ncachí dē jín ji.

¹² De suni jacū tēe stútú xūhún renta nī nguenda dē já cuenduté dē. De nī jicā tūhún ndá dē Juan: Maestro, ¿de ndá sáán, nāsa sáhá sá?

¹³ De nī ncāhān Juan jín ndá dē: Mā scāa nú cācān nū xūhún, chí tá-ní já ní ndacu nūu nū, ncachí dē.

¹⁴ De suni nī jicā tūhún jacū soldado: ¿De ndá sáán, nāsa sáhá sá? ncachí dē. De nī ncāhān Juan jín dē: Mā cāndeē nū ndatíñú nī iin nchiví jín tūhun siúhú nī jín tūhun stáyáhvī, de mā ndíyo iní nū já caa yáhvi nú, ncachí dē.

¹⁵ De ndācá nchiví ndétu ji já quiji Cristo, Yāa já tetíñú Yāa Dios, de jáni iní ji já sanaā de suu cúu Juan.

¹⁶ De nī ncāhān Juan jín ndá ji: Nduhū chí jín ndute scuénduté nī ndá ndóhó. De vāji iin Yāa já modo já scuénduté yā ndá nú cúu já cuāha yā Espíritu Santo cundēe iní ánō nū,

de poder yā cúu tá cúu űuhūn. De cuñáhnú ndasí cā yā nsúu nduhū, chí nduú cúñáhnú cuití nī nūu yā, nī já cuetíñú yā nduhū vísó iin tiñu lúli cā já nandají nī correa nījān yā.

¹⁷ De sáhá yā tá sáhá tēe stéchi trigo, chí sáhá sún yā nchiví váha jín nchiví nēhēn, tá cúu nūu cúndoo trigo já quée sín paja. De nastútú yā trigo yā ndiví iní yacā yā. Sochi paja chí tēñuhūn yā nūu űuhūn já má ndáhvā cuití, ncachí Juan.

¹⁸ De jín ndá tūhun yáhá jín cuāhā cā tūhun nī sndihví iní dē nchiví, de nī nacani dē tūhun váha Yāa Dios nūu ndá ji.

¹⁹ De suni nī ncāhān dē nūu Herodes, tēe cúu gobernador, chí tēe űúcuán nī nacueca dē Herodías, űasíhí űani dē Felipe. De cuāhā cā tiñu nēhēn súcuán nī nsáhá Herodes.

²⁰ De sa víhí cā nī nsáhá nēhēn dē, chí nī nchihí dē Juan vecāa.

Jā ní jenduté Jesús

(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

²¹ De jondē ncāhā ca quívi Juan vecāa, tá nī iyo dē já ní scuénduté dē ndá nchiví, de suni nī scuénduté dē Jesús. De jicān táhvi yā, de nī nune-nī nūu ndēē Yāa Dios andiví.

²² De nī ncuun Espíritu Santo nī jín xīnī yā, de cáá tá cáá iin paloma. De ichi andiví nī ncāhān iin tūhun: Maá nú cúu Sēhe nī já mānī ndasí nī jín, de cúsiñ ndasí iní nī jín nú, ncachí.

Lista nāsa nquiji tatā Jesucristo

(Mt. 1.1-17)

²³ De tá nī nquijéhe Jesús stéhēn yā tūhun, de iyó yā tá ōcō űxí cuíyā. De jáni iní nchiví já sēhe José cúu yā. De José nī ncuu sēhe Elí,

²⁴ de Elí nī ncuu sēhe Matat, de Matat nī ncuu sēhe Leví, de Leví nī ncuu sēhe Melquí, de Melquí nī ncuu sēhe Jana, de Jana nī ncuu sēhe José,

²⁵ de José nī ncuu sēhe Matatías, de Matatías nī ncuu sēhe Amós, de Amós nī ncuu sēhe Nahum, de Nahum nī ncuu sēhe Esli, de Esli nī ncuu sēhe Nagai,

²⁶ de Nagai nī ncuu sēhe Maat, de Maat nī ncuu sēhe Matatías, de Matatías nī ncuu sēhe Semei, de Semei nī ncuu sēhe José, de José nī ncuu sēhe Judá,

²⁷ de Judá nī ncuu sēhe Joana, de Joana nī ncuu sēhe Resa, de Resa nī ncuu sēhe Zorobabel, de Zorobabel nī ncuu sēhe Salatiel, de Salatiel nī ncuu sēhe Neri,

²⁸ de Neri nī ncuu sēhe Melquí, de Melquí nī ncuu sēhe Adi, de Adi nī ncuu sēhe Cosam, de Cosam nī ncuu sēhe Elmodam, de Elmodam nī ncuu sēhe Er,

²⁹ de Er nī ncuu sēhe Josué, de Josué nī ncuu sēhe Eliezer, de Eliezer nī ncuu sēhe Jorim, de Jorim nī ncuu sēhe Matat,

³⁰ de Matat nī ncuu sēhe Leví, de Leví nī ncuu sēhe Simeón, de Simeón nī ncuu sēhe Judá, de Judá nī ncuu sēhe José, de José

nĩ ncuu sêhe Jonán, de Jonán nĩ ncuu sêhe Eliaquim,

³¹ de Eliaquim nĩ ncuu sêhe Melea, de Melea nĩ ncuu sêhe Mainán, de Mainán nĩ ncuu sêhe Matata, de Matata nĩ ncuu sêhe Natán,

³² de Natán nĩ ncuu sêhe David, de David nĩ ncuu sêhe Isaí, de Isaí nĩ ncuu sêhe Obed, de Obed nĩ ncuu sêhe Booz, de Booz nĩ ncuu sêhe Salmón, de Salmón nĩ ncuu sêhe Naasón,

³³ de Naasón nĩ ncuu sêhe Aminadab, de Aminadab nĩ ncuu sêhe Aram, de Aram nĩ ncuu sêhe Esrom, de Esrom nĩ ncuu sêhe Fares, de Fares nĩ ncuu sêhe Judá,

³⁴ de Judá nĩ ncuu sêhe Jacob, de Jacob nĩ ncuu sêhe Isaac, de Isaac nĩ ncuu sêhe Abraham, de Abraham nĩ ncuu sêhe Taré, de Taré nĩ ncuu sêhe Nacor,

³⁵ de Nacor nĩ ncuu sêhe Serug, de Serug nĩ ncuu sêhe Ragau, de Ragau nĩ ncuu sêhe Peleg, de Peleg nĩ ncuu sêhe Heber, de Heber nĩ ncuu sêhe Sala,

³⁶ de Sala nĩ ncuu sêhe Cainán, de Cainán nĩ ncuu sêhe Arfaxad, de Arfaxad nĩ ncuu sêhe Sem, de Sem nĩ ncuu sêhe Noé, de Noé nĩ ncuu sêhe Lamec,

³⁷ de Lamec nĩ ncuu sêhe Matusalén, de Matusalén nĩ ncuu sêhe Enoc, de Enoc nĩ ncuu sêhe Jared, de Jared nĩ ncuu sêhe Mahalaleel, de Mahalaleel nĩ ncuu sêhe Cainán, ³⁸ de Cainán nĩ ncuu sêhe Enós, de Enós nĩ ncuu sêhe Set, de Set nĩ ncuu sêhe Adán, de Adán nĩ ncuu sêhe Yaa Dios, chi nĩ nsáhá yá de.

4

*Já ní jito túnĩ tãchĩ Jesús
(Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)*

¹ De Jesús nĩ ncunuú Espíritu Santo inĩ yá, de nĩ nquee yá yũte Jordán cuáhã yá. De nĩ jĩnũ yá jondẽ nũ ñuhun tihá nĩ nsáhá Espíritu Santo.

² De nĩ iyo yá ñúcuán ũu xico quĩvĩ, de nĩ jito túnĩ tãchĩ cúnáhnũ yá, chi cúnĩ já sáhá yá cuachi. De ndá quĩvĩ ñúcuán nduú ní nchãjĩ cuiti yá, de tá nĩ nchãha quĩvĩ ñúcuán, de nĩ nquijĩ sôco nũ yá.

³ Ñúcuán de nĩ ncãhã tãchĩ cúnáhnũ jín yá: Tú maá nú cúu Sêhe Yaa Dios, de cãhã nũ já ndá yũ yáhá ná ndúu stãa cajĩ nũ, ncachĩ.

⁴ De nĩ ncãhã Jesús jín: Nduú chi yósó nũ tutũ ñ: Nsúu mátúhũn-ni stãa cúu já tẽcũ nchivĩ, chi suni jín ndacá tũhun já cãhã Yaa Dios, ncachĩ yá.

⁵ Ñúcuán de cuáhã tãchĩ cúnáhnũ jín yá jondẽ xĩnĩ iin yucu súcũn, de iin núnúũ-ni nĩ stéhẽn nũ yá ndacá naciõn ní cãhnũ ñayĩvĩ.

⁶ De nĩ ncãhã jín yá: Nũ maá nú cuãha nĩ já cúnáhnũ nú nũ ndivĩ naciõn yáhá, chi

vĩ ndasĩ cáá. Chi maá nĩ tĩn ndihĩ, de cuu cuãha nĩ nũ ní-ni iin cúnĩ nĩ.

⁷ Túsaá de tú cuĩnĩ jítĩ nú chiñúhũn nú nduhũ, de cuãha ndihĩ nĩ nũ nũ, ncachĩ tãchĩ.

⁸ De nĩ ncãhã Jesús jín: Satanás, cujiyo cuáhã, chi yósó nũ tutũ já chiñúhũn nchivĩ maá Jẽtohõ ji Yaa Dios, de nũ mátúhũn-ni yá satĩnũ ji, ncachĩ yá.

⁹ Ñúcuán de cuáhã tãchĩ cúnáhnũ jín yá jondẽ Jerusalén. De nĩ janĩ yá xĩnĩ torre templo. De nĩ ncãhã jín yá: De tú Sêhe Yaa Dios cúu nú, de squĩcava nú maá nú jondẽ nũ ñúhũn, chi scácu yá ndóhó.

¹⁰ Chi yósó nũ tutũ: Tetĩnũ yá ndá ángel yá já coto ndóhó.

¹¹ De canee ndá yá ndóhó, tácuu mã scáchihi nú jẽhẽ nũ nũ yúu. Cáchi tutũ. Ncachĩ tãchĩ.

¹² De nĩ ncãhã Jesús: Nduú chi suni yósó nũ tutũ já má cõtó túnĩ nchivĩ Jẽtohõ ji Yaa Dios, á scácu yá ji á nduú, ncachĩ yá.

¹³ De nduú cá ní nĩhĩn tãchĩ cúnáhnũ modo já coto túnĩ ji Jesús quĩvĩ ñúcuán, de nĩ ncujio cuáhã jacũ tiempo.

Já nĩ nquijéhẽ Jesús nacani yá tũhun región Galilea

(Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

¹⁴ De nĩ ncunuú fuerza Espíritu Santo inĩ Jesús, de cuãnohõn yá Galilea. De níi región ñatin ñúcuán nĩ jĩtẽ nuu tũhun yá.

¹⁵ De nĩ stéhẽn yá tũhun inĩ ndá vehe ñi sinagoga, de ndihĩ nchivĩ ní jetúhũn ji yá.

*Já cuãnohõn yá ñuũ Nazaret
(Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)*

¹⁶ De nĩ nenda yá ñuũ Nazaret nũ ní jahnu yá. De quĩvĩ nátátũ nĩ nquĩvĩ yá inĩ vehe ñi sinagoga, tá-ni sáhá yá. De nĩ nacuiñĩ yá já cahvi yá tutũ ñ.

¹⁷ De nĩ jẽhe ndá dẽ tutũ já ní ntee Isaías, tẽe nĩ nacani tũhun Yaa Dios janahã. De nĩ nacune yá tutũ, de nĩ nanihĩn yá nũ yósó iin tũhun, nĩ ncahvi yá:

¹⁸ Espíritu maá Jẽtohõ õ Yaa Dios íyó yá jín nĩ,

chi nĩ ntee yá tĩnũ nduhũ já nacani nĩ tũhun váha nũ ndá nchivĩ ndáhvi.

De nĩ ntajĩ yá nduhũ vaji nĩ jín tũhun já nduváha inĩ nchivĩ cúcuécá inĩ.

De cachi tũhun nĩ nũ nchivĩ já yihĩ ndahá tãchĩ já coo libre ji.

De sáhá nĩ já ndunijĩn inĩ anõ nchivĩ jáa nduú jícũhun inĩ,

de scácu nĩ nchivĩ já ndóho ji sáhá táhã ji.

¹⁹ De nacani nĩ tũhun já ní nguenda tiempo já sáhá Jẽtohõ õ Yaa Dios já váha nchivĩ.

Cáchi tutũ já ní ncahvi yá.

²⁰ De nĩ nacasĩ yá tutũ, de nĩ nacuãha yá nũ tẽe satĩnũ inĩ sinagoga, de nĩ núcundeẽ

yā jā stéhēn yā tūhun nūu nchivī iyó inī sinagoga. De ndihi ji ndéhé vāha ji nūu yā.

²¹ De nī nquijéhé yā cáhān yā jín ndá ji: Mitān de nī nquee ndāā tūhun cáhān tutū ī yáhá, nī jini ndá nú, ncachī yā.

²² De ndivī ji nī jetúhún ji yā, de sáhvi inī ndá ji nini ji ndácá tūhun vī jī cáhān yā. De nī jīcā tūhún táhán ji: ¿A nsūū sēhe José cúu tēe yáhá?

²³ De nī ncāhān yā jín ndá ji: Jini vāha nī jā jāni inī ndá nú de suni cáhān nū tūhun yátá yáhá jín nī: Tēe tátán, sáhá tátán nú maá nú túsāá. De tūhun yáhá cáhī jā tá cúu nūu nī nasáhá vāha nī cuāhā nchivī cúhū inī űu Capernaum nī nīhín nū tūhun, suni sūcuán cúni nū jā sáhá nī űu ō yáhá, tácuā candíja ndá nú jāni inī nū, ncachī yā jín ji.

²⁴ De nī ncāhān cā yā: Ndāā cáhān nī jín ndá nú, nī inī ndá tēe nacani tūhun Yāā Dios, chí nduú jétáhvi nchivī űu maá dē nūu dē.

²⁵ De suni ndāā cáhān nī jín ndá nú jā nī iyo cuāhā űahan jā nī nguendōo ndáhvi inī nación maá ó Israel, tiempo jā nī iyo Elías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios. De tiempo űucuán nduú nī ncūun cuitī sāvī űni cuiyā yósāva, de nī iyo iin tāmā xēen ní cáhnú nación.

²⁶ De nduú ní ntájī Yāā Dios Elías quihín dē nūu nī iin űahan viuda nación maá ó Israel, chí sa nūu iin űahan viuda jā ndēē űu Sarepta ndāñū Sidón, nī jēhēn dē nī jito dē jā nī nchaji űa.

²⁷ De inī nación maá ó Israel suni nī iyo cuāhā tēe nī ndoho cuēhē stéhyū, tiempo jā nī iyo Eliseo, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios. De nī iin tēe űucuán nduú ní ncándíja dē jā nduvāha dē sáhá Eliseo, chí sa Naamán, tēe nación Siria, nī nduvāha, ncachī yā.

²⁸ űucuán de ndá nchivī ndēē inī sinagoga, nī nquītī ndasí inī ji jā ní jini ji tūhun cáhān yā.

²⁹ De nī nacuiñi ndá ji, de nī ntavā ji yā yātā űūu, de cuāhān ji jín yā xīnī yūcú nūu iyó űu ji, chí cúni ji jā chindahá ji yā nincava yā cava űucuán.

³⁰ Sochi nduú ní ncūu sáhá ji, chí nī nchāha yā-ni mähñū ji cuāhān yā.

*Jā ní ntavā yā tächī inī iin tēe
(Mr. 1.21-28)*

³¹ űucuán de cuāhān Jesús űu Capernaum región Galilea. De quivī nátātū nī stéhēn yā tūhun nūu ndá nchivī.

³² De nī nsáhvi inī ji nī jini ji tūhun stéhēn yā. Chí stéhēn vāha yā nūu ji, chí maá yā ndísó tīñū sīquī ndihi.

³³ De inī vehe sinagoga iyó iin tēe jā űuhún tächī inī dē, de nī ncāna cóhó dē:

³⁴ Cuijiyo ní. ¿Nūcu vāji ní nūu ndá sá, Jesús tēe űu Nazaret? ¿A vāji ní jā snáā ní ndá sá, á naá cúu? Ja jini sá ní iin cúu ní, chí Sēhe ī Yāā Dios cúu ní, ncachī dē.

³⁵ De Jesús nī ncāhān xēen yā nūu tächī: Casī yuhú nú de quee nū inī tēe yáhá, ncachī yā. De nī jicó cáva-ni tēe űucuán nūu ndá nchivī, nī nsáhá tächī. De nī nquee-ni inī dē cuāhān, de nduú nā cuá ní nsáhá cā jín dē.

³⁶ De ndihi nchivī nī nchuhú ji, de nī ncāhān ji jín táhán ji: ¿Nā tūhun cúu yáhá jā ní ncuu sūcuán? Chí cúñáhnú tēe yáhá jā ndácu nīhín dē nūu ndá tächī, de quēe-ni cuāhān, ncachī ji.

³⁷ De tūhun yā nī jītē nuu ní cáhnú región űucuán.

Jā ní nasáhá vāha yā naná chíso Simón Pedro

(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

³⁸ űucuán de nī nquee Jesús inī vehe ī sinagoga, de cuāhān yā nī nguenda yā vehe Simón. De naná chíso Simón yihí ndasí quiji űa. De nī ncāhān ndáhvi ndá dē jín yā jēhe űa.

³⁹ De nī jaquín nūu yā nūu űa, de nī ncāhān yā jā ná ndico quiji. De nī nquee-ni quiji űa, de nī nacōo űa-ni, de nī nsáhá űa jā ní nchaji yā jín ndá dē.

*Jā ní nasáhá vāha yā cuāhā nchivī
(Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34)*

⁴⁰ De tá nī nquēe ncandīi, de ndá nchivī jā iyó táhán ji jā cúhū ndácá nūu cuēhē, nī nguisiáha ndá ji nūu yā. De nī ntee yā ndahá yā iin iin ji, de sūcuán nī nasáhá vāha yā ji.

⁴¹ De suni cuāhā nchivī nī nquee tächī inī ji, de cána cóhó ndá tächī: Maá ní cúu Sēhe Yāā Dios, cáhī. De nī ncāhān xēen yā nūu ji, de nduú ní jēhe yā tūhun cáhān cā ji sūcuán, chí ja jini ndá ji jā maá yā cúu Cristo, Yāā jā ní ntájī Yāā Dios.

*Jā ní nacani yā tūhun región Galilea
(Mr. 1.35-39)*

⁴² De tá nī ntūu, de nī nquee yā cuāhān sīín yā yātā űūu nūu nduú nchivī. De ndá nchivī nānducú ji yā, de nī nguenda ji nūu iyó yā. De jécani ji yā tácuā mā cújiyo yā nūu ji.

⁴³ De nī ncāhān yā jín ji: Suni cánuú jā nacani nī tūhun vāha nūu ndá cā űu sīquī nása tátūni Yāā Dios, chí suu cúu jā ní ntájī yā nduhū vāji nī, ncachī yā.

⁴⁴ De nī jica nuu yā ní región Galilea, nī nacani yā tūhun inī ndá vehe ī sinagoga.

5

*Jā ní nīhín ndá dē cuāhā tiacá nī nsáhá yā
(Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)*

¹ De iin quivī de ifíi Jesús yuhú mar Genearet. De nī nguenda cuāhā nchivī, nī nchitú nīhín ji nūu yā, chí cúni ji cunini ji tūhun Yāā Dios.

² De nī jini yā jā ifíi űu barco űatin yuhú mar. De ndá tēe tīn tiacá, ja nī nquee dē inī barco, náquete dē űunu dē.

³ De nī nquīvi yā inī iin barco jā cūu barco Simón. De nī ncāhān yā jīn dē jā ná scāca yátá dē quihīn jacū cā ichi inī ndute. De nī jécundeē yā, de jondē inī barco nī stéhēn yā tūhun nūu nchivī cuāhā jā íyó ji yuhú nduté.

⁴ De tá nī jīn nī stéhēn yā, de nī ncāhān yā jīn Simón: Scāca barco nū ná cóhōn nūu cūnū ndute, de squée ndá nū ñunu nū, de tiin nū tiacá, ncachī yā.

⁵ De nī ncāhān Simón: Maestro, ní niñū nī squée ndá sá ñunu jā tiin sá ti, de nduú nī nihīn cuitī sá nī iin ti. De jā cáchī maá ní, de ná squée tucu sá ñunu, ncachī dē.

⁶ De nī squée ndá dē, de nī nquīvi cuāhā ndasí tiacá, chí jondē ndúcú tēhndē ñunu dē.

⁷ De nī nsāhā ndahá ndá dē nūu ndá cā táhān dē jā ñúhūn inī incā barco, jā ná quíji chindeé táhān jīn dē. De nī nguenda ndá dē, de nī nchuhun chitú ndá dē ti ndúu barco, de jondē ndúcú quēe barco.

⁸ De nī jīnī Simón Pedro jā sūcuán nī ncuu. De nī jécuiñī jiti dē nūu Jesús, de nī ncāhān dē: Vāha cā cujiyo ní Señor, chí tēe íyó cuāchi cúu sá, ncachī dē.

⁹ Chí maá dē jīn ndá tēe íyó jīn dē, nī nchúhú dē jā ní nihīn cuāhā dē tiacá nī nsāhā yā.

¹⁰ De suni nī nchúhú Jacobo jīn Juan, ndúu sēhe Zebedeo, chí tēe chindeé táhān jīn Simón cúu ndúu dē. De nī ncāhān Jesús jīn Simón: Mā cúyuhú nū, chí jondē mitan de sáhā nī jā nihīn nū cuāhā nchivī jā candíja nduhú, tá cúu nūu ní nihīn nū cuāhā tiacá, ncachī yā.

¹¹ Ñúcuán de tá nī nenda ndá dē jīn barco nūu ñuhun yíchi, de nī sndóo ndá dē ndihi ndatiñú dē, de nī jécuiñiñ dē yā cuāhān dē.

Jā ní nasāhā vāha yā iin tēe ndóho cuēhē stéhyū

(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)

¹² Ñúcuán de íyó Jesús inī iin ñuū, de nī nguenda iin tēe jā ndóho cuēhē stéhyū. De nī jīnī dē nūu Jesús, de nī jécuiñī jiti dē nī ntuu dē nūu dē nūu ñúhūn, de nī ncāhān ndāhvī dē jīn yā: Señor, jīnī sá jā cuu nasāhā vāha ní sáan de tú cūnī ní, ncachī dē.

¹³ Ñúcuán de nī ntee yā ndahá yā dē, de nī ncāhān yā: Cūnī nī nasāhā vāha nī ndóhó, de ná ndúvāha nū, ncachī yā. De tá nī ncāhān yā sūcuán, de nī nduvāha-ni tēe ndóho cuēhē stéhyū.

¹⁴ De nī ndacu yā nūu dē jā má cáchī cuitī dē nūu nī iin. De nī ncāhān yā: Quistéhēn nū maá nū nūu sūtú, de cundahá nū jā sōcō nū nūu Yāa Dios sīquī jā ní ndundoo nū nūu yā, tá cúu nūu ní ntatūñī Moisés janahán. De sūcuán de cunī nchivī jā ní nduvāha nū, ncachī yā.

¹⁵ Sochi víhī cā nī jītē nuu tūhun yā cuāhān. De nī ncutútú cuāhā nchivī jā cunini jī tūhun

jā stéhēn yā, jīn jā nasāhā vāha yā jī nūu ndacá cuēhē jā ndóho jī.

¹⁶ Sochi maá yā chí cuāhān sīn yā nūu nduú nchivī, de nī jīcān táhvī yā.

Jā ní nasāhā vāha yā iin tēe nī nduvehlé
(Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

¹⁷ De iin quīvi de stéhēn yā tūhun, de jacū tēe grupo fariseo jīn tēe stéhēn ley janahán, ndéē ndá dē ñúcuán. De nī nguenda dē nūu yā jā vají dē ndacá ndáñúu Galilea, jīn ndáñúu Judea, jīn ciudad Jerusalén. De poder maá Yāa Dios íyó jīn yā jā násāhā vāha yā nchivī cúhū.

¹⁸ Ñúcuán de nī nguenda jacū tēe, de ndíso ndá dē iin tēe nī nduvehlé, yósō dē nūu iin camilla. De ndúcú ndá dē squívī dē tēe ñúcuán inī vehe jā caquín dē nūu íyó yā.

¹⁹ De nduú ní nihīn ndá dē modo jā quīvi dē jīn tēe ñúcuán, chí íyó chitú nchivī. De nī ncaa ndá dē sīquī vēhē, de nī nacune dē teja. De nī scūdn dē tēe cúhū jīn camilla dē jondē nūu íyó Jesús mähñū nchivī.

²⁰ De nī jīnī Jesús jā cándíja ndá dē jā cuu nasāhā vāha yā tēe cúhū. De nī ncāhān yā jīn tēe cúhū: Lílú, ja nēe cáhnú inī ní nūu ndá cuāchi nū, ncachī yā.

²¹ Ñúcuán de ndá tēe stéhēn ley janahán jīn tēe grupo fariseo, nī nquijéhé ndá dē jáni inī dē sīquī yā: ¿Ní iin cā cúu tēe yáhā jā cáhān dē tūhun nāvāha jā quiti inī Yāa Dios? Chí nduú cā nā incā cuu cune cáhnú inī nūu cuāchi, chí mātúhūn-ni Yāa Dios.

²² De nī jīnī Jesús jā sūcuán jáni inī ndá dē, de nī ncāhān yā: ¿Núcu jáni inī ndá nū jā cáhān nī tūhun nāvāha?

²³ De jā ndúu tūhun yáhā, ¿ní iin cúu jā vjín cā? ¿A jā cáhān nī jīn tēe cúhū: Nēe cáhnú inī ní nūu ndá cuāchi nū? ¿A vjín cā jā cáhān ni: Nacōo de caca nū, chí ja nī nduvāha nū, cachī ní?

²⁴ De mitan de ná stéhēn nī jā maá ní, Yāa nī nduu tēe, ndíso tíñū nī inī ñayiví yáhā jā cune cáhnú inī ní nūu cuāchi. Sá de nī ncāhān yā jīn tēe nī nduvehlé: Cáhān nī jīn nū, nacōo de naquehen nū camilla nū de quínohōn nū vehe nū, ncachī yā jīn dē.

²⁵ De nī nacōo-ni tēe ñúcuán, nī jīnī jínūu nchivī. De nī naquehen dē camilla jā ní nchosō dē, de cuānohōn dē vehe dē. De nácuatáhvī dē nūu Yāa Dios.

²⁶ De nī nsāhvi ndasí inī ndacá nchivī nī jīnī jī, de nī ncāhān ndá jī jā vāha ndasí Yāa cúu Yāa Dios. De suni yúhú ndasí jī de cáhān jī: Mitan de nī jīnī ó tiñū ñáhnú ndasí, ncachī jī.

Jā ní ncanayā Levi
(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)

²⁷ Ñúcuán de nī nquee yā cuāhān yā, de nī jīnī yā nūu iin tēe stútú xúhūn renta, nání dē Leví, ndéē dē nūu nástútú dē xúhūn renta.

De nī ncāhān yā jīn dē: Cuniqūn nduhū nā cōhōn, ncachī yā.

²⁸ De nī nacuiñi dē, de nī sndóo dē ndihi ndatīñú dē, de cuāhān dē jīn yā.

²⁹ Sá de nī nsáhá Leví iin vico cáhnú inī vehe dē jā cūsū inī dē jīn Jesús. De cuāhā tēe stútú xūhún renta jīn sava cā tēe, ndéē ndá dē mesa yáji dē stāā jīn yā.

³⁰ De ndá tēe grupo fariseo jīn tēe stéhēn ley janahán, nī nquijéhé ndá dē cáhān dē sīquī ndá tēe scuáha jīn yā, de nī jīcā tūhún dē: ¿Nūcu yáji ndá nú jīhi ndá nú jīn ndá tēe stútú xūhún renta jīn ndá cā tēe sáhá cuāchi? ncachī dē.

³¹ De nī ncāhān Jesús: Ndá nchivī iyó vāha, nduú jīni ñūhún ji tēe tátán, chi nchivī cūhū cúu jā jīni ñūhún.

³² De nduhū chi nduú vāji nī jā cana nī nchivī jāā nduú cuāchi, jā cúu ji tā cúu nchivī iyó vāha. Chi sa vāji nī jā cana nī nchivī iyó cuāchi, jā ná nácani inī ji de sndóo ji cuāchi ji, ncachī yā.

Jā ní jīcā tūhún ndá dē yā sīquī jā conditē inī

(Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22)

³³ Ñúcuán de nī ncāhān ndá dē jīn yā: Ndá tēe scuáha jīn Juan, jīn ndá tēe scuáha jīn grupo fariseo, cuāhā vuelta iyó nditē inī dē de jīcān táhvi dē. De ndá tēe scuáha jīn maá ní, ¿nūcu nduú sáhá dē sūcuán? Chi yáji ndá dē jīhi dē.

³⁴ De nī ncāhān yā jīn dē: ¿A cuu conditē inī dē juni iyó cā nī jīn dē? ¿A cuu sáhá nú jā conditē inī nchivī iyó vico tándahá juni ndéē tēe tándahá jīn ji?

³⁵ Sochi quiji quīvi jā cujiyo tēe tándahá, de quīvi ñúcuán chi conditē inī ji, ncachī yā.

³⁶ De suni nī ncāhān yā iin tūhun yátá sīquī jāā nduú quétáhān tūhun jeé jā stéhēn yā jīn ndá tūhun janahán. Ncachi yā: Nī iin nchivī nduú jéhdē ji iin pedazo sahma jéé, de nachuhun ji nūū iin sahma tūhú. Chi tú sūcuán, de stívī ji sahma jéé, de suni nduú quétáhān jā jéé jīn jā tūhú.

³⁷ De nduú nī iin chūhun vino jeé inī ñii tūhú. Chi tú sūcuán, de vino jeé ndatá ñii, de naā vino jīn ñii.

³⁸ Chi sa cánúū jā chuhun ji vino jeé inī ñii jéé, de sūcuán de quendōo vāha ndúū.

³⁹ De nchivī chi nduú cúnī ji sndóo ji tūhun janahán, modo jāā nduú cúnī ji coho ji vino jeé, chi jā tūhú cúu jā vāha cā, jáni inī ji, ncachī yā.

6

Jā ní jéhdē ndá dē xīnī trigo quīvi nátātú
(Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)

¹ De iin quīvi nátātú nī nchāha Jesús cuāhān yā nūū cáá trigo. De ndá tēe scuáha jīn yā nī jéhdē dē xīnī trigo, de nī ncavā ndáhá dē, de nī nchaji dē.

² De sava tēe grupo fariseo nī ncāhān dē: ¿Nājēhē cúu jā sáhá ndá nú tiñū jāā nduú iyó vāha jā sáhá nú quīvi nátātú, cáchi ley Moisés? ncachī dē.

³ De nī ncāhān Jesús jīn dē: ¿A nduú nī ncāhvi ndá nú tutū nāsa nī nsáhá David iin quīvi jā ní jīhi dē sōco jīn ndá tēe jā ní iyo jīn dē?

⁴ De nī nquīvi dē inī vehe Yāā Dios. De nī nquehen dē pan ī jā yósó nījīn nūū Yāā Dios. De nī nchaji dē, de suni nī jēhe dē nī nchaji ndá tēe iyó jīn dē. De nduú nā ley jā caji nī iin tēe, chi maá-ni ndá sūtū cúu jā yáji. De visó sūcuán de nduú nā cuāchi ní iyo sīquī dē, ncachī yā.

⁵ De nī ncāhān cā yā jīn dē: Nduhū, Yāā nī nduú tēe, maá nī cúu jā tátūnī sīquī nāsa sáhá nchivī quīvi nátātú, ncachī yā.

Jā ní nduvāha tēe nī nchīchī ndahá
(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

⁶ De incā quīvi nátātú suni nī nquīvi yā inī vehe īī sinagoga, de nī stéhēn yā tūhun. De ñúcuán iyó iin tēe nī nchīchī ndahá cuáhá dē.

⁷ De ndá tēe stéhēn ley janahán jīn tēe grupo fariseo, ndéhé yuhú dē yā tú nasáhá vāha yā tēe ñúcuán quīvi nátātú, tácuā nīhīn dē cuāchi sīquī yā.

⁸ De maá yā chi jīnī yā nāsa jáni inī ndá dē. De nī ncāhān yā jīn tēe nī nchīchī ndahá: Nacuiñi de cuiñi nú mähñū yáhá, ncachī yā. De nī nacuiñi dē, de nī jēcuñi dē mähñū.

⁹ Ñúcuán de nī ncāhān yā jīn ndá dē: Jīcā tūhún nī ndá nú iin tūhun: ¿Nāsa cáhān ley sīquī quīvi nátātú? ¿A jā sáhá vāha ó, á jā sáhá nhén ó? ¿A jā nasáhá vāha ó nchivī jā ñatin cuū, á sáhá ó jā cuū ji? ncachī yā.

¹⁰ De ndéhé yā nūū ndá dē jā inī dē níi xiin yā, de nī ncāhān yā jīn tēe cūhū: Scāā ndahá nú, ncachī yā. De nī scāā dē, de nī nduvāhā-ni ndahá dē.

¹¹ De ndá tēe ñúcuán nī nquīti ndasí inī dē, de nī nquijéhé ndá dē nátúhún dē sīquī Jesús, nāsa cahnī dē yā.

Jā ní nacāji yā ūxī ūū tēe apóstol
(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

¹² De nī ncuu jacū quīvi, de nī nquee yā cuācācān táhvi yā yucu. De níi ñiñ nī jīcān táhvi yā nūū Yāā Dios.

¹³ De tá nī ntūū, de nī ncana yā ndá tēe scuáha jīn yā. De nī nacāji yā ūxī ūū dē, de nī ncachī yā jā cuu ndá dē apóstol, chi cundiso tiñú dē jā nacanī dē tūhun yā.

¹⁴ De yáhá cúu sívī ndá dē: Simón jā ní nascúnani yā dē Pedro, jīn ñani dē Andrés, de saá-ni Jacobo jīn Juan, Felipe jīn Bartolomé,

¹⁵ Mateo, Tomás, Jacobo sēhe Alfeo, Simón tēe grupo cananista,

¹⁶ Judas ñani Jacobo, jīn Judas Iscariote, tēe jā ní nastūū dē yā.

Jā ní stéhēn yā nūū nchivī cuāhā
(Mt. 4.23-25)

¹⁷ De nī nuu yā yucu jín ndá tēe ñúcuán já scuáha jín yā, de nī jencuñiñ yā iin nduhā jín dē. De cuāhā nchivī níi región Judea jín ciudad Jerusalén, jín nchivī jondē yuhū mar ñuū Tiro jín ñuū Sidón, nī nguenda ndá ji já cunini ji tūhun stéhēn yā, jín já nduvāha ji cuēhē ndóho ji.

¹⁸ De ndacá nchivī já ñúhún tächī inī, suni nī nduvāha ji nī nsáhā yā.

¹⁹ De ndiviñ nchivī cúnī ji já quehé ji yā, chi súcuan nduvāha ji sáhā yā jín poder yā.

Tūhun nchivī nācā ndetū jín nchivī já xēēn cundoho

(Mt. 5.1-12)

²⁰ De nī núcundehé yā nūū ndá tēe scuáha jín yā, de nī ncāhān yā: Nācā ndetū ndá ndóhó já ndóho ndáhvi, chi quivī nū ñuū nūū tátunī Yāa Dios.

²¹ Nācā ndetū ndá nū já jín nū sōco mitan, chi quiji quivī já ndahā chíjin nū. Nācā ndetū ndá nū já jácu nū mitan, chi quiji quivī já cuacū nū.

²² Nācā ndetū ndá nū de tú quítī inī nchivī nūū nū já síquī nduhū, Yāa nī nduu tēe, de tú squéne yichī ji ndóhó, de tú cáhān nāvāha ji nūū nū, de cáhān ji já nchivī sáhā tiñu néhén cúu ndá nū.

²³ De sáhā sīi nū inī nū quivī já sáhā ji súcuan, de sa víhī cā cusīi inī nū, chi cáhnú ndasí coo táhvi nū jondē andivī. Chi suni súcuan nī nsáhā ūhvi ndá tatá ji ndá tēe nī nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán.

²⁴ De nācā xēēn cundoho ndá nū nchivī cuicá, chi mitan-ni cúu já íyó sīi inī nū.

²⁵ Nācā xēēn cundoho ndá nū já ní ndahā chíjin nū mitan, chi quiji quivī já cuū nū sōco. Nācā xēēn cundoho ndá nū já jácū nū mitan, chi quiji quivī já nducuécā inī nū de cuacu nū.

²⁶ Nācā xēēn cundoho ndá nū já jétuhún ndá nchivī ndóhó, chi suni súcuan nī jetuhún ndá tatá ji ndá tēe nī nacani tūhun stáhvi jondē janahán.

Tūhun já cundáhvi inī ō nchivī já jín ūhvi yóhó

(Mt. 5.38-48; 7.12)

²⁷ De cáhān nī jín ndá nū já níni: Cundáhvi inī nū ndá nchivī já jín ūhvi ndóhó, de sáhā vāha nū jín nchivī já quítī inī jín ndóhó.

²⁸ De cācān nū já vāha cuu nchivī já cáhān nāvāha síquī nū, de cācān táhvi nū jēhē nchivī já cáhān néhén nūū nū.

²⁹ De tú ní tēe cani dē iin lado cūñu nūū nū, de vāha cā suni cuāha nū incā lado cani dē, nsūū cā já nacuāha nū já ndutahvi dē. De tú ní tēe cúnī dē candē dē sōo nū, de suni cuāha nū tūhun já quíñ dē jín jondē camisa nū.

³⁰ De nā-ni nchivī jícān nūū nū de cuāha nū nūū ji. De nchivī quéhen ndatiñú nū, de mā nácān nū.

³¹ De tá cúu nūū cúnī nū já sáhā vāha nchivī jín nū, suni súcuan sáhā vāha nū ji.

³² De tú íyó māñi nū jín maá-ni nchivī já māñi jín nū, ¿de nā tiñu vāha cúu já sáhā nū súcuan túsaa? Chi jondē ndá tēe sáhā cuāchi, suni íyó māñi dē jín tēe íyó māñi jín maá dē.

³³ De tú sáhā vāha nū jín maá-ni nchivī já sáhā vāha jín maá nū, ¿de nā tiñu vāha cúu já sáhā nū súcuan túsaa? Chi jondē ndá tēe sáhā cuāchi, suni súcuan sáhā ndá dē.

³⁴ De tú cuāha nūū nū nūū maá-ni nchivī já ñúhún inī nū já nacuāha ji nūū nū, ¿de nā tiñu vāha cúu já sáhā nū súcuan túsaa? Chi jondē ndá tēe sáhā cuāchi, suni jēhe nūū dē nūū ndá cá tēe sáhā cuāchi, tácuva nanihín tucu dē.

³⁵ Túsaa de cundáhvi inī ndá nū nchivī já jín ūhvi ndóhó, de sáhā vāha nū ji, de cuāha nūū nū nūū ji. De mā cuāha nū maá síquī já cani inī nū já suni nacuāha ji nūū nū. De súcuan de cáhnú coo táhvi nū, de stéhēn nū já cúu nū sehe Yāa cúnáhnú ndasí. Chi maá yā vāha inī yā jín nchivī jáa nduú nácuetáhvi nūū yā jín nchivī já sáhā néhén.

³⁶ Túsaa de cundáhvi inī nū nchivī, tá cúu nūū cundáhvi inī maá Tatá nū nchivī.

Mā cáhān ō síquī cuāchi táhán ō

(Mt. 7.1-5)

³⁷ Mā cáhān ndá nū síquī cuāchi nchivī nāsa sáhā ji, tácuva suni mā cáhān Yāa Dios cuāchi síquī nū já sáhā nū súcuan. Mā cáhān xēēn nū síquī ji jáa nduú vāha sáhā ji, tácuva suni mā cáhān Yāa Dios súcuan síquī nū. Cune cáhnú inī nū nūū ji, de suni cune cáhnú inī yā nūū nū.

³⁸ Cuāha nū nūū nchivī, de suni súcuan cuāha Yāa Dios nūū nū. Chi vāha ndasí cuāha yā nūū nū, chi modo já chicuāha vāha yā, quisi yā, sáhā níhin yā, de jondē scāa yā cuāha yā nūū nū. Chi medida já jēhe ndá nū nūū nchivī, suni medida ñúcuán cuāha yā nūū nū, ncachi yā.

³⁹ De nī ncāhān yā iin tūhun yátá jín ji: Ndá tēe já stéhēn tūhun jáa nduú ndāa, cúu dē tá cúu tēe cuáa. De iin tēe cuáa, ¿a cuu stéhēn dē ichi nūū incā tēe cuáa? ¿A nduú nincava nduú dē inī xēhvā?

⁴⁰ Iin tēe scuáha, nduú cúnáhnú dē nūū maestro dē. De tēe scuáha, tá já nī ncutūha vāha dē, de jín dē cuu dē tá nūū cúu maestro dē.

⁴¹ De cuāchi táhán nū cúu modo já ñúhún iin yácá lúli tñuū ji. ¿De nūcu sáhā nū cuenta já súcuan, de nduú sáhā nū cuenta cuāchi maá nū já cúu modo já ñúhún iin vitū tñuú máa nū?

⁴² ¿De nūcu cáhān ndá nū jín táhán nū: Cundetu, de ná távā nī yácá já ñúhún tñuū

nú, de nduú sáhá nú cuenta já ñúhún iin vitú tĩnúú máá nú? Tēe stáhvi-ni cúu ndá nú túsáá. Xihna cá tĩnúú máá nú tavá nū vitú, sá de cuu cūndehé vāha nú já tavá nū yācá tĩnúú táhán nú.

Jíin tiñu já sáhá nchivĩ de cunĩ ō nāsa nchivĩ cúu ji

(Mt. 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ Nduú iyó ñutun váha já jéhe jāvixĩ nēhén, de ni nduú iyó ñutun nēhén já jéhe jāvixĩ váha.

⁴⁴ Chi jíin jāvixĩ já jéhe iin iin ñutun de jíin ō tú ñutun váha cúu. Chi nduú cándeē ō higo xĩnĩ ñutun iñĩ, de ni nduú cándeē ō uva xĩnĩ yucū zarza.

⁴⁵ De saá-ni cúu tēe vāha, chi cáhān dē tūhun váha, chi vāha ánō dē. De tēe nēhén cáhān dē tūhun nēhén, chi cánehén ánō dē. Chi nāsa iyó ánō nchivĩ, de cúsá ñúcuán cúu já cáhān ji.

Tūhun siquĩ ūu vehe

(Mt. 7.24-27)

⁴⁶ Nājēhē cúu já cáhān yíñúhún ndá nú jíin nĩ: Jētoho sá, cáchĩ nū, de nduú squĩncuu ndá nú tiñu já ndácu nĩ?

⁴⁷ Ndácá nchivĩ já vāji nūu ni de níni ji tūhun cáhān ni de squĩncuu ji, ná stēhén ni nūu nū nāsa cúu ji:

⁴⁸ Cúu ji tá cúu iin tēe já ní jaquĩ dē vehe dē, de ní jete cúnú dē jondē ní ñihĩ dē toto, de ní nchisó dē siquĩ. De tá ní ndaa ndute yúte, de ní nchindahá vehe ñúcuán, de nduú ní ncándá cuiti sáhá, chi siquĩ toto yósó.

⁴⁹ Sochi ndá nchivĩ já jíin tūhun já cáhān ni, de nduú squĩncuu ji, cúu ji tá cúu iin tēe já ní jaquĩ dē vehe dē nūu ñúhún, de nduú yituu jēhē. De tá ní ndaa ndute yúte, de ní nchindahá vehe ñúcuán, de ní scócáva-ni, de ní naá ndihi-ni vehe, ncachĩ yā jíin ndá ji.

7

Jā ní nasáhá vāha yā mozo capitán

(Mt. 8.5-13)

¹ De tá ní jínu nĩ ncāhān yā ní jini nchivĩ, de cuāhān yā ñuū Capernaum.

² De iin tēe nación Roma já cúu capitán, iyó iin mozo dē já mānĩ ndasĩ dē jíin. De mozo ñúcuán cúhũ ji de ja ñatin cuū ji.

³ De ní jini capitán tūhun Jesús. De ní ntajĩ dē jacū tēe ñáhnũ já ndácu nūu nchivĩ hebreo, cuāhān dē nūu yā já cáhān ndáhvi dē jíin yā já ná quíji yā nasáhá vāha yā mozo dē.

⁴ De ní nquenda ndá tēe ñúcuán nūu Jesús, de ní ncāhān ndáhvi ndasĩ dē jíin yā: Chĩndē ní tēe cúu capitán, chi tēe vāha cúu dē.

⁵ Chi mānĩ dē jíin nación maá ó, de maá dē ní ndacu tiñu já ní ncuvāha iin vehe ñi sinagoga já cuu ndácá ó, ncachĩ ndá dē.

⁶ Ñúcuán de cuāhān Jesús jíin ndá dē. De tá ní ncuñatin yā vehe capitán, de ní ntajĩ dē

jacū amigo dē cuātahān dē yā. De ní ncāhān ndá dē jíin yā: Cáchĩ capitán jáa nduú cúnĩ dē já sáhá tēñú dē ní, Señor, chi nduú cúñáhnũ dē já quihĩn ní quívi ní vehe dē.

⁷ Já ñúcuán nduú ní nsáhá ñáhnũ dē maá dē já quíji dē nūu ní, cáchĩ dē. De maá já cáhān ní-ni, de ná ndúvāha mozo dē, cáchĩ dē.

⁸ Chi maá dē suni ndíso tiñú dē ní nsáhá ndá tēe cúñáhnũ cá. De cúñáhnũ dē nūu ndá soldado dē, cáchĩ dē. De tú cáhān dē jíin iin tēe já ná quihĩn dē, de cuāhān dē. De tú cáhān dē jíin incā tēe já ná quíji dē, de quíji dē. De tú ndácu dē iin tiñu nūu mozo dē, de sáhá ji, cáchĩ dē, ncachĩ ndá tēe ñúcuán jíin yā.

⁹ De tá ní jini Jesús tūhun yáhá, de ní nsáhvi inĩ yā. De ní ndicó cóto yā, de ní ncāhān yā jíin ndá nchivĩ cuāhā já níquĩn yātā yā: Ndāá cáhān ní jíin ndá nú já juni nación maá ó Israel, nduú ní ñihĩn ní ní iin nchivĩ já cándija ñihĩn sūcuán, tá cúu nūu cándija tēe yáhá, vísó tēe nación jáa nduú jíin tūhun Yāa Dios cúu dē, ncachĩ yā.

¹⁰ De ndá tēe já ní ntajĩ capitán nūu yā, ní nenda ndá dē vehe, de ní jini dē ja ní nduvāha mozo ñúcuán.

Jā ní nastécũ yā sēhe yĩi ñahan viuda

¹¹ Ñúcuán de cuāhān yā iin ñuū nánĩ Naĩn. De ndá tēe scuáha jíin yā, jíin nchivĩ cuāhā, suni cuāhān ji jíin yā.

¹² De tá ní ncuñatin yā yuhú ñuū, de ñúcuán ní nquee nchivĩ já quichuhũ ji iin tēe suchĩ já ní jihĩ. De mátúhún ji-ni nūu naná ji, de ñahan viuda cúu ña. De cuāhā nchivĩ ñuū ñúcuán vāji jíin ña.

¹³ De tá ní jíinĩ maá Jētoho ō nūu ña, de ní ncundáhvi inĩ yā ña, de ní ncāhān yā jíin ña: Mā cuácú ní, ncachĩ yā.

¹⁴ Ñúcuán de ní jíinũ yā jondē nūu ndíyi, de ní ntiin yā jātūn. De ní jencuiñĩ ndá tēe ndíso. De ní ncāhān yā jíin sūchĩ já ní jihĩ: Cáhān ní ndóhó, nacōo lĩlũ, ncachĩ yā.

¹⁵ Ñúcuán de ní nūcundeē-ni sūchĩ já ní jihĩ, de ní nquijéhé ji nácahān ji. De ní nasiáha yā ji nūu naná ji.

¹⁶ De ndivĩ nchivĩ ní nchúhũ ji ní jini ji, de ní ncāhān ji já vāha ndasĩ Yāa cúu Yāa Dios. De cáhān ji: Māhñũ ndácá ó ní nquenda iin tēe cúñáhnũ já nácani tūhun Yāa Dios. De suni cáhān ji: Maá Yāa Dios ní nquijéhé yā chĩndē yā nchivĩ yā, ncachĩ ji.

¹⁷ De ní jītē nuu tūhun yā níí cáhnũ región Judea jíin ndácá región ñatin ñúcuán.

Jā ní ntajĩ Juan ūu tēe nūu yā

(Mt. 11.2-19)

¹⁸ De yíhĩ Juan vecāa, de ndá tēe scuáha jíin dē ní ncachĩ tūhun nūu dē já sūcuán ní ncuu ndá tiñu yáhá.

¹⁹ De ní ncana Juan ūu tēe scuáha jíin dē, de ní ntajĩ dē tēe ñúcuán cuāhān dē nūu Jesús, tácuca cātúhún dē yā tú maá yā cúu

ndija Cristo já ní ncachí Yāa Dios já tají yā, á já cundetu dē quiji incā tēe cuu Cristo.

²⁰ De nī nquenda ndúú dē nūū yā, de nī ncāhān dē: Juan tēe scuéndutē nī ntají dē ndúú sá vāji sá cātuhún sá ní tú maá ní cúu Cristo já cáchí tutú já quiji, á cundetu ó incā tēe já quiji, ncachí dē.

²¹ De maá hora ñúcuán nī nasáhá vāha yā cuāhā nchiví cūhū, jín nchiví ndóho ndá cuēhē xēen, jín nchiví ñúhún táchí iní. De suni cuāhā nchiví cuāá, nī ndunijín tñúú jī nī nsáhá yā.

²² De nī ncāhān yā jín ndúú dē: Cuáhān de cachí tūhun nū nūū Juan ndacá tñū jā ní jini nū jín jā ní jini nū. De cachí nū jā nchiví cuāá nūne tñúú jī, de nchiví cojo nácaca jī, de nchiví ndóho cuēhē stéhyū ndúvāha jī, de nchiví sōhó nūne sōho jī, de nchiví jíní nátecū jī sáhá nī. De suni nácani nī tūhun nūū nchiví ndáhvi já scácu Yāa Dios áno jī.

²³ De nācā ndetú tēe já má nácani yátá iní dē já nduhú cúu Cristo. Súcuán cachí nū nūū Juan, ncachí yā jín ndúú dē.

²⁴ De tá cuānohōn ndúú tēe já ní ntají Juan, de nī nquijehé Jesús cáhān yā tūhun Juan jín nchiví: ¿Nā cuá cúu já ní jendehé ndá nū nūū ñuhun tñá? ¿A iin tēe jáni iin jáni ū iní já cúu tá cúu itē já cándá sáhá táchí?

²⁵ De tú nduú, ¿de nā cuá cúu já ní jendehé ndá nū túsá? ¿A iin tēe já cúni cuñáhnú já ñúhún sahma fino? Nduú, chí jini ndá nū já ndá tēe ñúhún sahma fino de ndúcú ndacá já cúsi iní, níí maá-ni iní vehe rey ndéē ndá dē.

²⁶ ¿De nā cuá cúu já ní jendehé ndá nū túsá? ¿A iin tēe nácani tūhun Yāa Dios? Cáhān nī jín nū já suu ní jendehé nū. De cúñáhnú cá Juan yáhá nsúú cá ndá cá tēe já ní nacani tūhun Yāa Dios.

²⁷ Chí tūhun Juan cúu já yósō nūū tutú ī: Tají nī tēe nacani tūhun nī, cosō nūū dē ichi nūū Cristo, tácu coo tūha nchiví já quenda yā. Ncachí Yāa Dios, cáchí tutú.

²⁸ De cáhān nī jín ndá nū já iní ñayíví yáhá cúñáhnú cá Juan tēe scuéndutē nsúú cá ndá cá tēe já íyó iní ñayíví. De visó súcuán de ndá nchiví já nūú cá iní ñuú nūú tátuni Yāa Dios, cúñáhnú cá jī nsúú cá Juan, ncachí yā.

²⁹ De ndacá nchiví jín ndá tēe stútú xūhún renta, tá nī jini jī tūhun cáhān yā, de nī jetáhvi jī já Yāa ndāá cúu Yāa Dios, chí ja nī jendutē jī nūū Juan.

³⁰ Sochí ndá tēe grupo fariseo jín tēe stéhēn ley janahán, nduú ní jetáhvi dē tūhun já cúni Yāa Dios sáhá yā já váha dē, chí nduú ní jendutē ndá dē nūū Juan.

³¹ De nī ncāhān cá maá Jēthō ō: Yáhá cáchí nī iin tūhun yátá tácu cuní ndá nū nása íyó nchiví tiempo mitan.

³² Cúu jī tá cúu ndá sūchí lúli já ndéē jī nūū yáhvi cásiquí jī. De cána jee jī nūū táhān jī:

Nī ntiví ndá ní tūyōō nūū ndá nū, de nduú ní jita jéhé nū. De nī jita ndá ní yāá já cuécá jita, de nduú ní jácu nū, cáchí ndá jī. De tá cúu ndá sūchí ñúcuán jáá nduú ní jétahān iní jī nī iin nī incā, súcuán cúu ndá nū.

³³ Chí nī nquiji Juan tēe scuéndutē, de cuāhā vuelta nī iyo nditē iní dē, chí nduú ní nchájī dē stāā de nduú ní jíhi dē vino. De nduú ní jétahān iní ndá nū, chí nī ncāhān nū já ñúhún táchí iní dē.

³⁴ De nī nquenda maá nī, Yāa nī nduú tēe, de yájī nī jíhi nī, de suni nduú jétahān iní ndá nū, de scāa nū cá chí cáhān nū já maá-ni já yájī nī jíhi nī vino. De quétahān nī jín ndá tēe stútú xūhún renta jín ndá cá tēe sáhá cuāchi, cáchí ndá nū.

³⁵ De tú cúndichí iin tēe jín tūhun Yāa Dios, de jín tñū sáhá dē de jini ndá cá tēe ndichí já ndichí dē, ncachí yā.

Jā íyó Jesús vehe Simón tēe fariseo

³⁶ De iin tēe grupo fariseo nī ncana dē Jesús já cají yā stāā jín dē. De nī jēhēn yā vehe dē, de nī jēcundeē yā mesa já cají yā stāā.

³⁷ Ñúcuán de iin ñahan sáhá cuāchi, ndéē ña ñuú ñúcuán, de nī jini ña já ní jínú Jesús vehe tēe fariseo, yájī yā stāā. De nī nquiji ña jín iin frasco yūū luu já ñúhún chitú aceite perfume.

³⁸ De nī jēcuiñí jiti ña nūū jéhē yā, de jácu ña. De nī nquijehé ña sáchi ña jéhē yā jín ndute tñúú ña, de nī nasíchi ña jín ixi xini ña. De nī ntechuhú ña jéhē yā, de nī nchihi ña perfume.

³⁹ De tēe fariseo já ní ncana dē yā, nī jini dē já súcuán nī nsáhá ña, de nī jani iní dē: Tú tēe nácani tūhun Yāa Dios cúu tēe yáhá, de cuní dē nása ñahan cúu ñahan yáhá já quéhé ña dē, chí ñahan sáhá cuāchi cúu ña, jáni iní dē.

⁴⁰ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jín dē: Simón, cúni nī cáhān nī jín nū iin tūhun. De nī ncāhān maá dē: Cáhān nī Maestro.

⁴¹ De nī ncāhān Jesús: Iin tēe jēhe nūú xūhún, nī iyo ūū tēe ndita nūū dē. Iin dē ndita ūhún ciento xūhún já nūú denario, de incā dē ndita ūū xico ūxi denario.

⁴² De nduú nā cuá névāha ndúú tēe ñúcuán já nachunáá dē. De tēe jēhe nūú xūhún nī nee cáhnú iní dē nūū ndúú tēe ñúcuán. Túsá de cachí nū: Já ndúú tēe ñúcuán, ¿nī iin dē cúu já coo maní cá jín dē? ncachí yā.

⁴³ De nī ncāhān Simón: Jáni iní sá já tēe nī ndita cuāhā cá, ncachí dē. De nī ncāhān yā: Ndāá cáhān nū, ncachí yā.

⁴⁴ De ndéhé yā nūū ñahan ñúcuán, de nī ncāhān cá yā jín Simón: ¿A ndéhé nū tá sáhá ñahan yáhá? Já nī nquenda nī vehe nū, de nduú ní jēhe nū ndute já ndundoo jéhē nī, tá cúu nūū íyó costumbre. De ñahan yáhá nī nsáhá chí ña jéhē nī jín ndute tñúú ña, de nī nasíchi ña jín ixi xini ña.

⁴⁵ De nduú ní ntéchuhú nú nduhú, tá cúu núu iyó costumbre. De ñahan yáhá, jondé ní nquívi ní vehe nú, de nduú jéncuifí ña já téchuhú ña jēhē ni.

⁴⁶ De nduú ní nchíhi nú aceite xīnī ni, tá cúu núu iyó costumbre. De ñahan yáhá ní nchíhi ña aceite perfume jēhē ni.

⁴⁷ Túsaá de cáhān ní jín nú já ní stēhēn ña já ndasí iyó mānī ña jín ní sīquī já nēe cáhnú inī ní núu ndácá cuāchi ña, visó cuāhā cúu. Sochi tú nēe cáhnú inī ní núu nchiví já iyó jacú-ni cuāchi, de jacú-ni stēhēn jī já mānī jī jín ní, ncachī yā.

⁴⁸ De ní ncāhān yā jín ña: Ja nēe cáhnú inī ní núu ndácá cuāchi nú, ncachī yā.

⁴⁹ Ñúcuán de ndá nchiví yājī stāā jín yā, ní nquijéhé ndá jī cáhān jī: ¿Ní iin cá cúu tēe yáhá já cáhān dē já nēe cáhnú inī dē núu cuāchi? ncachī jī.

⁵⁰ Sochi Jesús ní ncāhān cá yā jín ñahan ñúcuán: Ní ncandíja nú nduhú, de já ñúcuán cúu já ní scácu ní ndóhó núu cuāchi nú. Cuahán de ndusú inī nú, ncachī yā.

8

Tūhun ndá ñahan já jito ña yā

¹ Ñúcuán de ní ncuu jacú quívi, de ní jica nuu Jesús ndácá ñuú nahnú jín ñuú lulí. De nácani yā tūhun váha, de cáchi yā nāsa tátuní Yāā Dios. De ndihúxi úu tēe cúu apóstol, suni jica dē jín yā.

² De suni iyó jacú ñahan jica jín yā, já ní ntavá yā táchi inī sava ña, de ní nasáhá váha yā sava ña já ndóho cuēhē. De iin ña cúu María ñuú Magdala, de inī ñahan ñúcuán ní ntavá yā tjā táchi.

³ De incā ña cúu Juana, ñasíhí Chuza, tēe ndíso tíñú inī vehe Herodes. De incā ña cúu Susana, jín cuāhā cá ñahan já chindeé ña yā jēhe ña ndácá já jín ñuhún yā jín ndá de.

Tūhun yátá tēe jité tatá
(Mt. 13.1-9; Mr. 4.1-9)

⁴ De cuāhā nchiví ndácá ñuú ñúcuán ní nguenda jī núu Jesús. De ní ncututú cuāhā ndasí nchiví, de ní ncāhān yā iin tūhun yátá núu ndá jī:

⁵ Iin tēe jité tatá, ní nquee dē já cuté dē. De tá ní nquijéhé dē jité dē, de jacú tatá ní jité yuhú íchí, de ní jañú nchiví sīquí, de ní nchají-ni ndá saā.

⁶ De jacú cá ní jité núu ñuhun yúu. De ní ntāhví, de ní nchíhí-ni, chí nduú iyó cuāhā cōhyo.

⁷ De jacú cá tatá ní jité mǎhñú núu cáá niqun iñu. De iin nuú-ni ní ntāhví iñu jín, de ní jasí núu.

⁸ De sava ní jité núu ñuhun váha. De tá ní ntāhví, de ní jēhe cuāhā nūnī, chí iin iin tatá ní jēhe jondé ciento, ncachī yā. Ñúcuán de ní ncāhān jee yā: Ndá ndóhó já níni, tee sōho váha nú, ncachī yā.

Nājēhē cúu já cáhān yā maá-ni tūhun yátá
(Mt. 13.10-17; Mr. 4.10-12)

⁹ De ndá tēe scuáha jín yā ní jicá tūhún dē yā ná cuá cáchi tūhun yátá yáhá.

¹⁰ De ní ncāhān yā: Ndá ndóhó, chí sáhá Yāā Dios já cuu jícūhun inī ní tūhun já ní nchiyuhú yáhá, nāsa quívi nchiví ndahá Yāā Dios já tatuní yā núu jī. Sochi sava cá nchiví chí maá-ni jín tūhun yátá cáhān ní jín jī, tácuá visó ndéhé jī de quéndōo jī modo jáá nduú jín jī. De visó jín jín sóho jī, de mā jícūhun inī jī.

Já ní ncachí cāji yā tūhun yátá tēe jité tatá
(Mt. 13.18-23; Mr. 4.13-20)

¹¹ De súcuán cúu já cáhān tūhun yátá yáhá: Tatá ñúcuán cúu tūhun Yāā Dios.

¹² De tatá já ní jité yuhú íchí cúu tá cúu ndá nchiví já jín tūhun, sochi quéndā-ni táchi cúñáhnú, de cándeē tūhun inī áno jī, tácuá mā cándíja jī de mā cácu jī sáhá yā.

¹³ De tatá já ní jité núu ñuhun yúu cúu tá cúu ndá nchiví já jín tūhun, de jétáhví jī de cúsi inī jī jín. Sochi nduú cúcutú tūhun inī áno jī, de jacú-ni quívi cándíja jī. De tá quíji tūndóhó sīquí jī, de jica yátá jī.

¹⁴ De tatá já ní jité mǎhñú niqun iñu cúu tá cúu nchiví jín tūhun, de cuāhān ndá jī de cutéñú jī jín tíñu jī de cúni jī cucuicá jī de cusí inī jī. De nduú jíja jī jín tūhun yā.

¹⁵ De tatá já ní jité núu ñuhun váha cúu tá cúu ndá nchiví jín tūhun, de tūn váha jī, chí iyó váha iyó ndáá áno jī. De jíja jī jín tūhun yā, chí cándíja váha jī.

Tūhun yátá sīquí lámpara
(Mr. 4.21-25)

¹⁶ Tá scuíquín nchiví iin lámpara, de nduú jasí jī ní iin sīquí, de ní nduú chíhi jī chíjin jito. Chí sa jáni jī núu súcún, tácuá cutūu núu ndá nchiví já quívi vehe.

¹⁷ De suni súcuán, nduú iyó ní iin tūhun yíyuhú já má cúni nchiví, chí ndihi-ni tūhun já cáhān jī natūu nijín de cuní nchiví.

¹⁸ Túsaá de cunini váha ndá nú, chí nchiví ja jícūhun inī, stēhēn cá yā núu jī. Sochi nchiví jáá nduú cándíja, chí maá jacú já jáni inī jī já jín jī, de sa naā, ncachī yā.

Tūhun naná yā jín ñanī yā
(Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

¹⁹ Ñúcuán de ní nguenda naná yā jín ndá ñanī yā núu iyó yā. De nduú ní ncuu quívi ndá ña núu yā, sīquí já iyó chitú nchiví.

²⁰ De ní ncachí tūhun iin nchiví núu yā: Naná ní jín ndá ñanī ní íñi ña távehé, de cáhān ña jín ní cúni ña, ncachí jī.

²¹ De ní ncāhān maá yā: Suni naná ní jín ñanī ní cúu ndá nchiví níni tūhun Yāā Dios de squíncuu jī, ncachí yā jín jī.

Já ní jencuifí táchi níhin jín mar ní nsáhá yā
(Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

²² De iin quívi ní nquívi yá iin barco jíin ndá tée scuáha jíin yá, de ní ncāhān yá jíin dē: Ná yáha ó cōhōn incā lado mar. De ní scāca ndá dē barco cuāhān dē.

²³ De juni scāca dē barco de ní nquixīn yá. De ní jīquihī iin tāchī níhin nūū mar. De ja ñatin chitū ndute inī barco, de ndúcú quēe barco.

²⁴ De ní sndóto ndá dē yá, de ní ncāhān dē: Maestro, Maestro, mitan de quēe ó chíjin ndute de naā ó, ncachī dē. De ní nacuiñi yá, de ní ncāhān yá nūū tāchī níhin jíin nūū mar. De ndihī ní jencuiñi, de ní ncuu nañiñi-ni.

²⁵ De ní ncāhān yá jíin ndá tée scuáha jíin yá: ¿Nūcu nduú cándija ndá nú? De ndá máa dē chí ní nchūhú ndasí dē, de sáhvi inī dē, de cáhān dē jíin ndá táhān dē: ¿Ní iin cá cúu tée yáhá já jondé nūū tāchī níhin jíin nūū nduté tátúnī dē, de jétáhvi já cáhān dē? ncachī ndá dē.

*Tēe ñuū Gadara já ndóho tāchī
(Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)*

²⁶ Ñúcuán de ní nquenda yá jíin ndá dē región Galilea, de cuāhān yá región Gadara já iyó incā lado mar Galilea.

²⁷ De tá ní nuu yá nūū ñuhun yíchí, de iin tēe ñuū ñúcuán ní nquenda dē nūū yá. De ja ní ncuu cuāhā cuíyā já ñúhún cuāhā tāchī inī dē. De nduú ñúhún cuítī dē sahma, de ní nduú ndéé dē vehe, chí sa máhñū nūū yíyuhū ndíyī ndéé dē.

²⁸ De tá ní jinī dē nūū Jesús, de ní jécuiñi jiti dē nūū yá, de ní ncana cóhó dē: ¿Nūcu vāji ní nūū sá, Jesús Sēhe Yāa Dios, Yāa cúñáhnú ndasí? Cáhān ndáhvi sá jíin ní já má sndóho ní sáan.

²⁹ Súcuán ní ncāhān dē, chí ja ní ndacu yá nūū ndá tāchī já ná quēe inī dē. De ja ní ncuu cuāhā vuelta já ní nsāhá xēen tāchī dē. De ní nuhnī ndahá dē jēhē dē jíin cadena ní nsāhá nchivī, tácuu nduú ná cuá sáhá dē. De ndihī-ni jēhndé dē, de jínu dē jēhēn dē nūū ñuhun tihá sáhá ndá tāchī.

³⁰ De Jesús ní jicā tūhún yá dē: ¿Nā cuá nāní nú? De ní ncāhān dē: Legión nāní sá. De ní ncāhān dē já súcuán nāní dē, chí ñúhún cuāhā tāchī inī dē.

³¹ De ní ncāhān ndáhvi ndá tāchī ñúcuán jíin yá já má táji yá jí cundasí jí máa yavi cūnú ndasí.

³² De yucu ñúcuán iyó cuāhā quini jitu ti. De ndá tāchī ní ncāhān ndáhvi jíin yá já ná cuāhā yá tūhun quívi ndá inī quini. De ní jēhe yá tūhun.

³³ De ní nquēe ndá tāchī inī tēe ñúcuán, de ní nquívi inī quini. De ndá quini ní jinu ti ní nincava ti iin yuhú cává, de ní nquēe ti inī mar, de ní jihī ti nūū nduté.

³⁴ De ndá tēe jito ti, ní jinī dē já súcuán ní ncuu, de ní nchūhú ndá dē. De ní jinu dē

cuācachī tūhun dē nūū ndá nchivī ñuū jíin ndá rancho.

³⁵ De ní jēhēn ndá nchivī ní jēndéhé jí nāsa ní ncuu. De ní nquenda jí nūū iyó Jesús. De ní jinī jí nūū tēe já ní nquēe ndá tāchī inī, ndéé dē nūū jēhē Jesús, de ñúhún dē sahma, de ja ní nducájí xīnī dē. De ní nchūhú ndá nchivī.

³⁶ De ndá tēe já ní jinī, ní nacani dē tūhun nūū nchivī, nāsa ní ncuu já ní nduvāha tēe já ní ñuhun tāchī inī.

³⁷ Ñúcuán de ndá nchivī ní región Gadara, ní nguijéhe jí cáhān ndáhvi jí jíin yá já ná cújiyo yá quihīn yá, chí yuhú ndasí jí. De ní ndivi yá inī barco já quínohōn yá.

³⁸ De tēe já ní nquēe tāchī inī, ní ncāhān ndáhvi dē jíin yá já cuāhā yá tūhun quihīn dē jíin yá. Sochi Jesús ní ncāhān yá já ná quéndōo dē, de ncachī yá:

³⁹ Cuānohōn vehe nú, de nacani nú tūhun nāsa ñáhnú ndasí tiñu ní nsāhá Yāa Dios ndóho, ncachī yá jíin dē. De cuāhān dē, de ní nacani dē tūhun ní ñuū ñúcuán já nāsa ñáhnú ndasí tiñu ní nsāhá Jesús jíin dē.

Tūhun sēhe sīhī Jairo jíin ñahan já ní nquéhé sahma yá

(Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

⁴⁰ De tá ní nenda Jesús incā lado mar, de ndá nchivī ní ncusiñi inī jí já ní nenda yá, chí ndihī jí ndétu jí yá.

⁴¹ De ní nquenda iin tēe cúñáhnú inī vehe ñi sinagoga, nání dē Jairo. De ní jécuiñi jiti dē nūū jēhē yá, de ní ncāhān ndáhvi dē já ná quihīn yá jíin dē vehe dē.

⁴² Chí iyó iin sēhe sīhī dē já mátúhún jí-ni nūū dē, de iyó jí tá úxi úu cuíyā. De sūchí ñúcuán já ñatin cuú jí. De cuāhān yá jíin dē, de cuāhā nchivī níquín jí yá, de ní nchitú níhin jí ní xīn yá cuāhān jí.

⁴³ De máhñū ndá nchivī cuāhān iin ñahan cúhū, de ja ní ncuu úxi úu cuíyā ndóho ña cuēhē játi níñi ña. De ní jāxīn ña ndihī já névāha ña jíin tēe tátán, de nduú ní nduvāha ña sáhá ní iin dē.

⁴⁴ De ní nquenda ña ichi chátá Jesús, de ní nquéhé ña yuhú sáhmá yá. De ní jencuiñi-ni já játi níñi ña.

⁴⁵ Ñúcuán de ní ncāhān Jesús: ¿Ní iin ní nquéhé sahma ní? ncachī yá. De ndiví jí ní ncāhān jáa nduú ní nquéhé jí. De Pedro jíin ndá tēe iyó jíin dē, ní ncāhān dē: Maestro, ndéhé ní já nchivī cuāhā yáhá ní nchitú níhin jí xīn ní, de cáquihí jí níhín, de mitan jicá tūhún ní ní iin ní nquéhé sahma ní.

⁴⁶ De ní ncāhān Jesús: Nduú chí iin nchivī ní nquéhé sahma ní, chí ní jinī ní já jíin fuerza ní de ní nduvāha iin nchivī, ncachī yá.

⁴⁷ De ní jinī ñahan ñúcuán jáa nduú ní ncúu coo yuhú já ní nsāhá ña. De quisi ña ní nquenda ña, de ní jécuiñi jiti ña nūū jēhē yá.

De jíní jínúú ndá nchiví, de ní ncachí cājí ña nājēhē cúu já, ní nquehé ña yuhú sáhmá yá, jíní já ní nduváha ña-ni.

⁴⁸ De ní ncāhān yá jíní ña: Tíhí, ní ncandíja nú já cuu nasáhá vāha ní ndóhó, de já ñúcuán ní nduváha nú. Cuáhán de ndusií iní nū, ncachí yá.

⁴⁹ De juni cáhān cā yá súcuán, de ní nguenda iin tēe ndēē vehe Jairo, tēe cúñáhnú iní vehe íi sinagoga. De ní ncachí dē nūú Jairo: Ja ní jíhí sēhe síhí ní. De mā sáτέήnú ní cā Maestro, ncachí dē.

⁵⁰ De ní jini Jesús tūhun yáhá, de ní ncāhān yá jíní Jairo: Mā cúyuhú nú, chí candíja nú-ni, de nastécú ní sēhe nú, ncachí yá.

⁵¹ De ní jínú yá vehe, de nduú ní jēhe yá tūhun já quívi ndá nchiví jíní yá, chí maá-ni Pedro jíní Jacobo jíní Juan, jíní tatá naná súchí ñúcuán.

⁵² De cúcuécá iní ndá nchiví ndēē iní vehe, de jácu jí jēhē súchí ñúcuán. Sochi ní ncāhān yá: Mā cuácú ndá nú. Chí ñahan lúli ñúcuán nduú ní jíhí jí, chí quíxín jí-ni, ncachí yá.

⁵³ De ní jácú catá ndá jí já ní ncāhān yá, chí jíní jí já ní jíhí súchí ñúcuán.

⁵⁴ De ní ntiin yá ndahá jí, de ní ncāhān jee yá jíní jí: Tíhí, nacuíñí, ncachí yá.

⁵⁵ De ní natecú jí de ní nacuíñí jí-ni. De ní ndacu yá já ná cuáha ndá já caji jí.

⁵⁶ De ní nsáhvi ndasí iní tatá jí naná jí ndéhé dē. De ní ndacu níhin yá nū dē já má cāchí dē nū ní iin já súcuán ní ncuu.

9

Jā ní ntají yá ndihúxí ūū dē cuānacani dē tūhun

(Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

¹ De ní nastútú Jesús ndihúxí ūū tēe scuáha jíní yá, de ní nsáhá yá já cundiso tñú dē de coo poder dē já tava dē ndá tachí iní nchiví, jíní já nasáhá vāha dē nchiví cúhū.

² De ní ntají yá ndá dē já nacani dē tūhun nāsa tátúni Yāa Dios, jíní já nasáhá vāha dē nchiví cúhū.

³ De ní ncāhān yá jíní dē: Mā cuísó nú já cuetínú ní ichí, ní garrote, ní ñunu, ní stāa, ní xúhūn. De quíhín nū jíní iin-ni camisa, de mā cuísó nú incá.

⁴ De nā-ni vehe quívi ndá nú, de ñúcuán cundēē nū jondē quee tucu ní quíhín nū incá ñuū.

⁵ De tū iin ñuū nduú jétáhví jí ndóhó, de quee ndá nú ñúcuán, de scóyo nú ticāchāa jēhē nū, chí suu cúu já stēhēn nū já iyó cuāchi jí jáa nduú ní jétáhví jí, ncachí yá.

⁶ De ní nquee ndá dē cuāhān dē, ní jicó nū dē ndácá ñuū. De ní nacani dē tūhun vāha nāsa scácu Yāa Dios nchiví, de ní nasáhá vāha dē nchiví cúhū.

Jā ní jíhí Juan tēe scuénduté

(Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

⁷ De Herodes, tēe cúu gobernador, ní níhín dē tūhun ndácá tñú já sáhá Jesús. De ní ncunéhēn iní dē, chí jáni iní sava nchiví cáhān jí já Juan ní natecú dē.

⁸ De sava cā nchiví cáhān já ní nenda Elías, tēe ní nacani tūhun Yāa Dios janahán. De sava cā jí cáhān já ní natecú incá tēe ní nacani tūhun Yāa Dios janahán.

⁹ De ní ncāhān Herodes: Juan chí ní ndacu ní já tēhndē xíní dē. ¿Túsaá de nā tēe cúu yáhá já níhín ní tūhun já sáhá dē cuāhā tñú ñáhnú? ncachí dē. De ní nducú dē modo nāsa cuní dē nūú Jesús.

Jā ní scājí yá ūhūn mil tēe

(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Jn. 6.1-14)

¹⁰ De ní nenda ndá tēe cúu apóstol já ní ntají yá dē ní nacani dē tūhun. De ní ncachí ndá dē nūú yá ndácá tñú já ní nsáhá dē. De ní jeca yá ndá dē cuāhān sūn yá jíní dē iin lugar nūú nduú nchiví, ñatin ñuū Betsaida.

¹¹ De ní jini ndá nchiví, de suni cuāhān ndá jí. De ní jétáhví yá jí, de ní nacani yá tūhun nāsa tátúni Yāa Dios, de ní nasáhá vāha yá nchiví cúhū.

¹² De tá tñú, de ní nguenda ndihúxí ūū apóstol, de ní ncāhān dē jíní yá: Tají ní nchiví cuāhā yáhá ná quíhín jí ndácá ñuū jíní ndácá rancho ñatin yáhá, de nducú jí nūú quendóo jí de cuen jí já caji jí, chí nduú nā cuá iyó yáhá, ncachí ndá dē.

¹³ De ní ncāhān Jesús: Cuāha ndá máa nú já caji jí, ncachí yá. De ní ncāhān ndá dē: Nduú ná névāha sá, chí ūhūn-ni stāa jíní ūū-ni tiacá. De visó tú quícuēen sá stāa caji ndihi nchiví cuāhā yáhá, de ní mā cúu, ncachí dē.

¹⁴ Chí iyó tá ūhūn mil tēe. De ní ncāhān yá jíní ndá tēe scuáha: Cáhān ndá nū jíní nchiví já ná cúndeē sīín cincuenta cincuenta jí, ncachí yá.

¹⁵ De súcuán ní nsáhá ndá dē, de ní jēcundeē ndihi nchiví.

¹⁶ De ní nquehen yá ndihúhūn stāa jíní nduú tiacá ñúcuán, de ní nūcūndēhé yá ichí andiví, de xíhna cā ní nacuetáhví yá nūú Tatá yá. De ní scuáchi yá, de ní jēhe yá nūú ndá tēe scuáha jíní yá, de ní nsají dē nūú ndá nchiví cuāhā.

¹⁷ De ndivíi jí ní nchají, de ní ndahā chíjin jí. De ní nastútú ndá dē pedazo já ní nguendóo, de ní nchítú ūxí ūū ticá.

Jā ní ncachí Pedro já Jesús cúu Cristo

(Mt. 16.13-19; Mr. 8.27-29)

¹⁸ De iin quívi ní ncusín Jesús, jícān táhví yá, de maá-ni ndá tēe scuáha jíní yá iyó dē jíní yá. De ní jicá tūhún yá ndá dē: De nduhū, ¿ní iin cúu ní cāchí ndá nchiví?

¹⁹ De ní ncāhān ndá dē: Sava jí cáhān já cúu ní Juan, tēe já ní scuénduté. De sava cā jí cáhān já cúu ní Elías, tēe ní nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán. De sava cā jí cáhān

jā cúu ní incā tēe nī nacani tūhun yā, de nī natecū dē, ncachī ndá dē.

²⁰ Nūcuán de nī jīcā tūhún yā dē: De ndá maá nú, ¿ní iin cúu nī cáchī ndá nú? De nī ncāhān Pedro: Maá ní cúu Cristo, Yāa jā nī ntajī Yāa Dios, ncachī dē.

*Jā ní ncachī tūhun Jesús jā cuū yā
(Mt. 16.20-28; Mr. 8.30-9.1)*

²¹ Nūcuán de nī ndacu nīhin yā nūū ndá dē jā má cáchī dē tūhun yáhá nūū nī iin nchivī.

²² De nī ncāhān yā: Nduhū, Yāa nī nduu tēe, cánuú jā ndoho ndasí nī. De ndá tēe ñáhnú jín ndá sūtū cūñáhnú jín ndá tēe stéhēn ley janahán, squéne yichī dē nduhū. De cahní dē nduhū, de nūū únī quívi de natecū nī, ncachī yā.

²³ Nūcuán de nī ncāhān yā jín ndihi dē: Nā-nī nchivī tú cúnī jī cuniquín jī nduhū jā scuáha nī jī, de ná cásī jī jā cúnī maá jī, de ná cuniquín jī nduhū ndacá quívi, de cuāha jī tūhun cundoho jī tündóhó jā síquī nī, visó ná cúu jī.

²⁴ Chi tú ní nchivī cúnī jī cácu jī nūū tündóhó jā quíjī nūū jī jā síquī nduhū, túsaá de tñū táhvi jī ní cání. De tú ní nchivī visó ná cúu jī jā síquī nduhū, sochī cutecū jī ní cání.

²⁵ ¿Chi ní cuetifnú visó ná cundeé nchivī nīhīn jī ní ñayivī, de tú quívi jī nūū tñū táhvi jī?

²⁶ Chi tú nā-nī nchivī cúcanoō jī jā síquī nduhū, Yāa nī nduu tēe, jín síquī tūhun cáhān nī, suni sūcuán cucanoō nī jā síquī maá jī, quívi nenda nī. De quívi nūcuán chí vii ndasí cuñáhnú nī, tá cúu nūū cūñáhnú Tatá nī, de suni cūñáhnú ndacá ángel ndoo yā sáhá yā.

²⁷ De ndāā cáhān nī jín ndá nú jā sava tēe iyó yáhá, mā cúu dē chí jondē cunī dē nasa tátunī Yāa Dios jín poder yā, ncachī yā.

*Jā tucu nī nduu yā
(Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)*

²⁸ Nūcuán de tá únā quívi jā ní ncāhān yā ndá tūhun yáhá, de nī ncaa yā iin yucu, cuacacān táhvi yā. De Pedro jín Jacobo jín Juan cuāhān ndá dē jín yā.

²⁹ De juni jīcān táhvi yā, de tucu nī nduu yā, de sahama yā nī nduyaa ndasí, de jéndütē.

³⁰ Nūcuán de nī nguenda úū tēe, nátúhún dē jín yā, de cúu dē Moisés jín Elías, tēe jā nī Iyo janahán.

³¹ De vii ndasí jéndütē ní tēe nūcuán, de cáhān ndúū dē jín yā síquī jā ní ncuñatin jā cuū yā Jerusalén.

³² De Pedro jín ndúū cā tēe iyó jín dē, jīhī ndasí dē māhná, sochī nduu ní nguixín dē. De nī jín ndá dē jā vii jéndütē maá yā jín ndúū tēe íñī jín yā.

³³ De tá nī ncujīyo-nī ndúū tēe nūcuán nūū yā, de nī ncāhān Pedro jín yā: Maestro, nācā vāha jā iyó ndá sá yáhá. De ná sáhá ndá sá

únī vehe ramadá, iin cuu maá ní, de incā cuu Moisés, de incā cuu Elías, ncachī dē. De nduu sáhá dē cuenta nā cuá cúu jā cáhān dē.

³⁴ De juni cáhān dē sūcuán, de nī nguījī iin vícō nūhún, de nī jasi-nī nūū ndá dē. De nī nchūhū ndá dē jā iyó dē chíjin vícō nūhún.

³⁵ De nūū vícō nūcuán nī ncāhān iin tūhun: Yáhá cúu Sēhe nī jā māñī ndasí nī jín. De cunini ndá nú tūhun cáhān yā, ncachī.

³⁶ De tá nī ncuu nī ncāhān tūhun nūcuán, de mátúhún-nī cā Jesús íñī yā nūū ndá dē. De nduu ní ncāhān cuitī cā ndá dē, de ndá quívi nūcuán nduu ní ncáchī dē nūū nī iin jā sūcuán nī jín dē.

*Jā ní nasáhá vāha yā iin sūchī nūhún táchī
inī*

(Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

³⁷ De quívi tēen nī nuu yā jín ndá dē yucu. De cuāhā nchivī nī jētahān jī yā.

³⁸ De māhñū nchivī cuāhā nī ncana jee iin tēe: Maestro, jīcān táhvi sá nūū ní jā cūndēhé nī sēhe yíi sá, chí mátúhún jī-nī iyó nūū sá.

³⁹ De maá-nī jā sáhá xēen táchī jín jī, de cána cohó jī sáhá, de jáhñī yíhī jī, de jée tiñū yuhú jī. De sndóhó jī, de úhvi ndasí siáa jī.

⁴⁰ De nī ncāhān ndāhvi sá jín ndá tēe scuáha jín nī jā ná távā dē táchī, de nduu ní ncúu sáhá dē, ncachī dē.

⁴¹ Nūcuán de nī ncāhān Jesús: Nchivī nīhin ndasí inī cúu ndá nú, chí nduu cándija nú jā cuu nduváhajī. ¿Nāsaa cā quívi cundeé nī jín ndá nú jā cuandee inī nī jín nú? Cuáquēhen sēhe nú ná quíjī jī, ncachī yā.

⁴² De juni vājī jī nūū yā, de nī jicó cáva jī nūū nūhún nī nsáhá táchī, de nī jahñī yíhī jī. De nī ncāhān xēen Jesús nūū táchī, de nī nasáhá vāha yā sūchī nūcuán, de nī nasiáha yā jī nūū tatá jī.

⁴³ De ndiviī nchivī nī nsāhvi inī jī nī jín jī jā ñáhnú ndasí tiñū sáhá Yāa Dios.

*Jā ní ncāhān tucu yā jā cuū yā
(Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)*

De juni sáhvi inī jī ndéhe jī ndacá tiñū jā ní nsáhá Jesús, de nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā:

⁴⁴ Chuhun vāha inī nū tūhun cáhān nī yáhá, de mā náa inī nū, chí nduhū, Yāa nī nduu tēe, nastúu jī nduhū jā quívi nī ndahá ndá tēe xēen.

⁴⁵ Sochī nduu ní jícūhun inī ndá dē jā ní ncāhān yā, chí nduu ní ncúu cuitī jícūhun inī dē. De nī nchūhū ndá dē cātúhún dē yā síquī tūhun jā ní ncachī yā.

*Nī nchivī cúu jā cūñáhnú cā
(Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)*

⁴⁶ Nūcuán de ndá tēe scuáha jín yā nī nguījéhe dē cáhān dē síquī ní iin dē cūñáhnú cā.

⁴⁷ De nī jini Jesús jā sūcuán jāni inī ndá dē. De nī ntīin yā ndahá iin sūchí lúli, de nī jani yā ji xiín yā.

⁴⁸ De nī ncāhān yā jīn ndá dē: Nā-ni nchivī tú jā sīquī nduhū jétáhvī ji sūchí lúli yáhá, de nduhū jétáhvī ji. De nchivī jā jétáhvī nduhū, suni jétáhvī ji Yāā jā ní ntají nduhū vāji nī. De nchivī nūu cā māhñū ndá nú, suu ji cūñáhnū cā, ncachī yā.

Nchivī jāā nduū cāhān sīquī yā, inī ji jīn yā (Mt. 9:38-40)

⁴⁹ Ņūcuán de nī ncāhān Juan: Maestro, nī jini ndá sá iin tēē jā jīn sivi ní távā dē tāchī inī nchivī. De nī jasi ndá sá jā sáhá dē, chi nduū jica dē jīn ó, ncachī dē.

⁵⁰ De nī ncāhān Jesús jīn dē: Mā cāsī nū jā sáhá dē, chi tēē jāā nduū cāhān contra sīquī ó, inī dē jīn ó, ncachī yā.

Jā ní ncāhān yā nūu Jacobo jīn Juan

⁵¹ De nī ncuñatin quīvī jā quínohōn yā andivī, de nī jani téyū inī yā jā quihīn yā Jerusalén.

⁵² De nī ntají yā sava tēē nī jēcōsō nūu dē jīn tūhun jā vāji yā. De cuāhān ndá dē iin űūu Samaria tácuā nducú dē nūu quendōo yā.

⁵³ Sochi nchivī Samaria nduū ní jēhe ji vehe ndōo yā, chi nī jini ji jā jondē Jerusalén quihīn yā.

⁵⁴ De Jacobo jīn Juan, nduū tēē scuáha jīn yā, nī jini dē jā sūcuán cúu, de nī ncāhān dē jīn yā: Señor, ¿á cūnī ní jā ndacu ó tiñū jā quijī űuhūn ichi andivī, de naā nchivī yáhá, tá cúu nūu ní nsáhá Elías, tēē nī nacani tūhun janahán? ncachī dē.

⁵⁵ Ņūcuán de nī ndicó coto Jesús nūu nduū dē, de nī ncāhān yā nūu dē: Nduū jini ndá nú nā nūu vāji tūhun cāhān nū.

⁵⁶ Chi nduhū, Yāā nī nduu tēē, nduū vāji nī jā snáa nī nchivī, chi sa vāji nī jā scācu nī nchivī, ncachī yā. Sá de cuāhān yā jīn ndá dē incā űūu.

Tūhun nchivī jā cūnī ji cuniquīn ji yā (Mt. 8:19-22)

⁵⁷ De juni jica ndá dē jīn yā ichi, de nī ncāhān iin tēē jīn yā: Señor, cuniquīn sá ní cōhōn ní-ni cúu nūu quihīn ní, ncachī dē.

⁵⁸ De nī ncāhān Jesús jīn dē: Ndácá xūncuii chi íyó yavī cava ti, de ndá saā suni íyó tacā ti. Sochi maā nī, Yāā nī nduu tēē, nduū nūu cūsūn nī, ncachī yā.

⁵⁹ De nī ncāhān yā jīn incā dē: Cuniquīn nduhū ná cōhōn. De nī ncāhān dē: Señor, cundetū ní de ná quichuhū sá tatá sá xihna cā, ncachī dē.

⁶⁰ De nī ncāhān Jesús jīn dē: Sndóo ndá ndīyi, ná chūhū ndá cā ndīyi, chi ndīyi cúu ndá nchivī jāā nduū cándija. De maā nú, chi quihīn nū nacani nū tūhun nāsa tátūnī Yāā Dios, ncachī yā.

⁶¹ Ņūcuán de suni nī ncāhān incā dē: Señor, cūnī sá cuniquīn sá ní, de cuāha nī tūhun jā xihna ná quicāhān sá jīn nchivī vehe sá, ncachī dē.

⁶² De nī ncāhān Jesús jīn dē: Tú nā-ni tēē quijéhé dē cuniquīn dē nduhū, de tú maā-ni jā nācani cuécá inī dē sīquī ndácá jā ní sndóo dē, túsaá de cúu dē tá cúu iin tēē sátíñū jīn arado, de jícó coto dē ndéhé dē ichi véhe dē. Túsaá de nsūu tēē vāha cúu dē jā cuniquīn dē nduhū sīquī tiñū tátūnī Yāā Dios, ncachī yā.

10

Jā ní ntají yā űnī xico űxī dē

¹ De tá nī ncuu ndácá tiñū yáhá, de maā Jětōhō ó nī nacāji yā űnī xico űxī cā dē. De nī ntají yā ndihuū ndihuū dē jā cosō nūu dē nūu yā quihīn dē ndácá űūu jīn ndácá lugar nūu jā űatin quihīn maā yā.

² De nī ncāhān yā: Ndá nchivī yáhá chi cúu ji tá cúu trigo jā tēhndē, de ndāā jā cuāhā cúu, de tēē jā quehndē chi jacū dē-ni cúu. Túsaá de cācān táhvī ndá nú nūu maā Jětōhō nū Yāā Dios jā ná tetíñū yā cuāhā tēē quehndē dē trigo, cúu jā nacani dē tūhun yā nūu nchivī.

³ De cuāhān ndá nú, de ná cāchi tūhun nī nūu nū jā tetíñū nī ndá nú quihīn nū tá cúu ticāchī lúli māhñū yhi.

⁴ De mā cuīsó nū űunū, nī itīn xūhūn, nī nījān. De ichi mā cúcuéé nū jā natūhūn nū jīn nī iin nchivī.

⁵ De nā-ni vehe quīvi ndá nú, de xihna cā cāhān nū: Ná quijī tūhun ndeé tūhun sīi inī nūu ndá nú, nchivī vehe yáhá, cachi nū.

⁶ De tú vehe űūcuán íyó nchivī vāha, de tūhun ndeé jā ní ncāhān nū jini sīquī ji. De tú nduū, de tūhun ndeé jā ní ncāhān nū mā jini sīquī ji.

⁷ De suni vehe űūcuán cundeé nū, de caji nū coho nú jā cuāha nchivī nūu nū. Chi sīquī tiñū jā nācani nū tūhun nūu nchivī, de cānuū coto ji ndá nú. De mā cūndeé nū quéhén vehe, chi iin-ni vehe.

⁸ De nā-ni űūu quīvi ndá nú, de tú cuetáhvi ji ndóhó, de caji nū nā-ni cúu jā cuāha ji nūu nū.

⁹ De nasáhá vāha nū ndá nchivī cūhū űūu űūcuán. De cachi nū nūu ji: Ja ní ncuñatin jā tátūnī Yāā Dios nūu ndá nú, cachi nū.

¹⁰ De nā-ni űūu quīvi ndá nú, de tú mā cuetáhvi ji ndóhó, de quee nū inī calle űūcuán de cāhān nū:

¹¹ Jondē ticāchāā űūu ndá nú yáhá jā ní ntīin jēhē nī, ná scóyo nī jā cúu seña jā íyó cuāchi ndá nú jāā nduū ní jétáhvī nū. De cunahān ndá nú jā Yāā Dios ja nī ncuñatin yā jā tátūnī yā nūu nū nīcu. Cachi ndá nú.

¹² De cāhān nī jīn ndá nú jā quīvi juicio de xēēn cā coo castigo sīquī űūu jā sáhá sūcuán nsūu cā jā coo sīquī űūu Sodoma nūu ní nsáhá ndasi nchivī cuāchi.

Jā ní ncāhān yā nūū sava űuū nīhin inī
(Mt. 11.20-24)

¹³ Nācā xēen cundoho ndá nú, nchivī űuū Corazin. De nācā xēen cundoho ndá nú, nchivī űuū Betsaida. Chi tú inī űuū Tiro jíin űuū Sidón ní nsáhá ní tiñu űáhnú já ní nsáhá ní inī űuū maá nú, de űamā nacani inī nchivī űuū űúcuán já sndóo ji cuāchi ji nīcu. De sáhá ji seña já stéhēn já nācani inī ji sīquī cuāchi ji, chi cuhun ji sahma túún de chihi ji yāā xīnī ji nīcu.

¹⁴ Túsaá de quīví juicio de xēen cā coo castigo sīquī ndá nú nsūū cā já coo sīquī űuū Tiro jíin űuū Sidón.

¹⁵ De ndá ndóhó nchivī űuū Capernaum, ¿á jáni inī nū já cuñáhnú nū tá cúu iin já cāa cuāhān ichi andiví? Nduú chi sa cuun nū quihīn nū jondē lugar nūū íyó ndá ánó ndīyī, ncachī yā.

¹⁶ De nī ncāhān cā yā jíin ndá tēe já taji yā quihīn: Nchivī já tee sōho tūhun já cáhān ndá nú, suni tee sōho ji já cáhān maá nī. De nchivī já squéne yichī ndóhó, suni nduhū squéne yichī ji. De nchivī já squéne yichī nduhū, suni squéne yichī ji Yāā já ní ntaji nduhū vāji nī, ncachī yā.

Jā ní nenda ndá tēe já ní ntaji yā

¹⁷ De nī nenda ndihūnī xico űixī tēe űúcuán, de cúsi inī ndá dē, de cáhān dē jíin Jesús: Señor, jondē ndá táchī jétahví ji nūū sá já jíin síví maá ní, ncachī ndá dē.

¹⁸ De nī ncāhān yā jíin dē: Súcuán cúu, chi nī jini nī já modo iin taja nī nincava Satanás ichi andiví, chi nī ncandēē nī ndihī poder.

¹⁹ De mitan de ja nī jēhe nī poder nūū ndá nú já cuāñū nū sīquī ndá cōō jíin tishmā, cúu já cundeē nū sīquī ndacá fuerza maá já jíin űhví yóhó, de nduú nā cuá sáhá jíin nū.

²⁰ Sochi mā cúsi inī ndá nú maá-ni já jétahví ndá táchī nūū nū, chi sa cúsi cā inī nū já yósó síví nū jondē andiví, ncachī yā.

Jā ní ncusi inī Jesús
(Mt. 11.25-27; 13.16-17)

²¹ De suni hora űúcuán ní ncusi inī Jesús ní nsáhá Espíritu Santo, de nī ncāhān yā: Ná cútahví sá nūū ní Tatá, já cúu ní Jētohō andiví jíin űayiví. Chi nī jasi ní ndacá tūhun ndichí ní, já má cūnī nchivī ndichí jíin nchivī tūha cuenta űayiví yáhá. De nī stéhēn ní nūū ndá nchivī cúu tá cúu sūchí lúli. Chi súcuán ní jétahān inī ní Tatá, ncachī yā.

²² De nī ncāhān cā yā: Ndiiví nī jēhe Tatá ní nūū nī. De nduú jíin ndá nchivī ní iin cúu nduhū, Sehe Yāā Dios, chi maá-ni Tatá ní cúu já jíin yā nduhū. De nī nduú jíin nchivī nása Yāā cúu maá Tatá, chi maá-ni Sehe cúu já jíin. De íyó nchivī já cúni maá Sehe stéhēn yā nūū ji nása Yāā cúu Tatá yā, de maá ji suni cūnī ji, ncachī yā.

²³ űúcuán de nī ndéhé yā nūū ndá tēe scuáha jíin yā, de nī ncāhān yā jíin ndá máa

dē-ni: Nācā ndetū ndá nchivī já ndéhé tiñu űáhnú já ndéhé ndá máa nú.

²⁴ Chi cáhān ní jíin nū já cuāhā ndá tēe ní nacani tūhun Yāā Dios, jíin cuāhā ndá rey, ní ncuu inī dē cūndéhé dē já ndéhé ndá máa nú, de nduú ní jini dē. De nī ncuu inī dē cūnini dē já níni ndá máa nú, de nduú ní jini dē, ncachī yā.

Tūhun tēe Samaria, tēe vāha inī

²⁵ űúcuán de iin tēe stéhēn ley janahán, ní nacuiñī dē, de nī jēcāhān dē jíin Jesús já coto túni dē yā. De nī jicā tūhún dē: Maestro, ¿ná cuá sáhá sá de nīhīn táhvi sá cutecū sá níí cání andiví? ncachī dē.

²⁶ De nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nāsa yósó nūū tutū ley? ¿Nāsa cáhān já cáhvi nū? ncachī yā.

²⁷ De tēe űúcuán ní ncāhān dē nása cáhān nūū tutū: Coo manī ndasi nū jíin maá Jētohō nū Yāā Dios, jondē jíin inī jíin ánó nū, jíin níí fuerza nū, jíin níí jáá ntūnī nū. De cundáhvi inī nū táhān nū tá cúu nūū cundáhvi inī nū maá nú, cáchī tutū, ncachī dē.

²⁸ De nī ncāhān yā jíin dē: Vāha nī ncāhān nū. De tú cuu sáhá nū súcuán de nīhīn táhvi nū cutecū nū níí cání, ncachī yā.

²⁹ De tēe űúcuán cúni dē já quendōo ndāā dē nūū yā jíin tūhun já ní jicā tūhún dē, de nī ncāhān dē: ¿De nī nchivī cúu ndá táhān sá? ncachī dē.

³⁰ űúcuán de nī ncāhān Jesús: Iin tēe ní nquee dē Jerusalén, ní ncuun dē cuāhān dē űuū Jericó. De ichi nī nguenda ndá tēe cuñhá nūū dē, de nī ncandēē ndihī ndatíñú dē, de jondē sahma űūhún dē. De nī ncani nāvāha ndá tēe űúcuán dē, jondē já űatin cuū dē nīcu. De nī sndóo ndá, de cuāhān ndá.

³¹ De ichi űúcuán ní ncāhā iin sūtū cuāhān dē, de nī jini dē nūū tēe űúcuán, de nī nsáhá jīyo dē-ni cuāhān dē.

³² De saá-ni iin tēe grupo levita já sátiñú inī templo, vāji dē ichi űúcuán, de suni ní jini dē nūū tēe űúcuán, de nī ncāhā jicā dē-ni cuāhān dē.

³³ De iin tēe nación Samaria, suni jicā dē ichi űúcuán. De nī jini dē nūū tēe űúcuán, de nī ncundáhvi inī dē.

³⁴ De nī nguenda dē nūū cáá tēe űúcuán, de nī nchuhun dē aceite jíin vino nūū ní ntacuehē, de nī juhnī dē sahma nūū. De nī nchisó dē tēe űúcuán sīquī quiti dē, de cuāhān dē jíin tēe űúcuán iin mesón, de nī jito dē.

³⁵ De quīví téen, hora já quihīn dē, de nī ntavá dē űū xūhún cāa, de nī jēhe dē nūū tēe xíí mesón, de nī ncāhān dē: Coto ní tēe yáhá, de tú cāxīn ní cā xūhún jíin dē, de tá nenda sá de nachunáá sá, ncachī dē.

³⁶ ¿Túsaá de nása jáni inī nū? Já ndinúnī tēe űúcuán, ¿nī iin dē ní nsáhá cuenta já táhān dē cúu tēe já ní nguenda jácuñhá nūū? ncachī yā jíin tēe stéhēn ley janahán.

³⁷ De nī ncāhān dē: Tēe jā nī ncundáhvi inī tēe jā nī ntacuehé, visó tēe űuú jícá cúu dē, ncachī dē. űúcuán de nī ncāhān Jesús jín dē: Cuáhān túsáá, de suni súcuan cundáhvi inī nū ndacá nchivī, ncachī yā.

Jā ní űyō yā vehe Marta jín María

³⁸ Sá de nī nquehen tucu yā ichi cuāhān yā, de nī jín yā iin űuú lulí. De iin űahan nání Marta nī ncana űa yā nī jēhēn yā vehe űa.

³⁹ De Marta, íyó iin cūhū űa nání María. De María nī jēcundē űa nū jēhē Jesús, nīnī űa ndacá tūhun jā cāhān yā.

⁴⁰ De Marta chī cútēñū űa jín cuāhā tiñu sáhā űa. De nī nquenda űa nū yā, de nī ncāhān űa: Señor, ¿á nduú sáhā ní cuenta jā cūhū sá ní sndóo űa sáan nū tiñu? De cāhān ní jín űa ná chindeé táhān űa jín sá, ncachī űa.

⁴¹ De nī ncāhān Jesús jín űa: Marta, nācā ndhivī ndasí inī nū jín cuāhā tiñu, de ndasí sndóho nū maá nū jín.

⁴² De íyó iin-nī tiñu cánuú. De María chī nī nacāji űa tiñu cánuú, suu jā ndhivī inī űa síquī tūhun Yāā Dios, de mā cāndeé űa nū tiñu űúcuán, ncachī yā.

11

Jā ní stēhēn yā nāsa cācān táhvī dē
(Mt. 6.9-13; 7.7-11)

¹ De iin quívi íyó Jesús iin lugar, jícān táhvī yā. De tá nī ncuu nī jícān táhvī yā, de iin tēe scuáha jín yā, nī ncāhān dē: Señor, stēhēn ní nū ndá sá nāsa cācān táhvī sá, tá cúu nū ní stēhēn Juan nū ndá tēe nī scuáha jín dē, ncachī dē.

² De nī ncāhān yā jín ndá dē: Jā cācān táhvī ndá nū, de suha cāhān nū: Tatá ndá sá jā ndēe ní andiví, níní ná cóo yínúhūn sá nū ní, chī Yāā ī cúu ní.

De űúhūn inī sá jā űamā ná quíji quívi tatúní ní ní űayíví yáhā.

De ná cóo ndacá tiñu jā jétahān inī maá ní, tá cúu nū íyó inī andiví, suni súcuan ná cóo inī űayíví.

³ Stāā jā tēcū ndá sá ndacá quívi, cuāha ní nū sá mitan.

⁴ De cune cáhnū inī ní nū cuāchi jā sáhā ndá sá nū ní, tá cúu nū nēe cáhnū inī ndá sá nū nchivī jā sáhā cuāchi nū sá.

De mā cuāha ní tūhun jā coto túní tēhī sáan, chī sa scácu ní sáan nū ndacá jānehēn. Cachī ndá nū, ncachī yā.

⁵ De nī ncāhān cā yā: Tú ní iin nū íyó iin amigo nū, de quíhīn nū vehe dē sava űuú de cāhān nū jín dē: Amigo, tanúú nū űnī stāā nū ní.

⁶ Chī iin amigo ní jā jícā viaje, ní nquenda dē vehe ní, de nduú ná cuá névāha ní jā cuāha ní cají dē, cachī nū.

⁷ De cāhān tēe ndēe inī vehe: Mā stāhān nū nduhū, chī jā ndasí viéhé ní, de ja quíxīn ní jín ndá sēhe ní, de mā cúu nacōo ní jā taji ní nū nū, cachī dē.

⁸ De cāhān ní jín ndá nū, visó mā nácōo dē taji dē nū nū síquī jā cúu dē amigo nū, sochī síquī jā stāhān ndasí nū dē, jā űúcuán nacōo dē taji dē ndhī jā jín űúhūn nū.

⁹ Túsáá de cāhān ní jín ndá nū jā suni súcuan cācān táhvī nū nū Yāā Dios, de taji yā nū nū. De nducú nū ndacá jā váha jā íyó nū yā, de nīhīn nū. De cācān táhvī nū jondē nīhīn nū, tá cúu nū sáhā nchivī jā scájān viéhé jondē nune quívi jī.

¹⁰ Chī ndacá nchivī jā jícān, cuāha yā nū jī. De nchivī nducú, chī nīhīn jī. De nchivī cāhān, nune yā ichi jā nīhīn jī jā cúni jī.

¹¹ ¿De ní iin nū cúu tatá, de tú sēhe nū jícān jī stāā nū nū, de á cuāha nū iin yūu nū jī? De tú jícān jī iin tiacá, ¿de á cuāha nū iin cóo nū jī?

¹² De tú jícān jī iin ndiví, ¿de á cuāha nū iin tīsumā nū jī? Nduú cuítí jā súcuan.

¹³ Túsáá de ndá máá nū visó nchiví íyó cuāchi cúu nū, de jíní ndá nū cuāha nū jā váha nū sēhe nū. De nā oncá cúu maá Tatá nū andiví jā má cuāha yā Espiritu Santo nū nchiví jícān nū yā, ncachī yā.

Jā ní ncāhān ndá dē jā sátiñū yā jín fuerza Satanás
(Mt. 12.22-30; Mr. 3.19-27)

¹⁴ De távā yā iin tēhī inī iin tēe, jā ní ncuñíhīn dē ní nsáhā. De tá ní nquee tēhī, de ní nacahān tēe jā ní ncuñíhīn. De ní nsáhvi inī ndá nchiví ndēhé jī.

¹⁵ Sochī sava nchiví ní ncāhān jī: Jín fuerza Satanás jā cúñáhnū nū ndá tēhī, de távā tēe yáhā ndá tēhī inī nchiví, ncachī jī.

¹⁶ De sava cā jī cúni jī coto túní jī yā, de ní jícān jī jā sáhā yā jā coo iin seña ichi andiví.

¹⁷ De maá yā chī jíní yā jā súcuan jāni inī ndá jī, de ní ncāhān yā: Ndacá nación jā sáhā síin maá de cánāā maá, túsáá de snāā jā íyó váha maá. De tú nchiví iin vehe sáhā síin maá de cánāā maá, de mā cúu cā cundee cáhnū jī.

¹⁸ De saá-ni Satanás, tú sáhā síin maá jín ndá táhān tēhī, ¿de nāsa cuíñí nīhīn jā tatúní túsáa? Chī cāhān ndá nū jā jín fuerza Satanás távā ní ndá tēhī.

¹⁹ De tú súcuan cúu de ndá nchiví scuáha jín ndá nū, ¿nā jín fuerza távā maá jī tēhī? Túsáá de ndá máá jī cachī jī jā ní stíví ndasí nū ní ncāhān nū jā távā ní tēhī jín fuerza Satanás.

²⁰ De nduú chī jín fuerza Yāā Dios cúu jā távā ní tēhī. Túsáá de ja ndēe Yāā Dios māhñū ndá nū jā tátúní yā.

²¹ De tú iin tēe ndacuí jito dē vehe dē jín tūjī dē, túsáá de ní iin ndatíñū dē mā ndóñúhūn.

²² De tú quiji incā tēe ndacuī cā, de cundee jīn tēe ñūcuán, túsaa de candeē tūjī dē jā jito dē vehe dē, de sáhā dē nāsa cúnī maá dē jīn ndatūñū jā candeē dē. De tá nūū cúu tēe ndacuī cā ñūcuán, sūcuán cúu maá nī nūū Satanás.

²³ De nchivī jāá nduú íyó māñī jīn nī, túsaa de jīnī ūhvī jī nduhū. De nchivī jāá nduú nástútū jīn nī, túsaa de sa scútē nuu jī nchivī jā vāji nūū nī.

*Tāchī jā nástútū táhān ndīvi inī nchivī
(Mt. 12.43-45)*

²⁴ Tú nī nqee iin tāchī inī iin tēe jāá nduú cándija, de jīca nuu nūū ñuhun tihā, ndúcú nūū natátú, de nduú nīhīn, sá de jāni inī maá: Ná quínohōn nī vehe nūū nī nqee nī.

²⁵ De tá nī nenda tucu, de jīnī jā tēe jāá nduú cándija, cúu dē tá cúu iin vehe jā nī ndundo.

²⁶ Ñūcuán de jéhēn jénacuēca ūjā cā tāchī nēhén cā nsūū cā maá. De quívi ndá inī tēe ñūcuán de jécundeē ndá. Túsaa de xēen cā cundoho tēe ñūcuán jā sándihī nsūū cā jā xīhna ñūhún, ncachī yā.

Nācā ndetū nchivī nīni tūhun yā

²⁷ De junī cáhān yā tūhun yáhā, de iin ñahan inī māññū nchivī cuāhā, nī ncāhān jee ña jīn yā: Nācā ndetū ñahan jā nī scácu ña nī de nī scáxīn ña nī, ncachī ña.

²⁸ De nī ncāhān yā: Sa ndetū ndasí cā ndá nchivī nīni tūhun Yāa Dios de squíncuu jī, ncachī yā.

Jā nī jīcān ndá nchivī jāá nduú cándija iin tiñū ñáññū

(Mt. 12.38-42; Mr. 8.12)

²⁹ De nī ntacā cuāhā cā nchivī nūū Jesús, de nī nquijéhe yā cáhān yā: Nchivī tiempo mitan chí maá-nī jā sáhā nēhén jī. De jīcān jī iin tiñū ñáññū jā stéhēn tú Yāa jā nī ntají Yāa Dios cúu nī. De nduú nā incā tiñū ñáññū stéhēn nī nūū jī, chí maá-nī tiñū ñáññū tá cúu nūū nī ncuu jīn Jonás, tēe nī nacani tūhun Yāa Dios janahán.

³⁰ Chí tá cúu nūū nī jīnī nchivī ñūū Nínive jā nī ncuu iin tiñū ñáññū jīn Jonás, suni sūcuán cunī nchivī tiempo yáhā jā coo iin tiñū ñáññū jīn nduhū, Yāa nī nduu tēe, jā quetáhān jīn modo jā nī ndoho Jonás.

³¹ De reina jā nī ncuñáññū nación ichi sur, natecū ña jīn nchivī tiempo yáhā, quívi juicio jā sáhā ndāā yā cuāchi, de cāhān ña cuāchi siquī jī. Chí jondé jicā ndasí nī nquiji ña nī nīnī ña ndá tūhun ndíchí jā nī ncāhān rey Salomón, de nī ncandija ña. De mitan chí cuñáññū cā nduhū, Yāa íyó yáhā, nsūū cā Salomón, de nduú cándija ndá nū nduhū.

³² De ndá nchivī ñūū Nínive nūū nī nacani Jonás tūhun, natecū jī jīn nchivī tiempo yáhā, quívi juicio jā sáhā ndāā yā cuāchi, de cāhān jī cuāchi siquī nchivī yáhā. Chí ndá

maá jī nī nacani inī jī nī sndóo jī cuāchi jī quívi jā nī nacani Jonás tūhun nūū jī. De mitan chí cuñáññū cā nduhū, Yāa íyó yáhā, nsūū cā Jonás, de nduú cándija ndá nū nduhū.

*Tūhun yátá siquī lámpara
(Mt. 5.15; 6.22-23)*

³³ Tá nástīn nchivī iin lámpara, de nduú chíyuhū jī, nī nduú chíhī jī chíjīn iin cajón. Chí sa jāni jī nūū sūcún, tácuu cutūu nūū ndá nchivī jā quívi vehe.

³⁴ De tīnūū ndá nū cúu tá cúu lámpara nūū yiqui cúñu nū. Túsaa de tú tīnūū nū íyó nījīn, de nī-nī yiqui cúñu nū cunijīn. Sochi tú nduú íyó nījīn tīnūū nū, de nī-nī yiqui cúñu nū íyó neē.

³⁵ De suni sūcuán cúu ánō nū, de coto ndá nū jā má cāñī nēhén inī nū, tácuu mā cóo neē inī ánō nū.

³⁶ Chí tú sáhā ndá nū maá-nī tiñū váha, de nduú nā tiñū nēhén sáhā nū, túsaa de luz yā cunijīn váha inī ánō nū, tá nūū cúu iin lámpara jā sáhā jā cunijīn váha, ncachī yā.

*Jā nī ncāhān yā jā íyó cuāchi ndá dē
(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)*

³⁷ De tá nī ncuu nī ncāhān yā, de iin tēe grupo fariseo nī ncana dē yā jā caji yā stāā vehe dē. De nī nquívi yā, de nī jécundeē yā mesa jā caji yā stāā.

³⁸ De tēe fariseo nī nsāhvi inī dē ndéhé dē jāá nduú squíncuu yā costumbre jā nandahā yā de caji yā stāā.

³⁹ De nī ncāhān maá Jētoho ō jīn dē: Ndá ndóhó tēe fariseo, chí modo jā náquete nū yātā vāsō jīn cōhō, cúu jā nándahā nū. De ichi inī ndá nū chí ñūhún maá-nī tūhun cuñhā jīn tūhun nēhén.

⁴⁰ Tēe naā cúu ndá nū. ¿A nduú jīnī nū jā Yāa jā nī nsáhā yiqui cúñu nū, suni nī nsáhā yā ánō nū?

⁴¹ De jā jéhe ndá nū caridad nūū nchivī ndāhvī, de sáhā nū siquī jā cundāhvī ndija inī nū jī. De sūcuán de coo ndāā ánō nū.

⁴² De nācā xēen cundoho ndá nū tēe fariseo, chí squíncuu nū ndācā tiñū lúli, de nduú squíncuu nū tiñū cānuú. Chí sáhā ndá nū ūxī ūxī nuhnī mīnu jīn ruda jīn ndācā yuvā, de sócō nū iin iin jā ūxī nūū Yāa Dios. Sochi nduú sáhā cuitī nū tiñū ndāā, nī nduú íyó māñī nū jīn Yāa Dios. Ndācā yáhā cānuú jā sáhā nū nīcu, de suni mā sndóo nū jā sócō nū ndá yūcū ñūcuán.

⁴³ De nācā xēen cundoho ndá nū tēe fariseo, chí jétahān inī nū cundee nū nūū silla yíñuhún cā inī vehe īī sinagoga, de jétahān inī nū jā cāhān yíñuhún nchivī jīn nū nūū yáhvi.

⁴⁴ De nācā xēen cundoho ndá nū tēe stéhēn ley janahán, jīn ndá nū tēe fariseo, chí tēe stāhvī-nī cúu nū. Chí cúu nū tá cúu iin yaví

ndiŷi jáa nduú nijín, chi snáa nū ánō nchiví, de nduú jini ji já súcuan sáhá nū ji, ncachí yā.

⁴⁵ De nī ncāhān iin tēe stēhēn ley janahán: Maestro, já cāhān nī ndācá tūhun yáhá, de suni sīquí ndá máa sá nī ncāhān nī, ncachí dē.

⁴⁶ De nī ncāhān yā: Suni nācā xēen cundoho ndá nū tēe stēhēn ley janahán. Chi suni stēhēn nū ndācá ley já ní ntavā maá nū já vījín sáhá, de nduú cūndeē nchiví squíncuu ji. De ndá máa nū chi nī iin xīnī ndáhá nū nduú scāndā nū já squíncuu nū.

⁴⁷ Nācā xēen cundoho ndá nū. Chi sáhá ndá nū namā ndá ndiŷi tatā nū, tēe nī nacani tūhun Yāa Dios janahán. De suni ndá tatā nū nī jahni ndá tēe űncuán.

⁴⁸ De já sáhá nū súcuan cúu já quétáhān nū jín ndá dē sīquí tiñu já ní nsáhá dē. Chi ndá máa dē nī jahni ndá tēe űncuán, de ndá máa nū chi sáhá nū namā sīquí dē.

⁴⁹ Já űncuán cúu já jondē janahán nī ncāhān Yāa Dios iin tūhun ndichí: Tají nī ndá tēe nacani tūhun nī jín ndá tēe cúu apóstol quihín dē nū ndá ji. De sava dē cahni ji, de sava cā dē cuni űhvi ji, ncachí Yāa Dios.

⁵⁰ De súcuan dē sīquí nchiví tiempo yáhá ná cūndeē cuāchi já ní jahni tatā ji ndá tēe nī nacani tūhun Yāa Dios, jondē tá nī jēcāva ñayiví jín jondē mitan,

⁵¹ jondē Abel jín jondē Zacarías, tēe já ní jahni ndá dē sava mähñú altar jín cuarto ī inī templo. Túsaá de cāhān nī jín ndá nū já sīquí nchiví tiempo mitan cundeē ndācá cuāchi űncuán.

⁵² Nācā xēen cundoho ndá nū, tēe stēhēn ley janahán, chi jāsí nū ichi já jicūhun inī nchiví tūhun yā. De nī ndá máa nū nduú cūnī nū jicūhun inī nū, de nī nduú jéhe nū tūhun já jicūhun inī nchiví já cūnī, ncachí yā.

⁵³ De já ní ncāhān yā ndá tūhun yáhá, de ndá tēe stēhēn ley janahán jín ndá tēe fariseo, nī nquiti ndasí inī dē nī jini dē yā. De nī nquijéhé dē stīchí dē yā sīquí cuāhā cā tūhun.

⁵⁴ De ndúcú ndá dē modo tú sanaa de stíví yā tūhun cāhān yā, tácuva nīhīn dē cuāchi sīquí yā.

12

Sīquí tūhun stáhvi já cāhān ndá tēe fariseo (Mt. 10.26-27)

¹ De juni súcuan cúu, de nī ncututú cuāhā mīl nchiví, chi jondē jáñu ji sīquí jéhe táhān ji. De xihna cā nī nquijéhé yā cāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Coto má cándija ndá nū levadura ndá tēe grupo fariseo, chi suu cúu tūhun stáhvi já cāhān ndá dē. Chi jite nuu nū ndá nchiví tá cúu nū sndāa levadura ñujan.

² Chi ndācá tūhun stáhvi mā quéndōo yuhū cuití, chi ndihí natūu nijin de cuni nchiví.

³ Túsaá de suni ndá ndóhó, ndācá tūhun já ní ncāhān nū jáa nduú ní jini nchiví, iin quiví de cuni vāha ji. De ndācá tūhun já ní ncāhān yuhū nū já ndasí viéhé, iin quiví de cāhān jee nchiví yātā ndācá vehe.

Jā ní ncachí yā ní iin cúu já cuyühú ó (Mt. 10.28-31)

⁴ Cāhān nī jín ndá nū, amigo: Mā cuyühú nū nchiví já cahni yiqui cúñu nū, chi tá nī jahni ji ndóhó, de nduú nā cuá cuu cā sáhá ji.

⁵ De ná cáhí nī nū nū ní iin cúu já cuyühú nū: Já cuyühú nū cúu Yāa Dios já tú sáhá yā já cuú nū, de iyó poder yā já chuhun yā ndóhó infierno. Suu maá yā cúu já cuyühú nū já má stívi nū nū yā.

⁶ De ndācá saā chi nduú yāhvi ndéē tī, chi jondē űhūn tī já űū centavo. De nī iin tī nduú náa inī Yāa Dios jáa nduú jito yā tī.

⁷ De ná oncá cúu ndá máa nū, chi jondē ndihí ixi xīnī nū já nī ncahvi yā. Túsaá de mā cuyühú ndá nū, chi cánuú ndasí cā ndá máa nū nū yā nsūū cā cuāhā ndá saā.

Nchiví já jétühún ji Jesucristo nū incā nchiví

(Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ De cāhān nī jín ndá nū já ndācá nchiví já cuetühún nduhū nū incā nchiví, de saā-ni nduhū, Yāa nī nduu tēe, cuetühún nī ji nū ndá ángel Yāa Dios.

⁹ De ndācá nchiví já má cuetühún nduhū nū incā nchiví, suni súcuan mā cuetühún nī ji nū ndá ángel Yāa Dios.

¹⁰ De tú ná-ni nchiví cāhān ji sīquí nduhū, Yāa nī nduu tēe, de cune cáhnú inī Yāa Dios nū ji. Sochi tú ná-ni nchiví cāhān nāvāha ji sīquí Espíritu Santo, de mā cūne cáhnú inī Yāa Dios nū ji.

¹¹ De tú quisiáha ndá ji ndóhó ndācá vehe ī sinagoga nū justicia jín nū ndá cā tēe tátunī, de mā nacani ndasí inī nū nāsa scócoo nū tūhun jín nāsa cāhān nū.

¹² Chi maá hora űncuán de Espíritu Santo stēhēn yā nū nū nāsa cāhān nū, ncachí yā.

Sīquí já má cutóó ó ndatíñú cuicá

¹³ űncuán de iin tēe íñi mähñú nchiví cuāhā, nī ncāhān dē jín Jesús: Maestro, cāhān nī jín ñani sá já ná táhvi sáva dē táhvi nduú sá, ncachí dē.

¹⁴ De nī ncāhān yā jín dē: Lílū, nduú ní jáni yā nduhū já sáhá ndāa nī tiñu nū já tahvi sáva nī táhvi nū, ncachí yā.

¹⁵ De nī ncāhān cā yā: Coto vāha ndá nū maá nū já má cutóó cuití nū xūhún jín ndá cā. Chi visó cuāhā ndasí ndatíñú névāha iin tēe, de nsuū űncuán sáhá nū quendōo ndetu dē ñayiví yáhá, ncachí yā.

¹⁶ űncuán de nī ncāhān yā iin tūhun yātá jín ji: Nī iyo iin tēe cuicá já névāha ñuhun já vāha ndasí cúu itū.

17 De tēe cuicá ñúcuán nī nacani inī dē: ¿Nāsa sáhá nī? Chi nduú cá nūne nūu cuhun niñi nī. Ncachī dē.

18 De nī jani inī dē: Suha ná sáhá nī: Cani ni ndá yacá nī, de nasáhá nī jā nāhnú cá. De ñúcuán natañ nidihi nī niñi nī jín ndácá ndatíñú nī.

19 Ñúcuán de cani inī ni: Mitan de cuāhā ndasí névāha ó jā quenda cuāhā cuiyā. Ná nátātú ó, de caji ó coho ó, de ná cúsi inī ó, nī jani inī dē.

20 Sochi nī ncāhān Yāa Dios jín dē: Tēe naā cúu nú, chi jacuāa mitan de cuú nú, de ndácá jā nī nchuvāha nú, ¿nī tēe cuu? Ncachī Yāa Dios jín dē.

21 De suni súcuán cundohó ndácá tēe jā sáhá cuicá dē maá dē, de nduú ndúcú dē jā quendóo ndetú dē nūu Yāa Dios, ncachī yā.

*Yāa Dios jito yā yóhó
(Mt. 6.25-34)*

22 De nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Túsaá de cáhān nī jín ndá nú: Mā nacani ndasí inī nū siquí jā cutecú nū, tú nāsa caji nū, nī siquí sahma nú, tú nāsa cuhun nú.

23 Chi Yāa Dios nī nsáhá yā jā tēcú nī jín yiquí cúñu nú, de nā oncá cúu jā má cuáha yā jā caji nū jín jā cuhun nú.

24 Cündehé ndá nú nāsa tēcú ndá tīcācá, de nduú jáquín tī, nī nduú nástútú tī, nī nduú nūu tavāha tī nī yacá tī. De visó súcuán de maá Yāa Dios scájī yā tī. ¿De á nduú cánuú ndasí cá ndá ndóhó nsúu cá ndá quiti ñúcuán?

25 ¿De ní iin nú, á cuu chisó nú iin yiquí cá maá nú, visó ná nacani ndasí inī nū?

26 De tú má cúu sáhá nú iin tiñu lúli súcuán, ¿de nājehé cúu jā nacani ndasí inī nū siquí jā caji nū jā cuhun nú?

27 Cündehé ndá nú nāsa jée ndá itā yucú. Chi nduú sátíñú nī nduú quēhen. De cáhān nī jín ndá nú jā juni rey Salomón, quívi jā ní ñúhūn dē sahma váha ndasí, de nī nduú ní ñúhūn dē sahma víi súcuán tá cúu nūu íyó ndá itā.

28 De tú súcuán jéhe Yāa Dios sahma víi nūu itā yucú jā íyó nūu ñúhūn mitan de teēn de cāyū nūu ñúhūn, de nā oncá cúu ndá ndóhó jā má cuáha yā sahma. ¿De ñúcu nduú cándija niñin ndá nú jā jito yā ndóhó?

29 Túsaá de má nacani cucéa inī nū nāsa caji nū nāsa coho nú.

30 Chi maá-ni siquí yáhá cúu jā ndíhvi inī nchiví ñayiví jáa nduú cándija. Sochi ndá maá nú chi íyó Tatá nú andiví, de jín yā jā jíní ñúhūn nú ndácá yáhá.

31 De sa cánuú cá jā cundihvi inī nū siquí tiñu jā ndácu Yāa Dios nūu nū. Ñúcuán de sáhá yā jā niñin nú ndácá yáhá.

*Nāsa coo cuicá ó jondē andiví
(Mt. 6.19-21)*

32 Mā cúyühú ndá nú chi cúu nú tá cúu ticáchí nī. Chi visó jacú nchiví ndáhvi. De maá Tatá nú cúsi inī yā jā quívi nú ñuú nūu tátuni yā.

33 Xicó ndá nú jā névāha nú, de cuāha nú xúhūn ñúcuán nū nchiví ndáhvi. De súcuán de scáyā nū táhvi nū jondē andiví nūu má cutúhú, tá cúu nūu tavāha nú xúhūn inī itā. Chi jondē andiví de mā náa jā váha jā cunevāha nú. Chi ñúcuán mā quívi jácuíhná, nī mā cúu stíví tīquixín.

34 Chi jondē nūu niñin nū táhvi váha nú, ñúcuán cúu nūu cundihvi inī nū siquí.

Jā ná cóo tūha ó jā nenda yā

35 Coó tūha ndá nú jā nenda Jētoho nū, de sáhá nú tá sáhá ndá mozo jā náscuíquín ji lámpara ji.

36 Chi íyó tūha ji de ndétu ji jā nenda patrón ji jā cuāhān dē vico tándāhā. Chi tá nenda dē de cáhān dē, de nacune-nī ndá ji viéhé.

37 De nācā ndetú ndá mozo ñúcuán jā tá nenda patrón ji, de cuní dē jā ndító ji. De ndāā cáhān nī jín nú jā maá patrón sáhá tūha dē maá dē, de tenee dē ji nūu mesa jā cani dē cōhó ji.

38 De visó cucuéé dē nenda dē jondē sava ñuú, á ja nī ncāhā ñuú, de tú cuní dē jā súcuán ndító ndá mozo dē, de nācā ndetú ndá ji túsaá.

39 De chuhun inī ndá nú jā cáhān tūhun yátá yáhá: Tēe xivéhe, tú ní jíní dē nā hora quíji jácuíhná, de cundito dē, de mā cuáha dē tūhun sacuíhná vehe dē nícu.

40 De saá-ni ndá ndóhó, coo tūha nú, chi tú nduú, de maá hora jáa nduú ná jani inī nū, de nenda nduhū, Yāa nī nduú tēe, ncachī yā jín ndá dē.

*Tūhun mozo váha jín mozo nduú squíncuu
(Mt. 24.45-51)*

41 Ñúcuán de Pedro nī jīcā tūhún dē yā: Señor, ¿á jín ndá maá sá-ni cáhān ní tūhun yátá yáhá, á suni cáhān ní jín ndihí cá nchiví? ncachī dē.

42 De nī ncāhān maá Jētoho ó: Cáhān nī jín nā-nī nchiví jā cúu tá cúu mozo jā ndito xíní de squíncuu váha. De maá patrón nī jani dē ji jā coto ji nchiví vehe dē, tácu scájī ji maá hora.

43 De nācā ndetú mozo ñúcuán jā tá nenda patrón ji, de cuní dē jā súcuán squíncuu váha ji.

44 De ndāā cáhān nī jín ndá nú jā cani dē mozo ñúcuán jā coto ji ndihí ndatíñú dē.

45 Sochi tú jani inī ji jā má nēndá ñamā patrón ji, de quíjehé ji cani ji ndá tēe jín ñahan jā cúu táhān mozo ji, de caji ji coho ji de jíní ji.

46 Tú súcuán de nenda-ni patrón ji quívi jáa nduú ndetú ji jín hora jáa nduú ná jani inī ji. De sndóhó ndasí dē ji, de chihi dē ji cundohó ji nūu yíhi ndá nchiví jáa nduú squíncuu.

⁴⁷ De mozo já jíni nāsa jétahān inī patrón ji, de tú nduú sātúha ji de nduú squíncuu ji já cúnī dē, de cundoho xēēn ji jíni ntuxíi.

⁴⁸ De mozo jáá nduú jíni nāsa jétahān inī patrón ji, de tú sáhá ji tíñu já canī dē ji ntuxíi, túsaá de jacū-ni canī dē ji. Chi ndá nchivī já stéhēn cuāhā yā nūū ji, suni cuāhā nācān yā nūū ji. De ndá nchivī já cuāhā cā tíñu nī ntee yā ji, suni cuāhā cā nācān yā nūū ji.

*Jā sīquī Jesús de cusíin inī nchivī
(Mt. 10.34-36)*

⁴⁹ Nī nguenda nī já modo já scuíquín nī ñuhūn inī ñayiví, de suu cúu já cusíin inī nchivī já sīquī nduhū. De cúnī nī já ñamā coo súcuán, tácuā quívi ndá nchivī ndahá Yāā Dios.

⁵⁰ De iyó iin tündóhó já cánúu cundoho nī, de cúcuécá ndasí inī nī chi jondē jīnu cundoho nī, sá de ndusiī inī nī.

⁵¹ ¿De á jáni inī ndá nú já vāji nī já cundeē māni nchivī ñayiví? Cáhān nī jíni ndá nú jáá nduú, chi sa cusíin inī nchivī já sīquī nduhū.

⁵² Chi jondē mitan de quijéhé já ūhūn nchivī iin vehe cusíin inī ji. De nenda ūni sīquī ūū, de ūū sīquī ūni.

⁵³ Chi tatá cusíin inī jíni sēhe yíi, de sēhe yíi jíni tatá, de naná jíni sēhe síhí, de sēhe síhí jíni naná, de naná chíso jíni sēhe jānū, de sēhe jānū jíni naná chíso, ncachī yā.

*Jā ní ncāhān yā sīquī seña andiví
(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)*

⁵⁴ De suni nī ncāhān yā jíni nchivī cuāhā: Tá jíni ndá nú já nēnda vícō ichi nūū quēē ncandīi, de cāhān nū já cuun sāvī, de súcuán cúu.

⁵⁵ De tá vāji tāchī ichi sur, de cāhān nū já nandīi, de súcuán cúu.

⁵⁶ Vāchi tēe stáhvi-ni cúu ndá nú. Ja jícūhun inī nū nāsa stéhēn seña andiví jíni inī ñayiví, ¿de nūcu nduú jícūhun inī nū ní iin cúu nduhū já sáhá nī ndacá tíñu ñāhnū tiempo yáhá?

*Jā cundihvī inī ō jā má cundeē cuāchi sīquī
ō
(Mt. 5.25-26)*

⁵⁷ ¿De nūcu nduú sáhá ndá máá nú cuenta ní iin cúu tíñu ndāā já sáhá nú?

⁵⁸ De tú iin nchivī quíhīn ji jíni nū nūū justicia já cāhān ji cuāchi sīquī nū, túsaá de juni cuāhān nū jíni ji ichi de cundihvī inī nū sáhá ndāā nū jíni ji. Chi tú nduú, de squívi ji ndóhó nūū juez, de juez siáha dē ndóhó nūū policía, de policía chíhi dē ndóhó vecāa.

⁵⁹ De ndāā cāhān nī jíni nū já má quēē cuitī nū ñúcuán chi jondē chunāá nū ndihi cuitī xūhūn já jīcān ndá dē, ncachī yā.

13

Jā cánúu nacani inī ō jā sndóo ó cuāchi ō

¹ De iin quívi ñúcuán nī nguenda jacū tēe, nī nacani dē tūhun nūū yā nāsa nī ndoho sava tēe Galilea. Chi tá jáhnī ndá dē quiti já sōcō dē, de nī nguenda-ni ndá mozo Pilato nī jahnī tēe ñúcuán.

² De nī ncāhān Jesús: Ndá tēe Galilea ñúcuán, ¿já jáni inī ndá nú já súcuán nī ndoho dē sīquī já ndasí cā nī iyo cuāchi dē nsūū cā ndá cā nchivī Galilea?

³ Cáhān nī jíni ndá nú jáá nduú. De ndá máá nú suni tñnū tñhvī nū de tú mā nācani inī nū já sndóo nú cuāchi nú.

⁴ De xāhōn ūni tēe já ní jicó cáva torre Siloe sīquī dē, de nī jīhī ndá dē, ¿já jáni inī nū já ndasí cā nī nsáhá ndá dē cuāchi nsūū cā ndá cā nchivī Jerusalén?

⁵ Cáhān nī jíni ndá nú jáá nduú. De ndá máá nú suni tñnū tñhvī nū de tú mā nācani inī nū já sndóo nú cuāchi nú.

Tūhun yátá ñutun higo

⁶ Nūcuán de nī ncāhān yā tūhun yátá yáhá já stéhēn yā tá cúu nchivī jáá nduú squíncuu tūhun ndácu Yāā Dios: Cúu ji tá cúu iin ñutun higo já íñi nūū ñuhun iin tēe. De nī jēndéhé dē tú iyó jāvixī xīnī, de nduú nā cuá iyó.

⁷ De nī ncāhān dē jíni mozo já sātíñū nūū ñuhun dē: Mitan de ja iyó ūni cuiyā já quínducū nī jāvixī xīnī ñutun higo yáhá, de nduú nā cuá cúun. Túsaá de quehndē nū, chi vāchi sātēñū nūū ñuhūn, ncachī dē.

⁸ De nī ncāhān mozo jíni dē: Señor, sndóo ní ná cuiñi iin cuiyā yáhá cā, de ná nāstaya sá jēhé de chuhun sá jēhen.

⁹ De cūndéhé ō tú cuun jāvixī incā cuiyā. De tú nduú, de tēhndē, ncachī mozo, ncachī yā.

Jā ní nasáhá vāha yā iin ñahan quívi nātátú

¹⁰ De iin quívi nātátú de stéhēn Jesús tūhun inī vehe īi sinagoga.

¹¹ De iyó iin ñahan já ní ncuu xāhōn ūni cuiyā cúhū ña. Chi iin tāchī nī nsáhá já jīca tihī ña, de nduú cā cúu cuitī caca tuun ña.

¹² De nī jíni Jesús nūū ña, de nī ncana yā ña, de nī ncāhān yā jíni ña: Nánā, mitan de nduvāha nī já cúhū ní, ncachī yā.

¹³ De nī ntee yā ndahá yā ña, de nī nūcuñī tuun ña-ni, de nī nacuetáhvi ndasí ña nūū Yāā Dios.

¹⁴ De tēe cūñáhnū inī vehe īi sinagoga, nī nquiti inī dē nī jini dē Jesús já ní nasáhá vāha yā ñahan ñúcuán quívi nātátú. De nī ncāhān dē jíni ndá nchivī: Iyó íñi-ni quívi sātíñū ō, de ndá quívi ñúcuán quívi ndá nú já nduvāha nū. De quívi nātátú chi mā cúu, ncachī dē.

¹⁵ Nūcuán de nī ncāhān máá Jētoho ō jíni dē: Vāchi tēe stáhvi-ni cúu ndá nú. De quívi nātátú, ¿já nduú nāndaji ndá nú stīquī nū jíni burro nú já quíscóho nú tī ndute?

¹⁶ De ñahan yáhá já cúu ña tatā Abraham, chi modo já ní nuhnī ña xāhōn ūni cuiyā nī nsáhá Satanás. ¿De á nduú iyó vāha já ní

nandají nī ña nūū cuēhē ña quívi nātátú? ncachí yā.

¹⁷ De já ní ncāhān yā sūcuán, de nī ncucanoō ndá tēe já jíní ūhvi dē yā. De ndihi nchiví nī ncusiñ ndasí iní jī nī jíní jī ndá tiñu ñāhnú sáhá yā.

*Tūhun yátá sīquī niquin yuvá mostaza
(Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)*

¹⁸ De nī ncāhān yā: Ná cāhān nī iin tūhun yátá tácu cuní ndá nú nāsa cúu já ndúcuahā nchiví já tátúní Yāā Dios nūū.

¹⁹ Ndúcuahā jī tá cúu nūū jáhnu iin niquin yuvá mostaza já ní jaquin iin tēe nūū ñuhun dē. De nī jahnu, de nī ncuu iin ñutun cáhnú, de ndá saā chí sáhá tí tacá tí chíjin ndahá yúcú, ncachí yā.

*Tūhun yátá sīquī levadura
(Mt. 13.33)*

²⁰ De nī ncāhān tucu yā: Súcuán cúu já ndúcuahā nchiví já tátúní Yāā Dios nūū:

²¹ Cúu tá cúu levadura já ní nquehen iin ñahan, de nī nsacá ña jíní ūnī kilo harina, de nī ndaa ndihi ñujan nī nsáhá, ncachí yā.

*Sīquī já quívi ó vihéhe túū
(Mt. 7.13-14, 21-23)*

²² De ñúhún Jesús ichi cuāhān yā Jerusalén, de yāha yā ndacá ñuū náhnú jíní ñuū lúli, de stēhēn yā tūhun.

²³ De iin nchiví nī jīcā tūhún jī yā: Señor, ¿á jacú-ni nchiví cúu já scácu Yāā Dios, á naá cúu? ncachí dē. De nī ncāhān yā jíní ndá jī:

²⁴ Cundihví iní ndá nú quívi nú ndahá Yāā Dios. Chí cúu tá cúu iin vihéhe túū. De cāhān nī jíní ndá nú já iin quívi de cuāhā nchiví nducú jī quívi jī, de mā cúu cā quívi jī.

²⁵ De quívi ñúcuán chí sáhá nī tá cúu nūū sáhá iin tēe xívéhe, já nacuíñí dē de nacasí dē vihéhe. De távéhe cuiñí ndá nú, de scáján nī vihéhe, de cāhān nū: Señor, nacune ní vihéhe ná quívi ndá sá. De cāhān dē jíní nú: ¿Ní nūū vāji ndá nú? Chí nduú jíní ní ndóhó, cachí dē.

²⁶ Ñúcuán de quijéhe ndá nú cāhān nū jíní dē: Nī nchají ndá sá ní jīhí sá jíní ní, de nūū yáhvi ñuū sá nī stēhēn ní tūhun, cachí nū.

²⁷ De cāhān maá dē: Cāhān nī jíní ndá nú jáá nduú jíní ní ní jondē vāji nū. Cuiyo ndá nú quíhín nū, chí nchiví já sáhá tiñu néhén cúu nú, cachí dē.

²⁸ De quívi ndá nú nūū cuacu nú de nacayhí nū ñíi yúhú nú já ndoho xēén nū. De cuní nū nūū Abraham jíní Isaac jíní Jacob jíní ndacá tēe ní nacani tūhun Yāā Dios, iyó ndá dē ñuū nūū tátúní Yāā Dios. De ndá ndóhó, visó cúu nú tatá ndá dē, sochí quívi nū nūū ndoho nú.

²⁹ Sochí cuāhā nchiví, visó nduú cúu jī tatá ndá dē, de quijí ndá jī ichi nūū quenda ncandíi jíní nūū quée ncandíi, jíní ichi norte

jíní ichi sur. De cundeē jī mesa já cají jī stāā ñuū nūū tátúní Yāā Dios.

³⁰ De sava nchiví já mitan cúu jī já sándihí, de ichi ñúcuán nduú jī nūū. De sava nchiví já mitan cúu jī nūū, de ichi ñúcuán nduú jī já sándihí, ncachí yā.

*Jā ní ncucuéca iní yā ní ndéhé yā Jerusalén
(Mt. 23.37-39)*

³¹ De maá quívi ñúcuán nī nguenda jacú tēe fariseo, de nī ncāhān dē jíní yā: Cuiyo ní quíhín ní incā lado, chí cuní Herodes cahní dē ní, ncachí ndá dē.

³² De nī ncāhān yā: Cuāhān ndá nú de cachí tūhun nú nūū tēe stáhvi ñúcuán jáá ncháha ca quenda quívi cuú ní, chí mitan jíní teén tavā ní táchí iní nchiví, de nasáhá vāha nī nchiví. De quívi ūnī de jínū tiñu sáhá nī, cachí nū.

³³ Chí cánuú já caca nī quíhín nī mitan jíní teén jíní isá, de jíní nī Jerusalén. Chí ndá tēe nácani tūhun Yāā Dios, nduú jíní dē incā lado, chí maá-ni iní Jerusalén jáhní jī ndá dē.

³⁴ Ndá ndóhó nchiví Jerusalén, jáhní nū ndá tēe nácani tūhun Yāā Dios, de cáni nú yūū xíní ndá tēe já táji Yāā Dios vāji nūū nū. De cuāhā vuelta nī ncuu iní ní nastútú ní sēhe nú, tá cúu nūū sáhá iin ñíhín já nastútú tí sēhe tí chíjin níjín tí, sochí nduú ní ncúní ndá nū.

³⁵ Túsaá de mitan de sndóo uun nī ndóhó jíní ndá sēhe nú. Chí cāhān nī jíní nú já jondē mitan de mā cuní cuití cā nū nūū ní, chí jondē quenda quívi já cāhān ndá sēhe nú: Vāha ndasí Yāā cúu Yāā já ní nenda jíní tiñu maá Jētoho ō Yāā Dios, cachí nū, ncachí yā.

14

Jā ní nasáhá vāha yā iin tēe cúhū cuēhē cuiñu

¹ De iin quívi nātátú nī jēhēn yā vehe iin tēe fariseo já cúñáhnú, ní jēcāji yā stāā jíní dē. De ndá cā tēe fariseo chí ndéhé yuhú dē yā tú stívi yā.

² De ñúcuán iyó iin tēe cúhū cuēhē cuiñu, iní dē nūū yā.

³ De nī jīcā tūhún yā ndá tēe stēhēn ley janahán jíní ndá tēe grupo fariseo: ¿A iyó ley já nasáhá vāha nī nchiví cúhū quívi nātátú, á nduú? ncachí yā.

⁴ Sochí nduú ní ncāhān cuití ndá dē. De nī ntiin yā tēe cúhū, de nī nasáhá vāha yā dē, de nī ncāhān yā já ná quínohón dē.

⁵ De nī ncāhān yā jíní ndá dē: ¿Ní iin nú de tú burro nú á stīquí nū nincava tí iní iin pozo, de á nduú ñamā natavá nū tí, visó quívi nātátú cúu? ncachí yā.

⁶ De ndóhó ní ncúu scócoo ndá dē ní iin tūhun nūū yā já sūcuán nī ncāhān yā.

Tūhun sīquī nchiví já jēhēn vico tándāhá

⁷ De nī jinī Jesús jā ndá tēe jā ní ntacá, nácaji dē silla yíñúhún cā nūū mesa jā cundee dē. De nī ncāhān yā tūhun yáhá jín ndá dē:

⁸ Tú cana iin tēe jā quihín nū vico tándahá, de mā cundee nū lugar yíñúhún cā. Chi tú sūcuán de sanaā de ja nī ncana dē iin tēe cūñáhnú cā nsūú cā ndóhó.

⁹ De quiji tēe jā ní ncana ndóhó, de cāhān dē jín nū: Nacuiñi, chi jínā cundee tēe yáhá. Nūcuán de cucanoō nū de quihín nū jondē jā sándihí.

¹⁰ Chi tú cana iin tēe ndóhó, de sa cundee nū jondē lugar jā sándihí. De tá quiji tēe jā ní ncana ndóhó, de cāhān dē jín nū: Amigo, nehēn cundee nū iin lugar nūū yíñúhún cā, cachi dē. Nūcuán de ndá nchiví ndēē jín nū nūū mesa, cunī ji jā sáhá ñáhnú dē ndóhó.

¹¹ Sūcuán nī ncāhān nī tūhun yáhá tácuā cunī ndá nū jā ndacá nchiví jā sáhá ñáhnú ji maá ji, sa nuu ji sáhá Yāa Dios. De nchiví jā sáhá nūū ji maá ji, sa nduñáhnú ji sáhá yā, ncachí yā.

¹² De suni nī ncāhān yā jín tēe jā ní ncana dē yā jā cají yā stāa: Tú sáhá nū jā cusamá nchiví á jā cuxíní ji, de mā cāná nū ndá nchiví cúu amigo nū jín ñani nū jín táhán nū jín ndá nchiví cuicá. Chi tú sūcuán de suni nacana ndá máá ji ndóhó, de sūcuán nanihín nū jā ní jēhe nū.

¹³ Chi tá sáhá nū vico, de sa cana nū ndá nchiví ndáhvi, nchiví cuhlu, nchiví cojo, nchiví cuáá.

¹⁴ De sūcuán de quendōo ndetū nū, chi mā cúu nacuaá ji nūū nū. De nihín nū táhvi nū quívi jā natecū ndá nchiví ndāā, ncachí yā.

Tūhun yátá sīquī vico cúxíní

¹⁵ De iin tēe jā yáji stāa jín yā, nī jinī dē tūhun yáhá, de nī ncāhān dē jín yā: Nacā ndetū ndá tēe jā cají stāa inī ñuū nūū tátunī Yāa Dios, ncachí dē.

¹⁶ Nūcuán de nī ncāhān Jesús iin tūhun yátá jā stēhēn yā jā cána Yāa Dios nchiví jā quívi ji inī ñuū nūū tátunī yā: Iin tēe nī nsáhá dē iin vico cáhnú jā cuxíní, de nī ntaji dē mozo dē jā cana cuāhā nchiví.

¹⁷ De maá quívi jā cuxíní, de nī ntaji dē mozo dē cuācāna ndá nchiví ñūcuán jā ná quíji ji cúxíní ji: Nehēn ndá ní, chi ja íyó tūha ndihí, ncachí mozo.

¹⁸ De ndihí nchiví nī ncāhān ji jā ná cúne cáhnú inī dē chi mā quihín ji. Iin tēe nī ncāhān dē: Cáta nī jeen nī iin ñuhun de cánuu quíndehé nī, de ná cúne cáhnú inī dē chi mā cuéē nī, ncachí dē.

¹⁹ De incā dē nī ncāhān: Nī jeen nī ūhūn yunta sīquī, de quihín nī coto túnī nī tī, de ná cúne cáhnú inī dē chi mā cuéē nī, ncachí dē.

²⁰ De incā dē nī ncāhān: Cáta nī ntandahá nī, de jā ñūcuán mā cúu cuéē nī, ncachí dē.

²¹ De cuānohōn mozo, de nī ncachí tūhun dē nūū patrón dē nāsa nī ncāhān ndá nchiví. Nūcuán de nī nquiti inī patrón, de nī ncāhān dē jín mozo dē: Namā quihín nū ndá calle náhnú jín calle lulí, de cana nū ndá nchiví ndáhvi, nchiví cuhlu, nchiví cojo, jín nchiví cuáá, ná quíji ndá ji vico, ncachí dē.

²² De nī jēhēn mozo, de nī nenda dē, de nī ncāhān dē: Señor, ja nī nsáhá sá tá ncachí ní, de cúmanī cā nchiví de chitú vehe ní, ncachí dē.

²³ De nī ncāhān tucu patrón: Quihín tucu nū ndacá calle jín ichi, de cana fuerza nū nchiví ná quíji ji, tácuā cuchitú vehe nī.

²⁴ Chi cāhān nī jín nū jā nī iin nchiví jā ní ncana nī jā xihna ñúhún, mā cuáha cuití nī tūhun jā cuxíní ji vehe nī, ncachí dē, ncachí yā.

Tūhun jā cánuu nacani vāha inī ō de cuniquín ō Cristo
(Mt. 10.37-39)

²⁵ De cuāhā ndasí nchiví níquín ji Jesús cuāhān ji jín yā, de nī ndicó cóto yā, de nī ncāhān yā jín ji:

²⁶ Tú nā-nī nchiví cúnī ji cuniquín ji nduhū jā scuáha nī ji, de tú mānī cā ji jín tatá ji, naná ji, ñasíhí ji, sēhe ji, ñanī ji, cuāha ji, nsūú cā jín nduhū, de mā cúu cuu ji nchiví scuáha jín nī. De tú ndíhvi cā inī ji sīquī jā coo vāha maá ji nsūú cā jā cuniquín ji nduhū, de suni mā cúu tucu.

²⁷ De nā-nī nchiví tú mā cuáha ji tūhun cundoho ji tündóhó visó jondē cuū ji sīquī jā cuniquín ji nduhū, de mā cúu cuu ji nchiví scuáha jín nī.

²⁸ Chi tú ní iin nū cúnī nū caquín nū iin vehe cáhnú, ¿de á nduú cánuu jā xihna cā cundee nū tava nū cuenta tú quenda xuhún jā sínu nū vehe?

²⁹ Chi tú nduú, de tá ja nī ntavā nū cimientó, de mā quēndá xuhún sínu nū, de ñūcuán de ndá nchiví chi sáhá catá ji nūū nū.

³⁰ De cāhān ji: Tēe yáhá chi nī nquijehé dē sáhá dē vehe, de nduú ní ncúndee dē sínu dē, cachi ji.

³¹ De saá-ni tú iin rey quicānā dē jín incā rey jā vāji sīquī dē, ¿de á nduú cánuu jā xihna cā cundee dē nacani inī dē tú cundee dē jín ūxī mil soldado jā canā dē jín incā rey jā vāji sīquī dē jín ōcō mil soldado?

³² Chi tú mā cúndee dē, de juni jícā cā vāji incā rey, de taji dē sava tēe ndíso tíñū jā quihín ndá dē cātūhún dē nā cuá cúnī incā rey jā cuāha dē, de jencuiñi-ni.

³³ De ndá máá nū, suni sūcuán cánuu jā xihna cā nacani inī nū de quehndē inī nū jā sndóo nū ndihí jā névāha nū, chi tú nduú dē mā cúu cuu nū nchiví scuáha jín nī.

Tūhun yátá sīquī ñī
(Mt. 5.13; Mr. 9.50)

³⁴ De nchiví cándija cúu ji tá cúu ñiñ. Váha iyó ñiñ, de tú ñiñ ná náa já úhguá, ¿de nása nduu uhguá tucu?

³⁵ Nduú cá tiñu cuití cá, ni já chuhun nchiví nú itú, ni já nduu jēhen, chí sa cutē-ni nchiví. Ndá ndóhó já níni, tee sóho váha nú, ncachí yá.

15

*Tuhun yátá siquí ticáchí já ní nsana
(Mt. 18:10-14)*

¹ De ndá tee stútú xuhún renta jíin ndá cá tee sáhá cuáchi, ní nguenda de núu Jesús já cunini de tuhun cáhān yá.

² De ndá tee grupo fariseo jíin ndá tee stēhēn leyjanahān, ní ncāhān de siquí yá: Tee yáhá chí jétáhví de ndá tee sáhá cuáchi de yáji de jíin, ncachí de.

³ De ní ncāhān yá tuhun yátá yáhá jíin ndá de:

⁴ ¿Ní iin nú de tú névāha nú iin ciento ticáchí, de tú scuíta nú iin tí, de á nduú sndóo ní cūmí xico xāhōn cūmí cá tí yucu, de quínducú nú quití já ní nsana jondē nanihīn nú tí?

⁵ De tá ní nanihīn nú tí, de chíso nú tí núu chíyó nú, de cusíi iní nú.

⁶ De tá nenda nú vehe nú de nastútú nú ndacá amigo nú jíin nchiví ndēē ñatin jíin nú, de cāhān nú jíin ji: Ná cusíi iní ō, chí ní nanihīn ní ticáchí ní já ní nsana, cachí nú.

⁷ De cāhān ní jíin ndá nú já suni súcuan cúu jondē andiví. Chí cusíi cá iní yá jíin iin nchiví já iyó cuáchi de nācani iní ji já sndóo ji cuáchi ji, nsúu cá jíin cūmí xico xāhōn cūmí nchiví iyó ndāa jáa nduú cá cánuú nacani iní ji, ncachí yá.

Tuhun yátá siquí ñahan já ní scuíta xuhún

⁸ De tú iin ñahan névāha ña úxí xuhún plata, de tú scuíta ña iin, ¿de á nduú scuíquín ña lámpara, de nastáa ña vehe, de nanducú váha ña jondē nanihīn ña?

⁹ De tá ní nanihīn ña, de nastútú ña ndacá amiga ña jíin nchiví ndēē ñatin jíin ña, de cāhān ña jíin ji: Ná cusíi iní ō, chí ní nanihīn ní xuhún já ní scuíta ní, cachí ña.

¹⁰ De cāhān ní jíin ndá nú já suni súcuan cusíi iní ndá ángel Yaa Dios siquí iin nchiví já iyó cuáchi de nācani iní ji já sndóo ji cuáchi ji, ncachí yá.

Tuhun yátá sūchí já ní snāa cāhá xuhún

¹¹ De ní ncāhān tucu yá: Iin tee ní iyo ūu sehe yí de.

¹² De tee suchí cá ní ncāhān ji jíin tatá ji: Tatá, tahví sáva ní ndatíñú ní, de taji ní sava cuu tahví sá, ncachí ji. De ní ntahví sáva de tahví ndúu ji.

¹³ De ní ncuu jacū-ni quívi, de tee suchí ñúcuán ní stútú ndíhi ji ndatíñú ji, de ní nquee ji cuāhān ji iin ñuū jícá. De ñúcuán ní snāa cāhá ji tahví ji chí ní jaxín nāvāha ji.

¹⁴ De tá ní ndíhi ní jaxín ji, de ní nquiji iin tāmā xēen iní ñuū ñúcuán, de ní nquijéhé cúmaní já caji ji.

¹⁵ De cuānducú tíñú ji núu iin tee ñuū ñúcuán. De ní ntaji de ji cuāhān ji rancho de já coto ji quini de.

¹⁶ De cúní ji caji ji sōo ndúchí já yáji quini tácuā ndahá chíjin ji. De ní iin nchiví nduú ná jēhe núu ji.

¹⁷ Ñúcuán de ní nacani iní ji, de ní ncāhān ji: Ndacá mozo já sātíñú vehe tatá ní, iyó cuāhā stāa yáji ji. De nduhú jíhi ní sóco yáhá.

¹⁸ Ná quínohōn ní núu tatá ní, de cāhān ní jíin de: Tatá, ní nsáhá sá cuáchi núu Yaa Dios jíin núu maá ní.

¹⁹ Mitān de nsúu cá tee váha cúu sá já cunani sá sehe ní. De cuāha ní tuhun cuu sá tá cúu iin mozo ní, cachí ní.

²⁰ Sá de ní naquehen ji ichi cuānohōn ji núu tatá ji. De cáta jícá cá vāji ji, de ní jiní tatá ji núu ji, de ní ncundáhví iní de ji. De jínu de cuātahān de ji, de ní numi táhān de jíin ji, de ní nchítú de núu ji.

²¹ Ñúcuán de ní ncāhān ji jíin de: Tatá, ní nsáhá sá cuáchi núu Yaa Dios jíin núu maá ní. Mitān de nsúu cá tee váha cúu sá já cunani sá sehe ní, ncachí ji.

²² Sochi maá tatá ji ní ncāhān de jíin ndá mozo de: Cuāquehen nú iin sahma váha cá de chuhun nú ji. De chuhun nú iin xehe ndahá ji, de chíhi nú njān jēhé ji.

²³ De quícuēca nú becerro já ní neñu, de cahní nú tí ná caji ō, chí sáhá ó vico.

²⁴ Chí sehe yíi ní yáhá, modo ja ní jíhi ji, de ní natecú ji. Chí nduú ní jíni ní ní ichi ní jēhen ji, de ní nenda ji, ncachí de. De ní nquijéhé ndá de sáhá de vico.

²⁵ De sūchí ñāhnú cá, ndēē ji jondē rancho, de vāndiji ji, de ní nduñatin ji vehe. De ní jiní ji já tívi música de jíta jēhé nchiví.

²⁶ De ní ncana ji iin mozo, de ní jícá tuhún ji ná cuá cúu.

²⁷ De ní ncachí mozo núu ji: Ní nenda ñani nú, de tatá nú ní jahní de becerro já ní neñu, chí ní nenda váha ji núu de, ncachí mozo.

²⁸ Ñúcuán de ní nquiti iní sūchí ñāhnú, de nduú ní ncuní ji ndivi ji. De ní nquee tatá ji, de ní ncāhān ndāhví de jíin ji já ná ndivi ji.

²⁹ De ní ncāhān ji jíin tatá ji: Níní sáhá sá tíñu ndacu ní, de nduú cūñihin cuití iní sá núu ní. De nduú táji ní visó iin lítú núu sá já sáhá sá vico já caji sá jíin ndá amigo sá.

³⁰ De ní nenda sehe ní yáhá já ní jaxín cāhá ji xuhún ní jíin ndá ñahan ndí. De ní jahní ní becerro já ní neñu já caji ji, ncachí ji jíin tatá ji.

³¹ Ñúcuán de ní ncāhān de: Séhé, ndóhó chí níní ndēē nú jíin ní, de ndíhi já névāha ní chí suni cuenta maá nú cúu.

³² De mitān de iyó váha já sáhá ó vico de cusíi iní ō. Chí ñani nú yáhá, modo ja ní jíhi

ji, de nī natecū ji. Chi nduú ní jínī ō ní ichi ní jēhēn ji, de nī nenda ji, ncachī dē, ncachī yā.

16

Tūhun yátá mozo já ní stáhvī dē patrón dē (Mt. 6.24)

¹ De suni nī ncāhān Jesús jín ndá tēe scuáha jín yā: lín tēe cuicá nī iyo iin mozo dē já ndiso tiñū nū ndá cā mozo. De nī ncāhān ndá jín patrón já mozo ñúcuán snāā cāhā ndatíñū dē.

² De nī ncana dē mozo ñúcuán, de nī ncāhān dē jín: ¿Nā tūhun cúu yáhá já ní nīhīn ní sīquī nū? Nacuáha nū cuenta tiñū ndiso nū, chí mā cūndiso tiñū nū cā nū ndá mozo ní, ncachī dē.

³ Ñúcuán de nī jani inī mozo: ¿Nāsa sáhá ní mitan? Chi patrón ní candē dē tiñū ndiso ní. Chi nduú ndacuī ní já quete ní ñuhun, de já cācān ní caridad chí cucanoō ní.

⁴ Túsaá de jínī ní nāsa sáhá ní jín ndá nchivī já jēen nū patrón ní, tácuā taji jí vehe cundē ní tá quenda quívi candē dē tiñū ní. Ncachī dē.

⁵ De nī ncana dē tá iin iin tēe já ndíta nū patrón dē. De nī ncāhān dē jín iin: ¿Nāsa ndíta nū nū patrón ní?

⁶ De nī ncachī tēe ñúcuán: Ciento barril aceite. De nī ncāhān mozo: Yáhá ná taji ní vale nū, de ñamā cundē nū sáhá nū incā vale já ūū xico ūxī-ni, ncachī dē.

⁷ Ñúcuán de nī ncāhān dē jín incā tēe: ¿De ndóhó, nāsa ndíta nū? De nī ncāhān tēe ñúcuán: Ciento cajón trigo, ncachī dē. De nī ncāhān dē jín: Yáhá ná taji ní vale nū, de sáhá nū incā vale já cūmī xico-ni, ncachī dē.

⁸ Sá de nī ncāhān maá patrón já ndichí ndasí ní nsáhá tēe nēhēn ñúcuán jín nchivī já ndíta nū patrón dē, tácuā cuáha jí vehe cundē dē. De cāhān ní jín ndá nū já nchivī ñayiví yáhá, ndito cā sáhá jí já quendōo vāha jí nū táhán ji, nsūū cā ndá nchivī já cándíja Yāa Dios.

⁹ Túsaá de cāhān ní jín ndá nū já ndichí cā sáhá nū nsūū cā já ní nsáhá mozo ndichí ñúcuán. Chi inī ñayiví yáhá nū iyo cuāchi, sáhá ndá nū tiñū vāha jín xūhūn ní, chí cuāha nū nū nchivī ndáhvī, tácuā vísō tú ndihī xūhūn nū ñayiví yáhá, de quívi nū andiví nū coo vehe nū ní cání.

¹⁰ Nchivī já squíncuu vāha jín iin tiñū lúli-ni, suni squíncuu vāha jí jín tiñū cáhnū. De nchivī já stáhvī jín iin tiñū lúli-ni, suni stáhvī jí jín tiñū cáhnū.

¹¹ Túsaá de tú nduú squíncuu vāha nū jín xūhūn já iyo ñayiví yáhá nū iyo cuāchi, de mā cuáha yā já vāha já cuu nū ní cání andiví.

¹² De tú nduú squíncuu vāha nū jín ndatíñū já ní jēhe nū yā nū nū ñayiví yáhá, de mā cuáha yā táhvī já cuu nū ní cání.

¹³ Ní iin mozo mā cúu satíñú dē nū ūū patrón. Chi quítí inī dē nū iin de coo maní dē jín incā, á squíncuu vāha dē nū iin de sáhá jēhe inī dē nū incā. De suni súcuán mā cúu satíñú nū nū Yāa Dios de tú maá-ni sīquī xūhūn ndihvī inī nū, ncachī yā.

¹⁴ De ndá tēe fariseo ní nsáhá catá dē nū yā já ní jini dē ndacá tūhun cāhān yā, chí tēe cútóó xūhūn cúu ndá dē.

¹⁵ De nī ncāhān yā jín dē: Ndá máá nū chí sáhá nū já tēe ndāā cúu nū nū nchivī. Sochi Yāa Dios chí jínī yā nāsa cáá áno ndá nū. Chi tiñū já jáni inī nchivī já tiñū ñáhnú cúu, de nū Yāa Dios chí tiñū nēhēn cúu.

Sīquī ley Yāa Dios jín sīquī já tátunī yā

¹⁶ Jondē nchāha ca quíji Juan tēe scuénduté, de nī iyo ley já ní jēhe Yāa Dios nū Moisés, de suni ní stēhēn ndá tēe ní nacani tūhun yā. Ñúcuán de tá ní nquíji Juan, de ní nquijéhé jité nuu tūhun vāha nāsa tátunī Yāa Dios. De ndá nchivī chí ndúcú ndéé jí quívi jí ndahá yā.

¹⁷ De víjín cā cúu já naā iin letra nū tutú ley yā nsúū cā já naā andiví jín ñayiví, chí quee ndāā ndihī tūhun já cāhān.

Tūhun já má sndóo táhán tēe jín ñahan (Mt. 5.31-32; 19.3-12; Mr. 10.2-12)

¹⁸ De tú ná-ni tēe sndóo dē ñasihí dē de nacueca dē incā ñahan, túsaá de cásiquí ndéé dē ña. De tú iin tēe nacueca ñahan já ní ndusíin, suni cásiquí ndéé dē ña, ncachī yā.

Tūhun tēe cuicá jín Lázaro

¹⁹ De nī ncāhān cā yā: Ní iyo iin tēe cuicá, ní ñuhun dē sahma fino ndasí. De ndiquiví ní iyo vāha ndasí já ní nchaji dē.

²⁰ De suni ní iyo iin tēe ndáhvī, nání dē Lázaro, de ndéé dē viéhé tēe cuicá ñúcuán, de ní dē ní nquene ndihyi.

²¹ De cúní dē já ndahā chíjín dē jín pedazo stāā já cóyo yuhú mesa tēe cuicá. De quénda ndá tinā de náyyu ti nū ndihyi dē.

²² De nī jhī tēe ndáhvī ñúcuán, de ndá ángel Yāa Dios ní ncāhān yā dē cuāhān yā jín áno dē jondē andiví nū iyo Abraham. De suni ní jhī tēe cuicá, de ní jiquiyuhū dē.

²³ De tēe cuicá ñúcuán ndóho ndasí dē iyo dē lugar nū iyo áno ndá ndiyi jáá nduú ní ncándíja. De ní núcūndehé dē, de jondē jicá ní jínī dē nū Abraham, de ndéé iin ncáá Lázaro jín dē.

²⁴ Ñúcuán de nī ncana cóhó dē: Tatá Abraham, cundáhvī inī ní sáán, de taji ní Lázaro, ná quíchundaji dē xínī ndáhá dē nū nduté, de ná quíji dē sndáji dē yáá sá. Chí xēen ndóho sá nū yáñuhūn yáhá, ncachī dē.

²⁵ De nī ncāhān Abraham jín dē: Lílū, núcūhun inī nū já ní nīhīn nū ndacá já vāha tá ní ntecū nū, de Lázaro chí sa tūndóhó ní nīhīn dē. De mitan de ja ní ndundéé inī dē yáhá, de ndóhó chí ndóho nū jíñā.

²⁶ De suni iyó iin já cūnú ndasi iyó mǎhñú ó jín ndá nú. De nchivi iyó yáhá, visó cūni ji já yáha ji cuēē ji nū nū, de mā cūú. De suni mā cūú yáha ndá máá nú quiji nú yáhá. Ncachī Abraham.

²⁷ Nūcuán de nī ncāhān tēe cuicá: Túsaá de cāhān ndāhvī sá jín ní, tatá Abraham, tají ní dē ná quihīn dē vehe tatá sá.

²⁸ Chī iyó ūhūn cā ñanī sá, de ná quicachi dē nū ndá ji já ná nacani inī ji de sndóo ji cuāchi ji, tácuā mā quívi ndá ji nū ndóho sá yáhá, ncachī dē.

²⁹ De nī ncāhān Abraham jín dē: Ja névāha ji tutú já ní ntee Moisés jín ndá cā tēe ní nacani tūhun Yāa Dios janahān. Nūcuán ná chūhūn inī ji, ncachī Abraham.

³⁰ De nī ncāhān tucu tēe cuicá: Nduú, tatá Abraham, chī tú iin nchivi ja nī jīhī quihīn nū ndá ji, ñūcuán de nacani inī ji já sndóo ji cuāchi ji, ncachī dē.

³¹ De nī ncāhān Abraham jín dē: Tú mā chūhūn inī ji tūhun já ní nacani Moisés jín ndá cā tēe ní nacani tūhun Yāa Dios, de suni mā cándija cuiti ji tú natecū iin ndiyi quihīn nū ji, ncachī dē, ncachī yā.

17

Xēen coo sīquī nchivi já squívi táhán nūu cuāchi

(Mt. 18.6-7, 21-22; Mr. 9.42)

¹ De nī ncāhān Jesús jín ndá tēe scuáha jín yā: Maá-ni iyó já ndúcú squívi nchivi nūu cuāchi. De náca xēen cundoho nchivi já squívi táhán nūu cuāchi.

² Vāha cā de tú ní nūhñi iin yōsó cáhnú sūcūn ji, de quēe ji chíjin ndute mar, nsūú cā já squívi ji iin sūchi lūli yáhá nūu cuāchi.

³ Coto má sáhá ndá nú sūcuán túsaá. De tú táhán nū sáhá dē cuāchi sīquī nū, de cāhān nū nū dē. De tú nacani inī dē, de cune cáhnú inī nū nū dē.

⁴ De tú ūjā vuelta sáhá dē cuāchi sīquī nū já iin quívi, de tú ūjā vuelta nácani inī dē de cāhān dē jín nū já cune cáhnú inī nū chī mā sáhá cā dē, cáchi dē, de cánuu cune cáhnú inī nū nū dē, ncachī yā.

Jā cúñáhnú ndasi tūhun cándija

⁵ De ndá tēe cúu apóstol nī ncāhān dē jín Jētoho ō: Sāhá ní já ná cándija nihin cā ndá sá já sáhá Yāa Dios já jicān sá nūu yā, ncachī dē.

⁶ De nī ncāhān Jētoho ō jín ndá dē: Tú cándija ndá nú visó iin lūli-ni, tá cúu iin níquín yuvā mostaza já lūli-ni, de cuu cachī nū já tūhndú yáhá ná quēe de nūcūhun jondē nūu mar, de coo tá cúu nūu cáchi nū.

Jā ná squíncuu vāha ó nūu yā

⁷ Tú ní iin nú iyó mozo já jítu dē á já scáji dē ndá quiti nú, de tá nenda dē vehe nú já ní jēhēn dē yucu, de nduú cāhān nū jín dē já cundēe dē caji dē stāa.

⁸ Chī sa cāhān nū: Sāhá nú ndeyu cuxinī nī, de canī nū cōhō nī. De tá nī ncuu nī nchaji nī nī jīhī nī, sá de caji maá nú coho nú, cáchi ndá nū.

⁹ De cáchi ndá nú jáá nduú cánuu nacuetáhvī nū nūu mozo tá nī nsāhá dē tiñu já ní ndacu nú, chī já cánuu sáhá dē cúu.

¹⁰ De saá-ni ndá máá nú, cúu nú mozo Yāa Dios. De tú nī squíncuu nú ndácá tiñu já ní ndacu yā nūu nū, de cachī nū: Nduú cánuu nacuetáhvī yā nūu nī, chī sūcuán cánuu já squíncuu nī, cachī nū, ncachī yā.

Jā ní nasāhá vāha yā ūxi tēe ndóho cuēhē stēhyū

¹¹ De ñūhūn Jesús ichi cuāhān yā ciudad Jerusalén, de nī ncāhā yā cuāhān yā mǎhñú región Samaria jín Galilea.

¹² De nī jín yā iin ñuū, de ūxi tēe ndóho cuēhē stēhyū nī nquenda dē, de jícá nī jencuñi dē.

¹³ De nī ncana jee ndá dē: Jesús, Maestro, cundáhvī inī nī ndá sáán, ncachī dē.

¹⁴ De tá nī jín Jesús nūu ndá dē, de nī ncāhān yā: Cuāhān ndá nú de stēhēn nū maá nú nūu ndá sūtū já ní nduvāha nú, ncachī yā. De juni cuāhān ndá dē de nī nduvāha dē-ni.

¹⁵ Nūcuán de iin dē nī ndicó cóo dē nūu Jesús, de nácana jee dē, nacuetáhvī dē nūu Yāa Dios já ní nduvāha dē.

¹⁶ De nī jēcuñi jiti dē nūu yā, de nī ntuu dē nūu dē nūu ñūhūn, de nī nacuetáhvī dē nūu yā. De tēe Samaria cúu dē.

¹⁷ De nī ncāhān Jesús: ¿A nsūú ndihuxi dē ní nduvāha? De iin cā dē, ¿nūcu nduú ní ndicó dē já nacuetáhvī dē?

¹⁸ ¿A mātūhūn-ni tēe ñuū jícá yáhá cúu já ní ndicó já nacuetáhvī dē nūu Yāa Dios?

¹⁹ De nī ncāhān yā jín dē: Nacuiñi de quínohōn nū. Chī nī ncandija nú já cuu nasāhá vāha nī ndóhō, de já suu cúu já ní nduvāha nú, ncachī yā.

Nāsa coo quívi tá nenda yā já tátunī yā

(Mt. 24.23-28, 36-41)

²⁰ De ndá tēe fariseo nī jicā tūhūn dē Jesús ná quívi quijehé já tátunī Yāa Dios inī ñayívi. De nī ncāhān yā jín dē: Mā quíji nijn já tátunī Yāa Dios.

²¹ Ni mā cúu cachī nchivi: Cūndehé chī yáhá ndēe yā já tátunī yā, á: Nūcuán ndēe yā, cachī ji. Chī já tátunī Yāa Dios mǎhñú ndá nú, ncachī yā.

²² Nūcuán de nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Quiji tiempo já cuu ndasí inī nū cūndehé nú nūu nduhū, Yāa nī nduu tēe, de mā cūni ndá nū.

²³ De cāhān nchivi jín nú: Yáhá ndēe yā, á: Nūcuán ndēe yā, cachī ji. De mā quíndehé ndá nú, ni mā cūniquín nū ji.

²⁴ Chī tá cúu nūu sáhá taja já jéndūtē iin lado andiví de nátūu jondē incā lado, de

sunì sùcuán coo quíwí já nenda nduhũ, Yāa nì nduu tēe, chí ndíhi nchiví cuní.

²⁵ Sochí cánuú já xihna cá cundoho xēen nì, de nchiví íyó mitan chí squéne yichí jì nduhũ.

²⁶ De tá cúu nũ ní ncuu ndá quíwí já ní Ìyo Noé, sunì sùcuán coo quíwí nenda nduhũ, Yāa nì nduu tēe.

²⁷ Chí quíwí ñúcuán nì nchají ndá jì, nì jìhi jì, nì ntandáhá jì, nì jēhe jì sēhe síhí jì já tandáhá, jondé nì nguenda quíwí já ní nquíwí Noé iní barco cáhnú já nání arca. De nì ncuun sávi xēen, de nì ndaa ndute de nì jìhi jì.

²⁸ De sunì sùcuán nì ncuu quíwí tá ní Ìyo Lot. Nì nchají jì, nì jìhi jì, nì jeen jì, nì yícó jì, nì jaquín jì itũ, nì nsáhá jì vehe.

²⁹ De quíwí já ní nquee Lot iní ñuũ Sodoma cuāhān dē, de nì ncuun ñuhūn jín azufre ichi andiví, de nì snáa ndíhi nchiví.

³⁰ De sunì sùcuán coo quíwí já nenda nduhũ, Yāa nì nduu tēe.

³¹ De quíwí ñúcuán de nchiví ndēe yātā vēhé, de ndatíñú jì ñuhūn iní vehe, cáhān nì jín jì já má ndiví jì naquehen jì, chí cánuú cunu ñamā jì já cácu jì. De saá-ni nchiví satíñú nũ itũ, má quínohōn jì vehe jì já naquehen jì ndatíñú jì.

³² De núcuhun iní nũ nāsa nì ndoho ñasíhí Lot já ní jìhi ña.

³³ De tú ní nchiví cúni jì cácu jì nũ tũndóhó já quíjì nũ jì já síquí nduhũ, túsaá de tánũ táhvi jì ní cání. De tú ní nchiví vísó ná cúu jì já síquí nduhũ, túsaá de cutecú jì ní cání.

³⁴ De cáhān nì jín ndá nú já quíwí nenda nì de cūsūn ũ tēe nũ iin jito jacuáa, de iin dē naquehen nì, de incā dē ndōo, chí nduú ní ncándíja dē.

³⁵ De coo ũ ñahan já ndico cáhnú, de iin ña naquehen nì, de incā ña ndōo.

³⁶ De ũ tēe satíñú dē nũ itũ, de iin dē naquehen nì, de incā dē ndōo, ncachí yā.

³⁷ De já ní jini ndá dē tūhun yáhá, de nì jicā tūhūn dē yā: Señor, ¿ní cúu nũ coo sùcuán ndácá já ní ncāhān nì? ncachí dē. De nì ncāhān yā jín dē: Tá cúu nũ cútutú ndá tiōcó ní-ni cúu nũ cáá quiti já ní jìhi, sunì sùcuán coo ndácá já ní ncāhān nì, ní-ni cúu nũ íyó nchiví.

18

Tūhun yátá síquí juez jín ñahan viuda

¹ De nì ncāhān yā iin tūhun yátá jín ndá dē já cánuú já níni cácan táhvi dē, de mā nũ iní dē jín.

² De nì ncāhān yā: Nì Ìyo iin juez iní iin ñuũ. De nì nduú yúhú dē Yāa Dios, de nì nduú sáhá dē cuenta nì iin nchiví.

³ De sunì ñuũ ñúcuán íyó iin ñahan já ní nguendōo ndáhvi. De jēhēn jēhēn ña nũ dē,

jícān ña já ná sáhá ndāa dē síquí iin nchiví já jíní ũhvi jì ña.

⁴ De cuāhā quíwí nduú ní ncúní dē sáhá ndāa dē, sá de nì jani iní dē: Vísó nduú yúhú nì Yāa Dios nì nduú sáhá nì cuenta nì iin nchiví,

⁵ sochí ñahan viuda yáhá, ndasí stáhān ña nduhũ, de já ñúcuán ná sáhá ndāa nì síquí nchiví já jíní ũhvi jì ña. Chí tú nduú de mā cúndéé cá iní nì sáhá ña já quíjì quíjì ña, ncachí dē, ncachí maá Jētohō ō.

⁶ De nì ncāhān cá yā: Sùcuán cúu já ní ncāhān juez, tēe jáa nduú íyó ndāa.

⁷ De Yāa Dios chí nsúu sùcuán sáhá yā, chí sáhá ndāa yā síquí tiñu nchiví já ní nacāji yā já nduú ñuũ cáhān ndáhvi jì jín yā. Chí scácu yā jì nũ ndácá já jíní ũhvi nũ jì. ¿De á cuéé scácu yā jì, á naá cúu?

⁸ Cáhān nì jín ndá nú já ñamā. De quíwí nenda nduhũ, Yāa nì nduu tēe, ¿de á ñihñ cá nì nchiví cándíja ñihñ iní ñayíwí? ncachí yā.

Tūhun yátá síquí tēe fariseo jín tēe stútú xūhūn renta

⁹ De sunì nì ncāhān yā tūhun yátá yáhá jín jacú nchiví já jani iní jì já nchiví ndāa cúu jì, de jani iní jì já sava cá nchiví nduú íyó ndāa:

¹⁰ Iin tēe fariseo cuāhān dē templo já cácan táhvi dē. De iin tēe stútú xūhūn renta sunì cuāhān dē já cácan táhvi dē templo.

¹¹ De íñi tēe fariseo, de nì jicān táhvi dē tūhun yáhá: Tátá Yāa Dios, ná cútahvi sá nũ ní, chí nduú cúu sá tá cúu nũ cúu sava cá tēe, tēe cuíhná, tēe nēhén, tēe cásíquí ndēe táhān cúu ndá dē. De nì nduú cúu sá tá cúu nũ cúu tēe stútú xūhūn renta ñúcuán já scáa cá dē jicān dē nũ nchiví.

¹² De ũ vuelta já semana íyó nditē iní sá nũ ní, de sunì jēhe sá nũ ní iin iin síquí ndácá já ũxí ndatíñú já ñihñ sá, ncachí dē.

¹³ Sochí tēe stútú xūhūn renta, nì jēcuíñi jicá dē nũ templo, de nì nduú ní ncúndéé iní dē já nane nuú dē, chí sa nì ncani dē ndahá dē ndica dē já cúcuécá iní dē. De nì ncāhān dē: Tátá Yāa Dios, cundáhvi iní ní sáán, chí tēe íyó cuāchi cúu sá, ncachí dē.

¹⁴ De cáhān nì jín ndá nú já tēe stútú xūhūn renta, nì nee cáhnú iní yā nũ cuāchi dē, de cuāhōhōn dē vehe dē. Sochí tēe fariseo, chí nduú. Chí nchiví já sáhá ñáhnú jì maá jì, sa nuu jì. De nchiví já sáhá nũ jì maá jì, sa nduñáhnú jì, ncachí yā.

Jā ní jicān táhvi Jesús jēhē ndá sūchí lúli (Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

¹⁵ De nì nguenda ndá nchiví jín ndá sūchí lúli nũ Jesús, já tee yā ndahá yā xini jì. De tá nì jini ndá tēe scuáha jín yā, de nì ncāhān dē nũ nchiví já wáji jín ndá jì.

¹⁶ De nì ncana Jesús ndá dē, de nì ncāhān yā: Cuāha tūhun ná quíjì ndá sūchí lúli jín nũ nì, de mā cásí ndá nú já quíjì jì. Chí nchiví já ndicó cóo iní jì já caní iní jì modo

ndá süchí yáhá, suu ji cúu ja quívi ndahá Yāa Dios já tatúni yā nūu ji.

¹⁷ De ndāā cáhān ni jín ndá nú, tú iin nchivi nduú jétáhví ji já tatúni Yāa Dios nūu ji, tá cúu nūu jétáhví iin süchí lúli, de mā quívi cuití ji ndahá yā, ncachí yā.

Tūhun tēe cuicá

(Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

¹⁸ De iin tēe cúñáhnú nī jicā tūhún dē yā: Tēe vāha cúu ní Maestro. De cachí ní, ¿nā tiñu vāha sáhá sá de nīhīn táhví sá cutecū sá ní cáni andiví? ncachí dē.

¹⁹ De nī ncāhān Jesús jín dē: ¿A jáni inī nū já iin tēe-ni cúu nī já cáhān nū tēe vāha jín nī? Chi nduú nī iin tēe vāha íyó, chi mátúhún-ni Yāa Dios.

²⁰ Ja jín nū ndá tūhun já ní ndacu yā: Mā cásquí ndēē táhān nú. Mā cáhni nū ndíyi. Mā sácuihná nú. Mā cáhān nū tūhun tūhún. Cuetáhví nū nūu tatá nú nūu naná nú, ncachí yā.

²¹ De nī ncāhān dē: Ndacá tiñu yáhá ja nī squíncuu sá jondē tá lúli sá, ncachí dē.

²² De nī jini Jesús tūhun yáhá, de nī ncāhān yā jín dē: Iin-ni cá tiñu cúmaní sáhá nú túsaa. Xicó ndihi já névāha nú, de cuāha nú nūu nchivi ndahví. De jondē andiví cuāha yā já vāha ndasí nūu nū. Nūcuán de quiji nū cuniqúin nū nduhú cōhōn, ncachí yā.

²³ De tá nī jini dē tūhun yáhá, de nī ncucuéca ndasí inī dē, chi cuicá ndasí dē.

²⁴ De nī jini Jesús já ní ncucuéca ndasí inī dē, de nī ncāhān yā: Nchivi cuicá chi úhvi ndasí quívi ji ndahá Yāa Dios já tatúni yā nūu ji.

²⁵ Namā cá yāha iin camello yaví yitícu nsúu cá já quívi iin nchivi cuicá inī ndahá Yāa Dios já tatúni yā nūu ji, ncachí yā.

²⁶ De ndá tēe já ní jini tūhun yáhá, nī ncāhān dē: ¿De nī nchivi cúu já cācu túsaa? ncachí dē.

²⁷ De nī ncāhān yā: Nchivi chi mā cúu squívi ji maá ji ndahá Yāa Dios, sochi maá yā chi cuu sáhá yā, ncachí yā.

²⁸ Nūcuán de nī ncāhān Pedro: Señor, de ndá sáan chi nī sndóo sá ndihi já névāha sá, de níquín sá níhín, ncachí dē.

²⁹ De nī ncāhān yā jín ndá dē: Ndāā cáhān ni jín ndá nú, tú nā-ni nchivi sndóo ji vehe, á tatá, á naná, á ñani, á ñasíhí, á sēhe, já síquí já scāca ji tūhun já tátúni Yāa Dios nūu nchivi,

³⁰ túsaa de nanihīn cuāhā cá ji inī ñayívi yáhá, de tiempo já quiji de cutecū ji ní cáni, ncachí yā.

Jā ní ncāhān tucu Jesús já cuí yā

(Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)

³¹ De nī ncana sún yā ndihúxi ūu tēe scuáha jín yā, de nī ncāhān yā jín ndá dē: Mitán de ja cuāhān ō Jerusalén. De nūcuán quee ndāā ndihi tūhun nāsa ndoho nduhú,

Yāa nī nduu tēe, tá cúu nūu ní ntee ndá tēe nī nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán.

³² Chi nastúu nchivi nduhú nūu ndá tēe nación Roma já tátúni já ndēē Jerusalén. De sáhá catá ndá dē nūu ní, de sáhá nāvāha dē nduhú, de tiví síí dē nūu ní.

³³ De caní dē nduhú, de sá de cahni dē nduhú. Sochi nūu úní quívi de natecū ní, ncachí yā.

³⁴ De nduú ní jicūhun cuití inī ndá dē ndá tūhun yáhá. Chi tūhun víjin cúu, de nduú ní ncúu jicūhun inī dē já cáhān yā.

Jā ní nasáhá vāha yā iin tēe cuáá ñuū Jericó

(Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

³⁵ De nī ncuñatin yā cuāhān yā ñuū Jericó. De iin tēe cuáá ndēē dē yuhú íchí, jicān dē caridad.

³⁶ De nī jini dē já yāha cuāhā nchivi cuāhān ji, de nī jicā tūhún dē nā cuá cúu já cuāhān ndá ji.

³⁷ De nī ncāhān ndá ji jín dē já Jesús, tēe ñuū Nazaret, yāha yā cuāhān yā.

³⁸ Nūcuán de nī ncana cohó dē: Jesús, maá ní já cúu ní tatá rey David, cundáhví inī ní sáan, ncachí dē.

³⁹ De ndá nchivi já cuāhān ichi nūu, nī ncāhān ji nūu dē já ná cásí dē yuhú dē. Sochi víhí cá nī ncana jee dē: Maá ní já cúu ní tatá rey David, cundáhví inī ní sáan víi, ncachí dē.

⁴⁰ De nī jencuiñi Jesús, de nī ncachí yā já ná quívi nchivi jín dē. De tá nī nguenda dē, de nī jicā tūhún yā dē:

⁴¹ ¿Nā cuá cúni nū já sáhá nī ndóhó? ncachí yā. De nī ncāhān dē: Já ná ndúnijín tñuú sá cúni sá, Señor, ncachí dē.

⁴² De nī ncāhān Jesús jín dē: Ná ndúnijín tñuú nū túsaa. Chi nī ncandíja nū já cuu nasáhá vāha nī ndóhó, de suu cúu já ní nduvāha nú, ncachí yā.

⁴³ De nī ndunijín-ni tñuú dē, de nī jecuniqúin dē yā, de nācuetáhví dē nūu Yāa Dios. De ndihi nchivi já ní jini, suni nī ncāhān ji já vāha ndasí Yāa cúu Yāa Dios.

19

Tūhun Zaqueo

¹ De nī nquívi Jesús inī ñuū Jericó, de nī ncāhā yā-ni cuāhān yā.

² De nūcuán íyó iin tēe cuicá, nání dē Zaqueo, de cúñáhnú dē nūu ndá tēe stútú xūhún renta.

³ De cúni dē cūndehé dē ní iin cúu Jesús. Sochi nduú ní ncúu, chi cuāhā nchivi ní jasi ji nūu yā, de liquí dē-ni.

⁴ De jinu dē nī jecōsō nūu dē. De nī ncaa dē xīni iin tiūhndú tácuu cūni dē nūu yā, chi nūcuán yāha yā quíhín yā.

⁵ De tá nī nquenda yā ñúcuán, de nī núcúndehé yā nūū dē, de nī ncāhān yā: Zaqueo, ñamā nuu nú, chí cánuú já quendōo nī vehe nú mitan, ncachī yā.

⁶ Ñúcuán de ñamā-nī nī nuu dē, de nī ncusī ndasī inī dē, de nī jeca dē yā cuāhān dē jīn yā vehe dē.

⁷ De nī jīnī ndá nchivī já sūcuán nī ncuu, de nī ncāhān jī sīquī yā já cuāhān yā ndōo yā vehe iin tēe sáhá cuāchī.

⁸ Ñúcuán de nī nūcuīñī Zaqueo, de nī ncāhān dē jīnī maá Jētoho ō: Señor, mitan de ndihī ndatīñū já névāha sá, cuāha sá sava nūū nchivī ndāhvi, de tú nī scāa cā sá nī jicān sá xūhún nūū nchivī, de nacuāha sá cūmī já sūcuán nūū jī, ncachī dē.

⁹ De nī ncāhān Jesús: Mitan de vehe yáhá ja nī ncācu iin tēe já má tánū táhvi dē, chí nī ncandīja dē tá cúu nūū nī ncandīja tatá dē Abraham.

¹⁰ Chí nduhū, Yāa nī nduu tēe, vāji nī nánducú nī nchivī já nī ntānū táhvi, de scācu nī jī, ncachī yā.

Tūhun yátá sīquī ūxī mozo jīn xūhún

¹¹ De nūū ndá nchivī já nī jīnī ndá tūhun yáhá nī ncāhān Jesús iin tūhun yátá já stēhēn yā nāsa coo quīvi nenda yā. Chí ja nī ncuñatin yā Jerusalén, de jāni inī ndá jī já mitan ñūhún quijéhé já tatūnī yā sáhá Yāa Dios.

¹² De nī ncāhān yā: Iin tēe cūñáhnú nī jēhēn jicá dē incā nación, tácuca nīhīn tīñú dē já cuu dē rey, de nenda dē já tatūnī dē.

¹³ De jondē ncháha ca quīhīn dē, de nī ncana dē ūxī mozo dē, de nūū iin iin jī nī jēhe dē iin xūhún já ndēe yāhvi ndasī. De nī ncāhān dē jīnī jī: Satīñū ndá nú tácuca nducuahā xūhún yáhá juni quīhīn nī de nenda nī, ncachī dē.

¹⁴ De ndá nchivī nación dē, quítī inī jī jīnī jī dē, de nī ntajī jī sava tēe ndiso tīñū, cuāhān yātá dē já cāhān: Nduú jétahān inī nchivī ñūū sá já cuāha nī tīñū nūū tēe yáhá já cuu dē rey ndá sá, ncachī.

¹⁵ De visō sūcuán de nī nīhīn tīñú dē já cuu dē rey, de nī nenda dē ñūū dē. De tá nī nenda dē de nī ndacu dē já ná quijī ndá mozo já nī jēhe dē xūhún nūū, tácuca cunī dē nāsaa nī nīhīn iin iin jī sīquī.

¹⁶ De nī nquenda iin mozo nūū dē, de nī ncāhān jī: Señor, iin xūhún já nī ntajī nī nūū sá, nī nduu ūxī, ncachī jī.

¹⁷ De nī ncāhān maá rey: Vāha mozo cúu nú, de vāha nī nsáhá nú. Chí nī squīncuu vāha nú jīn iin tīñū lūlī-nī, de mitan de sáhá nī já cūñáhnú nú tatūnī nū nūū ūxī ñūū já tīnī nī, ncachī dē.

¹⁸ De nī nquenda incā mozo, de nī ncāhān jī: Señor, iin xūhún já nī ntajī nī nūū sá, nī nduu ūhūn, ncachī jī.

¹⁹ De suni nī ncāhān dē jīn mozo ñúcuán: De ndóhō, suni cūñáhnú nú tatūnī nū nūū ūhūn ñūū já tīnī nī, ncachī dē.

²⁰ De nī nquenda incā mozo, de nī ncāhān jī: Señor, yáhá natajī sá xūhún ní, chí nī nchuvāha sá inī iin pañito.

²¹ Chí nī nchūhū sá ní, chí tēe xēēn cúu ní. Chí cuāhā cā náquehen nī nsūū cā já nī ntajī ní, de cuāhā cā cūnī nī nsūū cā já cuu sáhá mozo ní, ncachī dē.

²² Ñúcuán de nī ncāhān rey: Mozo nēhēn cúu nú túsaa, de jīn tūhun já nī ncachī nū yáhá de sáhá ndāa nī já íyō cuāchī nū jáa nduú nī nsatīñū nū jīn xūhún nī. Chí jāni inī nū já tēe xēēn cúu ní, de cuāhā cā náquehen nī nsūū cā já nī ntajī ní, de cuāhā cā cūnī nī nsūū cā já cuu sáhá mozo ní.

²³ ¿Túsaa de nūcu nduú nī nchīhī nū xūhún nī visō nūū banco? De tá nenda nī de nanihīn nī xūhún nī jondē jīn sēhe xūhún nícu, ncachī dē.

²⁴ Ñúcuán de nī ncāhān dē jīnī ndá nchivī íñī ñúcuán: Candee nū xūhún jīñā nūū jī, de cuāha nū nūū mozo ja névāha ūxī, ncachī dē.

²⁵ De nī ncāhān nchivī ñúcuán jīnī dē: Señor, nduú chí ja névāha dē ūxī, ncachī jī.

²⁶ De nī ncāhān tucu rey: Cāhān nī jīnī ndá nū já nchivī ja névāha, sa quijī cā nūū jī, de cuāhā cā cunevāha jī. Sochī nchivī jáa nduú névāha, sa cujiyo-nī jacū já névāha jī.

²⁷ De ndá tēe já jīnī ūhvi nduhū, jáa nduú nī jétahān inī dē já cuu nī rey dē, cuācuēca ndá nú dē quijī dē yáhá. De cahni nū ndá dē cunī nī, ncachī dē, ncachī Jesús.

Jā nī nquīvi Jesús Jerusalén

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19)

²⁸ De tá nī ndihī nī ncāhān yā ndá tūhun yáhá, de nī jica cā yā já cuāhān yā ciudad Jerusalén.

²⁹ De tá nī ncuñatin yā ñūū Betfagé jīnī ñūū Betania, ñatin nūū íyō yucu nánī Olivos, de nī ntajī yā ūū tēe scuāha jīnī yā já quīhīn dē.

³⁰ De nī ncachī yā nūū dē: Cuāhān ñūū lūlī já íyō ichi nūū. De tá nī nquīvi nū de cunī nū iin burro núhni tī, já nī iin tēe ncháha ca cosō dē tī. De nandajī nú tī quijī nū jīnī tī.

³¹ De tú nī iin carūhūn nūcu nándajī nú tī, de cachī nū: Maá Jētoho ō jīnī ñūhún yā tī, cachī nū, ncachī yā.

³² De cuāhān nduú tēe já nī ntajī yā, de nī nīhīn dē tá nī ncachī yā.

³³ De tá nándajī dē tī, de nī ncāhān ndá jētoho tī jīnī nduú dē: ¿Nūcu nándajī nū burro nī? ncachī jī.

³⁴ De nī ncāhān nduú dē: Maá Jētoho ō jīnī ñūhún yā tī.

³⁵ De nī nenda nduú dē jīnī tī nūū Jesús. De nī nchisō ndá dē sōō dē sīquī burro, de nī nchisō dē Jesús sīquī tī.

³⁶ De juni jica yā cuāhān yā jīnī tī, de scāa ndá nchivī sahama jī inī ichi.

³⁷ De tá nī ncuñatin yā nūū cúun ichi yucu Olivos, de ndihi nchivī cándija jā níquín ji yā, nī nquijéhé ji cúsi inī ji, de nácana jee ji Yāa Dios síquī ndacá tiñu ñáhnú jā ní jinī ji nī nsáhā yā.

³⁸ De cáhān ndá ji: Vāha ndasí Yāa cúu Rey jā vāji jín tiñu maá Jētoho ō Yāa Dios. Chī sáhā yā jā ndúmanī ō jín Yāa Dios jā ndéē andiví, de vii ndasí cúñáhnú Yāa Dios, ncachī ndá ji.

³⁹ Ñúcuán de sava tēe fariseo jā iyó máhñú nchivī cuāhā, nī ncāhān dē jín yā: Maestro, cáhān ní nūū ndá nchivī jā níquín ji níhín jā ná cásī ji yuhú ji, ncachī dē.

⁴⁰ De nī ncāhān Jesús: Cáhān ní jín ndá nú jā tú ndá nchivī yáhā casī ji yuhú ji, de ndacá yūū chī cana jee, ncachī yā.

⁴¹ De tá nī ncuñatin yā Jerusalén, de nī ndéhé yā, de nī jacu yā síquī.

⁴² De nī ncāhān yā: Ndá ndóhó nchivī Jerusalén, ndasí nī ncuu inī nī jā ná jícūhun inī nū jā cuu ndumanī nū jín Yāa Dios sáhā nī. De síquī jáá nduú cándija ndá nú, de mitan chī mā cúū jícūhun inī nū.

⁴³ Chī quiji quiví jā coo tündóhó, de ndá nchivī jā jíní ūhvī ndóhó, cuicó ndúū ji ñuū nū, de casī cutú ji jín yūū, de ndacá lado nenda ji síquī nū.

⁴⁴ De ndihi vehe scúnúu ji, de cahni ji ndá nú. De mā sndóo ji ní iin vehe jā cosó táhān cā yūū. Chī nī nquiji nī jondē nūū Yāa Dios jā scácu nī ndá nú, de nduú ní ncándija nú, ncachī yā.

*Jā ní ntavā yā nchivī inī templo
(Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22)*

⁴⁵ De nī nquiví yā inī patio templo cáhnú, de nī nquijéhé yā táva yā ndá nchivī jā jéen quiti de náxicó nūū nchivī jā sócō ji.

⁴⁶ De nī ncāhān yā jín ji: Yósó nūū tutú ī jā cáhān Yāa Dios: Vehe nī chī vehe nūū jicān táhvī cúu, cáchī Yāa Dios. Sochī ndá ndóhó chī modo yaví cava jācuíhná nī nasáhā nú, ncachī yā.

⁴⁷ De ndiquiví nī stéhēn yā tūhun inī templo. De ndá sūtū cúñáhnú jín ndá tēe stéhēn ley janahān jín ndá tēe cúñáhnú nūū nchivī ciudad, ndúcú ndá dē modo nāsa cahni dē yā.

⁴⁸ De nduú ní níhín dē modo sáhā dē, chī ndivii nchivī jétáhvī ndasí ji níni ji tūhun cáhān yā.

20

*Siquí jā ndiso tiñú Jesús
(Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33)*

¹ De iin quiví stéhēn yā tūhun nūū ndá nchivī inī templo, de nácana yā tūhun jā scácu Yāa Dios nchivī. De ndá sūtū cúñáhnú, jín tēe stéhēn ley janahān, jín tēe ñáhnú jā ndácu tiñu, nī nquenda ndá dē nūū yā.

² De nī jicā tūhún dē yā: Cachī, ¿ní jondē nī níhín tiñú nú jā sáhā nú tiñu yáhā? ¿De ní iin nī ntee tiñu ndóhó jā sáhā nú súcuán? ncachī ndá dē.

³ De nī ncāhān Jesús: Saá-ni nduhū suni cáthún nī ndá nú iin tūhun. Cachī nūū nī:

⁴ ¿Ní iin nī ntee tiñu síquī Juan jā ní scuéndutē dē? ¿A Yāa Dios, á ndá tēe? ncachī yā.

⁵ Ñúcuán de nī natúhún ndá máá dē: ¿Nāsa cáhān ō? Tú cachī ō jā Yāa Dios nī ntee tiñu ñúcuán síquī Juan, de cáhān dē jín ó: ¿Túsaá de nájehé cúu jáá nduú ní ncándija ndá nú jā ní ncāhān dē?

⁶ De tú cáhān ō jā nchivī nī ntee tiñu síquī dē, de ndihi nchivī cahni ji yóhó jín yūū, chī cándija ji jā tēe nī nacani tūhun Yāa Dios nī ncuu ndija Juan, ncachī ndá dē jín táhān dē.

⁷ De nī ncāhān dē jín Jesús jáá nduú jíní dē ní iin nī ntee tiñu síquī Juan jā ní scuéndutē dē.

⁸ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: De saá-ni nduhū, suni mā cáchī ní nūū ní iin nī ntee tiñu síquī ní jā sáhā ní tiñu yáhā, ncachī yā.

*Tūhun yátá síquī ndá tēe nēhén jā sátiñú
nūy yūcū uva*

(Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11)

⁹ De nī nquijéhé Jesús cáhān yā tūhun yátá yáhā jín nchivī: Iin tēe nī nchuhun dē cuāhā yūcū uva nūū ñuhun dē. De nī sndóo dē nūū sava tēe jā sátiñú nūū, de cuu sava dē ndihā jín. De nī nquehen dē ichi jā cuāhā nahān dē incā ñuū.

¹⁰ De máá tiempo jā ndututú uva, de nī ntají dē iin mozo cuāhān nūū ndá tēe sátiñú ñúcuán, tácu naquehen dē sava ndihā uva. De ndá tēe ñúcuán nī ncani dē mozo, de nī natají uun dē ji cuānohōn ji.

¹¹ De tēe xíí uva nī ntají dē incā mozo cuāhān. De ndá tēe sátiñú, suni nī ncāhān nāvāha dē nūū ji, de nī ncani dē ji, de nī natají uun dē ji cuānohōn ji.

¹² De tēe xíí uva nī ntají tucu dē incā mozo cuāhān. De ndá tēe sátiñú suni nī stácuēhé dē mozo ñúcuán, de nī scúnu dē.

¹³ Ñúcuán de nī ncāhān tēe xíí uva: ¿Nāsa sáhā ní? Ná tájī ní sehe ní, sūchí jā māni ní jín, chī sanaa de cuetáhvī ndá dē ji, ncachī dē.

¹⁴ Sochī ndá tēe sátiñú, tá nī jiní dē jā vāji ji, de nī ncāhān ndá dē: Tēe xíí táhvī cúu jā vāji ñúcuán. Ná cáhni ō ji, de ndóo táhvī ji coo ó, ncachī ndá dē.

¹⁵ De nī ntavā ndá dē ji yuhú ñúhún, de nī jahni dē ji, ncachī yā. Ñúcuán de nī jicā tūhún yā ndá dē: ¿Túsaá de nāsa sáhā tēe xíí uva jín ndá tēe sátiñú?

¹⁶ Nenda dē de cahni dē ndá tēe ñúcuán, de cuāha dē ñuhun jā cáá uva nūū sava cā tēe sátiñú nūū, ncachī yā. De tá nī jiní ndá

nchiví tūhun yáhá, de nī ncāhān jī: Aī, vāha de tú mā cōo cuiti sūcuán vī, ncachī jī.

¹⁷ De ndéhé maá yā nūū jī, de nī ncāhān yā: ¿Túsaá de á jicūhun inī ndá nū tūhun yáhá jā yósó nūū tutū īī, jā nduhū cúu tá cúu iin yūū? Chī cáchī tutū:

Yūū jā ní squéne yichī ndá tēe jā sáhá vehe, yūū yáhá nduu jā quituu squíná vehe. Cáchī tutū.

¹⁸ De nchiví jāá nduú cándija, ndoho jī tá cúu nūū ndóho nchiví jā jícó cáva sīquī yūū de táhnū jī. De quiví jā sáhá ndāā Yāa Dios cuāchi, de nchiví jāá nduú ní ncándija, cundoho jī tá cúu nūū ndóho nchiví jā nīncava iin yūū sīquī jī de cūndihī jī sáhá, ncachī yā.

Sīquī xūhún renta

(Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)

¹⁹ Nūcuán de ndá sūtū cūáhnū jīn ndá tēe stéhēn ley janahán, cūnī de tiin de yā maá hora nūcuán. Chī nī jicūhun inī ndá de jā sīquī ndá máá de cúu jā ní ncāhān yā tūhun yátá sīquī ndá tēe jā sátiñū nūū uva jīn ndá tēe sáhá vehe. Sochī nduú ní ncúu tiin de yā, chī yúhū de jā quiti inī nchiví.

²⁰ Nūcuán de nī ntajī ndá de sava tēe cuāhān jā cūndéhé yuhū de yā. De tēe nūcuán chī sáhá-nī ndá de jā tēe ndāā cúu de. De ndúcú de sáhá de jā cāhān yā iin tūhun jā nūhīn de cuāchi sīquī yā, de quisiáha de yā nūū tēe cúu gobernador.

²¹ De nī ncāhān ndá de jīn yā: Maestro, jīnī ndá sá jā cāhān vāha ní, de ndāā stéhēn ní. De nduú sáhá ní cuenta nāsa cúu iin iin nchiví, chī inuú-nī sáhá ní jīn ndá jī. De stéhēn ndāā ní nāsa squíncuu nchiví nūū Yāa Dios.

²² Túsaá de cachī ní: ¿A iyó vāha jā chunáá ó xūhún renta nūū rey nación Roma jā tīn nación maá ó, á nduú? ncachī ndá de.

²³ De nī jīnī yā jā cūnī ndá de stáhí de yā, de nī ncāhān yā jīn de: ¿Nājēhē cúu jā jito tūnī ndá nū nduhū?

²⁴ Stéhēn iin xūhún ná cūndéhé nī. ¿Nā tēe cúu jā ndēē nūū xūhún yáhá, de nā sívī cúu jā ndēē yáhá? De nī ncāhān ndá de: Rey nūcuán cúu.

²⁵ Nūcuán de nī ncāhān yā jīn ndá de: Túsaá de nacuāha nū nūū rey nūcuán jā cúu cuenta de, de nacuāha nū nūū Yāa Dios ndácá jā cúu cuenta maá yā, ncachī yā.

²⁶ De ndá tēe nūcuán nduú ní ncúu nīhīn de cuāchi sīquī yā jīn ní iin tūhun jā cāhān yā, ní jīnī ndá nchiví. De ní nsáhvi inī ndá de jā ndíchī ní scócó yā tūhun nūcuán, de nduú cá ní ncāhān de.

Jā ní jicā tūhún ndá de sīquī jā natecū ndiyi
(Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)

²⁷ Nūcuán de sava tēe grupo saduceo ní nguenda de nūū yā. De ndá tēe nūcuán cáchī de jāá nduú nátecū cuiti ndiyi.

²⁸ De nī ncāhān de jīn yā: Maestro, de Moisés ní ntee de nūū tutū jā névāha ó: Tú iin tēe cuū de, de ndōo ñasíhī de, de tú nduú ní iyo sēhe de jīn ña, túsaá de cánuū jā ñanī de nacueca ñasíhī de, de sēhe de jā coo jīn ña nūcuñī nī nūū ndiyi ñanī de, cáchī tutū.

²⁹ Túsaá de nī iyo ūjā ñanī. De tēe xíhna nūhún ní jeca de iin ñahan. De ní jīhī de, de nduú ná sēhe de ní iyo.

³⁰ De tēe uū ní nacueca de ña. De suni ní jīhī de, de nduú ná sēhe de ní iyo.

³¹ De saá-nī tēe unī ní nacueca de ña, de jondē jīn ndihūjā de, de ní jīhī ndá de, de ní iin de nduú ná sēhe de ní iyo.

³² De jā sándihī de ní jīhī ñahan nūcuán.

³³ Túsaá de quiví natecū ndiyi, ¿de ní iin de cuu ña ñasíhī de? Chī ndihūjā de ní ndeē jīn ña, ncachī ndá tēe saduceo.

³⁴ Nūcuán de nī ncāhān Jesús jīn ndá de: Ñayiví yáhá chī quetáhān tēe jīn ñahan.

³⁵ De ndá nchiví vāha jā natecū jī de quiví jī andiví, mā cuēcá cá jī táhān jī nūcuán, chī nduú cá ná tūhun jā quetáhān tēe jīn ñahan coo.

³⁶ De ní mā cūo cuiti cá jī, chī coo jī tá cúu ndá ángel Yāa Dios. De sēhe Yāa Dios cuu jī, chī ja ní natecū jī.

³⁷ De suni maá Moisés cāhān de jā natecū ndiyi, chī ní ntee de nūū tutū nāsa ní ncāhān yā jīn de mähñū yūcū jā cáyū ñuhūn. Chī ní ncāhān de jā cúu yā Yāa Dios ndiyi Abraham jīn Isaac jīn Jacob. De jā ní ncāhān de sūcuán cúu jā cáchī de jā tēcū ndá ndiyi.

³⁸ Chī visó ja ní jīhī ndá jī, sochī tēcū jī nūū iyó maá yā, chī cúu yā Yāa jā sáhá jā tēcū nchiví ní cánī, ncachī yā jīn ndá de.

³⁹ De jacū tēe stéhēn ley janahán ní ncāhān de: Vāha ní ncāhān ní Maestro, ncachī de.

⁴⁰ De nduú cá ní nchūndeē inī ndá de jā cātūhún de yā.

Sīquī jā cúu Cristo tatā David

(Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)

⁴¹ De ní ncāhān yā jīn ndá de: ¿Nāsa cúu jā cáchī nchiví jā Cristo cúu tatā rey David?

⁴² Chī maá David sūcuán ní ncāhān de tūhun yā nūū tutū Salmo:

Maá Jētohō ō Yāa Dios ní ncāhān yā jīn Jētohō ní, Yāa quiji:

Cundeē nū lado cuáhá ní nūū cuáhnū nū, ⁴³ de ná sáhá ní jā candeē nū poder ndácá jā jīnī ūhvī ndóhó.

Ncachī Yāa Dios. Ncachī David.

⁴⁴ Túsaá de visó chijin tatā David cacu Cristo, de ní ncāhān de Jētohō de yā, chī jondē nūū Yāa Dios vāji yā, ncachī yā.

Jā ní ncāhān yā jā iyó cuāchi ndá de

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)

⁴⁵ De ní ncāhān yā jīn ndá tēe scuáhā jīn yā, de suni ní jīnī ndá nchiví:

⁴⁶ Coto má cándija ndá nū ndá tēe stéhēn ley janahán. Chī cūsī inī ndá de jīca nuu

dē jín sahma cání já stéhēn já cúñáhnú dē, jín já cāhān yíñúhún nchiví dē nū yáhví. De jétahān iní ndá dē cundeē dē nū silla yíñúhún cā iní vehe ī sinagoga, jín silla yíñúhún cā nū íyó vico já yáji nchiví.

⁴⁷ De cāndeē dē vehe ndá ñahan quéndōo ndáhví. De nahán jícān táhví dē tácuca caní iní nchiví jáa nduú ná cuāchi dē. Ndá tēe yáhá chí sa víhí cā ndoho dē castigo, ncachí yā.

21

*Tūhun já ní nsōcō ñahan viuda xūhún
(Mr. 12.41-44)*

¹ De íyó yā iní templo, de nī jíní yā nū ndá nchiví cuicá já chūhun jī cuāhā xūhún iní ndá jātūn nū sōcō jī.

² De suni nī jíní yā nū iin ñahan viuda já ndóho ndáhví. De nī nchuhun ña ū centavo lulí iní iin jātūn.

³ De nī ncāhān yā: Ndāā cāhān nī jín ndá nū já cuāhā cā nī nsōcō ñahan viuda ndáhví yáhá nsūū cā já nī nsōcō ndá cā nchiví.

⁴ Chi ndá máá jī nī nsōcō jī já nī ndōo nū xūhún cuāhā jī. De ñahan yáhá, visō ndáhví ndóho ña, de nī nchuhun ña ndihi já cutecū ña, ncachí yā.

*Jā ní ncachí yā já naā templo
(Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2)*

⁵ De sava dē nī ncāhān dē já víi cáá templo cāhnú, chí nī ncuvāha jín ndācā yū víi jín ndācā já ní nsōcō nchiví. Nūcuán de nī ncāhān yā:

⁶ Ndihi já ndéhé ndá nū yáhá, quiiji quívi já má cōsō táhān cā nī iin yūū, chí ndihi tānī, ncachí yā.

*Nā seña coo tá cuācuñatin jīnu ñayívi
(Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23; Lc. 17.22-25,*

31)

⁷ De nī jicā tūhún ndá dē yā: Maestro, ¿ná quívi coo ndācā já ní ncachí ní já coo? ¿De ná seña coo tá já ñatin squíncuu ndá já ní ncachí ní? ncachí dē.

⁸ De nī ncāhān yā: Coto má stáhví ndá nchiví ndóhó. Chí quiiji cuāhā tēe jín sivi nī já stáhví, de cāhān dē: Máá nī cúu Cristo. De suni cāhān dē: Já nī nguenda quívi ndihi ñayívi, cachí dē. De má cándija ndá nū dē.

⁹ De tá nihín nū tūhun já ndācā lado íyó guerra jín já nénda nchiví síquí ndá tēe ndíso tiñú, de má cūyūhú nū, chí cánuú já xihna cā sūcuán coo, de nī má jīnu ñamā quívi já ndihi ñayívi, ncachí yā.

¹⁰ De nī ncāhān cā yā: Nenda nación síquí incā nación, de nenda ñuū síquí incā ñuū já canāā.

¹¹ De cháhá chúcuán tāan ndasí, de coo tamā jín cuēhé xēen. De coo ndá seña cāhnú ichi andiví já cūyūhú ndasí nchiví cuní jī.

¹² De jondē ncháha ca coo ndá tiñu yáhá, de cuní ūhví jī ndá nū, de tiñi jī ndóhó. De

quísíaha jī sava nū ndācā vehe ī sinagoga já cāhān jī cuāchi síquí nū. De chíhi jī sava nū vecāa. De quísíaha jī sava nū nū ndá rey jín gobernador, de cāhān jī cuāchi síquí nū síquí já cándija nū nduhú.

¹³ De já sūcuán coo, de cūte nuu cā tūhun nī, chí nacani nū nū ndá jī.

¹⁴ Túsaá de cūhun iní ndá nū já má nācani tūha iní nū nása scócóo nū tūhun nū ndá dē já cācu nū.

¹⁵ Chí maá nī taji nī tūhun ndíchi já cāhān nū, tácuca nchiví já jíní ūhví ndóhó, mā cūndéé jī jín nū nī mā cúu cāhān jī síquí nū.

¹⁶ De jondē tatá ndá nū, naná nū, ñani nū, táhān nū, jín amigo nū, nastúu jī ndóhó nū nchiví xēen. De sava nū cahní jī.

¹⁷ De ndācā nchiví chí quítí iní jī nū nū já síquí nduhú.

¹⁸ Sochi nī iin xíní nū mā náā, chí coto yā ndá nū.

¹⁹ De tú cuiñi nihín nū jín tūhun nī, de cutecū nū ní cání.

²⁰ De tá nī jíní nū já ní jicó ndúū ndá soldado yūñúū Jerusalén, de jicūhun iní nū já já ñatin naā ciudad ñūcuán.

²¹ Nūcuán de nchiví ndéē Judea, ná cūnu jī caa jī yucu quíhín jī. De nchiví ndéē Jerusalén, ná quēe jī quíhín jī. De nchiví ndéē jondē rancho, mā nándicó jī ciudad.

²² Chí ndá quívi ñūcuán cuāha Yāā Dios castigo nū nchiví já síquí cuāchi jī, tácuca quēe ndaā ndá tūhun já yósō nū tutú.

²³ De quívi ñūcuán nācā ndáhví ndoho ndá ñahan ñūhún sēhe, jín ñahan ndéca ñūquín, chí má cúu cūnu ñamā ña. Chí xēen ndasí coo tūndóhó iní ñayívi, de quiiji castigo xēen síquí nchiví yáhá.

²⁴ De sava jī cuū nū guerra, de sava jī quíhín preso jondē ndá cā nación. De nchiví ndá cā nación tatúní nihín jī nū nchiví Jerusalén, jondē ndihi tiempo já jéhe Yāā Dios tūhun já tátúní jī.

*Nāsa coo quívi tá nenda Yāā nī nduu tēe
(Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37)*

²⁵ Nūcuán de coo seña nū nandí jín nū yōo jín nū tiñū. De iní ñayívi de quiiji tūndóhó xēen síquí nchiví ndācā nación. De cūnehén iní jī de cūyūhú jī já nihín xēen mar de scuísō ndasí ndute mar.

²⁶ De cuū sōo sava nchiví já cūyūhú jī já ndétu jī ndācā tūndóhó já quiiji síquí ñayívi. De jondē ndācā já jica andiví chí quísi.

²⁷ Nūcuán de cuní ndá nchiví nū maá nī, Yāā nī nduu tēe, nenda nī jín vícō, de cundiso nī cuāhā poder, de víi ndasí cuñáhnú nī.

²⁸ De tá nī nguíjéhé ndá tiñu yáhá, de ndéé coo iní ndá nū, de cūnuū nū andiví, chí já ñatin scācu yā ndá nū, ncachí yā jín ndá dē.

²⁹ De suni nī ncāhān yā tūhun yátá yáhá: Cündehé ndá nú nāsa sáhá ñutun higo jín ndá cá ñutun.

³⁰ Tá jíní ndá nú ja ní nquijéhé nácōco yūcū ji, de ja jíní nú ja ní ncuñatin tiempo ihní.

³¹ De suni sūcuán tá cuní ndá nú ja ní nquijéhé ndá tiñu yáhá, ñúcuán de jicūhun iní nú ja ní ncuñatin quívi tatúní Yāa Dios.

³² De ndāā cāhān ní jíní ndá nú ja má cúu ndihi nchiví ja cuní ndá tündóhó yáhá, chí jondé quee ndāā ndihi tá ncachí ní.

³³ Andiví jíní ñayíví chí naā, sochi ndācá tūhun cāhān ní mā nāā, chí quee ndāā ndihi.

³⁴ De coto má stíví ndá nú maá nú ja sáhá nú ndá cuāchi, jíní ja jíní nú, jíní ja cutéñú nú jíní ndācá ja cutecū nú, tácuā mā quíjī quívi ñúcuán iin sanaā-ni siquí nú.

³⁵ Chí tá cúu núu núu iin trampa, sūcuán jíní tündóhó siquí nchiví ja ndéé ní cāhnú ñayíví.

³⁶ Tú sūcuán de ndito coo nú, de níní cācān táhví nú, tácuā cuu cācu nú núu ndācá tündóhó ja quíji, de cuu cuiñí nú núu maá ní, Yāa ní nduu téé, ncachí yā.

³⁷ De ndiquíví stéhén yā tūhun iní templo, de ndācá jacuāá ní jēndōo yā yucu nání Olivos.

³⁸ De ndācá stēén nehén quíji ndá nchiví núu yā iní templo ja cuniní ji tūhun stéhén yā.

22

Jā ní scáni táhán ndá dē tūhun jā tiin dē Jesús

(Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53)

¹ Ñúcuán de ní ncuñatin vico pascua ja yáji nchiví stātílā jaá nduú ná levadura yíhi.

² De ndá sūtū cūñáhnú jíní ndá téé stéhén ley janahán, ní nducú yuhū dē modo nāsa cāhní dē Jesús, chí yuhū ndá dē ja quítí iní nchiví.

³ De ní nquívi Satanás iní ánō Judas ja nastúu dē yā. De suni nání dē Iscariote, de cúu dē iin táhán ndihúxí ūū téé apóstol.

⁴ De ní jēhén dē ní natúhún dē jíní ndá sūtū cūñáhnú jíní ndá téé ndiso tiñú iní templo ja nāsa nastúu dē yā núu ndá téé ñúcuán.

⁵ De ní ncusií iní ndá dē, de ní nquee yuhū dē ja cuāha dē xūhún núu Judas.

⁶ De ní jetáhví Judas, de ní nducú dē modo nāsa nastúu yuhū dē yā hora jaá nduú ná nchiví iyó.

Jā ní jaquín yā Cena yā

(Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

⁷ De ní nguenda maá quívi vico ja yáji nchiví stātílā jaá nduú ná levadura yíhi, de suni quívi ñúcuán jáhní ji ticáchí lúli tá cúu núu ní ndacu Yāa Dios ja sáhá ji vico pascua.

⁸ De Jesús ní ntají yā Pedro jíní Juan quíhín dē, de ní ncāhān yā jíní dē: Cuáhán de sáhá tūha nú ja cuxíní ó vico pascua, ncachí yā.

⁹ De ní jicá tūhún ndúu dē yā: ¿Ní cúu núu cúní ní ja quísáhá tūha sá? ncachí dē.

¹⁰ De ní ncāhān yā jíní dē: Cuáhán ndúu nú ñuú ñúcuán de tá ní nquívi nú de jécutáhán nú jíní iin téé ndiso quíyi ndute. De cuniquín nú dē quíhín nú jíní dē vehe núu ndívi dē.

¹¹ De cāhān nú jíní téé xivéhe ñúcuán: Váji sá cáchi Maestro: ¿Ní iin cuarto vehe ní cuāha núu ní ja cuxíní yā vico pascua jíní ndá téé scuāha jíní yā? cachi nú.

¹² Ñúcuán de stéhén dē iin cuarto cāhnú jondé xíní vehé núu ja iyó tūha, de ñúcuán sáhá tūha nú ja cuxíní ó, ncachí yā.

¹³ De cuāhān ndúu dē, de ní nñhén dē tá cúu núu ní ncachí yā. De ní nsáhá tūha dē ja cuxíní yā vico pascua.

¹⁴ Ñúcuán de ní nguenda hora ja cuxíní, de ní nguenda Jesús, de ní jécundeé yā núu mesa jíní ndá téé cúu apóstol.

¹⁵ De ní ncāhān yā jíní ndá dē: Ní ncuu ndasí iní ní ja cuxíní ní jíní ndá nú vico pascua yáhá, mitan ncháha ca cuú ní.

¹⁶ Chí cāhān ní jíní nú ja má cāji cuití cá ní vico pascua, chí jondé tá quenda quívi ja tatúní Yāa Dios ní ñayíví, sá de caji tucu ní, ncachí yā.

¹⁷ De ní nquehen yā iin vaso ndúxi uva, de xihna cá ní nacuetáhví yā núu Tatá yā, de ní ncāhān yā: Quehen ndá nú vaso yáhá, de coho nú jíní táhán nú.

¹⁸ Chí cāhān ní jíní ndá nú ja jondé mitan de má cōhó cá ní ndúxi uva, chí jondé quenda quívi ja tatúní Yāa Dios ní ñayíví, sá de coho tucu ní, ncachí yā.

¹⁹ De ní nquehen yā stātílā, de ní nacuetáhví yā, de ní scuáchi yā, de ní jēhe yā núu ndá dē. De ní ncāhān yā: Yáhá cúu yiquí cúñu ní ja sōcō ní ja chunáá ní cuāchi ndá nú. De níní caji ndá nú sūcuán ja nūcūhun iní nú ja ní jilí ní ja jēhé nú, ncachí yā.

²⁰ De suni sūcuán ní nsáhá yā jíní vaso ndúxi uva, tá ní ncuu ní ncuxíní yā. De ní ncāhān yā: Yáhá cúu nñhí ní ja sōcō ní ja cúu trátú jéé, de cati ja ndundoo cuāchi ndá nú.

²¹ De mitan chí téé nastúu nduhū, ndéé dē jíní ní núu mesa yáhá.

²² Chí nduhū, Yāa ní nduu téé, jandāá cúu ja quíhín ní cuú ní, tá cúu núu ní nsáhá ndāā Yāa Dios ja sūcuán coo. De nācā xēén cundoho téé ja nastúu nduhū, ncachí yā.

²³ Ñúcuán de ní nquijéhé ndá dē jicá tūhún táhán dē ní iin dē cúu ja nastúu dē yā.

Jā ní ncāhān ndá dē siquí ní iin dē cūñáhnú cá

²⁴ Ñúcuán de ní ncāhān ndasí ndá dē siquí ní iin dē cūñáhnú cá núu táhán dē.

²⁵ De ní ncāhān Jesús jíní ndá dē: Rey ndācá nación chí ndácu nñhén ndá dē tiñu

nūu nchiví já tíin dē, de cáhān ndá ji já tēe sáhá vāha cúu ndá tēe já cúñáhnú nūu ji.

²⁶ Sochi ndá máa nú, chi mā cōó nú súcúan. Chi tú ní iin nú cúñáhnú cá, de sa nasáhá lulí nú maá nú. De tú ní iin nú ndácu tíiū, de sa nasáhá nú maá nú tēe já jétíñú táhān.

²⁷ ¿De ní iin cúu já cúñáhnú cá, á tēe yáji nūu mesa, á tēe jáni cōhō? ¿A nsūu tēe já yáji nūu mesa cúu já cúñáhnú cá? Sochi nduhū, nsūu súcúan cúu ní, chí ní nasáhá ní maá ní tá cúu tēe já jétíñú nchiví, chí vāji ní sáhá ní já níhīn táhvi jl.

²⁸ De ndá máa nú cúu tēe já níni íyó jíin ní ndáca quívi já ndóho ní tündóhó.

²⁹ Túsaá de tá cúu nūu ní nsáhá Tatá ní já tatúní ní, suni súcúan sáhá ní já tatúní ndá nú.

³⁰ De cají ndá nú coho nú jíin ní iní ñūu nūu tatúní ní. De cundee nū iin iin mesa já sáhá ndaa nū tíiū ndihúxi ūu tatá Israel, ncachí yā.

Jā ní ncachí yā já yūhū Pedro cāhān dē jā jini dē yā

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38)

³¹ De suni ní ncāhān maá Jētohō ō jíin Simón Pedro: Simón, cunini nú, chí ní jicān Satanás ndá nú já coto túní ji ndóhó tá cúu nūu sjiin trigo, de stūu ní iin nú cúu modo paja já nayuhú nú, de ní iin nú cúu modo trigo já cándija níhīn nú.

³² De ní jicān táhvi ní jēhē nū, tácuā mā náyūhū nú já má cándija cá nū. De tá ní nacani tucu iní nū, de scúja nú iní ndá táhān nū jíin tūhun ní, ncachí yā.

³³ De ní ncāhān dē jíin yā: Señor, ja íyó tūha sá já quihīn sá jíin ní vecāa visó ná cúu sá jíin ní, ncachí dē.

³⁴ De ní ncāhān yā: Pedro, cāhān ní jíin nú já jondē ncháha cá cana lohlo mitan, de yūhū nú já tíin nchivi ndóhó, de cachí nū ūni vuelta jáá nduú jíiní nū nduhū, ncachí yā.

Jā ní ncuñatin cuní yā tündóhó

³⁵ Ōnúcuán de ní jicā tūhūn yā ndá dē: Tá ní ntají ní ndá nú ní jēhēn nū jáá nduú ní ndiso nú ñunu ní itīn xūhūn ní níjān, ¿de á ní íyo iin já ní ncumaní nūu nū? ncachí yā. De ní ncāhān ndá dē: Ní iin nduú ní ncūmaní.

³⁶ De ní ncāhān yā: Sochi mitan de sa cāhān ní já cundiso nú ñunu nú, de saá-ni itīn xūhūn. De tēe jáá nduú névāha espada já coto dē maá dē, ná xicó dē sōo dē de quehen dē.

³⁷ Chí cāhān ní jíin ndá nú já quíji quívi já cundoho ó tündóhó, chí cánuu quee ndaa tūhun yáhá já cāhān nūu tutú síqui ní: Sáhá nchiví jíin yā tá cúu nūu sáhá ji jíin ndá tēe sáhá cuāchi xēen, cáchi tutū. Chí ndáca tūhun yósō Ōnúcuán já cāhān síqui ní, quee ndaa ndihí, ncachí yā.

³⁸ Ōnúcuán de ní ncāhān ndá dē: Señor, yáhá íyó ūu espada, ncachí dē. De ní ncāhān yā jíin ndá dē: Ja ndóo cá yáhá-ni, ncachí yā.

Jā ní jicān táhvi yā nūu huerto Getsemaní
(Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

³⁹ De ní nquee yā cuāhān yā yucu Olivos, tá-ni sáhá yā. De ndá tēe scuáha jíin yā, ní jēcuniquín dē yā cuāhān dē jíin yā.

⁴⁰ De tá ní nguenda yā Ōnúcuán, de ní ncāhān yā jíin dē: Cācān táhvi ndá nú já chindee yā ndóhó já má sáhá nú cuāchi tá coto túní jānehēn ndóhó, ncachí yā.

⁴¹ De ní jica yā jacū nūu ndá dē, tá iin medida já quenda yūu já squēne ó. De ní jēcuiñi jiti yā, de ní jicān táhvi yā suha:

⁴² Tatá, tú cūni ní de sáhá jíyo ní tündóhó yáhá já má quíji síqui sá. Sochi nsūu já cūni maá sá, chí já cūni maá ní ná cōo, ncachí yā.

⁴³ De ní nguenda iin ángel andiví nūu yā, de ní jēhe fuerza nūu yā.

⁴⁴ De ndóho yā chí cúcuécá ndasí iní yā já quíji tündóhó síqui yā, de ní nducú ndee cá yā ní jicān táhvi yā. De ní jēhe tāan yā, de tóo nūu níhūn modo yúyú náhnú níñi.

⁴⁵ De tá ní nacuiñi yā já ní jicān táhvi yā, de ní nenda yā nūu ndá tēe scuáha jíin yā. De ní jini yā já quixīn ndá dē, chí nduú cá íyó ndee iní dē cācān táhvi dē síqui já cúcuécá ndasí iní dē.

⁴⁶ De ní ncāhān yā jíin dē: ¿Nūcu quixīn ndá nú? Nacōo de cācān táhvi nū já chindee yā ndóhó já má sáhá nú cuāchi já coto túní jānehēn ndóhó, ncachí yā.

Jā ní ntiin ndá dē Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ De juni cāhān cá yā súcúan, de ní nguenda cuāhā nchiví. De tēe nání Judas, iin táhān já ūxi ūu tēe scuáha jíin yā, yósō nūu dē nūu nchiví vāji dē. De ní nguenda dē jondē nūu Jesús, de ní ntechuhú dē yā, de súcúan ní nastúu dē yā.

⁴⁸ De ní ncāhān Jesús jíin dē: Judas, ¿á jíin já téchuhú nú nduhū cúu já nástúu nú nduhū, Yāá ní nduú tēe? ncachí yā.

⁴⁹ De ndá tēe íyó jíin yā, ní jini dē já súcúan ní nquijéhé cúu, de ní ncāhān dē jíin yā: Señor, ¿á nenda ndá sá síqui ndá dē jíin espada? ncachí dē.

⁵⁰ De iin dē ní stácuehé dē mozo maá sūtū cúñáhnú cá, chí ní jehndē dē sōho lado cuáhā.

⁵¹ De ní ncāhān Jesús: Siáá, ná jécuiñi, ncachí yā. De ní ntee yā ndahá yā sōho mozo, de ní nasáhá vāha yā dē.

⁵² Sá de ní ncāhān yā jíin ndá sūtū cúñáhnú jíin ndá tēe ndiso tíñú iní templo jíin ndá tēe ñáhnú já ní nguenda ndá dē já tíin dē yā: ¿De va tēe cuíhná cúu ní já vāji ndá nú síqui ní jíin machete jíin ñutun, á naá cúu?

⁵³ Ndáca quívi ní íyo ní jíin ndá nú iní templo cáhnú, de nduú ní ntīin ndá nú nduhū.

De mitan de nī nquenda hora jā tiin nū nduhū jīn jā sāhá nū ndá tiñu jā ndácu jānēhén jā ndēē nūū neē, ncachī yā.

Jā ní ncachī Pedro jāá nduú jini dē yā

(Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ De nī ntiin ndá dē yā cuāhān dē jīn yā vehe sūtū cūñáhnū cā. De Pedro chí jicā-ni níquín dē yā.

⁵⁵ De ndá policia nī stáhān dē ñuhūn inī patio, de nī jicó nduū dē yūñúhūn ndēē dē. De suni nī jécundeē Pedro jīn ndá dē.

⁵⁶ De iin ñahan sátiñū vehe ñúcuán, nī jini ña nūū dē jā ndēē dē yūñúhūn. De nī ndēhé vāha ña nūū dē, de nī ncāhān ña: Tēē yáhá chí suni nī jica dē jīn tēē ñúcuán, ncachī ña.

⁵⁷ De maá dē nduú ní ncachī dē, chí nī ncāhān dē: Nduú jini nī tēē ñúcuán tíhī, ncachī dē.

⁵⁸ De nī ncuunúu jacū cā, de nī jini tucu incā dē nūū Pedro, de nī ncāhān dē: Ndóhó chí suni táhān ndá tēē ñúcuán cúu nū, ncachī dē. De nī ncāhān Pedro: Nsūú cúu nī lílū, ncachī dē.

⁵⁹ De nī ncuu tá iin hora cā, de nī ncāhān nīhin incā dē: Jāndáā ndija jā tēē yáhá nī jica dē jīn tēē ñúcuán, chí suni tēē región Galilea cúu dē, ncachī dē.

⁶⁰ De nī ncāhān Pedro: Nduú jini cuitī nī nā tūhun cāhān nū lílū, ncachī dē. De juni súcuan cāhān cā dē, de nī ncana-ni lohló.

⁶¹ Ñúcuán de nī ndicó cóto maá Jethō ō, de nī ndēhé yā nūū Pedro. De nī nūcūhun inī dē tūhun jā nī ncāhān yā jīn dē: Jondē tá nchāha ca cana lohló, de yūhú nū dē cachī nū ūñi vuelta jāá nduú jini nū nduhū.

⁶² De nī nquee dē cuāhān dē, de nī jacu ndasí dē jā nī ncachī dē jāá nduú jini dē yā.

Jā ní nsāhá catá ndá dē nūū yā

(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

⁶³ De ndá tēē jā jito Jesús, nī nsāhá catá dē nūū yā, de nī ncani dē yā.

⁶⁴ De nī jasí ndá dē nūū yā, de nī ncani dē nūū yā, de nī ncāhān dē: Cachī, nī iin cúu jā ní ncani ndóhó, ncachī dē.

⁶⁵ De cuāhā cā tūhun súcuan nī ncāhān nāvāha ndá dē nūū yā.

Jā ní tñi Jesús nūū junta ndá tēē cūñáhnū cā

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

⁶⁶ De tá nī ncuinjin, de nī ncututú ndá tēē ñáhnū jā ndácu nūū nchiví hebreo, jīn ndá sūtū cūñáhnū, jīn ndá tēē stēhēn ley janahán. De cuāhān ndá dē jīn yā nūū junta, de ñúcuán de nī jicā tūhūn dē yā:

⁶⁷ Cachī, ¿á maá nū cúu Cristo jā ní ntaji Yāā Dios? ncachī dē. De nī ncāhān yā jīn dē: Vísó ná cáchī nī jā suu nī cúu, de mā cándija cuitī ndá nū.

⁶⁸ De saá-ni tú cātūhūn maá nī ndá ndóhó, de suni mā scócóo nū nūū nī, nī mā siáā nū nduhū.

⁶⁹ De nduhū, Yāā nī nduū tēē, ndácá quiví jā quiji de cundeē nī lado cuáhá maá Yāā iyó poder, ncachī yā.

⁷⁰ Ñúcuán de ndihi dē nī jicā tūhūn dē yā: ¿De á maá nū cúu Sēhe Yāā Dios túsáá? ncachī dē. De nī ncāhān yā jīn dē: Suu cúu nī, tá cúu nūū cāhān ndá nū, ncachī yā.

⁷¹ Ñúcuán de nī ncāhān ndá dē: ¿Nā testigo cā jini ñúhūn ó túsáá? Chí nī jini ndácá ó jīn yuhú maá dē jā cāhān nāvāha dē jā cúu dē Sēhe Yāā Dios, ncachī ndá dē.

23

Jā ní tñi Jesús nūū Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5;

Jn. 18.28-38)

¹ Ñúcuán de nī nacuiñi ndihi ndá dē, de cuāhān dē jīn yā nūū Pilato.

² De ñúcuán nī nquijéhé ndá dē cāhān tūhūn dē cuāchi sīquí yā: Nī nīhīn ndá sá tēē yáhá jā snénda dē nchiví sīquí ndá tēē cūñáhnū. De cāhān dē jāá nduú vāha jā cuāha ndá sá xūhūn renta nūū rey nación Roma jā tátūnī nūū nación sá. De suni cāhān dē jā maá dē cúu Cristo, Rey jā ní ntaji Yāā Dios, ncachī ndá dē.

³ Ñúcuán de Pilato nī jicā tūhūn dē yā: ¿A maá nū cúu Rey nchiví hebreo? De nī ncāhān yā: Suu cúu nī, tá cúu nūū cāhān nū, ncachī yā.

⁴ De nī ncāhān Pilato jīn ndá sūtū cūñáhnū jīn ndá nchiví cuāhā: Nduú nī iin tūhun stiví cāhān tēē yáhá jā nīhīn nī cuāchi sīquí dē, ncachī dē.

⁵ De víhī cā nī ncāhān ndá dē: Tēē yáhá snénda ndasí dē nchiví sīquí ndá tēē cūñáhnū jīn tūhun jā stēhēn dē níí Judea. Chí nī nquijéhé dē stēhēn dē jondē Galilea de mitan de jondē yáhá, ncachī dē.

Jā ní tñi Jesús nūū Herodes

⁶ De tá nī jini Pilato jā Galilea cāhān ndá dē, de nī jicā tūhūn dē tú tēē región Galilea cúu yā.

⁷ De tá nī ncachī ndá dē jā cúu yā tēē Galilea, de nī ndacu dē jā ná quihīn ndá dē jīn yā nūū Herodes, tēē cúu gobernador Galilea. Chí quiví ñúcuán suni iyó Herodes Jerusalén.

⁸ De tá nī jini Herodes nūū Jesús, de nī ncusií ndasí inī dē, chí ja nī ncuu cuāhā tiempo jā cūnī dē cūndēhé dē yā. Chí nī nīhīn dē tūhun yā, de ñúhūn inī dē jā sāhá yā iin tiñu ñáhnū cūnī dē.

⁹ De nī jicā tūhūn dē yā cuāhā tūhun, de nduú ní scócóo yā nī iin tūhun nūū dē.

¹⁰ De suni inī ndá sūtū cūñáhnū jīn ndá tēē stēhēn ley janahán, de nīhīn nī ncāhān ndá dē cuāchi sīquí yā.

11 Ñúcuán de Herodes jiín ndá soldado dē nī ncāhān nēhén dē jiín yā, de nī nsáhá catá dē nūū yā, chí nī nchuhun dē yā iin sahma fino jā cúu sahma rey. De Herodes nī ndacu dē jā ná quínasiáha dē yā nūū Pilato.

12 De maá quívi ñúcuán nī ndumanī tǎhán Pilato jiín Herodes, chí quívi yātā nī nquiti nūū tǎhán inī ndúū dē.

Jā ní nsáhá ndāā ndá dē jā cahni dē yā

(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.38-19.16)

13 Ñúcuán de nī ncana Pilato ndá sūtū cúñáhnú jiín ndá tēe ndíso tǐñú jiín ndá cā nchiví, nī ndutútú ji.

14 De nī ncāhān dē: Nī nquisiáha ndá nú tēe yáhá nūū nī, jā cáchí ndá nú jā snénda dē nchiví sīquí gobierno. De jā nī stíchi nī dē, nī jiní jinúū ndá nú. De nduú ní níhīn nī nī iin cuāchi sīquí dē tá cúu nūū cáhān ndá nú.

15 De nī Herodes nduú ní níhīn dē, chí nī natají tucu dē tēe yáhá nūū nī. Chí nduú nī nsáhá cuiti dē nī iin cuāchi jā cuú dē.

16 Túsaá de ná cuáha nī castigo dē de siáā nī dē quihīn dē, ncachí Pilato.

17 De iyó costumbre jā ndácá vico pascua siáā Pilato iin preso, ná-nī tēe cúni nchiví.

18 De ndá nchiví cuāhā, iin nuú nī ncana jee ji: Ná cúū tēe jiñā, de siáā ní Barrabás, ncachí ji.

19 De Barrabás yíhí dē vecāa sīquí jā ní snénda dē nchiví sīquí gobierno nī ncanāā ji inī ciudad, de nī jahni dē ndiyi.

20 De Pilato cúni dē siáā dē Jesús, de nī ncāhān tucu dē jiín nchiví.

21 De víhí cá nī ncana jee ndá ji: Cata caa ní dē yīcā cruz, ná cúū dē, ncachí ji.

22 De nī ncāhān tucu dē jiín ji vuelta ũnī: ¿Nā cuāchi nī nsáhá dē túsaá? Nduú ní níhīn cuiti nī nī iin cuāchi sīquí dē jā cuú dē. Túsaá de ná cuáha nī castigo dē, de siáā nī dē quihīn dē, ncachí Pilato.

23 Sochi víhí cá nī ncana jee ndá nchiví, de nī ncāhān níhīn ji jā ná cúū yā yīcā cruz. De ndá maá ji jiín ndá sūtū cúñáhnú, nī ncana jee ndasí ji. De nī ncundeé ji nī scāhān ji Pilato jā ná cúū yā.

24 Ñúcuán de nī ndacu Pilato jā ná cóo tá cúu nūū cúni ndá ji.

25 De nī nsiáā dē tēe jā jícān ndá ji, tēe jā yíhí vecāa sīquí jā ní snénda dē nchiví sīquí gobierno, de nī jahni dē ndiyi. De nī jēhe dē tūhun jā ná cúū Jesús tá cúu nūū cúni ji.

Jā ní jata caa dē yā yīcā cruz

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Jn. 19.17-27)

26 De cuāhān ndá soldado jiín yā jā cahni dē yā yīcā cruz. De nī níhīn ndá dē iin tēe ñuū Cirene, nání dē Simón, vāndji dē jā ní jēhén dē rancho. De nī ntee ndá dē tǐñú tēe ñúcuán jā cuiso dē cruz yā quihīn dē yātā yā.

27 De cuāhā ndasí nchiví níquín ji yātā yā cuāhān ji. De suni cuāhā ñahan níquín ña yā de jácu cóhó ña jā cúcuécá inī ña jēhē yā.

28 De nī ndicó cóto Jesús nūū ndá ña, de nī ncāhān yā: Ndá ndóhó ñahan Jerusalén, mā cuácú nī jēhē nduhū, chí sa jēhē maá nú jiín ndá sēhe nú cuacu nú.

29 Chí quíji quívi jā coo tūndóhó xēen sīquí nū, de cáchí ndá nú: Nācā ndetū ndá ñahan nūmā, jiín jāā nduú ní scácu sēhe, jiín jāā nduú ní ndéca ñiquín, chí nduú sēhe ña jā tahúhvi inī ña jā ndoho ji, cáchí ndá nú.

30 De quívi ñúcuán de quijéhe nchiví cáhān ji jiín ndá yucu: Ndicó cáva sīquí ndá nī tácuca cuú nī. De saá-ni jiín ndá lómō: Casí sīquí ndá nī, cáchí ji.

31 Chí tú sáhá xēen ndá ji nduhū jāā nduú ná cuāchi nī, de ná oncá cúu ndá nchiví ñúcuán jā má cóo xēen sīquí ji, chí ndihí ji iyó cuāchi, ncachí yā.

32 De suni cuāhān ndá dē jiín ũū tēe jā ní nsáhá cuāchi xēen, jā suni cuú dē jiín yā.

33 De nī nquenda ndá dē lugar jā nání Yiquí Xíní, de ñúcuán nī jata caa dē yā yīcā cruz. De suni nī jata caa dē ndúū tēe jā ní nsáhá cuāchi xēen yīcā ũū cá cruz, iin dē lado cuáhá yā, de incā dē lado sátín yā.

34 De juní jata caa ndá dē yā, de nī ncāhān Jesús: Tatá, cune cáhnú inī ní nūū ndá dē, chí nduú jiní dē ná cuá cúu jā sáhá dē, ncachí yā. De nī ntavá ndá soldado suerte sīquí sahma yā, nása níhīn iin iin dē.

35 De íñí ndá nchiví ñúcuán, ndéhé ji nūū yā. De ndá tēe ndíso tǐñú suni nī ncāhān yíchi dē nī jiní dē yā: Tú incā nchiví nī scácu dē, de ná scácu dē maá dē mitan, de tú ndāā jā Cristo jā ní nacāji Yāā Dios cúu dē, ncachí ndá dē.

36 De saá-ni ndá soldado, nī nsáhá sácá dē yā, chí nī ntandee dē nūū yā, de nī jēhe dē vinagre iyá jā coho yā.

37 De nī ncāhān dē jiín yā: Tú maá nú cúu Rey nchiví hebreo, de scácu nú maá nú, ncachí ndá dē.

38 De suni nī Iyo iin tūhun jā ndéé xíní cruz yā jā cáhān ná sīquí nī jhí yā, de suha yósó jiín letra griego jiín latín jiín hebreo: Yáhá cúu Rey nchiví hebreo, cáchí.

39 De iin tēe jā ndíta caa jiín yā jā ní nsáhá cuāchi xēen, nī ncāhān nāvāha dē nūū yā: Tú maá nú cúu Cristo, de scácu nú maá nú de suni scácu nú ndúū nī, ncachí dē.

40 Sochi incā dē nī ncāhān dē nūū tǎhán dē: ¿A nduú yúhú nú Yāā Dios? Chí iin nuú-ni ndóhó ó jiín Yāā yáhá.

41 De maá ó chí vātu-ni ndóhó ó, chí yáhá níhīn ó castigo sīquí tǐñú nēhén jā ní nsáhá ó. Sochi Yāā yáhá chí nī iin cuāchi nduú ní nsáhá yā, ncachí dē.

42 De nī ncāhān dē jiín yā: Jesús, nūcūhun inī ní sáán tá quenda quívi jā tatúní nī, ncachí dē.

⁴³ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jíin dē: Jāndāā cāhān nī jíin nú jā mitan de cundeē nū jíin nī andiví nūū vii ndasí cáá, ncachī yā.

Jā ní jīhī Jesús

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Jn. 19.28-30)

⁴⁴ De nī ncuu tá cahūxī ūū, de nī ncunee nī cāhnú jondē cahūnī.

⁴⁵ De nī ncutuūn ncandī. De sahma jā ndíta caa jā ndásí cuarto ī inī templo cāhnú, nī ndātā-ni sava sava.

⁴⁶ Ñúcuán de nī ncana jee Jesús: Tatá, naquehen ní ānō sá. De súcuán nī ncāhān yā, de nī jīhī yā-ni.

⁴⁷ De tēe naciōn Roma jā cúu capitán, nī jíinī dē jā súcuán nī ncuu, de nī ncāhān dē jā cūñāhnú ndasí Yāā Dios, de ncachī dē: Jāndāā ndija jā tēe nduú nā cuāchi cúu tēe yáhá, ncachī dē.

⁴⁸ De ndivī nchivī jā íñī ñúcuán nī jíinī jī ndacá jā nī ncuu, de nī ncani jī ndahá jī ndíca jī jā táhuhvī inī jī, de nī ndicó cóo ndá jī cuāhōhōn jī.

⁴⁹ De ndá nchivī jā jíinī tāhān jíin yā, jíin ndá ñahan Galilea jā ní jica jíin yā, íñī jícá ña ndéhé ña ndacá jā ní ncuu.

Jā ní nchiyuhū dē Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

⁵⁰ De nī iyo iin tēe vāha tēe ndāā, nání dē José. De tēe ñuū Arimatea ndāñuū Judea cúu dē. De cúu dē iin tāhān ndá tēe hebreo jā sáhá junta cūñāhnú cā.

⁵¹ De suni ñūhūn inī dē jā quiji quivī jā tatúnī Yāā Dios, de nduú ní jétahān inī dē jā ní nsáhá ndāā junta jā cuū Jesús.

⁵² De tēe ñúcuán nī jēhēn dē nūū Pilato, de nī jicān dē yiqui cúñu Jesús.

⁵³ De nī snúu dē yā yīcā cruz, de nī nchuscún dē yā iin sahma cuijín. De nī nchiyuhū dē yā inī iin yaví jā ní ncaān yīcā iin cava, nūū nchāha ca quihī ndiyi.

⁵⁴ De quivī ñúcuán cúu jā sātūha nchivī, chi jañíni ñúcuán cúu jā quijéhé quivī nátátú.

⁵⁵ De ndá ñahan jā ní nquiji jíin yā jondē Galilea, nī jēhēn ña jíin José, de nī jíinī ña yaví cava ñúcuán, jíin ñasa nī nchiyuhū ndá dē yā.

⁵⁶ De cuāhōhōn ndá ña vehe ña, de nī nsáhá tūha ña ndá perfume jíin aceite yūcū jēhēn āsīn. De nī natátú ña quivī nátátú, tá cúu nūū ndácu ley Yāā Dios.

24

Jā ní natecū Jesús

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

¹ De nehēn ndasí quivī domingo de nī jēhēn ndá ñahan ñúcuán nūū yiyuhū Jesús, de nēe ña ndá perfume jíin aceite jā ní nsáhá tūha ña. De suni cuāhān sava cā ñahan jíin ña.

² De tá nī nquenda ndá ña, de nī jíinī ña jā ní ncuijyo yūū jā ndásí yuhú yaví ndiyi.

³ De nī nguiví ndá ña yaví, de nduú cā ní jíinī ña yiqui cúñu jētōhō ō Jesús.

⁴ De nī ncunēhēn inī ña ndéhé ña jāā nduú cā ndiyi. Sá de nī jíinī ña ūū ángel Yāā Dios jā cáá tá cáá tēe, nī jēcuñī yā xiín ña, de ñūhūn yā sahma jā jēndūtē.

⁵ De nī nchūhū ndasí ndá ña, de nī jiquindeyi ña nūū ñūhūn. De nī ncāhān nduū ángel ñúcuán jíin ña: ¿Nūcu sa nūū yiyuhū ndiyi nánducú ndá nū Yāā tēcú?

⁶ Nduú cā yā yáhá, chi jā ní natecū yā. De nūcūhun inī ndá nū ñasa nī ncāhān yā jíin nū tá ní iyo cā yā jíin nū región Galilea.

⁷ Chí nī ncachī yā jā maá yā, Yāā ní nduu tēe, cánuú natūu yā nūū ndá tēe íyó cuāchi, jā tiin dē yā cahnī dē yā yīcā cruz, de nūū únī quiví de natecū yā, ncachī nduū ángel.

⁸ Ñúcuán de nī nūcūhun inī ña ndá tūhun jā ní ncāhān Jesús.

⁹ De nī nquee ndá ña nūū ní nchiyuhū yā, de cuāhōhōn ña. De nī nacani ña ndacá tūhun yáhá nūū ndihúxī iin apóstol jíin nūū ndá cā dē.

¹⁰ De ndá ñahan jā ní nacani tūhun yáhá nūū ndá tēe apóstol, cúu ña María ñuū Magdala, jíin Juana, jíin María naná Jacobo, jíin sava cā ña.

¹¹ Sochí ndá tēe apóstol chi jáni inī dē jā tūhun naā cúu jā cāhān ña, de nduú ní ncāndíja dē.

¹² De visó súcuán de nī nquee Pedro, de jíinu dē cuāndéhé dē nūū ní nchiyuhū yā. De nī jito nihni dē inī yaví, de nī jíinī dē jā maā-ni cā sahma cuijín cáá. De cuāhōhōn dē vehe dē, de sáhvi inī dē ní jíinī dē jāā nduú cā yā.

Jā ní natúhūn yā jíin ūū dē ichi cuāhān Emaús

(Mr. 16.12-13)

¹³ De suu quiví ñúcuán cuāhān ūū tāhān dē iin ñuū nání Emaús, jā nēe tá ūxī iin kilómetro jíin ciudad Jerusalén.

¹⁴ De natúhūn nduū dē sīquī ndacá tiñu jā ní ncuu ñúcuán.

¹⁵ De juni natúhūn dē de jícā tūhūn tāhān dē, de maá Jesús ní ncuñatin yā yātā dē, de jícā yā cuāhān yā jíin dē.

¹⁶ De ní nsáhá jíin dē jāā nduú ní nácunī dē yā visó ndéhé dē nūū yā.

¹⁷ De nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nā tūhun cúu jā natúhūn nduū nū juni jícā nū? ¿De nājēhē cúu jā cúcuéca inī nū? ncachī yā.

¹⁸ De iin dē jā nání Cleofas nī ncāhān jíin yā: Ndihi cuitī nchivī jíin jī ndacá tiñu jā ní ncuu inī Jerusalén ndá quiví yáhá. ¿De á mátúhūn-ni ní cúu jā ní nquenda ní yáhá jāā nduú jíinī ní nā cuá cúu jā ní ncuu? ncachī dē.

¹⁹ De nī jicā tūhūn yā dē: ¿De nā cuá cúu jā ní ncuu? ncachī yā. De nī ncāhān nduū dē jíin yā: Jesús tēe ñuū Nazaret, ní nacani yā tūhun Yāā Dios, de jíin poder Yāā Dios

nĩ nsáhá yá ndá tiñu ñáhnú de nĩ nacani yá tũhun, nĩ jini Yaa Dios jín ndá nchivĩ.

²⁰ De ndá sũtũ cúnáhnú jín ndá tẽe cúnáhnú nũ sá, nĩ nastũu ndá dẽ yá nũu ndá tẽe Roma, de nĩ nsáhá ndaa ndá tẽe ñúcuán já cuũ yá yicá cruz.

²¹ De ndá máá sá chi nĩ ñũhun inĩ sá já maá yá scácu nchivĩ nación maá sá Israel nũu nchivĩ Roma nícu. De sũquĩ ndá tiñu yáhá, de íyó incá tũhun. Chi mitan ja íyó ùnĩ quĩvĩ já ní jĩhi yá.

²² De sava ñahan já jini táhán sá jín, nĩ nacani ña iin tũhun já sáhvi ndasĩ inĩ sá, chi nĩ ncachĩ ña já ní natecũ yá. Chi nehẽn ndasĩ nĩ jehẽn ndá ña yavĩ ndiyi ñúcuán.

²³ De nduú cá ní jini ña yiquĩ cúñu yá. De nĩ nenda ndá ña nũu ndá sá, de nĩ ncachĩ ña já ní jini ña ùu ángel Yaa Dios nĩ nquenda nũu ña, de nĩ ncachĩ ángel já ní natecũ Jesús.

²⁴ Sá de nĩ jehẽn sava táhán sá yavĩ ndiyi, de nĩ jini dẽ já sũcuán íyó tá cúu nũu ní ncáhãn ndá ña, sochi nduú ní jini cuiĩ ndá dẽ nũu yá, ncachĩ nduú dẽ.

²⁵ Ñúcuán de nĩ ncáhãn maá yá jín dẽ: Tẽe jáa nduú jicũhun cuiĩ inĩ cúu nduú nũ. Nácá ùhvi cándija nũ ndácá tũhun Cristo já nĩ ncáhãn ndá tẽe nĩ nacani tũhun Yaa Dios janahán.

²⁶ ¿A nduú cánuu já sũcuán ndoho Cristo ndácá tũndóhó yáhá, de sá de quĩnohõn yá nũu viĩ ndasĩ nduñáhnú yá? ncachĩ yá.

²⁷ De nĩ nacani cáji yá ndá tũhun já yósõ nũu tutũ ñi já cáhãn sũquĩ maá yá. De nĩ nquijéhé yá jín tũhun já ní ntee Moisés, de nĩ ncáhãn cá yá tũhun já ní ntee ndá cá tẽe nĩ nacani tũhun yá janahán.

²⁸ De tá ní jini ndá dẽ ñuũ nũu cuáhãn dẽ, de Jesús nĩ nsáhá yá-ni já quĩhĩn cá yá.

²⁹ De nĩ ndeẽ tuu nduú dẽ yá, nĩ ncáhãn dẽ jín yá: Ndõo ní vehe sá, chi ja ní ñini de ja ñatin cuaã, ncachĩ dẽ. Ñúcuán de nĩ nquĩvi yá já quendõo yá jín dẽ.

³⁰ De tá ní jecundeẽ yá nũu mesa já caji yá jín dẽ, de nĩ nquehen yá stãã, de nĩ nacuetáhvi yá, de nĩ scuáchi yá, de nĩ jehẽ yá nũu nduú dẽ.

³¹ De já sáhá yá sũcuán, de modo já ní nune tĩnũu dẽ, de nĩ nacunĩ dẽ yá. De nĩ ndoñhũn yá-ni nũu dẽ cuáhãn yá.

³² De nĩ ncáhãn nduú maá dẽ: Jándáã já ní ncusũ ndasĩ inĩ õ tá ní nacani yá tũhun nũu õ ichi, de nĩ ncachĩ tũhun cáji yá nãsa cáhãn tutũ ñi, ncachĩ dẽ.

³³ Ñúcuán de ñamã nĩ naquehen nduú dẽ ichi cuãnohõn dẽ Jerusalén. De nĩ naquetáhãn dẽ jín ndihũxi iin apóstol, íyó tutũ dẽ jín sava cá táhãn dẽ.

³⁴ De nĩ ncáhãn ndá tẽe íyó tutũ: Jándáã ndija já ní natecũ Jẽtoho õ, de nĩ nenda nijin yá nũu Simón, ncachĩ ndá dẽ.

³⁵ Sá de nduú tẽe ñúcuán nĩ nacani dẽ tũhun nãsa nĩ nquetáhãn dẽ jín yá ichi, jín nãsa nĩ nacunĩ dẽ yá tá nĩ scuáchi yá stãã.

Já nĩ nenda yá nũu ndá tẽe scuáha jín yá (Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

³⁶ De juni sũcuán cáhãn cá dẽ ndá tũhun yáhá, de nĩ jecũñĩ ndeẽ-ni maá Jesús mãhũũ ndá dẽ. De nĩ ncáhãn yá jín dẽ: Coõ ndeẽ coõ sũ inĩ ndá nú, ncachĩ yá.

³⁷ De nĩ nchũhũ ndasĩ ndá dẽ nĩ jini dẽ yá, chi nĩ jani inĩ dẽ já ánõ cúu yá.

³⁸ De nĩ ncáhãn yá jín ndá dẽ: ¿Nũcu yuhũ ndá nú, de nũcu jáni sũquĩ inĩ nũ sũcuán?

³⁹ Cũndehé ndahá nĩ jín jehẽ ní, de cunĩ nũ já maá ní cúu. Tiin nduhũ de cunĩ nũ, chi iin ánõ nduú névãha cũñi ní yiquĩ tá cúu nũu ndehé nú já névãha maá ní, ncachĩ yá.

⁴⁰ De tá ní ncáhãn yá sũcuán, de nĩ stéhẽn yá ndahá yá jín jehẽ yá nũu ní nchũhi ndũyu cáa.

⁴¹ De ndasĩ nĩ ncusũ inĩ ndá dẽ, de sáhvi inĩ dẽ. Sochi ncháhã ca cándija vãha dẽ já maá yá cúu. De nĩ ncáhãn yá jín ndá dẽ: ¿A névãha nũ jacũ já caji ní yáhá? ncachĩ yá.

⁴² Ñúcuán de nĩ jehẽ ndá dẽ iin pedazo tiacá távi jín iin yõcõ já ñũhũn ndũxi.

⁴³ De nĩ nquehen yá, de nĩ nchaji yá nũu ndá dẽ.

⁴⁴ De nĩ ncáhãn yá jín dẽ: Ndácá já ní ndoho ní cúu já ní ncáhãn ní tá ní iyo ní jín ndá nú saá, já cánuu quee ndaa ndácá tũhun ní já yósõ nũu tutũ ley Moisés, jín nũu tutũ ndá cá tẽe nĩ nacani tũhun Yaa Dios, jín nũu tutũ salmo, ncachĩ yá.

⁴⁵ De nĩ nacune yá jáa ntũnĩ ndá dẽ, tácuã cuu jicũhun inĩ dẽ já cáhãn tutũ ñi.

⁴⁶ De nĩ ncáhãn yá: Sũcuán yósõ nũu tutũ já sũcuán cánuu cundoho nduhũ já cúu ní Cristo, de nũu ùnĩ quĩvĩ de natecũ ní.

⁴⁷ De cõtẽ nuu tũhun ní já cánuu nacani inĩ nchivĩ já sndóo jĩ cuáchi jĩ, tácuã cune cáhnũ inĩ Yaa Dios nũu cuáchi jĩ. De Jerusalén quijéhé cõtẽ nuu tũhun yáhá, de quĩhĩn nũu nchivĩ ndácá nación.

⁴⁸ De ndá máá nú cúu tẽe já nacani tũhun sũquĩ ndácá já ní jini nũ.

⁴⁹ De tetiñũ nĩ Espiritu Santo quiji yá nũu ndá nú, tá cúu nũu ní nquee yuhũ Tatá nĩ. De quendõo ndá nú Jerusalén cundetu nú jondẽ ñihĩn nũ poder Espiritu Santo já quiji jondẽ andivĩ, ncachĩ yá.

Já nĩ ndaa yá cuãnohõn yá andivĩ (Mr. 16.19-20; Hch. 1.9-11)

⁵⁰ Ñúcuán de nĩ nquee yá Jerusalén cuáhãn yá jín ndá dẽ jondẽ ñuũ Betania. De nĩ nanee yá nduú ndahá yá, de nĩ jicãn táhvi yá jehẽ ndá dẽ.

⁵¹ De juni jicãn táhvi yá jehẽ dẽ, de nĩ ncujijo yá-ni nũu ndá dẽ, nĩ ndaa yá cuãnohõn yá andivĩ.

⁵² De ndá máá dē chi nī nchiñúhún dē yā.
Sá de cuānohōn dē Jerusalén, de cúsiī ndasí
inī dē.

⁵³ De níní íyó ndá dē inī templo, jícān táhvī
dē de nácuétáhvī dē nūū Yāā Díos. De nī
ncuu. Amén.

TUHUN VAHA JA NI NTEE SAN JUAN

Yāā nání Tùhun Yāā Dios nī nduu yā tēe

¹ Jondē jā xihna ñúhún tá ní jécōo ndihi jā iyó, de ja iyó Yāā jā nání Tùhun Yāā Dios, chi stéhēn yā ndihi tùhun nāsa Yāā cúu Yāā Dios. De Yāā jā nání Tùhun ndéē yā jín Yāā Dios, de Yāā Dios cúu yā.

² Maá yā ndéē yā jondē jā xihna ñúhún jín Yāā Dios.

³ De ní nsáhá Yāā Dios jā jín maá yā ní jécōo ndihi ndácá jā iyó. De mā jécōo ní iin jā iyó de tú nduú ní nsáhá maá yā.

⁴ Maá yā sáhá jā tēcū ndihi-ni, de maá yā cúu luz jā stúu iní ánō nchiví, cúu jā sáhá yā jā jicūhun iní ji sīqū Yāā Dios.

⁵ De Yāā cúu luz ñúcuán stúu iní ánō nchiví jaá nduú jica ndāā, de modo jā iyó ji nūū neē. De nchiví jā iyó nūū neē nduú cúu sndáhvā ji luz yā.

⁶ De ní iyo iin tēe jā ní ntají Yāā Dios, nání dē Juan.

⁷ Tēe ñúcuán ní nquiji dē ní nacani cájī dē tùhun maá Yāā cúu luz, tácuā candíja ndácá nchiví jín tùhun cáhān dē.

⁸ Nsúú maá Juan cúu luz ñúcuán, chi cúu dē iin jā ní nacani cájī tùhun maá Yāā cúu luz.

⁹ De Yāā cúu luz ndāā jā stúu iní ánō ndácá nchiví, ní nquiji yā iní ñayiví.

¹⁰ De Yāā ñúcuán jā cúu Tùhun Yāā Dios ní ndéē yā iní ñayiví, de visó jín maá yā ní nsáhá Yāā Dios ñayiví, sochi nchiví ñayiví nduú ní ncúní ji cuetáhví ji jā maá yā cúu.

¹¹ Ní nquiji yā nūū nchiví maá yā nación hebreo, de nchiví ñúcuán nduú ní jétáhví ji yā.

¹² De visó súcuán de sava nchiví chi ní jétáhví ji yā, de ní ncandíja ji jā sáhá yā jēhē ji. De nūū maá ji ní jēhe yā tùhun jā nduu ji sēhe Yāā Dios.

¹³ De jā nduu ji sēhe Yāā Dios, nsúú jín modo jā cácu nchiví iní ñayiví, ní nsúú sīqū jā cúní ndá tēe, chi maá Yāā Dios sáhá yā jā nduú ji sēhe yā.

¹⁴ Maá Yāā jā cúu Tùhun Yāā Dios ní nduu yā tēe, de ní ndéē yā jín ó. De ní jíní ó jā víi ndasí cúnáhnú yā, chi mátúhún-ni yā cúu Sēhe Yāā cúu Tatá, Yāā cúnáhnú súcuán. De maá-ni jā váha sáhá yā yóhó, de maá-ni tùhun ndāā cáhān yā.

¹⁵ De Juan ní nacani dē tùhun yā, de ní ncāhān dē: Yāā yáhá cúu jā ní ncāhān ní tá ní ncachí ní jā Yāā quiji chi cúnáhnú cā yā nsúú cā nduhū, chi jā iyó yā jondē ncáhā ca cacu ní, ncachí dē.

¹⁶ De ndihi ó ní nīhīn ó cuāhā ndasí jā váha jā iyó nūū yā, chi maá-ni jā váha sáhá sáhá yā yóhó.

¹⁷ Moisés ní stéhēn dē ley Yāā Dios nūū nchiví janahán, de Jesucristo chi sa sáhá yā jā váha yóhó de stéhēn yā ndácá tùhun ndāā Yāā Dios nūū ó.

¹⁸ Nduú ní jíní cuití ní iin nchiví nūū Yāā Dios. De mátúhún-ni Sēhe yā jā ndéē yā jín Tatá yā, suu yā ní stéhēn nūū ó nāsa Yāā cúu Yāā Dios.

Tùhun Jesús jā ní ncāhān Juan tēe scuénduté

(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

¹⁹ De nchiví hebreo ciudad Jerusalén, ní ntají ji jacú sūtú jín ndá tēe grupo levita jā ndiso tíñú iní templo cáhnú. De ní nguenda ndá dē nūū Juan tácuā cātúhún dē ní iin cúu Juan de ná tíñú ndiso dē.

²⁰ De Juan cájī ní ncachí dē: Nsúú nduhū cúu Cristo, ncachí dē.

²¹ De ní jicā tùhún tucu ndá dē: ¿Túsaá de ní iin cúu nú? ¿A cúu nú Elías, tēe ní nacani tùhun Yāā Dios jondē janahán, á naá cúu? ncachí dē. Nsúú dē cúu ní, ncachí Juan. De ní jicā tùhún tucu ndá dē: ¿Túsaá de á cúu nú tēe nacani tùhun Yāā Dios jā cáchí tutú íi jā quiji? Nduú, ncachí tucu Juan.

²² De ní ncāhān tucu ndá dē: ¿De ní iin cúu nú túsaá? Cachí nūū ndá ní, chi jíní ñúhún jā cachí tùhun ní nūū ndá tēe jā ní ntají nduhū vāji ní. Cachí ná tíñú ndiso nú víi.

²³ De ní ncāhān Juan: Maá ní cúu tēe jā ní ncāhān Isaias, tēe ní nacani tùhun Yāā Dios jondē janahán, jā quiji ní cana jee ní jondē nūū ñuhun tíhá. De cáhān ní jín nchiví jā ná sáhá túha ji maá ji, chi quiji maá Jētohō o, ncachí Juan.

²⁴ De ndá tēe grupo fariseo cúu jā ní ntají dē ndá tēe jā ní nquiji nūū Juan.

²⁵ De ní jicā tùhún ndá dē Juan: ¿Túsaá de nūcu scuénduté nú de tú nsúú Cristo ní Elías ní maá tēe jā quiji jā nacani tùhun Yāā Dios cúu nú?

²⁶ De ní ncāhān Juan: Nduhū chi jín ndute scuénduté ní. Sochi mähñú ndá nú iyó iin Yāā jaá nduú jíní ndá nú.

²⁷ De Yāā ñúcuán cúu jā ní ncāhān ní jā quiji yā de cúnáhnú cā yā nsúú cā nduhū. Chi nduú cúnáhnú cuití ní nūū yā, ní jā cuetiñí yā nduhū visó iin tíñú lúí cā jā nandají ní Correa nijān yā, ncachí dē.

²⁸ Súcuán ní ncuu jā ní natúhún ndá dē jín Juan jondē Betábara jā iyó ichi nūū quenda ncandí yūte Jordán, nūū scuénduté Juan.

Sīqū jā cúu yā Tīcāchí lúí Yāā Dios

²⁹ De quiví téen de ní jíní Juan nūū Jesús jā vāji yā nūū dē. De ní ncāhān dē jín nchiví: Cūndehē ndá nú, chi yáhá vāji maá Yāā jā cúu Tīcāchí lúí jā ní ntají Yāā Dios, de cuu yā jā sáhá ndoo yā cuāchi nchiví ñayiví.

³⁰ Yāa yáhá cúu já ní ncachí ní já quiji iin Yāa cúhánu ndasí, chí ja iyó yá jondé ncháha ca cacu ní.

³¹ De jondé saá de ncháha ca cuní ní ní iin cúu yá, sochí ní nquiji ní já scuénduté ní nchiví nación maá ó jín ndute, tácu stéhén ní yá núu jí.

³² De suní ní ncāhān cā dē tūhun yā: Ní jini ní Espíritu Santo, ní ncuun yā ichi andiví, cáá yá tá cáá paloma, de ní jēcōsō yā xīnī Jesús.

³³ De jondé saá de ncháha ca cuní ní já suu yá cúu. De maá Yāa Dios já ní ntetínú yá nduhú já scuénduté ní jín ndute, ní ncāhān yá jín ní: Tá cuní nú já cuun Espíritu Santo de jēcōsō xīnī iin tē, suu tēe ñúcuán cúu Yāa já cuáha Espíritu Santo já cundee iní áno nchiví, ncachí Yāa Dios.

³⁴ De ja ní jini ní, de nácani cáj ní tūhun já maá yá cúu Sēhe Yāa Dios, ncachí Juan.

Tūhun ūu tēe já ní ncana Jesús xihna cā

³⁵ De incā quiví tēen de Juan iyó tucu de ñúcuán jín ūu tēe jica jín dē.

³⁶ De ní jini dē núu Jesús já jica yá ñúcuán. De ní ncāhān dē: Cūndéhé ndá nú, chí ñúcuán cúu maá Yāa já cúu Ticāchí lúli já ní ntají Yāa Dios.

³⁷ De ndúu tēe jica jín Juan ní jini dē tūhun yáhá, de ní jēcuniquín dē Jesús.

³⁸ De ní ndicó cóto Jesús, de ní jini yá já níquín ndúu dē yātā yá. De ní ncāhān yá jín dē: ¿Ná cuá ndúcu ndúu nú? De ní ncāhān dē: Maestro, ¿ní cúu núu ndée ní?

³⁹ De ní ncāhān yá: Ná cóhōn de cuní nú, ncachí yá. De ní jēhēn ndúu dē, de ní jini dē núu ndée yá. De ní nquendoo dē jín yá quiví ñúcuán, chí ja iyó tá cacūmí jañini.

⁴⁰ De Andrés, ñanī Simón Pedro, cúu iin dē já ní jini dē tūhun ní ncāhān Juan de ní jēcuniquín dē Jesús.

⁴¹ De Andrés, ñamā ní jēnanducú dē ñanī dē Simón, de ní ncāhān dē jín: Ní nquetáhán ndá ní jín Mesías, ncachí dē. De tūhun yáhá cáhān: Cristo, Yāa ní ntají Yāa Dios.

⁴² Ñúcuán de cuānohōn dē núu Jesús jín ñanī dē Simón. De tá ní jini Jesús núu Simón, de ní ncāhān yá: Maá nú cúu Simón sēhe Jonás. De jondé mitan de cunaní nú Cefas, ncachí yá. De tūhun yáhá cáhān: Pedro, de suu cúu yūu.

Já ní ncana yá Felipe jín Natanael

⁴³ De incā quiví tēen de cuní Jesús quihín yá región Galilea. De ní jēcutáhán yá jín Felipe, de ní ncāhān yá jín dē: Cuniquín nduhú ná cóhōn.

⁴⁴ De Felipe cúu tēe ñuū Betsaida, já cúu ñuū Andrés jín Pedro.

⁴⁵ De ní jēnanducú dē Natanael, de ní ncāhān dē jín: Ní nquetáhán ndá ní jín Yāa já yósō tūhun yá núu tutú ley já ní ntee Moisés, jín núu tutú já ní ntee ndá tēe ní

nacani tūhun Yāa Dios janahán. De Jesús sēhe José ñuū Nazaret cúu yá, ncachí dē.

⁴⁶ De ní ncāhān Natanael jín dē: ¿De nāsa cúu cúhánu iin tēe já ní ncacu ñuū ndáhví Nazaret? De ní ncāhān Felipe: Ná cóhōn de cuní nú, ncachí dē.

⁴⁷ De ní jini Jesús já váji Natanael, de ncāhān yá: Yáhá váji iin tēe ndāá já cúu ndija tata Israel, chí nduú stáhví cuiti dē, ncachí yá.

⁴⁸ De ní ncāhān Natanael jín yá: ¿Nāsa jín ní sáán? De ní ncāhān Jesús: Ja ní jini ní ndóhó jondé ncháha ca cana Felipe ndóhó, tá ní Iyo nú jēhē ñutun higo, ncachí yá.

⁴⁹ Ñúcuán de ní ncāhān Natanael jín yá: Maestro, maá ní cúu Sēhe Yāa Dios, maá ní cúu Rey nación maá ó Israel, ncachí dē.

⁵⁰ De ní ncāhān Jesús: ¿A já ní ncāhān ní já ní jini ní ndóhó tá ní Iyo nú jēhē ñutun higo, á suu cúu já ní ncandíja nú nduhú, á naá cúu? Sochí coo tiñu ñáhnú cā cuní nú nsúu cā yáhá, ncachí yá jín dē.

⁵¹ De ní ncāhān cā yá: Jándāá cáhān ní jín ndá nú já jondé mitan de cuní nú já nune núu ndée Yāa Dios andiví, de ndá ángel yá ndaa yá nuu yá núu nduhú, Yāa ní nduu tēe, ncachí yá.

2

Já ní jēhēn yá iin vico tándahá ñuū Caná

¹ De ní ncāhā ūnī quiví, de ní Iyo iin vico tándahá ñuū Caná ndáñuū Galilea. De ñúcuán iyó naná Jesús.

² De suní ní ncana nchiví Jesús jín ndá tēe scuáha jín yá, ní jēhēn yá vico jín ndá dē.

³ De ní ndoco vino. De naná Jesús ní ncāhān ña jín yá: Ní ndoco vino ndá jí, ncachí ña.

⁴ De ní ncāhān Jesús jín ña: ¿De núcu cáhān ní súcuán jín sá, naná? Chí ncāhā ca quenda quiví já sáhá sá tiñu ñáhnú, ncachí yá.

⁵ De naná yá chí ní ncāhān ña jín ndá nchiví jícó ndíso cóhō: Sáhá ndá nú ndácá já cáchí yá núu nú, ncachí ña.

⁶ De ñúcuán iyó iñu tinaja yūu já ñuhun ndute nándahá ndá nchiví hebreo já ndúndoo jí núu Yāa Dios. De iin iin tinaja quenda cūmí xico á ciento litro ndute.

⁷ De ní ncāhān Jesús jín nchiví jícó ndíso cóhō: Chuhun chitú ndá nú ndute tinaja yáhá. De ní nchuhun chitú ndá jí.

⁸ De ní ncāhān yá: Mitan de tavā ndá nú jacú de quisiáha nú coto túní tēe cúu encargado vico, ncachí yá. De ní jesiáha jí núu dē.

⁹ De ní jito túní dē ndute já ní nduu vino, de nduú jín dē ní cúu núu ní ñihín ndá jí. Chí maá-ni ndá mozo cúu já jín, chí maá jí ní ntavā ndute. Ñúcuán de tēe encargado ní ncana dē tēe tándahá.

¹⁰ De nī ncāhān dē: Ndācā nchivī chi xihna cā vino vāha jéhe ji, de tá nī jihī vāha nchivī iyó vico, de sá de jéhe ji vino jā iyó núu cā. Sochi maá nú tucu nī nsáhá nú, chí jā sándihí de jéhe nú vino jā vāha ndasí cā, ncachí dē.

¹¹ Tiñu yáhá jā nī nsáhá Jesús inī ñuū Caná ndáñuū Galilea cúu tiñu ñáhnú jā xihna ñúhún jā ní nsáhá yā jā stéhén yā poder yā. De súcuán nī stéhén yā jā cúñáhnú ndasí yā. De ndá tēe scuáha jín yā nī ncandíja dē yā.

¹² De sá de cuāhān yā ñuū Capernaum jín naná yā jín ndá ñanī yā jín ndá tēe scuáha jín yā. De nī ndeē yā ñúcuán jacū quívi.

Jā ní ntavā yā nchivī inī templo

(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

¹³ De jā cuácuñatin vico pascua jā sáhá ndá táhán yā hebreo, de cuāhān yā Jerusalén.

¹⁴ De inī patio templo cāhnú nī jinī yā ndá nchivī jā xícó sīquī jín ticāchí jín paloma, jín ndá nchivī sáma xúhún, ndeē ndá ji núu mesa ji.

¹⁵ De jā súcuán nī jinī yā, de nī nsáhá yā iin cuarta ñii. De nī ntají yā ndācá ji inī templo, jondē jín ticāchí jín sīquī ji. De nī jité yā xúhún nchivī sáma. De nī scócáva yā ndá mesa ji.

¹⁶ De nī ncāhān yā jín nchivī xícó paloma: Tavā ndá quiti yáhá. De mā sáhá nú yáhvi inī vehe Tatá nī, ncachí yā.

¹⁷ Ñúcuán de ndá tēe scuáha jín yā, nī núcūhun inī de tūhun yósó núu tutú ii: Ja ñatin cuū sá jā ndíhvi ndasí inī sá sīquī vehe ní, cáchí yā jín Tatá yā, cáchí tutú.

¹⁸ De ndá táhán yā hebreo nī jicá tūhún dē yā: ¿De ná tiñu ñáhnú sáhá nú jā stéhén nū poder nū, de cucáhnú inī ní jā ndiso tiñú nū jā sáhá nú súcuán? ncachí dē jín yā.

¹⁹ De nī ncāhān yātá yā: Scócáva ndá nū templo yáhá, de núu únī quívi de nacani nī, ncachí yā.

²⁰ Ñúcuán de nī ncāhān ndá tēe hebreo: Uū xico iñu cuiyā de nī jinu templo yáhá. De ndóhó, ¿á núu únī-nī quívi de nacani nú, á naá cúu? ncachí dē.

²¹ Sochi templo jā ní ncāhān Jesús cúu maá yiquí cuñu yā, chí cahni nchivī yā de natecū yā núu únī quívi.

²² Jā ñúcuán cúu jā tá nī natecū yā jā ní jihī yā, de ndá tēe nī scuáha jín yā nī núcūhun inī dē jā ní ncāhān yā tūhun yáhá. De nī ncandíja ndá dē tūhun jā yósó núu tutú ii, jín tūhun yáhá jā ní ncāhān Jesús.

Jā jínī Jesús nāsa cáá inī áno nchivī

²³ De tá iyó Jesús Jerusalén maá vico pas-cua, de cuāhā nchivī nī ncandíja ji jā cúu yā Cristo, chí nī jinī ji ndācá tiñu ñáhnú jā sáhá yā jā stéhén yā poder yā.

²⁴ Sochi maá Jesús nduú ní jétáhvī yā ji, chí ja jínī yā nāsa cáá inī áno ndá ji.

²⁵ De nduú jínī ñúhún jā cachí nī iin nchivī núu yā nāsa iyó ndá nchivī, chí maá yā ja jínī yā nāsa cáá inī áno ji.

3

Jā ní natúhún Jesús jín Nicodemo

¹ De iyó iin tēe grupo fariseo, nání dē Nicodemo, de cúñáhnú dē núu nchivī nació dē hebreo.

² Tēe yáhá nī nquiji dē núu Jesús iin jacuáa, de nī ncāhān dē jín yā: Maestro, ja jínī ndá sá jā maá Yāa Dios nī ntaji yā níhín jā stéhén ní tūhun yā núu ndá sá. Chí tú nduú iyó Yāa Dios jín ní, de mā cúu sáhá ní nī iin tiñu ñáhnú tá cúu núu sáhá ní jā stéhén ní poder ní, ncachí dē.

³ De nī ncāhān Jesús: Jándāa cáhān nī jín nú jā tú mā nácacu jeé iin nchivī, de mā cúu quívi ji ndahá Yāa Dios jā tatúnī yā núu ji, ncachí yā jín dē.

⁴ De nī ncāhān Nicodemo jín yā: ¿De nāsa cuu nacacu iin tēe de tú ja nī jahnu dē? ¿A cuu núcūhun tucu dē chíjin naná dē de nacacu tucu dē? ncachí dē.

⁵ De nī ncāhān Jesús: Jándāa cáhān nī jín nú jā tú mā nácacu iin nchivī, de mā cúu quívi ji ndahá Yāa Dios jā tatúnī yā núu ji. De jā nacacu ji cúu jā ndúndo cuachí ji tá cúu núu sáhá ndute, de cundeē Espíritu Santo inī áno ji.

⁶ Jā cácu sáhá nchivī, chí sēhe nchivī cúu. Sochi jā cácu sáhá Espíritu yā, chí sēhe yā cúu.

⁷ Mā sáhvi inī nū canī inī nū nāsa cúu tūhun nī ncāhān nī jín nū jā cánuu nacacu jeé ndá nú.

⁸ De táchí chí quéne ní-ni cúu núu cúnī maá, de jínī nú jā cáyu, sochi nduú jínī nū ní jondē vāji ní jondē quíhín. De suni súcuán cúu ndācá nchivī jā nácacu sáhá Espíritu, chí nduú jínī nū nāsa sáhá yā tiñu ñúcuán, ncachí yā.

⁹ De nī jicá tūhún tucu Nicodemo: ¿De nāsa cúu túsaa?

¹⁰ De nī ncāhān Jesús: Maá nú cúu iin maestro jā cúñáhnú núu ndá táhán ó Israel, ¿de á nduú jícūhun inī nū tūhun yáhá, á naá cúu?

¹¹ Jándāa cáhān nī jín nú jā tūhun jā jícūhun inī ní cúu jā cáhān nī jín nú. De nácani cáji ní sīquī tiñu jā ní jinī ní. Sochi nduú cándíja ndá nū tūhun jā cáhān ní.

¹² Chí nī ncāhān nī tūhun nāsa sáhá Yāa Dios inī ñayiví, de nduú cándíja ndá nú. ¿Túsaa de nāsa cuu cándíja nú de tú cáhān nī tūhun nāsa sáhá yā jondē andiví?

¹³ Chí nī iin nduú ní ncáa andiví jā cunī nāsa iyó ñúcuán, chí mátúhún-ni nduhū, Yāa nī nduú tēe. Chí andiví ndéē nī, de nī ncuun nī vāji ní.

¹⁴ De tá cúu núu ní jata caa Moisés iin cōo cáa, tá ní jica ndá nchivī núu ñuhun thá, suni

súcuán maá nī, Yāa nī nduu tēe, cánuú já cundita caa nī yicá cruz.

¹⁵ De súcuán cánuú tácuá ndacá nchiví já candíja ji já scácu nī ji, mā tánū táhvi ji, chi sa cutecū ji níí cání andiví.

Ndasí nī ncundáhvī iní yā nchiví ñayiví

¹⁶ Chi Yāa Dios nī ncundáhvī ndasí iní yā nchiví ñayiví. De já ñúcuán nī ntají yā Sēhe yā nī nquiji, visō mātúhún-ni yā iyó, tácuá ndacá nchiví já cándíja ji já scácu yā ji, mā tánū táhvi ji chi sa cutecū ji níí cání andiví.

¹⁷ Chi nduú ní ntají Yāa Dios Sēhe yā iní ñayiví já stánū táhvi yā nchiví, chi sa já scácu yā ji.

¹⁸ Nchiví já cándíja ji já scácu yā ji, mā tánū táhvi ji. Sochi nchiví nduú cándíja, ja nī ntánū táhvi ji, chi nduú ní ncándíja ji maá Sēhe Yāa Dios, já mātúhún-ni yā iyó.

¹⁹ Maá Yāa já stúu iní áno nchiví, ja nī nquenda yā iní ñayiví. Sochi nchiví nī jétahān cā iní ji caca ji modo nūū neē nsūú cā já stúu yā iní áno ji, chi tiñu sáhá ji cúu tiñu néhén. Já ñúcuán cúu já tánū táhvi nchiví jáa nduú cándíja.

²⁰ Chi ndacá nchiví já sáhá tiñu néhén, nduú jétahān cuiti iní ji luz yā. De nduú jéhe ji tūhun já stúu yā iní áno ji, chi nduú cūnī ji já natūu tiñu néhén já sáhá ji.

²¹ Sochi nchiví já sáhá tiñu ndāa, jéhe ji tūhun já stúu yā iní áno ji, tácuá natūu já ndacá tiñu sáhá ji cúu tiñu jétahān iní Yāa Dios, ncachī yā.

Jā ní ncāhān tucu Juan tūhun Jesús

²² Ñúcuán de Jesús jín ndá tēe scuáha jín yā, cuāhān yā región Judea. De nī ndeē yā ñúcuán jacū tiempo jín ndá dē, de scuéndutē ndá dē nchiví.

²³ De suni scuéndutē Juan, ndeē dē lugar já nání Enón ñatin ñuū Salim, chi ñúcuán iyó cuāhā ndute. De nī nquiji ndá nchiví nūū dē, de nī scuéndutē dē ji.

²⁴ Súcuán nī nsáhá dē jondē ncháha ca quívi dē vecāa.

²⁵ Ñúcuán de sava tēe scuáha jín Juan ndasí ní ncāhān ndá dē jín sava táhān dē hebreo siquí ní iin cúu modo vāha cā já cuendutē nchiví já ndundo ji nūū Yāa Dios.

²⁶ De nī nquiji ndá dē nūū Juan, de nī ncāhān dē: Maestro, tēe já ní Iyo jín ní yūte Jordán ichi nūū quēnda ncandī, já ní nacani ní tūhun dē nūū sá, mitan de scuéndutē maá dē, de ndiví nchiví jéhēn ji nūū dē.

²⁷ De ní ncāhān Juan: Nī iin tēe mā cúu sáhá dē tiñu Yāa Dios de tú mā tétiñú yā dē.

²⁸ Ndá máa nú chi ní jini nú já ní ncāhān cājí nī jáa nsūú maá nī cúu Cristo, chi cúu nī iin já ní ntají Yāa Dios já cosō nūū nacani tūhun já quiji yā.

²⁹ De tá sáhá nchiví vico tándahá, de maá tēe tándahá cúu já ndéca ñasíhí. De amigo tēe tándahá chí iyó jín dē, de níni tūhun cáhān

dē. De cúsií ndasí iní dē já níni dē tūhun cáhān tēe tándahá. De saá-ni nduhū, chí cúu ní tá cúu amigo tēe tándahá. Chi ní nquenda maá Cristo, de cúsií ndasí iní ní já níni ní tūhun cáhān yā.

³⁰ De cánuú já nduáhnú cā maá yā de nuu cā maá nī, ncachī Juan.

Jā ní nquiji yā jondē nūū súcūn

³¹ De Yāa já vāji jondē andiví, cúñáhnú yā nūū ndihi. Chi ndacá já ní ncacu iní ñayiví yáhá, sēhe ñayiví cúu, de maá-ni tūhun ñayiví cáhān. Sochi Yāa já vāji ichi andiví, chí cúñáhnú yā nūū ndihi nchiví.

³² De nácani yā tūhun já ní jini yā jín já ní jini yā. De nchiví chí nduú cándíja ji tūhun cáhān yā.

³³ Sochi tú iin nchiví cándíja ji tūhun cáhān yā, suu cúu já jétúhún ji já Yāa ndāa cúu Yāa Dios.

³⁴ Chi Yāa já ní ntají Yāa Dios vāji, chí maá-ni tūhun Yāa Dios cáhān yā. Chi Yāa Dios nduú jéhe yícuāhā yā Espíritu yā nūū Yāa já ní ntají yā.

³⁵ Maá yā já cúu yā Tatá, ndasí mānī yā jín Sēhe yā, de ndiví ní nchihí yā ndahá Sēhe yā já tatúnī yā nūū.

³⁶ Nchiví já cándíja maá Sēhe yā já scácu yā ji, cutecū ji níí cání andiví. De nchiví jáa nduú cūnī candíja sēhe yā, mā cutecū ji, chí sa cuāha Yāa Dios castigo já ndoho ji níí cání.

4

Jā ní ncāhān Jesús jín ñahan Samaria

¹ De ndá tēe grupo fariseo, ní nīhīn dē tūhun já iyó cuāhā cā nchiví scuáha jín Jesús nsūú cā jín Juan, jín já cuāhā cā nchiví scuéndutē yā nsūú cā Juan.

² Sochi nsūú maá yā cúu já scuéndutē, chí ndá tēe scuáha jín yā cúu já scuéndutē.

³ De tá ní jini Jesús já súcuán ní nīhīn ndá dē tūhun, de ní nquee yā región Judea, de cuāhōhōn yā región Galilea.

⁴ De ichi já nōhōn yā chí yáha región Samaria.

⁵ De ní nquenda yā iin ñuū región Samaria já nání Sicar, ñatin ñuhun já ní jéhe Jacob nūū sēhe dē José jondē janahān.

⁶ De ñúcuán iyó pozo já nání pozo Jacob. De ní jécundeē Jesús xiín pozo ñúcuán, chí ní ncuítá yā já cuāhān yā ichi. De cúu tá cahūxi ūū.

⁷ De ní nquenda iin ñahan Samaria, vāji ña já quehen ña ndute. De ní ncāhān Jesús jín ña: Cūnī mānī ní ndute coho sá, ncachī yā.

⁸ De ndá tēe scuáha jín yā, ja cuāhān ndá dē ñuū cuācuēen dē já cājí dē jín yā.

⁹ De ñahan Samaria ní ncāhān ña jín yā: ¿Nūcu jícān ní ndute nūū sá coho ní? Chí tēe hebreo cúu ní, de ñahan Samaria cúu sá, ncachī ña. Súcuán ní ncāhān ña, chí

nchivi hebreo nduú cáhān ndá ji jín nchivi Samaria.

¹⁰ De nī ncāhān Jesús: Tú jā jíní ní nāsa cúní Yāā Dios sáhá yā jā váha nīhín, jín ní iin cúu sáan jā jicān sá ndute nūú ní, ñúcuán de maá ní cācān ní nūú sá, de cuāha sá ndute jā cutecū ní ní cání sáhá, ncachī yā.

¹¹ De nī ncāhān ña jín yā: Señor, cúnú ndasí pozo yáhá, de nduú ná nēe ní jā tavá ní ndute. ¿Túsaá de ní nīhín ní ndute jā cutecū sá sáhá?

¹² ¿De á cúñáhnú cā maá ní nsūú cā tatá ó Jacob, á naá cúu? Chi maá dē ní sndóo dē pozo yáhá nūú ó. De yáhá ní jīhi maá dē ndute, jín ndá sēhe dē, jín ndá quiti ndéca dē, ncachī ña.

¹³ De nī ncāhān Jesús: Ndācá nchivī jā jīhi ndute yáhá, chí yíchī tucu ji.

¹⁴ Sochi nchivī jā coho ndute jā cuāha sá nūú ji, chí mā yíchī cuitī cā ji. Chi ndute jā cuāha sá quene inī ji tá cúu ndute jā quēne nūú ñūhún, de sáhá jā cutecū ji ní cání, ncachī yā jín ña.

¹⁵ De maá ña nduú ní jícūhun inī ña, de nī ncāhān ña jín yā: Señor, cuāha ní ndute ñúcuán coho sá, tácuā mā yíchī cuitī cā sá, de ní nduú cā jíní ñūhún quiquehen sá ndute pozo yáhá, ncachī ña.

¹⁶ De nī ncāhān Jesús jín ña: Cuácāna ní yíi ní de quiji ní jín dē, ncachī yā.

¹⁷ Nduú ná yíi sá íyó, ncachī ña. De nī ncāhān Jesús: Ndāā cáhān ní jāā nduú ná yíi ní íyó.

¹⁸ Chi jā ní íyo ūhún yíi ní, de tēe ndéca ní mitan chí nsūú yíi ní cúu dē. Yáhá cúu jā ní ncāhān ndāā ní, ncachī yā.

¹⁹ De jā súcuán nī ncāhān yā, de nī ncāhān ña: Señor, iin tēe nācani tūhun Yāā Dios cúu ní, jāni inī sá.

²⁰ Ndá ndīyi tatá sá nchivī Samaria, yucu yáhá ní nchíñúhún ji Yāā Dios. Sochi ndá máá ní nchivī hebreo, cáhān ní jā Jerusalén cúu nūú cánuú chíñúhún ó yā, ncachī ña.

²¹ De nī ncāhān Jesús jín ña: Nánā, candíja ní tūhun cáhān sá, chí quiji quívi jāā nsūú yucu yáhá ní nsūú Jerusalén cúu nūú chíñúhún ní maá Yāā cúu Tatá, chí ndihi-ni lugar de cuu chíñúhún ní yā.

²² Ndá máá ní nchivī Samaria chí nduú jíní ní ní iin cúu jā chíñúhún ní. Sochi ndá máá sá chí jíní sá ní iin cúu jā chíñúhún sá. Chi jondē nūú ndá máá sá nchivī hebreo cúu nūú vāji Yāā jā scācu nchivī.

²³ De jā ní nguenda quívi jā ndá nchivī jā chíñúhún Yāā cúu Tatá, mitan de víhi cā chíñúhún ndija ji yā, chí jondē jín inī jín ánó ji. Chi maá Tatá súcuán cúní yā jā chíñúhún nchivī yā.

²⁴ Yāā Dios cúu Espíritu, de nchivī jā cúní ji chíñúhún ji yā, cánuú jā chíñúhún ndija ji yā jondē jín inī jín ánó ji, ncachī yā.

²⁵ De nī ncāhān tucu ña: Jíní sá jā quiji Mesías jā cúu Cristo, Yāā jā tají Yāā Dios. De tá quenda maá yā, de stéhēn cāji yā ndācá tūhun nūú ó.

²⁶ De nī ncāhān Jesús: Maá sá jā cáhān sá jín ní, suu sá cúu Yāā ñúcuán.

²⁷ De júní cáhān cā yā súcuán, de nī nenda ndá tēe scuáha jín yā. De sáhvi inī ndá dē ndéhé dē jā nátúhún yā jín ñahan ñúcuán. De ní iin dē nduú ní jicā tūhún dē yā naá cúu jā jicā tūhún yā ña á naá cúu jā nátúhún yā jín ña.

²⁸ Ñúcuán de nī sndóo ña quíyi ña, de cuāhān ña jondē ñuú. De nī ncāhān ña jín ndá nchivī ñúcuán:

²⁹ Nehēn ndá nú ná cóhōn de cunī nū iin tēe jā ní ncachī ndíhi ndācá jā ní nsáhá ní. Sanaā de maá yā cúu Cristo jā ndétu ó jā quiji, ncachī ña.

³⁰ Ñúcuán de nī nquee ndá ji ñuú, de cuāhān ji nūú íyó Jesús.

³¹ De júní cuāhān ndá ji nūú yā, de ndá tēe scuáha jín yā ní ncāhān ndáhvi dē jín yā: Maestro, caji ní stāā víi, ncachī dē.

³² De nī ncāhān yā jín ndá dē: Íyó stāā caji ní jāā nduú jíní ndá nú nāsa cúu, ncachī yā.

³³ Ñúcuán de ndá tēe scuáha jín yā ní jicā tūhún tákān ndá de: ¿A jā ní nguisiáha iin nchivī jā ní nchaji yā, á naá cúu? ncachī dē.

³⁴ De nī ncāhān Jesús: Jā ní ncachī ní jā íyó jā caji ní cúu jā cúsi inī ní sáhá ní tiñu cúní Yāā ní ntaji nduhū vāji ní, jín jā sínu ní tiñu jā ní jēhe yā nūú ní.

³⁵ De cáhān ndá nú jā cúmaní cūmī cā yōó de tēhndē trigo. Sochi nduhū chí cáhān ní jín ní: Cūndéhé ndá nú, chí nchivī cuāhā cúu ji tá cúu trigo jā ní ncuaān jā tēhndē, chí jā íyó tūha ji candíja ji nduhū.

³⁶ De ndá tēe scándíja nchivī, cúu dē tá cúu tēe jēhndē trigo, de nīhín dē yáhvi dē. De jā nástútú ndá dē nchivī cúu jā cutecū ní ní cání andiví. De ndá tēe jā scútē nuu tūhun ní xihna cā, cúu dē modo tēe jítē trigo, de inuú-ni cusí inī dē jín ndá cā tēe jā stéhēn cā síqui ñúcuán.

³⁷ Chi ndāā cáhān iin tūhun: Iin tēe jítē, de incā tēe nástútú, cāchi.

³⁸ De jā suu cúu jā ní ntaji ní ndá ndóhó jā scándíja nū nchivī jā ní jíní tūhun ní ní nacani incā tēe. Chi ndá cā tēe chí jā ní nacani dē tūhun nūú nchivī, de ndá máá nú chí modo jā nástútú nú ji cúu jā scándíja nú ji, ncachī yā.

³⁹ De cuāhā nchivī Samaria jā ndéé ñuú ñúcuán, ní ncandíja ji Jesús jā ní jíní ji tūhun jā ní ncāhān ñahan ñúcuán. Chi ní ncāhān ña jā ní ncachī yā ndíhi ndācá jā ní nsáhá ña.

⁴⁰ Jā suu cúu jā ndá nchivī Samaria ñúcuán ní nguenda ji nūú yā, de nī ncāhān ndáhvi ji jín yā jā ná quéndóo yā ñuú ji. De ní ndóo yā ñúcuán ūú quívi.

⁴¹ De cuāhā cā ji nī ncandíja ji yā jíin tūhun cāhān maá yā.

⁴² De nī ncāhān ndá ji jíin ñahan ñúcuán: Nduú cā jíini ñúhūn jā cāhān maá nú de candíja nī yā, chí ja nī jíini ndá nī tūhun jā cāhān maá yā. De jíini ndácá ó jā maá yā cúu ndíja Cristo, Yāā jā scácu nchiví ñayiví, ncachí ndá ji.

Jā ní nasáhā vāha yā sēhe tēe ndíso tíñú nūu rey

⁴³ De tá nī nchāha ūu quívi, de Jesús nī nquee yā Samaria, de nī naquehen yā ichi cuānohōn yā región Galilea.

⁴⁴ Chí ja nī ncāhān maá yā jā ndá tēe nācani tūhun Yāā Dios, nduú íyó yíñúhūn nchiví ñuú dē jíin dē, de saá-ni jíin maá yā.

⁴⁵ De tá nī nenda yā Galilea, de nchiví ñúcuán nī jetáhvi jí yā, chí suni maá jí nī jēhēn jí vico pascua Jerusalén, de nī jíini ndá jí ndácá tíñú nī nsáhā yā quívi jí ní íyo vico ñúcuán.

⁴⁶ Ñúcuán de nī jēhēn tucu yā ñuú Caná ndáñú Galilea, nūu ní nsáhā yā jā ndute nī nduu vino. De ínī ñuú Capernaum nī íyo íin tēe cúñáhnú jā ndíso tíñú nūu rey. De cúhū sēhe dē.

⁴⁷ Tēe ñúcuán nī níhīn dē tūhun jā ní nguenda tucu Jesús región Galilea jā ní jēhēn yā región Judea. De nī jēndehé dē yā, de nī ncāhān ndáhvi dē jā ná quíhīn yā jíin dē vehe dē, de nasáhā vāha yā sēhe dē, chí ja ñatin cuú jí.

⁴⁸ De nī ncāhān yā jíin dē: Tú mā cūnī nú ndá tíñú ñáhnú jā sáhvi ínī nū sáhā, de mā cándíja cuiti ndá nú, ncachí yā.

⁴⁹ De tēe ndíso tíñú nūu rey, nī ncāhān dē: Señor, sáhā ní favor ná cóhōn, chí tú ná cúcuéé ní de cuú sēhe sá, ncachí dē.

⁵⁰ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Cuānohōn vehe nú, chí cutecú sēhe nú. De nī ncandíja dē tūhun nī ncāhān Jesús, de cuānohōn dē-ni.

⁵¹ De júni jícā dē cuānohōn dē vehe dē, de nī nguenda ndá mozo dē ní nquitahān jí dē, de nī ncāhān jí: Ja nī nduvāha sēhe ní, ncachí jí.

⁵² De nī jícā tūhūn dē nā hora cúu jā ní nguíjéhé nī nduvāha jí. De nī ncāhān ndá jí jíin dē: Cahiin icu ní nquee cahni jí.

⁵³ Ñúcuán de maá tatá jí nī nsáhā dē cuenta jā hora ñúcuán cúu jā ní ncāhān Jesús jíin dē jā cutecú sēhe dē. De nī ncandíja dē jíin ní vehe dē jā cúu yā Yāā jā ní ntají Yāā Dios.

⁵⁴ Yáhā cúu vuelta ūu jā ní nsáhā Jesús tíñú ñáhnú jā ní stēhēn yā poder yā región Galilea, tá ní nenda yā jā ní jēhēn yā región Judea.

5

Jā ní nasáhā vāha yā íin tēe jā cáá nūu pila Betesda

¹ Ñúcuán de cuāhān tucu Jesús Jerusalén, chí íyó tucu vico jā sáhā ndá táhān yā hebreo.

² De Jerusalén íyó íin pila ndute ñatin maá viéhé jā nání viéhé ticáchí. De yuhú hebreo nání Betesda. De nūu íyó pila ñúcuán íyó ūhūn corredor.

³ De ndá corredor ñúcuán cáá cuāhā nchiví cúhū, jā cuāá, jā cojo, jā vehlé. De ndétu ndá jí jā candā ndute ñúcuán.

⁴ Chí íyó quívi jā cúun íin ángel yā nūu pila, de scándā yā ndute. De nchiví jā quívi xihna cā ínī pila tá scándā yā ndute, de ndúvāha jí nā-ni cuéhē ndóho jí.

⁵ De ñúcuán cáá íin tēe jā ní ncuu ócō xāhōn ūnī cuíyā cúhū dē.

⁶ De ní jíini Jesús jā cáá dē, de ní jíini yā jā ní ncuu cuāhā cuíyā cúhū dē. De ní ncāhān yā jíin dē: ¿A cūnī nū nduvāha nú? ncachí yā.

⁷ De ní ncāhān tēe cúhū: Señor, nduú níhīn sá ní íin tēe squívi sáan ínī pila tá cándā ndute. Chí ndácá vuelta jā cūnī sá quívi sá, de quívi-ni incā nchiví xihna cā, ncachí dē.

⁸ De ní ncāhān Jesús: Nacōo de naquehen nú camilla nú de caca nú, ncachí yā.

⁹ De tēe ñúcuán nī nduvāha dē-ni. De ní naquehen dē camilla dē, de ní nguíjéhé dē jícā dē. De quívi nátátú cúu quívi ñúcuán.

¹⁰ De ní ncāhān ndá táhān dē hebreo jíin dē: Quívi nátátú cúu mitan. De cáchí ley jā má cúu cuiso nú camilla nū.

¹¹ De ní ncāhān tēe nī nduvāha: Tēe jā ní nasáhā vāha nduhū, ní ncāhān dē jíin ní jā naquehen ní camilla ní de caca ní, ncachí dē.

¹² Ñúcuán de ní jícā tūhūn ndá dē: ¿Ní tēe ní ncāhān jíin nú jā naquehen nú camilla nú de caca nú?

¹³ De tēe ní nduvāha, nduú jíini dē ní íin tēe cúu jā ní nasáhā vāha dē. Chí ínī cuāhā nchiví ñúcuán, de Jesús ja cuāhān yā.

¹⁴ De cuéé cā de ní naquetáhān Jesús jíin dē ínī templo cāhnú. De ní ncāhān yā: Mitan chí ní nduvāha nú. De mā sáhā cā nū cuáchí, chí tú nduú, de quívi íin tūndóhó xéén cā síquí nū, ncachí yā.

¹⁵ Sá de cuāhān tēe ñúcuán de ní ncachí tūhūn dē nūu ndá táhān dē hebreo jā Jesús cúu jā ní nasáhā vāha yā dē.

¹⁶ De síquí jā ní nsáhā Jesús tíñú yáhā quívi nátátú, jā ñúcuán cúu jā ndá tēe hebreo jíini ūhví dē yā, de cūnī ndá dē cahni dē yā.

¹⁷ De ní ncāhān Jesús jíin ndá dē: Má Tatá ní chí ní cání sáhā yā tíñú vāha, de suni súcuán sáhā maá ní tíñú vāha.

¹⁸ De síquí jā ní ncāhān yā súcuán, de ndá tēe hebreo vñhí cā cūnī dē cahni dē yā. Chí nsúu maá-ni jáá nduú squíncuu yā jā cāhān ley síquí quívi nátátú, chí suni jā ní ncāhān yā jā Tatá yā cúu Yāā Dios de súcuán sáhā inuú yā maá yā jíin Yāā Dios.

Siqui já ndiso tíñú Sêhe Yāa Dios

¹⁹ De nī ncāhān Jesús: Jāndāā cāhān nī jín ndá nú: Nduhū já cūu Sêhe Yāa Dios, nī iin mā cūu sáhá nī já maá nī, chí sáhá nī maá-ni tíñú já jín nī já sáhá Tatá nī. Chí ndacá já sáhá Tatá nī, suni sáhá nduhū já cūu nī Sêhe yā.

²⁰ Chí Tatá nī mānī yā jín nduhū já cūu nī Sêhe yā, de stéhēn yā nūu nī ndihi já sáhá yā. De coo tíñú ñáhnū cā já stéhēn cā yā nsūu cā já nī ncuu mitan, já sáhvi inī ndá nú cunī nū.

²¹ Chí tá cūu nūu nástécū Tatá nī ndiyi de cutecū tucu ji, saá-ni nduhū já cūu nī Sêhe yā, suni sáhá nī já cutecū nī-ni cūu já cunī maá nī.

²² De maá Tatá nī, nduú sándaā yā siquī nī iin nchivī, chí nī jêhe yā tūhun já sándaā maá nī siquī ndacá nchivī, chí Sêhe yā cūu nī.

²³ De sūcuán de coo yíñúhūn ndihi nchivī nūu nī, tá cūu nūu iyó yíñúhūn ji nūu Tatá nī. De nchivī jáa nduú iyó yíñúhūn nūu nī, tūsaá de suni nduú iyó yíñúhūn ji nūu maá Tatá nī, Yāa já nī ntají nduhū vāji nī.

²⁴ Jāndāā cāhān nī jín ndá nú: Tú iin nchivī chuhun inī ji tūhun cāhān nī, de candíja ji já Yāa ndāa cūu Yāa já nī ntají nduhū vāji nī, nchivī ñúcuán cutecū ji níí cání andiví, de mā tánū táhvi ji. Chí mā cóo cā ji tá cūu ndiyi, chí sa cutecū ji níí cání.

²⁵ Jāndāā cāhān nī jín ndá nú já quiji quívi, de mitan de ja nī nquijéhé, já ndacá nchivī já cūu tá cūu ndiyi, cunī ndá ji tūhun já cāhān nduhū, Sêhe Yāa Dios. De nchivī cuetáhvi chí cutecū ji níí cání.

²⁶ Chí tá cūu nūu iyó poder maá Tatá nī já sáhá yā já tēcū ndacá-ni, suni sūcuán nī jêhe yā poder nūu maá nī já sáhá nī já cutecū ndacá-ni.

²⁷ De suni nī nsáhá yā já ndiso tíñú nī já sándaā nī siquī nchivī, chí cūu nī Yāa nī nduú tēe.

²⁸ Mā sáhvi inī ndá nú canī inī nū siquī tūhun cāhān nī. Chí quiji quívi já ndacá ndiyi cunī ji tūhun cāhān nī,

²⁹ de quee ji nūu yíyuhū ji. De ndá ndiyi já nī nsáhá tíñú váha, natecū ji já cutecū ji níí cání. De ndá ndiyi já nī nsáhá tíñú néhén, natecū ji de quívi ji nūu tánū táhvi ji.

Já ní stéhēn yā já nī ntetíñú Yāa Dios yā

³⁰ Nī iin mā cūu sáhá nī já maá nī. Chí nāsa ndacū Yāa Dios nūu nī, sūcuán sándaā nī tíñú nchivī. De ndāa sándaā nī, chí nduú sáhá nī já cunī maá nī, chí sáhá nī já cunī maá Tatá nī, Yāa nī ntají nduhū vāji nī.

³¹ Tú maá nī cāhān já cūu nī Sêhe Yāa Dios, de cachī nchivī jáa nduú jétíñú tūhun cāhān nī.

³² Sochi iyó incā já cāhān já cūu nī Sêhe yā. De jín nī já tūhun cāhān yā, chí nhīn tíñú.

³³ Ndá maá nú nī ntají nú ndá tēe já ní jicā tūhūn dē Juan. De Juan chí ndāa nī ncāhān dē tūhun nī.

³⁴ De vísō sūcuán de nsūu nduhū cūu já jín ñúhūn já stéhēn iin tēe já Sêhe Yāa Dios cūu nī. Chí ndá maá nú cūu já jín ñúhūn, tácuca candíja ndá nú de cācu nú. Já ñúcuán nī ncāhān nī já iyó ndāa tūhun nī já ní nacani Juan.

³⁵ Maá Juan nī ncuu dē tá cūu iin lámpara já cáyū de cútūu, cūu já ní nacani dē tūhun nī. De ndá maá nú chí jacū-ni quívi nī jētāhān inī nū já ní stéhēn dē nūu nū.

³⁶ Sochi iyó já stéhēn cājī cā já cūñáhnū nī nsūu cā já nī ncāhān Juan. Maá tíñú sáhá nī, suu stéhēn cājī já Tatá nī nī ntají ndíja yā nduhū vāji nī, chí tíñú yáhá nī ntetíñú yā nduhū já sáhá nī.

³⁷ De Tatá nī já nī ntají yā nduhū vāji nī, suni maá yā cāhān nūu tutū ii já cūñáhnū nī, vísō nduú ní jín jín sóho ndá nú já cāhān yā, de nī nduú ní jín jín nūu yā.

³⁸ Sochi nduú nī nchúhūn inī ndá nú tūhun já ní ncāhān Tatá nī, chí nduú cándíja ndá nú nduhū, Yāa já nī ntají yā.

³⁹ De nánducū vīi ndá nú ndacá tūhun cāhān tutū ii, chí jání inī nú já ñúcuán nhīn nū tūhun já cutecū nū níí cání sáhá. De siquī maá nī cūu já cāhān tutū ii.

⁴⁰ Sochi nduú cunī ndá nú cuetáhvi nú nduhū já quívi nú ndahá nī tácuca cutecū nū níí cání.

⁴¹ Nduú sáhá nī cuenta tūhun já cāhān ndá nchivī já cūñáhnū nī.

⁴² Chí já jín nī nāsa cūu ánō ndá nú jáa nduú iyó mānī nū jín Yāa Dios.

⁴³ Nduhū vāji nī jín tíñú cunī Tatá nī, de nduú jétáhvi ndá nú nduhū. Sochi tú incā tēe quenda dē jín tíñú cunī maá dē, de sa tēe ñúcuán ñamā cuetáhvi nú dē.

⁴⁴ ¿Nāsa cuu candíja ndá nú? Chí máni já cunī ndá nú já cuñáhnū nú sáhá ndá táhān nú, de nduú ndúcū nú já cuñáhnū nú sáhá Yāa Dios, já iyó mátúhūn-ni yā.

⁴⁵ Mā cání inī ndá nú já cāhān nī cuāchi siquī nū nūu Tatá nī. Chí iyó iin já cāhān cuāchi siquī nū, suu Moisés, tēe já ñúhūn inī ndá nú já quendōo ndāa nū jín ley já ní ntee dē.

⁴⁶ Chí tú nī ncándíja ndá nú já ní ntee Moisés, de suni candíja nú nduhū nícu, chí tūhun maá nī cūu já ní ntee dē.

⁴⁷ Te tú nduú cándíja ndá nú tūhun nī já ní ntee dē, ¿de nāsa candíja nú tūhun cāhān maá nī tūsaá? ncachī yā jín ndá dē.

6

Já ní scājī yā ūhūn mīl nchivī
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

¹ Ñúcuán de cuāhān Jesús incā lado mar Galilea, já cūu mar Tiberias.

² De cuahā ndasí nchiví nī jēcuniqūn jī yā, chí nī jīnī jī ndacá tiñu ñáhnú jā stéhēn yā poder yā jā ní nasahá vāha yā nchiví cúhū.

³ De nī ncaa yā iin yucu, de nī jēcundeē yā ñúcuán jīn ndá tēe scuáha jīn yā.

⁴ De ja nī ncuñatin vico pascua jā núcūhun inī ndá táhān yā hebreo jā ní ncacu jī nūu nchiví naciōn Egipto.

⁵ De nī núcūndehé yā, de nī jīnī yā jā vāji cuahā ndasí nchiví. De nī ncāhān yā jīn Felipe: ¿Ní jondē cueen ó jā cajī ndá nchiví yáhá?

⁶ De sūcuán nī ncāhān yā jā jito túnī yā dē tú nāsa cāhān dē. Chí ja jīnī maá yā nāsa sáhā yā.

⁷ De nī ncāhān Felipe jīn yā: Ní mā quēndá ūu ciento denario stāā jā cajī ndá jī visō jacū-ni, ncachī dē.

⁸ Ñúcuán de nī ncāhān incā tēe scuáha jīn yā, jā cúu Andrés, ñanī Simón Pedro:

⁹ Yáhá iyó iin tēe lulī jā ndiso jī ūhūn stāā cebada jīn ūu tiacá. ¿De ní quenda ñúcuán, chí nchiví cuahā ndasí cúu? ncachī dē.

¹⁰ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Cāhān ndá nú jīn nchiví ná cūndē jī, ncachī yā. De ñúcuán iyó cuahā itē, de nī jēcundeē ndá jī, de tá ūhūn mil tēe cúu.

¹¹ De nī nequehen Jesús stāā ñúcuán, de xihna cā nī nacuetáhvī yā nūu Yāā Dios. De nī jēhe yā nūu ndá tēe scuáha jīn yā, de ndá maa dē nī nsaji dē nūu ndá nchiví ndēē ñúcuán. De suni sūcuán nī nsáhā yā jīn tiacá, de nī nchajī ndá jī nāsa cūnī jī cajī jī.

¹² De tá nī ndahā chíjīn jī, de nī ncāhān yā jīn ndá tēe scuáha: Nastútú ndá nú ndá pedazo jā ní nguendōo, tácuā mā náa cuiñí.

¹³ De nī nastútú ndá dē, de nī nchitú ūxī ūu tīcā pedazo jā ní nguendōo cā sīquī ndihūhūn stāā cebada.

¹⁴ De jā ní jīnī ndá nchiví tiñu ñáhnú jā ní nsáhā Jesús jā stéhēn yā poder yā, de nī ncāhān jī: Jāndāā ndija jā tēe yáhá cúu jā cāhān tutū jā quiji inī ñayiví jā nacani tūhun Yāā Dios, ncachī ndá jī.

¹⁵ De nī jīnī Jesús jā cūnī ndá jī sáhā jī fuerza jā cuu yā rey jī nícu. De nī ncujiyo tucu mátūhūn yā-nī, nī ncaa yā cuahān yā nūu sūcūn cā yucu.

*Jā ní jica jéhé yā nūu mar
(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)*

¹⁶ De jā cuácunēē, de ndá tēe scuáha jīn yā nī nuu dē yucu cuahān dē nūu mar.

¹⁷ De nī ndiví ndá dē inī barco, de nī scáca dē jā quihīn dē incā lado mar jondē ñūu Capernaum. De ja nī ncunēē, de nchāha ca nenda Jesús nūu ndá dē.

¹⁸ Ñúcuán de nī jīquihī iin tāchī níhin, de jīsō ndute mar sáhā.

¹⁹ De tá nī ncuu tá cúu ūhūn á iñū kilómetro jīca ndá dē jīn barco, de nī jīnī dē jā jīca Jesús

nūu mar, de nī ncuñatin yā nūu barco. De nī nchūhū ndá dē.

²⁰ De maá yā nī ncāhān yā jīn dē: Maá nī cúu, de mā cūyūhū ndá nú.

²¹ De nī ncusiī inī ndá dē jā ná quiví yā inī barco. De nī nsáhā yā jā ñamā-nī nī nguenda barco nūu ñuhun yíchī nūu cuahān ndá dē.

Jā ní nanducú ndá nchiví Jesús

²² De quiví téēn de ndá nchiví jā ní nguendōo incā lado mar, nī jīnī jī jā ndá tēe scuáha jīn yā cuahān dē jīn mátūhūn-ni barco jā ní iyo ñúcuán, jīn jāā nduú ní nquiví Jesús jā quihīn yā jīn dē.

²³ Sá de sava cā barco jā vāji ichi ñūu Tiberias, nī nguenda ñatin lugar nūu ní nchajī ndá jī stāā jā ní nacuetáhvī maá jētohō ō jēhe.

²⁴ De jā ní jīnī nchiví jāā nduú cā Jesús iyó yā ñúcuán, de nī ndá tēe scuáha jīn yā, de nī nquiví jī ndá barco ñúcuán, de cuahān jī ñūu Capernaum cuānanducú jī yā.

Jesús cúu stāā jā cutecū ō ní cání

²⁵ De tá nī nguenda jī jondē incā lado mar, de nī nanihīn jī Jesús. De nī jīcā tūhūn jī yā: Maestro, ¿ná hora nī nguenda ní yáhá?

²⁶ De nī ncāhān Jesús: Jāndāā cāhān nī jīn ndá nú jā nānducú nú nduhū sīquī jā ní nchajī nū jondē nī ndahā chíjīn nū, de nsūū sīquī jā ní jīnī nū ndacá tiñu ñáhnú jā ní stéhēn nī poder nī.

²⁷ Mā cūndihvī inī nū maá-nī sīquī jā cajī nū jā ñamā nataxīn, chí sa cundihvī inī nū jā níhīn nū stāā jā cutecū nū ní cání sáhā. De nduhū, Yāā nī nduu tēe, taji ní maá stāā jā cutecū nū ní cání. Chí Tatá nī Yāā Dios nī jani yā nduhū jā sáhā nī sūcuán, ncachī yā jīn ndá jī.

²⁸ Ñúcuán de nī jīcā tūhūn jī yā: ¿Nāsa sáhā ndá sá tácuā squīncuu sá tiñu cūnī Yāā Dios?

²⁹ De nī ncāhān Jesús: Tiñu jā cūnī Yāā Dios cúu jā candíja ndá nú nduhū, Yāā jā ní ntajī yā vāji.

³⁰ Ñúcuán de nī ncāhān ndá jī: ¿Túsaá de nā tiñu ñáhnú sáhā ní cūnī ndá sá de candíja sá jā ní ntajī yā níhīn? ¿Nā tiñu cúu jā sáhā ní?

³¹ Chí ndá tatá ō janahān nī nchajī dē maná jā ní ncuun ichi andiví jondē nūu ñuhun tīhá, tá cúu nūu yosō nūu tutū ī: Yāā Dios nī jēhe yā stāā nī ncuun ichi andiví nī nchajī ndá jī, cāchī tutū, ncachī ndá jī jīn yā.

³² De nī ncāhān Jesús: Jāndāā cāhān nī jīn ndá nú: Nsūū Moisés nī jēhe stāā ñúcuán nūu ndá dē jā ní ncuun ichi andiví, chí maá Tatá nī nī jēhe. De maá yā jēhe stāā andiví jā cutecū nū ní cání sáhā.

³³ Chí stāā jā jēhe Yāā Dios cúu maá Yāā jā ní ncuun ichi andiví, de sáhā yā jā nchiví ñayiví cutecū jī ní cání andiví, ncachī yā.

³⁴ De nī ncāhān ndá jī: Señor, níni cuāha nī stāā ñúcuán cajī ndá sá túsaá.

³⁵ De nī ncāhān Jesús: Maá nī cúu maá stāā jā cutecū nū ní cání sáhá. Nā-ni nchivī quívi ndahá nī, mā cōcón cuitī cā ji. De nā-ni nchivī cándija nduhū, mā yichī cuitī cā ji.

³⁶ Sochi ndá ndóhó ja nī ncāhān nī jín nū jáá nduú cándija nū nduhū, vísō nī jini nū nū nī.

³⁷ Ndācá nchivī jā sáhá Tatá nī jā cándija ji nduhū, maá ji quívi ndahá nī. De jétáhvī nī ndācá ji jā cúnī ji quívi nī ndahá nī, chí mā tajī cuitī nī ji.

³⁸ Chí nī nquiji nī jondē andivī tácuā sáhá nī tiñu jā cúnī Yāā nī ntajī nduhū, de nsūū ji sáhá nī jā cúnī maá nī.

³⁹ De tiñu jā cúnī Tatá nī, Yāā nī ntajī nduhū, cúu jā má scuíta nī nī iin nchivī jā jéhe yā nū nī, chí coto nī ji de nastécū nī ji quívi jinu ñayivī.

⁴⁰ De Yāā nī ntajī nduhū, cúnī yā jā ndācá nchivī jā níhīn ji tūhun nduhū de cándija ji nduhū jā cúu nī Sēhe Yāā Dios, cutecū ji ní cání andivī. Chí nastécū nī ji quívi jinu ñayivī, ncachī yā.

⁴¹ Ōncuán de nī nquijéhe ndá táhān yā hebreo cāhān ji contra siquī yā, chí nī ncāhān yā jā maá yā cúu stāā jā nī ncuun ichi andivī.

⁴² De nī ncāhān ji: ¿A nsūū tēe yáhá cúu Jesús sēhe José? De jini ó tatá dē naná dē. ¿De nāsa cúu jā cāhān dē jā nī ncuun dē ichi andivī túsāá?

⁴³ De nī ncāhān Jesús jín ndá ji: Mā cāhān ndá nū siquī nī.

⁴⁴ Nī iin nchivī mā cúu quívi ji ndahá nī de tú mā sáhá Tatá nī jā cuu inī ji quívi ji, chí maá yā nī ntajī nduhū vāji nī. De nastécū nī ji quívi jinu ñayivī.

⁴⁵ De suha yósō nū tutū jā ní ntee ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahān: Ndācá ji chí stéhēn Yāā Dios nū ji, cāchī. Túsāá de ndācá nchivī jā jini tūhun jā cāhān Tatá nī de jétáhvī ji jā stéhēn yā nū ji, nchivī Ōncuán chí quívi ji ndahá nī.

⁴⁶ Nī iin nchivī nduú ní jini cuitī ji nū maá Tatá nī. Chí mátuhún-nī nduhū cúu jā ní jini nū yā, chí jondē nū maá yā vāji nī.

⁴⁷ Jāndāā cāhān nī jín ndá nū jā nchivī jā cándija jā scācu nī ji, maá ji cutecū ji ní cání.

⁴⁸ Maá nī cúu stāā jā cutecū nū ní cání sáhá.

⁴⁹ Ndá tatá nū janahān, nī nchajī dē stāā maná jā ní ncuun ichi andivī jondē nū ñuhun tīhā, sochi nduú ní nsáhá jā cutecū dē ní cání.

⁵⁰ De stāā jā cāhān nī jā vāji ichi andivī, chí nā-ni nchivī cajī, de cutecū ji ní cání andivī.

⁵¹ De suu maá nī cúu stāā Ōncuán jā ní nquiji ichi andivī jā sáhá jā cutecū nū ní cání. De nchivī jā cajī stāā yáhá, cutecū ji ní cání andivī. De stāā jā cuāha nī cúu yiqui cúu nī, de cuāha nī tácuā nchivī ñayivī cutecū ji ní cání, ncachī yā.

⁵² Ōncuán de ndá táhān yā hebreo nī ncāhān ji jín táhān ji: ¿Nāsa cuu cuāha tēe yáhá yiqui cúu dē cajī ó? ncachī ji.

⁵³ De nī ncāhān Jesús jín ji: Jāndāā cāhān nī jín ndá nū: Tú mā cándija nū jā yiqui cúu nduhū, Yāā nī nduú tēe, cúu tá cúu stāā, de níñi nī cúu tá cúu ndute, túsāá de mā cutecū nū ní cání sáhá.

⁵⁴ Chí ndá nchivī jā cándija jā yiqui cúu nī cúu tá cúu stāā de níñi nī cúu tá cúu ndute, maá ji cutecū ní cání. De nastécū nī ji quívi jā jinu ñayivī.

⁵⁵ Chí yiqui cúu nī jín níñi nī cúu ndija jā sáhá jā cutecū ji ní cání.

⁵⁶ De ndá nchivī jā cándija jā yiqui cúu nī jín níñi nī cúu tá cúu stāā jín ndute jā cutecū ji ní cání sáhá, maá ji íñi níñi nī jín nī, de íyó nī jín ji.

⁵⁷ Maá Tatá nī, Yāā tēcū, nī ntajī yā nduhū vāji nī, de tēcū nī sáhá maá yā. De saā-ni ndá nchivī jā cándija jā cúu nī tá cúu stāā ji jín ndute ji, suni súcuán cutecū ji ní cání sáhá nī.

⁵⁸ Maá nī cúu stāā jā ní nquiji ichi andivī. De stāā jā cāhān nī nduú cúu tá cúu stāā maná jā ní nchajī ndá tatá nū janahān, chí nduú ní nsáhá jā cutecū ji ní cání. Chí stāā jā cāhān nī, de nchivī jā cajī, cutecū ji ní cání sáhá, ncachī yā.

⁵⁹ Ndá tūhun yáhá nī stéhēn Jesús nū nchivī jā ní ndutútú inī vehe ñi sinagoga ñuú Capernaum.

Tūhun jā cutecū ó ní cání

⁶⁰ De cuāhā nchivī scuáha jín yā, nī jini ji tūhun yáhá jā ní stéhēn yā, de nī ncāhān ndá ji: Vjín ndasí tūhun yáhá. ¿Nāsa cuu cuetáhvī ó túsāá?

⁶¹ De nī jini Jesús jā cāhān ndá ji jā vjín cúu tūhun yáhá, de nī ncāhān yā: ¿A vjín sáhá tūhun yáhá jín ndá nū?

⁶² ¿De nāsa sáhá nū de tú cunī nū jā nduhū, Yāā nī nduú tēe, ndaa nī quínohōn nī nū ní ndēē nī xihna ñuhún?

⁶³ Maá ánō nchivī cúu jā sáhá jā tēcū ji. Chí yiqui cúu nī nduú jétíñu cuitī súcuán. De ndá tūhun jā ní ncāhān nī jín nū cúu jā quendōo vāha ánō nū, de cutecū nū ní cání sáhá.

⁶⁴ Sochi sava nī chí nduú cándija nū, ncachī yā. Chí jondē jā xihna ñuhún ja jini Jesús nā nchivī cúu jā má cándija, jín nī iin dē cúu jā nastúu dē yā.

⁶⁵ De nī ncāhān cā yā: Jā Ōncuán nī ncāhān nī jín ndá nū jā má cúu quívi nī iin nchivī ndahá nī de tú mā sáhá Tatá nī jā cuu inī ji quívi ji, ncachī yā.

⁶⁶ De jondē quívi Ōncuán de cuāhā nchivī scuáha jín yā, nī sndóo ji yā, de nduú cā ní jica ji jín yā.

⁶⁷ Ñúcuán de nī ncāhān yā jín ndihúxī ūū tēe scuáha jín yā: ¿A suni cúnī ndá máa nú quihín nū, á naá cúu?

⁶⁸ De nī ncāhān Simón Pedro: Señor, ¿nā nūū cā quihín sá? Chi máa ní cúu jā nācani tūhun jā cutecū sá ní cání sáhá.

⁶⁹ De nī ncandíja ndá sá de jínī sá jā máa ní cúu Cristo, Sēhe Yāa Dios, Yāa tēcū, ncachī dē.

⁷⁰ De nī ncāhān Jesús: De visó nī nacāji nī ndihúxī ūū ndá nú, de iyó iin nú jā ní nquivi tächī inī, ncachī yā.

⁷¹ De súcuán nī ncāhān yā sīquī Judas Iscariote, sēhe Simón. Chi máa dē nastúu dē yā, visó iin táhán jā ūxī ūū tēe scuáha jín yā cúu dē.

7

Jāa nduú ní ncándíja ndá ñanī Jesús

¹ Ñúcuán de jica nuu Jesús región Galilea. Chi nduú cúnī yā caca nuu yā región Judea, chi ndá táhán yā hebreo jā ndéé ñúcuán, cúnī dē cahnī dē yā.

² De cuacuñatin vico jā sáhá ndá táhán yā hebreo vehe ramádá jā cundee ji.

³ De ndá ñanī yā nī ncāhān dē jín yā: ¿Núcu máa yáhá-nī iyó nú? Vāha cā quihín nū región Judea, tácuā ndá tēe ñúcuán jā cándíja dē ndóhó, suni cúnī dē tiñu ñáhnú jā sáhá nú.

⁴ Chi tú cúnī iin tēe jā cūtē nuu tūhun dē, de mā sáhá yuhū dē tiñu. De tú sáhá nú ndácá tiñu ñáhnú, vāha cā sáhá nú jā cúnī ndivīi nchivī túsaa.

⁵ Súcuán nī ncāhān ndá ñanī yā jín yā, chi ní ndá máa dē nduú cándíja dē yā.

⁶ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Ncháha ca quenda máa quivī jā quihín nī. De ndá máa nú chi nā-nī quivī de cuu quihín nū.

⁷ Chi mā quítī inī nchivī ñayivī cúnī jī ndóhó, de máa nī chi quítī inī jī jínī jī, chi cáhān nī jā máa-nī tiñu néhén sáhá ndá jī.

⁸ Cuáhán ndá máa nú vico. De máa nī chi mā quihín nī mitan, chi ncháha ca quenda máa quivī jā cánuú quihín nī, ncachī yā.

⁹ Súcuán nī ncāhān yā tūhun yáhá jín ndá dē, de nī nquendoo yā Galilea.

Jā ní jēhēn Jesús vico vehe ramádā

¹⁰ De tá nī ncháha ndá ñanī yā cuāhān dē vico ñúcuán, de sá de suni cuāhān máa yā. De nduú ní jēhēn nijin yā, chi nduú ní stúu yā máa yā.

¹¹ De ndá táhán yā hebreo nánducú jī yā vico ñúcuán, de cáhān ndá jī: ¿Ní cúu nūū iyó tēe ñúcuán? ncachī jī.

¹² De ndasí nī ncāhān nchivī jā sīquī yā, chi sava jī cáhān: Tēe vāha cúu dē. De sava cā jī cáhān: Nduú chi stáhvi dē nchivī.

¹³ De yuhū-nī nī ncāhān jī tūhun yā, chi yuhú jī jā quítī inī ndá táhán jī hebreo.

¹⁴ De tá nī ncuu sava vico, de nī nquenda Jesús, nī nquivi yā templo cáhnú, de nī nquijéhe yā stéhēn yā tūhun.

¹⁵ De nī nsáhvi inī ndá táhán yā hebreo níni jī, de nī ncāhān jī: ¿Nāsa jínī tēe yáhá cuāhā tūhun ndíchi? Chi nduú ní jica dē escuela, ncachī jī.

¹⁶ Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Tūhun jā stéhēn nī chi nsúu tūhun máa ní cúu, chi tūhun jā ní jēhe máa Yāa jā ní ntajī nduhū cúu.

¹⁷ Tú iin nchivī cúnī jī sáhá jī tiñu cúnī Yāa Dios, nchivī ñúcuán chi jicūhun inī jī á jondē nūū Yāa Dios vāji tūhun stéhēn nī, á tūhun jā jání inī máa ní cúu.

¹⁸ Tēe jā cáhān tūhun jání inī máa dē, tēe ñúcuán ndúcú dē jā sáhá ñáhnú nchivī dē. De tú iin tēe ndúcú dē sáhá ñáhnú dē Yāa jā ní ntajī dē, tēe ñúcuán cúu tēe ndāā, de nduú nā tūhun stáhvi iyó jín dē.

¹⁹ ¿A nsúu jā ní jēhe Moisés ley yā nūū nū jā squíncuu nú? De ní iin nū nduú squíncuu. Chi sa jā cúnī ndá nú cahnī nū nduhū, ¿de nājēhe cúu? ncachī yā.

²⁰ De nī ncāhān ndá nchivī ñúcuán: Tächī ndóho nú. ¿Ní iin cúnī cahnī ndóhó?

²¹ De nī ncāhān Jesús: Nī nasāhā vāha nī iin tēe quivī nátátú, de ndivīi nū nī nsáhvi inī nū ní jínī nū jā quivī nátátú nī nsáhá ní tiñu ñúcuán.

²² De Moisés nī jēhe dē ley jā cúu circuncidar nūū ndá nú. De sáhá ndá nú circuncidar sūchí yíi nūū únā quivī jā ní ncacu jī, visó quivī nátátú cúu. (Sochi nsúu máa Moisés ní jáquín ley ñúcuán, chi jā ní iyo nūū ndácá tata dē.)

²³ Túsaa de tú sáhá ndá nú circuncidar visó quivī nátátú cúu, tácuā squíncuu nī ley Moisés, ¿de núcu quítī inī ndá nú jā ní nasāhā vāha ndasí nī iin tēe quivī nátátú?

²⁴ Mā canī ñamā inī nū jā cuāchi sáhá nī. Chi sa canī vāha inī nū sīquī ndácá tiñu vāha, ncachī yā.

Jā ní ncachī Jesús ní jondē vāji yā

²⁵ Ñúcuán de sava nchivī Jerusalén nī jicā tūhún táhán jī: ¿A nsúu tēe yáhá cúu jā nánducú ndá tēe cúñáhnú jā cahnī dē, á naá cúu?

²⁶ De yáhá cáhān nijin dē nūū chitú, de nduú ní iin jásī jā sáhá dē. ¿A sanaā de nī ncundaā inī ndá tēe cúñáhnú jā tēe yáhá cúu Cristo jā cáchī tutú jā quiji, á naá cúu?

²⁷ De nduú chi jā jínī ó ní nūū vāji tēe yáhá. De tá quiji Cristo, chi ní iin ó mā cúnī ó ní jondē quiji yā, ncachī jī.

²⁸ Ñúcuán de nī ncāhān jee Jesús jā stéhēn yā tūhun inī templo: Jínī ndá nú nduhū, de jínī nū nā ñuū vāji nī. De visó súcuán de máa Yāa ndāā cúu jā ní ntajī nduhū vāji nī, de nduú vāji nī jā cúnī máa nī. De nduú jínī ndá nú nāsa Yāa cúu yā.

²⁹ De maá nī chi jínī nī yā, chi jondē nūu maá yā vāji nī, de maá yā nī ntají nduhū, ncachī yā.

³⁰ Ñúcuán de nī nducú ndá dē tiin dē yā. De nī iin dē nduú ní ncúu tiin dē yā, chi ncáha ca quenda maá quívi já tiin dē yā.

³¹ Sochi cuáhā nchivī nī ncandíja jī yā, de nī ncāhān jī: ¿A nsuú tēe yáhá cúu Cristo, Yāā ndétu ó já quíji? Chi cuáhā ndasí tiñu ñáhnú sáhá yā já stéhēn yā poder yā, ncachī jī.

Jā ní ntají ndá dē policía já tiin dē Jesús

³² De nī jini ndá tēe fariseo já súcuán cáhān ndá nchivī tūhun yā. De ndá máá dē jínī ndá sūtū cúñáhnú, nī ntají dē ndá policía já jito templo, vāji dē já tiin dē yā.

³³ De nī ncāhān Jesús: Jacú-ni cá quívi coo nī jínī ndá nú. Ñúcuán de quínohōn nī nūu Yāā nī ntají nduhū vāji nī.

³⁴ De nanducú ndá nú nduhū, sochi mā nánihīn nū nduhū. Chi mā cúu cuēē nū nūu cundee nī, ncachī yā.

³⁵ Ñúcuán de ndá táhān yā hebreo nī jīcā tūhún táhān dē: ¿De ní cúu nūu quíhīn tēe yáhá já mā nánihīn ó dē? ¿A quíhīn dē nūu ndá táhān ó hebreo já ní jītē nuu já ndée nación Grecia? ¿De á stéhēn dē tūhun nūu nchivī Grecia, á naá cúu?

³⁶ ¿De nā tūhun cúu já ní ncāhān dē já nanducú ó dē de mā nánihīn ó dē, já má cúu cōhōn nūu cundee dē? ncachī ndá dē.

Síquí ndute já cutecū ó níí cání sáhá

³⁷ De quívi sándihí vico ñúcuán de íyó vico cáhnú cá. De quívi ñúcuán nī nacuíñī Jesús, de nī ncāhān jee yā: Tú nā-nī nchivī cúu ndasí inī jī ndácá já váha já sáhá nī jēhē jī, jondē tá cúu nūu yíchī ndasí jī ndute, túsáá de ná quívi jī ndahá nī de coho jī ndute, cúu já níhīn jī ndácá já váha ñúcuán.

³⁸ De nchivī já candíja já scácu nī jī, chi inī ánō jī cundee Espíritu Santo, de cuu yā tá cúu iin yūte já quēne de níí cání jīcā ndute. De suu cúu já sáhá yā já cutecū jī níí cání, tá cúu nūu cáhān tutū īī, ncachī yā.

³⁹ De súcuán nī ncāhān yā já nchivī candíja já scácu yā jī, níhīn jī Espíritu Santo. Chi ncáha ca quenda maá Espíritu, chi ncáha ca ndaa Jesús quínohōn yā nūu nduñáhnú yā.

Jā ní ncusiín inī nchivī já síquí yā

⁴⁰ De sava ndá nchivī cuáhā, tá nī jini jī tūhun yáhá, de nī ncāhān jī: Jándáá já tēe yáhá cúu já cáchī tutū já quíji dē nacani dē tūhun Yāā Dios, ncachī jī.

⁴¹ De sava cá jī nī ncāhān: Tēe yáhá cúu Cristo, Yāā nī ntají Yāā Dios. Sochi sava cá jī nī ncāhān jī: Nduú chí nsuú Galilea quíji Cristo.

⁴² Chi cáchī tutū īī já chíjin tatā rey David cacu Cristo, de cacu yā ñuū Belén, ñuū nūu ní ncacu maá David, ncachī jī.

⁴³ De súcuán nī ncusiín inī ndá nchivī já síquí yā.

⁴⁴ De sava jī cúni jī tiin jī yā já chindasi jī yā, de nī iin jī nduú ní ntíin jī yā.

Jāā nduú ní ncandíja ndá tēe cúñáhnú

⁴⁵ Ñúcuán de ndá policía já jito templo, nduú ní ntíin ndá dē Jesús, de cuánohōn ndá dē nūu ndá tēe fariseo jínī ndá sūtū cúñáhnú. De ndá tēe ñúcuán nī jīcā tūhún dē policía: ¿Núcu nduú ní nguíji ndá nú jínī dē?

⁴⁶ De nī ncāhān ndá policía: Nduú cuiti nī iin tēe cáhān váha ndasí tá cúu nūu cáhān tēe ñúcuán, ncachī dē.

⁴⁷ De nī ncāhān ndá tēe fariseo: ¿De á suni jondē ndá máá nú nī stáhvī dē, á naá cúu?

⁴⁸ Nī iin táhān nī ndá sūtū cúñáhnú jínī tēe fariseo, nduú cándíja ndá nī tūhun cáhān tēe ñúcuán, ¿de nūcu cándíja ndá máá nú?

⁴⁹ De ndá nchivī cuáhā ñúcuán jáā nduú jícūhun inī jī ley Moisés, chí tánū táhvī jī, ncachī ndá dē.

⁵⁰ De nī ncāhān Nicodemo, tēe já ní jēhēn nūu yā iin jacuáā, de suni iin tēe fariseo cúu dē:

⁵¹ Cáchī ley já má cúu tee ó cuáchi síquí iin tēe, de tú mā cúnini ó xihna cá nása cáhān dē, tácuca cucáhnú inī ó nā cuáchi nī nsáhá dē, ncachī dē.

⁵² De nī ncāhān ndá dē: De ndóhó, ¿á suni jondē Galilea vāji nú já cáhān nū jēhē tēe ñúcuán? Nanducú víi nū nūu tutū īī de cunī nū já Galilea nduú quēe cuiti nī iin tēe nácani tūhun Yāā Dios, ncachī ndá dē.

⁵³ De cuánohōn ndá dē tá vehe tá vehe dē.

8

Tūhun ñahan já ní ncasíquí ndēē táhān

¹ De nī ncaa Jesús cuáhān yā yucu Olivos.

² De já cuácuñijīn incá quívi, de nī nquenda tucu yā templo. De ndihī nchivī nī nquenda jī nūu yā. De nī jēcundee yā, de nī stéhēn yā tūhun nūu ndá jī.

³ Ñúcuán de ndá tēe stéhēn ley janahán jínī ndá tēe grupo fariseo, nī nguíji ndá dē jínī iin ñahan já ní níhīn dē ña já casíquí ndēē ña. De nī jani dē ña máhñú.

⁴ De nī ncāhān dē jínī yā: Maestro, nī níhīn ndá sá ñahan yáhá já casíquí ndēē ña.

⁵ De ley Moisés ndácu nūu ó já cuáhā ó yūū xínī ndá ñahan sáhá súcuán tácuca cuū ña. De maá ní, ¿nása cáchī ní?

⁶ De súcuán nī ncāhān ndá dē já jito túnī dē yā tú cuetáhvī yā já cáhān ley ñúcuán, chí tú nduú de cáhān dē cuáchi síquí yā. De Jesús nī jīquindeyī yā, de nī ntee yā nūu ñūhún jínī xínī ndáhá yā.

⁷ De já cáhān cáhān ndá dē, de nī nūcuñī yā, de nī ncāhān yā jínī dē: Tú ní iin ndá máá nú nduú ná cuáchi nú, de xihna cá ndóhó cuáhā yūū xínī ña túsáá, ncachī yā.

⁸ De nī jiquindeyi tucu yā, de nī ntee tucu yā nūū űũhũn.

⁹ De tá nī jini ndá dē jā sũcuán nī ncāhān yā, de nī jicũhun inī dē jā suni iyó cuāchi dē. De tá iin tá iin dē nī nquee dē cuāhān dē, de xihna cá tēe űáhnũ cá nī nquee, de jondē nī ndihi. De nī nguendōo maá-ni cá Jesũs jĩn űāhan jā inī űũcuán.

¹⁰ De nī nũcuĩnī tucu yā, de nduú cá nī iin tēe űũcuán nī jini yā, chí maá-ni cá űāhan inī. De nī ncāhān yā jĩn űā: ¿Nī cuāhān ndá tēe jā nī ncāhān cuāchi siquĩ nũ? ¿A nduú cá nī nénda nī iin dē jā cāhān dē cuāchi siquĩ nũ?

¹¹ De nī ncāhān űā: Nduú nī iin dē, Señor. űũcuán de nī ncāhān Jesũs jĩn űā: Nī nduhũ, mā cāhān nī cuāchi siquĩ nũ. De cuāhān de mā sáhá cá nũ cuāchi, ncachĩ yā.

Jesũs cúu maá luz jā stũu inī áno nchivĩ

¹² De incá vuela nī ncāhān Jesũs jĩn nchivĩ: Maá nī cúu tá cúu luz jā stũu inī áno nchivĩ űayivĩ, jā sáhá nī jā jicũhun inī jĩ siquĩ Yāa Dios. De nchivĩ jā candija nduhũ, mā cācá cá jĩ modo nũ nee, chí sa cudevāha jĩ luz inī áno jĩ jā sáhá jā cutecũ jĩ ní cáni.

¹³ űũcuán de nī ncāhān ndá tēe fariseo jĩn yā: Ndóhó chí cāhān nũ jēhē maá nũ, de nduú jētĩũ tũhun cāhān nũ.

¹⁴ De nī ncāhān yā jĩn ndá dē: Vísó cāhān nī jēhē maá nī, de iyó ndāa tũhun cāhān nī. Chí jini nī ní jondē vāji nī ní jondē quĩhĩn nī. Sochi ndá ndóhó nduú jini nũ ní jondē vāji nī ní jondē quĩhĩn nī.

¹⁵ Ndá ndóhó chí modo nchivĩ űayivĩ sándāa nũ siquĩ tũhun cāhān nī. De nduhũ chí nduú sándāa mátũhũn nī-ni siquĩ nī iin nchivĩ.

¹⁶ De tú sáhá ndāa nī siquĩ jĩ, de ndāa sándāa nī, chí nduú sáhá mátũhũn nī-ni, chí sándāa nī jondē jĩn maá Tatá nī, Yāa nī ntajĩ nduhũ vāji nī.

¹⁷ De yósó nũ tutũ ley jā névāha ndá nũ jā tú inuú cāhān űũ testigo, de cánuú cuetáhvi nũ jā cāhān dē, chí iyó ndāa tũhun cāhān dē.

¹⁸ Túsaá de nduhũ cúu iin jā cāhān ndāa nī jēhē nī. De incá jā cāhān ndāa jēhē nī cúu maá Tatá nī, Yāa nī ntajĩ nduhũ, ncachĩ yā.

¹⁹ De nī ncāhān ndá dē jĩn yā: ¿Nī cúu nũ ndēe Tatá nũ túsaá? De nī ncāhān yā: Nduú jini ndá nũ ní iin cúu nduhũ nī Tatá nī. De tú jā jini nũ nduhũ, de suni cunī nũ Tatá nī nícu.

²⁰ Ndá tũhun yáhá nī ncāhān Jesũs jā stēhēn yā inī templo nũ iyó ndá jātũn nũ sócō nchivĩ xũhũn. De nduú ní ntĩn nī iin dē yā, chí ncháha ca quenda quĩvĩ jā tiin dē yā.

Jā nī ncāhān yā jā má cúu quĩhĩn jĩ nũ cundeeyā

²¹ De nī ncāhān tucu Jesũs jĩn ndá dē: Nduhũ chí quĩhĩn nī, de nanducú ndá nũ nduhũ, de mā nānihĩn nũ nduhũ, chí quendōo cuāchi nũ siquĩ nũ tá cuũ nũ. De

jā űũcuán mā cúu cuēē nũ nũ quĩhĩn nī, ncachĩ yā.

²² űũcuán de ndá tēe hebreo nī ncāhān dē jĩn táhān dē: ¿A cahnĩ tēe yáhá maá dē, de á suu űũcuán cúu jā cāhān dē jā má cúu cōhōn nũ quĩhĩn dē, á naá cúu? ncachĩ ndá dē.

²³ De nī ncāhān yā: Ndá máa nũ chí űayivĩ yáhá vāji nũ, sochi nduhũ chí jondē andivĩ vāji nī. Ndá máa nũ cúu nchivĩ űayivĩ yáhá, de nduhũ chí nsũũ tēe űayivĩ yáhá cúu nī.

²⁴ Jā űũcuán cúu jā nī ncāhān nī jā quendōo cuāchi nũ siquĩ nũ tá cuũ nũ. Chí tú mā cándija nũ jā maá nī cúu Cristo, de quendōo ndija cuāchi nũ siquĩ nũ tá cuũ nũ, ncachĩ yā.

²⁵ De nī jicá tũhũn ndá dē yā: ¿Túsaá de nī iin cúu nũ? De nī ncāhān yā: Jā nī ncachĩ nī nũ nũ jondē jā xihna űũhũn nī iin cúu nī.

²⁶ De iyó cuāhā cá tũhun jā cuu cāhān nī jĩn nũ de sáhá ndāa nī siquĩ nũ. Sochi mā cāhān nī, chí inī űayivĩ yáhá cāhān nī maá-ni tũhun jā nī jini nī nī ncāhān Yāa nī ntajĩ nduhũ vāji nī. De maá-ni tũhun ndāa cāhān yā, ncachĩ yā.

²⁷ De nduú ní jicũhun inī ndá dē jā cāhān yā tũhun Tatá yā andivĩ.

²⁸ Jā űũcuán nī ncāhān cá yā: Tá nī ncháha jā ní jata caa ndá nũ nduhũ, Yāa nī nduu tēe, yicā cruz, űũcuán de cunī nũ ní iin cúu nī. De cunī nũ jāá nduú nā cuá sáhá nī jā cunī maá nī, chí cāhān nī maá-ni tũhun jā ní stēhēn Tatá nī nũ nũ.

²⁹ Chí maá Tatá nī, Yāa nī ntajĩ nduhũ, iyó yā jĩn nī. De nduú sndōo mátũhũn yā nduhũ, chí níni sáhá nī tiũ jā jétahān inī maá yā, ncachĩ yā.

³⁰ De jā ní ncāhān yā tũhun yáhá, de cuāhā nchivĩ nī ncandija jĩ yā.

Siquĩnī-ni nchivĩ cúu sēhe Yāa Dios jĩn sēhe tächĩ cũáhnũ

³¹ űũcuán de nī ncāhān Jesũs jĩn ndá táhān yā hebreo jā ní ncandija jĩ yā: De tú cuĩnī níhin nũ jĩn tũhun stēhēn nī nũ nũ, de cuu ndija nũ nchivĩ scuāha jĩn nī.

³² De jicũhun inī nũ tũhun ndāa, de tũhun ndāa sáhá jā nduu libre nũ nũ maá jā yĩhĩ nũ ndahá.

³³ De nī ncāhān ndá jĩ jĩn yā: Nduú yĩhĩ cuiti nī ndahá nī iin, chí tatá Abraham cúu ndá nī. ¿De nũcu cāhān nũ jā nduu libre nī túsaá?

³⁴ De nī ncāhān Jesũs: Jāndāa cāhān nī jĩn ndá nũ jā ndacá nchivĩ jā sáhá cuāchi, nduú iyó libre jĩ, chí yĩhĩ jĩ chíjin cuāchi jā sátiĩũ cāhá jĩ nũ.

³⁵ De nchivĩ jā sátiĩũ cāhá, chí nduú cúu jĩ iin táhān nchivĩ vehe nũ sátiĩũ jĩ. Sochi iin sēhe chí sa cúu ndija jĩ táhān nchivĩ vehe jĩ.

³⁶ Túsaá de maá nī jā cúu Sēhe Yāa Dios, tú sáhá nī jā má sátiĩũ cāhá nũ cá nũ cuāchi, túsaá de nduu libre ndija ndá nũ, de cuu nũ sēhe yā.

³⁷ De jíni ni jā tatá Abraham cúu ndá nú, de visó súcuan de cúni ndá nú cahni nū nduhū, chi nduú jétáhví nū tūhun cáhān ni.

³⁸ Nduhū chi cáhān ni tūhun jā ní stéhēn Tatá nī nūū ni. De ndá ndóhó chi sáhá nū tiñu jā ní ncāhān tatá ndá máá nū, táchi cúñáhnú, ncachī yā.

³⁹ De ní ncāhān ndá ji: Tatá Abraham cúu ndá nī. De ní ncāhān Jesús: Tú jā candija ndá nū tá cúu nūū ní ncandija Abraham, tácuu cuu ndija nū tatá dē, ñúcuán de tiñu váha jā ní nsáhá dē suni sáhá ndá máá nū nícu.

⁴⁰ De mitan chi cúni ndá nú cahni nū nduhū, visó ní ncāhān ní jín nū ndácá tūhun ndāā jā ní stéhēn Tatá nī nūū ni. De Abraham chi nduú ní nsáhá cuiti dē tá sáhá ndá máá nū.

⁴¹ Chi inuú-ni sáhá ndá nū tá sáhá máá tatá nū, ncachī yā. Ñúcuán de ní ncāhān ndá ji: Ndá máá nī chi nduú cúu ní sēhe ndáhví jáá nduú tatá. Chi íyó iin-ni tatá nī, de Yāa Dios cúu yā.

⁴² Ñúcuán de ní ncāhān Jesús: Tú Yāa Dios cúu ndija tatá nū, de coo manī nū jín nī nícu. Chi jondē nūū Yāa Dios ní nquee ní vāji nī. De nduú vāji ní jā cúni máá nī, chi máá yā ní ntají nduhū.

⁴³ ¿De nājēhé cúu jáá nduú jícūhun inī ndá nū tūhun cáhān ní túsáá? Suu siquí jáá nduú cúni nū chuhun inī nū tūhun cáhān ni.

⁴⁴ Ndá máá nū chi tatá nū cúu táchi cúñáhnú. De cúni ndá nū sáhá nū tiñu jā cúni tatá nū ñúcuán. Máá táchi cúñáhnú ní jahni ndiyi jondē jā xihna ñúhún. De nduú cuiti ná tūhun ndāā íñi jín, de nduú cuiti ná tūhun ndāā cáhān. De cáhān táchi cúñáhnú tūhun stáhví siquí jáá súcuan cáá máá. Chi máá táchi cúu jā ndiso tūhun stáhví, de ní squijéhé ndihi tūhun stáhví.

⁴⁵ Sochi nduhū chi cáhān ni tūhun ndāā, de jā ñúcuán cúu jáá nduú cándija ndá nū nduhū.

⁴⁶ De ní iin nū mā níhín nū cuāchi siquí nī, chi nduú cuiti ná cuāchi nī. De máá-ni tūhun ndāā cáhān ni, ¿de nūcu nduú cándija ndá nū nduhū?

⁴⁷ Ndá nchiví jā cúu sēhe Yāa Dios, chi chūhun inī ji tūhun Yāa Dios. De ndá ndóhó chi nduú cúu nū sēhe Yāa Dios, de jā ñúcuán nduú cúni nū chuhun inī nū, ncachī yā jín ndá dē.

Iyó Jesús jondē ncháha ca coo Abraham

⁴⁸ Ñúcuán de ní ncāhān ndá táhān yā hebreo: Ndāā cáhān ndá nī jā cáneē nū tá cúu nchiví Samaria, de ndóho nū táchi.

⁴⁹ De ní ncāhān Jesús: Nduú ndóho ní táchi, chi íyó yíñúhún ní nūū Tatá nī. De ndá ndóhó chi nduú íyó yíñúhún nū nūū ni.

⁵⁰ Nduhū chi nduú ndúcú ní jā cuñáhnú nī. Iyó iin jā sáhá jā cúñáhnú nī, de máá yā sándaā siquí tūhun cáhān ndá nū.

⁵¹ Jándāā cáhān ni jín nū, tú ní nchiví squíncuu tūhun cáhān ni, de mā cúu cuiti ji, ncachī yā.

⁵² De ndá tēe hebreo nduú ní jícūhun inī dē, de ní ncāhān dē: Mitan de ní ncucáhnú inī ndá ní jā ndóho ndija nū táchi. Chi Abraham jín ndá tēe ní nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán, ní jilhi ndá dē. De ndóhó chi cáhān nū, tú ní iin squíncuu tūhun cáhān nū, de mā cúu cuiti ji, cáchi nū.

⁵³ ¿De á cúñáhnú cá máá nū nsuú cá tatá ō Abraham, á náá cúu? Chi ní jilhi dē, de suni ní jilhi ndá tēe ní nacani tūhun yā. ¿De ní iin cá sáhá nū máá nū túsáá? ncachī ndá dē.

⁵⁴ De ní ncāhān Jesús: Tú nduhū sáñáhnú ní máá nī, de nduú níhín tiñú. Máá Tatá ní cúu jā sáñáhnú nduhū. De cáhān ndá nū jā máá yā cúu Yāa Dios máá nū.

⁵⁵ De visó súcuan de nduú jín nū nása Yāa cúu yā. De nduhū chi jíni ní yā. De tú cáhān ní jáá nduú jíni ní yā, de cuu ní tēe stáhví tá cúu ndá máá nū. De nduú chi jíni ndija ní yā, de squíncuu ní tūhun cáhān yā.

⁵⁶ De tatá ō Abraham ní ncusií inī dē jā cuni dē quívi quenda nī. De ja ní jini dē, de ní jini ní jā ní ncusií ndasí inī dē, ncachī yā.

⁵⁷ Ñúcuán de ní ncāhān ndá tēe hebreo jín yā: Va ncháha ca coo nū ūū xico ūxi cuíyā, ¿de nása cúu jā cáhān nū jā ní jini nū nūū Abraham? ncachī dē.

⁵⁸ De ní ncāhān Jesús: Jándāā cáhān ni jín ndá nū jā jondē ncháha ca cacu Abraham de ja íyó nī, ncachī yā.

⁵⁹ Ñúcuán de ní nquehen ndá dē yūū jā cuāha dē yā. Sochi ní nquee yuhū yā-ni, ní ncháha yā máhñú ndá dē, de ní nquee yā inī templo cuāhān yā.

9

Jā ní nasáhá váha yā iin tēe ní ncacu cuáá

¹ De jā jica Jesús cuāhān yā, de ní jini yā nūū iin tēe ní ncacu cuáá.

² De ndá tēe scuáha jín yā ní jicā tūhún dē yā: Maestro, ¿nūcu ní ncacu cuáá tēe yáhá? ¿A cuāchi tatá dē naná dē cúu, á cuāchi máá dē cúu?

³ De ní ncāhān Jesús: Nsūū cuāchi máá dē, ní nsūū cuāchi tatá dē naná dē cúu jā ní ncacu dē súcuan, chi sa ní ncacu dē súcuan tácuu cuni nchiví tiñu ñáhnú jā sáhá Yāa Dios jín dē.

⁴ Juni cúu inī ñayiví tá nūū cúu nduú, de cánuú sáhá ní tiñu Yāa jā ní ntají nduhū. Chi quíji tiempo jā cuu tá nūū cúu jacuáá, jáá nduú cá ná tiñu cuu sáhá ní iin.

⁵ Juni ndēe ní iní ñayiví, de cúu ní luz jā cútūu inī áno nchiví ñayiví, tácuu jicūhun inī ji siquí Yāa Dios, ncachī yā.

⁶ De tá ní ncuu ní ncāhān yā súcuan, de ní jati yā ntesí yā nūū ñúhún, de ní nsáhá yā

ndehyū jín ntesí yā, de nī ntee yā sīquī tīnūū tēe cuáá.

⁷ De nī ncāhān yā jín dē: Cuáhān nūū pila Siloé de naquete nū tīnūū nū, ncachī yā. De tūhun Siloé cāhān: Ndute jā ní scāca ndá dē nī nguenda. Ŋúcuán de cuáhān dē, de nī naquete dē tīnūū dē, de nī ndunijīn-nī, de cuānohōn dē.

⁸ Ŋúcuán de ndá nchivī ndéē ñatin jín dē, jín ndá nchivī jā ní jinī jā ní ncuu dē tēe cuáá, nī jīcā tūhún táhān jī: ¿A nsūū tēe yáhá cúu jā jīcān caridad jā ndéē yáhá?

⁹ De sava jī nī ncāhān: Suu dē cúu. De sava cā jī nī ncāhān: Nsūū dē cúu, sochi súcuán cáá dē. De maá dē chí nī ncāhān dē: Suu nī cúu.

¹⁰ Ŋúcuán de nī jīcā tūhún ndá jī: ¿De nāsa cúu jā ní nune tīnūū nū túsaá?

¹¹ De nī ncāhān dē: Tēe nání Jesús nī nsáhá dē ndehyū, de nī ntee dē tīnūū nī, de nī ncāhān dē jín nī: Cuáhān nūū pila Siloé de naquete nū tīnūū nū. De nī jēhēn nī, de nī naquete nī, de nī nune-nī tīnūū nī, ncachī dē.

¹² Ŋúcuán de nī jīcā tūhún jī dē: ¿Ní cúu nūū íyó tēe Ŋúcuán? ncachī jī. Nduú jínī nī, ncachī dē.

Jā ní stíchī ndá tēe fariseo tēe nī ncacu cuáá

¹³ Ŋúcuán de nī jēsíaha ndá jī tēe nī ncacu cuáá nūū ndá tēe fariseo.

¹⁴ De quivī nátátú cúu jā ní nsáhá Jesús ndehyū jā ní nacune yā tīnūū dē.

¹⁵ De ndá tēe fariseo nī jīcā tūhún tucu dē nāsa nī nune tīnūū dē. De nī ncāhān dē: Nī ntee dē ndehyū sīquī tīnūū sá, de nī naquete sá, de nī ndunijīn-nī tīnūū sá, ncachī dē.

¹⁶ Ŋúcuán de nī ncāhān sava tēe fariseo: Tēe Ŋúcuán chí nsūū jondē nūū Yāa Dios vāji dē, chí nduú nēe ī dē quivī nátátú. Sochi sava cā dē nī ncāhān: ¿Nāsa cuu sáhá tēe Ŋúcuán ndá tiñu ñáhnú de tú tēe íyó cuāchi cúu dē? De nī ncusín inī ndá dē sīquī yā.

¹⁷ De nī jīcā tūhún tucu ndá dē tēe nī ncacu cuáá: Ndóhó, ¿nāsa cāhān nū sīquī tēe jā ní nacune tīnūū nū túsaá? De maá dē nī ncāhān dē: Iin tēe nācani tūhun Yāa Dios cúu dē, ncachī dē.

¹⁸ Sochi ndá tēe hebreo Ŋúcuán nduú ní ncándija dē jā ní íyo cuáá tēe Ŋúcuán de nī ndunijīn tīnūū dē. De nī ncana ndá dē tatá naná tēe cuáá.

¹⁹ De nī jīcā tūhún ndá dē: ¿A yáhá cúu sēhe nū jā ní ncacu cuáá cáchī nū? ¿Túsaá de nāsa nī ndunijīn tīnūū dē mitan?

²⁰ De nī ncāhān tatá dē jín naná dē: Suu sēhe ní cúu tēe yáhá jā ní ncacu cuáá.

²¹ Sochi nduú jínī nī nāsa nī ndunijīn tīnūū dē mitan, de nī nduú jínī ní tēe nī nacune tīnūū dē. Cātūhún ndá nū maá dē, chí jā ñáhnú dē, de ná cáchī maá dē.

²² Súcuán nī ncāhān tatá dē jín naná dē, chí yúhú dē ndéhé dē ndá táhān dē tēe hebreo. Chí jā ní nsáhá ndāa ndá tēe Ŋúcuán jā tú ní iin nchivī cachī jī jā Jesús cúu Cristo, Yāa nī ntajī Yāa Dios, de tava dē jī jā má cúu cā quivī jī inī vehe ī sinagoga.

²³ Jā Ŋúcuán nī ncāhān tatá dē jín naná dē: Cātūhún ndá nū maá dē, chí jā ñáhnú dē.

²⁴ Ŋúcuán de ndá tēe hebreo nī ncana tucu dē tēe nī íyo cuáá. De nī ncāhān dē jín: Cachī cājí nū nūū nī jā cunī jínūū Yāa Dios. Chí jínī ndá nī jā tēe íyó cuāchi cúu tēe nī nacune tīnūū nū.

²⁵ Ŋúcuán de nī ncāhān dē: Nduú jínī sá tú íyó cuāchi dē, á naá cúu. De íyó iin jā jínī sá, cúu jā tēe cuáá nī ncuu sá, de mitan chí nī ndunijīn tīnūū sá, ncachī dē.

²⁶ De nī jīcā tūhún tucu ndá dē: ¿Nāsa nī nsáhá dē jín nū? ¿Nāsa nī nacune dē tīnūū nū túsaá?

²⁷ De nī ncāhān dē: Jā nī ncachī tūhun sá nūū ndá ní, de nduú cunī ní cuetáhvi ní. ¿De nūcu cunī ndá ní jā cachī tucu sá nūū ní? ¿De á suni cunī ndá ní candija ní dē, á naá cúu?

²⁸ Ŋúcuán de nī ncāhān nēhēn ndá jín dē, sá de nī ncāhān cā: Maá nū chí cándija nū tēe Ŋúcuán, sochi ndá máa nī chí cándija nī Moisés.

²⁹ De jínī ndá nī jā ní ncāhān Yāa Dios jín Moisés. Sochi tēe Ŋúcuán, nī nduú jínī nī ní jondē vāji dē.

³⁰ De nī ncāhān tēe nī íyo cuáá: Sáhvi inī sá jā cāhān ndá ní jāa nduú jínī ní jā vāji dē nūū Yāa Dios, visó nī nacune dē tīnūū sá.

³¹ De jínī ō jā Yāa Dios nduú níni yā jā jīcān táhvi nchivī íyó cuāchi. Chí níni yā jā cāhān ndá máa-nī nchivī jā chíñúhún nūū yā de sáhá jī jā cunī yā.

³² De níi tiempo vāji ó, de nduú ní jínī cuiti ō jā nácune iin tēe tīnūū incā tēe nī ncacu cuáá.

³³ De tú nsūū jondē nūū Yāa Dios vāji tēe Ŋúcuán, de mā cúu cuiti sáhá dē iin tiñu súcuán, ncachī dē.

³⁴ De nī ncāhān ndá tēe hebreo: Ndóhó chí íyó ndasí cuāchi nū jondē quivī nī ncacu nū, ¿de á maá nū stēhēn nūū nī, á naá cúu? ncachī dē. De nī ntavā ndá dē tēe Ŋúcuán yātā vehe ī sinagoga.

Sīquī nchivī jā íyó cuáá áno

³⁵ De nī níhīn Jesús tūhun jā ní ntavā ndá dē tēe Ŋúcuán. De nī naquetáhān yā jín dē, de nī ncāhān yā: ¿A cándija nū Sēhe Yāa Dios?

³⁶ De nī ncāhān dē: Señor, ¿ní iin cúu yā tácuca candija sá yā?

³⁷ De nī ncāhān Jesús: Jā ní jinī nū nūū yā, de suu cúu nduhū jā cāhān ní jín nū, ncachī yā.

³⁸ Ŋúcuán de nī jēcuiñī jítí dē nūū yā, de nī ncāhān dē: Cándija sá jā maá ní cúu jētohō sá.

³⁹ De nī ncāhān Jesús: Vāji nī inī ñayiví yáhá já sáhá ndāā nī sīquī nchivī. Chi nchivī iyó cuáá áno, ndunijīn inī áno ji já jícūhun inī ji sīquī nī. De nchivī já jāni inī ji já jícūhun inī ji, sochi nduú, chi sa nducuaá áno ji, ncachī yā.

⁴⁰ De sava tēe fariseo já ññi jīn yā, tá nī jini dē tūhun yáhá, de nī ncāhān ndá dē: ¿De á jāni inī nū já suni tēe nduú jícūhun inī cúu ndá máá nī túsáa?

⁴¹ De nī ncāhān Jesús: Tú já cúu ndá nū tēe nduú jícūhun inī, de mā cōo cuāchi nū. De sīquī já nī ncāhān ndá nū já jícūhun inī nū, sochi nduú jétáhvī nū, já ñúcuán cúu já cundeē cuāchi nū sīquī nū, ncachī yā.

10

Tūhun yátá sīquī ticāchí

¹ De nī ncāhān cā yā: Jāndāā cáhān nī jīn ndá nū, tá yíhī ndá ticāchí inī corral já névāha cáhnú nchivī, de tú iin tēe nduú quívi dē ichi viéhé corral, chi sa incā lado corral cáa dē quívi dē, tēe ñúcuán cúu jācuīhná, chi vāji já sacuíhná.

² Sochi tēe quívi ichi viéhé, tēe ñúcuán cúu pastor já jito ticāchí.

³ De tēe jito viéhé, nácune dē já quívi tēe ñúcuán. De ticāchí dē nácunī tī tāchī dē. De cána dē sivi ticāchí maá dē, de táva dē tī.

⁴ De tá nī ntavá dē ndihī ticāchí maá dē, de yósō nūú dē nūú tī cuāhān dē. De ndá ticāchí chi níquīn tī dē, chi nácunī tī tāchī dē.

⁵ De mā cúniquīn tī yātā incā tēe, chi sa cunu tī cunī tī dē, chi nácunī tī jāá nsūú jētohō tī cúu.

⁶ Tūhun yátá yáhá nī ncāhān Jesús jīn nchivī, de nduú nī jícūhun inī ji nā tūhun cúu já nī ncāhān yā.

Jesús cúu maá pastor vāha

⁷ Ñúcuán de nī ncāhān cā Jesús jīn nchivī: Jāndāā cáhān nī jīn ndá nū: Maá nī cúu tá cúu viéhé corral nūú quívi ndá nchivī já cúu tá cúu ticāchí nī.

⁸ Ndacá tēe jāá nduú ní ntájí Yāa Dios, já ní nquiji ndá dē jondē ncháha ca quenda nī, cúu ndá dē tá cúu jācuīhná, chi nduú ní stéhēn dē tūhun ndāā. De nchivī já cúu tá cúu ticāchí nī, nduú ní jétáhvī jī ndá dē.

⁹ Maá nī cúu tá cúu viéhé. De nchivī já jīn maá nī quívi jī, scácu nī jī. De cúu jī tá cúu ticāchí já ndívi ndá tī nūú yíhī vāha tī, de quée tucu tī nūú caji vāha tī.

¹⁰ Tēe cuīhná chi maá-ni já vāji dē já sacuíhná dē ticāchí, de cahñi dē, de snáa dē tī. De nduhū chi vāji nī tácuu cutecū nchivī cúu tá cúu ticāchí nī, de jondē ndetū ndasi coo jī ní cání.

¹¹ Maá nī cúu maá pastor vāha. De pastor vāha chi jito vāha dē ticāchí dē, visō jondē cuú dē já jéhē tī.

¹² Sochi iin tēe já quéhen yāhvi, nsūú pastor tī cúu dē, chi nsūú ticāchí maá dē cúu tī. De tú jini dē já vāji yíhī, de sndóo dē ticāchí, de jinu dē cuāhān dē. De yíhī chi tīn tī ticāchí, de sáhá tī já jítē nuu ticāchí.

¹³ De tēe quéhen yāhvi chi jinu dē cuāhān dē sīquī já ticāchí tátū cúu já jito dē, de já ñúcuán nduú cundáhvī inī dē tī.

¹⁴ Maá nī cúu maá pastor vāha. De jini nī ndacá nchivī já cúu tá cúu ticāchí nī, de ndá máá jī jini jī nduhū.

¹⁵ De yáhá cúu tá cúu já Tatá nī jini yā nduhū, de maá nī jini nī Tatá nī. De cuú nī já sīquī nchivī cúu ticāchí nī.

¹⁶ De suni iyó cā nchivī cúu ticāchí nī, de sīn sīn nchivī cúu ndá jī. De cánuú já suni quícuēca nī ndá nchivī ñúcuán. De cuetáhvī jī tūhun já cáhān nī. De cundeē cáhnú-ni ndihī nchivī cándija, de coo iin-ni pastor jī.

¹⁷ De Tatá nī māñi ndasí yā jīn nī sīquī já jéhe nī maá nī já cuú nī já jéhe nchivī, de natecū tucu nī.

¹⁸ Nī iin mā cuú cahñi nduhū, chi maá nī cúu já jéhe tūhun já cuú nī. Já cáchi maá nī de cuú nī, de já cáchi maá nī de natecū nī, chi súcuán iyó poder nī. Súcuán nī ncāhān Tatá nī já sáhá nī, ncachī yā.

¹⁹ De já nī jini ndá táhān yā hebreo tūhun yáhá, de nī ncusín tucu inī jī.

²⁰ De cuāhā jī nī ncāhān: ¿Nūcu níni ndá nū tūhun já cáhān dē? Chi ndóho dē tāchī, de nī ntívi xīnī dē.

²¹ Sochi sava gā jī nī ncāhān: Nsūú súcuán cáhān tēe ndóho tāchī, tá cúu nūú cáhān tēe yáhá. De iin tēe ndóho tāchī, ¿a cuu nacune dē tīnūú tēe cuáa? ncachī ndá jī.

Jā nī ncuyichī inī ndá jī Jesús

²² De tiempo vījin cúu, de ciudad Jerusalén násáhá ndá nchivī vico já núcūhun inī jī quívi já ní ncuhī templo cáhnú.

²³ De jica nuu Jesús inī templo, inī corredor já nání Salomón.

²⁴ De ndá táhān yā hebreo nī ncutútū jī nūú yā, de nī ncāhān jī: ¿Nāsaa cā quívi sáhá nū já má cūcáhnú inī ndá nī? Chi tú maá nū cúu Cristo, de cachī caji nū nūú ndá nī.

²⁵ De nī ncāhān Jesús: Ja nī ncachī tūhun nī nūú ndá nū, de nduú ní ncándija nū. Ndacá tiñu já ní ntetiñu Tatá nī nduhū já sáhá nī, ñúcuán cúu já stéhēn caji já maá yā nī ntaji nduhū.

²⁶ De nduú cándija ndá nū, chi nsūú ticāchí nī cúu nū, tá cúu nūú ní ncāhān nī jīn nū.

²⁷ Ndá nchivī já cúu ticāchí nī, chi nácunī jī já maá nī cúu já cáhān jīn jī. De jini nī jī, de níquīn ndá jī nduhū.

²⁸ De cutecū jī ní cání sáhá nī, de mā tánū táhvī cuiti jī. De nī iin mā cuú nacandēē jī inī ndahá nī.

²⁹ Maá Tatá nī nī squívi yā jī ndahá nī. De cúñáhnú cá maá yā nsúú cá ndacá cá. De nī iin mā cúú nacandee jī inī ndahá yā.

³⁰ Maá nī jín Tatá nī, chí iin-ni cúu nī, ncachí yā.

³¹ Nūcuán de ndá táhán yā hebreo nī nquehen tucu dē yūú já cuáha dē yā.

³² De nī ncāhān yā jín dē: Nī stéhēn nī cuáha tiñu váha núú nū já nī nsáhá nī jín poder Tatá nī. ¿De á síquī já nī nsáhá nī ndá tiñu váha cúu já cuáha nú yūú nduhū, á naá cúu? ncachí yā.

³³ De nī ncāhān ndá dē: Nsúú síquī já nī nsáhá nú tiñu váha cúu já cuáha nī yūú ndohó, chí síquī já cáhān nú tūhun návāha já quítī inī Yāá Dios, chí cáchī nū já inuú cúu nú jín Yāá Dios. Chí tēe-ni cúu nú, de sáhá nú já inuú cúu nú jín Yāá Dios, ncachí ndá dē.

³⁴ De nī ncāhān Jesús: Yósó núú tutú ley já névāha ndá nú já nī ncāhān Yāá Dios: Tá cúu yāá cúu ndá nchiví cándíja, cáchī Yāá Dios, cáchī tutú.

³⁵ De jínī ō já má cúú cáhān ō jáá nduú cáhān ndá tutú ī. Chí nī ncāhān yā já ndá nchiví já nī ncandíja tūhun yā, cúu jī tá cúu yāá. De víhī cá cúu nduhū.

³⁶ ¿Túsaá de núcu cáhān ndá nú já tūhun návāha cúu já nī ncāhān nī já Sēhe Yāá Dios cúu nī? Chí maá Yāá Dios nī jani yā nduhū síquī tiñu ī, de nī ntaji yā nduhū vāji nī inī ñayívi.

³⁷ Tú nduú sáhá nī tiñu sáhá Tatá nī, túsaá de mā cándíja ndá nú nduhū.

³⁸ Sochí tú sáhá nī, de vísó nduú cándíja nú nduhū, de candíja nī síquī ndá tiñu sáhá nī. De súcuán de cucáhnú inī nū já iin-ni cúu Tatá nī jín nī, de iin-ni cúu nī jín Tatá nī, ncachí yā.

³⁹ Nūcuán de ndúcú tucu ndá dē tiin dē yā. Sochí nī ndoñuhún yā-ni núú ndá dē cuāhān yā.

⁴⁰ De cuānohōn yā yūte Jordán ichi núú quēnda ncandíi, núú nī iyo Juan nī scuéndutē dē. De nī ndeé yā nūcuán.

⁴¹ De nī nquenda cuāhā nchiví núú yā, de nī ncāhān ndá jī jín táhán jī: Ndāá chí vísó nduú nī nsáhá Juan nī iin tiñu ñáhnú, de nī ncundaā ndihí tūhun já nī ncāhān dē síquī nása sáhá tēe yáhá, ncachí jī.

⁴² De cuāhā nchiví nūcuán nī ncandíja jī yā.

11

Jā ní jīhī Lázaro

¹ De nī iyo iin tēe cúhū, nání dē Lázaro. De maá dē jín cuáha dē María jín Marta, cúu ndá dē nchiví núú Betania.

² De María já cúu cuáha Lázaro, suu ña cúu já nī nchihí aceite perfume jēhē Jētoho ō, de nī nasichí ña jín ixi xíní ña.

³ De ndúú cuáha dē nūcuán nī ntetífú ña tūhun cuāhān núú Jesús: Señor, tēe já mānī ní jín, cúhū dē, cáchī ña, ncachí mozo.

⁴ De tá nī jini Jesús tūhun, de nī ncāhān yā: Cuēhē yáhá chí nsúú cuēhē já cuú dē cúu. Chí sa sáhá Yāá Dios já cunī nchiví nása cúñáhnú yā. Chí nduhū, Sēhe Yāá Dios, jín cuēhē yáhá de stéhēn nī já suni cúñáhnú maá nī, ncachí yā.

⁵ De mānī Jesús jín Marta jín cúhū ña jín Lázaro.

⁶ De vísó súcuán de tá nī nīhīn yā tūhun já cúhū dē, de nī nquendōo yā ūú cá quívi núú ndeé yā.

⁷ Nūcuán de nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Ná cóhōn quīnohōn ō región Judea.

⁸ De nī ncāhān ndá tēe scuáha jín yā: Maestro, cáta ñatin-ni quívi cúu já ndúcú ndá táhán ō hebreo cuáha dē yūú nī. ¿De á cunī ní quíhīn tucu ní nūcuán, á naá cúu? ncachí dē.

⁹ De nī ncāhān Jesús: Mā cúu cahnī nchiví nduhū de tú ncháha ca quenda maá quívi cúu nī. Chí já íyó nī ñayívi yáhá cúu tá cúu já íyó ūxí ūú hora iin nduú. De já sáhá nī já cunī Yāá Dios, de súcuán cúu nī tá cúu tēe já jíca nduú, de nduú scáchihī dē jēhē dē, chí nijin núú dē ñayívi yáhá.

¹⁰ Sochí tēe jáá nduú sáhá já cunī Yāá Dios, chí modo já jíca dē jacuáá, de modo já scáchihī dē jēhē dē, chí nduú cutūu inī ánō dē, ncachí yā.

¹¹ Nūcuán de nī ncāhān tucu yā: Amigo ō Lázaro quíxin dē, de quíhīn nī já sndóto nī dē, ncachí yā.

¹² Nūcuán de ndá tēe scuáha nī ncāhān dē: Señor, tú quíxin dē de jínī ō já nduvāha dē.

¹³ Sochí Jesús chí súcuán nī ncāhān yā já ní jīhī dē. De jáni inī ndá tēe scuáha já quíxin ndíja dē.

¹⁴ Nūcuán de nī ncāhān cājī yā: Ja nī jīhī Lázaro.

¹⁵ De cúsi inī nī jáá nduú ní iyo nī nūcuán, tácuva váha cá candíja ndá nú tá cunī nú tiñu ñáhnú já sáhá nī. Túsaá de ná cóhōn núú ndíyi nūcuán, ncachí yā.

¹⁶ Nūcuán de Tomás, tēe cúu cuátī, nī ncāhān dē jín ndá táhán dē já scuáha jín yā: Suni ná cóhōn tácuva cuú ō jín yā, ncachí dē.

Jesús cúu já sáhá já natecū de cutecū ní cáni

¹⁷ De tá nī nquenda Jesús, de jínī yā já nī ncuu cūmī quívi já ní ncuyuhū Lázaro.

¹⁸ De ñatin-ni íyó núú Betania jín núú Jerusalén, chí tá ūú kilómetro yósává.

¹⁹ De Marta jín María, nī nquenda cuāhā táhán ña hebreo já cáhān jī tūhun ndeé inī jín ña já ní jīhī cuáha ña.

²⁰ De tá nī nhīn Marta tūhun jā vāji Jesús, de nī nquee ña cuātahān ña yā. De María chi nī ndōo ña vehe.

²¹ De nī ncāhān Marta jín Jesús: Señor, tú ní íyo ní yáhá, de mā cúu cuāha sá nīcu.

²² De vísó súcuán de jíní sá jā ndācá jā cācān ní nūu Yāa Dios, de sáhá yā, ncachí ña.

²³ De nī ncāhān Jesús jín ña: Natecū cuāha nū, ncachí yā.

²⁴ De nī ncāhān Marta: Jíní sá jā natecū de quívi jā natecū ndācá ndiyi jondē quívi jīnu ñayívi.

²⁵ De nī ncāhān Jesús: Maá nī cúu Yāa jā sáhá jā natecū nchiví jín jā cutecū ji ní cání. Nchiví cándija jā scácu ní ji, vísó ná cúu ji, de natecū ji.

²⁶ De nchiví jā tēcū de candija ji nduhū, cutecū ji ní cání andiví. ¿A cándija nū tūhun yáhá? ncachí yā.

²⁷ De nī ncāhān ña: Señor, cándija sá jā maá ní cúu Cristo Sēhe Yāa Dios, jā cáchī tutū jā quíji iní ñayívi, ncachí ña.

Jā ní jacu Jesús nūu yíyuhū Lázaro

²⁸ De tá nī ncāhān ña súcuán, de cuāhān ña-ni, cuācana yuhū ña cūhū ña María: Maá Maestro nī nquenda yā, de cána yā ndóhó, ncachí ña.

²⁹ De jā ní jini María tūhun yáhá, de ñamā nī nacuíñi ña, de cuāhān ña nūu yā.

³⁰ De ncháha ca quívi Jesús ñūu, chi nī nquendōo yā nūu ní jētahān Marta yā.

³¹ De nchiví hebreo jā ndēē iní vehe jín María jā cāhān ji tūhun ndēē iní jín ña, ní jini ji jā ñamā nī nacuíñi ña cuāhān ña. De nī jēcuniqūn ndá ji ña, chí jani iní ji jā cuāhān ña cuacu ña jondē nūu yíyuhū ndiyi.

³² Nūcuán de nī nquenda María nūu íyo Jesús, de nī jēcuiñi jiti ña nūu jéhē yā, de nī ncāhān ña: Señor, tú ní ndēē ní yáhá, de mā cúu cuāha sá nīcu, ncachí ña.

³³ De nī jini Jesús jā jácū ña jín jā jácū ndá nchiví jā vāji jín ña. De nī ncucucéa ndasí iní yā, de nī ntahúhvi iní yā jā cundáhvi iní yā ji.

³⁴ De nī jicā tūhún yā ña: ¿Ní cúu nūu ní nchiyuhū ndá nū de? De nī ncāhān ña jín yā: Ná cóhōn de cuní ní, Señor, ncachí ña.

³⁵ De nī jacu Jesús.

³⁶ Nūcuán de nī ncāhān ndá nchiví hebreo jín táhān ji: Cündehé nācā mānī ndasí ní íyo de jín ndiyi nūcuán.

³⁷ De sava ji chí nī ncāhān ji: Tēe yáhá jā ní nacune de tīnūu tēe cuáá, ¿á mā cúu sáhá de jā mā cúu Lázaro nīcu? ncachí ji.

Jā ní nastécū yā Lázaro

³⁸ De nī ntahúhvi ndasí tucu iní Jesús, de nī nquenda yā nūu yíyuhū ndiyi. De iin yavi cava cúu, de yíyávi nūcuán ndasí iin yūu.

³⁹ De nī ncāhān yā: Sáhá jíyo ndá nū yūu jīñā, ncachí yā. De Marta, cuāha ndiyi

ñūcuán, nī ncāhān ña: Señor, ja jéhēn xicō dē, chí ja ní ncuu cūmī quívi yíyuhū dē.

⁴⁰ De nī ncāhān Jesús jín ña: ¿A nsūu ja nī ncāhān nī jín nū jā tū candija nū de cuní nū jā cúñáhnū ndasí Yāa Dios jín poder yā? ncachí yā.

⁴¹ Nūcuán de nī nsáhá jíyo ndá dē yūu jā ndasí yíyávi ndiyi. De nī nūcündehé-ni Jesús ichi andiví, de nī ncāhān yā: Tatá, ná cútahvi sá nūu ní jā sáhá ní jā jícān sá.

⁴² De jíní sá jā níní sáhá ní jā jícān sá. De jā quendōo vāha nchiví iní yáhá cúu jā súcuán cāhān sá, tácuā ná cándija ji jā maá ní ní ntaji sáan.

⁴³ De tá nī ncāhān yā súcuán, de nī ncāhān jee yā: Lázaro, quee quíji nū, ncachí yā.

⁴⁴ De nī nquee-ni tēe jā ní jihí, de ñūsúcūn ndahá dē sīhin dē jín tira sahma. De nūu dē ñūsúcūn iin sahma. De nī ncāhān Jesús jín ndá nchiví: Nandaji ndá nū sahma ñūsúcūn dē, tácuā cuu caca dē, ncachí yā.

Jā ní scáni táhān ndá dē tūhun jā cahní dē Jesús

(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

⁴⁵ Nūcuán de cuāhā nchiví hebreo jā ní nquenda nūu María, ní ncandija ji Jesús, chí ní jini ji tiñu jā ní nsáhá yā.

⁴⁶ Sochi sava ji cuāhān ji nūu ndá tēe fariseo, de nī ncachí tūhun ji nāsa nī nsáhá Jesús.

⁴⁷ Nūcuán de ndá tēe fariseo jín ndá sūtū cúñáhnū ní ndutūtū dē junta jín ndá cā tēe cúñáhnū. De nī ncāhān ndá dē: ¿Nāsa sáhá ó? Chí tēe nūcuán sáhá ndasí dē tiñu ñáhnū.

⁴⁸ De tū cuāhā ó tūhun jā sáhá cā dē súcuán, de ndiví nchiví candija ji dē. De quíji ndá tēe nación Roma jā cúñáhnū, de caní dē templo cāhnū ó, de scútē nuu dē nchiví nación ndācá ó, ncachí ndá dē.

⁴⁹ De iin táhān dē jā nání Caifás, jā cúu maá sūtū cúñáhnū cā cuiyā nūcuán, nī ncāhān dē: Ndá ndóhó chí nduú jini cuiti nū,

⁵⁰ ní nduú jícūhun iní nū jā vāha cā jā cuu iin tēe jā jéhē nchiví nación ndācá ó nsūu cā jā naā ndiví o, ncachí dē.

⁵¹ De nduú ní ncāhān dē tūhun yáhá jā jani iní maá dē. Chí sīquí jā cúu dē sūtū cúñáhnū cā cuiyā nūcuán, de nī nsáhá Yāa Dios jín dē jā ní nacani dē tūhun jā cuu Jesús jā jéhē nchiví nación hebreo.

⁵² De nsūu maá-ni jā jéhē nación hebreo, chí suni jā jéhē ndiví nchiví jā cúu sēhe Yāa Dios jā ní jite nuu ndācá nación, tácuā inuú-ni cuu ndá ji.

⁵³ De jondē quívi nūcuán de ndācá tēe hebreo jā cúñáhnū, ní scáni táhān ndá dē tūhun jā cahní dē Jesús.

⁵⁴ De jā nūcuán nduú cā ní jica nijin yā nūu ndá táhān yā hebreo, chí nī nquee yā región Judea, de cuāhān yā iin ñuú nání Efraín, nūu

íyó ñatin ñuhun tihá. De ñúcuán nī ndeē yā jín ndá tēe scuáha jín yā.

⁵⁵ De nī ncuñatin vico pascua jā násahá ndá nchiví hebreo. De cuāhā nchiví ndacá ñuū ñúcuán cuāhān jī Jerusalén, tácuá squincuu jī jā cáhān ley jā cuchi jī ndundoo jī nuū Yāā Dios, de sá de quijéhé vico pascua.

⁵⁶ De nánducú ndá jī Jesús, de jícā tūhún táhān jī inī templo: ¿Nāsa jāni inī ndá nú? ¿A quijí dē vico, á nduú? ncachī jī.

⁵⁷ De ndá sūtū cūñáhnú jín ndá tēe fariseo nī ndacu dē tiñu jā tú ní iin nchiví jín jī ní nuū íyó yā, de ná cáchī tūhún jī, tácuá tiin ndá dē yā.

12

*Jā ní nchihi María perfume jēhē Jesús
(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)*

¹ De cúmanī iñū cā quiví de coo vico pascua. De nī jēhēn tucu Jesús ñuū Betania nuū ndeē Lázaro, tēe jā nī jīhī dē nī nastecū yā dē.

² De nī nsáhá ndá jī iin vico jā cuxíní jī jín yā jā íyó yínúhún jī jín yā. De Marta nī jani ña cōhō. De Lázaro yáví dē stāā jín yā nuū mesa jín ndá cā nchiví.

³ Ñúcuán de María nī nguenda ña jín tá sava litro aceite perfume jā cúu ndinuhun itā nardo, jā yāhvi ndasí ndeē. De nī nchihi ña jēhē Jesús, de nī nasichī ña jín xixi ña. De ní inī vehe nī nchitú xicō perfume.

⁴ Ñúcuán de nī ncāhān Judas Iscariote sēhe Simón, iin tēe scuáha jín yā, de suu dē cúu jā nastúu dē yā:

⁵ ¿Núcu nduú ní ncúyāhvi perfume yáhá jā ũnī ciento denario, de cuāha ó nuū nchiví ndāhvi nícu?

⁶ Súcuán nī ncāhān dē, nsūū jā cundáhvī ndija inī dē nchiví ndāhvi, chi sa jā cúu dē tēe cuíhná. Chi máá dē nēe itín xūhún, de quēhen cuíhná dē jā jáquín ndá tēe ñúcuán.

⁷ Sá de nī ncāhān Jesús: Mā stāhān nū ña. Chi jā nī nsáhá ña yáhá cúu jā nī nsáhá tūha ña nduhū jōndē quiví jā quiyuhū nī.

⁸ Chi ní cání ndeē nchiví ndāhvi jín nú, sochí nduhū chi mā cūndeē nī cā jín nú, ncachī yā.

Jā ní scání táhān ndá dē tūhún jā cahnī dē Lázaro

⁹ De cuāhā nchiví hebreo nī jini jī tūhún jā ndeē yā ñuū Betania. De nī nguenda ndá jī, de nsūū máá-nī jā cúni jī cūndehé jī nuū Jesús, chi suni cúni jī cūndehé jī nuū Lázaro, tēe jā nī nastecū yā.

¹⁰ Ñúcuán de ndá sūtū cūñáhnú nī scání táhān dē tūhún jā suni cahnī dē Lázaro.

¹¹ Chi jā síquī Lázaro de nī ncujiyo cuāhā táhān dē hebreo nuū dē, de cándija jī Jesús.

*Jā ní nquívī Jesús Jerusalén
(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)*

¹² De incā quiví, de ndá nchiví cuāhā jā ní nguenda vico pascua, nī jini jī tūhún jā vají Jesús Jerusalén.

¹³ De nī jahnú jī ndahá ñuū, de nī nquee jī cuātahān jī yā. De nī ncana jee ndá jī: Cūñáhnú ndasi Yāā Dios. Vāha ndasí Yāā cúu Yāā jā vají jín tiñu máá Jētohō ō Yāā Dios. Vāha ndasí Yāā cúu Rey máá ō nchiví Israel, ncachī jī.

¹⁴ De nī nīhīn Jesús iin burro, de nī jēcōsō yā tī, tá cúu nuū cáhān tutū īī.

¹⁵ Nchiví Jerusalén jā suni nání Sión, mā cúyuhú ndá nú.

Yáhá cūndehé nú jā vají Rey nū, dē yósó yā iin burro.

Cáchī tutū.

¹⁶ De quiví ñúcuán de ndá tēe scuáha jín yā nduú ní jícūhún inī dē jā súcuán quēe ndacá ndacá jā yósó nuū tutū īī. De jōndē tá nī nduñáhnú Jesús jā cuānohōn yā andiví, de sá de nī núcūhún inī dē ndá tūhún jā yósó síquī yā, jín jā súcuán nī nsáhá ndá dē jín yā.

¹⁷ De ndá nchiví jā ní iyo jín yā tá nī ncana yā Lázaro nuū yíyuhū dē, de nī nastecū yā dē, nī nacani jī tūhún nāsa nī nsáhá yā.

¹⁸ Jā ñúcuán cúu jā ní nquee nchiví cuāhā, nī jētahān jī yā, chi nī jini jī tūhún jā ní nsáhá yā tiñu ñáhnú jā ní stēhēn yā poder yā.

¹⁹ Ñúcuán de nī ncāhān ndá máá tēe fariseo: Mitān de jā nī jini ō jā má cúu cuití cā casí ō. Chi ndehé ō jā ndiví cuití nchiví cuāhān jī jín dē, ncachī ndá dē.

Nchiví nación Grecia nánducú jī Jesús

²⁰ De sava nchiví nación Grecia, suni nī nguenda jī Jerusalén vico pascua jā chinúhún jī Yāā Dios.

²¹ De nī nguenda ndá jī nuū Felipe, tēe ñuū Betsaida ndáñuū Galilea. De nī ncāhān jī jín dē: Señor, cúni ndá sá cáhān sá jín Jesús, ncachī jī.

²² De nī jēhēn Felipe, nī ncachī tūhún dē nuū Andrés. De nduú dē cuācachī tūhún dē nuū Jesús.

²³ De nī ncāhān Jesús jín dē: Jā nī nguenda quiví jā nduñáhnú máá Yāā nī nduu tēe.

²⁴ De ndāā cáhān nī jín ndá nú, iin nūnī trigo tú mā nīncava nuū ñuhún jā quiyuhū, túsaá de coo mātúhún-ni. Sochí tú quiyuhū, de nacayā cuāhā ndasí. De suni súcuán cánuū jā cuū nī de quiyuhū nī, tácuá coo cuāhā nchiví jā nduu jī sēhe Yāā Dios.

²⁵ De nā-nī nchiví tú nduú jēhe jī tūhún cundoho jī jā síquī nduhū, de tñū táhvi jī. De nchiví jā jēhe jī tūhún cundoho jī jā síquī nduhū inī ñayiví yáhá, cutecū jī ní cání andiví.

²⁶ De tú ní nchiví cúni jī satíñú jī nuū nī, de ná cúniquín jī nduhū. De nuū cundeē máá nī, suni ñúcuán cundeē nchiví satíñú nuū nī. De nchiví jā satíñú nuū nī chi sáhá Tatá nī jā cuñáhnú jī.

Jā ní ncāhān Jesús jā cuū yā

²⁷ De mitan de cúcuécá ndasi iní ní sáhá tündóhó jā quiji sīquī nī. ¿De nāsa cāhān nī? ¿A cāhān nī jín Tatá nī: Scácu ní sáan nū tündóhó jā quiji sīquī sá, cachī nī? Mā cūu, chí jā sīquī űúcuán cūu jā ní nquiji ní űayívi.

²⁸ Tatá, stéhēn ní jā cúñáhnú ndasi ní jín poder ní, ncachī yā. űúcuán de ichi andiví ní ncāhān iin tūhun: Ja ní stéhēn ní jā cúñáhnú ní, de stéhēn tucu ní incā vuelta, ncachī yā.

²⁹ De ní jini ndá nchiví iní űúcuán, de ní ncāhān jī jā taja cána. De sava cā jī ní ncāhān: Iin ángel Yāa Dios ní ncāhān jín yā.

³⁰ De ní ncāhān Jesús jín jī: Nduú ní ncāhān Yāa Dios tūhun yáhá jā sīquī nduhū, chí sa sīquī ndá máá nú tácu cuní nū jā ní ncāhān yā jín nī.

³¹ Mitan cūu jā sándaā Yāa Dios sīquī cuāchi nchiví űayívi yáhá. Mitan cūu jā scūnu yā jānēhēn jā tátuní iní űayívi yáhá.

³² De nduhū, tá jinu cundita caa ní cuū ní iní űayívi, de sáhá ní jā cuu iní ndá nchiví quívi jī ndahá ní, ncachī yā.

³³ Súcuán ní ncāhān yā jā stéhēn yā nāsa modo cuū yā.

³⁴ De ní ncāhān nchiví jín yā: Ní jini ndá sá tūhun jā cāhān tutū ley Yāa Dios jā névāha ó, jā Cristo cutecū yā ní cání. ¿De nūcu cāhān ní jā Yāa ní nduu tēe, cánuú cundita caa yā cuū yā? ¿Ní iin cūu maá Yāa ní nduu tēe túsaa? ncachī jī.

³⁵ űúcuán de ní ncāhān Jesús: Jacū-ni cā quívi cundeē ní jín ndá nú jā cūu ní luz jā cúniñin iní áno nū. Túsaa de mitan juni iyó cā luz ní jín nū, de caca nū jín, chí iin sanaā-ni de cuāhān ní, de quendóo nú modo nū neē. Chí nchiví jīca modo nū neē, nduú jín jī ní cūu nū quíñin jī.

³⁶ Túsaa de juni ndeē cā ní jín nū, de candíja nú nduhū jā cūu ní luz, tácu nduu nú nchiví jīca jín luz, ncachī yā. Súcuán ní ncāhān yā ndá tūhun yáhá, de cuāhān yā-ni, de nduú cā ní stéhēn yā maá yā nū jī.

Jāa nduú ní ncándíja nchiví hebreo jā cūu yā Cristo

³⁷ De visó cuāhā tiñu űáhnú ní nsáhá Jesús jā stéhēn yā poder yā nū nchiví, de nduú ní ncándíja jī yā.

³⁸ Chí cánuú quee ndāa tūhun jā ní ncāhān Isaías, tēe ní nacani tūhun Yāa Dios janahán: Tatá Yāa Dios, nduú ní ncándíja ndá nchiví tūhun jā ní nacani sá, de nduú ní ncándíja jī tiñu űáhnú jā ní stéhēn ní poder ní nū jī. Ncachī Isaías.

³⁹ Jā űúcuán nduú ní ncūu candíja ndá jī, chí ní ncāhān tucu Isaías:

⁴⁰ Ní nsáhá Yāa Dios modo jā cuáá áno ndá jī, jín jā cúniñin iní jī, tácu coo modo jā má cūni ndá jī,

de ní mā jícūhun iní jī,

ní mā násāma iní jī quívi jī nū ní, jā nasáhá vāha ní áno jī nū cuāchi jī. Ncachī Cristo, cáchi tutū.

⁴¹ Ndá tūhun yáhá ní ncāhān Isaías, chí ja ní jini dē nāsa cúñáhnú ndasi Jesús, de ní ncāhān dē nāsa coo quívi jā quívi yā.

⁴² De visó súcuán de cuāhā nchiví hebreo chí ní ncandíja jī yā, de suni jondē jín sava tēe tátuní. Sochi nduú ní ncáchí ndá dē jā cándíja dē yā, chí sīquí jā yúhú dē tēe fariseo. Chí tú súcuán de mā cuāha cā ndá tūhun jā quívi dē vehe ní sinagoga.

⁴³ Chí ndá tēe tátuní cúsi cā iní dē jā cúñáhnú dē sáhá nchiví, nsuú cā jā cúñáhnú dē sáhá Yāa Dios.

Tūhun jā cāhān Jesús cūu jā sáhá ndāa sīquí nchiví

⁴⁴ De ní ncāhān jee Jesús: Nchiví cándíja nduhū, de nsuú mátuhún-ni nduhū cándíja jī, chí suni cándíja jī jondē maá Tatá ní, Yāa ní ntají nduhū.

⁴⁵ De nchiví jín nū ní, suni jín jī nū Yāa ní ntají nduhū.

⁴⁶ Maá ní jā cūu luz jā cúniñin iní áno nchiví, ní nquiji ní iní űayívi tácu ndá nchiví cándíja nduhū, mā cáca jī modo nū neē.

⁴⁷ De tú iin nchiví jín jī tūhun cāhān ní, de tú nduú jétáhví jī, de nsuú nduhū cūu jā sáhá ndāa sīquí jī. Chí nduú vāji ní jā nacuehen ní cuāchi sīquí nchiví űayívi, chí sa jā scácu ní jī.

⁴⁸ De nchiví jā squéne yichí nduhū, de nduú jétáhví jī tūhun cāhān ní, iyó iin jā sáhá ndāa sīquí jī. Suu ndāca tūhun jā ní ncāhān ní, tūhun űúcuán cūu jā nacuehen cuāchi sīquí jī quívi jín űayívi.

⁴⁹ Chí nduú cāhān ní jā cūu iní maá ní, chí Tatá ní, Yāa ní ntají nduhū, maá yā ní ndacu nū ní nāsa cāhān ní jín nāsa stéhēn ní.

⁵⁰ De jín ní jā tūhun ndacu Tatá ní sáhá jā cutecū nchiví ní cání. Túsaa de ndá tūhun jā cāhān ní, chí maá-ni tūhun jā ní ncachī Tatá ní cūu, ncachī yā.

13

Jā ní naquete yā jehē ndá tēe scuáha

¹ De jañini incā quívi de quijéhé vico pas-cua. De jā jín Jesús jā ní nguenda quívi jā quee yā űayívi yáhá quínohōn yā nū Tatá yā. De níni cundáhví iní jā nchiví maá yā jā iyó iní űayívi. De mitan jā ní ndihí quívi jā iyó yā űayívi, de sáhá yā iin tiñu jā stéhēn cáji yā jā cundáhví iní yā jī.

² De táchi cúñáhnú jā ní scūu iní áno Judas Iscariote sēhe Simón, jā mitan nastúu dē yā.

³ De jín Jesús jā vāji yā jondē nū Yāa Dios, de quínohōn yā nū Yāa Dios. De jín yā jā ní nsáhá Tatá yā jā cúñáhnú yā sīquí ndihí-ni.

⁴ De cúxini yá jín ndá tēe scuáha jín yá, de nī nacuiñi yá. De nī stáa yá sahna njín yá, de nī juhní yá iin toalla chíjín yá.

⁵ De nī nchuhun yá ndute iní iin tñjēhē. De nī nquijéhé yá náquete yá jēhē ndá tēe scuáha. De násichí yá jín toalla já nūhni chíjín yá.

⁶ De nī nguenda yá nū Simón Pedro. De nī ncāhān Pedro jín yá: Señor, ¿á sa maá nī naquete nī jēhē sá?

⁷ De nī ncāhān Jesús: Nduú jícūhun iní nū já sáhá nī mitan, de cúcuéé cá de jícūhun iní nū.

⁸ De nī ncāhān Pedro jín yá: Mā náquete cuití nī jēhē sá. De nī ncāhān Jesús: Tú mā náquete nī jēhē nū, de mā cúu coo inuú iní nū jín nī.

⁹ De nī ncāhān Simón Pedro: Señor, tú súcuán cúu de nsúu mátúhún-ni jēhē sá, chí saá-ni ndahá sá jín xíní sá naquete nī, ncachí dē.

¹⁰ De nī ncāhān Jesús jín dē: Tēe já cáta nī jichi, nduú jíní ñúhún ndundoo níf dē, chí maá-ni jēhē dē, chí ja íyó ndoo níf dē. De ndá ndóhó, chí ja nī ndundoo nū. Sochi nsúu ndíhi ndá nū íyó ndoo, ncachí yá.

¹¹ Chí ja jíní yá nī iin dē cúu já nastúu dē yá, de já ñúcuán nī ncāhān yá: Nsúu ndíhi ndá nū íyó ndoo.

¹² De tá nī ncuu nī naquete yá jēhē ndá dē, de nī naquehen yá sahna njín yá, de nī núcundeē yá nū mesa. De nī ncāhān yá: ¿A jícūhun iní ndá nū ná cuá cúu já nī nsáhá nī jín nū?

¹³ Cáhān ndá nū já Maestro nū jín Jētohō nū cúu nī, de ndá cáhān ndá nū, chí suu cúu ndija nī.

¹⁴ Túsaá de visō Maestro nū jín Jētohō nū cúu nī, de nī naquete nī jēhē ndá nū, de suni súcuán cánuú já naquete ndá máá nū jēhē táhán nū.

¹⁵ Chí tiñu yáhá nī nsáhá nī já stēhēn nī nū nū já suni súcuán cánuú sáhá nū maá nū mozo nū táhán nū, tá cúu nū nī nsáhá nī maá nī mozo nū ndá nū.

¹⁶ Jándáá cáhān nī jín nū já iin mozo nduú cúñáhnú dē nū patrón dē, de tēe jáca tiñu nduú cúñáhnú dē nū tēe já nī ntají dē. Túsaá de ndá máá nū cúu mozo nī, de suni súcuán cánuú sáhá nū maá nū nū táhán nū tá cúu nū nī stēhēn nī nū nū.

¹⁷ De tú nī jícūhun iní ndá nū ndá tūhun yáhá, de nācā ndetú táhví nū tú squíncuu nū.

¹⁸ Sochi nduú cáhān nī já ndíhi nū ndetú, chí ja jíní nī ndá nū já nī nacáji nī. De cánuú quee ndá tūhun yáhá já cáhān tutú ii: Tēe yáji stáa jín nī, nī ndicó cóo dē síquí nī, cáchi tutú.

¹⁹ De mitan de ja cáchi tūhun nī nū nū ndácá já coo jondē ncháha ca coo, tácuá tá coo, de candíja nū já maá nī cúu Yáa nī ntají Yáa Dios.

²⁰ Jándáá cáhān nī jín ndá nū já nā-ni nchiví cuetáhví jī ndácá já tají nī, de nduhū cuetáhví jī. De nchiví jétáhví nduhū, suni jétáhví jī Yáa nī ntají nduhū vāji nī, ncachí yá.

Jā nī ncachí yá já nastúu Judas yá
(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

²¹ De tá nī ncāhān Jesús ndá tūhun yáhá, de nī ncucucéá ndasi iní yá. De nī ncāhān cáji yá: Jándáá cáhān nī jín ndá nū já iin nū nastúu nduhū, ncachí yá.

²² Ñúcuán de ndá tēe scuáha jín yá, nī núcundehé nū táhán dē, jáni iní ndá dē nī iin dē cúu já nī ncāhān yá.

²³ De iin tēe scuáha já mání cá yá jín, ndéē dē xín yá nū mesa já cúxini ndá dē jín yá.

²⁴ De nī nsáhá Simón Pedro seña nū dē já ná cáatúhún dē yá nī iin dē cúu já nī ncāhān yá.

²⁵ De tēe ñúcuán nī scáyí dē maá dē nū Jesús, de nī jicá tūhún dē yá: Señor, ¿nī iin dē cúu? ncachí dē.

²⁶ De nī ncāhān Jesús: Ná chúndaji nī stāa de cuáha nī nū iin dē, de suu tēe ñúcuán cúu, ncachí yá. De nī nchundaji yá stāa, de nī jēhe yá nū Judas Iscariote sehe Simón.

²⁷ De tá nī nquehen dē stāa ñúcuán, de nī nquívi-ni Satanás iní ánó dē. Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jín dē: Tiñu já sáhá nū, de ñamā sáhá nū, ncachí yá.

²⁸ De nī iin tēe yáji stāa jín yá, nduú nī jícūhun iní dē nūcu cáhān yá súcuán jín dē.

²⁹ Chí sava dē cūeen dē já nī ncāhān yá jín Judas já cūeen dē já jíní ñúhún yá vico, á já cuáha dē jacú xúhún nū nchiví ndáhví. Chí maá dē ndíso itín xúhún.

³⁰ De tá nī nchaji dē stāa ñúcuán, de nī nquee dē-ni cuāhān dē. De ja nī ncuāa.

Jā nī ndacu yá tiñu jée

³¹ Ñúcuán de tá cuāhān Judas, de nī ncāhān Jesús: Mitan de nduhū, Yáa nī nduu tēe, stēhēn nī nāsa cúñáhnú nī, de suni jín nduhū de cuní nchiví nāsa cúñáhnú Yáa Dios.

³² De tú jín nduhū cuní nchiví nāsa cúñáhnú Yáa Dios, túsaá de suni stēhēn Yáa Dios nāsa cúñáhnú nduhū já cúu nī Sehe yá. De ñamā-ni stēhēn yá.

³³ Séhé, nduú cá nahán cundeē nī jín ndá nū. De nanducú nū nduhū, de tá cúu nū nī ncāhān nī jín ndá táhán ó hebreo, suni súcuán cáhān nī jín ndá nū mitan já mā cúu cuēē nū nū quíhín nī.

³⁴ De mitan de ndácu nī iin tiñu jée nū ndá nū, já cundáhví iní nū táhán nū. Tá cúu nū cundáhví iní nī ndá máá nū, suni súcuán cundáhví iní nū táhán nū.

³⁵ De tú cundáhví iní nū táhán nū, de súcuán de cuní ndácá nchiví já cúu nū tēe scuáha jín nī, ncachí yá.

Jā ní ncachī yā jā yūhú Pedro cachī dē jā jini dē yā

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

³⁶ De nī ncāhān Simón Pedro jín yā: Señor, ¿ní cóu nū quihīn ní túsaa? De nī ncāhān Jesús: Nū quihīn ní chí mā cóu cuniquin nū nduhū mitan, de cócuéé cá de cuéé nū.

³⁷ De nī ncāhān Pedro: Señor, ¿nūcu mā cóu cuniquin sá nihīn mitan? Nduú yūhú sá visó cóu sá jā jēhé ní, ncachī dē.

³⁸ De nī ncāhān Jesús: ¿A jāni inī nū jā má cóuyūhú nū cóu nū jā jēhé ní? Jāndāa cáhān ní jín nū jā jondē ncháha ca cana lohlo, de ūni vuelta cóuyūhú nū de cáhān nū jāa nduú jini nū nduhū, ncachī yā.

14

Jesús cóu ichi jā jinu ō nū Tatá yā

¹ De nī ncāhān cá yā: Mā cócuéca inī ndá nū siquī ndācá tūndóhó. Candija nū jā sáhā Yāa Dios jēhé nū, de suni candija nū jā sáhā ní jēhé nū.

² Chi nū ndé Tatá nī, íyó cuāhā vehe jā cundee ndá nū. De tú nsūu sūcuán íyó, de ja nī ncachī tūhun nī nū nū nícu. Túsaa de quihīn ní sáhā tūha nī nū cundee ndá nū.

³ De jā quihīn ní sáhā tūha nī, de ndiji ní quinaeueca nī ndá nū cōhōn, tácuca suni cundee nū nū cundee máa nī.

⁴ De jā jini ndá nū ní jondē quihīn ní, de ja jini nū nāsa cuéé nū űcuán, ncachī yā.

⁵ De nī ncāhān Tomás jín yā: Señor, nduú jini ndá sá ní jondē quihīn ní, ¿de nāsa cuni sá ichi cuéé sá űcuán túsaa?

⁶ De nī ncāhān Jesús jín dē: Máa ní cóu ichi jā jinu nū andiví, de máa ní cóu tūhun ndāa jín tūhun jā cutecū nū ní cání. De ní iin mā cóu jinu nū Tatá nī de tú nduú nduhū.

⁷ De tú jā nī jini nū nduhū, de suni jā nī jini nū Tatá nī túsaa. De mitan de ja jini ndá nū yā, chí ja nī jini nū nū ní, ncachī yā.

⁸ De nī ncāhān Felipe jín yā: Señor, stēhēn ní Tatá ní nū sá, de ná cúvāha inī ndá sá, ncachī dē.

⁹ De nī ncāhān Jesús: Felipe, ja nī ncuu cuāhā quiví jica ní jín ndá nū, ¿de á ncháha ca cuni nū ní iin cóu nduhū? Tēe jā ndéhé nū ní, suni ndéhé dē nū Tatá nī. ¿Túsaa de nūcu cáhān nū jā stēhēn ní Tatá ní nū nū?

¹⁰ ¿A nduú cándija nū jā iin-ni cóu ní jín Tatá nī, de Tatá ní iin-ni cóu yā jín ní? Ndācá tūhun jā cáhān ní jín nū, nsūu tūhun máa ní cóu. Chi Tatá ní jā iin-ni cóu yā jín ní, máa yā sáhā ndācá tiñū jā sáhā nī.

¹¹ Candija ndá nū jā iin-ni cóu ní jín máa Tatá nī, de Tatá ní iin-ni cóu yā jín ní. De tú nduú cóu candija ndá nū, sochi candija nū máa siquī ndācá tiñū sáhā nī.

¹² Jāndāa cáhān ní jín ndá nū, tú ní iin nchiví candija jí nduhū, de tiñū űáhnú jā sáhā ní yáhā, suni sáhā jí. De űáhnú cá tiñū

sáhā jí nsūu cá yáhā, chí quīnohōn ní nū ndé Tatá nī.

¹³ De ndācá nā-ni cóu jā cācān nū nū Tatá ní siquī jā cándija nū jā cóu ní Sēhe yā, de sáhā ní jā cācān nū, de sūcuán stēhēn ní jā cúáhnú ndasi Tatá nī.

¹⁴ Chi níni sáhā ní ndācá nā-ni cóu jā cācān nū siquī jā cándija nū nduhū.

Jā ní nquee yuhú yā jā tetiñú yā Espíritu Santo

¹⁵ De tú mānī ndá nū jín ní, de squíncuu nū tiñū ndácu ní nū nū.

¹⁶ De cācān táhvi ní nū Tatá nī, de tetiñú yā incā Yāa jā chindee chituu ndá ndóhó, de sáhā yā jā coo sií inī nū. De Yāa űcuán cóu máa Espíritu Santo jā stēhēn tūhun ndāa, de coo yā jín nū ní cání.

¹⁷ De nchiví űayiví mā cóu cuetáhvi jí yā, chí nduú cóu cūndehé jí nū yā, ní nduú cóu cuni jí nāsa Yāa cóu yā. Sochi ndá máa nū chí jā jini nū nāsa Yāa cóu yā, chí ndé yā jín nū, de cundee yā inī áno nū ní cání.

¹⁸ Mā sndóo uun ní ndá nū, chí ndiji ní nū nū.

¹⁹ Jacū-ni cá quiví de mā cūnī cá nchiví űayiví nū ní. Sochi ndá máa nū chí cuni nū nū ní, chí cutecū ní ní cání, de jā űcuán suni cutecū ndá máa nū.

²⁰ De quiví űcuán de cuni nū jā iin-ni cóu ní jín Tatá nī, de ndá máa nū suni iin-ni cóu nū jín ní jā ndé ní inī áno nū.

²¹ Tú ná-ni nchiví űúhū inī jí tiñū ndácu ní, de squíncuu jí, suu nchiví űcuán cóu jā mānī ndija jín ní. De nchiví jā mānī jín ní, suni coo mānī Tatá ní jín jí. De saá-ni nduhū coo mānī ní jín jí, de stēhēn ní máa ní nū jí jā íyó ní jín jí, ncachī yā.

²² De nī ncāhān Judas jín yā (de nsūu tēe cóu Iscariote): Señor, ¿nūcu stēhēn ní máa ní nū ndá máa sá, de nū nchiví űayiví chí nduú?

²³ De nī ncāhān Jesús: Nchiví jā mānī jín ní, chí squíncuu jí tūhun jā cáhān ní. De coo mānī Tatá ní jín jí. De Tatá ní jín máa ní quijí ní coo ní jín jí.

²⁴ De nchiví jāa nduú mānī jín ní, chí nduú squíncuu jí jā cáhān ní. De tūhun níni ndá nū jā cáhān ní, nsūu tūhun máa ní cóu, chí tūhun máa Tatá ní jā ní ntají nduhū cóu.

²⁵ Ndācá tūhun yáhā cáhān ní jín nū juni ndé ní cá jín nū.

²⁶ De Tatá ní chí tetiñú yā Espíritu Santo, quijí nūcuñi nū ní. De máa yā chindee chituu yā ndá ndóhó, de sáhā yā jā coo sií inī nū. De stēhēn yā ndācá tūhun nū nū, de nacachī yā ndācá jā ní ncāhān ní jín nū.

²⁷ De jā quihīn ní, de sáhā ní jā coo ndé coo sií inī ndá nū. Tá cóu nū íyó ndé íyó sií inī máa ní, suni sūcuán coo ndé coo sií inī ndá nū sáhā ní. De jā sáhā ní jā coo ndé coo sií inī nū, nduú quítáhn jín tūhun ndé inī

já cáhān nchivī ñayivī. Mā cúcuécá inī ndá nú síquī ndacá tündóhó, de ní mā cūyūhú nú.

²⁸Ja ní jini ndá nú já ní ncāhān ní já quihīn ní, de ndiji ní coo tucu ní jín nú. De tú iyó mānī váha nú jín ní, de cusii inī nú já ní ncāhān ní já quínohōn ní nūh Tatá ní. Chi cúñáhnú cá Tatá ní nsūú cá nduhū.

²⁹Ja ní ncachī tūhun ní nūh nú ndacá tūhun yáhá jondē ncháha ca coo, tácuá tá ja ní ncuu, de candíja ndá nú nduhū.

³⁰Mā cáhān ní cuāhā cá jín ndá nú, chi ja vāji jānehén já tátunī inī ñayivī yáhá. De ní iin mā cúú sáhá síquī ní nícu.

³¹Sochi mitan de ná cóo tá cúu nūh ní ndacu Tatá ní nūh ní, tácuá cunī nchivī ñayivī já mānī ní jín Tatá ní, de sáhá ní tiñu já ní ndacu yá. Nacuiñi ndá nú ná cóhōn túsaá, ncachī yá.

15

Jesús cúu tá cúu yoho yūcū uva

¹De ní ncāhān cá yá: Maá ní cúu tá cúu yoho yūcū uva ndāá, de Tatá ní cúu tá cúu tēe já jito yoho yūcū.

²De ndá máá nú chi cúu nú tá cúu ndahá yūcū, de tú nduú jéhe nú ndihā de candēe yá ndóhó. De tú cúu ndá nú modo ndahá já jéhe ndihā, de naquehndē yá nasáhá ndoo yá ndóhó modo já cúu nú ndahá ñúcuán, tácuá cuāha nú cuāhā cá ndihā.

³De ndá máá nú chi ja ní ndundoo áno nū jín tūhun ní stéhēn ní nūh nú, tá cúu nūh ndundoo ndahá uva.

⁴De cuiñi ñihin nú jín ní, de suni maá ní coo ní jín nú. Iin ndahá yūcū mā cúú cuāha ndihā já maá-ni, de tú nduú tīn yīcā yoho. De saá-ni ndá ndóhó, mā cúú sáhá nú tiñu váha de tú mā cuiñi ñihin nú jín ní.

⁵Maá ní cúu yoho yūcū ñúcuán, de ndá máá nú cúu ndahá ní. Nchivī já íñi ñihin jín ní, de iyó ní jín ji, maá ji cúu tá cúu ndahá já ndēe cutú jín yoho yūcū já jéhe cuāhā ndihā. Chi tú nduú íñi ñihin nú jín ní, de nduú cuiñi ná tiñu váha cuu sáhá nú.

⁶Nchivī jáá nduú íñi ñihin jín ní, candēe yá ji modo iin ndahá yūcū uva, de yīchī. De cuu ji modo ndahá yūcū uva já ndututú de cāyū nūh ñúhūn.

⁷Tú íñi ñihin ndá nú jín ní, de tú ñúhūn inī nú ndá tūhun cáhān ní, ñúcuán de cācān ní nā-ni cúu já cūnī nú, de sáhá ní já cācān nū.

⁸De tú sáhá ndá nú cuāhā tiñu váha, tá cúu nūh jéhe ndahá yūcū cuāhā ndihā, súcuán stéhēn ní já cúu ndija nú nchivī scuáha jín ní, de súcuán cunī nchivī já cúñáhnú ndasí Tatá ní.

⁹De tá cúu nūh mānī Tatá ní jín ní, suni súcuán mānī ní jín ndá nú. Túsaá de mā siáá nū tūhun já mānī ní jín nú.

¹⁰Tú squíncuu nú tiñu ní ndacu ní nūh nú, de níni coo manī ní jín nú, tá cúu nūh squíncuu maá ní tiñu ní ndacu Tatá ní nūh ní, de níni iyó mānī yá jín ní.

¹¹Súcuán ní ncāhān ní jín ndá nú tácuá coo sīi inī nú tá cúu nūh iyó sīi inī ní, chi jondē cusii ndasí inī nū.

¹²De yáhá cúu tiñu já ndacu ní nūh ndá nú: Já cundáhvī inī nú táhān nú, tá cúu nūh cundáhvī inī ní ndá máá nú.

¹³Tú iin tēe cuú dē já jéhe amigo dē, túsaá de nduú cá nā cuá cúmanī cá sáhá dē já cundáhvī inī dē amigo dē.

¹⁴De ndá máá nú cúu amigo ní de tú squíncuu nú ndá tiñu já ndacu ní nūh nú.

¹⁵Mā cáhān cá ní mozo jín ndá nú, chi iin mozo nduú cáhī tūhun patrón nūh ji nása jáni inī dē sáhá dē. Chi sa amigo cáhān ní jín ndá nú, chi ja ní ncachī tūhun ní nūh nú ndacá tūhun já ní ncāhān Tatá ní jín ní.

¹⁶Maá ní ní nacāji ndá ndóhó já scácu ní ndóhó, de nsūú ndá máá nú ní nacani inī xihna cá já cuniquín nū nduhū. De ní janī ní ndá ndóhó já caca ndāá nū de scándíja nú cuāhā nchivī já cuu ji sehe ní ní cānī. De súcuán de ndihī já cācān nū nūh Tatá ní síquī já cándíja nú nduhū, sáhá yá já cācān nū.

¹⁷De yáhá cúu tiñu já ndacu ní nūh nú: Já cundáhvī inī nú táhān nú.

Jā quiti inī nchivī ñayivī nūh Jesús jín nūh nchivī cándíja

¹⁸De tú quiti inī nchivī ñayivī jín ji ndá nú, de ja jín ní já xihna cá nūh maá ní ní nquiti inī ji.

¹⁹De tú já cúu cá nū cuenta ñayivī, de coo manī nchivī ñayivī jín nú nícu, tá cúu nūh mānī ji jín táhān ji. Sochi ní nacāji ní ndá ndóhó já má sáhá cá nū tá sáhá nchivī ñayivī. De já ñúcuán cúu já quiti inī ji nūh ndá nú, chi nduú cá cúu nū cuenta ñayivī.

²⁰Nūcūhun inī ndá nú tūhun já ní ncāhān ní jín nú: Tú nduú iyó yíñúhūn nchivī nūh patrón, de nā oncá cúu nūh mozo dē. Tú ní jíní ūhvī ji nduhū, de suni súcuán cunī ūhvī ji ndá ndóhó já cúu nū mozo ní. De tú ní jetáhvī ji tūhun stéhēn ní, de suni cuetáhvī ji tūhun stéhēn ndá nú.

²¹De ndacá tiñu yáhá sáhá ji jín ndá nú já síquī nduhū, chi nduú jín ji Yáa já ní ntají nduhū vāji ní.

²²Tú nduú ní nquiji ní já nacani ní tūhun nūh ndá ji, de mā cóo cuāchi ji nícu. De mitan de mā cúú cá cáhān ji jáá nduú jín ji já iyó cuāchi ji.

²³Nchivī já quiti inī jíní nduhū, suni nūh Tatá ní quiti inī ji.

²⁴Tú nduú ní nsáhá ní tiñu ñáhnú nūh ji já ní iin tēe nduú sáhá dē súcuán, de mā cóo cuāchi ji nícu. De mitan de ja ní jíní ji tiñu ñúcuán, de visó súcuán de quiti inī ji nūh ní jín nūh Tatá ní.

²⁵ De súcuán sáhá ji tácuá quee ndaá tühun já yósó núu tutú ley Yāa Dios já névāha ji: Ní nguítí iní ji níu ní, vísó nduú ná cuāchi ní, cáchi.

²⁶ De tetíñú ní maá Yāa já chindee chituu ndá ndóhó de sáhá yā já coo sī iní nú. De Yāa ñúcuán cúu maá Espíritu Santo já stéhēn tühun ndāa, de quiji yā jondē núu Tatá ní, de nacani cáji yā tühun ní.

²⁷ De saá-ni ndá maá nú nacani nú tühun ní, chí ja íyó nú jín ní jondē tá ní nquijéhé ní nacani ní tühun.

16

¹ Ndá tühun yáhá ní ncāhān ní jín ndá nú tácuá mā náyūhú nú tá quiji tündóhó.

² Chi tavā ji ndá nú já má cuāha cá ji tühun cundee nú ndácá vehe íi sinagoga. De quenda quívi já cahni ji ndóhó, de caní iní ji já iin tiñu váha ní nsáhá ji núu Yāa Dios.

³ De súcuán sáhá ji jín nú, chí nduú jíní cuítí ji maá Tatá ní de juni maá ní.

⁴ De ní ncāhān ní ndá tühun yáhá jín nú, tácuá tá quenda quívi já súcuán coo, de núcūhun iní nú já súcuán ní ncāhān ní jín nú.

Tiñu já sáhá Espíritu Santo

De nduú ní ncāhān ní ndá tühun yáhá jín nú jondē já xihna ñúhún, chí íyó maá ní jín ndá nú.

⁵ De mitan chí quínohón ní cundee ní jín Yāa ní ntají nduhū vāji ní. De ní iin nú nduú jícá tühun nduhū ní núu quíhín ní.

⁶ Chi sa já cúcuécá ndasí iní nú já ní ncāhān ní súcuán.

⁷ Jándāa cáhān ní jín nú: Já váha ndá ndóhó cúu já quíhín ní. Chi tú mā quíhín ní, de mā quiji Yāa já chindee chituu ndá ndóhó de sáhá yā já coo sī iní nú. Sochi tá quíhín ní, de tetíñú ní yā quiji yā núu nú.

⁸ De tá quenda yā, de stéhēn yā núu nchiví ñayívi já íyó cuāchi ji, jín nása quívi ji ichi ndāa, jín já sáhá ndāa Yāa Dios síquí cuāchi ji.

⁹ Stéhēn yā já íyó cuāchi ji, chí nduú cándíja ji nduhū.

¹⁰ De stéhēn yā nása quívi ji ichi ndāa, chí maá ní quínohón ní núu Tatá ní, de mā cūni cá nú núu ní.

¹¹ De stéhēn yā síquí já sáhá ndāa Yāa Dios cuāchi nchiví, chí ja ní ncundaā já tñn táhvi maá jānehén já cúñáhnú iní ñayívi yáhá.

¹² De íyó cuāhā cá tühun já cūni ní cáhān ní jín ndá nú, de mā cúu jícūhun iní nú mitan.

¹³ De tá quenda maá Espíritu já stéhēn tühun ndāa, suu maá yā stéhēn ndácá tühun ndāa núu nú. Chí mā cáhān yā já maá yā, chí cáhān yā ndácá já níni yā já cáhān Yāa Dios. De stéhēn yā síquí ndácá tiñu já coo.

¹⁴ De stéhēn yā já cúñáhnú ní, chí nacachi tühun yā núu ní ndácá tühun ja ní ncāhān ní, de sáhá yā já jícūhun iní nú.

¹⁵ Ndihi nása cúñáhnú Tatá ní, suni súcuán cúñáhnú maá ní. Já ñúcuán cúu já ní ncāhān ní já Espíritu Santo nacachí tühun yā núu nú ndácá tühun ja ní ncāhān ní, de sáhá yā já jícūhun iní ndá nú.

Vísó cúcuécá iní nú, sochi ndusií iní nú

¹⁶ Iin luli-ni cá de mā cūni cá ndá nú núu ní. De suni iin luli-ni cá de nacuní tucu nú núu ní, chí quínohón ní núu ndéē Tatá ní, ncachí yā.

¹⁷ Ñúcuán de sava tēe scuáha jín yā, ní jícá tühun táhān dē: ¿Nā tühun cúu yáhá já ní ncāhān yā jín ó? Chí cáchi yā já iin luli-ni cá de mā cūni cá ó núu yā, de suni iin luli-ni cá de nacuní tucu ó núu yā, chí síquí já quínohón yā núu ndéē Tatá yā.

¹⁸ ¿Nā tühun cúu yáhá já ní ncāhān yā, iin luli-ni cá? Nduú jícūhun iní ó ná cuá cúu já cáhān yā, ncachí ndá dē.

¹⁹ De ní jíní Jesús já cūni ndá dē cātühún dē yā. De ní ncāhān yā jín dē: ¿A jícá tühun táhān ndá nú ná cuá cúu já ní ncāhān ní já iin luli-ni cá de mā cūni cá nú núu ní, de suni iin luli-ni cá de nacuní tucu nú núu ní?

²⁰ Jándāa cáhān ní jín nú já cuacu ndá nú de cucuécá iní nú, sochi nchiví ñayívi chí sa cusí iní ji. De vísó cucuécá iní ndá nú, sochi ndusií iní nú já cūni tucu nú núu ní.

²¹ Iin ñahan tá cuācuñatin scácu ña, de téhndē chíjin ña, chí ja ní nguenda hora já scácu ña. De tá ja ní ncacu sūchí lúli, de nduú cá nāhān ña já ní ndoho ña, chí cusí iní ña já ní ncacu sēhe ña.

²² De suni súcuán cúu já ndóho ndá nú mitan, chí cúcuécá iní nú jín ní. Sochi iin luli-ni cá de nacuní táhān tucu ó, de cusí ndasí iní nú. De ní iin mā cási já cusí iní nú.

²³ De quívi ñúcuán de nduú ná cuá cácan cá ndá nú núu ní. Chí jándāa cáhān ní jín nú já núu maá Tatá ní cácan nú, de sáhá yā ndihi já jícān ndá nú, síquí já cándíja nú nduhū.

²⁴ Jondē mitan de ncháha ca cácan nú núu Tatá ní já jín sivi ní. De mitan de quijéhé nú cácan nú jín sivi ní, de níhín nú, tácuá cusí ndasí iní nú.

Ja ní ncandee yā poder ndihi jānehén já íyó iní ñayívi

²⁵ Ndá tühun yáhá ní ncāhān yātá ní jín ndá nú. De quiji quívi já má cáhān yātá cá ní jín nú, chí sa cachí tühun cáji ní núu nú síquí Tatá ní.

²⁶ De quívi ñúcuán chí cácan ndá nú núu Tatá ní síquí já cándíja nú nduhū. De nduú cáhān ní jín nú já cácan táhvi ní jēhé nú núu Tatá ní.

²⁷ Chi maá Tatá ní ja cundáhvi iní yā ndá nú síquí já íyó māni nú jín ní, de ní ncandíja nú já jondē núu maá yā vāji ní.

²⁸ Ní nquee ní jondē núu Tatá ní, de ní nguenda ní iní ñayívi. De mitan de quee ní

inĩ ñayiví, de quĩnohõn tucu nĩ nũu Tatá nĩ, ncachĩ yá.

²⁹ De nĩ ncāhān ndá tēe scuáha jíin yá: Mitan de cáhān cājí ní, de nduú cá cáhān yātá ní.

³⁰ Mitan de jíin ndá sá já jíin ní ndivĩ cuitĩ, de nduú cá jíin ñũhún já cātũhún ndá sá nihín. Já ñũcuán cúu já cándija sá já vají ní jondē nũu Yāa Dios, ncachĩ ndá dē.

³¹ De nĩ ncāhān Jesús jíin dē: ¿A jondē mitan de cándija ndá nũ, á naá cúu?

³² De quiji quiví, de ja nĩ nguenda, já cūtē nuu ndá nũ quĩnohõn nũ tá vehe tá vehe nũ, de sndóo ndá nũ mátũhún-ni cá nduhũ. Sochi nsũú já quendóo mátũhún nĩ, chi Tatá ní iyó yá jíin nĩ.

³³ Ndácá tũhun yáhá nĩ ncāhān nĩ jíin ndá nũ tácuu coo ndeé coo sũ inĩ nũ siquĩ já cándija nũ nduhũ. Inĩ ñayiví chi cánuu cunĩ ndá nũ tũndóhó. De visó súcuán de ná cóo sũ inĩ nũ, chi ja nĩ ncandē nĩ poder ndácá jānehēn já iyó inĩ ñayiví, ncachĩ yá.

17

Já ní jicān táhvi yá jēhē nchivĩ cándija

¹ De tá nĩ ncuu nĩ ncāhān Jesús ndá tũhun yáhá, de nĩ nũcũndehé yá ichi andiví, de nĩ ncāhān yá: Tatá, ja nĩ nguenda quiví já cundoho sá. Mitan de stēhēn ní já cũñáhnũ sá já cúu sá Sēhe ní, tácuu suni maá sá stēhēn sá já cũñáhnũ maá ní.

² Chi nĩ nsáhá ní já ndíso tíñũ sá siquĩ ndácá nchivĩ, tácuu ndácá nchivĩ já ní jēhe ní nũ sá, cutecũ jĩ ní ní cáni sáhá sá.

³ De suha cúu tũhun cutecũ jĩ ní ní cáni: Suu já cunĩ jĩ nihín já mátũhún ní cúu Yāa ndāa, jíin já cunĩ jĩ sáan já cúu sá Jesucristo, Yāa nĩ ntají nĩ.

⁴ Ja nĩ stēhēn sá nũu nchivĩ ñayiví já cũñáhnũ ní, de ja nĩ nsínu sá tíñũ já ní ndacu ní nũu sá.

⁵ De mitan, Tatá, sáhá ní já nduñáhnũ tucu sá jondē nũu ndeé ní, tá cúu nũu cũñáhnũ sá jíin ní jondē ncháhā ca jēcāva ñayiví.

⁶ Nchivĩ já ní nacāji ní inĩ ñayiví, ní jēhe ní jĩ nũu sá, de nĩ stēhēn sá nũu jĩ nása Yāa cúu ní. Cuenta maá ní cúu jĩ, de nĩ jēhe ní jĩ nũu sá. De nĩ jetáhvi ndá jĩ tũhun ní, de nĩ squĩncuu jĩ.

⁷ De mitan de jíin jĩ já jondē nũu maá ní vají ndácá já iyó jíin sá.

⁸ Chi ndácá ndá tũhun já nĩ ncāhān ní jíin sá, nĩ ncachĩ tũhun sá nũu ndá jĩ, de nĩ jetáhvi jĩ. De nĩ jíin jĩ já ní nquee ndija sá jondē nũu maá ní, de nĩ ncandija jĩ já maá ní nĩ ntetĩñũ sáan.

⁹ De jicān táhvi sá jēhē ndá máa jĩ. Nduú jicān táhvi sá jēhē nchivĩ ñayiví jáa nduú cándija, chi sa jēhē maá nchivĩ já ní jēhe ní nũu sá, chi cuenta maá ní cúu jĩ.

¹⁰ Chi ndácá jĩ já yihí ndahá maá sá, suni cuenta maá ní cúu. De ndácá jĩ já cúu cuenta maá ní, suni cuenta maá sá cúu. De stēhēn ndá jĩ nása cũñáhnũ sá.

¹¹ De mā cũndē cā sá inĩ ñayiví. Sochi ndá máa jĩ chi quendóo jĩ inĩ ñayiví, de maá sá chi cuēē najee sá cundēē sá jíin ní. Tatá, cúu ní Yāa ĩ Yāa iyó ndoo. De jíin poder ní coto ní ndácá nchivĩ já ní jēhe ní nũu sá, tácuu inuú ná cóo inĩ ndá jĩ, tá cúu nũu iyó maá ó.

¹² De tá nĩ iyo sá jíin jĩ inĩ ñayiví, de jíin poder ní ní jito sá jĩ. Ndá nchivĩ já ní jēhe ní nũu sá, ní jito ñuncúun sá jĩ. De nduú ní jēhe sá tũhun já naa ní iin jĩ, chi mátũhún-ni tēe já cúu dē tēe tánũ táhvi, tácuu quee ndaa tũhun yósó nũu tutũ ĩ.

¹³ De mitan de cuēē najee sá nũu ní, de juni iyó cā sá inĩ ñayiví de cáhān sá ndá tũhun yáhá jíin jĩ, tácuu ná cúsi ndasi inĩ jĩ tá cúu nũu cúsi inĩ maá sá.

¹⁴ Nĩ ncachĩ tũhun sá tũhun ní nũu ndá jĩ. De nĩ nguítĩ inĩ nchivĩ ñayiví nũu jĩ, chi nduú cá cúu jĩ cuenta ñayiví, tá cúu nũu cúu maá sá jáa nduú cúu sá cuenta ñayiví.

¹⁵ De nduú jicān táhvi sá já tavá ní jĩ inĩ ñayiví, chi sa já coto ní jĩ nũu táchi cũñáhnũ.

¹⁶ Nsũú cuenta ñayiví cúu ndá jĩ, tá cúu nũu cúu maá sá jáa nsũú cuenta ñayiví cúu sá.

¹⁷ Jíin tũhun ndāa ní de sáhá ní já ná cóo ndoo coo ĩ jĩ nũu ní. Ndá tũhun cáhān maá ní cúu tũhun ndāa.

¹⁸ De tá cúu nũu ní ntetĩñũ ní sáan nĩ nguiji sá inĩ ñayiví, suni súcuán tētĩñũ sá ndá jĩ nacani jĩ tũhun ní nũu nchivĩ ñayiví.

¹⁹ De já jēhē ndá jĩ cúu já sócá sá maá sá cuú sá, tácuu suni maá jĩ coo ndoo coo ĩ jĩ nũu ní já jíin tũhun ndāa.

²⁰ De nsũú iin-ni jēhē ndá nchivĩ yáhá jicān táhvi sá, chi suni jēhē ndá cā nchivĩ já cándija jĩ sáan tá cunini jĩ tũhun já nacani ndá máa jĩ.

²¹ De jicān táhvi sá já inuú ná cóo inĩ ndá jĩ. Tá cúu nũu iin-ni cúu ní jíin sá, Tatá, de iin-ni cúu sá jíin maá ní, suni súcuán ná cóo inuú ndá jĩ jíin ó. De cunĩ sá já inuú ná cóo inĩ jĩ, tácuu cándija nchivĩ ñayiví já maá ní nĩ ntetĩñũ ní sáan.

²² Nĩ nsáhá ñáhnũ sá ndá jĩ tá cúu nũu ní nsáhá ñáhnũ ní sáan, tácuu inuú ná cóo inĩ jĩ, tá cúu nũu iyó inuú maá ó.

²³ De iyó inuú sá jíin ndá jĩ, de suni iyó inuú ní jíin sá, de súcuán de inuú cuitĩ coo inĩ ndá jĩ. Ñúcuán de cunĩ nchivĩ ñayiví já maá ní nĩ ntetĩñũ sáan, jíin já māni ndasi ní jíin ndá jĩ, tá cúu nũu māni ní jíin sá.

²⁴ Tatá, maá ní nĩ jēhe ní jĩ nũu sá. De cunĩ sá já cundēē jĩ jíin sá nũu cundēē sá, tácuu cunĩ jĩ nása vĩ cũñáhnũ sá nĩ nsáhá ní. Chi iyó māni ndasi ní jíin sá jondē ncháhā ca jēcāva ñayiví de jondē mitan.

²⁵ Yāā ndāā cúu ní, Tatá, de nchiví ñayiví nduú jíní jì níhín, de maá sá chí jíní sá níhín. De ndá nchiví yáhá chí jíní jì já maá ní ní nteitíñú sáán.

²⁶ Ní stéhén sá núu ndá jì nāsa Yāā cúu ní. De stéhén cā sá súcuan núu jì, tácuá ná cóo maní ndasí jì jín táhán jì, tá cúu núu íyó mání ndasí ní jín sá, de tácuá cundeē sá ini áno jì, ncachí yā.

18

Já ní ntiin ndá dē Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

¹ De tá ní ncuu ní ncāhān Jesús ndá tūhun yáhá, de ní nquee yā jín ndá tē scuáha jín yā, cuāhān yā incā lado yū Cedrón. De ñúcuán íyó iin huerto núu ní nquíví yā jín ndá tē scuáha jín yā.

² De Judas, tē já nastúu dē yā, suni jíní dē lugar ñúcuán, chí cuāhā vuelta ní ndutútú Jesús ñúcuán jín ndá tē scuáha jín yā.

³ De ní nquenda dē ñúcuán jín iin grupo soldado jín jacú policía já jito templo, já ní ntají ndá sūtú cúñáhnú jín ndá tē fariseo. De ndiso ndá dē espada, de nēe dē linterna jín iti.

⁴ De Jesús já jíní yā ndacá tündóhó já váji síquí yā. De ní nquenda yā ichi núu ndá dē, de ní ncāhān yā: ¿Nā tēe nánducú ndá nú?

⁵ De ní ncāhān ndá dē jín yā: Jesús tēe ñuú Nazaret. De ní ncāhān yā: Maá ní cúu. De Judas, tēe já nastúu dē yā, suni íñí dē jín ndá tēe ñúcuán.

⁶ De já súcuan ní ncāhān yā, maá ní cúu, de ní jica yátá ndá dē, de ní jicó cava ndá dē-ni.

⁷ Ñúcuán de ní jicā tūhún tucu yā dē: ¿Nā tēe nánducú ndá nú? Jesús tēe ñuú Nazaret, ncachí ndá dē.

⁸ De ní ncāhān Jesús: Já ní ncachí ní já maá ní cúu. De tú nduhú nánducú ndá nú, de maá ní-ni tiin nú, de ndá tēe yáhá ná quíñ dē, ncachí yā.

⁹ Súcuan ní ncuu tácuá quee ndaā tūhun já ní ncāhān yā jín Tatá yā: Nduú ní jēhe sá tūhun já naá ní iin tēe já ní jēhe ní núu sá, ncachí yā.

¹⁰ De Simón Pedro ndiso dē iin espada. De ní ntavá dē, de ní jehndé dē soho lado cuáhá iin tēe nání Malco. De tēe ñúcuán cúu mozo maá sūtú cúñáhnú.

¹¹ De ní ncāhān Jesús jín Pedro: Nachuhun espada nú ini cubierta. ¿A nduú cánuú já cundoho ní tündóhó yáhá já ní nsáhá ndāá Tatá ní já cundoho ní? ncachí yā.

Já ní tñi Jesús núu sūtú cúñáhnú

(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

¹² Ñúcuán de ndá soldado jín capitán dē, jín ndá policía tēe hebreo, ní ntiin ndá dē Jesús, de ní juhní dē yā.

¹³ De xihna cā vehe Anás cuāhān ndá dē jín yā. De tatá chíso Caifás cúu Anás. De Caifás cúu maá sūtú cúñáhnú cā cuíyā ñúcuán.

¹⁴ De suu dē ní ncachí núu ndá táhán dē hebreo já cánuú já cuú iin tēe já jéhē nación dē.

Já ní ncachí Pedro jáá nduú jíní dē yā

(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

¹⁵ De Simón Pedro jín incā tēe scuáha, níquín nduú dē Jesús cuāhān dē yātá yā. De incā tēe scuáha ñúcuán chí jíní táhán dē jín sūtú cúñáhnú. Já ñúcuán cúu já ní nquíví dē jín Jesús ini patio vehe sūtú cúñáhnú.

¹⁶ Sochi Pedro ní nguendó dē yātá viéhé patio. De maá tēe scuáha já jíní táhán jín sūtú cúñáhnú, ní nquee dē ní ncāhān dē jín ñahan jito viéhé, de ní squíví dē Pedro ini patio.

¹⁷ Ñúcuán de ñahan jito viéhé, ní jicā tūhún ña Pedro: ¿A nsuú iin tēe scuáha jín tēe já íñí núu sūtú ñúcuán cúu nú? ncachí ña. Nsuú cúu ní, ncachí dē.

¹⁸ De ndá dē mozo jín ndá policía ñúcuán ní stáhn ndá dē ñuhún jín ticāyi, chí vijn sáhá. De íñí ndá dē násaā dē. De suni íñí Pedro, násaā dē jín ndá tēe ñúcuán.

Já ní stíchí sūtú cúñáhnú Jesús

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

¹⁹ De sūtú cúñáhnú ñúcuán ní stíchí dē Jesús ná tēe cúu ndá tēe já scuáha jín yā, jín ná tūhun cúu já stéhén yā.

²⁰ De ní ncāhān yā: Níní ní ncāhān ní núu íyó chitú nchiví, de ní jini ndihí nchiví. De níní ní stéhén ní tūhun ini ndá vehe ñi sinagoga jín ini templo cáhnú núu ndutútú ndiví táhán ó hebreo. De ní iin tūhun nduú ní ncāhān yuhú ní.

²¹ ¿De núcu jicā tūhún nú nduhú? Cātūhún nú ndá nchiví já ní jini tūhun ní ncāhān ní, de maá jì cachí nāsa ní ncāhān ní. Chí jíní ndá jì nāsa ní ncāhān ní.

²² De já ní ncāhān Jesús súcuan, de iin policía jito templo já íñí ñúcuán, ní ncani dē núu yā. De ní ncāhān dē jín yā: ¿A súcuan cáhān nú jín sūtú cúñáhnú, á naá cúu?

²³ De ní ncāhān Jesús: Tú ní ncāhān ní iin tūhun nēhén, de cachí ná tūhun nēhén cúu já ní ncāhān ní. Sochi tú nduú ní ncāhān ní iin tūhun nēhén, ¿de núcu cáni nú nduhú? ncachí yā.

²⁴ Ñúcuán de Anás já cúu sūtú cúñáhnú, ní ntají dē yā, núhni yā cuāhān yā núu Caifás, tēe cúu sūtú cúñáhnú cā.

Já ní ncachí tucu Pedro jáá nduú jíní dē yā

(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

²⁵ De juni súcuan cúu, de íñí Pedro násaā dē yúñhún. De ní ncāhān ndá jì jín dē: ¿A nsuú iin tēe scuáha jín tēe ñúcuán cúu nú?

De maá dē nduú ní ncáchī dē: Nsūú nduhū cúu, ncachī dē.

²⁶ Ñúcuán de iin mozo sūtū cūñáhnú já cúu táhán tēe já ní jehndē Pedro sōho, ní ncāhān jín dē: ¿A nsūú maá nú cúu já ní jinī ní jín dē inī huerto?

²⁷ De Pedro nduú ní ncáchī tucu dē. De ní ncana-ni lohló.

Jā ní ññi Jesús nūu Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5)

²⁸ Ñúcuán de ní nquee ndá dē jín Jesús inī vehe Caifás, de cuāhān dē jín yā palacio tēe nación Roma já cúu gobernador. De ja cuācunijín. De ndá nchivī hebreo nduú ní nquívī jī inī palacio, tácuu mā stívī jī ley jī já cáhān já má quívī jī inī vehe nchivī jáa nsūú hebreo cúu. Chi tú súcuán de mā cúu cuxíní jī vico pascua já coo quívī tēen.

²⁹ Ñúcuán de ní nquee Pilato, tēe cúu gobernador, ní ncāhān dē jín ndá jī: ¿Nā cuāchi cáhān ndá nú sīquī tēe yáhá?

³⁰ De ní ncāhān jī: Tú nsūú tēe nēhén cúu tēe yáhá, de mā quisiáha ndá sá dē nūu ní nīcu, ncachī jī.

³¹ De ní ncāhān Pilato: Cuáhān ndá maá nú jín dē, de sáhá ndāa nū sīquī dē jín ley já névāha ndá nú. De ní ncāhān ndá nchivī hebreo ñúcuán: Ndá saān nchivī hebreo, nduú ná permiso já cahnī sá ní iin nchivī.

³² Súcuán ní ncāhān ndá jī tácuu quee ndāa tūhun já ní ncachī Jesús já quívī yā ndahá ndá tēe Roma de cahnī dē yā yicā cruz.

³³ De ní ndīvi Pilato inī palacio, de ní ncana dē já ná quíjī Jesús. De ní jicā tūhún dē yā: ¿A maá nú cúu Rey nchivī hebreo, á naá cúu?

³⁴ De ní ncāhān Jesús jín dē: ¿A jicā tūhún nū nduhū já súcuán jáni inī maá nú, á já ní ncachī nchivī hebreo nūu nū?

³⁵ De ní ncāhān Pilato: Nsūú tēe hebreo cúu ní já cunī ní. Chi nchivī nación maá nú jín ndá sūtū cūñáhnú ní nchihī ndá dē ndóhó ndahá ní. ¿Nā cuá cúu já ní nsáhá nū túsáa? ncachī dē.

³⁶ De ní ncāhān Jesús: Nsūú já tátunī ní modo tá cúu nūu tátunī ndá rey ñayivī yáhá. Chi tú já nchivī ñayivī ní nsáhá já cúu ní rey, ñúcuán de ndá tēe níquín nduhū canaá dē tácuu mā quívī ní ndahá ndá táhán ní hebreo nícu. Sochi nsūú nchivī ñayivī yáhá cúu já tátunī ní nūu mitan, ncachī yā.

³⁷ Ñúcuán de ní ncāhān Pilato jín yā: ¿De á iin rey cúu nú já súcuán? De ní ncāhān Jesús: Rey cúu ní, tá cúu nūu cáhān nū. Ní nquijī ní ní ncacu ní inī ñayivī yáhá tácuu nacani ní tūhun ndāa. De ndācā nchivī já jétáhvī tūhun ndāa, chí níní jī tūhun cáhān ní, ncachī yā.

³⁸ De ní ncāhān Pilato: ¿Nāsa cunī ō ní iin cúu maá tūhun ndāa? ncachī dē.

Jā ní ncundaā já cuū yā

(Mt. 27.15-31; Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25)

De tá ní ncāhān dē tūhun yáhá, de ní nquee tucu dē nūu nchivī hebreo. De ní ncāhān dē jín jī: Nduú cuitī ná cuāchi níhín ní sīquī dē.

³⁹ De iyó costumbre ndá maá nú já vico pascua de siáa ní iin tēe yíhí vecāa nūu nū. ¿De á nduú cunī ndá nú já siáa ní Rey ndá nú nchivī hebreo? ncachī dē.

⁴⁰ Ñúcuán de ndivī jī ní ncana jee tucu jī: Mā siáa ní tēe jínā, chí Barrabás siáa ní, ncachī jī. De tēe cuñáhná cúu Barrabás.

19

¹ Ñúcuán de ní ncāhān Pilato já ná tíin ndá soldado Jesús, de canī dē yā jín cuarta ñii.

² De ní nsáhá ndá dē iin corona iñu, de ní nchuhun dē xīnī yā. De ní nchuhun dē yā iin sahma cuahá ndíhí já cúu sahma rey.

³ De ní jēcuñī dē nūu yā, de ní ncāhān sácá ndá dē: Nācā vāha rey cúu Rey nchivī hebreo. De ní ncani ndá dē nūu yā.

⁴ Ñúcuán de ní nquee Pilato incā vuelta, de ní ncāhān dē jín nchivī: Yáhá cūndehé nú já táva ní dē nūu ndá nú, tácuu cunī nū jáa nduú ná cuāchi níhín ní sīquī dē.

⁵ De ní nquee Jesús, ñúhún yā corona iñu jín sahma cuahá ndíhí ñúcuán. De ní ncāhān Pilato jín jī: Yáhá cūndehé ndá nú nūu dē.

⁶ De tá ní jinī ndá sūtū cūñáhnú jín ndá policía nūu yā, de ní ncana jee ndá dē: Cata caa ní dē yicā cruz, ná cúu dē. De ní ncāhān Pilato: Túsáa de natiin ndá maá nú dē de cahnī nū dē. Chi nduhū nduú ná cuāchi níhín ní sīquī dē.

⁷ De ní ncāhān ndá nchivī hebreo ñúcuán: Névāha ndá sá iin ley, de sīquī ley ñúcuán cánuú já cuū dē, chí sáhá dē maá dē já Sēhe Yāa Dios cúu dē.

⁸ De tá ní jinī Pilato tūhun yáhá, de víhí cā ní nchuhū dē.

⁹ De ní ndīvi tucu dē inī palacio, de ní jicā tūhún dē Jesús: ¿Ní jondē vāji nú? Sochi nduú ní ncāhān cuitī Jesús jín dē.

¹⁰ Ñúcuán de ní ncāhān Pilato jín yā: ¿Nūcu nduú cáhān nū já cáhān ní? ¿A nduú jinī nū já ndíso tíñú ní já cahnī ní ndóhó yicā cruz, de suni ndíso tíñú ní já siáa ní ndóhó quíhín nū?

¹¹ De ní ncāhān Jesús: Tú nduú ní nsáhá Yāa Dios já ndíso tíñú nú, de nduú ná cuá cuu sáhá nú sīquī ní. De já ñúcuán cúu já tēe já ní nquisiáha nduhū nūu nū, xēen cā coo cuāchi sīquī dē nsūú cā sīquī maá nú, ncachī yā.

¹² De sá de jondē hora ñúcuán de ndúcu ndéé Pilato já siáa dē yā. Sochi ndá nchivī hebreo chí cána jee jī: Tú siáa ní tēe jínā, túsáa de nduú cúu ní amigo rey Roma já ndácu tíñu. Chi ndācā tēe já sáhá dē rey maá dē, túsáa de cúu dē enemigo sīquī rey ñúcuán, ncachī jī.

¹³ De tá ní jini Pilato tūhun yáhá, de ní ndacu dē tiñu já ná quée Jesús iní vehe quiji yá. De ní jécundeē dē silla nū cúndaā tiñu, nūu maá-ni yūu ní jécáva, de lugar ñúcuán nání Gabata yuhú hebreo.

¹⁴ De cuacuu cahūxī ūu, de jañíni quívi ñúcuán quijéhé vico pascua. De ní ncāhān Pilato jín ndá nchiví hebreo: Yáhá íñí maá rey nū.

¹⁵ De ní ncana jee ji: Cata caa ní dē yīcā cruz, chí cánuu já cuu dē, ncachí ji. De ní ncāhān Pilato jín ji: ¿A já cata caa ní rey nū yīcā cruz, á naá cúu? De ní ncāhān ndá sūtū cúnáhnú: Nduu ná incá rey névāha ndá sá, chí maá-ni rey Roma já tátúní nūu sá.

¹⁶ Ñúcuán de Pilato ní nacuaáha dē yá nūu ndá ji já ná cúu yá yīcā cruz. De ní ntiin ji Jesús cuāhān ji jín yá.

Já ní jata caa ndá dē yá yīcā cruz

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43)

¹⁷ De ní nquee Jesús, ndiso yá cruz yá, cuāhān ndá dē jín yá iin lugar nūu nání Yiqui Xíní, de yuhú hebreo nání Gólgota.

¹⁸ De ñúcuán ní jata caa ndá dē yá yīcā cruz. De suni ní jata caa dē ūu tēe nūu ūu cā cruz, iin iin dē iin lado yá, de maá Jesús mǎhñū.

¹⁹ De suni ní ndacu Pilato já ná cúndeē tūhun xíní cruz yá, já cáhān: Tēe yáhá cúu Jesús ñuū Nazaret, Rey nchiví hebreo, cáchí.

²⁰ De cuāhā nchiví hebreo ní ncāhvi ji tūhun yáhá, chí maá ñatin yuhú ñuū cúu nūu ní jata caa dē yá. De tūhun yáhá yósó jín yuhú hebreo jín griego jín latín.

²¹ De ndá sūtū cúnáhnú nūu nchiví hebreo, ní ncāhān dē jín Pilato: Mǎ tēe ní já cúu dē Rey nchiví hebreo, chí sa tee ní já maá dē ní ncāhān já cúu dē Rey nchiví hebreo.

²² De ní ncāhān Pilato: Mǎ násāma ní já ní ntatúní ní já cundee.

²³ De ndá soldado ñúcuán, tá ní ncuu ní jata caa dē Jesús yīcā cruz, de ní nquehen dē sahma yá, de ní jehndē dē ní nduu cūmí parte, de iin iin parte ní ncuu iin iin soldado. De suni ní nquehen dē camisa yá. De camisa ñúcuán nduú ní nquicu, chí ní ncuu ní.

²⁴ De ní ncāhān ndá dē: Mǎ quéhndē ō, chí váha cá ná sáhá ó suerte síquí, de cundehé ó ní iin ó nīhín, ncachí dē. De súcuán ní nquee ndaā tūhun yósó nūu tutū íi jondē janahán já cáhān Jesús: Ní nquehen dē sahma ní cuu ndá maá dē. De ní nsáhá dē suerte síquí camisa ní. Cáchí tutū. Súcuán cúu já ní nsáhá ndá soldado ñúcuán.

²⁵ De ñatin nūu íyó cruz nūu ndíta caa Jesús íñí naná yá jín cūhū ña María ñasihi Cleofas, jín María ñuū Magdala.

²⁶ De ní ndehé Jesús nūu naná yá jín nūu tēe scuáha jín yá já mǎní cá yá jín, chí suni íñí dē ñúcuán. De ní ncāhān yá jín naná yá:

Naná, jondē mitan de maá dē nūcuíñí dē cuu dē sēhe ní.

²⁷ Sá de ní ncāhān yá jín tēe scuáha ñúcuán: Jondē mitan de cuu ña modo naná nū, ncachí yá. De jondē hora ñúcuán ní ncana dē ña já cundee ña vehe dē já coto dē ña.

Já ní jihí Jesús

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49)

²⁸ Ñúcuán de ní jini Jesús já ní jinu ndācá tiñu já cánuu cundoho yá. De tácuá quee ndaā tūhun cáhān tutū íi, de ní ncāhān yá: Yíchi ní ndute, ncachí yá.

²⁹ De ñúcuán íyó iin tündohó já ñúhún chitú vinagre íyá. De ní nchundaji ndá dē iin cáchí nūu vinagre ñúcuán, de ní ntee dē xíní iin ndahá ñutun hisopo, de ní ntee dē yuhú yá já coho yá.

³⁰ De tá ní jihí yá vinagre, de ní ncāhān yá: Já ní jinu, ncachí yá. De ní jēcuíta-ni xíní yá, de ní jihí yá-ni.

Já ní nquíní soldado lanza yīcā yá

³¹ De quívi téen coo vico pascua. De ndá tēe hebreo nduú cúní dē já cundita caa ndá ndiyi ñúcuán yīcā cruz quívi nátátú. Chí quívi nátátú já cúu vico pascua, íi ndasí cá nsúu cá ndá cá quívi nátátú. De ní ncāhān dē jín Pilato já ná ndácu dē já táhnú sihin ndá tēe ndíta caa, de ná cújiyo dē yīcā cruz.

³² De ní nquenda ndá soldado, de ní jáhnú dē sihin iin tēe já ndíta caa jín yá, de saá-ni incá dē.

³³ De tá ní nquenda ndá dē nūu Jesús, de ní jini dē já ní jihí yá. Já ñúcuán cúu jáá nduú ní jáhnú ndá dē sihin yá.

³⁴ Sochi iin soldado chí ní nquíní dē lanza yīcā yá, de ní nquee-ni níñí jín ndute.

³⁵ De nduhú já tēe tutū yáhá, ní jini ní já súcuán ní ncuu, de nácani ndaā ní tūhun nása ní ncuu. De jini ní já íyó ndaā tūhun cáhān ní, tácuá suni candíja ndá maá nū.

³⁶ Chí súcuán ní ncuu tácuá quee ndaā tūhun já cáhān tutū íi: Mǎ cáhnú dē ní iin yiquí yá, cáchí.

³⁷ De suni incá tūhun cáhān tutū íi: Iin quívi de cundehé ndá ji nūu Yáa já ní nquíní ji lanza, cáchí.

Já ní nchiyuhú dē Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

³⁸ De ní ncuu ndācá tiñu yáhá. De íyó iin tēe ñuū Arimatea já nání José, de cúu dē tēe cándíja Jesús. Sochi cándíja yuhú dē, chí yuhú dē táhān dē hebreo. De ní ncāhān ndáhní dē jín Pilato já ná cuáha dē tūhun já quehen dē yiquí cúu Jesús. De ní jēhe Pilato tūhun. Ñúcuán de cuāhān José, de ní snúu dē yiquí cúu Jesús.

³⁹ De suni ní nquenda Nicodemo, tēe já ní nquiji nūu Jesús iin jacuáa. De ndiso dē

tá òcò ùxi kilo sùja ùguā jā ní nsacā nuu jín yūcū áloe.

⁴⁰ De ndúu dē nī nquehen dē yiqui cúñu Jesús, de nī nchusúcūn dē jín tira sahma jā ní nguīvi yūcū jā jēhēn āsīn ñúcuán, tá cúu nū ñyó costumbre maá nchivi hebreo jā chūhū jī ndiŷi.

⁴¹ De ñatin nū ní jīhī Jesús ñyó iin huerto. De nū huerto ñúcuán ndēē iin yavī jā ní ncaān jeé yicā iin cava, nū ncháha ca quiyuhū ndiŷi.

⁴² De ñúcuán nī nchiyuhū ndá dē Jesús, chí ñyó ñatin yavī ndiŷi ñúcuán. Chí ja ñatin quijéhe quivī nátatú dē jā cúu dē nchivi hebreo, de cáhān ley jā má cúu chiyuhū dē ndiŷi tá quijéhe quivī ñúcuán.

20

Jā ní natecū Jesús

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

¹ De jānehēn quivī domingo nī nguenda María ñuū Magdala nū ní nchiyuhū Jesús, de cáta yīneē cā. De nī jīnī ña jā ní ncujiyo yūū jā ndāsī yuhū yavī ndiŷi.

² Ñúcuán de jīnu ña cuāhān ña nū Simón Pedro jín nū incā tēe scuáha jā ní ñyó mānī cā Jesús jín. De nī ncāhān ña jín dē: Nī ntavā ndá dē Jētohō ò nū nī nchiyuhū yā, de nduú jīnī ò ní cúu nū nī jēchūhun dē yā, ncachī ña.

³ De nī nquee Pedro jín incā tēe ñúcuán, cuāhān ndúu dē cuāndehé dē yavī ndiŷi.

⁴ De jīnu iin ncaá ndúu dē. De incā tēe scuáha ñúcuán, nihīn cā nī jīnu dē nsúu cā Pedro. De xihna cā dē nī nguenda yavī ndiŷi.

⁵ De nī jaquīn nū dē, nī ndehé dē inī yavī. De nī jīnī dē jā ndá tira sahma cáa maá-nī cā. Sochī nduú ní nguīvi dē.

⁶ De sá dē nī nguenda Simón Pedro jā níquīn dē vāji dē. De nī nguīvi dē nū ní nchiyuhū Jesús. De suni nī jīnī dē jā tira sahma cáa maá-nī cā.

⁷ De nī jīnī dē sahma jā nī ñusúcūn xīnī Jesús, nduú cáa jín tira sahma, chí nī natuū de cáa síin.

⁸ Ñúcuán de suni nī nguīvi incā tēe scuáha jā nī nguenda xihna cā nū nī nchiyuhū yā. De nī jīnī dē nāsa ñyó, de nī ncandija dē jā ní natecū yā.

⁹ Chí tá ncháha ca quenda dē yavī ndiŷi, de nduú ní jicūhun inī dē tūhun cáhān tutū īī, jā cánuu natecū yā tá ja nī jīhī yā.

¹⁰ Ñúcuán de ndúu tēe scuáha ñúcuán, cuānohōn dē vehe dē.

Jā ní nenda yā nū María ñuū Magdala

(Mr. 16.9-11)

¹¹ De María íñī ña jácu ña nū ní nchiyuhū yā. De junī jácu ña, de nī jaquīn nū ña, nī ndehé ña inī yavī ndiŷi.

¹² De nī jīnī ña ūū ángel, ñúhún yā sahma cuijín. De iin yā ndēē ichi xīnī, de incā yā

ndēē ichi nū jéhē nū ní ncāa yiqui cúñu Jesús.

¹³ De nī ncāhān yā jín ña: Tíhī, ¿nūcu jácu nú? De nī ncāhān ña: Nī ntavā ndá dē Jētohō sá, de nduú jīnī sá ní cúu nū ní jēchūhun dē yā.

¹⁴ De tá nī ncāhān ña sūcuán, de nī ndicó cóto ña, de nī jīnī ña nū Jesús jā íñī yā ñúcuán. Sochī nduú ní nácuñi ña jā maá yā cúu.

¹⁵ De nī ncāhān yā jín ña: Tíhī, ¿nūcu jácu nú? ¿Nī iin nánducú nú? ncachī yā. De maá ña jāni inī ña jā tēe jito huerto cúu yā. De nī ncāhān ña jín yā: Señor, de tú maá nī ní nsáhá jīyo ní yā, de cachī ní ní cúu nū ní nchuhun ní yā, de ná quínāquēhen sá yā, ncachī ña.

¹⁶ De nī ncāhān Jesús jín ña: María, ncachī yā. De tá nī ncāhān yā sūcuán, de nī nacunī ña yā, de nī ndicó cóto ña, de nī ncāhān ña jín yuhū hebreo: Rabonī, ncachī ña. De tūhun ñúcuán cáhān: Maestro.

¹⁷ De nī ncāhān Jesús jín ña: Mā quēhé nū nduhū, chí ncháha ca ndaa nī quínohōn ní nū Tatá nī. De cuāhān nū ndá hermano nī, tēe nī scuáha jín nī, de cachī nū nū dē jā ndaa nī quínohōn ní nū Tatá nī, jā suni Tatá ndá máa nū cúu. De cúu yā Yāa Dios maá nī jín Yāa Dios ndá máa nū, ncachī yā.

¹⁸ Ñúcuán de María ñuū Magdala, cuāhān ña, de nī ncachī tūhun ña nū ndá tēe scuáha jā ní jīnī ña nū maá Jētohō ò jín jā ní ncāhān yā ndá tūhun yáhá jín ña.

Jā ní nenda yā nū ndá tēe scuáha jín yā

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

¹⁹ De jā nī ncuāa maá quivī domingo ñúcuán, de íñī tútu ndá tēe scuáha inī iin vehe. De ndāsī viéhé, chí yúhū ndá dē ndá táhān dē hebreo jā cunī ūhvī jī dē. De nī nguenda-nī Jesús, nī jēcuñī yā māhñú ndá dē, visó ndāsī viéhé, de nī ncāhān yā jín dē: Coó ndēē coo sīi inī ndá nū, ncachī yā.

²⁰ De tá nī ncāhān yā sūcuán, de nī stéhēn yā ndahá yā jín yicā yā nū ndá tēe scuáha. De nī ncusīi inī ndá dē jā ní jīnī dē nū maá Jētohō ò.

²¹ Ñúcuán de nī ncāhān tucu Jesús: Coó ndēē coo sīi inī ndá nū. De tá cúu nū ní ntajī Tatá nī nduhū inī ñayivī, suni sūcuán tajī nī ndá ndóhó nacani nū tūhun ní nū nchivī, ncachī yā.

²² Ñúcuán de nī ntivī táchī yā nū ndá dē. De nī ncāhān yā: Mitān de nī nīhīn ndá nū Espīritu Santo.

²³ De ndácā nchivī jā cune cáhnú inī nū nū cuáchi jī, túsáa de coo tūhun cáhnú inī nū cuáchi jī. De tú mā cúne cáhnú inī nū nū cuáchi jī, de mā cóo tūhun cáhnú inī nū cuáchi jī, ncachī yā.

Jā ní nenda yā nū Tomás

²⁴De Tomás, tēe jā nī ncacu cuatī, iin táhān jā úxī ūū tēe scuáha jín yā, nduú ní íyo dē quíwī jā ní nenda nijín Jesús nūū ndá cā tēe scuáha.

²⁵Ŋúcuán de sava cā ndá tēe scuáha, nī ncāhān dē jín Tomás: Nī jini ndá nī nūū maá Jētoho ō. De nī ncāhān Tomás: Tú mā cūnī nī nūū ní ntacuehé ndahá yā nī nsáhā ndūyu cāa, de tú mā chíhī nī xīnī ndahá nī nūū ní nchihī ndūyu cāa, de tú mā chíhī nī ndahá nī yīcā yā, de mā cándija cuitī nī, ncachī dē.

²⁶De nūū únā quíwī, de ndá tēe scuáha íyó tutú tucu dē inī iin vehe. De íyó Tomás jín dē. Ŋúcuán de nī nquenda tucu Jesús, nī jēcūfī yā māhñú ndá dē, visó ndási viéhé. De nī ncāhān yā jín dē: Coó ndeé coo sīi inī ndá nú.

²⁷De nī ncāhān yā-ni jín Tomás: Chíhī xīnī ndahá nú inī ndahá ní yáhá de cunī nū. De chíhī nú ndahá nú yīcā nī nūū ní ntacuehé. De mā cānī síquī cā inī nū, chí sa cándija nú, ncachī yā.

²⁸Ŋúcuán de nī ncāhān Tomás jín yā: Aī, Jētoho maá sá jín Yāa Dios maá sá cúu nī, ncachī dē.

²⁹De nī ncāhān Jesús jín dē: Tomás, jondē nī jini nū nduhū, de nī ncandija nú. De nācā ndetū ndá nchivī jā cándija jī nduhū visó nduú ní jini jī nduhū, ncachī yā.

Nājēhē nī ntee Juan libro yáhá

³⁰De suni nī nsáhá Jesús cuáhā cā tiñū nāhnú jā ní stéhēn yā poder yā nūū ndá tēe scuáha jín yā, jāa nduú yósó nūū tutú yáhá.

³¹Sochī ndá tiñū yáhá nī ntee nī tácuca cándija ndá nú jā Jesús cúu Cristo, maá Sēhe Yāa Dios. De jā cándija nú yā, de cutecū nū ní cānī sáhā yā.

21

Jā ní nenda yā nūū ūjā tēe scuáha jín yā

¹De nī ncuu jacū quíwī, de incā vuelta nī nenda Jesús nūū ndá tēe scuáha jín yā, jā íyó dē yuhú mar Tiberias. De súcuán cúu jā ní stéhēn yā maá yā nūū dē:

²Íyó tutú Simón Pedro, jín Tomás, tēe nī ncacu cuatī, jín Natanael, tēe űuū Caná ndānūū Galilea, jín nduú sēhe Zebedeo, jín ūū cā tēe scuáha.

³De nī ncāhān Simón Pedro jín ndá dē: Ná quítin nī tiacá. De nī ncāhān ndá dē: Suni cōhōn jín nū. De cuáhān ndá dē, de nī nquíwī dē iin barco. Sochī nduú ní nīhīn cuitī ndá dē tī jacuáa űúcuán.

⁴De tá cuācunijín, de íñī Jesús yuhú mar. Sochī ndá tēe scuáha, nduú ní nācunī dē jā maá yā cúu.

⁵Ŋúcuán de nī ncāhān yā jín ndá dē: Lílū, zá nī nīhīn ndá nú tiacá cājī ō? Nduú cuitī, ncachī ndá dē.

⁶Ŋúcuán de nī ncāhān yā jín dē: Chuhun űunu nū ichi lado cuáhā barco, de nīhīn nū

tī. De nī nchuhun ndá dē űunu, de nduú cā ní ncuu cuitī natavā dē, jā ní nquíwī cuáhā ndási tiacá.

⁷Ŋúcuán de tēe scuáha jā mānī cā Jesús jín, nī ncāhān dē jín Pedro: Maá Jētoho ō cúu tēe jā nī ncāhān ō jín, ncachī dē. De tá nī jini Simón Pedro jā maá Jētoho ō cúu, de nī nūcūhun dē sahma dē, chí nī ntavā dē jā sátiñū dē. De nī ndava dē-ni nūū mar, cuáhān dē nūū yā.

⁸De ndá cā tēe scuáha űúcuán, vājī dē jín barco yuhú ndúté, stáa dē űunu űúhūn chitú tiacá. Chí nduú jicá íyó dē jín űuhun yíchī, chí tá ciento-nī metro cúu.

⁹De tá nī nquee ndá dē inī barco, de nī jini dē jā nduhā tīcāyī űuhūn, de cáa stāa jín iin tiacá jā ní nchohō.

¹⁰De nī ncāhān Jesús jín ndá dē: Cuáqēhen ndá nú jacū tiacá jā cáta ntiin nú, ná scásūn ō, ncachī yā.

¹¹De nī nquíwī Simón Pedro inī barco, de nī stáa dē űunu, nī nquenda dē jín nūū űuhun yíchī. De űúhūn chitú tiacá nāhnú, iin ciento ūū xico ūxī ūnī tī cúu. De visó iin súcuán tī űúhūn, de nduú ní ntēhndē űunu.

¹²De nī ncāhān Jesús jín ndá dē: Nehēn ndá nú ná cājī ō stāa. De nī iin ndá tēe scuáha űúcuán nduú ní ncūndeé inī dē jā cātūhūn dē yā tú ní iin cúu yā. Chí jā jini ndá dē jā maá Jētoho ō cúu yā.

¹³De nī ntandēe Jesús yuhú űúhūn, de nī nquehen yā stāa, de nī jēhe yā nūū ndá dē, de saá-ni tiacá.

¹⁴Yáhá cúu vuelta ūnī jā ní nenda Jesús nūū ndá tēe scuáha jín yā, tá ní natecū yā.

Jā ní natúhūn Jesús jín Simón Pedro

¹⁵De tá nī ncuu nī nchasi inī dē, de Jesús nī jicā tūhūn yā Simón Pedro: Simón sēhe Jonás, zá mānī cā nū jín nī nsuū cā ndá cā tēe yáhá? De nī ncāhān dē: Señor, ja jini ní jā mānī sá jín ní. De nī ncāhān yā jín dē: Túsaá de coto nú ndá nchivī cúu tá cúu tīcāchī lúli nī, ncachī yā.

¹⁶De nī jicā tūhūn yā dē vuelta ūū: Simón sēhe Jonás, zá mānī nū jín nī? De nī ncāhān dē jín yā: Ja jini ní jā mānī sá jín ní. De nī ncāhān yā: Coto nú ndá nchivī cúu tá cúu tīcāchī nī túsaá.

¹⁷De nī jicā tūhūn tucu yā dē vuelta ūnī: Simón sēhe Jonás, zá mānī nū jín nī? De nī ncucuécā inī Pedro jā ní jicā tūhūn yā dē vuelta ūnī tú mānī dē jín yā. De nī ncāhān dē: Maá ní jini ní ndihī, de jini ní jā mānī sá jín ní, Señor. De nī ncāhān yā: Túsaá de coto nú ndá nchivī cúu tá cúu tīcāchī nī.

¹⁸De jāndāa cáhān nī jín nū jā jondē tá suchī nú de nī nquehen maá nú sahma nú, de nī jica nú ní jondē nī ncuu inī maá nú. Sochī tá yii nú, de nsuū jā cúu inī maá nú, chí incā nchivī cueca jī ndóhó nūū nduú cúu inī

nū quihīn nū, de scāā nū ndūū ndahá nū jā cuū nū.

¹⁹ Tūhun yáhá nī ncāhān yā jā ní stéhēn yā jā cundita caa dē yicā cruz cuū dē, de jā súcuán cuetáhvi dē cúu jā stéhēn dē jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios. Nūcuán de nī ncāhān cā yā: Cuniquīn nduhū jā sáhá nū tiñu nī ndacu nī nūū nū, ncachī yā.

Tūhun tēe scuáha jā mānī cā yā jíin

²⁰ De nī jicó cóto Pedro, de nī jini dē nūū tēe scuáha jā mānī cā Jesús jíin, níquīn dē vāji dē yātā. Tēe nūcuán cúu jā ní ndeē xiín Jesús tá nī ncuxíní ndá dē jíin yā, de nī jicā tūhún dē yā: Señor, ¿nī iin dē cúu jā nastúu dē níhín?

²¹ De jā nī jini Pedro nūū tēe nūcuán, de nī jicā tūhún dē Jesús: Señor, ¿de tēe yáhá, nāsa coo dē?

²² De nī ncāhān Jesús: Tú cúni nī jā cutecū dē jondē quivī nenda nī, de ndóhó mā cúndihvi inī nū. Maá nū chí cuniquīn nū nduhū jā sáhá nū tiñu nī ndacu nī nūū nū, ncachī yā.

²³ Nūcuán de tūhun yáhá nī jītē nuu nūū ndācá hermano, jā tēe scuáha nūcuán mā cúu dē. Sochī nduú ní ncāhān Jesús jā má cúu dē, chí sa nī ncāhān yā: Tú cúni nī jā cutecū dē jondē quivī nenda nī, de ndóhó mā cúndihvi inī nū.

²⁴ De tēe scuáha nūcuán jā mānī cā Jesús jíin, suu cúu nduhū jā nācani tūhun ndācá tiñu yáhá, de suu nī tēe ndācá tūhun yáhá. De jíiní ndá nū jā íyó ndāā tūhun nācani nī.

²⁵ De suni íyó cuāhā ndasí cā tiñu jā ní nsáhá Jesús. De tú tee ó tá iin tá iin, de mā quēndá níñayiví jā cuhun tutū jā cosō tūhun nūcuán, jáni inī nī. De nī ncuu. Amén.

TIÑU JA NI NSAHA NDA TEE APOSTOL

Jā ní nqee yuhú yā jā quiji Espíritu Santo

¹ Señor Teófilo, nūū tūtú jā ní ntee sá jā xíhna ñúhún, ní ntee sá ndácá tiñu jā ní nsáhá Jesús jín ndácá tūhun jā ní stéhén yā jondé quívi jā ní nquijéhé yā sáhá yā

² jín jondé quívi jā ní ndaa yā cuānohón yā andiví. De tá ncháha ca ndaa yā quihín yā de quívi ñúcuán de ní nsáhá Espíritu Santo jā ní ndacu Jesús nūū ndá apóstol jā ní nacāji yā.

³ De tá ní jínu ní ndoho yā ní jihí yā, de sá de ní nenda yā tēcú yā nūū ndá tē ñúcuán, de quéhén vuelta ní jini ndá dē jā tēcú ndija yā. Chi ũū xico quívi ní stéhén nijín yā maá yā nūū ndá dē, de ní ncāhán yā jín ndá dē nása tátúni Yāa Dios.

⁴ De juni iyó tūtú ndá dē de ní ncāhán yā: Mā quée ndá nú ciudad Jerusalén, chí cundetu nú jondé quiji Espíritu Santo jā ní nqee yuhú maá Tatá ní Yāa Dios. De ja ní jini ndá nú jā súcuán ní ncāhán ní jín nú, ncachí yā.

⁵ De Juan chí jándáa jā ndute-ni ní scuéndutē dē nchiví. De ndá ndóhó chí jacū-ni cá quívi de cuāha ní Espíritu Santo cundee iní ndá nú, de ñúcuán cúu modo jā scuéndutē ní ndá nú, ncachí yā.

*Jā ní ndaa Jesús cuānohón yā andiví
(Mr. 16.19-20; Lc. 24.50-53)*

⁶ Ñúcuán de ndá apóstol jā ní ndutútú dē nūū Jesús, ní jicá tūhún dē yā: Señor, ¿á jondé mitan de nasáhá ñáhnú ní nchiví nación maá ó Israel jā tátúni nūū nación maá ó, á naá cúu? ncachí dē.

⁷ De ní ncāhán yā: Mā cúu cuní nū quívi á cuiyā jā ní jani maá Tatá ní, chí mátúhún maá yā-ni cúu Yāa jā cúñáhnú ndasí jā cuu sáhá ndáa vāha síquí ndácá tiñu yáhá.

⁸ Sochi tá jā ní nquíví Espíritu Santo iní ánó nū, sá dē ñihín nū poder yā, de nacaní nū tūhun ní nūū ndá nchiví ciudad Jerusalén jín ní Judea jín ní Samaria jín jondé ní cáhnú ñayiví, ncachí yā jín ndá dē.

⁹ De tá ní ncuu ní ncāhán yā ndácá tūhun yáhá, de juni ndéhé ndá dē de ní ndaa yā-ni cuānohón yā andiví. De ní nquiji-ni iin vicó, de ní jasí-ni nūū cuāhán yā, de nduú cá ní jini ndá dē yā.

¹⁰ De juni ndéhé ndá dē andiví nūū ní ndaa yā cuāhán yā, de ní nquenda-ni ũū ángel yā jā ñúhún yā sahna cuijín de cáá yā tá cáá tē. De ní jécuiñi ndee yā xiín ndá dē.

¹¹ De ní ncāhán yā jín ndá dē: Ndá ndóhó tē Galilea, ¿nūcu ndéhé ndá nú ichi andiví? Chí Yāa Dios ní nacueca yā maá Jesús cuānohón yā andiví, de suni súcuán ndiji

tucu yā tá cúu nūū ndéhé ndá nú mitan jā cuāhán yā, ncachí nduú ángel.

Jā ní nacāji ndá dē Matías jā nūcuñi yúnúu Judas

(Mt. 27.3-10)

¹² Ñúcuán de ní nuu ndá dē lómó jā nání Olivos cuānohón ndá dē ciudad Jerusalén. De ñatin-ni iyó lómó ñúcuán jín Jerusalén, chí née tá iin kilómetro, jā cúu medida jā cáhán ley tá cuu caca nchiví quívi nátatú.

¹³ De ní nenda ndá dē ciudad, de ní ndaa ndá dē cuarto xini véhé nūū ndée nūū dē. De cúu ndá dē Pedro jín Jacobo jín Juan jín Andrés jín Felipe jín Tomás jín Bartolomé jín Mateo jín Jacobo sēhe Alfeo, jín Simón táhán grupo jā nání cananista, jín Judas ñani Jacobo.

¹⁴ De níni ndutútú inuú ndá dē jín ndá ñani Jesús, jín María jā cúu naná yā, jín ndá cá ñahan, de inuú-ni jicán táhvi ndá dē.

¹⁵ De iin quívi de ní nacuiñi Pedro nūū ndá hermano cándija. De iyó tá ciento ócō nchiví jā ní ndutútú. De ní ncāhán dē:

¹⁶ Mitan de cáchi tūhun ní, hermano, jā níni ní nqee ndaa tūhun jā yósō nūū tutú iijā ní ncāhán David jondé janahán ní nsáhá Espíritu Santo. De tūhun ñúcuán cúu tūhun Judas, tē jā ní nchosō nūū nūū ndá tē jā ní ntiin Jesús.

¹⁷ De Judas chí suni táhán ó ní ncuu dē nícu, de ní nchindee táhán ó jín dē síquí tiñu jā ní jani yā yóhó.

¹⁸ De ní jeen dē ñuhun jín xúhún jā ní ñihín dē síquí tiñu néhén jā ní nsáhá dē. De ní nincava ndeyi dē, de ní ncāhndi-ni chíjin dē, de ní jite-ni jiti dē.

¹⁹ De ní jite nuu-ni tūhun yáhá nūū ndácá nchiví Jerusalén. De jā suu cúu jā ní scúnani ndá jí ñuhun ñúcuán Acéldama yuhú maá jí, jā cáhán: Ñuhun jā cúu Ñuhun Níñi.

²⁰ Chí súcuán cáhán nūū tutú Salmo síquí Judas:

Vehe dē, ná quéndōo súcuán-ni,
de ní iin mā cundeē cá vehe ñúcuán.

De suni cáhán:

Tiñu jā ní ndiso dē ná nácuiso incá tē. Cáchi.

²¹ Túsaá de cúni jā nacāji ó iin tē māñú ndá tē jā ní jica ó jín ní tiempo tá ní jica maá Jēthōh ó Jesús jín ó.

²² De ná nacāji ó iin tē jā ní jica jín ó jondé quívi jā ní scuéndutē Juan yā, de jondé quívi jā ní ndaa yā cuānohón yā andiví. De ná nūcuñi dē cuu dē testigo jín ndácá ó jā ní natecú yā, ncachí Pedro.

²³ De ní nacāji ndá dē ũū tē jā cúu Matías jín José jā nání Barsabás, de suni nání dē Justo.

²⁴ De ní jicán táhvi ndá nchiví cándija: Tatá Yāa Dios, maá ní chí jini ní nása iyó ánó ndá

nchiví. Túsaa de já ndúú tēe yáhá, stéhēn ní ní tēe cúu já ní nacáji ní.

²⁵ De cuiso tíñú dē já cuu dē apóstol. De nacuiso dē tíñu já ní sndóo Judas, chí ní nsáhá dē cuáchí, de cuahān dē maá lugar xēēn nūú cánuú quihín dē, ncachí ndá dē.

²⁶ Ñúcuán de ní ntavā ndá dē suerte ndúú tēe ñúcuán. De ní nquee suerte Matías, de ní ncuu dē iin táhán ndihúxí iin cá apóstol.

2

Já ní nquiji Espiritu Santo

¹ De quívi vico Pentecostés ní íyo tútú ndá nchiví cándija ciudad Jerusalén.

² De sanaā-ni de ní nihin andiví modo já yíhí ndasi táchí. De ndá nchiví já ndéē iní vehe, ní jini ndá ji já nihin.

³ De ní jini ndá ji modo yáñuhūn, de ní ncuuín jacū jacū ní jēcōo xíní iin iin ji.

⁴ De ndacá ji ní nchitú iní ji jín Espiritu Santo. De ní nquijéhé ndá ji cáhān ji sín sín yuhú, nása ní stéhēn maá Espiritu Santo já cáhān iin iin ji.

⁵ De Jerusalén íyó ndá nchiví hebreo já chíñuhūn nūú Yāa Dios já ní nquiji ndá ji ndacá nación ní cáhnú ñayívi.

⁶ De já ní nihin súcuán de ní ncutútú cuahā nchiví ñúcuán. De ní ncunehén iní ndá ji, chí iin iin ji ní jini ji já ndá tēe já ní nihin Espiritu Santo cáhān yuhú ñúú ndá nchiví já vají jícá.

⁷ De ní nsáhvi iní ndá ji ní jini ji, de ní ncāhān ji: ¿A nsúú tēe Galilea cúu ndacá tēe yáhá já cáhān ndá dē yuhú ñúú ō, á naá cúu?

⁸ ¿De nása cúu túsaa? Chí tá iin tá iin ō níni ō já cáhān ndá dē yuhú ñúú ō já ní ncacu ō jín.

⁹ Chí vají sava ō jondē región Partia jín Media jín Elam. De sava ō vají ō jondē región Mesopotamia jín Judea jín Capadocia jín Ponto jín Asia.

¹⁰ De suni jondē región Frigia jín Panfilia jín Egipto jín ndacá ndáñúú Africa já íyó incā lado ñúú Cirene vají sava ō. De sava cá ō vají ō jondē ciudad Roma, de ndéē nūú ō yáhá mitan. De maá ō já vají ō ciudad Roma, de sava ō cúu nchiví hebreo de sava ō cúu incā nchiví já ní ncandíja ley nchiví hebreo.

¹¹ De suni sava cá ō vají ō región Creta jín Arabia. De níni ndacá ō já yuhú ñúú ō nacani ndá tēe yáhá ndacá tíñu ñáhnú nása ní nsáhá Yāa Dios, ncachí ndá ji.

¹² De ndacá ji sáhvi ndasi iní ji de cūnehén iní ji ndéhé ji. De nátuhún ndá ji jín táhán ji: ¿De nása cúu cáhān ndá dē ndá ñúcuán túsaa? ncachí ji.

¹³ De sava cá ji ní ncāhān yíchí ji jín táhán ji: Nduú chí já jini ndá dē, ncachí ji.

Tūhun já ní nacani Pedro nūú nchiví

¹⁴ Ñúcuán de ní nacuiñi Pedro jín ndihúxí iin cá apóstol. De ní ncāhān jee dē jín ndá nchiví: Ndá ní táhán maá ō hebreo jín ndá

ní nchiví Jerusalén, tūhun yáhá chuhun iní ndá ní de cunini váha ndá ní tūhun já cáhān sá.

¹⁵ Chí ndá sáán, nsúú já jini ndá sá tá cúu nūú jáni iní ndá ní. Chí nsúú hora já jini nchiví cúu, chí cáta cahíin jānehēn cúu.

¹⁶ Chí sa tíñu yáhá cúu já squíncuu tá cúu nūú ní ncāhān Joel, tēe ní nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán. Chí súcuán ní ncāhān dē:

¹⁷ Cáchí Yāa Dios: Ndá quívi sándihí de tetíñú ní Espiritu ní cuēē nūú ndacá nchiví.

De sēhe yíi nūú jín sēhe síhí nū, nacani ndá ji tūhun ní.

De ndá tēe suchí, chí sáhá ní já scóto nūú ji, de ndá tēe ñáhnú, chí scóto jáni nūú dē.

¹⁸ De jándāa chí ndá quívi ñúcuán de cuāha váha ní Espiritu ní nūú ndá mozo ní, cúu tēe cúu ñahan,

de nacani ndá ji tūhun ní.

¹⁹ De sáhá ní tíñu ñáhnú ichi andiví já sáhvi iní nchiví cuní ji,

de suni sáhá ní seña iní ñayívi de cuní nchiví já cúñáhnú ní,

chí coo níñi jín ñuhūn jín ñuhmā modo vícō.

²⁰ De ncandíi chí cutuún de mā cútūu cá, de yōo cucuáhá modo níñi.

De ñúcuán de quenda quívi já nenda maá Jētoho ndá nūú Jesús.

De cuní ndacá nchiví já quívi cáhnú cuu quívi ñúcuán.

²¹ De ndacá nchiví já cáhān ndáhvi ji jín yā, chí scácu yā ji, ncachí Yāa Dios.

Ncachí Joel jondē janahán.

²² De ní ncāhān cá Pedro: Mitan de ndá ní nchiví nación maá ō Israel, cunini ní já cáhān sá tūhun Jesús, tēe ñúú Nazaret. Chí maá Yāa Dios ní jēhe yā poder yā nūú Jesús já ní nsáhá yā ndá tíñu ñáhnú mähñú ndá ní jín tíñu já stéhēn já íyó poder yā, jín tíñu já sáhvi iní nchiví sáhá, tá cúu nūú ní jini ndá ní já súcuán ní ncuu. Súcuán ní stéhēn Yāa Dios nūú ō já maá yā ní ntetíñú Jesús.

²³ Sochi ní ttiin ndá ní yā, de ní nasiáha ndá ní yā ndahá ndá tēe nehén. De ní jahñí ndá dē yā yíca cruz ní nsáhá ndá ní. De ja ní jini Yāa Dios já súcuán sáhá ndá ní, chí ja ní nsáhá ndāa yā já súcuán coo.

²⁴ Sochi ní nastecū Yāa Dios Jesús, de nduú ní ncúu cá yā ndíyi, chí tūndóhó xēēn já jíhí nchiví, nduú cá ní ncúu sáhá jín yā.

²⁵ Chí jondē janahán de ní ntee rey David tūhun nása cáhān Jesús jín Yāa Dios: Jētoho sá, jini sá já ní cání íyó ní jín sá.

Chí íyó ní lado cuáhá sá já chíndēé ní sáán, tácuu mā cúyuhú sá.

²⁶ Já ñúcuán cúu já cúsi iní sá, de cáhān sīi sá. De suni ñuhūn iní sá já nastecū maá ní yiqui cúñu sá.

²⁷ Chí mā squéndōo ní ánō sá nūú íyó ánō ndá ndíyi,

de ni mā cuáha ní tūhun jā tēhyū sá, chi sáhá sá tiñu jā cūni maá ní de iyó māni ní jín sán.

²⁸ Ní stēhēn ní nūū sá nāsa natecū sá de sáhá ní jā cusii ndasí iní sá siqūi jā cundee sá jín ní ní cání.

Cachī Jesús, ncachī David jondē janahán.

²⁹ Ndá ní amigo, ná cáchi cāji sá nūū ndá ní tūhun tatá ō David, tēe ní ncuñáhnú jondē janahán, chi nduú ní ncāhān dē ndá tūhun yáhá siqūi maá dē. Chi ní jīhī dē, de ní jiquiyuhū dē. De jínī ō nūū yiyuhū dē jondē mitan.

³⁰ Chi ní ncuu dē tēe ní nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán. De ní jīni dē jā ní ncāhān téyí yā jín dē jā chíjin tatá maá dē quiji Cristo, de cundee yā tatūni yā nūū mesa dē tá-ni ní ntatūni maá dē jā ní ncuu dē rey.

³¹ Jondē tá ncháha ca quiji Cristo, de ja ní jīni dē jā cuū yā de natecū yā. De ní ncachī dē jā má quéndōo áno yā nūū iyó áno ndá ndiyi, de juni yiqui cuū yā mā téhyū.

³² Chi Yāa Dios ní nastécū yā Jesús, de ndá maá sá cuu testigo jā sūcuán ní ncuu jā ní natecū yā.

³³ De ní nduñáhnú tucu yā ní nsáhá Yāa Dios jín poder yā. De ní jēhe Tatá yā Yāa Dios tūhun jā tetiñú Jesús Espiritu Santo, chi sūcuán ní nquee yuhú yā jā sáhá yā. De suu Espiritu Santo sūcuán cuu jā sáhá ndacá jā ndéhé ndá ní de níni ní mitan.

³⁴ De David nsūū tūhun maá dē cuu jā ní ncāhān dē, chi nduú ní ndaa yiqui cuū dē andiví. Chi sa tūhun Jesús ní ncāhān dē jā cáhān sūcuán:

Maá Jētohō ō Yāa Dios ní ncāhān yā jín Jētohō ní, Yāa jā quiji:

Cundee nū lado cuáhá ní nūū cuñáhnú nú,

³⁵ de ná sáhá ní jā candeē nū poder ndacá jā jínī ūhvī ndóhó, ncachī Yāa Dios jín Cristo.

Ncachī David.

³⁶ Túsaa de ndacá ní jā cuu ō tatá Israel, ná cūni ndaa ní jā visó ní jahní ndá ní yā yicá cruz, sochi Yāa Dios ní jani yā maá Jesús jā cuu yā Jētohō ō de suni cuu yā Cristo, Yāa jā scácu yóhó, ncachī Pedro jín nchiví.

³⁷ De sūcuán ní jīni ndá jí tūhun yáhá, de ní ntahúhvī iní ndá jí. De ní ncāhān ndá jí jín Pedro jín ndá cá apóstol: Ndá ní amigo, cachī ní znāsa sáhá ndá sá túsaa? ncachī jí.

³⁸ De ní ncāhān Pedro: Nacani iní ndá ní jā sndóo ní cuáchi ní, de cuenduté ndá ní jā ní ncandija ní Jesucristo, tácu cune cáhnú iní Yāa Dios nūū cuáchi ní. De nūcuán de taji yā Espiritu Santo yā cundee iní áno ndá ní.

³⁹ Chi sūcuán ní nquee yuhú maá Tātā Yāa Dios nūū ndá maá ō jín nūū séhe ō jín nūū ndá nchiví ndá cá nación, nā-ni nchiví cana yā jā candija jí.

⁴⁰ De cuáhā cá tūhun ní ncāhān cāji Pedro jā sndihví iní dē ndá jí: Nducú ndéé ndá ní jā ná cácu ní, chi ndá nchiví sáhá tiñu néhēn chi tñū táhvī jí, ncachī dē.

⁴¹ Nūcuán de sava jí ní jetáhví jí tūhun jā ní ncāhān dē, de ní jenduté ndá jí. De quiví nūcuán ní ncucuahā cá nchiví cándija, chi ní ncuu tá ūni cá mil jí.

⁴² De iní nihin ndá jí siqūi tūhun jā stēhēn ndá apóstol, de iyó nūncuūn ndá jí, de jicān táhvī ndá jí. De yáji cáhnú ndá jí stātíla tá cuu nūū ní stēhēn maá Jētohō ō jā nūcūhun iní ō yā.

Nāsa ní iyo ndá nchiví jā ní ncandija jā xihna nūhún

⁴³ De ndihí nchiví sáhvi iní jí de yuhú jí. Chi ní nsáhá ndá apóstol cuáhā tiñu nāhnú jā stēhēn jā cuñáhnú yā.

⁴⁴ De inuú-ni ní iyo ndá nchiví cándija, de ndacá ndatíñú jā névāha jí cuu cáhnú ndá jí-ni.

⁴⁵ De ní yicó ndá jí nūhun jí jín nā-ni ndatíñú névāha jí, de ní nsají jí xūhún nūū ndá táhán jí, nāsaa jínī nūhún iin iin ndá táhán jí.

⁴⁶ De ndiquiví ndútútú ndá jí iní templo. De sīi-ni yáji cáhnú ndá jí stātíla vehe táhán jí, tá cuu nūū ní stēhēn maá Jētohō ō jā nūcūhun iní ō yā. De iyó māni ndá jí.

⁴⁷ De cáhān jí jā cuñáhnú ndasí Yāa Dios. De ní jetūhún ndihí ndá nchiví ciudad nūcuán ndá nchiví cándija. De ndiquiví ní scácu cá maá Jētohō ō ndá cá nchiví, de ní nduu inuú-ni ndá jí jín nchiví cándija.

3

Jā ní nduvāha tēe cojo

¹ De iin quiví de cahūni jañini ní ncaa Pedro jín Juan cuāhān ndūū dē templo, chi maá hora jā jicān táhvī ndá táhán dē hebreo cuu.

² De nūcuán iyó iin tēe cojo jā sūcuán iyó dē ní ncacu dē. Chi ndiquiví jiso nchiví dē jésíahā jí dē viéhé templo jā nání Viéhé Hermosa, de jicān dē caridad nūū ndá nchiví jā quiví templo.

³ De ní jīni tēe nūcuán jā vaji Pedro jín Juan jā quiví dē templo. De ní jicān dē caridad nūū Pedro jín Juan.

⁴ De ní ndéhé vāha Pedro jín Juan nūū dē, de ní ncāhān Pedro: Cūndéhé vāha nū nūū ndūū ní, ncachī dē.

⁵ De iyó tūha tēe cojo nūcuán, chi jani iní dē jā nihin dē jacú xūhún nūū ndūū dē.

⁶ De ní ncāhān Pedro: Nduú nā xūhún plata ní oro nduú ná névāha ní. Sochi iyó iin jā vāha cá jā sáhá ní jín nū. Jín poder maá Jesucristo nūū Nazaret cáhān ní jín nū, nacuiñi de caca nū, ncachī dē.

⁷ De nĩ ntiin dē ndahá cuahá tēe cojo ñúcuán, de nĩ stácuñĩ dē. De jēhē dē jín sūcūn jēhē dē nĩ nduvāha-nĩ.

⁸ De nĩhin nĩ nacuiñĩ dē de ñĩ dē. De nĩ nquijéhē dē jica dē-nĩ, de nĩ nquĩvĩ dē ñĩ templo jín Pedro jín Juan, jica dē cuāhān dē, de cāndava dē, de nácana jee dē Yāā Dios.

⁹ De nĩ jini ndācā nchivĩ jā jica dē cuāhān dē, de nácana jee dē Yāā Dios.

¹⁰ De nĩ nacunĩ ndá ji nūū dē jā suu dē cúu jā nĩ ndee vihéhe templo jā nání Vihéhe Hermosa, nĩ jicān dē caridad. De sáhvi ñĩ ndá ji, de yúhú ji jā sūcuán nĩ nduvāha tēe cojo.

Jā nĩ nacani Pedro tūhun yā ñĩ corredor jā nání Corredor Salomón

¹¹ De tēe jā nĩ ñyo cojo jā nĩ nduvāha, chi nduú siáā dē ndahá Pedro jín Juan, de ndihi nchivĩ nĩ jinu ji nĩ nquenda ji nūū ndá dē ñĩ corredor templo jā nání Corredor Salomón. De sáhvi ndasĩ ñĩ ndá ji ndéhe ji ndá dē.

¹² De nĩ jini Pedro jā vāji ndá nchivĩ ñúcuán, de nĩ ncāhān dē jín ndá ji: Ndá ní táhān maá ó Israel, ¿nā sīquĩ cúu jā sáhvi ñĩ ndá ní ndéhe ní tiñu yáhá? ¿Nā sīquĩ cúu jā ndéhe vāha ndá ní nūū nduú sá? ¿A jání ñĩ ndá ní jā ñyó poder nduú sá á jā cúu sá tēe vāha, de suu cúu jā nĩ nacaca tēe yáhá nĩ nsáhá sá, á naá cúu?

¹³ De nduú chi maá Yāā Dios jā nĩ nchiñúhūn tatā ó Abraham, Isaac, Jacob jín ndá cá tatā ó, maá yā nĩ nsáhá tiñu yáhá tácu cunĩ nchivĩ jā cúñáhnú ndasĩ Sehe yā Jesús. De suu maá Jesús ñúcuán cúu jā nĩ nasiáha ndá ní yā nūū ndá tēe cúñáhnú. De nduú nĩ jétúhūn ndá ní yā nūū Pilato vísó cunĩ dē jā siáā dē yā nícu.

¹⁴ Sochi ndá maá ní nĩ ncuyichĩ ñĩ ndá ní Yāā ñ, Yāā ndāā ñúcuán. De nĩ ncāhān ndá ní jā ná siáā Pilato iin tēe jā nĩ jahñĩ ndiyi lugar maá yā.

¹⁵ De nĩ ncāhān ndá ní jā ná cúu maá Yāā jā sáhá jā tēcū ndācā-nĩ. Sochi Yāā Dios nĩ nastēcū yā Jesús jā nĩ ncuu yā ndiyi. De ndá maá sá cúu testigo jā nĩ natecū yā.

¹⁶ De tēe yáhá jā ndéhe ndá ní de nacunĩ ndá ní dē, chi nĩ ncandija ndá sá jā ñyó poder Jesús jā nasáhá vāha yā dē, de jā suu cúu jā nĩ nduvāha dē-nĩ nĩ nsáhá yā tá cúu nūū ndéhe ndá ní mitan.

¹⁷ De mitan amigo, jā jini sá jā sīquĩ jāá nduú nĩ jicūhun ñĩ ndá ní cúu jā nĩ jahñĩ ní yā, de saā-nĩ nĩ nsáhá ndá tēe jā tátúnĩ nūū ó.

¹⁸ De jondē tá nchāha ca cuu, de jā nĩ nsáhá Yāā Dios jā nĩ ncāhān ndá tēe jā nĩ nacani tūhun yā jondē janahán jā suu sūcuán cundoho Cristo. De mitan chi jā nĩ nquee ndāā nĩ nsáhá yā.

¹⁹ Tūsaā de nacani ñĩ ndá ní jā sndóo ní cuāchi ní mitan, de quĩvi ndá ní ndahá Yāā Dios tácu ná sndáhvā yā cuāchi ndá ní, de

quiji quĩvĩ jā ndusiĩ ñĩ ndá ní sáhá maá jētohō ó.

²⁰ De suni tetiñú tucu Yāā Dios Jesús ndiji yā, chi cúu yā Cristo jā ní jani Yāā Dios jā scácu yā yóhō.

²¹ Sochi cānuú jā cundeē Jesús andivĩ jondē quĩvĩ jā nasáhá jee Yāā Dios ndācā-nĩ tá cúu nūū ní nacani ndá tēe jondē janahán nĩ nsáhá Yāā Dios. De tēe nĩ ñyo ndoo ánō nūū Yāā Dios nĩ ncuu ndá dē.

²² De Moisés nĩ ncāhān dē jín ndá tatā ó: Maá jētohō ó Yāā Dios cani yā iin Yāā jā nacani tūhun Yāā Dios nūū ndācā ó tá cúu nūū ní jani yā nduhū. De cuu yā iin táhān ó. De ndācā tūhun jā cāhān yā, de chuhun ñĩ ndá nú.

²³ De tú nā-nĩ nchivĩ mā chūhūn ñĩ ji tūhun jā cāhān maá Yāā jā nacani tūhun ñúcuán, de tñū táhvi ji de mā cúu cā ji nchivĩ Israel, jā cúu nchivĩ maá yā, ncachĩ Moisés.

²⁴ De ndá cá tēe nĩ nacani tūhun Yāā Dios jondē tiempo jā ní nquiji Samuel jín jondē mitan, suni nĩ nacani ndá dē tūhun nāsa coo ndá quĩvĩ yáhá.

²⁵ De ndá maá ó cúu tatā ndá tēe nĩ nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán. De suni sīquĩ ndá maá ó nĩ nsáhá yā tratú jín ndá tatā ó, chi nĩ ncāhān yā jín Abraham: Chijin tatā nū quiji iin Yāā jā sáhá jā quendōo ndetū ndá nchivĩ ní cāhnú ñayivĩ, ncachĩ yā.

²⁶ De tá nĩ nastēcū Yāā Dios Sēhe yā, de sá de xihna cá nūū ndá yóhō nĩ nteñiñú yā Jesús tácu quendōo ndetū ó. Chi sáhá yā jā nasāma ñĩ ó de mā sáhá cá ó tiñu néhēn, ncachĩ Pedro.

4

Jā ní jēsíha nchivĩ Pedro jín Juan nūū ndá tēe cúñáhnú

¹ De Pedro jín Juan juni cāhān cá nduú dē jín ndá nchivĩ, de ndá sūtū jín ndá tēe grupo saduceo jín tēe cúñáhnú nūū ndá tēe jā jito templo, nĩ nquenda ndá dē.

² De nĩ nquiti ndasĩ ñĩ ndá dē nĩ jini dē jā sūcuán stēhēn Pedro jín Juan nūū ndá nchivĩ, jā nácani nduú dē tūhun jā natecū ndiyi, chi Jesús de jā nĩ natecū yā jā ní jili yā.

³ De nĩ ntiin ndá dē Pedro jín Juan, de nĩ nchihĩ dē nduú tēe ñúcuán vecā jā quendōo dē jondē quĩvĩ tēēn, chi jā nĩ ñini.

⁴ Sochi cuāhā nchivĩ jā ní jini tūhun nĩ ncāhān Pedro jín Juan, nĩ ncandija ndá ji. De nĩ jinu tá uhūn mil tēe jā ní ncandija, de sijn cá cúu ndá ñahan jín sūchĩ lúli.

⁵ Ñúcuán de quĩvĩ tēēn de ndá tēe ndiso tiñú nūū nchivĩ hebreo, jín ndá tēe cúñáhnú, jín ndá tēe stēhēn ley Moisés, nĩ ndututú ndá dē ñĩ ciudad Jerusalén.

⁶ De saá-ni Anás já cúu sūtū cúñáhnú cá, jín Caifás jín Juan jín Alejandro jín ndá nchiví já cúu táhán sūtū cúñáhnú cá ñúcuán.

⁷ De nī ncana ndá dē Pedro jín Juan, de nī jani ndá ndúú dē mähñú ndá, de nī jicá tühún ndá: ¿Ní iin cúu já ní nteññú ndóhó de ní jondé ní nihñ tiñú ndúú nū tiñú yáhá? ncachí ndá.

⁸ De Pedro nī nchitú iní dē jín Espiritu Santo, de nī ncāhān dē jín ndá tē ñúcuán: Ndá nihñ tē ndiso tiñú jín tē ñáhnú já ndiso tiñú nū maá ó nchiví Israel,

⁹ mitan de ¿á stichí ndá ní saán siquí iin tiñú váha já ní nsáhá sá já ní nduvāha tēe cūhú yáhá?

¹⁰ Túsaá de ndá máá ní jín ndá cá nchiví táhán maá ó Israel, jicūhun iní ndá ní já jín poder maá Jesucristo ñuū Nazaret cúu já ní nduvāha tēe ññí nū ndá ní yáhá. De suu yá cúu já ní jahní ndá ní yicá cruz, sochi maá Yāa Dios ní nastēcū yā Jesucristo.

¹¹ Sochi ndá máá ní chí nī squéne yichí ndá ní yá tá cúu nū squéne yichí ndá ní iin yūū já quituu iin squínā vehe, chí nduú ní ncandíja ndá ní yā. De yūū ñúcuán cúu maá yūū já yítuu squínā vehe mitan.

¹² Chí nī iin cá nduú cá ná iyó já cuu scácu yóhó, chí nduú cá ní iin cá sivi já cáhān nchiví iní ñayiví yáhá já cuu scácu yóhó, ncachí Pedro.

¹³ Ñúcuán de nī jiní ndá tē ñúcuán já iyó ndeé iní Pedro jín Juan já cáhān ndúú dē. De ja jiní ndá jáá nduú tūha Pedro jín Juan, chí tēe súcuán-ní cúu ndúú dē. De nī nsáhvi iní ndá, de nī nsáhá ndá cuenta já ní jica ndúú dē jín Jesús.

¹⁴ De suni ndéhé ndá nū tēe já ní nduvāha ñúcuán, ññí dē jín Pedro jín Juan. De ní iin tūhun nduú ní ncúu cuití cá nascócóo ndá nū Pedro jín Juan.

¹⁵ Ñúcuán de nī ncachí ndá já ná quihñ Pedro jín Juan távehé tácu natúhún ndá máá dē.

¹⁶ De ní ncāhān ndá: ¿Nāsa sáhá ó jín ndúú tēe yáhá túsaá? Chí ja ní jite nuu tūhun cuāhān nū ndá nchiví ní cáhnú ciudad Jerusalén yáhá já súcuán ní nsáhá ndúú dē iin tiñú ñáhnú. De mā cúu cáhān ó jáá nduú ndāa.

¹⁷ Túsaá de cáhān xēen ó nū dē já má cāchí cuití cá dē tūhun Jesús nū ní iin cá nchiví, tácu mā cútē nuu cá tūhun yáhá quihñ nū ndá cá nchiví, ncachí ndá.

¹⁸ De ní nacana ndá dē Pedro jín Juan. De ní ncāhān xēen ndá nū ndúú dē já má cāchí cuití cá dē de ní mā stēhēn cuití cá dē tūhun Jesús nū ní iin nchiví.

¹⁹ Sochi ní ncāhān Pedro jín Juan: Cani váha iní ndá ní de tú jēhān iní Yāa Dios já sndóo sá tiñú já ní ndacu yā de sáhá sá tiñú já ndácu ndá máá ní.

²⁰ Chí mā cúu sndóo ndá sá tiñú já ní jiní sá jín já ní jiní sá, chí cánuú já nacani sá nū ndá nchiví, ncachí ndúú dē.

²¹ Ñúcuán de ní ncāhān xēen tucu ndá nū ndúú dē, de ní nsíāa-ní ndá ndúú dē. Chí nduú ní nihñ cuiti ndá ní iin modo já sndóhó ndá Pedro jín Juan, chí yúhú ndá ndéhé ndá ndá cá nchiví, chí ndihí ji-ní cáhān ji já cúñáhnú ndasi Yāa Dios já ní nsáhá yá tiñú ñáhnú ñúcuán.

²² Chí tēe já ní nduvāha jín tiñú ñáhnú ñúcuán, iyó dē víhí cá ūū xico cuiyā.

Jā ní jicān táhvi ndá nchiví cándíja

²³ De tá ní nsíāa ndá Pedro jín Juan cuāhān ndúú dē, de ní nenda dē nū ndá táhān dē. De ní nacani dē ndácá tūhun já ní ncāhān ndá sūtū cúñáhnú jín ndá tē ñáhnú já ndiso tiñú.

²⁴ De já súcuán ní jiní ndá ji, de inuú-ní ní jicān táhvi ndá ji nū Yāa Dios: Tátā Yāa Dios, maá ní cúu Yāa Dios já ní nsáhá andiví jín ñayiví jín mar jín ndácá cá já iyó.

²⁵ De já jín Espiritu Santo ní ní nsáhá ní já ní ncāhān mozo ní David jondé janahán: ¿Nājēhé cúu já quiti ndasi iní nchiví ndá cá nación?

¿De nājēhé cúu já jáni cáhá iní ndá ji?

²⁶ Nī ncutútú ndá tēe já cúu rey iní ñayiví, de ní nataká ndá tēe já ndiso tiñú, de inuú-ní ní nenda ndá dē siquí maá ní já cúu ní jētohō ndá sá,

jín siquí Cristo, Yāa já ní jani ní.

Ncachí David.

²⁷ Chí jāndāa cúu já Herodes jín Poncio Pilato jín ndá nchiví táhān maá sá Israel jín ndá nchiví incā nación, ní ncutútú ndá ji iní ciudad Jerusalén yáhá, de ní nenda ji siquí Sehe ñí ní Jesús. Yāa já ní jani ní.

²⁸ De súcuán ní ncúu tácu ná quēe ndāa ndácá tiñú já ní nsáhá ndāa maá ní jondé janahán já súcuán coo.

²⁹ De mitan, Tátā Yāa Dios, cūndéhé ní já ní ncāhān xēen ndá dē nū ndá sá. De cuāha ní fuerza ní nū ndá sá já cúu sá mozo ní, tácu coo ndeé iní sá já nacani sá tūhun ní.

³⁰ De jín poder maá ní de sáhá ní ja nsáhá váha ndá sá nchiví cūhū, de sáhá ndá sá tiñú já stēhēn já iyó poder ní, jín tiñú já sáhvi iní nchiví sáhá. De ndácá ñúcuán sáhá ní jín poder Sehe ñí ní Jesús, ncachí ndá nchiví cándíja.

³¹ De tá ní ncúu ní jicān táhvi ndá ji de ní nsáhá yá já ní ntāan nū iyó tūtú ndá ji. De ní nchitú ndá ji jín Espiritu Santo, de víhí cá ní nchundeé iní ndá ji ní nacani ji tūhun Yāa Dios.

Jā ní iyó cáhnú ndatíñú ndá ji

³² De ndá nchiví cuāhā já ní ncandíja, chí inuú-ní iyó iní ndá ji. De ní iin ji nduú ní nsáhá ji já cúu ndatíñú máá ji ndácá ndatíñú

jā névaha ndá ji, chi ndihi-ni ndatiñú névāha cáñhú ndá ji.

³³ De nñhin ndasí nácani ndá apóstol tñhun jā ní jini dē jā ní natecū Jētohō ō Jesús. De vāha ndasí nī nchindeē yā ndá nchivi cáñdija.

³⁴ Chi nī iin ji nduú ná cúmanī cuiti nūū ji, chi ndācā nchivī jā xiñúhun jā xivéhe chi nī yīcō ji.

³⁵ De jēsíaħa ndá ji xūhún ñúcuán nūū ndá apóstol. De sáji ndá apóstol xūhún nūū ndá cā nchivī cáñdija nāsa jini ñúhún iin iin ji.

³⁶ De súcuán nī nsāhā José jā cúu tatā Leví, nī ncacu dē Chipre jā cúu iin pedazo ñuhun jā ñúhún mǎññú ndute. De ndá apóstol nī nascúnani dē tēe ñúcuán Bernabé. De sívī ñúcuán cáħan jā tēe cáħan tñhun ndeē inī cúu dē.

³⁷ De nī yīcō dē iin ñuhun dē, de nī jēsíaħa dē xūhún ñúcuán nūū ndá apóstol.

5

Cuāchi jā ní nsāhā Ananías jín Sáfira

¹ De incā tēe jā nánī Ananías jín ñasíhī dē jā nánī ña Sáfira, nī yīcō ndúū dē iin ñuhun dē.

² De nī nacoo dē sava xūhún jā cuu ndúū dē jínñā, de suni nī jiniñā jā súcuán nī nsāhā dē. De nī jēsíaħa dē sava xūhún dē nūū ndá apóstol, sochī sáħa dē-nī jā ñúcuán cúu ndihi.

³ De nī ncāħan Pedro: Ananías, ¿ñājēhē cúu jā nī nguivī Satanás áno nū jā stáhvī nū Espíritu Santo cúnī nū? Chi nī nacoo nū jacū xūhún ñuhun jā cuu maá nū, de stáhvī nū chī sáħa nū-nī jā vǎji ndihi nū-nī jínñ xūhún.

⁴ De tá ncāħa ca xicō nū ¿de á nsuū cuenta maá nū ní ncúu ñuhun ñúcuán? De tá nī yīcō nū ¿de á nsuū xūhún maá nū cúu? ¿De ñājēhē cúu jā ní jani inī nū jā stáhvī nū? Chi nsuū maá-nī tēe ñayivī cúu jā ndúcu nū stáhvī nū, chī suni jondē Yāa Dios, ncachī Pedro.

⁵ De tá nī jini Ananías ndá tñhun yáħa de nī ndicó cáva dē, de nī jīhī dē-nī. De ndācā nchivī jā ní jini tñhun ñúcuán, nī nchúhú ndasí ndá ji.

⁶ Ñúcuán de nī nacuiñi ndá tēe suchí, de nī nchusúcuán ndá dē sahma ndiyi ñúcuán, de cuāchuhú ndá dē.

⁷ De nī ncuu tá ũnī cā hora, de nī nguenda ñasíhī ndiyi ñúcuán, nī nguivī ña vehe nūū iyó Pedro. De nduú jiniñā jā súcuán nī ncuu.

⁸ De nī jicā tñhun Pedro ħa: Cachī nūū nī, ¿á iin tanto suha nī ññin ndúū nū jā ní yīcō nū ñuhun, á naá cúu? ncachī dē. De nī ncāħan ña: Suu iin tanto súcuán nī yīcō ndúū sá, ncachī ña.

⁹ De nī ncāħan Pedro jínñā: ¿De nūcu nī squetáħan ndúū nū tñhun jā stáhvī nū Espíritu maá Jētohō ō? ¿De á mā ñihñ ndúū nū castigo jáni inī nū? De cunini de cunī nū chī jā cáññ távehē jā ní nenda ndá tēe jā ní

jēchuhū yíi nū, de suni súcuán tavā dē ndóħo jā cuyuhú nū, ncachī dē.

¹⁰ De nī ndicó cáva ña-ni nūū jēhē Pedro, de nī jīhī ña-ni. De nī ndivī-ni ndá tēe suchí ñúcuán. De nī jiniñā ndá dē jā nī jīhī tucu ñahan ñúcuán, de nī ntavā tucu dē ña távehē, de nī nchiyuhú dē ña xiñ yíi ña.

¹¹ De nī nchúhú ndasí ndá nchivī cáñdija jínñ ndá cā nchivī jā ní jini tñhun nāsa nī ncuu.

Jā ní nsāhā ndá apóstol cuāħa tiññu ñáħnú

¹² De nī nsāhā ndá apóstol cuāħa tiññu ñáħnú nūū ndá nchivī, jínñ tiññu jā stēhēn jā iyó poder Yāa Dios. De ndútútú ndá nchivī cáñdija inī corredor templo jā nánī Corredor Salomón.

¹³ De ndá nchivī jāa nduú cáñdija chī nduú ní ncúndē inī nī iin ji jā tandēe táħan ji jínñ ndá nchivī cáñdija, visó jétúħun ndasí ji.

¹⁴ Sochī nī ncandija cuāħa cā nchivī nūū maá Jētohō ō, cúu tēe cúu ñahan.

¹⁵ De nī nguivī ndá nchivī jínñ ndá táħan ji nchivī cúhū, de nī jaquín ji inī ndá calle, yósō ndá ji nūū yúū jínñ nūū camilla tú sanaā de yāħa Pedro de visó cōndáhvī dē ná yāħa síquī ji de nduvāħa ji.

¹⁶ De saá-ni ndá nchivī ndá ñuū ñatin ñúcuán, suni nī nguenda cuāħa ji ciudad Jerusalén, nī nguisiáħa ji ndá jā cúhū jínñ jā ndóħo táchī. De ndihi-ni ndá ji nī nduvāħa.

Jā ní sndóħo ndá ji ndá apóstol

¹⁷ Ñúcuán de nī ncucuásún inī maá sūtū cúñáħnú cā nī jiniñā dē ndá apóstol, de saá-ni ndá cā táħan dē jā scuáħa sahān saduceo. De nī nenda ndá dē síquī ndá apóstol.

¹⁸ De nī ntiin ndá dē, de nī nchihī ndá dē ndá apóstol vecāa.

¹⁹ Sochī iin ángel maá Jētohō ō nī nacune yā viéhē cāa jacuāā. De nī ntavā yā ndá dē, de nī ncāħan yā:

²⁰ Cuāħan, de cuiñi nū inī templo. De ñúcuán nacani nū ndācā tñhun nūū ndá nchivī nāsa ñihñ táhvī ji jā cutecū ji ní cánī, ncachī ángel.

²¹ De nī jini ndá dē tñhun yáħa. De tá nī ncunijin de nī nguivī ndá dē inī templo, de nī stēhēn ndá dē tñhun yā nūū nchivī. De juni stēhēn ndá dē de sūtū cúñáħnú cā jínñ ndá táħan dē nī nastútú dē ndá tēe sáħa junta cúñáħnú cā nūū nchivī Israel. De nī ntají dē ndá policía jā cuátavā dē ndá apóstol jā yíhī dē vecāa.

²² Sochī tá nī nguenda ndá policía viéhē cāa de nduú cā ndá apóstol yíhī vecāa. De nī ndicó cóo ndá dē, de nī ncachī tñhun dē nūū ndá tēe sáħa junta:

²³ Maá jāndáa jā ní jiniñā ndá sá jā ndásī vāħa viéhē cāa de íñī ndá tēe jā jito, sochī tá nī nacune ndá sá de nduú ní jiniñā cuiti cā ndá sá nūū nī iin tēe ñúcuán, ncachī ndá dē.

²⁴ De sūtū cūñáhnú cā jín ndá cā sūtū cūñáhnú jín tē cūñáhnú nū ndá tē jā jito templo, tá nī jini ndá dē tūhun yáhá de jani inī ndá dē nāsa cā coo tiñu ndá apóstol.

²⁵ Ñúcuán de nī nguenda-nī iin tē nī ncachī tūhun dē: Ndá tē jā nī nchihi ndá ní vecāa, iyó ndá dē inī templo, de stēhēn ndá dē nūu nchivī, ncachī dē.

²⁶ Ñúcuán de máá tē cūñáhnú nūu ndá tē jā jito templo, nī jēhēn dē jín ndá policia, de nī nacueca ñuncuūn tucu ndá dē ndá apóstol, chí yuhú ndá dē ndéhé dē nchivī jā cuun jī yūu ndá dē de tú sahá xēēn dē jín ndá apóstol.

²⁷ De tá nī nenda ndá dē jín ndá apóstol de nī jani dē nūu ndá tē cūñáhnú jā sahá junta. De nī ncāhān sūtū cūñáhnú cā nūu ndá apóstol:

²⁸ ¿A nsuū jā nī ndacu nīhin nī nūu ndá nū jā má stēhēn cuitī nū cā tūhun tē nání Jesús? De mitan chí jā nī scútē nuu nū cā tūhun Jesús ní ciudad Jerusalén yáhá. ¿A cūnī nū jā tee nū cuāchi níñī tē ñúcuán siquī ndá nī? ncachī sūtū cūñáhnú cā.

²⁹ Ñúcuán de Pedro jín ndá cā apóstol nī ncāhān ndá dē: Cánúu cā jā squincuu ndá sá jā cūnī máá Yāa Dios nsuū cā jā cūnī ndá tē.

³⁰ Yāa Dios jā nī nchiñúhūn ndá ndīyi tata ō, nī nastécū yā Jesús, Yāa jā nī jahní ndá máá ní, chí nī jata caa ndá ní yā yicā cruz.

³¹ De Yāa ñúcuán nī nduñáhnú tucu yā nī nsáhá Yāa Dios, chí ndēē yā ichi ndahá cuáhá Yāa Dios. De cúu yā Yāa jā tátúnī jín Yāa jā scácu yóhó, tácuu nacani inī ndácá ō jā cúu ō nchivī Israel siquī cuāchi ō de cune cáhnú inī yā nūu ndácá cuāchi ō.

³² De ndá máá sá cúu testigo siquī ndácá tūhun yáhá. De saá-nī Espiritu Santo suni sūcuán stēhēn cāji yā, chí jēhe Yāa Dios Espiritu Santo nūu ndácá nchivī jā jétahví jī yā, ncachī Pedro jín ndá cā apóstol.

³³ De tá nī jini ndá tē cūñáhnú tūhun yáhá de nī nguītī ndasí inī ndá dē, de cūnī ndá dē jā cahní dē ndá apóstol.

³⁴ Sochi iyó iin dē jā stēhēn ley yā jā nání Gamaliel jā cúu grupo fariseo, de ndácá nchivī jétahví jī tē ñúcuán. De nī nacuiñī dē nūu junta, de nī ncachī dē jā ná quihñ ndá apóstol iin nūu nūu távehé.

³⁵ De nī ncāhān Gamaliel: Ndá níhín jā cúu ō nchivī nación Israel, canī vāha inī ní nāsa sahá ndá ní jín ndá tē yáhá.

³⁶ De nūcūhun inī ndá ní nāsa nī ncuu quivī yātā jā ní nenda Teudas contra siquī gobierno, de nī ncachī dē jā tē téyí cúu dē. De nī ncututú tá cūmī ciento tē nūu dē. Sochi nī jahní nchivī dē, de ndácá jā ní jétahví tūhun jā ní ncāhān dē, nī nacutē nuu ndá dē cuāhān dē-ni, de nī jencuiñī-ni tiñu ñúcuán.

³⁷ Ñúcuán de quivī jā ní Iyo censo de Judas tē Galilea, suni sūcuán ní nenda dē contra

siquī gobierno, de cuāhā nchivī nī ncututú jī nūu dē de nī jétahví jī dē. De suni nī jahní nchivī tē ñúcuán, de ndácá nchivī jā ní jétahví tē ñúcuán, suni nī jītē nuu-ni ndá jī.

³⁸ De yáhá ná cáchī tūhun sá nūu ndá ní. Mā stāhān cā ní ndá tē yáhá. Siáá ndá ní dē ná quihñ dē. Chí tú iin tē cúu jā ní squijéhé tiñu yáhá de naā-ni.

³⁹ Sochi tú Yāa Dios nī squijéhé, de mā cúu cuitī casí ndá ní, chí sanaā de cuéé cā de cunī ndá ní jā tiñu Yāa Dios cúu jā ndúcú ní casí ní, ncachī Gamaliel.

⁴⁰ De nī jétahví ndá dē tūhun jā ní ncāhān Gamaliel. De nī nacana ndá dē ndá apóstol. De nī ncani ndá dē jín cuarta ñiñ, de nī ncāhān xēēn ndá dē nūu ndá apóstol jā má cáhān cā dē tūhun Jesús, de nī nsiáa ndá dē-ni.

⁴¹ De nī nquee ndá apóstol nūu junta cuāhān dē, de cúsi inī ndá dē jā ní jēhe Yāa Dios tūhun jā ní ndoho ndá dē tūhun canoō jā siquī jā cándija dē Jesús.

⁴² De ndiquivī nácani ndá dē tūhun Jesucristo inī templo jín inī ndácá vehe, chí nduú ní jencuiñī ndá dē jā stēhēn dē.

6

Jā ní jani ndá dē ūjā cā tē jā satíñū jēhe nchivī cándija

¹ De nī ncucuahā cā nchivī cándija. De ndá quivī ñúcuán de ndá tē hebreo jā cáhān yuhú griego, nī ncāhān sóo dē siquī táhān dē jā cáhān yuhú hebreo, chí cáchī dē jā ndá ñahan viuda jā cáhān yuhú griego nduú níhín vāha ña tá sáji dē stāa ndiquivī jā yáji ndá ñahan viuda.

² Ñúcuán de ndihúxī ūu tē cúu apóstol, nī nastutú dē ndácá nchivī cándija, de nī ncāhān ndá dē: Nduú vāha jā jencuiñī ndá ní jā nácani nī tūhun Yāa Dios jā sáji ní stāa nūu nchivī.

³ Túsaá de ndá ndóhó hermano, nacāji nū ūjā táhān ndá máá ō, tē jā jétuhūn nchivī dē, de ñúhūn chitú Espiritu Santo inī dē, de tú tē jínī vāha cā cúu dē. De ndá máá dē cuiso tiñú jā sáji dē stāa.

⁴ De ndá nduhú chí cúsa máá jā cācān táhvi ndá ní jín jā nacani nī tūhun yā, ncachī ndá dē.

⁵ De nī jétahān inī ndihī nchivī tūhun jā ní ncāhān ndá dē. De nī nacāji ndá jī Esteban, chí tē cándija níhín cúu dē, de iyó chitú Espiritu Santo inī dē. De suni nī nacāji jī Felipe jín Prócoro jín Nicanor jín Timón jín Parmenas jín Nicolás. De Nicolás cúu tē ñuú Antioquía jā ní ntiin ley hebreo jonde ncháha ca cándija dē Cristo.

⁶ De ndá tē yáhá ní jani ndá nchivī dē nūu ndá apóstol, de nī jicān táhvi ndá apóstol siquī

tiñu já sáhá ndá dē. De nī ntee ndá dē ndahá dē xīnī tá iin iin dē.

⁷ De tūhun Yāā Dios nī jītē nuu cā cuāhān nī cāhnú. De ndá nchivī cándíja nī ncu-cuahā ndasí ji inī ciudad Jerusalén. De suni cuahā sūtū nī ncandíja dē yā.

Jā nī ntiin ndá dē Esteban

⁸ De nī nchindeé nī nchituu yā Esteban, de nī jēhe yā poder nūū dē de vāha nī nsāhá dē tiñu űáhnú ndasí nūū ndá nchivī, jīn tiñu já stēhēn já íyó poder Yāā Dios.

⁹ De íyó ndá tēē já nī ncuyāhvi de nī nduu libre dē, de nī íyo vehe nī sinagoga ndá dē. De sava ndá dē jīn sava tēē űūū Cirene jīn űūū Alejandría jīn región Cilicia jīn Asia, nī nquijéhé ndá dē stíchī dē Esteban.

¹⁰ Sochí nduú nī ncúndéé ndá dē jīn Esteban, chí ndíchí nī ncāhān dē nī nsāhá maá Espíritu Santo.

¹¹ űúcuán de nī scāhān ndá dē jacū tēē nī ncāhān tūhun stáhvi sīquī Esteban, chí nī ncāhān dē já nī jini dē já nī ncāhān nāvāha Esteban sīquī Moisés jīn sīquī Yāā Dios.

¹² De já sūcuán nī ncāhān dē, de nī nquítī inī ndá nchivī jīn ndá tēē űáhnú já ndiso tiñú jīn ndá tēē já stēhēn ley janahán. De nī nenda ndá dē sīquī Esteban, de nī ntiin ndá dē, de cuāhān ndá dē jīn Esteban nūū junta cúáhnú cā.

¹³ De nī jani ndá dē testigo tūhún já nī ncāhān sūcuán: Tēē yáhá, ndiquivī cāhān nāvāha dē sīquī templo ī yáhá jīn sīquī ley Yāā Dios.

¹⁴ Chí nī jini ndá sá já nī ncāhān dē já Jesús tēē űūū Nazaret, canī dē templo yáhá, de nasāma dē ndá costumbre já nī sndóo Moisés nūū ó já sáhá ó, ncachī testigo tūhún.

¹⁵ űúcuán de ndácá tēē já ndéē nūū junta, nī ndéhé vāha ndá dē nūū Esteban, de nī jini ndá dē já cáá nūū dē tá cáá nūū iin ángel Yāā Dios.

7

Tūhun jā nī nacani Esteban

¹ De maá sūtū cúáhnú cā nī ncāhān jīn Esteban: ¿A ndāā já sūcuán nī ncāhān nū tá cúu nūū cāhān tēē yáhá? ncachī dē.

² De nī ncāhān Esteban: Ndá ní tátā, señor, cunini ndá ní tūhun yáhá já cāhān sá. Maá Yāā Dios, Yāā já vīī ndasí cúáhnú, nī nquiji yā nūū ndiyi tátā ó Abraham tá nī ndéē dē inī región Mesopotamia de jondē tá ncháha ca quihín dē cundee dē inī űūū Harán.

³ De nī ncāhān yā jīn dē: Quee inī űūū nū jīn mähñú táhán nū, de quihín nū iin űūū já stēhēn nī nūū nū cundee nū, ncachī yā.

⁴ űúcuán de nī nquee dē inī región Caldea, de nī ndeē dē inī űūū Harán. De tá nī jīhī tátā dē, sá de nī nsāhá Yāā Dios já nī nquiji dē yáhá nūū ndéē ó mitan.

⁵ De nī iin lulī űūhun nduú ní jēhe cuitī yā já cuu táhvi dē, sochí nī nquee yuhú yā já cuāha yā níí űūhun yáhá nūū dē jondē jīn nūū ndácá tátā dē já quiji, vísó ncháha ca coo sēhe dē jondē saá.

⁶ De sūcuán nī ncāhān Yāā Dios jīn dē: Cundee jícá tátā nū incā nación. De cūmī ciento cuiyā satíñú cāhá ji nūū nchivī de sndóho ndá nchivī ji.

⁷ De sīquī já sūcuán sáhá ji jīn sēhe nū de nenda nī cuāchi sīquī ndá nchivī űúcuán nūū satíñú cāhá ji, de sá de quee ji inī nación űúcuán quiji ji ichi cháhá cundee ji, de chíñúhún ji nduhū, ncachī yā.

⁸ De nī ncāhān yā jīn Abraham já ná cúu dē circuncidar, já cúu iin tunī já stēhēn já ní nsāhá yā trátú jīn dē. De tá nī ncacu sēhe dē Isaac, de nī nsāhá dē circuncidar ji nūū únā quivī ji. De suni sūcuán nī nsāhá Isaac jīn sēhe dē Jacob, de saá-ni nī nsāhá Jacob jīn ndihúxī űū sēhe yīī dē. De ndá tēē űúcuán nī ncuu ndihúxī űū tátā xīhna űúhún nación maá ó Israel.

⁹ De ndácá sēhe tátā ó Jacob nī ncucuásún inī ndá dē nī jini dē űānī dē José. De nī yícó ndá dē José nūū ndá tēē já cuāhān jīn dē jondē nación Egipto já satíñú cāhá dē nūū iin tēē űúcuán. Sochí Yāā Dios nī jito yā dē.

¹⁰ De nī scácu yā dē nūū ndácá tūndóhó já ní nquiji sīquī dē. De nī ncundíchí dē nī nsāhá yā. De Faraón, tēē cúu rey inī nación Egipto, nī ncusiī inī dē jīn José nī nsāhá yā. De nī scuiso tiñú dē José já cuu dē gobernador, de nī ntatúnī José inī nación Egipto jīn nūū ndá nchivī vehe Faraón.

¹¹ De nī nquiji quivī já ní íyo iin tamā níí Egipto jīn níí jondē Canaán. Iin tūndóhó xēēn nī ncuu inī nduū nación űúcuán. De ndá ndiyi tátā ó, nduú cā ná cajī ndá dē ndá tiempo űúcuán.

¹² De nī nīhīn Jacob tūhun já íyó trigo nación Egipto, de nī ntajī dē ndá sēhe dē já cúu tátā ó, nī jēhēn Egipto já xīhna űúhún nī jēcuēen ndá dē trigo.

¹³ De já cuāhān ndá dē vuelta űū, sá de nī nastúu José já maá dē cúu űānī ndá dē. De sá de nī jini vāha Faraón nā tátā cúu José.

¹⁴ De nī ncachī José nūū ndá űānī dē já ná quícuēca ndá dē tátā dē jīn ndá nchivī vehe dē. De nī íyo űnī xico xāhōn ji.

¹⁵ Sūcuán nī ncuu já ní nquee Jacob cuāhān dē jondē Egipto. De nī ndeē dē űúcuán jondē nī jīhī dē. De suni űúcuán nī ndeē ndihúxī űū sēhe dē já cúu tátā ó de jondē nī jīhī ndihī ndá dē.

¹⁶ De tá nī nquenda quivī já ní ntavā yā ndá tátā dē inī nación űúcuán, de nī jiso ji yiqui ndá ndiyi tátā ó űúcuán nī jēhēn ji jīn jondē űūū Siquem. De nī nchiyuhū ndá ji inī iin yavī ndiyi já nī jeen Abraham nūū ndá sēhe Hamor űūū Siquem.

¹⁷ De tá cáta ndeē cá ndá ji inī naciōn Egipto de nī ncuñatin quivī jā quee ndá ji. Chī sūcuán ja nī ncāhān téyī Yāa Dios jíin tatá ō Abraham jā iin quivī de quee ji inī Egipto. De ndá nchivī Israel űūcuán chī nī ncāyā ndá ji de nī ncucuahā ji inī naciōn Egipto.

¹⁸ űūcuán de nī ncuñīnī incā rey inī Egipto, de nduú ní jini dē jā vāha tiñu nī nsāhá José jondē janahān.

¹⁹ De rey űūcuán nī stáhvī dē ndá ndiýi tatá ō, de suni nī nsāhá nāvāha dē ndá ji, chī nī nsāhá dē fuerza jā má cōtō cá ji ndá sēhe ñiquín ji tácuá ná cúu ndá ji.

²⁰ De tiempo űūcuán nī ncacu Moisés, de nī ncusiī inī Yāa Dios jíin ji. De űnī yōō nī űyo yuhū ji inī vehe tatá ji.

²¹ De tá nduú cá ní ncúu coo yuhū ji de nī jesiáha dē ji iin lugar nūū nī nanihīn sēhe síhī rey jā tátunī nūī naciōn Egipto. De nī naquehen ña ji, de nī scuáhnu ña ji tá cúu nūū cúu sēhe maá ña.

²² De nī ncutūha Moisés ndacá tūhun ndichī inī naciōn Egipto. De vāha ndasi tūhun dē, de vāha sáhá dē ndacá tiñu.

²³ De tá nī ncuu űū xico cuīyā dē, de nī jendehē dē ndacá táhān dē jā cúu tatá Israel.

²⁴ De űūcuán nī jini dē nūū iin tēe Egipto jā sáhá nāvāha jíin iin táhān dē Israel. De nī nchindeē Moisés táhān dē, chī nī jahni dē tēe Egipto, de sūcuán nī nacuahā dē jā ní ndutahví tēe űūcuán.

²⁵ De jāni inī Moisés jā jícūhun inī ndacá táhān dē jā ní ntetiñū Yāa Dios maá dē jā scácu dē ji jā ndóho ji, sochi nduú ní jícūhun cuiti inī ndá ji.

²⁶ De quivī téen nī nguenda dē nūū űū táhān dē jā cánāá. De cūni dē jā má cánāá nduū tēe űūcuán, de nī ncāhān dē jíin nduú dē: ¿Nājehē cúu jā sáhá nāvāha nū táhān nū? Chī modo ñani nduū nū, ncachī dē.

²⁷ Sochi maá tēe jā cáni táhān űūcuán nī nchindahā dē Moisés, de nī ncāhān dē: ¿Ní iin nī jani ndóho jā cúñáhnú nū jā sáhá ndāa nū tiñu ndá ní?

²⁸ ¿De á suni cūni nū jā cahni nū nduhū tá cúu nūū ní jahni nū tēe Egipto icu, á naá cúu? ncachī dē.

²⁹ De tá nī jini Moisés tūhun yáhá, de nī jinu dē cuāhān dē incā naciōn. De jondē Madián nī ndeē jicá dē, de űūcuán nī scácu ñasíhī dē űū sēhe yíi dē.

³⁰ De tá nī ncuu űū xico cuīyā jā ndeē dē Madián, sá de nī nguenda iin ángel Yāa Dios nūū dē jondē nūū ñuhun tihá ñatin nūū íyó yucu súcun Sinaí. De nī nguenda yā xīnī iin yūcū cāhnú jā cáyū jíin itā ñuhūn sochi nduú cáyū maá yūcū.

³¹ űūcuán de nī ndehé Moisés, de nī nsāhvi inī dē ndehé dē ñuhūn jā ní jini dē. De nī ntandē dē tácuá cunī vāha dē nājehē cúu jāá

nduú cáyū. űūcuán de nī ncāhān maá Jētohō ō jíin dē:

³² Maá nī cúu Yāa Dios jā ní nchiñūhūn ndá ndiýi tatá nū Abraham jíin Isaac jíin Jacob, ncachī yā. Sochi Moisés chī quisi dē jā yuhū dē, de nduú cá ní ncúndēe inī dē cūndehé dē nūū cáyū ñuhūn.

³³ De maá Jētohō ō nī ncāhān yā jíin Moisés: Tavā nījan nū, chī lugar nūū íñi nū jíñā, lugar īi cúu síqui jā īi maá nī.

³⁴ Ja ní jini vāha nī jā ndóho ndasi ndá nchivī maá nī jā íyó inī naciōn Egipto, de suni jini nī jā jācu ndá ji síqui jā ndóho ji tūndóhó, de nī nuu nī vāji nī jā scácu nī ndá ji. Túsá dē mitan de cunini nū, chī taji nī ndóhó quīnohōn nū jondē Egipto tácuá scácu nū ndá táhān nū, ncachī yā.

³⁵ De jondē tá nchāha ca quee Moisés inī naciōn Egipto, de ja nī ncuyichī inī ndá táhān dē Israel, chī nī ncāhān ji: ¿Ní iin nī jani ndóhó jā cuñáhnú nū jā sáhá ndāa nū tiñu ndá ní? ncachī ji. De vísó sūcuán sochi nūū maá dē nī nguīj ángel yā nūū yūcū jā cáyū jíin itā ñuhūn, de sūcuán nī ntetiñū Yāa Dios dē jā quīnohōn dē tátunī dē nūū ndá ji, de scácu dē ji.

³⁶ De maá Moisés nī natavā dē ndá ji inī naciōn Egipto, de nī nchāha ndá dē Mar Rojo, de nī jica nuu ndá dē nūū ñuhun tihá űū xico cuīyā. De níi tiempo űūcuán nī nsāhá Moisés cuāhā tiñu ñáhnú jíin tiñu jā stēhēn jā íyó poder yā.

³⁷ De maá Moisés cúu jā ní ncāhān tucu jíin ndá tatá ō Israel: Maá Yāa Dios sáhá yā jā mähñú tatá ndacá ō quiji iin Yāa jā nacani tūhun Yāa Dios nūū ndacá ō tá cúu nūū ní jani yā nduhū. De chuhun inī ndá nū tūhun jā cāhān Yāa űūcuán, ncachī Moisés.

³⁸ De suni maá Moisés cúu jā ní ndeē cāhnú jíin ndá ndiýi tatá ō tá ní jica nuu ndá ji nūū ñuhun tihá. De nī ncāhān iin ángel yā jíin maá dē xīnī yucu súcun Sinaí, de nī nacani dē nūū ndá tatá ō, chī űūcuán nī nīhīn dē tūhun nāsa cutecū ō, de nī nguendōo ō jíin tūhun űūcuán jondē mitan.

³⁹ Sochi ndá ndiýi tatá ō chī nduú ní ncúni ndá ji cuetáhvī ji Moisés, chī sa nī ncuyichī inī ndá ji dē, de cūni ndá ji jā sa ndicó cóo ji quīnohōn ji naciōn Egipto nícu.

⁴⁰ De nī ncāhān ndá ji jíin Aarón: Sáhá ní ndá yāa jā cosō nūū nūū ō. Chī Moisés jā ní natavā dē yóhó inī naciōn Egipto vāji ō, nduú jíin ō naá cúu jā ní ndoho dē mitan jāá nduú nénda dē jā cuāhān dē xīnī yucu súcun Sinaí, ncachī ndá ji.

⁴¹ űūcuán de nī nsāhá ji iin ídolo jā cáá tá cáá becerro. De nūū ídolo űūcuán nī nsōcō ndá ji quiti, de nī ncusiī inī ji jíin ídolo jā ní nsāhá ndá ji.

⁴² De nī ncuiyo-ni Yāa Dios nūū ndá ji cuāhān yā. De nī sndóo yā ji-ni jā ná

chíñúhún ndá ji nūū ndācá jā jíní ō jā yíhí an-diví tá cúu nūū cáhān tutù jā ní ntee ndá tēe jā ní nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán: Ní ncāhān yā: Ndá ndóhó nchiví Israel, zá jāni iní ndá nú jā nūū nduhū ní nsōcō nū quiti

tá ní jica nú nūū ñuhun tíhá ūū xico cuīyā, á naá cúu?

43 Nduú, chí sa ní jicó núu ndá nú jín nicho jā ñúhún yāā jā nání Moloc

jín figura tiūūn jā nání Renfán, ndá yāā jā ní nsáhá maá nú jā chíñúhún nú. Túsaá de siáha ní ndá ndóhó quihín jicá nú jondē yātá ñúū Babilonia, ncachí yā. Cáchi tutù.

44 De ní ntatúní Yāa Dios nūū Moisés jā sáhá dē vehe ñii nūū chíñúhún ndá dē yā, jā cáá tá cáá jā ní stēhēn yā nūū dē. De ndíyi tatā ō ní nevāha ndá dē vehe ñii ñúcuán jondē nūū ñuhun tíhá, de iní vehe ñúcuán ní nchuhun ndá dē tabla yūū nūū ní ntee yā ley yā.

45 De cuéé cā de ní sndóo ndá dē vehe ñúcuán nūū ndá sēhe dē jā cúu tatā ō. De ní nquíví Josué jín ndá tatā ō iní nación Israel yáhá, de suni ní jetúñ ndá dē vehe ñii ñúcuán. De ní ncundeé ndá dē jín ndá nchiví jā ní iyo nación yáhá, de ní scúnu dē ji ní nsáhá Yāa Dios. De yáhá ní iyo vehe ñii jondē tiempo jā ní ncuu David rey.

46 De ní ncusií iní Yāa Dios jín David. De ní ncuu iní dē jā sáhá dē iin vehe ñi maá yā nícu. De maá yā cúu Yāa Dios jā ní nchiñúhún tatā ō Jacob.

47 Sochi Salomón sēhe David cúu jā ní nsáhá vehe ñi yā.

48 De vísó súcuán de maá Yāa cúñáhnú ndasí, nsūū maá-ni vehe jā sáhá ndá tēe cúu nūū ndéé yā. De suni súcuán ní ncāhān tēe jā ní nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán:

49 Chí ní ncāhān yā:

Andiví cúu modo mesa nūū tátúní ní, de ñayíví cúu modo nūū yósó jēhē ní.

¿Nāsa cā coo vehe jā sáhá ndá nú jā cundeé ní túsaá?

¿A ní cúu nūū sáhá nú nūū natátú ní?

50 ¿A nsūū maá ní ní nsáhá ndíhi jā íyó? ncachí Yāa Dios.

Ncachí tēe jā ní nacani tūhun yā jondē janahán, ncachí Esteban.

51 De cáhān cā Esteban: Níhin ndasí iní ndá ní. De cúu ní tá cúu nchiví ndācá nación jáa nduú cándija tūhun yā, chí sóhó ndasí ndá ní. Chí cusá maá jā jási ndija ndá ní nūū Espíritu Santo, de tá-ni ní nsáhá ndíyi tatā ō jondē janahán suni súcuán sáhá ñi cā ndá ní jondē mitan.

52 ¿A ní iyo tēe jā ní nacani tūhun yā jondē janahán jáa nduú ní nsáhá nāvāha ndá tatā ō, á naá cúu? Nduú chí ní jahní ndá dē ndá tēe jā ní nacani tūhun nāsa quiji maá Yāa ndāā. De tá ní nquiji Yāa ñúcuán de ní

nastúu ndá ní yā nūū ndá tēe jā ní jahní ndá dē yā.

53 De vísó ndá ángel yā ní jēhe ley Yāa Dios nūū ndācá ō de nduú ní squincuu ndá ní, ncachí Esteban.

Jā ní jahní ndá dē Esteban

54 Ndācá tūhun yáhá ní jini ndá dē, de ní nquiti ndasí iní ndá dē, de ní nacayíhí ndá dē ñii yúhú dē ní jini ndá dē Esteban.

55 Sochi maá Esteban chí ní nchitú Espíritu Santo iní ánō dē. De ní ndéhé vāha dē andiví, de ní jini dē jā jéndutē ndasí nūū ndéé Yāa Dios, de Jesús íñi yā ichi lado cuáhá Yāa Dios.

56 De ní ncāhān Esteban: Mitan de ndéhé sá jā nūne andiví, de ndéhé sá nūū maá Yāa jā ní nduu tēe, de íñi yā ichi lado cuáhá Yāa Dios, ncachí dē.

57 Ñúcuán de ní jasí ndá dē sōho dē, de ní ncana cóhó ndá dē, de ndíta-ni ní ntiin ndá dē Esteban.

58 De ní ntavā ndá dē Esteban cuāhān ndá dē jín dē yātā ñúū. De ndá tēe jā cúu testigo tūhún ñúcuán ní jaquín ndá dē sōō dē nūū iin tēe suchí jā nání Saulo, de ní ncuun ndá dē yūū Esteban.

59 De juni cúun ndá dē yūū Esteban de ní jicān táhvi dē nūū maá Jētohō ō: Tātā Jesús, mitan de naquehen ní ánō sá, ncachí dē.

60 De ní jēcuiñi jiti dē, de ní ncāhān jee dē: Tātā Yāa Dios, mā tēé ní cuāchi yáhá síqui ndá ji jā sáhá nāvāha ji sáan mitan, ncachí dē. Súcuán ní ncāhān dē, de ní jihí dē-ni.

8

Jā ní nsáhá nāvāha Saulo ndá nchiví cándija

1 De ní jetúhún Saulo jā ní jahní ndá dē Esteban. De quívi ñúcuán ní nquijéhé ndá ji sáhá nāvāha ndasí ndá ji ndá nchiví cándija iní ciudad Jerusalén. De jā suu cúu jā ní jītē nuu ndá nchiví ñúcuán cuāhān ji ní región Judea jín ní región Samaria. Sochi ndá tēe cúu apóstol chí nduú ní nquéé ndá dē.

2 De ndá tēe jā íyó yíñúhún nūū Yāa Dios ní nchiyuhū ndá dē Esteban, de ní jacu ndasí ndá dē jā ní jihí Esteban.

3 De Saulo chí sáhá nāvāha dē ndá nchiví jā cándija nūū Jesús. Chí quívi dē ndá vehe, de tūn dē nchiví cúu tēe cúu ñahan, chíhi dē vecāa.

Jā ní jītē nuu tūhun Yāa Dios iní iin ndáñúū Samaria

4 De ndācá nchiví ñúcuán jā ní jītē nuu, de ní-ni cuāhān ndá ji de nācani ndá ji tūhun Yāa Dios nāsa scācu yā nchiví.

5 De ní nguenda Felipe iin ñuū jā íyó iní Samaria, de nūū nchiví ñúcuán ní nacani dē tūhun Cristo jā cúu Yāa jā ní jani Yāa Dios jā scācu ndá yóhó.

6 De ní ndutútú ndá nchiví, de ndíhi ndá ji ní nchuhun vāha iní ji ndācá tūhun jā ní

ncāhān Felipe. Chi nī nini ji, de nī jinī jī ndacá tiñu ñáhnú já ní nsáhá dē.

⁷ Chi cuāhā nchivī jā ndóho tāchī nī nasāhā vāha dē ji, de tá quée tāchī inī ndá nchivī de cána cōhó de cuāhān. De cuāhā nchivī jā nī nduvēhlē jín nchivī cojo nī nduvāha nī nsáhá dē.

⁸ De nī ncusiī ndasí inī ndá nchivī ñuū ñúcuán.

⁹ De inī ñuū ñúcuán iyó iin tēe nání Simón, de scuáha dē mágica. De tá ncháha ca quihīn Felipe inī ñuū ñúcuán, de sáhi ndasí inī ndá nchivī región Samaria ndéhé jī jā sáhá Simón. De stáhvi dē ndá jī chi cáchī dē jā iin tēe cúñáhnú ndasí cúu dē.

¹⁰ De ndacá nchivī chūhun vāha inī jī tūhun jā cáhān dē, cúu nchivī cúñáhnú cúu nchivī jáa nduú. De nī ncāhān ndá jī: Tēe yáhá nī jēhe ndasí Yāa Dios poder nūū dē, ncachī ndá jī.

¹¹ De chūhun vāha inī ndá jī tūhun cáhān dē, chi cuāhā ndasí quivī nī nsáhá dē ndá tiñu stáhvi ñúcuán, de nī nsáhvi inī ndá jī nī ndéhé jī.

¹² De tá nī nguenda Felipe de nī nacani dē tūhun vāha nāsa tátúnī Yāa Dios, jín tūhun maá Jesucristo nūū ndá jī. Ñúcuán de nī ncandija ndá jī, de nī jenduté ndá jī, cúu tēe cúu ñahan.

¹³ De suni nī ncandija maá Simón, de nī jenduté dē. De nī jica dē jín Felipe, de nī nsáhvi inī dē ndéhé dē jā ní nsáhá Felipe ndacá tiñu ñáhnú jín tiñu jā stéhēn jā iyó poder Yāa Dios.

¹⁴ De ndá apóstol jā iyó Jerusalén, nī nihīn dē tūhun jā ní ncandija ndá nchivī Samaria tūhun Yāa Dios. Ñúcuán de nī ntají ndá dē Pedro jín Juan nī jēhēn nduú dē Samaria.

¹⁵ De nī nguenda nduú dē ñúcuán. De nī jicān táhvi nduú dē jēhē ndá nchivī ñúcuán tácuá ná nihīn ndá jī Espíritu Santo.

¹⁶ Chi ncháha ca quivī yā inī ánō nī iin jī, chi maá-nī jā ní jenduté ndá jī jā ní ncandija jī Jētohō ō Jesús.

¹⁷ Ñúcuán de nī ntee nduú dē ndahá dē xīnī ndá jī, de nī nguivī Espíritu Santo inī ndá jī.

¹⁸ De nī jinī Simón jā súcuán tēe nduú apóstol ndahá dē xīnī ndá nchivī ñúcuán de quivī Espíritu Santo inī ánō jī. De cúni dē jā cuāha dē xūhūn nūū apóstol nícu, tácuá nihīn dē poder jā sáhá dē súcuán.

¹⁹ De nī ncāhān dē: Suni taji ní poder yáhá nūū sá tácuá nā-nī nchivī tee sá ndahá sá xīnī jī de quivī Espíritu Santo inī ánō jī, ncachī Simón.

²⁰ Ñúcuán de nī ncāhān Pedro jín dē: De xūhūn nū ná náa jín nū siquī jā jani inī nū jā jín xūhūn de cuu cueen nū poder jā jini māni Yāa Dios nūū nchivī.

²¹ Nsūū táhvi nū cúu jā cuiñi nū siquī tiñu yáhá, chi nduú iyó ndāa ánō nū nūū Yāa Dios.

²² Tūsaá dē jini ñúhūn jā nacani inī nū siquī jā jani nēhēn inī nū yáhá. De nacān táhvi nū nūū Yāa Dios, cúndéhé ō á sanaa dē cune cáhnú inī yā siquī jā jani nēhēn inī nū jā ní ncāhān nū súcuán.

²³ Chi jini nī jā cúcuásún inī nū siquī jā sáhá nī tiñu yáhá. De ndacá jā nēhēn jā jani inī nū cúu jā tiin nihīn ndóhó, ncachī Pedro jín Simón.

²⁴ Ñúcuán de nī ncāhān Simón jín dē: Cācān táhvi nduú ní jēhē sá nūū maá Jētohō ō tácuá nī iin tūhun jā cáhān ní jínā mā quijī siquī sá, ncachī dē.

²⁵ De nī nacani Pedro jín Juan tūhun Yāa Dios nūū ndá nchivī. De nī ndicó cóo nduú dē cuānohōn dē ciudad Jerusalén, de juni cuāhān nduú dē de nacani dē tūhun vāha Yāa Dios inī cuāhā cā ndáñuū Samaria.

Felipe jín tēe nación Etiopía

²⁶ Ñúcuán de iin ángel maá Jētohō ō nī ncāhān yā jín Felipe: Quehen ichi de quihīn nū ichi sur; ichi jā quée inī ciudad Jerusalén jā cúu cuāhān jondē ñuū Gaza, ncachī yā. De maá-nī ñuhun tihá cúu ñúcuán.

²⁷ De nī nquehen Felipe ichi cuāhān dē. De iin tēe eunuco nī nquee dē Jerusalén. De tēe nación Etiopía cúu dē, de ndiso tiñu dē jā cúu dē tesorero nūū ñahan cúu reina jā tátúnī nūū nación Etiopía, de nání ña Candace. De tēe ñúcuán nī jēhēn dē ciudad Jerusalén nī jēchiñúhūn dē Yāa Dios.

²⁸ De ñúhūn dē inī carreta dē cuānohōn dē, de cáhvi dē tutú jā ní ntee Isaías, tēe nī nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán.

²⁹ De maá Espíritu nī ncāhān yā jín Felipe: Cuāhān, de quetáhān nū jín tēe jā cuāhān jín carreta ñúcuán, ncachī yā.

³⁰ Sá de cuāhān Felipe de nī nquetáhān dē jín tēe jā ñúhūn inī carreta. De nī jini dē jā cáhvi tēe ñúcuán tutú jā ní ntee Isaías, tēe nī nacani tūhun yā jondē janahán. De nī jicā tūhūn dē tēe ñúcuán: ¿A jicūhun inī ní ndá jā cáhvi ní jínā, á nduú? ncachī dē.

³¹ De nī ncāhān dē jín Felipe: ¿De nāsa jicūhun inī sá de tú mā stéhēn iin tēe nūū sá? ncachī dē. De nī ncāhān dē jín Felipe jā ná cáa dē nūū carreta quihīn nduú dē.

³² De maá nūū tutú jī jā cáhvi dē yósó tūhun jā cáhān:

Tá cúu iin ticachī jā cuāhān nchivī jín tī jā cuū tī, suni súcuán nī nsáhá ndá nchivī maá yā.

De tá cúu iin ticachī lúli jā sété dē tī de nduú ndáhyū tī, suni súcuán nī nsáhá maá yā,

chi nduú ní ncāhān cuiti yā tá nī nsáhá nāvaha jī yā.

³³ De hora jā ní jēhe ji tūhun canoō yā, de nduú ní nsáhá ndāā ji tiñu yā.

De ni iin nchiví mā cūu cáhān ji tūhun tata yā

chi ní jahní ndá ji yā de nduú ná tatá yā.

Cáchí tutú.

³⁴ Ñúcuán de ní ncāhān tē Etiopía: De sáhá ní favor cachí ní nū sá, ¿ní síquí cáhān tē ní nacani tūhun yáhá? ¿A síquí maá dē, á síquí incá tē? ncachí dē.

³⁵ De jín tūhun jā ní ncāhvi tē Etiopía ñúcuán, ní nguijéhe Felipe cáhí tūhun dē ndácá tūhun vāha Jesús nū dē.

³⁶ De juni ñúhún ndúu dē ichi cuāhān dē de ní nguenda dē nū ñúhún ndute. De ní ncāhān tē Etiopía: Yáhá ñúhún ndute, ¿de á cuu cuenduté sá? ncachí dē.

³⁷ De ní ncāhān Felipe: Cuu de tú cándija ní jā ní nsáhá Jesús jēhē ō jondē jín iní jín ánó ní, ncachí dē. De ní ncāhān tē Etiopía: Cándija sá jā Jesucristo cúu maá Sēhe Yāā Dios, ncachí dē.

³⁸ De ní jecani dē carreta dē. De ní nuu dē jín Felipe, de ní nchunuu dē cuāhān dē nū ñúhún ndute, de ní scuénduté Felipe tē Etiopía.

³⁹ De tá ní nquee ndúu dē iní ndute de Espíritu maá Jētohō ō ní nsáhá jíyo yā-ni Felipe cuāhān dē, de tē Etiopía nduú cá ní jíní dē nū Felipe. De ní naquehen dē ichi cuānohōn dē ñuū dē, de cúsi ndasi iní dē.

⁴⁰ Sochi Felipe ní nguenda dē jondē Azoto, de sá de cuāhān tucu dē, de ndácá ñuū ní nacani dē tūhun vāha yā. De sá de ní nguenda dē ciudad Cesarea.

9

Jā ní nasāma iní Saulo ní nsáhá Jesucristo (Hch. 22.6-16; 26.12-18)

¹ De Saulo nduú jéncuñí dē jā cáhān nūhin dē jā cahní dē ndá nchiví jā cándija ji maá Jētohō ō. De jā ñúcuán cúu jā ní jēhēn dē nū sūtú cúñáhnú cá.

² De ní jicān dē órden nū tē ñúcuán jā cuu quíhín dē ndácá vehe íi sinagoga ñuū Damasco tácuu cuu tiin dē cúu tē cúu ñahan jā íñi síquí tūhun yā, de quínasiáha dē ji ciudad Jerusalén cúni dē.

³ De ní nquehen dē ichi cuāhān dē, de ní ncuñatin dē yuhú ñuū Damasco. De sanaā-ni de ní jēnduté ndasi ní nū dē jā vāji jondē andiví.

⁴ De ní ndicó cáva dē-ni nū ñúhún. De ní jini dē jā cáhān iin tūhun jín dē: Saulo, Saulo, ¿nājēhē cúu jā sáhá nāvāha nū nduhú? ncachí.

⁵ Ñúcuán de ní ncāhān dē: ¿Ní iin cúu ní, Señor? ncachí dē. De ní ncāhān yā: Maá ní cúu Jesús, de jā sáhá nāvāha nū ndá nchiví cándija cúu jā sáhá nāvāha nū nduhú. De jā sáhá nū sūcuán cúu jā sndóho nū maá nū

modo stíquí jā jáñu yātá tí punta garrocha, de suu cúu jā sndóho tí maá tí, ncachí yā.

⁶ De quisi dē chí yúhú dē, de ní ncāhān dē: Señor, ¿naá cúu jā sáhá sá cúni ní túsáá? ncachí dē. De maá Jētohō ō ní ncāhān yā jín dē: Nacōo, de quívi nū iní ñuū, de ñúcuán íyó iin tē jā cachí dē nū nū naá cúu jā jíní ñúhún sáhá nū, ncachí yā.

⁷ De ndá tē jā cuāhān jín Saulo, ní nsāhvi iní ndá dē níni dē jā cáhān, de nduú ní jíní dē nū jā cáhān.

⁸ Ñúcuán de ní nacōo Saulo, de tá cúni dē jā nūcūndehé dē de nduú ní ncúu cuiti cá cūndehé dē. De tñn ndá tē ñúcuán-ni cá ndahá Saulo de cuāhān ndá dē ñuū Damasco.

⁹ De ñúcuán ní ndeē Saulo ñni quívi. De nduú ní ncúu cuiti cūndehé dē, ní nduú ná nchájí cuiti dē de ní nduú ná jíhi dē.

¹⁰ De iní Damasco íyó iin tē jā cándija, de nání dē Ananías. De ní stéhēn maá Jētohō ō nū dē, de ní ncāhān yā jín dē: Ananías, ncachí yā. De ní ncāhān dē: Señor, ¿á jā cáhān ní? ncachí dē.

¹¹ De ní ncāhān maá Jētohō ō jín dē: Quehen ichi de quíhín nū calle jā nání Calle Derecha. De vehe Judas cātūhún nū iin tē nání Saulo, tē ñuū Tarso, chí mitan de jicān táhvi dē.

¹² De ní stéhēn ní nū dē jā ní nguívi iin tē nání Ananías, jā cúu maá nū, de ní ntee dē ndahá dē xíní Saulo, de ní ndunijín tñnū dē. Súcuán ní stéhēn ní nū Saulo, ncachí yā.

¹³ Ñúcuán de ní ncāhān Ananías: Señor, jā ní jini sá jā cuāhā nchiví cáhí jā tē ñúcuán sáhá nāvāha dē ndá nchiví jā cándija ji ní jā íyó Jerusalén.

¹⁴ De mitan ní nguenda dē yáhá ndiso tñnū dē nū ndá sūtú cúñáhnú jā tiin dē ndácá nchiví jā chíñúhún ji ní, ncachí Ananías.

¹⁵ De ní ncāhān maá Jētohō ō: Cuáhān, chí tē jā ní nacāji maá ní cúu Saulo, tácuu ná quíhín dē nacani dē tūhun ní nū ndá táhān nū Israel jín nū nchiví ndá cá nación jín nū ndá rey.

¹⁶ De stéhēn ní nū dē jā cánuú cúu jā cundoho ndasi dē tñndóhó jā síquí ní, ncachí yā.

¹⁷ Ñúcuán de cuāhān Ananías, de tá ní nguenda dē vehe nū íyó Saulo, de ní nguívi dē de ní ntee dē ndahá dē xíní Saulo, de ní ncāhān dē: Hermano Saulo, maá Jētohō ō Jesús, Yāā jā ní nguenda níjín nū ñuū ichi nū vājinú, suu yā ní ntají nduhú vāji ní nū nū tácuu ndunijín tñnū nū, de chítú Espíritu Santo yā iní nū, ncachí dē.

¹⁸ De ndañúhún-ni ní ndunijín tñnū Saulo, chí modo jā ní ncōyo-ni jā ní ndasi tñnū dē. De ní nacuíñí dē, de ní jenduté dē-ni.

¹⁹ Ñúcuán de nī nacajī dē stāā, de nī nanihūn inī dē. De nī iyo dē jacū quivī jīn ndā nchivī jā cándija inī ñuū Damasco.

Jā ní nacani Saulo tūhun inī ñuū Damasco

²⁰ De nī nguijéhé dē-ni nācani dē tūhun Jesús inī ndā vehe ī sinagoga, cáchī dē jā Jesús cúu Sēhe Yāa Dios.

²¹ De ndācā nchivī jā nī jini tūhun jā cáhān dē, sáhvi inī jī nīnī jī. De nī ncāhān ndā jī: ¿A nsūū tēe yáhā cúu jā sáhā nāvāha dē ndā nchivī Jerusalén jā chíñúhūn nū Jesús? De suu cúu jā nī nguijī dē yáhā jā tūn dē ndā nchivī quihūn dē jīn jī nū ndā sūtū cúñáhnú cūnī dē, ncachī jī.

²² Sochi Saulo chí sa víhī cā nācani dē tūhun jā Jesús cúu ndija Cristo, Yāa jā nī jani Yāa Dios jā scácu yóhó. De ndā táhān dē hebreo jā ndēē Damasco nī iin tūhun nduū ní ncúu scócóo jī jā cachī jī jāa nduū íyó ndāa tūhun jā cáhān Saulo.

Jā ní ncācu Saulo nū ndā táhān dē hebreo

²³ De nī ncúu cuahā cā quivī. De nī squétáhān ndā táhān dē hebreo tūhun jā cahñī ndā dē Saulo.

²⁴ De nī nīhīn Saulo tūhun jā súcuán nī squétáhān ndā dē tūhun. De nduū ñuū jito dē viéhé namā jā ndásī yuhū ñuū, chí cahñī dē Saulo cūnī ndā dē.

²⁵ Ñúcuán de ndā tēe cándija, nī nchuhun dē Saulo inī iin ticā iin jacuāā, de nī snūu ndā dē yicā namā jā ndásī yuhū ñuū, de súcuán nī ncācu Saulo.

Jā ní nenda Saulo inī ciudad Jerusalén

²⁶ De tá nī nenda dē ciudad Jerusalén de cūnī dē jā naquetáhān dē jīn ndā nchivī cándija. Sochi nī nchūhū ndā jī nī jini jī Saulo, chí nduū ní ncándija ndā jī jā nī nduū dē tēe cándija.

²⁷ De Bernabé nī jeca dē Saulo cuāhān dē jīn nū ndā apóstol. De nī nacani dē tūhun nū ndā tēe ñúcuán nāsa nī jini Saulo nū maā Jētohō ō ichi nū nī jēhēn dē, jīn nāsa nī ncāhān yā jīn dē, jīn nāsa nī iyo ndēē inī dē nī nacani dē tūhun Jesús inī ñuū Damasco.

²⁸ De nī ndēē Saulo inī ciudad Jerusalén de nī jica dē jīn ndā apóstol.

²⁹ De vāha nī iyo ndēē inī dē nī nacani dē tūhun maā Jētohō ō. De jā síqui Jesús de nī stíchī táhān dē jīn ndā tēe hebreo jā cáhān yuhū griego. Sochi ndā tēe ñúcuán cūnī dē jā cahñī dē Saulo nícu.

³⁰ De nī jini ndā hermano cándija jā súcuán cūnī dē sáhā dē, de nī jeca ndā dē Saulo cuāhān dē jīn jondē ciudad Cesarea. De ñúcuán de nī nachuhun ichī ndā dē Saulo cuāhōn dē jondē ñuū maā dē Tarso.

³¹ De nduū cā ní nsáhā nāvāha ndā jī ndā nchivī cándija ní inī región Judea jīn Galilea jīn Samaria. De nī jija cā ndā jī jīn tūhun yā, de nī iyo yifñúhūn ndā jī nū maā Jētohō ō. De

nī ncucuahā cā ndā jī, chí nī nchindeē maā Espíritu Santo ndā jī.

Jā ní nduvāha Eneas

³² De Pedro jēndehé dē ndā nchivī cándija ndācā lado, de suni nī jēndehé dē nchivī jā ndēē ñuū Lida.

³³ De ñúcuán nī jini dē nū iin tēe nání Eneas jā ní ncúu ūnā cuīyā cáá dē, chí nī nduvehlé dē.

³⁴ De nī ncāhān Pedro jīn dē: Eneas, ná ndúvāha nī sáhā Jesucristo. Nacōo ní de nastúu ní yuu ní, ncachī dē. De nī nacōo-ni tēe ñúcuán.

³⁵ De nī jini ndācā nchivī ñuū Lida jīn nchivī jā ndēē nduhvā Sarón, de nī nasāma inī ndā jī de nī ncandija ndā jī maā Jētohō ō.

Jā ní natecū Dorcas

³⁶ De suni nī iyo iin ñahan jā cándija inī ñuū Jope, nání ña Tabita, de yuhū griego nání ña Dorcas. De sáhā ndasī ña tiñu vāha, de sáhā ña caridad nchivī ndāhvī.

³⁷ De tiempo ñúcuán nī ncuhū ña, de nī jīhī ña. De nī scúchi ndā jī ndīyi ñúcuán, de nī jaquín jī ña iin cuarto xīnī vehé.

³⁸ De ñuū Lida chí ñatin-ni íyó jīn Jope. De ndā nchivī cándija jā ndēē ñuū Jope, nī nīhīn jī tūhun jā ndēē Pedro ñuū Lida. De nī ntajī ndā jī ūū tēe jā cuácāna dē Pedro. De nī ncāhān nduū dē: Mā cúcuéé ní, de cōhōn ñuū Jope, ncachī nduū dē.

³⁹ Ñúcuán de nī nquehen Pedro ichi cuāhān dē jīn nduū tēe ñúcuán. De tá nī nenda nduū dē jīn Pedro de nī ncaā ndā dē cuarto nū cáá ndīyi ñúcuán. De ndā ñahan viuda nī jicó nduū ndā ña Pedro, de jácu ndā ña. De stēhēn ndā ña ndā xīquín jīn ndā páñū jā ní nsáhā ndīyi Dorcas chí nī jini mānī ña nū ndā ñahan ñúcuán tá nī ntecū ña.

⁴⁰ Ñúcuán de nī ncāhān Pedro jīn ndā nchivī jā ná quée ndā jī tāvéhé. De nī jēcuīñī jiti dē, de nī jicān táhvī dē. De nī ndicó coto dē nū cáá ndīyi ñúcuán, de nī ncāhān dē: Tabita, nacōo, ncachī dē. De nī nūcūndehé ña-ni, de nī jini ña nū Pedro. De nī nacōo ña-ni nī nūcūndēē ña.

⁴¹ De nī ntiin dē ndahā ña, de nī stácuīñī dē ña. Ñúcuán de nī nacana dē ndācā nchivī cándija jīn ndācā ñahan viuda, de nī stēhēn dē ña nū ndā jī jā nī natecū ña.

⁴² De tūhun yáhā nī jītē nuu ní ñuū Jope cuāhān. De cuāhā nchivī nī ncandija nū maā Jētohō ō.

⁴³ De cuāhā quivī nī ndēē Pedro inī ñuū Jope, ndēē dē vehe iin tēe sátiñū ñi jā nání Simón.

10

Pedro jīn Cornelio

¹ De inī ciudad Cesarea íyó iin tēe nání Cornelio, de cúu dē iin capitán grupo soldado jā nání Italiano.

² Tēe chíñúhún vāha nū Yāa Dios cúu dē, de saá-ni ndácá nchiví vehe dē. De sáhá ndasí dē caridad nchiví hebreo visō nsūú tēe hebreo cúu dē, de níní jicān táhvi dē nū Yāa Dios.

³ De iin quívi ní stéhēn iin ángel Yāa Dios nū dē tá cahūni jañini, de cají ní jini dē já ní nguívi ángel ñúcuán nū ndéē dē. De ní ncāhān yā jín dē: Cornelio, ncachí yā.

⁴ De ní nūcūndéhē vāha dē nū yā, de yúhú dē. De ní ncāhān dē: ¿A já cāhān ní, Señor? ncachí dē. De ní ncāhān yā jín dē: Ja née Yāa Dios cuenta nāsa jicān táhvi nū nāsa sáhá nū caridad ndá nchiví hebreo.

⁵ Mitān de tetíñú nū mozo ná quihín ndá ji ñuú Joep de cana ji Simón, tēe nání Pedro, quiji dē.

⁶ Chi ndéē nū dē vehe iin tēe nání Simón, tēe sátiñú ñii. De ñatin-ni yuhú mar cáa vehe dē. De cachí maá Pedro nū nū nā incā cúu já cānuú sáhá nū, ncachí yā jín Cornelio.

⁷ De tá cuāhān ángel já ní ncāhān jín dē, de ní ncana dē ūu mozo dē jín iin soldado já squíncuu vāha nū dē, de suni tēe chíñúhún vāha nū Yāa Dios cúu dē.

⁸ De ní nacani Cornelio ndácá tūhun ñúcuán nū ndá dē, de ní ntají dē ndá cuāhān jondē ñuú Joep.

⁹ De quívi téen de ñúhún ndá dē ichi cuāhān dē, de ní ncuñatin dē ñuú Joep. De ja ñatin cuu cahūxi ūu, de hora ñúcuán ní ncaa Pedro cuācācān táhvi dē xīni vēhé.

¹⁰ De caji dē stāa cūni dē, chi cócon ndasí dē. De juni sáhá ndá ña já caji dē de ní stéhēn nū dē já ní nune-ni andiví.

¹¹ De ní jini dē iin já cáa tá cáa manta cāhnú ní ncuun vāji ichi andiví jondē nū ñúhún, de modo já núhni ndicúmi squiná, de ní ncuun.

¹² De iní ñúcuán ñúhún ndá quiti jica ndicumi jín cōo jín quiti ndáva.

¹³ De ní jini dē já ní ncāhān iin tūhun: Pedro, nacuiñi de cahní nū quiti jiñā, de caji nū tī, ncachí.

¹⁴ De ní ncāhān Pedro: Mā caji sá, Señor, chi nduú yáji cuiť sá ndá quiti já cāhān ley Moisés jáa nduú vāha caji sá tī chi modo jáa nduú iyó ndoo tī nū ní, ncachí dē.

¹⁵ De ní ncāhān tucu: Já cachi ní cúu já iyó vāha caji nū ndá quiti jiñā, chi ní nsáhá ndoo maá ní, de mā cāhān nū jáa nduú iyó ndoo tī, ncachí.

¹⁶ De súcuán ní ncāhān tūhun yáhá ūni vuelta. De sahma ñúcuán ní ndaa-ni cuānohōn andiví.

¹⁷ De juni jáni ndasí iní Pedro siquí ndá já ní stéhēn nū dē de ní nguenda-ni ndá mozo já ní ntetíñú Cornelio, chi jicā tūhun jicā tūhún ndá ji vehe Simón jondē ní nguenda ji viéhē nū ndéē dē.

¹⁸ De ní ncāhān jee ndá ji ní jicā tūhún ndāa ji de tú ñúcuán ndéē Simón, tēe nání Pedro.

¹⁹ De juni nācani iní Pedro siquí ndá já ní stéhēn nū dē de ní ncāhān maá Espíritu Santo jín dē: Ní nguenda ūni tēe já nānducú ndá dē ndóhó.

²⁰ Nacuiñi, de nuu nú, de mā cāni iní nū jáa nduú vāha quihín nū jín ndá dē, visō nsūú táhān nū hebreo cúu dē. Chi maá ní ní ntetíñú ndá dē vāji dē, ncachí yā. Já suu cúu já ní stéhēn yā nū dē já cuu caji dē nā-ni quiti, de tūhun ñúcuán cāhān já cuu quihín dē nū nchiví incā nación.

²¹ Ñúcuán de ní nuu Pedro ní nguenda dē nū mozo já ní ntetíñú Cornelio, de ní ncāhān dē: Maá sá cúu tēe já nānducú ndá ní. ¿Nā tiñu cūni ndá ní já vāji ní nū sá túsaa? ncachí dē.

²² Ñúcuán de ní ncāhān ndá mozo: Cornelio, tēe cúu capitán, ní ntají dē ndá sāan vāji ndá sá. Chi cúu dē tēe ndāa, de chíñúhún vāha dē nū Yāa Dios. De saá-ni nchiví hebreo suni cāhān ndá ji já tēe vāha cúu dē. De ní ncāhān iin ángel yā jín dē já cana dē ní quihín ní vehe dē, de cunini dē tūhun já cāhān ní jín dē, ncachí mozo.

²³ Ñúcuán de ní squívi Pedro ndá mozo iní vehe ní nguendōo ndá ji. De quívi téen de ní nquehen dē ichi jín ndá mozo cuāhān dē. De suni cuāhān jacū hermano cándija já ndéē ñuú Joep jín dē.

²⁴ De incā quívi ní nguenda ndá dē ciudad Cesarea. De ndétu Cornelio ndá dē, chi ní nastútú dē ndá táhān dē jín ndá amigo vāha dē.

²⁵ De tá ní nguenda Pedro de ní nquee Cornelio já cāhān dē jín Pedro. De ní jēcuiñi jiti dē já chíñúhún dē Pedro nícu.

²⁶ De ní stácuñi Pedro dē, de ní ncāhān dē: Nacuiñi ní, chi saá-ni sāan suni iin tēe-ni cúu sá, ncachí dē.

²⁷ De juni súcuán nátúhún nduú dē de ní nguívi-ni nduú dē iní vehe. De ní jini Pedro já ní ncutútú cuāhā nchiví ndéē ji iní vehe.

²⁸ De ní ncāhān Pedro jín ndá nchiví ñúcuán: Já jini ndá ní nāsa cúu ley ndá sāan nchiví hebreo já má cúu quetáhān ndá sá jín ndá ní já cúu nchiví incā nación de ní mā cúu quívi sá vehe ndá ní. Sochi ní stéhēn Yāa Dios nū sá já má cóo cā súcuán, chi mā cúu cujéhe iní sá nū nchiví ndá cā nación.

²⁹ De já suu cúu já tá ní ncana ní sāan de vāji sá-ni, chi nduú ní nsáhá jéhe iní sá visō cúu ndá ní nchiví incā nación. De mitān de jicā tūhún sá ní ¿ñā siquí cúu já cána ní sāan? ncachí Pedro.

³⁰ Ñúcuán de ní ncāhān Cornelio: Já ní ncuu cūmi quívi já ní iyo nditē iní sá maá hora yáhá já cúu cahūni jañini, de jicān táhvi sá iní vehe sá. De ní nguenda iin ángel

yā nūū sá já cáá tá cáá tēe, de xīñū sahma ñúhún yā.

³¹ De nī ncāhān yā: Cornelio, ja née Yāā Dios cuenta nāsa jícān táhvi nū nāsa sáhá nū caridad nchivī.

³² Túsaá de tetiñū nū ndá mozo ná quihīn ñuū Jope cana ji Simón, tēe nání Pedro, quiji dē nūū nū. De tēe ñúcuán ndēē dē vehe Simón, tēe sátiñū ñiī, de ñatin yuhú mar cáá vehe dē. De quiji tēe ñúcuán de cachī tūhun dē nūū nū nāsa cánuú sáhá cá nū, ncachī yā jín sá.

³³ Já suu cúu já ní ntetiñū sá-ni ndá mozo sá já ní jēcāna ji ní. De ná cútahvī ō nūū ní já váji ní, chí vāha nī nsáhá ní. De mitan íyó tūtú ndácá sá nūū Yāā Dios tácu cunini ndá sá ndihī tūhun já cāhān ní nāsa nī ntatúnī yā nūū ní, ncachī dē.

Jā ní nacani Pedro tūhun yā vehe Cornelio

³⁴ Ñúcuán de nī ncāhān Pedro: Mitan de nī jini ndāá sá já Yāā Dios inuū-ni sáhá yā cuenta ndácá-ni nchivī, cúu nchivī hebreo jín nchivī ndá cá naciōn.

³⁵ De nā-ni nchivī ndácá-ni naciōn tú íyó yíñúhún ji nūū yā de sáhá vāha ji, de cúsiī inī yā jín ji.

³⁶ Nī ncāhān yā jín ndá sá nchivī Israel, chí ní ntetiñū yā tūhun vāha nī nquiji nūū sá já ndumanī ō jín yā sáhá maá Jesucristo. De maá yā cúu Jētoho ndácá ō.

³⁷ De ja jini ndá ní nāsa nī ncuu. Chí nī nacani Juan tūhun yā de nī scuéndutē dē nchivī, de ñúcuán de nī nquijéhé Jesús nacani yā tūhun jondē región Galilea, de nī jitē nuu tūhun yā ní nūū ndá sá nchivī hebreo.

³⁸ De jini ndá ní já ní jēhe Yāā Dios Espíritu Santo jín poder nūū Jesús, Yāā já ní jahnu Nazaret. De jini ndá ní já ní jica nuu yā nī nsáhá yā tiñū vāha, de nī nsáhá vāha yā ndácá nchivī já ndóho ji sáhá táchi cúñáhnú. Chí Yāā Dios nī nchindeé nī nchituu yā Jesús.

³⁹ De ndá máá sá cúu já ní jini ndácá tiñū já ní nsáhá Jesús inī ciudad Jerusalén jín ndá cá ñuū já íyó inī Judea, de nācani sá nūū nchivī. Ñúcuán de nī jahni ndá ji yā chí nī jata caa ndá ji yā yicā cruz.

⁴⁰ Sochi Yāā ñúcuán chí nī natecū yā nūū úní quivī nī nsáhá Yāā Dios, de nī stéhēn nijin yā maá yā nūū ndá sá nī nsáhá Yāā Dios.

⁴¹ Sochi nduú ní stéhēn nijin yā maá yā nūū ndá cá nchivī, chí nūū ndá máá sá-ni. De jondē tá ncháha ca coo ndá tiñū ñúcuán de nī nacaji Yāā Dios ndá sáán ja cuu ndá sá testigo yā, chí nī nchaji ndá sá nī jihī ndá sá jín yā tá nī natecū yā.

⁴² De nī ndacu yā nūū ndá sá já ná nacani ndá sá tūhun yā nūū ndá nchivī, de ná cāhān ndāá sá já ní jani Yāā Dios Jesús já sáhá ndāá yā tiñū ndá nchivī tēcū jín nchivī ja nī jihī.

⁴³ Chí tūhun Jesús nī ncāhān ndácá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán. Chí nī

ncāhān ndá dē já ndácá nchivī já cándija ji Jesús de cune cáhnú inī Yāā Dios nūū cuáchi ji, ncachī Pedro.

Jā ní nquivi Espíritu Santo inī áno ndá nchivī incā naciōn

⁴⁴ De juni cāhān cá Pedro ndácá tūhun yáhá de nī nquivi-ni Espíritu Santo inī áno ndá nchivī nini tūhun já cāhān dē.

⁴⁵ De ndá tēe hebreo já cándija já ní jēhēn jín Pedro, nī nsáhvi inī ndá dē ní jini dē já suni nī nquivi Espíritu Santo inī áno nchivī incā naciōn.

⁴⁶ Chí nī jini ndá dē já cāhān ndá nchivī ñúcuán siín siín yuhú, de cāhān ndá ji já cúñáhnú ndasí Yāā Dios.

⁴⁷ Ñúcuán de nī ncāhān Pedro: Nī iin mā cúu casi já cuendutē ndá nchivī yáhá. Chí suni nī nquivi Espíritu Santo inī áno ndá ji tá-ni nī nquivi yā inī áno maá ó, ncachī dē.

⁴⁸ De nī ncachī dē já ná cuéndutē ndá ji siquí já ní ncandija ji Jesucristo. Ñúcuán de nī ncāhān ndáhvi ndá ji jín Pedro já ná quéndōo dē jín ndá ji jacú quivī.

11

Jā ní nacani Pedro tūhun Cornelio nūū ndá nchivī cándija inī ciudad Jerusalén

¹ De ndá tēe apóstol jín ndá hermano cándija já ndēe región Judea, nī jini ndá dē tūhun já suni nī ncandija ndá nchivī incā naciōn tūhun Yāā Dios.

² De tá nī nenda Pedro ciudad Jerusalén de sava tēe hebreo já cándija nī ncāhān dē nūū Pedro.

³ Chí nī ncachī ndá dē: ¿De nūcu nī nquivi nū inī vehe ndá tēe jáá nsūū nchivī naciōn maá ó cúu? De nī nchaji nū stāā jín ndá dē, ncachī dē.

⁴ Ñúcuán de nī nacani cáji Pedro nāsa nī nquijéhé yā sáhá yā jín nchivī ndá cá naciōn:

⁵ De ndēē nī ñuū Jope de juni jícān táhvi nī de nī stéhēn yā iin já ní jini nī. De nī jini nī iin já cáá tá cáá manta cáhnú de núhni ndicúmi squiná, de jondē ichi andivī nī ncuun váji nūū nī.

⁶ De nī ndēhé vāha nī inī sahma ñúcuán, de nī jini nī já ñúhún ndá quiti jica ndicúmi jín quiti xéēn jín cōō jín quiti ndáva.

⁷ De nī jini nī iin tūhun já nī ncāhān: Pedro, nacuiñi de cahni nū quiti jiñā, de cají nū tí, ncachī.

⁸ De nī ncāhān nī: Mā cáji sá, Señor, chí nduú yáji cuiti sá ndá quiti já cāhān ley Moisés jáá nduú vāha cají sá tí chí modo jáá nduú íyó ndoo tí nūū nī, ncachī nī.

⁹ Sochi tūhun ñúcuán nī ncāhān tucu jondē andivī: Já cáchi ní cúu já íyó vāha cají nū ndá quiti jiñā, chí nī nsáhá ndoo maá nī, de mā cāhān nū jáá nduú íyó ndoo tí, ncachī.

¹⁰ De súcuan nī ncāhān ūnī vuelta, sá de nī ndaa-nī sahma cuānohōn ichi andiví.

¹¹ De hora ñúcuán nī nguenda-nī ūnī tēe vehe nūū ndéé nī já nánducú ndá dē nduhū. De iin tēe já ndéé ciudad Cesarea nī ntetífú dē ndá tēe ñúcuán jēē dē nūū nī.

¹² De maá Espíritu nī ncāhān yā jín nī já quihīn nī jín ndá dē, chí mā cānī inī nī jáá nduú vāha quihīn nī jín dē vísō cúu dē nchiví incá nación. De suni nī jēhēn iñū hermano yáhá jín nī, de nī nquívī ndá nī inī vehe tēe ñúcuán já nání Cornelio.

¹³ De tēe ñúcuán nī nacani dē tūhun nūū ndá nī já nī jini dē iin ángel yā iñí yā inī vehe dē, de nī ncāhān yā jín dē: Tetífú nú mozo ná quihīn jī ñuū Joep de cana jī Simón, tēe nání Pedro, quiji dē.

¹⁴ De tēe ñúcuán nacani dē tūhun nūū nū nāsa cācu nú jín nū nchiví vehe nú, ncachí ángel jín Cornelio.

¹⁵ De tá nī nquijéhé nī cáhān nī de nī nquívī Espíritu Santo inī áno ndá jī tá cúu nūū nī nquívī yā inī áno maá ó já xihna ñúhún.

¹⁶ Ñúcuán de nī nūcūhun inī nī tūhun já nī ncāhān maá Jētohō ō: Jándáa já jín ndute-nī nī scuéndutē Juan nchiví, sochi ndá ndóhó chí cuāha nī Espíritu Santo inī áno ndá nú, de ñúcuán cúu já cuendutē ndá nú sáhá nī, ncachí yā, ncachí Pedro.

¹⁷ De cáhān cá Pedro: De síqui já nī jēhe Yāa Dios Espíritu Santo yā inī áno ndá jī tá-nī nī jēhe yā inī áno maá ó já cándija ó Jētohō ó Jesucristo ¿de nūcu casí nī já sáhá maá yā túsaa? ncachí Pedro.

¹⁸ Súcuan nī jini ndá dē tūhun yáhá, de nduú cá nī ncāhān ndá dē nūū Pedro, chí sa nī ncāhān dē já cúhānú ndasí Yāa Dios. Chí nī ncāhān ndá dē: Suni nī jēhe Yāa Dios tūhun já nacani inī nchiví incá nación já sndóo jī cuāchi jī tácu cutecū jī ní cání túsaa, ncachí ndá dē.

Ndá nchiví cándija ñuū Antioquía

¹⁹ De quívī já nī jahní ndá dē Esteban inī ciudad Jerusalén de nī nquijéhé dē sáhá nāvāha dē nchiví cándija. De já ñúcuán cúu já nī jite nuu ndá jī cuāhān jī ndá cá ñuū de nī nguenda jī región Fenicia jín isla Chipre jín ñuū Antioquía. De nūū maá-nī táhān jī hebreo nī nacani ndá jī tūhun yā, chí nduú nī nācani jī nūū ndá cá nchiví.

²⁰ Sochi mähñú ndá nchiví já nī jite nuu nī iyo jacú tēe cándija já nī nquiji isla Chipre jín jondē ñuū Cirene. De nī nguenda ndá dē Antioquía, de suni nī nacani ndá dē tūhun vāha maá Jētohō ó Jesús nūū nchiví jáá nsūū nchiví hebreo cúu.

²¹ De maá Jētohō ō nī nchindeé nī nchituu yā ndá dē. De nī nasāma inī cuāhā nchiví nī ncandija jī maá Jētohō ó Jesús.

²² De ndá nchiví cándija ciudad Jerusalén nī nīhīn ndá jī tūhun yáhá, de nī ntají ndá jī Bernabé cuāhān dē jondē Antioquía.

²³ De Bernabé tá nī nguenda dē ñuū ñúcuán de nī jini dē já vāha ndasí nī nsáhá Yāa Dios jī, de nī ncusií ndasí inī dē. De nī ncāhān nīhīn dē jín ndá nchiví ñúcuán já jondē jín inī jín áno jī ná cuíñi nīhīn jī jín maá Jētohō ō, de mā náyhūhū jī.

²⁴ Chí tēe vāha cúu Bernabé, de nī nchitú Espíritu Santo inī áno dē, de cándija nīhīn dē yā. De nī ncandija cuāhā nchiví nūū maá Jētohō ō nī nsáhá dē.

²⁵ Ñúcuán de nī nquee Bernabé cuāhān dē jondē ñuū Tarso cuānanducú dē Saulo. De nī nanihīn dē Saulo, de ndéca dē tēe ñúcuán nī nenda nduú dē ñuū Antioquía.

²⁶ De ní iin cuíyā nī natakā nduú dē jín ndá nchiví já cándija ñuū ñúcuán, de nī stēhēn nduú dē tūhun yā nūū cuāhā nchiví. De xihna ñúhún Antioquía nī jicunani jī cristiano síqui já nī ncandija jī Cristo.

²⁷ De ndá quívī ñúcuán nī nquee ndá tēe nācani tūhun Yāa Dios ciudad Jerusalén, nī nguenda dē jondē Antioquía.

²⁸ De iin táhān dē já nání Agabo nī nacuiñí dē nūū ndá hermano cándija. De nī stēhēn Espíritu Santo nūū dē, de nī ncachí tūhun dē já quiji iin tamā xéēn ní cáhnú ñayiví. De tamā ñúcuán nī nquiji tiempo já nī ntatúní rey Claudio.

²⁹ Ñúcuán de nī natúhún ndá nchiví cándija ñuū Antioquía já tetífú jī já cutecū ndá hermano cándija já iyo ichi Judea, tú nāsaa quenda cuāha iin iin jī.

³⁰ De súcuan nī nsáhá jī, de nī ntetífú ndá jī Bernabé jín Saulo cuāhān nduú dē región Judea cuāsíáha nduú dē nūū ndá tēe ñāhnú já ndíso tñú nūū nchiví cándija.

12

Jā nī jahní Herodes Jacobo, de nī nchihi dē Pedro vecāa

¹ De maá tiempo ñúcuán de nī nquijéhé rey Herodes nī nsáhá nāvāha dē sava nchiví cándija.

² De nī ndacu dē já Jacobo ñani Juan ná cúu dē jín espada.

³ De tá nī jini dē já nī ncusií inī ndá nchiví hebreo já nī nsáhá dē súcuan de já suu cúu já nī ntiin dē Pedro. De ndá quívī ñúcuán nī iyo vico já yáji nchiví hebreo stätílā jáá nduú ná levadura yíhi.

⁴ De tá nī ntiin dē Pedro, de nī nchihi dē tēe ñúcuán vecāa. De nī jani dē cūmī grupo soldado já jito Pedro, de iin iin grupo íñi cūmī cūmī soldado. De cūnī Herodes já tavā dē Pedro vecāa nūū ndá nchiví tá nī ncāhā vico pascua ñúcuán.

⁵ Súcuan nī ncuu já yíhi Pedro vecāa, de jito vāha jī dē. Sochi ndá nchiví cándija nī jicān

táhvī ndasí jī nūū Yāā Dios jēhē Pedro jā yíhí dē vecāa.

Nāsa nī ntavā Yāā Dios Pedro vecāa

⁶ De jāni inī Herodes jā incā quívi de tava dē Pedro vecāa nūū ndá nchivī cuāhā. De jacuāā űūcuān quixīn Pedro inī vecāa mǎhñū űū soldado, nūhñi dē űū cadena. De suni inī soldado viéhé cāa jito ndá dē Pedro.

⁷ De jacuāā űūcuān de sanaā-ni de nī nquenda iin ángel maá Jētohō ō, de nī nduni-hñi ndasí inī vecāa. De nī scándā yā Pedro nī sndótō yā dē, de nī ncāhān yā: Nāmā nacōo nū, ncachī yā. De ndúū cadena jā nūhñi ndahá dē űūcuān, nī nandajī-ni de nī nincava-ni.

⁸ De nī ncachī ángel yā jín dē: Nachihi vāha chíjin nū, de nūquihī nū nījān nū, ncachī yā. De sūcuān nī nsáhā dē, de nī ncāhān tucu ángel: Cunijin sōo nū, de cuniquīn nduhū ná cohōn, ncachī yā.

⁹ De nī jēcuniquīn dē yā cuāhān dē jín yā. De jāni inī dē jāá nsūū jāndāā cúu jā nī nsáhā ángel yā jín dē, chí jāni inī dē jā iin jā stéhēn nūū dē cúu.

¹⁰ De nī nchāha yā jín dē űū űūcūn soldado jā jito viéhé cāa. De nī nquenda dē viéhé cāa sándihí, de ī-ni nī nune, de nī nquee dē jín yā. De nī nchāha yā jín dē iin calle cuāhān dē. űūcuān de nī ndoñúhūn-ni ángel yā nūū dē cuāhān yā.

¹¹ De nī nducájī vāha Pedro, de nī ncāhān maá nī ncāhān iin dē: Mitan de nī jini ndāā nī jā nī ntají maá Jētohō nī ángel yā nī nquijī, de nī scácu yā nduhū nūū Herodes jín nūū ndá táhān nī hebreo jā cúni ndá jī jā sáhā nāvāha jī nduhū nīcu, ncachī dē.

¹² De tá nī jini dē jā nī ncācu ndija dē de nī nquehen dē ichi cuāhān dē vehe María naná Juan, tēe nání Marcos. De űūcuān íyó tútú cuāhā nchivī jicān táhvī jī jēhē Pedro.

¹³ De nī ncāhān Pedro viéhé tǎvehé, de cuāhān iin ñahan lúli nání Rode jā cuáacunini jī cúndehé ō nī iin nchivī cúu jā cáhān.

¹⁴ De nī nacunī jī tǎchī Pedro. De jā cúsiī inī jī de nduú nī nácune jī viéhé, chí jīnu jī nī ndicó cóo jī cuānohōn jī inī cuarto nūū ndéē ndá nchivī, de nī ncachī tūhun jī jā inī Pedro viéhé tǎvehé.

¹⁵ De nī ncāhān ndá jín jī: Jā cáhān naā nū, ncachī ndá nchivī. Sochī maá jī chí nīhin nī ncāhān jī jā maá dē cúu, ncachī jī. űūcuān de nī ncāhān tucu ndá jī: Anō Pedro cúu túsaa, ncachī ndá jī.

¹⁶ Sochī Pedro víhí cā cáhān dē. De tá nī nacune ndá jī viéhé de nī nacunī ndá jī nūū dē, de nī nsáhvi inī ndá jī.

¹⁷ De nī nsáhā maá dē seña jā má cáhān cā jī. De nī nacani dē nāsa nī nsáhā maá Jētohō ō jā nī ntavā ángel yā dē vecāa. De nī ncāhān dē: Cachī tūhun ndá nū ndá tūhun yáhā nūū Jacobo jín nūū ndá cā hermano

cándija, ncachī dē. Sá de nī nquee dē cuāhān dē incā lugar.

¹⁸ De tá nī ncunijīn quívi űūcuān de nī ncuaā ndasí ndá soldado jāá nduú cā Pedro.

¹⁹ De Herodes nī ndacu dē nūū ndá soldado jā ná nānducú vāha ndá dē Pedro, sochī nduú nī nánihñi ndá dē Pedro. De sá de nī stíchī Herodes ndá soldado de nī ncachī dē jā ná cúu ndá soldado. űūcuān de nī nquee Herodes inī Judea cuānohōn dē ciudad Cesarea jā cundee dē.

Jā nī jīhī Herodes

²⁰ De nī nquiti ndasí inī rey Herodes nī jini dē ndá nchivī űūū Tiro jín nchivī űūū Sidón. De nī natúhūn ndá nchivī űūcuān jā quihñi jī nūū Herodes, chí jondē űūū maá Herodes jécueen ndá jī jā yájī jī. De nī nsáhā ndá nchivī űūcuān amigo jī jín Blasto, tēe cúñáhnú jā sátiñú nūū Herodes, de nī ncāhān ndáhvi ndá jī jín dē jā ná cáhān dē jēhē jī jín Herodes jā ná cóo vāha inī dē jín jī.

²¹ De nī jani Herodes iin quívi jā natacā ndá jī nūū dē. De nī nūcūhun dē sahma jā űūhun dē tá tátunī dē, de nī jécundee dē nūū mesa nūū tátunī dē, de nī ndacu dē tiñu tácuca cunini ndá nchivī űūcuān.

²² Sá de nī ncāhān jee ndá jī: Nsūū iin tēe-ni cúu jā cáhān yáhā, chí iin yāā cúu, ncachī ndá jī.

²³ De maá hora űūcuān jā cáhān jī, de nī nquehen-ni iin cuēhē xēen Herodes nī nsáhā iin ángel Yāā Dios, de nī nchajī-ni tīndacú dē, de nī jīhī dē, chí nī nsáhā víxī dē maá dē, chí nduú nī ncáchī dē jā cúñáhnú Yāā Dios, chí sa nī nsáhā dē jā maá dē cúu jā cúñáhnú.

²⁴ De nī jītē nuu cā tūhun Yāā Dios cuāhān, de nī ncandija cuāhā cā nchivī ndacā-ni lugar.

²⁵ De Bernabé jín Saulo nī squíncuu ndúū dē tiñu jā nī jesiáha dē jā cutecú ndá hermano cándija jā íyó ciudad Jerusalén. De nī ndicó cóo ndúū dē cuānohōn dē űūū Antioquia, de nī jeca dē Juan, tēe nání Marcos, cuāhān dē jín.

13

Jā nī nquijéhé Bernabé jín Saulo jīca nuu dē nácani dē tūhun yā

¹ De mǎhñū grupo nchivī cándija inī űūū Antioquia nī iyo ndá tēe nácani tūhun Yāā Dios jín ndá tēe stéhēn tūhun yā. De sūcuān nání ndá dē: Bernabé, Simón tēe nání Negro, Lucio űūū Cirene, Saulo, jín Manaén tēe nī jahnu jín incā Herodes jā nī ncuu gobernador Galilea.

² De iin quívi de íyó nditē inī ndá dē, de chíñúhūn ndá dē nūū maá Jētohō ō, de nī ncāhān maá Espíritu Santo: Cúni nī jā sáhā

síin nú Bernabé jíin Saulo já ná quíhīn dē iin tiñu já ní jani nī dē já sáhá dē, ncachī yā.

³ De nī jīcān táhvi tucu-ni ndá dē juni iyó nditē ini dē. De nī ntee ndá dē ndahá dē xīnī Bernabé jíin Saulo. Sá de nī nacuetáhvī ndá dē nūū ndúū tēe ñúcuán de cuāhān ndúū dē.

Jā ní nacani Bernabé jíin Saulo tūhun yā ini isla Chipre

⁴ De nī nsáhá maá Espíritu Santo já cuāhān ndúū dē ichi ñuū Seleucia já iyó yuhú mar. De ñúcuán nī nquīvi ndúū dē ini barco, de cuāhān dē jondē isla Chipre já cúu iin pedazo ñuhun já ñúhún mǎhñú ndute.

⁵ De nī nquenda ndúū dē puerto Salamina. De nī nacani dē tūhun Yāa Dios ini ndá vehe ñi sinagoga táhān dē hebreo. De suni cuāhān Juan, chí tēe jétíñú ndúū dē cúu dē.

⁶ De nī ncāhān ndá dē níi isla Chipre cuāhān dē nī nquenda dē jondē ñuū Pafos já iyó yuhú isla Chipre. De ñúcuán nī jini ndá dē nūū iin táhān dē hebreo já nání dē Barjesús, de tēe scuáha mágica cúu dē. De cáhān dē tūhun stáhvī já cáchī dē já tēe nácani tūhun Yāa Dios cúu dē.

⁷ De tēe scuáha mágica ñúcuán sátiñú dē nūū gobernador Sergio Paulo. De gobernador ñúcuán chí ndíchi dē. De nī ncana dē Bernabé jíin Saulo chí cúnī dē cunini maá dē tūhun Yāa Dios.

⁸ De tēe scuáha mágica ñúcuán suni nání dē Elimas. De ndúcú dē já casí dē já má cándíja gobernador tūhun já nácani Saulo jíin Bernabé.

⁹ De Saulo já suni nání Pablo, nī nchitú Espíritu Santo ini áno dē. De nī ndéhé vāha dē nūū tēe scuáha mágica ñúcuán.

¹⁰ De nī ncāhān dē: Tēe sáhá tiñu néhén já stáhvī ndasí cúu nú, de sēhe táchi cúñáhnú cúu nú, chí jásī nū nūū ndácá tiñu vāha. De násāma nū tūhun ndāa maá Jētoho ní tácuā mā cándíja nchivī. ¿De nājēhē cúu jáá nduú jēncuifī cuitī nū já sáhá nū sūcuán?

¹¹ De mitan de maá Jētoho nī de sndóho yā ndóhó chí cucuáá nú, de mā cūnī nū cā ncandīi jacú quivī, ncachī Pablo. De nī jasī-ni nūū dē, de tiñi iyú tiñi suha dē-ni cā ndúcú dē iin nchivī já tiñi ndahá dē quíhīn dē jíin cúnī dē.

¹² Ñúcuán de nī jini gobernador já sūcuán nī ncuu, de nī ncandíja dē tūhun maá Jētoho ó, de sáhvi ini dē níni dē.

Jā ní iyo Pablo jíin Bernabé ini ñuū Antioquía ndáñú Pisidia

¹³ Ñúcuán de Pablo jíin ndá táhān dē nī nquee ndá dē ñuū Pafos. De nī nquivī ndá dē ini barco de cuāhān ndá dē ñuū Perge já cúu ndáñú Panfilia. De ñúcuán nī ncusíin Juan cuānohōn dē ciudad Jerusalén.

¹⁴ De ndá máá dē chí nī nquee tucu dē ini Perge cuāhān dē, de nī nquenda dē Antioquía já cúu ndáñú Pisidia. De iin quivī

nátátú nī nquivī ndá dē ini vehe ñi sinagoga, de nī jécundeē ndá dē.

¹⁵ De tá nī ncuu nī nchivi nchivī ley Moisés jíin tutú já ní ntee ndá tēe nī nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán, sá de ndá tēe cúñáhnú ini vehe ñi sinagoga nī ncāhān ndá dē jíin iin tēe já cuācāhān jíin Pablo jíin ndá táhān dē: Cáhān sá jíin ndá ní, tátá, tú iyó jacú tūhun já cáhān ní já sndíhvi ini ní ndá nchivī yáhá, de cáhān ní, ncachī dē.

¹⁶ Ñúcuán de nī nacuiñī Pablo nī nsáhá dē seña já coo nañíi nchivī, de nī ncāhān dē: Ndá ní táhān ó Israel jíin ndá ní já suni chíñúhún ní Yāa Dios, cunini ndá ní ná cáhān sá.

¹⁷ Maá Yāa Dios já chíñúhún ndácá ó já cúu ó nchivī nación Israel, nī nacāji yā ndácá tátá ó já ní ntecú janahán. De nī ndeē tátú ndá ji ini nación Egipto de nī ncāyā ji ní nsáhá yā. Ñúcuán de jíin poder yā nī ntavā yā ndá ji ini Egipto cuāhān ji.

¹⁸ De tá úu xico cuiyā nī jica ndá ji nūū ñuhun tǎhá, de maá Yāa Dios nī jendeē ini yā jíin ji.

¹⁹ De nī nsáhá yā já ní snāa ndá ji úja nación já ní iyo ini Canaán, de ndá ñuhun ñúcuán ní jēhe yā nūū ndá ji cuu táhvi ji.

²⁰ De nī jani yā ndá tēe já ní ntatúnī nūū ji tá cūmī ciento úu xico úxī cuiyā jondē quivī já ní ntatúnī Samuel, tēe nī nacani tūhun yā jondē janahán.

²¹ Ñúcuán de nī jīcān ndá ji iin rey. De nī jani Yāa Dios Saúl já ní ncuu dē rey nī ntatúnī dē nūū ndá ji úu xico cuiyā. De sēhe Cis nī ncuu Saúl já cúu tátá Benjamín.

²² De nī ncandēē yā-ni tiñu ndíso Saúl, de nī jani yā David nī ncuu dē rey nūū ndá ji. De nī ncāhān yā tūhun David: Cúsī ini ní jíin David sēhe Isai, chí sáhá dē ndácá já cúnī ní, ncachī yā.

²³ De nī ncāhān cā Pablo: De chíin tátá David nī nquiji Jesús, Yāa já ní jani Yāa Dios já scácu ndá táhān ó Israel, chí sūcuán nī nquee yuhú yā.

²⁴ De jondē tá ncāhā ca quijéhé Jesús nacani yā tūhun de nī nacani Juan tūhun nūū ndácá táhān ó Israel já ná nacani ini ndá ji já sndóo ji cuāchi ji, de cuenduté ji.

²⁵ De tá cuācuñatin quivī já cuú Juan de nī ncāhān dē: ¿De á jáni ini ndá ní já sáán cúu Cristo? Nduú chí nsúu sá cúu. Sochi cáta quiji yā, de cúñáhnú ndasí yā. Sochi sáán chí nduú cúñáhnú cuiti sá já tavá sá visó nījān yā, ncachī Juan, ncachī Pablo.

²⁶ De nī ncāhān cā Pablo: Tátá, ndácá ní já cúu ó tátá Abraham jíin ndácá ní já suni iyó yíñúhún nūū Yāa Dios, cúnī Yāa Dios já ná cúnī maá ó tūhun yā já cáhān nása scácu yā yóhó.

²⁷ Chí ndá nchivī Jerusalén jíin ndá tēe cúñáhnú nūū ji, nduú ní jícūhun ini ndá ji

jā Jesūs cūu Cristo, Yāā jā nī jani Yāā Dios jā scācu yohó. De ndá quivī nātātū nī nini ndá ji tūhun jā nī ntee ndá tēe nī nacani tūhun yā jondē janahān nāsa quiji Cristo. De visó sūcuán de nduú nī jícūhun inī ndá ji visó ja nī nquiji yā, chi sa nī nenda ndá ji sīquī yā jā nī jīhi yā. De sūcuán nī squíncuu ndá ji tūhun jā nī ncāhān ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān.

²⁸ De visó nduú nī nīhīn ndá ji nī iin cuāchi sīquī yā jā cuū yā sochi nī ncāhān nīhīn ndá ji jīn Pilato jā ná cuū yā.

²⁹ De tá nī nquee ndāā ndācā tūhun yā jā cāhān nūū tūtū īi de nī snūū ndūū dē yā yīcā cruz, de nī nchiyuhū dē yā inī iin yavī jā nī jete yīcā iin cava.

³⁰ Sochi nī natecū yā nī nsāhā Yāā Dios.

³¹ De tá tēcū cā yā de nī jēhēn ndá nchivī Galilea jīn yā jondē ciudad Jerusalén. De tá nī natecū yā de cuāhā quivī nī nenda nijīn yā nūū ndá máá ji. De ndá nchivī űūcuán cūu jā nācani ji tūhun yā nūū ndá cā táhān ó hebreo mitan.

³² De suni sūcuán nācani ndá sá tūhun vāha űūcuán nūū ndá ní, de suu tūhun űūcuán cūu jā nī nquee yuhū yā nūū ndá ndiyi tatā ō.

³³ De tūhun űūcuán nī squíncuu Yāā Dios jā nī jini jīnūū maá ō jā cūu ō tatā dē, chi nī nastēcū yā Jesús. Chi suni sūcuán cāhān salmo űū nūū cāhān yā jīn Sēhe yā Jesús: Maá nú cūu Sēhe nī, de mitan nī nsāhā űāhnū nī ndóhó jā cūu nī Tatā nú, cāchī.

³⁴ De nī nastēcū yā Jesús tácuā mā téhyū cuitī yā, chi sūcuán yósō nūū tūtū jā nī ncāhān yā jīn Sēhe yā jondē janahān: Maá nú nīhīn ndija ndācā jā váha jā nī nquee yuhū nī jā cuāha nī nūū David, ncachī yā.

³⁵ Chi suni sūcuán cāhān tucu incā salmo jā nī ntee David, jā cāhān Jesús jīn Yāā Dios: Mā cuāha nī tūhun jā téhyū sá, chi sáhā sá tiñu ní de mānī nī jīn sá, cāchī.

³⁶ De ndāā chi David nī nsāhā dē tiñu jā nī iñi dē jēhē nchivī jā nī iyo tiempo dē, tá nūū cūnī maá yā. De sá de nī jīhi dē, de nī jīquiyuhū dē tá-nī nī jīquiyuhū ndācā tatā dē, de nī ntēhyū ndija yiqui cūñu dē.

³⁷ Sochi Jesús, jā nī nastēcū Yāā Dios, chi nduú nī ntēhyū cuitī yā.

³⁸ Tātā, tūsaá de cánuū jā ná jícūhun inī ndá ní jā Jesūs cūu Yāā jā cune cāhnū inī yā nūū ndá cuāchi ní.

³⁹ Chi nī jani inī ndá ní jā jīn ley cūu jā ndahvā cuāchi ndá ní nīcu, sochi nduú nī ncūu. Sochi maá Jesūs cūu jā sndāhvā ndija cuāchi ndá nchivī jā cándija ji yā.

⁴⁰ Tūsaá de coto vāha ndá ní maá ní jā má quiji ndá castigo sīquī nī jā nī ncāhān ndá tēe jā nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān. Chi sūcuán nī ncāhān yā:

⁴¹ Ndá ndóhó jā jácū catá sīquī tūhun yā, chi cūndēhé nú jā quiji castigo xēen sīquī nū,

de sáhvi inī nū cunī nū de cuū nū.

Chi tiempo maá nú sáhā nī iin tiñu űāhnū de mā cándija cuitī nū jā sūcuán sáhā nī visó ná nācani ndá nchivī tūhun nūū nū.

Ncachī yā, ncachī Pablo.

⁴² De Pablo jīn ndá tēe jīcā jīn dē, tá nī nquee ndá dē inī vehe īi sinagoga táhān dē hebreo, de nchivī ndá cā nación nī ncāhān ndāhvī ji jīn dē jā incā quivī nātātū nacani tucu dē tūhun Jesūs nūū ji.

⁴³ De nī nacutē nuu ndá nchivī űūcuán cuānohōn ji. De nī iyo cuāhā nchivī hebreo, jīn nchivī ndá cā nación jā nī tiin ley hebreo de chīñūhūn ji Yāā Dios. De nī nchiniquin ndá ji Pablo jīn Bernabé cuāhān ndá ji jīn ndūū dē. De nī ncāhān nīhīn dē jīn ndá ji jā ná cuīñi nīhīn ji jīn tūhun jā mānī Yāā Dios jīn ndá ji.

⁴⁴ De quivī nātātū incā semana de ja űātin ndivīi nchivī űūū űūcuán nī ncutūtū ndá ji jā cunini ji tūhun Yāā Dios.

⁴⁵ De tá nī jini ndá táhān dē hebreo jā nī ncutūtū cuāhā ndá nchivī űūcuán, de nī ncucuásūn inī dē. De nī ncachī ndá jāá nsūū tūhun vāha cūu jā stēhēn Pablo, de nī ncāhān nāvāha ndá nūū Pablo.

⁴⁶ űūcuán de nī nchundeē cā inī Pablo jīn Bernabé nī ncāhān dē: Cánuū jā xīhna cā nūū ndá máá ní jā cūu ní táhān ó hebreo nacani sá tūhun Yāā Dios. Sochi nduú ní jétāhvī ní, de cuāchi ndá máá ní cūu jā má quivī nī nūū cūtecū nī níí cání tūsaá. De mitan de quīnacani sá tūhun yā nūū ndá nchivī ndá cā nación.

⁴⁷ Chi sūcuán nī ntatūnī maá Jētoho sá nūū ndá sá:

Nī jani nī ndóhó jā cuu nú modo iin luz jā stūu inī ánō nchivī ndá cā nación,

chi nacani nú tūhun nī nūū nchivī níí űāyivī jā scācu nī ji.

Ncachī yā, ncachī Pablo.

⁴⁸ De nchivī ndá cā nación, tá nī jini ji tūhun yáhā de nī ncusiī ndasí inī ji, de nī ncāhān ji jā tūhun vāha cūu tūhun maá Jētoho ō. De ndācā nchivī jā ní ncāji Yāā Dios jā cūtecū ji níí cání, nī ncandija ndá ji.

⁴⁹ De nī jītē nuu tūhun maá Jētoho ō cuāhān níí ndāñū űūcuán.

⁵⁰ De inī űūū Antioquia íyó ndá űāhan cūñāhnū jā chīñūhūn űā Yāā Dios. De ndá tēe hebreo nī scāhān dē ndá űāhan űūcuán jīn suni ndá tēe cūñāhnū űūū űūcuán. De nī nquijéhe ndá dē sáhā nāvāha dē Pablo jīn Bernabé, de jondē nī scūnu ndá ndūū dē cuāhān dē.

⁵¹ De nī scóyo ndūū dē ticāchāā jēhē dē jā cūu seña jāá nduú ní jétāhvī ji tūhun Yāā Dios, de cuāhān ndūū dē űūū Iconio.

⁵² De ndá nchivī cándija jā íyó inī Antioquia, nī nchitū Espírītu Santo inī ánō ji, de cūsī ndasí inī ndá ji.

14

Jā ní Iyo Pablo jín Bernabé iní ñuū Iconio

¹ De ñuū Iconio nī nguivī ndúú dē iní vehe ñ sinagoga táhān dē hebreo. De jín tūhun jā ní nacani ndúú dē de nī ncandíja cuāhā táhān dē hebreo de saá-ni cuāhā nchivī ndá cá nación.

² Sochi ndá táhān dē hebreo jáá nduú ní ncandíja, nī scāhān ndá jī ndá cá nchivī jáá nsuū nchivī hebreo cúu, chí cāchī jī jáá nsuū nchivī vāha cúu ndá nchivī cándíja.

³ De cuāhā cá quivī nī Iyo Pablo jín Bernabé ñuū ñucuán. De nī nchundee iní ndúú dē nī ncāhān nīhin dē tūhun yā, chí cándíja vāha dē jā chindee maá Jētoho ō dē. De maá yā chí nī stēhēn yā jā íyó ndāā tūhun jā vāha iní yā jín nchivī jā nācani ndúú dē, chí nī jēhe yā fuerza jā sáhá dē tiñu ñáhnú jín tiñu jā stēhēn jā íyó poder yā.

⁴ De nchivī ñuū ñucuán nī ncusiín-ni iní ndá jī, de sava jī nī ññi jín ndá tēe hebreo jáá nduú cándíja, de sava cá jī nī ññi jín ndá apóstol.

⁵ De ndá nchivī hebreo jín nchivī ndá cá nación jín ndá tēe cuñáhnú ñuū ñucuán, nī squetáhān ndá dē tūhun jā nenda ndá dē siquī Pablo jín Bernabé jā cuun ndá dē yūu ndúú tēe ñucuán nícu.

⁶ De nī nīhin ndúú dē tūhun jā sūcuán cúní ndá tēe ñucuán sáhá dē, de nī nsáhá jíyo-ni ndúú dē cuāhān dē ñuū Litra jín ñuū Derbe jā cúu ndáñuū Licaonia, jín ndá cá ñuū íyó ñatin ñucuán.

⁷ De níí ñucuán nī nacani ndúú dē tūhun vāha maá yā nāsa scácu yā yóho.

Jā ní ncuun ndá jiyūu Pablo iní ñuū Litra

⁸ De iní ñuū Litra ndée iin tēe jáá nduú cúu caca dē, chí nduú jíca cuítí dē jondē quivī jā ní ncacu dē.

⁹ De tēe ñucuán nī jini dē tūhun jā cāhān Pablo. De nī ndēhé vāha Pablo nūu tēe ñucuán, de nī jiní dē jā cándíja vāha tēe ñucuán jā nduvāha dē.

¹⁰ De nī ncāhān jee Pablo jín dē: Nacuiñi de cuiñi nú, ncachí dē. De nīhin nī nacuiñi tēe ñucuán, de nī jica dē-ni.

¹¹ De nī jiní ndá nchivī tiñu ñáhnú jā ní nsáhá Pablo, de nī ncāhān jee jī jín yuhú maá jī jā cúu tūhun Licaonia: De mitan de nī jiní nījín ō jā ní ncuun ūu yāā vāji yā nūu ō, de tá cáá tēe cáá ndúú yā, ncachí ndá jī.

¹² De nī ncāhān ndá jī jā Bernabé cúu yāā ndá jī nání Júpiter, de Pablo cúu yāā ndá jī nání Mercurio, chí Pablo cúu tēe nācani tūhun.

¹³ De ñatin yuhú ñuū ñucuán íyó veñūhun yāā nání Júpiter. De sūtú jā sátiñu veñūhun ñucuán nī scútú dē itā ndá siquī, de cahni dē tī jín ndá cá nchivī nūu Bernabé jín Pablo jā chíñúhún dē cúní dē nícu.

¹⁴ De nī jiní ndúú tēe cúu apóstol ñucuán jā sūcuán cúní ndá nchivī jā sáhá jī, de nī ndatá dē sahama dē, de ñucuán cúu iin seña jáá nduú jétahān iní dē jā sáhá ndá jī sūcuán. De nī ndava-ni ndúú dē nī nguivī ndúú dē mähñú ndá nchivī cuāhā ñucuán, de nīhin nī ncana ndúú dē:

¹⁵ Tātā, mā sáhá ndá ní sūcuán, chí suni tēe-ni cúu ndúú sá tá cúu nūu cúu ndá máá ní. De vāji ndúú sá jā cāchī tūhun ndúú sá tūhun vāha Yāā Dios nūu ndá ní. De cāhān sá jā má sáhá ní cá tiñu jáá nduú tiñu yáhá, chí sa Yāā Dios chíñúhún ní, Yāā tēcū, Yāā jā ní nsáhá andiví jín ñayiví jín mar jín ndácá cá jā íyó níí cáhnú.

¹⁶ Chí jondē janahān chí nī jēhe yā tūhun jā sáhá ndá nchivī tiñu jā cúní ndá máá jī.

¹⁷ De visó sūcuán sochi nī stēhēn ndāā yā nūu jī nāsa Yāā cúu yā, chí ndácá-ni tiñu vāha nī nsáhá yā jín ndácá ō, de sūcuán cúu jondē mitan. Chí scúun yā sāvī, de sáhá yā jā vāha cúu itū, de jēhe yā jā yājī ō de cúsi iní ō, ncachí dē.

¹⁸ De visó sūcuán nī ncāhān dē, sochi ūhvī ndasi ní jasi ndúú dē jā chíñúhún ndá nchivī dē nícu.

¹⁹ Ñucuán de jacū tēe hebreo nī nguenda dē Litra jā vāji dē ichi Antioquia jín Iconio. De nī scāhān ndá dē ndá nchivī cuāhā ñucuán. De nī ncuun ndá jī yūu Pablo, de nī ñuhun ndá jī Pablo nī ntavá jī de yata nūu, chí nī jani iní ndá jī jā nī jīhí dē.

²⁰ Sochi ndá tēe cándíja ñuū ñucuán nī jicó ndúú ndá dē Pablo, de nī nacōo dē-ni, de nī ndiví dē iní ñuū. De quiví tēen de nī nquehen dē ichi cuāhān dē jín Bernabé ñuū Derbe.

²¹ De iní ñuū ñucuán nī nacani ndúú dē tūhun vāha maá Jētoho ō jā scácu yā nchivī, de cuāhā nchivī nī ncandíja nī nsáhá dē. Sá de nī nōhōn tucu ndúú dē Litra jín Iconio jín Antioquia.

²² De nī jija cá iní ndá nchivī cándíja nī nsáhá ndúú dē níí nūu ní jēhēn dē. De nī sndíhvī iní ndúú dē ndá jī jā ná cuiñi nīhin ndá jī jín tūhun yā jā cándíja jī. De nī ncāhān ndúú dē jā níni cúu jā quiji ndá tūdñohó siquī ō, de sá de quiví ō nūu tátúni Yāā Dios.

²³ De ndácá ñuū nī jani ndúú dē sava tēe ñáhnú jā cundiso tiñu dē coto dē nchivī cándíja. De nī jicān táhvī nditē ndúú dē nūu maá Jētoho ō jā ná coto yā ndá nchivī ñucuán, chí ndihi jī cándíja jī nūu yā.

Jā ní nōhōn tucu Pablo jín Bernabé ñuū Antioquia ndáñuū Siria

²⁴ De nī nayāha ndúú dē Pisidia cuāhān dē, de nī nguenda dē ndáñuū Panfilia.

²⁵ De nī nacani ndúú dē tūhun yā iní Perge jā íyó iní Panfilia, de sá de cuāhān dē ñuū Atalia.

²⁶ De ñucuán nī nguivī ndúú dē barco de nī nenda tucu dē Antioquia. De ñuū ñucuán

cúu nūū ní jīcān táhvi ndá nchivī nūū Yāa Dios jēhē ndūū dē jā ná chindeé ná chítuu yā dē jīn tiñu jā nacani dē tūhun yā. De nī nenda ndūū dē jā nī squíncuu dē tiñu ñúcuán.

²⁷ De tá nī nenda ndūū dē Antioquia de nī nastútú dē ndá nchivī cándija. De nī nacani dē tá tiñu ñáhnú nī nsáhá Yāa Dios jīn ndūū dē, chí nī jēhe yā tūhun jā suni cándija ndá cá nchivī visō nsūū nchivī hebreo cúu.

²⁸ De cuāhā tiempo nī iyo ndūū dē Antioquia jīn ndá nchivī cándija.

15

Siqui junta ciudad Jerusalén

¹ Ñúcuán de jacú tēe región Judea nī nguenda dē ñūū Antioquia, de nī stēhēn ndá dē nūū ndá hermano jā tú mā sáhá ji circuncidar tá cúu nūū iyo costumbre jā nī jēhe Moisés nūū nchivī hebreo, de mā cácu cuiti ndá ji, ncachī ndá dē.

² De Pablo jīn Bernabé nī ntetáhān ndasí ndūū dē jīn ndá tēe ñúcuán siqui tūhun jā nī ncāhān ndá dē de nduū ní ncúndaā. De jā suu cúu jā ní nsáhá ndāā ndá dē jā quihīn Pablo jīn Bernabé jīn sava cá dē jondē ciudad Jerusalén, de ñúcuán natúhūn ndá dē siqui tūhun yáhá jīn ndá cá apóstol jīn ndá tēe ñáhnú jā ndiso tiñú nūū nchivī cándija.

³ Ñúcuán de ndá nchivī cándija nī nachuhun ichí ji ndá dē. De nī ncāhā ndá dē cuāhān dē ichi Fenicia jīn Samaria, nácani dē tūhun nāsa nī nasāma inī nchivī jáā nsūū nchivī hebreo cúu, chí nī ncandija ji tūhun yā. De nī ncusiī ndasí inī ndá hermano ñúcuán.

⁴ De nī nguenda ndá dē Jerusalén. De ndá nchivī cándija ñúcuán jīn ndá tēe cúu apóstol jīn ndá tēe ñáhnú jā ndiso tiñú nūū ji, nī ncusiī inī ndá dē jā ní nguenda Pablo jīn ndá cá dē. De nī nacani Pablo jīn Bernabé ndácá tūhun nāsa nī nsáhá Yāa Dios jīn ndūū dē tá nī jica nuu dē nī nacani dē tūhun yā.

⁵ Sochi nī nacuiñi sava tēe grupo fariseo jā cándija, de nī ncāhān ndá dē: Nchivī ndá cá nación jā cándija ji Jesús, cánuū jā cuu ndá ji circuncidar, de ndacu ó nūū ji jā ná squíncuu ji ley Moisés, ncachī ndá dē.

⁶ De nī ndutútú ndácá tēe cúu apóstol jīn ndácá tēe ñáhnú jā ndiso tiñú jā sáhá ndāā dē siqui tiñu yáhá.

⁷ De tá cuāñinu jā ní ncāhān ndihi ndá dē de nī nacuiñi Pedro nī ncāhān dē: Hermano, jā jīn vāha ndá ní jā ja cuacunahān nī nacāji Yāa Dios sáān jā ní nacani sá tūhun vāha yā nūū nchivī incá nación, de nī ncandija ji.

⁸ De Yāa Dios chí jīn yā nāsa iyo ánō ndá nchivī, de nī stēhēn yā jā ní jetáhvi yā ji, chí suni nī jēhe yā Espiritu Santo nūū ndá ji tá-ni nī ntaji yā nūū maá ó.

⁹ De nduū ní nsáhá síin yā yóhó jīn ndá ji, chí suni nī nsáhá ndoo yā ánō ji siqui jā ní ncandija ndá ji Jesús.

¹⁰ De mitan ¿de nājēhē cúu jā cūnī ndá ní squívi ní ji chíjin ley jā má cúndēé ji jīn? Chí nduū jétahān inī Yāa Dios jā súcuán. Chí cūnī ndá ní jā tee ní tiñu vījín yáhá siqui ndá nchivī cándija ñúcuán, de nī ndá tata ó nduū ní ncúndēé dē squíncuu dē, de nī maá ó.

¹¹ Chí sa cándija ndácá ó jā siqui jā vāha inī Jētohō ó Jesús cúu jā ní scácu yā yóhó súcuán-ni, de suni súcuán-ni scácu yā ndá cá nchivī, de nsūū siqui jā squíncuu ji ley, ncachī Pedro.

¹² De nī ncāhān Pablo jīn Bernabé, de nī ncunañiī ndá nchivī níni ji jā cáhān ndūū dē, chí nī nacani dē jā ní jēhe yā poder nūū ndūū dē jā ní nsáhá dē ndá tiñu ñáhnú jīn tiñu jā stēhēn jā iyo poder yā nūū nchivī ndá cá nación.

¹³ De tá nī jīnu nī ncāhān ndūū dē de nī ncāhān Jacobo: Hermano, cunini ndá ní ná cáhān sá.

¹⁴ Nī nacani Simón Pedro tūhun nāsa nī nquijéhē Yāa Dios cána yā nchivī ndá cá nación, chí nánducú maá yā ndá ji jā nduu ji nchivī maá yā.

¹⁵ De inuū-ni cáhān ndá tūhun yáhá jīn tūhun jā ní nacani ndá tēe nī nacani tūhun Yāa Dios jondē janahān tá cúu nūū ní ntee dē nūū tutú ii:

¹⁶ Cáchi Yāa Dios:

Vehe nūū ní nchiñúhūn David nduhū chí nī ndicó cáva.

De iin quívi de nenda nī de nasáhá nī vehe ñúcuán,

jā chíñúhūn tucu ndá nchivī hebreo nduhū.

¹⁷ Súcuán sáhá nī tácu cuu nanducú ndá cá nchivī nduhū,

jondē jīn nchivī ndá cá nación, ndácá ji jā cana nī ji jā cándija ji nduhū.

¹⁸ Súcuán nī ncāhān maá Jētohō ó, de jondē janahān ndasí jā stēhēn yā nūū nchivī jā súcuán scácu yā ji.

Cáchi tutú ii.

¹⁹ De cáhān cá Jacobo: De jā ñúcuán cúu jā jáni inī sá jí má téé ó ley vījín ñúcuán siqui nchivī ndá cá nación jā nándicó cóo inī nūū Yāa Dios.

²⁰ Chí sa carta tee-ó quihīn nūū ji jā má quívi nduū cá ji jīn ídolo, de mā cacá ndiī ji, de mā cāji ji cūñu quiti jéhnē chí nduū ní játi niñi ti, de nī iin niñi ndá cá quiti mā cāji ji.

²¹ Tūhun yáhá-ni tee ó quihīn nūū ji. Chí ja iyo ndá tēe nácani ley Moisés jondē janahān de jondē mitan. De ndácá quívi nátátú cáhvi ndá dē ndá tūhun ñúcuán inī ndá vehe ii sinagoga ndácá ñuū, ncachī Jacobo.

²² De súcuán nī ncucáhnú inī ndá apóstol jīn ndá tēe ñáhnú jā ndiso tiñú jīn ndihi nchivī cándija jā súcuán sáhá dē, de nī nacāji ndá dē sava tēe quihīn jīn Pablo jīn Bernabé, chí quínohōn ndūū dē Antioquia. De tēe

nĩ nacãji dẽ ñúcuán cùu Silas jíin Judas, de incã sívĩ dẽ cùu Barsabás. De iin tẽe cùñáhnú cùu ndúu dẽ nũu ndá hermano.

²³ De ndá tẽe ñúcuán nẽe dẽ carta, de sùcuán cáhã: Ndá máá sá cùu apóstol jíin ndá tẽe ñáhnú já ndíso tíñú jíin ndá cã hermano, de tẽe ndá sá tũhun yáhã cuẽẽ nũu ndá ní, hermano ndá cã nación já ndeẽ ndá ní inĩ ñũu Antioquía jíin región Siria jíin Cilicia. Sáhã ndeẽ inĩ ndá ní.

²⁴ Nĩ nĩhĩn sá tũhun já ní nquee sava táhã sá yáhã nĩ nguenda dẽ nũu ndá ní já cùu ní nchivĩ cándija Cristo. De nĩ ndacu dẽ já cuu ndá ní circuncidar jíin já cuetáhvĩ ní ley Moisés. De jíin tũhun já ní ncãhãn ndá dẽ ñúcuán de jáni ndasi inĩ ndá ní de cúcuécã inĩ ní sáhã dẽ. Sochi nsũu ndá sããn ní ntetĩñú ndá tẽe ñúcuán já cuẽẽ dẽ nũu ní.

²⁵ De mitan nĩ nsáhã ndáá ndá sá, de inuú-ni jáni inĩ ndá sá. De nĩ nacãji sá tẽe já tetĩñú sá cuẽẽ nũu ní jíin hermano já mãmĩ ò jíin já cùu Bernabé jíin Pablo.

²⁶ De ndúu tẽe yáhã ja nĩ jẽhe dẽ tũhun já visõ ná cùu dẽ já síqui Jẽtohõ ò Jesucristo.

²⁷ Túsaá de tetĩñú ndá sá Judas jíin Silas cuẽẽ dẽ nũu ní tácu suni inuú-ni cachĩ tũhun ndúu dẽ nũu ndá ní tá-ni cáhã carta yáhã.

²⁸ Chi sùcuán jẽtahã inĩ Espĩritu Santo, de saá-ni ndá máá sá suni mã tẽe ndá sá ní iin tiñu víjĩn síqui ndá ní, chi maá-ni tiñu já cánuu cã yáhã:

²⁹ Mã cãji ní cã já ní nsõcõ nũu ídolo, ní mã cãji ní nĩñi, ní quiti jẽhnẽ chi nduú ní játi nĩñi tĩ, de mã cãcã ndĩi ndá ní. Tú sndóo ní ndácã yáhã de vãha squĩncuu ní. Sáhã ndeẽ inĩ ndá ní túsaá, cáchi carta.

³⁰ De ndá tẽe já ní ntetĩñú ndá dẽ ñúcuán, cuãhãn ndá dẽ Antioquía. De nĩ nastútũ ndá dẽ ndá nchivĩ cándija, de nĩ jẽhe dẽ carta ñúcuán nũu jĩ.

³¹ De nĩ ncãhvi ndá jĩ, de nĩ ncusiĩ inĩ jĩ jíin tũhun ndeẽ inĩ já cáhã carta.

³² De suni tẽe nãcani tũhun Yãa Dios cùu Judas jíin Silas, de jíin ndácã cã tũhun já ní ncãhãn ndúu dẽ de nĩ ndundeẽ inĩ ndá hermano ñúcuán, de nĩ jija cã inĩ ndá jĩ ní nsáhã ndúu dẽ.

³³ De nĩ íyo ndá dẽ ñúcuán jacũ quĩvĩ. Sá de nĩ nacuetáhvĩ ndá hermano nũu ndá dẽ já quĩnohõn dẽ nũu ndá tẽe já ní ntetĩñú ndá dẽ.

³⁴ Sochi nĩ jẽtahã inĩ Silas já quendõo dẽ ñúcuán.

³⁵ De suni nĩ nguendõo Pablo jíin Bernabé Antioquía, de stẽhẽn ndúu dẽ jíin cuãhã cã tẽe ñũu ñúcuán, de nãcani ndá dẽ tũhun vãha maá Jẽtohõ ò.

Jã quĩnacani tucu Pablo tũhun yã vuelaa uũ

³⁶ De nĩ ncuu cã quĩvĩ, de Pablo ní ncãhãn dẽ jíin Bernabé: Mitan de quĩndẽhé ò ndácã hermano ò ndácã ñũu nũu ní nacani ò tũhun

maá Jẽtohõ ò nũu jĩ, cúndẽhé ò nãsa íyõ ndá jĩ, ncachĩ dẽ.

³⁷ De cùnĩ Bernabé já quĩhĩn dẽ jíin Juan, tẽe nãni Marcos.

³⁸ Sochi ndúu ní jẽtahã inĩ Pablo já quĩhĩn tẽe ñúcuán jíin dẽ, chi jondẽ Panfilia ní ncusiĩn Marcos nũu Pablo jíin Bernabé, de ndúu ní ncùnĩ cã Marcos já chindeẽ táhã dẽ jíin ndúu dẽ saá.

³⁹ De nahãn nĩ natúhũn Pablo jíin Bernabé, de nduú ní ncũndaã inĩ ndúu dẽ já síqui Marcos. De nĩ ncusiĩn ndúu dẽ, de Bernabé ní jeca dẽ Marcos cuãhãn ndúu dẽ jíin barco jondẽ isla Chipre.

⁴⁰ De Pablo ní nacãji dẽ Silas já quĩhĩn dẽ jíin. De ndá cã hermano ní jicãn táhvĩ nũu maá Jẽtohõ ò já ná chindeẽ chituu yã Pablo, chi vãha inĩ yã. De cuãhãn ndúu dẽ.

⁴¹ De ní jicó nũu dẽ níi Siria jíin Cilicia. De ní jija cã inĩ ndá nchivĩ cándija ñúcuán ní nsáhã dẽ.

16

Jã cuãhãn Timoteo jíin Pablo jíin Silas

¹ Ñúcuán de ní nenda Pablo jíin Silas ñũu Derbe jíin Lистра. De iin ñũu ñúcuán íyõ iin tẽe cándija, nãni dẽ Timoteo. De cùu dẽ sãhe yíi iin ñahan hebrea já cándija Jesús. De tatã dẽ cùu tẽe griego.

² De ndácã hermano ñũu Lистра jíin ñũu Iconio ní ncãhãn ndá dẽ já tẽe vãha cùu Timoteo.

³ De cùnĩ Pablo já cueca dẽ Timoteo quĩhĩn dẽ jíin. De ní nsáhã Pablo já cuu jĩ circuncidar, chi nduú cùnĩ dẽ já cáhã ndá nchivĩ hebreo jáa nduú ní squĩncuu Timoteo costumbre ñúcuán, chi ndihĩ jĩ jĩni jáa nsũu tẽe hebreo cùu tatã jĩ.

⁴ De ndácã ñũu ní jẽhẽn ndá dẽ ní stẽhẽn ndá dẽ nũu ndá nchivĩ cándija já ná squĩncuu jĩ tiñu já ní ntatũnĩ ndá apóstol jíin ndá tẽe ñáhnú Jerusalén já ndíso tíñú nũu nchivĩ cándija.

⁵ De ndá nchivĩ cándija ní jija cã inĩ jĩ. De ndiquivĩ ní ncãyã cã ndá jĩ.

Jã ní stẽhẽn yã iin tẽe región Macedonia nũu Pablo

⁶ De nduú ní jẽhe Espĩritu Santo tũhun já nacani dẽ tũhun yã inĩ región Asia, de já ñúcuán cùu já ní ncãhã ndá dẽ cuãhãn dẽ ichi región Frigia jíin Galacia.

⁷ De ní nguenda dẽ nũu quẽtáhãn región Misia jíin Bitinia. De cùnĩ dẽ já quĩhĩn dẽ Bitinia nícu, sochi Espĩritu Jesús nduú ní jẽhe yã tũhun já quĩhĩn dẽ.

⁸ De ní ncãhã ndá dẽ iin lado Misia cuãhãn dẽ puerto Troas.

⁹ De iin jacuáã ní stẽhẽn yã nũu Pablo já íñi iin tẽe región Macedonia cáhã ndáhvĩ jíin dẽ: Nẽhẽn ní Macedonia yáhã, de chindeẽ ní ndá sãã, ncachĩ.

¹⁰ Súcuán nī stéhēn nūū dē. Nūcuán de sáán já cúu Lucas, nī nquetáhán sá jín Pablo. De nī nsáhá tūha ndá sá já quíhín ndá sá Macedonia, chí nī jíní cájí sá já maá Yāa Dios cúní yā já nacani ndá sá tūhun vāha yā nūū ndá nchivī űúcuán.

Jā ní űyo Pablo jín Silas inī ciudad Filipos

¹¹ De jín barco nī nquee ndá sá űuū Troas cuāhān ndāā sá isla Samotracia. De quívi téēn nī nquenda sá űuū Neápolis.

¹² De űúcuán nī nquee tucu ndá sá de nī nquenda ndá sá Filipos já cúu űuū cúñáhnú cā inī Macedonia, chí nchivī ciudad Roma nī nsáhá jī űuū jī űúcuán. De nī űyo ndá sá űúcuán jacū quívi.

¹³ De iin quívi ntátú nī nquee ndá sá űuū űúcuán, de nī jēhēn ndá sá iin yuhú yúte. De űúcuán cúu iin lugar nūū jícān táhvi ndá nchivī. De nī jécundeē ndá sá, de nī nacani ndá sá tūhun yā nūū ndácá űāhan já ní natakā űúcuán.

¹⁴ De iin űāhan nání Lidia já vājī jondē űuū Tiatira, xícó űā sahma cuahā ndíhí já yāhvi ndēē. De chíűúhún ndija űā Yāa Dios. De nī nīnī űā tūhun nácani ndá sá, de nī nsáhá maá Jētohō ō já nī ncandíja űā tūhun yā já cáhān Pablo.

¹⁵ De tá nī jenduté űā jín ndácá nchivī já ndēē vehe űā de nī ncāhān ndāhvi űā jín sá: Tújānī inī ndá ní já cándíja ndija sá nūū maá Jētohō ō, de cuēē ndá ní vehe sá cundeē ní, ncachī űā. De nī ncana fuerza űā ndá sáan.

¹⁶ Sá de iin quívi cuāhān tucu ndá sá nūū jícān táhvi ndá jī űúcuán. De nī nquetáhán sá jín iin sūchí síhí já űúhún tāchī inī, de maá sáhá já cúu cáhān jī tūhun nása coo ichi nūū, de queē ndāā já cáhān jī. De sūchí yáhá nī jeen ndá patrón jī tácuā nīhīn dē cuāhā xūhún síquī já cáchí tūhun jī nūū ndá nchivī nása coo ichi nūū.

¹⁷ De sūchí űúcuán níquín jī vājī jī yātā ndá sá cána cóhó jī: Ndá tēē yáhá sátiűú dē nūū Yāa Dios, Yāa cúñáhnú ndasí, de cáchí tūhun ndá dē nūū ndá ní nása cácu ní nūū cuáchi ní, ncachī jī.

¹⁸ De cuāhā quívi nī nsáhá jī súcuán nūū ndá dē. De nī ntahúhvi inī Pablo, de nī ndicó cóto dē nūū jī, de nī ncāhān dē jín tāchí űúcuán: Tátúní nī jín poder Jesucristo já quee nú inī sūchí yáhá quíhín nū, ncachī dē. De maá hora űúcuán dē nī nquee-nī.

¹⁹ Nūcuán de nī jíní ndá patrón jī já má nīhīn cā ndá xūhún sáhá jī. De já suu cúu já ní ntiin ndá Pablo jín Silas cuāhān ndá jín ndúū dē centro nūū űyó justicia.

²⁰ De nī jani ndá ndúū dē nūū ndá tēē sáhá ndāā tiűú, de nī ncachī ndá: Ndúū tēē yáhá cúu tēē hebreo, de sáhá ndúū dē já cúvaā nchivī űuū ō.

²¹ De jáquín ndúū dē incā costumbre já má cúū cuetáhvi ō ní mā cúū sáhá ō, chí contra

síquī ley nación maá ō cúu, chí nchivī nación Roma cúu ō, ncachī ndá.

²² Nūcuán de nī nenda cuāhā cā nchivī síquī ndúū dē. De nī ncachī ndá tēē cúñáhnú űúcuán já ná scúnuu ndá sahma ndúū dē, de ná cáni ndá ndúū dē jín űutun.

²³ De tá nī ncuu nī ncani ndasí ndá ndúū dē, de nī squívi ndá ndúū dē vecāa. De nī ncachī ndá nūū tēē já jito vecāa já ná cóto vāha ndúū dē.

²⁴ De tēē jito vecāa, tá nī ndacu ndá súcuán nūū dē de nī squívi dē Pablo jín Silas vecāa ichi inī cā. De nī nchihí dē súcūn jēhé ndúū dē iin űutun já ndēē yāvi, de nī nasnīhīn dē jín cadena.

²⁵ De tá nī ncuu sava űuū dē jícān táhvi Pablo jín Silas de jita ndúū dē yāa űi nūū Yāa Dios. De suni nī jini ndá nchivī já yíhí jín dē vecāa.

²⁶ De sanaā-ni de nīhīn ndasí nī ntāan, de nī ncandā níi vecāa. De ndácá vihéhé cāa űúcuán nī nune-nī, de cadena já nūhni ndá nchivī nī ndāji-ni.

²⁷ De nī ndoto tēē jito vecāa. De nī jini dē já nūne ndá vihéhé cāa, de nī ntavā dē espada já cahni dē maá dē nícu, chí jani inī dē já ní jinu ndá nchivī yíhí vecāa cuāhān jī.

²⁸ Sochí nī ncāhān jee Pablo: Mā cahni ní maá ní, chí yíhí ndihí ndá sá yáhá, ncachī dē.

²⁹ Nūcuán de tēē já jito vecāa nī ncana dē űuhūn nī nquiji. De nī nquívi dē-ni inī vecāa, de quísi dē já yuhú dē. De nī jēcūűni jiti dē nūū Pablo jín Silas.

³⁰ De nī ntavā dē Pablo jín Silas tāvēhé cāa, de nī ncāhān dē: Señor, ¿naá cúu já sáhá sá tácuā cácu áno sá? ncachī dē.

³¹ De nī ncāhān ndúū dē jín tēē űúcuán: Candija nī Jētohō ō Jesucristo de cácu ní, de saá-ni ndácá nchivī vehe ní, ncachī dē.

³² De nī nacani ndúū dē tūhun maá Jētohō ō nūū tēē űúcuán jín nūū ndácá nchivī já ndēē vehe dē.

³³ De maá jacuāā űúcuán nī naquete dē nūū ní ntacuehé ndúū dē já ní nsáhá űutun. De űúcuán de nī jenduté dē jín ndácá nchivī já ndēē vehe dē.

³⁴ De nī jeca dē Pablo jín Silas cuāhān dē jín vehe dē, de nī jēhe dē já ní nchaji ndúū dē. De nī ncusií ndasí inī dē jín ndá cā nchivī já ndēē vehe dē já ní ncandíja ndá jī Yāa Dios.

³⁵ De tá nī ntūu de ndá tēē cúñáhnú nī ntetiűú dē ndá policía cuāhān nūū tēē já jito vecāa já ná siáa dē Pablo jín Silas.

³⁶ De tēē já jito vecāa nī ncachī tūhun dē tūhun yáhá nūū Pablo: Ndá tēē cúñáhnú nī ntetiűú dē tūhun vājī já siáa sá ní. Túsaá de quee ndúū ní quíhín ní, de sáhá ndēē inī ní, ncachī dē.

³⁷ Sochí nī ncāhān Pablo jín policía: Cuāhā nchivī nī jini já ní ncani ndá dē ndúū sá. ¿De nūcu ndúū ní nsáhá ndāā dē de tú jāndāā

jā iyó cuāchi ndúú sá? De nī nchihi ndá dē ndúú sá vecāá visō tēe Roma cúu ndúú sá, chi iyó ley jā má cúu sáhá dē súcuán jín nchiví Roma. De mitan zá tavā yuhú dē ndúú sá cúní ndá dē, á naá cúu? De jā súcuán mā cúu cuití, chi ná quíji ndá máá dē tavā dē ndúú sá, ncachí Pablo.

³⁸ Núcuán de nī ndicó cóo ndá policía nī nacani dē ndacá tūhun yáhá núu ndá tēe cúñáhnú, de nī nchúhú ndasí ndá nī jini ndá jā tēe Roma cúu Pablo jín Silas.

³⁹ De nī nguenda ndá, de nī ncāhān ndāhví ndá jín ndúú dē jā ná cūne cáhnú iní ndúú dē. De nī ntavā ndá ndúú dē vecāa, de nī ncāhān ndāhví ndá jā ná quēe dē quihín dē iní Filipos.

⁴⁰ De sá de nī nquee ndúú dē vecāa, de cuānohōn dē vehe Lidia. De nī ncāhān ndúú dē tūhun ndeé iní jín ndá hermano, de nī nquehen tucu ndúú dē ichi cuāhān dē.

17

Jā ní ncuvāā nchiví űuū Tesalónica

¹ De nī ncāhā Pablo jín Silas űuū Anfípolis jín űuū Apolonia cuāhān dē, de nī nguenda dē Tesalónica núu iyó iin vehe īi sinagoga táhān dē hebreo.

² De nī ndeé ndúú dē űúcuán űnī semana. De ndá quívi nátātú de sáhá Pablo tá-ni sáhá dē, chi nī jēhēn dē vehe īi sinagoga, de nī ncāhān dē jín ndá tēe űúcuán sīquí tutú īi.

³ De jín tūhun cáhān tutú īi nī stēhēn dē jā cánuú jā ndoho Cristo jā cuū yā de natecū yā, de nī ncāhān dē: Jesús, Yāā jā nácani sá tūhun núu ndá ní, suu yā cúu Cristo, Yāā jā ní jani Yāā Dios jā scácu yóhó, ncachí dē.

⁴ De nī ncandíja sava táhān dē hebreo jín cuāhā nchiví griego jā suni chíñúhún Yāā Dios, jín cuāhā űahān cúñáhnú. De inuú-ni nī nduu ndá jī jín Pablo jín Silas.

⁵ Nūcuán de nī ncucuásún ndasí iní ndá táhān dē hebreo jāá nduú cándíja, de nī stútú ndá dē sava tēe nēhén jā jīca cúxí-ni. De nī ncuvāā ndasí ndá jī iní űuū űúcuán. De nī nguenda ndá vehe Jasón nánducú ndá Pablo jín Silas jā cueca ndá de caní ndá núu ndá nchiví cuāhā nícu.

⁶ Sochi nduú ní nánihín ndá ndúú dē. De nī jeca xeēn ndá Jasón jín sava cā hermano nī nguenda ndá jín ndá dē núu ndá tēe tátúní iní űuū űúcuán, de nī ncana jee ndá sīquí Pablo jín Silas: Ndá tēe jā sáhá sīn nchiví ní cáhnú űayiví, suni nī nguenda ndá dē yáhá.

⁷ De Jasón nī jēhe núú dē vehe dē ndeé ndá tēe űúcuán. De ndacá ndá dē nduú jétáhví dē ley maá rey ndacá ó jā cúu ó nchiví Roma, chí sa cáhān ndá dē jā iyó incā rey jā jétáhví ndá dē jā nání Jesús, ncachí ndá.

⁸ De ndá tēe tátúní jín ndá cā nchiví nī jini ndá tūhun yáhá, de nī ncuvāā ndá.

⁹ De Jasón jín ndá cā hermano nī sndóo ndá dē xūhún dē jā cúu prenda jā tají dē Pablo jín Silas quihín ndúú dē, de sá de nī nsíāā ndá Jasón jín ndá cā hermano cuānohōn dē.

Jā ní űyo Pablo jín Silas iní űuū Berea

¹⁰ Nūcuán de ndá hermano nī scāca űuū-ni dē Pablo jín Silas cuāhān ndúú dē Berea. De tá nī nguenda ndúú dē űúcuán, de nī nquívi dē iní vehe īi sinagoga táhān dē hebreo.

¹¹ De táhān dē hebreo űúcuán vāha cā iní ndá jī nsúú cā táhān dē hebreo űuū Tesalónica, chí vāha nī ncusí iní jī jín tūhun jā ní nacani ndúú dē. De ndacá quívi nánducú vī ndá jī núu tutú īi de tú súcuán cáhān, á nduú.

¹² De jā űúcuán nī ncandíja cuāhā jī, de suni nī ncandíja cuāhā nchiví griego, cúu tēe cúu űahān cúñáhnú.

¹³ Sochi ndá táhān dē hebreo űuū Tesalónica nī nīhín dē tūhun jā suni nácani Pablo tūhun Yāā Dios űuū Berea. De nī jēhēn ndá dē Berea, de nī scāhān ndá dē ndá nchiví űúcuán de nī nenda jī sīquí Pablo.

¹⁴ De ndá hermano Berea nī ntetíñú dē-ni Pablo jā quihín dē yuhú mar. De nī nguendōo Silas jín Timoteo űúcuán.

¹⁵ De sava hermano nī jesiāhā dē Pablo jondē Atenas. De nī ncachí Pablo núu ndá tēe űúcuán jā űamā ná quihín Silas jín Timoteo űúcuán, de nī ndicó cóo ndá hermano cuānohōn dē.

Jā ní űyo Pablo iní űuū Atenas

¹⁶ De juni ndétu Pablo űuū Atenas jā quenda Silas jín Timoteo de nī jini dē jā ndá nchiví űúcuán ndasí chíñúhún jī ndá ídolo, de nī ncucuecá ndasí iní dē.

¹⁷ De iní vehe īi sinagoga nī nacani dē tūhun yā núu ndá táhān dē hebreo jín ndá cā nchiví jā suni chíñúhún Yāā Dios. De suni ndiquiví nácani dē tūhun yā núu ndá nchiví jā iyó núu yáhvi.

¹⁸ De sava tēe jā scuāha tūhun epicúreo jín jā scuāha tūhun estoico nī natúhún ndá dē jín Pablo, de sava dē nī ncāhān: ¿Nā tūhun cúu jā cáhān tēe tiléhlé yáhá? ncachí ndá. De sava cā nī ncāhān: Tūhun yāā jēé jāá nduú jíní ó nácani dē, ncachí ndá. Súcuán nī ncāhān dē chí nī nacani Pablo tūhun vāha Jesús jín tūhun jā ní natecū yā.

¹⁹ De nī jeca ndá dē cuāhān ndá jín dē núu ndútutú ndá tēe cúñáhnú iin lugar núu nání Areópago, de nī ncāhān ndá: Mitān de sáhá ní iin favor cachí ní ndá tūhun jēé jā nácani ní, chí cúní ndá sá cunini sá.

²⁰ Chí tūhun jāá ncāhā ca cuní ndá sá cúu, de cúní ndá sá jā jicūhun iní ndá sá sīquí tūhun űúcuán, ncachí ndá.

²¹ Chí ndacá nchiví Atenas jín ndacá nchiví incā űuū jā ndeé iní Atenas, nduú cā ná incā cúsil cā iní jī jín chí maá-ni jā cúní

ji jā cunini ji ndá tūhun jeé de suni cāhān ji cūnī ji.

²² De inī Pablo māhñú nchivī jā ní ndutútú inī Areópago de nī ncāhān dē; Ndá ní nchivī Atenas, nī jinī sá jā vāha chíñúhún ní ndá yāa maá ní.

²³ Chi ní jicó núu sá nī ndehé sá ndá jā chíñúhún ndá ní, de nī jinī sá iin altar jā ndéē letra, de sūcuán cāhān: Yáhá cúu altar maá yāa jāa ncháha ca cunī ō tūhun yā, cáchi. De maá Yāa űúcuán jā chíñúhún ndá ní visō ncháha ca cunī ní tūhun yā, suu tūhun Yāa űúcuán cúu jā nācani sá núu ní mitan.

²⁴ Chi Yāa űúcuán cúu Yāa jā ní nsáhá űayivī jín ndacá cá jā iyó, de maá yā cúu Jētohō andivī jín űayivī. De nduú ndéē yā inī veñuhun jā sáhá nchivī.

²⁵ De maá yā chi nduú jini űúhún yā nī iin ndatiñú jā cuāha nchivī núu yā, chi maá yā sáhá jā tēcū nchivī jín jā stáa táchi ji jín jā nihīn ji ndihī jā jini űúhún ji.

²⁶ De nī nsáhá yā jā chíjin iin-ni tatā nī ntāhvi ndacá nchivī jā nī nduu ndacá nación tácu cundeē ji ní cáhnú űayivī. De nī jani yā cuiyā jā cutecū ndá nchivī, jín lugar núu cundeē ndá ji.

²⁷ De sūcuán nī nsáhá Yāa Dios, chi cūnī yā jā nanducú ó yā, chi tú nanducú ó yā de nanihīn ō yā, chi nduú iyó jicá yā jín iin iin ó.

²⁸ Chi maá yā cúu jā sáhá jā iyó maá ó jín jā tēcū ō jín jā cánda ō. De suni sūcuán nī ncāhān sava tēe jā táva yāa ní: De suni tatā maá yā cúu ndacá ó, cáchi

²⁹ De tú tatā Yāa Dios cúu ndacá ó, túsaá de mā cāni inī ō jā cúu Yāa Dios tá cúu núu cúu ídolo oro á plata á yūu, chi ndá űúcuán cúu jā ní jani inī nchivī jā sūcuán cáa yā, de nī nsáhá ji-ni.

³⁰ De nī jendeé inī yā sīquī jā nduú ní jicūhun inī ndá ji jondē saá, de mitan chi ndacu yā jā ndacá nchivī ní cáhnú űayivī ná nacani inī ji sīquī cuāchi ji.

³¹ Chi Yāa Dios jā ní jani yā quivī jā ndāa sáhá ndāa yā tiñu ndá nchivī űayivī, de nī jani yā Jesús jā maá Jesús sáhá ndāa. De ja nī stēhēn nijin Yāa Dios núu ndacá nchivī jā maá yā ní jani Jesús, chi ní nastēcū yā Jesús jā ní ncuu yā ndiyi, ncachī Pablo.

³² De jā sūcuán nī jinī ndá ji tūhun jā nátecū ndiyi, de sava ji ní ncāhān yīchī ji. De sava cá ji ní ncāhān: Cūnī ndá sá jā cāhān tucu ní ndá tūhun jīñā incā quivī cunini ndá sá, ncachi ndá ji.

³³ De nī nquee Pablo māhñú nchivī űúcuán cuāhān dē.

³⁴ De cuāhān sava nchivī jín Pablo, de nī ncandija ndá ji. De iin ji cúu Dionisio, tēe jā ndutútú jín ndá tēe cuñáhnú jā sáhá junta núu nání Areópago, de incā ji cúu űāhan nání Dámaris, de iyó cá ji.

18

Jā ní iyo Pablo inī űuū Corinto

¹ űúcuán de nī nquee Pablo inī Atenas, de cuāhān dē Corinto.

² De űúcuán nī jinī dē núu iin táhān dē hebreo nání Aquila. Tēe región Ponto cúu dē, de nī iyo dē nación Italia chi cáta jacū-ni quivī ní nguenda nduú dē jín űasíhí dē Priscila űuū Corinto jā ní nquee nduú dē inī Italia. Chi ní ntatūnī rey Claudio jā ná quēe ndacá nchivī hebreo inī Roma jā cúu capital nación Italia. De nī nguenda Pablo vehe Aquila jín Priscila.

³ De iin-ni tiñu sáhá tēe űúcuán jín Pablo, chi tēe quicu manta jā cuu vehe cúu nduú dē. De nī ndēe Pablo jín tēe űúcuán, de nī nsatiñú cáhnú nduú dē.

⁴ De ndacá quivī natátú nī jēhēn Pablo vehe űi sinagoga nī nacani dē tūhun yā, de nī nducú ndéē dē jā scándija dē táhān dē hebreo jín nchivī ndá cá nación.

⁵ De nī nguenda Silas jín Timoteo űuū Corinto jā vají nduú dē Macedonia. De tá nī nguenda nduú dē Corinto, de Pablo chi cúsa maá tūhun yā nācani cáji dē núu táhān dē hebreo jā Jesús cúu Cristo jā űúhún inī ndá ji jā quiji.

⁶ Sochi nī nquijéhé ndá ji cāhān ji sīquī tūhun űúcuán jāa nsuú tūhun ndāa cúu, de nī ncāhān nāvāha ndá ji núu dē. űúcuán de Pablo ní nquisi dē sahma dē jā cúu seña jā quihīn dē de quendōo ndá ji jín cuāchi ji. De nī ncāhān dē jín ndá ji: Cuāchi ndá máa ní cúu jā tñū táhvi ní túsaá, de nsuú cuāchi maá sá cúu. Mitan de sndóo sá ndá ní jā cúu ní táhān sá nchivī hebreo, de quihīn sá nacani sá tūhun yā núu nchivī ndá cá nación, ncachī dē.

⁷ De nī nquee dē vehe űi sinagoga űúcuán, de nī nquivī dē vehe iin tēe nání Justo. De tēe űúcuán suni chíñúhún dē Yāa Dios, de maá xiín vehe űi sinagoga cáa vehe dē.

⁸ De Crispo, tēe cuñáhnú inī vehe űi sinagoga, nī ncandija dē núu maá Jētohō ō jondē jín ní nchivi vehe dē. De cuāhā nchivī űuū Corinto nī jinī ndá ji tūhun jā nācani Pablo, de nī ncandija ji, de nī jenduté ndá ji.

⁹ De iin jacuāa nī stēhēn nijin maá Jētohō ō núu Pablo, de nī ncāhān yā: Mā cūyūhú nú, de nī mā cāsī nū yuhú nú, chi nacani nú tūhun ní.

¹⁰ Chi jica maá ní jín nú, de nī iin tēe mā cúu sáhá nāvāha dē ndóhó. Chi űuū yáhá iyó cuāhā nchivī jā candija ji tūhun ní, ncachī yā.

¹¹ De sá de iin cuiyā yósávā nī iyo Pablo űuū űúcuán, de stēhēn dē tūhun Yāa Dios núu ji.

¹² De tá nī ncuu Galión gobernador inī región Acaya de inuú-ni ní nenda ndá nchivī hebreo sīquī Pablo, de nī jeca ndá ji dē cuāhān ji jín dē vehe tiñú.

¹³ De nī ncāhān ndá jín Galión: Tēe yáhá chi scāhān ndasí dē nchivī jā incā modo chinūhún ji Yāa Dios, de jā chinūhún ji chi contra ley cúu, ncachī ndá.

¹⁴ De númī Pablo jā cāhān dē nícu, sochi nī ncāhān-ni Galión jín ndá nchivī űúcuán: Ndá ndóhó nchivī hebreo, tú iin cuāchi xeēn á iin cuāchi nīhin cúu jā cāhān nū sīquī dē de cunini vāha nī jā cāhān nū nícu.

¹⁵ De nduú. Chi maá-ni sīquī nā-ni tūhun á sīquī nā-ni síví á sīquī ndá ley maá nú cúu, de ndá űúcuán chi sahá ndāa maá nú túsaa. Chi nduú sahá ndāa ni iin tiñu sūcuán, ncachī dē.

¹⁶ De nī ntavā dē ndá ji cuāhān ndá ji tāvēhé tiñú.

¹⁷ űúcuán de ndá nchivī griego nī ntiin ji Sóstenes, tēe cúñáhnú inī vehe īi sinagoga, de nī ncani ndá ji dē viéhé tiñú, de Galión chi nduú ní nsáhá cuití dē cuenta.

Jā ní nōhōn tucu Pablo Antioquía, de nī nquee dē cuāhān dē jā nacani dē tūhun yā vuelta űni

¹⁸ De cuāhā cā quivī nī ndēē Pablo Corinto. Sá de nī nacuetáhvi dē nūū ndacá hermano űúcuán, de Aquila jín űasíhí dē Priscila nī nquee ndá dē cuāhān dē jín Pablo űuū Cencia. De űúcuán nī nsētē Pablo xīnī dē, chi űúcuán cúu iin seña jā ní squincuu dē jā ní nquee yuhú dē nūū yā. De nī nquivī ndá dē barco jā quihīn dē jondē región Siria.

¹⁹ De nī nguenda ndá dē űuū Efeso. De űúcuán nī sndóo dē Aquila jín Priscila, de maá dē-ni nī jēhēn vehe īi sinagoga, de nī nacani dē tūhun yā nūū ndá táhān dē hebreo jā ní ndutútú űúcuán.

²⁰ De nī ncāhān ndáhvi ndá ji jín dē jā ná cūndeē dē jacū cā quivī jín ji, sochi nduú ní jēhe dē tūhun.

²¹ Chi nī nacuetáhvi dē nūū ji, chi nī ncāhān dē: Cānuú jā quinoñōn sá ciudad Jerusalén jā coo sá vico, sochi tú cūnī Yāa Dios de nenda tucu sá nūū ní, ncachī dē. De nī nquee dē inī űuū Efeso, de nī nquivī dē barco cuāhān dē.

²² De nī nguenda dē Cesarea, de sá de nī jēhēn dē Jerusalén jā sahá dē saludar grupo nchivī cándija űúcuán, de sá de cuānoñōn dē jondē Antioquía.

²³ De nī Iyo dē űúcuán jacū quivī, de sá de nī nquee dē űúcuán cuāhān tucu dē nī jicó nūū dē ní ndáñúū Galacia jín ndáñúū Frigia. De ndá nchivī cándija nūū nī jēhēn dē nī jija cā inī ndá ji nī nsáhá dē.

Jā ní nacani Apolos tūhun Jesús inī űuū Efeso

²⁴ De Efeso nī nguenda iin tēe hebreo jā nánī Apolos, de tēe űuū Alejandría cúu dē. De vāha ndasí nācani dē tūhun yā, de jínī vāha dē tutú īi.

²⁵ De suni ja nī ncutūha dē tūhun jā ní stēhēn Juan nāsa quiji maá jētoho ō Jesús.

De ndíhvi inī dē stēhēn cājí dē tūhun yā visó maá-ni tūhun jā ní stēhēn Juan tá ní scuéndutē dē nchivī cúu.

²⁶ De nī nchundeē inī Apolos nī ncāhān dē tūhun yā inī vehe īi sinagoga. De nī jini Aquila jín Priscila tūhun nācani dē, de nī jeca sín nduú dē tēe űúcuán, de nī stēhēn vāha cā nduú dē tūhun Jesús jāa nchāha ca cunī Apolos.

²⁷ űúcuán de cūnī Apolos jā quihīn dē región Acaya. De ndá hermano űuū Efeso nī ntee ji carta jā quihīn dē jín nūū nchivī cándija Acaya jā ná cuetáhvi ji Apolos. Chi ja cándija sava nchivī űúcuán nī nsáhá Yāa Dios sīquī jā vāha inī yā. De tá nī nguenda dē űúcuán, de vāha nī nchindeē dē ji jín tūhun yā.

²⁸ Chi cājí ndasí nī ncachī dē nūū ndá táhān dē hebreo jondē nduú cā ní ncúu cāhān cā ndá dē sīquī tūhun Jesús. De sūcuán nī ntūu nūū ndá cā nchivī jā nchivī hebreo chi stíví dē. Chi jín tutú īi nī stēhēn Apolos jā maá Jesús cúu Cristo, jā űūhún inī ndá nchivī hebreo jā quiji.

19

Jā ní Iyo Pablo inī űuū Efeso

¹ De juni ndēē Apolos inī űuū Corinto de nī jica nuu Pablo ndá űuū Iyó ichi sīquī űuū Efeso, sá de nī nguenda dē Efeso. De űúcuán nī nquetáhn dē jín sava nchivī cándija.

² De nī jicā tūhún dē ji: ¿A nī nīhīn ndá ní Espíritu Santo tá nī ncandija ní, á nduú? ncachī dē. De nī ncāhān ndá ji: Nduú chi juni nduú ní nīhīn ndá sá tūhun de tú Iyó Espíritu Santo, ncachī ji.

³ űúcuán de nī ncāhān dē: ¿De nāsa nī jendutē ndá ní túsaa? ncachī dē. De nī ncāhān ndá ji: Suu nī jendutē ndá sá modo jā ní stēhēn Juan, ncachī ndá ji.

⁴ De nī ncāhān Pablo: De jā ní scuéndutē Juan cúu jā ní stēhēn dē jā ná nācani inī nchivī jā sndóo ji cuāchi ji, de nī ncāhān dē jā ná cándija ji Yāa jā quiji jā cúu Cristo Jesús, ncachī Pablo.

⁵ De tá nī jini ndá ji tūhun yáhá de nī jendutē ndá ji-ni jā ní ncandija ji maá jētoho ō Jesús.

⁶ De nī ntee Pablo ndahá dē xīnī ndá ji. De nī nquivī-ni Espíritu Santo inī ánō ndá ji, de nī ncāhān ndá ji sín sín yuhú, de nī nacani ji tūhun yā.

⁷ De nī Iyo tá űxī űū tēe.

⁸ De űnī yōō nī jica Pablo vehe īi sinagoga. De nī nchundeē inī dē nī ncāhān nīhin dē tūhun yā jā scándija dē ji cūnī dē, chi nī ncachī dē nāsa tátúnī Yāa Dios.

⁹ Sochi sava ji nī ncujéhe inī ji, de nduú ní ncándija ji, de nī ncāhān nāvāha ji sīquī tūhun Yāa Dios nī jini ndá nchivī jā ndutútú. De jā űúcuán cúu jā ní ncujijo-ni Pablo nūū

ndá ji, de cuāhān dē jín ndá nchivī cándija. De ndácá quivī nī stéhēn dē nūū ndá nchivī ñúcuán inī escuela iin tēe nání Tiranno.

¹⁰ De súcuán nī nsáhá Pablo ūū cuiyā. De ndácá nchivī jā íyó Asia, cúu nchivī hebreo jín nchivī ndá cá naciōn, nī jini jī tūhun maá Jētoho ō Jesús.

¹¹ De nī jēhe Yāa Dios poder nūū Pablo jā cúu sáhá dē quéhén nūū tiñu ñáhnú ndasí.

¹² De jondē ndá pañito jín ndá sahma jā jétíñú dē nī jēhēn ndá nchivī jín nūū cá ndá nchivī cúhū, de nī nduvāha ndá ji-ni cuēhē ndóho jī de nī nquee ndá táchi inī jī.

¹³ De jacú tēe hebreo jícó nūū ndá dē jā tavá dē táchi inī nchivī. De cúni dē jā nacunehēn dē sívī maá Jētoho ō Jesús tácuá quee ndá táchi inī nchivī. De súcuán cáhān ndá dē nūū ndá táchi: Jín sívī maá Jesús, Yāa jā nácani Pablo tūhun, cáhān nīhin nī jín nū jā quee nū quihīn nū, cáchi dē.

¹⁴ De iin tēe hebreo, nání dē Esceva, cúu dē sūtū cúñáhnú, de íyó ūjā sehe yí dē jā sáhá súcuán.

¹⁵ Sochi tá nī ncāhān ndá dē súcuán de nī ncāhān-nī táchi: Ja jín nī maá Jesús, de suni jín nī Pablo. Sochi ndá ndóho, ¿ná tēe cúu ndá nū jā cuetáhvī nī nūū nū? ncachi.

¹⁶ De tēe ndóho táchi ñúcuán nī ndava dē nī ntiin dē ndihúja tēe ñúcuán, de nī nsáhá xēēn dē chí jondē nī stácuéhé dē, de nī stávíchī dē. De nī nquee ndá dē vehe nī jinu ñí dē cuāhān dē.

¹⁷ De tūhun yáhá nī jín ndá nchivī Efeso, cúu nchivī hebreo cúu nchivī ndá cá naciōn. De nī nchúhú ndasi ndá jī, de nī ncāhān ndá jī jā cúñáhnú ndasí maá Jētoho ō Jesús.

¹⁸ De cuāhā nchivī jā ní ncandija nī nquenda jī nūū Pablo, náhmā jī ndácá cuāchi jā ní nsáhá jī.

¹⁹ De cuāhā ndá tēe jā névāha mágica nī nquenda ndá dē née dē tutú dē, de ndéhé jínú ndácá nchivī de nī nteñuhūn ndá dē tutú dē. De nī ntavá ndá dē cuenta násaa ndéē ndá tutú jā ní ncāyū ñúcuán, de nī ncucáhnú inī ndá dē jā ūū xico ūxi mīl xūhūn plata cúu.

²⁰ De súcuán nī jītē nuu tūhun maá Jētoho ō cuāhān, de nī jín ndihī nchivī jā cúñáhnú ndasí tūhun yā.

²¹ De tá nī ncuu ndácá tiñu yáhá de nī jani téyí inī Pablo jā quihīn dē Macedonia jín Acaya de sá de nenda dē ciudad Jerusalén. De nī ncāhān dē jā tá quenda dē Jerusalén de suni cánuú quihīn dē ciudad Roma.

²² De nī scáca Pablo Timoteo jín Erasto, ūū tēe jā chíndéé táhān jín dē, cuāhān ndúú dē Macedonia. De nī nquendōo Pablo Asia jacú cá quivī.

Jā ní ncuvaā nchivī ñuū Efeso

²³ De iin ndá quivī ñúcuán nī nenda ndasí nchivī síqui tūhun yā.

²⁴ Chí nī íyo iin tēe sátíñú plata nání dē Demetrio. De maá dē jín ndá cá tēe jā sátíñú jín dē, nīhīn ndasí ndá dē xūhūn, chí jín plata sáhá ndá dē ndá veñuhun lulí jā cáá tá cáá veñuhun ídolo jī jā cúu yāa Diana.

²⁵ De nī nastútú Demetrio ndá táhān dē jā sátíñú jín dē jín ndá cá tēe jā iin-ni tiñu sáhá jín dē, de nī ncāhān dē: Señor, ja jín ndá ní jā vāha nīhīn ō xūhūn síqui tiñu sáhá ó yáhá.

²⁶ De jín ndá ní de suni jín ndá ní tūhun jā tēe nání Pablo chí cáhān dē jāá nsúū Yāa ndāa cúu jā sáhá nchivī. De ja nī scāhān dē cuāhā nchivī, de nsúū maá iin-ni ñuū ō Efeso yáhá chí ní cáhnú región Asia.

²⁷ De yuhú sá jā canī inī nchivī jāá nduú tiñu jā sáhá ó. De nsúū maá-ni ñúcuán, chí suni canī inī jī jāá nduú tiñu veñuhun maá yāa Diana, de suni sáhá jéhe inī ndá jī nūū yāa Diana, de mā cúñáhnú cá yā visó ndihī nchivī Asia jín nchivī ní cáhnú ñayiví chíñuhūn jī yā mitan, ncachí dē.

²⁸ Súcuán nī jín ndá tūhun yáhá, de nī nquiti ndasí inī, de nī ncana jee ndá: Cúñáhnú ndasí yāa Diana jā cúu patrona inī ñuū ō Efeso, ncachí ndá.

²⁹ De ndihī ndá nchivī ñuū ñúcuán nī ncuvaā jī. De iin cáhnú-ni nī nenda ndá jī nī jeca xēēn jī Gayo jín Aristarco cuāhān ndá jín ndúú dē inī vehe nūū ndútútú ndá nchivī sáhá junta. De tēe Macedonia cúu ndúú dē, de jíca ndúú dē jín Pablo.

³⁰ De cúni Pablo jā quivī dē nūū íyó tútú ndá nchivī ñúcuán jā cáhān dē jín ndá nchivī cúni dē nícu, sochi ndá nchivī cándija nduú ní jéhe jī tūhun jā quivī dē.

³¹ De saá-ni sava ndá tēe Asia jā cúñáhnú jā cúu amigo dē, nī nteñúñ tūhun cuāhān nūū dē cáhān ndáhvī jín dē jā má quivī dē nūū ní ndútútú nchivī ñúcuán.

³² De ndá nchivī jā ní ndútútú nī ncana jee, sava jī iin tūhun, de sava cá jī incā tūhun, de súcuán nī ncuvaā ndasí. De cuāhā jī nduú jín cuiti jī nā síqui cúu jā ní ndútútú jī.

³³ De ndá tēe hebreo nī jani dē iin táhān dē tēe nání Alejandro nūū nchivī cuāhā, de nī ncachí tūhun ndá táhān dē nūū dē nā síqui cúu jā cúvaā ndá. Ñúcuán de nī nsáhá Alejandro seña jā ná cóo nañí nchivī, chí cúni dē jā cáchi dē nūū nchivī jāá nsúū cuāchi nchivī hebreo cúu jā cúvaā.

³⁴ Sochi nī nacunī ndá jī jā tēe hebreo cúu dē, de jā ñúcuán nī ncana jee ndasí cá ndá jī tá ūū hora: Cúñáhnú ndasí yāa Diana jā cúu patrona inī ñuū ō Efeso, ncachí ndá jī.

³⁵ Ñúcuán de secretario inī ñuū ñúcuán nī nsáhá dē jā ní jasí ndá jī yuhú jī, de nī ncāhān dē: Ndá ní tēe ñuū ō Efeso, ja jín ndácá nchivī jā nchivī ñuū yáhá jito ndácá ó veñuhun yāa Diana jā cúñáhnú, jín imagen Diana jā ní nincava ichi andiví.

³⁶ De nī iin mā cúu cáhān jāá nduú ndāa tūhun yáhá. Túsaá dē vāha cá casí ndá ní

yuhú ní, de mā sāhá ñamā ní iin tiñu jāá ncháha ca cucáhnú vāha iní ní.

³⁷ Chi nī nquisiáha ndá ní ndúú tēe yáhá visó nduú ní nsáhá dē ní iin cuāchi ní nduú ní ncāhān nāvāha dē sīquī yāa maá ó Diana.

³⁸ De Demetrio jín ndá cā tēe jā iin-ni tiñu sáhá jín dē, de tú cūnī dē cāhān dē cuāchi sīquī iin tēe de ná quihín dē juzgado nūú ndá tēe jā sáhá ndāa tiñu, de ñúcuán cundaā sīquī tiñu ndá dē.

³⁹ De tú íyó incā tiñu jā má cūndaā ñúcuán de sáhá ndāa ndá máa ní nūú junta cāhnú tá cúu nūú tátúnī ley.

⁴⁰ Chi yuhú sá jā coto cachí nchiví nación Roma jā sīquī gobierno nēnda ó, chi mā cucáhnú iní ó nāsa cachí ó jā ní ncutútú ó de ní ncuvāa ó mitan, ncachí dē.

⁴¹ De tá nī jīnu nī ncāhān secretario tūhun yáhá, de nī jītē nuu-nī nchiví cuāhān jī.

20

Jā ní jēhēn Pablo región Macedonia jín Grecia

¹ De tá nī ncuu nī ncuvāa ndá jī, de incā quiví de ní ncana Pablo ndá nchiví cándja, de ní jani ichí dē ndá jī. De ní nacuetáhvī nūú táhán ndá jī jín dē, de ní nanumi táhán ndá jī jín Pablo. Sá de cuāhān Pablo Macedonia.

² De níí cāhnú Macedonia ní jicó núu dē, de ní sndihví iní dē ndá hermano. De sá de ní nquenda dē Grecia.

³ De ñúcuán ní ndeē dē únī yōó. De ja númī dē quihín dē jín barco jondē región Siria nícu, de ní nīhín dē tūhun jā ní squetáhán ndá táhán dē hebreo tūhun jā nenda dē sīquī Pablo ichi nūú quihín dē. De jā ñúcuán cúu jā ní nacani iní dē, de ní ndicó cóo de Macedonia.

⁴ De ní íyo sava tēe jíca jín Pablo, de súcuán nání ndá dē: Sópater tēe ñuū Berea, Aristarco jín tēe nání Segundo de tēe ñuū Tesalónica cúu ndúú dē, Gayo tēe ñuū Derbe, Tíquico jín Trófimo tēe región Asia, jín Timoteo.

⁵ De ndá tēe yáhá ní jēhndē ndāa dē cuāhān dē ñuū Troas, de ñúcuán ní ndetu ndá dē ndúú sá jín Pablo. De sáan cúu Lucas.

⁶ De tá nī nchāha vico jā yájí ndá nchiví hebreo státilā jāá nduú ná levadura yihí, de jín barco ní nquee ndúú sá Filipos, de nūú úhūn quiví ní naquetáhán ndá sá jín ndá dē jondē Troas. De ūja quiví ní íyo ndá sá ñuū ñúcuán.

Jā ní íyo Pablo ñuū Troas

⁷ De domingo ní ndutútú ndá nchiví cándja jā cají jī státilā jā nūcūhun iní jī yā. De cání ndasí ní stēhēn Pablo tūhun yā nūú ndá jī chi jondē sava ñuú, chi incā quiví de quihín dē.

⁸ De ní íyo cuāhā ñuhūn iní vehe piso ūnī nūú ní íyo tūtú ndá sá ñúcuán.

⁹ De iin tēe lulí nání Eutico ndéē jī viéhé ventana. De tá nī ncuñúú nācani Pablo tūhun de jíhí ndasí jī māhná, de ní nquixín jī-ni. De ní nincava jī ventana jondē nūú ñuhūn, de tá nī nanee ndá nchiví jī de ja ní jíhí jī.

¹⁰ Ñúcuán de ní nuu Pablo. De ní jīquindeyi dē de ní numí dē jī, de ní ncāhān dē: Mā cūyūhú ndá ní, chi ní natecū jī, ncachí dē.

¹¹ De ní ndaa dē, de ní scuāchi dē státilā, de ní nchají dē jín ndá jī jā nūcūhun iní ndá jī yā. De nahán cā ní stēhēn dē tūhun chi jondē ní ntūu. Ñúcuán de ní nquee dē cuāhān dē.

¹² De cuānohōn ndá jī jín Eutico, chi íyó vāha jī, de cúsií ndasí iní ndá jī.

Jā ní nquee Pablo ñuū Troas cuāhān dē ñuū Mileto

¹³ De ní nquiví ndá sá iní barco, de cuāhān sá ñuū Asón, de ñúcuán naquetáhán ndá sá jín Pablo, chi súcuán ní ncachí dē jā caca jéhé dē de quenda dē ñúcuán.

¹⁴ De ní naquetáhán ndá sá jín dē Asón. De ní nquiví dē barco jín ndá sá, de cuāhān ndá sá jín dē ñuū Mitilene.

¹⁵ De ñúcuán ní nquee tucu ndá sá jín barco. De quiví téen ní nquenda sá xiín isla Quío, de quiví únī de ní nquenda sá jín barco isla Samos, de ní nquendōo ndá sá ñuū Trogilio. De quiví cúmī de ní nquenda ndá sá Mileto.

¹⁶ Chi jání iní Pablo jā má jéncuñí dē Efeso, tácuá quee ñamā dē-ni iní Asia, chi númī dē jā quihín ñamā dē ciudad Jerusalén tácuá coo dē maá quiví Pentecostés tú ná cúñamā dē.

Jā ní jani ichí Pablo ndá tēe ñáhnú jā ndiso tíñu nūú nchiví cándja iní ñuū Efeso

¹⁷ De juni ndéē dē ñuū Mileto, de ní ntetíñu dē tūhun cuāhān Efeso jā ná quiji ndá tēe ñáhnú jā ndiso tíñu nūú nchiví cándja ñúcuán.

¹⁸ De tá nī nquenda ndá tēe ñúcuán de ní ncāhān dē: Ja jíní vāha ndá máa ní nāsa sáhá sá jondē quiví jā ní nquiji xihna ñuhūn sá región Asia de jondē mitan.

¹⁹ De ja jíní ní nāsa ní nsatíñu vāha sá nūú maá Jētohō ó níí tiempo jā ní íyo sá jín ndá ní de jondē mitan. De nduú ní nsáhá ñáhnú sá maá sá. De suni íyó vuelta jā ní jacu sá jā jéhē nchiví. De ní nquiji tūndóhó sīquī sá ní nsáhá ndá táhán sá hebreo, chi ní squetáhán ndá jī tūhun jā sīquī sá.

²⁰ De ja jíní ní jāá nduú ní ncūmaní jā nacani sá ndācá tūhun yā nūú ní jā sáhá jā quendōo vāha ndá ní, chi ní stēhēn sá tūhun yā cúu nūú chítú cúu iní ndācá vehe.

²¹ De suni inuú-ni ní nacani sá tūhun yā nūú ndá táhán sá hebreo jín nūú nchiví ndá cā nación jā ná nācani iní jī sīquī cuāchi jī, de ná cándja jī maá Jētohō ó Jesucristo.

²² De mitan chi ja ñuhún ichí sá já quihín sá Jerusalén, chí sndíhvi iní Espiritu Santo saán já quihín sá visó nduú jíní sá nāsa cundoho sá ñúcuán.

²³ De iyó iin já jíní sá, chí ndácá ñuú nūú jica sá chí cáhān Espiritu Santo jíní sá já quiji tündóhó síquí sá, de suni quihín sá vecāa.

²⁴ De ni nduú sáhá sá cuenta visó ná cáhni ji saán, chí já cúní sá cúu já ná sínu vāha sá tiñu já ní ntee maá Jētohō ō Jesús síquí sá de súcuán cusíi iní sá. De tiñu ñúcuán cúu já nácani sá tūhun vāha yā nūú ndácá nchivi nāsa vāha iní Yāa Dios jíní ō.

²⁵ De mähñú ndá máá ní chí ja ní jica nuu sá ní nacani sá tūhun nāsa tátúní Yāa Dios, de mitan chí ja ní jíní sá já ní iin ní má cúní cuiti cá nūú sá.

²⁶ Túsaá de cájī cáchí tūhun sá nūú ndá ní mitan jáá nsūú cuāchi maá sá cúu de tú naá iin ní.

²⁷ Chí nduú ní ncúmaní já nácani sá nūú ndá ní ndácá já ní nsáhá ndāa Yāa Dios.

²⁸ Túsaá de coto vāha ndá ní máá ní, de suni coto vāha ndá ní ndá cá nchivi cándíja, chí Espiritu Santo ní jani yā ndá ní já coto ní ndá nchivi já ní ncandíja maá Jētohō ō. Chí jíní nñi yā ní nacueen yā ndá ji.

²⁹ Chí jíní sá já tá quee sá quihín sá de quívi ndá tēe nēhēn mähñú ndá ní já stáhví dē ndá ní. Chí cuu dē tá cúu yihí já jáhni ticáchi de súcuán nducú ndá dē já snāá dē ánó ndá nchivi cándíja.

³⁰ De saá-ní jondē mähñú grupo ndá máá ní, suni quijéhé sava dē cáhān dē tūhun stáhví tácuá stáhví dē nchivi cándíja já ná tñi ji tūhun stáhví já stēhēn dē.

³¹ Coo ndito iní ndá ní túsaá. De mā náá iní ní já ūni cuiyā nduú ñuú nduú ní jécuiñí sá já sndíhvi ndasí iní sá tá iin iin ní chí jondē ní jacu sá jēhē ndá ní.

³² De mitan, hermano, jícān táhví sá jēhē ndá ní já maá Yāa Dios coto yā níhín, de coo ndá ní jíní tūhun yā já sáhá yā já vāha ndá ní. Chí iyó poder tūhun yā ñúcuán já scúja yā iní ndá ní, de suni sáhá já níhín ní ndácá já cúní yā taji yā nūú ní jíní nūú ndá cá nchivi já coo ndoo coo ii ji nūú yā.

³³ De ni nduú ní ndíyo iní sá já níhín sá ní xūhún ní sahma nūú ní iin nchivi.

³⁴ Chí jíní vāha ndá ní já ní nsatíñú ndasí maá sá tácuá níhín sá ndácá já jíní ñúhún sá jíní ndá tēe já ní jica jíní sá.

³⁵ De súcuán ní stēhēn sá nūú ní já súcuán cánuú satíñú ō tácuá níhín ō já cuāha ō nūú ndá nchivi já cúmaní nūú. De mā náá iní ní tūhun maá Jētohō ō Jesús, chí súcuán ní ncāhān yā: Ndetú cá quéndoo ō já cúní mānī maá ō ndatíñú nūú nchivi nsūú cá já cúní mānī ji nūú maá ō, ncachí yā, ncachí Pablo.

³⁶ De tá ní ndíhi ní ncāhān dē ndácá tūhun yáhá de ní jécuiñí jiti dē, de ní jicān táhví dē jíní ndá hermano ñúcuán.

³⁷ Ñúcuán de ndíhi dē ní jacu ndasí. De ní nanumi táhān ndá dē jíní Pablo de ní nchitú ndá dē nūú Pablo.

³⁸ Chí cúcuécá ndasí iní ndá dē já ní ncāhān Pablo já má cúní cuiti cá ndá dē nūú dē. De cuāhān ndá dē jíní Pablo nūú iní barco.

21

Jā cuānohōn Pablo ciudad Jerusalén

¹ Ñúcuán de ndá hermano já ní nguiji Efeso ní nguendoo ndá ji Mileto. De ní nguívi ndá sá barco, de ní jēhndē ndāa ndá sá cuāhān sá jondē isla Cos. De quívi tēen ní nguenda sá ñuú Rodas. De ní nquee tucu ndá sá, de ní nguenda sá ñuú Pátara.

² De ñúcuán ní níhín ndá sá iin barco já quihín región Fenicia, de ní nguívi ndá sá cuāhān sá.

³ De tá ní jíní sá isla Chipre de ní nguendoo-ni lado sátín sá, chí ní ncāhā ndá sá cuāhān sá jíní barco jondē región Siria. De ní nguenda ndá sá ñuú Tiro, chí ñúcuán quendoo carga já ndiso barco.

⁴ De ñúcuán ní nanducú ndá sá nchivi cándíja, de ní iyo sá jíní ndá ji ūja quívi. De ní stēhēn Espiritu Santo nūú ndá ji já quiji tündóhó síquí Pablo iní ciudad Jerusalén, de já ñúcuán ní ncāhān ndá ji jíní dē já má quihín dē nūú.

⁵ Ñúcuán de tá ní jīnu ūja quívi de ní nquee ndá sá. De ndá tēe cándíja jíní ñasíhí dē jíní ndá sēhe dē, ní jēchūhun ichí ndá dē ndá saán yuhú ñuú ñúcuán. De ní jécuiñí jiti ndá sá yuhú mar, de ní jicān táhví ndá sá.

⁶ De ní nanumi táhān ndá sá de ní nacuetáhví nūú táhān ndá sá ñúcuán. De ní nguívi ndá sá barco cuāhān sá, de ní ndicó coo ndá ji cuānohōn ji vehe ji.

⁷ De súcuán ní nquee ndá sá iní ñuú Tiro cuāhān sá jíní barco, de ní nguenda sá ñuú Tolemaida de sá de ní nquee sá barco. De ñúcuán ní nsáhá ndá sá saludar ndá hermano, de ní iyo ndá sá iin quívi jíní ndá dē.

⁸ De quívi tēen ní nquee tucu ndá sá jíní Pablo, de ní nguenda ndá sá ciudad Cesarea. De ní nguívi ndá sá iní vehe iin tēe nání Felipe. De tēe nácani tūhun vāha yā cúu dē, de cúu dē iin táhān já ūja tēe já ní nsaji stāa nūú ndá ñahan ndahví tá ní nacāji nchivi cándíja. De ní ndee ndá sá jíní dē.

⁹ De tēe ñúcuán iyó cūmí sēhe síhí dē já iyó maá, de nácani ndá ji tūhun Yāa Dios.

¹⁰ De juni ndee ndá sá jíní dē jacú quívi ñúcuán de ichi Judea ní nguiji iin tēe nácani tūhun Yāa Dios, nání dē Agabo.

¹¹ De ní nguindēhé dē ndá sá. De ní nquehen dē sachíjin Pablo, de ní juhni dē ndahá maá dē jíní jēhē dē, de ní ncāhān dē: Cáchí Espiritu Santo já súcuán cuhni táhān ō hebreo tēe xíi sachíjin yáhá tá quihín dē

Jerusalén. De cuāha ji dē nūū nchivī incā nación, ncachī dē.

¹² De jā sūcuán nī jini ndá sá tūhun űūcuán, de ndá sáan jīn ndá cā hermano Cesarea nī ncāhān ndāhvī ndá sá jīn Pablo jā má quihīn dē Jerusalén nīcu.

¹³ űūcuán dē nī ncāhān Pablo: ¿Nājhē cūu jā jácū ndá ní dē cúcuécā ndasī inī sá sáhā ndá ní? Chi sáan chi nsūū vāchi jā cunuhnī sá-ni inī ciudad Jerusalén, chi ja íyó tūha sá jā vísó ná cūu sá űūcuán jā sīquī maá Jētoho ó Jesús, ncachī dē.

¹⁴ De nduú ní ncūu casī ndá sá jā má quihīn dē. De nduú cā ní ncāhān fuerza sá jīn dē, chi nī ncāhān sá: Ná cóo nāsa cūnī maá Jētoho ó túsāá, ncachī ndá sá.

¹⁵ űūcuán dē nī nsāhā tūha sá dē nī nquee ndá sá cuāhān sá Jerusalén.

¹⁶ De suni cuāhān ndá sá jīn jacū tēe Cesarea jā cándija, de suni cuāhān iin tēe Chipre, nánī dē Mnason. De ja nī ncu-nahān cándija dē. De tá nī nguenda ndá sá Jerusalén, dē nī ndōo ndá sá vehe tēe űūcuán.

Jā ní jēndēhé Pablo Jacobo

¹⁷ De tá nī nguenda ndá sá Jerusalén dē nī ncusī ndasī inī ndá hermano űūcuán jā ní nguenda ndá sá.

¹⁸ De quivī téen nī jēhēn ndá sá jīn Pablo vehe Jacobo. De űūcuán nī ncutútú ndá tēe űāhnú jā ndiso tīñú nūū ndá nchivī cándija.

¹⁹ De nī nsāhā saludar Pablo ndá tēe űūcuán. Sá dē nī nacani dē tūhun ndácā tīñú jā ní nsāhā Yāa Dios jīn dē tá nī nacani dē tūhun yā nūū nchivī ndá cā nación.

²⁰ De nī jini ndá dē tūhun yáhā, dē nī ncāhān ndá dē jā cúñāhnú ndasī Yāa Dios. De nī ncāhān ndá dē jīn Pablo: Hermano, mitan de ja jīnī ní tá cuāhā mīl tāhān ó hebreo nī ncandija ji Jesús. De cáhān nīhīn ndá ji jā cánuu squíncuu ó ley Moisés.

²¹ Sochi nī nīhīn ndá ji tūhun jā stēhēn ní nūū ndá tāhān ó hebreo jā íyó ndá cā nación jā má cuetáhvi cā ji ley Moisés dē ní mā sáhā cā ji circuncidar ndá sehe ji de ní mā cuetáhvi cā ji ndá costumbre janahān.

²² ¿De nāsa sáhā ó túsāá? Chi nīhīn ndija ndá tāhān ó hebreo tūhun jā ní nenda ní, dē cutútú cuāhā ji.

²³ Túsāá dē sūcuán ná sáhā ó: Yáhā íyó cūmī tāhān ó hebreo jā ní nquee yuhú ndá dē iin jā squíncuu dē nūū Yāa Dios.

²⁴ Cueva ní ndá tēe yáhā, dē quihīn ní jīn dē templo. De sáhā ndá ní tá cūu nūū cáhān ley jā ndúndoo nchivī nūū yā. De chunáá ní jā sócō ndá dē nūū yā. De sá dē cuu sētē ndá dē xini dē, dē űūcuán stēhēn jā ní squíncuu dē jā ní nquee yuhú dē nūū yā. Tú sūcuán sáhā ní sá dē jicūhun inī ndá tāhān ó hebreo jāá nsūū jāndāá cūu tūhun jā ní nīhīn ji sīquī ní, chi cūnī ji jā sa vāha squíncuu ní ley Moisés.

²⁵ Sochi ndá nchivī ndá cā nación jā cándija Jesús, chi ja ní ntetīñú ndá sá carta cuāhān nūū ji jāá nduú cánuu squíncuu ji ní iin tūhun űūcuán. Chi jā squíncuu ji cūu jā má cāji ji cūñu jā ní nsōcō nūū ídolo ní nīñī ní quiti jēhné, dē mā cācā ndūi ji, ncachī ndá dē.

Jā ní ntiin ndá dē Pablo inī templo

²⁶ űūcuán dē nī jeca Pablo ndicūmī tēe űūcuán cuāhān ndá dē nūū quendōo dē. De quivī téen nī nasáhā ndoo ndá dē maá dē nūū yā. De nī nquivī Pablo inī templo jā cachi tūhun dē nūū ndá sūtū ná quivī jinu jā násáhā ndoo ndá dē maá dē dē quisiáha dē quiti jā sócō tá iin iin dē nūū yā.

²⁷ De tá ja űātin sínu dē ndihújā quivī jā ndúndoo ndá dē nūū yā, dē sava tīhān dē hebreo jā vāji ichi Asia nī jini nūū Pablo jā íyó dē inī templo. De nī scāhān ndá dē ndihi nchivī űūcuán, dē nī ntiin ndá Pablo.

²⁸ De nī ncana jee ndá: Ndá ní tēe nación maá ó Israel, cuāha nūū ndá ní ndahá ní, chi tēe yáhā cūu jā jica nuu níí cáhnú stēhēn dē nūū ndácā nchivī, dē cáhān dē sīquī nación ndácā ó jīn sīquī ley Moisés jīn sīquī templo yáhā. De mitan ja ní squivī dē jacū tēe griego inī templo ī yáhā, dē sūcuán nī stivī dē templo chi cáhān ley jā má cūu quivī nchivī incā nación jāá nsūū nchivī hebreo cūu, ncachī ndá.

²⁹ Chi jondē tá ndēé Pablo inī Jerusalén ní jini ndá tēe hebreo jā jica dē jīn Trófimo, tēe űūū Efeso. Chi ní jani inī ndá jā ní squivī Pablo tēe űūcuán inī templo, dē nsūū tēe hebreo cūu dē.

³⁰ De ndihi nchivī ciudad űūcuán nī ncu-vaā. De ní ncutútú ji-ni, dē ní ntiin ndá ji Pablo, dē ní ntavā xēen ji dē inī templo. De ní nacasī ji-ni viehé.

³¹ De cūnī ji jā cahñī ji Pablo nīcu, sochi general, tēe cúñāhnú nūū ndá soldado, ní nīhīn dē tūhun jā ndihi nchivī Jerusalén ní nenda ndá ji cúvaā ji.

³² De nī jeca general ndá soldado jīn capitán, dē jinu ndá dē cuāhān dē nūū íyó ndá nchivī cuāhā űūcuán. De nī jini nchivī jā ní nguenda general jīn ndá soldado, dē ní jencuñī ndá ji jā cāni ji Pablo.

³³ űūcuán dē nī ntandē-ni general, dē ní ntiin dē Pablo. űūcuán dē nī ncachī dē jā ná cūnuhñī Pablo jīn űū cadena. De ní jicā tūhūn general ndá nchivī űūcuán nā tēe cūu Pablo, dē nā cuāchi ní nsāhā dē.

³⁴ Sá dē ndá nchivī cuāhā űūcuán ní ncana ji sīn sīn tūhun. De nduú ní ncúcāhnú inī dē nā cuāchi ní nsāhā Pablo sīquī jā cúvaā ndasī ndá ji, dē ní ncachī dē jā ná quihīn Pablo cuartel.

³⁵ De tá nī nguenda ndá dē jīn Pablo escalera cuartel dē ní jiso-ni ndá soldado dē cuāhān dē, chi ní nenda ndasī nchivī sīquī dē.

³⁶ Chi ndihi nchiví níquín ji soldado, de cána jee ndá ji: Ná cúu tēe jīñā, ncachī.

Jā ní ncāhān Pablo jēhē maá dē nūū ndá nchiví

³⁷ De tá ja quívi ndá soldado jīín Pablo iní cuartel, de jīín tūhun griego ní ncāhān dē jīín general: ¿A cuāha ní tūhun jā cāhān sá iin tūhun jīín ní? ncachī dē. De ní ncāhān general: Jājāān, cúu cāhān nū yuhú griego tūsaá.

³⁸ ¿A nsūū maá nū cúu tēe nación Egipto jā ní nenda síquī gobierno quívi yātā tūsaá? Chi tēe űúcuán ní snēnda dē cūmī mīl tēe jā jāhnī ndīvi ní jēhēn dē jīín jondē nūū űuhun tīhá, ncachī general.

³⁹ űúcuán de ní ncāhān Pablo: Nduú chi tēe hebreo cúu sá, chí ní ncacu sá Tarso jā cúu űūū cūñáhnú ndáñúū Cilicia. De sáhá ní favor cuāha ní tūhun jā cāhān sá jīín ndá nchiví yáhá, ncachī dē.

⁴⁰ De ní jēhe general tūhun jā cāhān dē, de ní jēcuiñī ndēē Pablo nūū escalera. De ní nsáhá dē seña nūū nchiví űúcuán jā ná cóo nañíí ji. De tá ní ncunañíí ji de ní ncāhān dē yuhú ndá máá dē jīín ndá ji jā cúu yuhú hebreo:

22

¹ Tātā, señor, mitan de cunini ndá ní tūhun jā cāhān sá jēhē maá sá jīín ní, ncachī dē.

² De ní jini ndá ji jā cāhān Pablo yuhú hebreo, de víhí cā ní ncunañíí ndá ji. De ní ncāhān Pablo:

³ Maá sá cúu ndija tēe űūū ō hebreo, de ní ncacu sá űūū Tarso ndáñúū Cilicia, sochi ciudad Jerusalén yáhá ní jahnu sá. De ní ncutūha sá escuela Gamaliel, de ní stēhēn dē ley jā ní jēhe yā nūū ndá ndīvi tatā ō. De ní ndihví iní sá jā squíncuu vāha sá nūū Yāā Dios jondē jīín iní jīín ánó sá, tá cúu nūū sáhá ndá máá ní jīín ley mitan.

⁴ De ní nsáhá nāvāha sá ndá nchiví cándija tūhun Jesús, de jondē ní ncuu iní sá jā cuū ndihí ji nícu. De cúu tēe cúu űāhan ní ntiin sá ndá ji ní nchihi sá ji vecāa.

⁵ De sūtū cūñáhnú cā jīín ndacá tēe űáhnú jā ndíso tīñú iní űūū ō, ndá máá dē cúu testigo jā sūcuán ní nsáhá sá. De suni ní ntaji dē orden nūū sá jā cuāha sá nūū ndá tēe űūū ō hebreo jā iyó Damasco. De cuāhān sá űúcuán jā tiin sá ndá nchiví cándija nūū Jesús de quinasíahá sá ji ciudad Jerusalén yáhá de ndoho ji nícu.

Jā ní ncachī Pablo nāsa ní ndico cóo iní dē nūū Jesús

(Hch. 9.1-19; 26.12-18)

⁶ De ní nquehen sá ichi cuāhān sá, de ní ncuñatin sá yuhú űūū Damasco cuāhān sá. De tá cahūxī űū cúu de ichi andiví ní nquiji- ní iin luz jéndütē ndasi nūū sá.

⁷ De ní ndicó cáva sá-ni nūū űūhún, de ní jini sá iin tūhun jā cāhān: Saulo, Saulo, ¿nājēhē cúu jā sáhá nāvāha nū nduhū? ncachī.

⁸ űúcuán de ní ncāhān sá: ¿Ní iin cúu ní, Señor? ncachī sá. De ní ncāhān yā jīín sá: Maá ní cúu Jesús űūū Nazaret, de jā sáhá nāvāha nū ndá nchiví cándija cúu jā sáhá nāvāha nū nduhū, ncachī yā.

⁹ De ndá tēe jā cuāhān jīín sá ní jini ndija dē luz űúcuán, de ní nchūhú ndá dē, sochi nduú ní jini dē nāsa ní ncāhān yā jīín sá.

¹⁰ űúcuán de ní ncāhān sá: Señor, ¿naá cúu jā cúni ní jā sáhá sá tūsaá? ncachī sá. űúcuán de ní ncāhān maá jētoho sá: Nacōo, de quihín nū Damasco, de űúcuán iyó iin tēe jā cachī nūū nū naá cúu jā cúni ní jā sáhá nū, ncachī yā.

¹¹ De síquī jā jéndütē ndasi luz űúcuán de ní ncucuáá sá-ni ní nsáhá. De ndá tēe jā cuāhān jīín sá tiin ndá dē-ni cā ndahá sá ní nguiví sá Damasco.

¹² De űúcuán ndēē iin tēe nání Ananías. De ndacá táhān ō hebreo jā ndēē űúcuán cāhān jā tēe vāha cúu Ananías, chí vāha squíncuu dē ley Moisés.

¹³ De ní nquenda tēe űúcuán vehe nūū ndēē sá, de ní ncāhān dē jīín sá: Hermano Saulo, ná natūū tīnūū ní, ncachī dē. De ní natūū-ni nūū sá, de ní jini sá nūū dē.

¹⁴ De ní ncāhān Ananías: Maá Yāā Dios ndá ndīvi tatā ō, ja ní nacāji yā ní tácu cuni ní naá cúu jā cúni yā jā sáhá ní, de cuni ní nūū maá Cristo Yāā ndāā, de cuni ní tūhun jā cāhān yā.

¹⁵ De nacani ní tūhun yā nūū ndihi nchiví ndacá jā ní jini ní jīín jā ní jini ní.

¹⁶ De mitan de mā cúhuun iní tūsaá. Nacuñí ní, de cuenduté ní, de cāhān ndāhví ní jīín maá jētoho ō tácuu naquete yā ánó ní nūū cuāchi ní, ncachī dē jīín sá.

Jā ní ncachī Pablo nāsa ní ntetíñū Yāā Dios dē nūū nchiví ndá cā nación

¹⁷ De ní ndicó cóo sá ní nenda sá ciudad Jerusalén. De jícān táhvi sá iní templo de ní stēhēn yā iin jā ní jini sá.

¹⁸ Chi ní jini sá nūū yā, de ní ncāhān yā jīín sá: Ndita-ni quee űāma nū iní Jerusalén yáhá, chí mā cuetúhún nchiví yáhá tūhun ní jā nacani nū nūū ji, ncachī yā.

¹⁹ De ní ncāhān sá jīín yā: Nduú, Señor, chí cuetáhvi ndá ji sáán, chí ja jīín ndá ji nāsa tēe ní ncuu sá jā ní nguiví sá ndihí vehe űī sinagoga ní ntiin sá ndacá nchiví cándija ji ní, de ní ncani sá ndá ji, de ní nchihi sá ji vecāa.

²⁰ De suni jīín ndá ji jā quívi jā ní jahní ji Esteban, tēe ní nacani tūhun ní, de suni ní űīñí sá quívi űúcuán, de ní jetúhún sá jā ní jīhi dē. Chi ní jito sá sahma ndá tēe jā ní jahní Esteban, ncachī sá jīín yā.

²¹ De nī ncāhān yā: Cuáhān, chí maá nī tétíñú ndóhó já quíhīn jicá nú jondē nūū nchivī ndá cá naciōn nacani nú tūhun nī nūū jī, ncachī yā jīn sá, ncachī Pablo.

Jā ní ññi Pablo nūū general

²² De xihna nī nini vāha ndá jī já cāhān dē. De tá nī ncāhān dē tūhun yáhá já nī ncāhān yā jīn dē já tetíñú yā dē quíhīn dē nūū nchivī ndá cá naciōn nacani dē tūhun yā, sá de nī ncana jee ndá jī: Ná cúu tēe jīñā. Nsūú tēe vāha cúu dē já cūtecū cá dē, ncachī ndá jī.

²³ De súcuán cána cóhó ndá jī. De quísi jī sōō jī, de squēnda jī ticāhāñ ñuhun, de súcuán sáhá ndá jī chí quítī ndasí ññi jī.

²⁴ De nī ncachī general já ná quívi Pablo ññi cuartel. De nī ncachī dē já ná stíchī ndá soldado Pablo jondē jīn cuarta ññi tácuacucáhnú ññi general ná siquī cúu já nī nenda ndá nchivī ññi cúu siquī dē.

²⁵ De nī juhñī ndá dē Pablo tácuacucúu canī ndá dē. De nī ncāhān Pablo jīn tēe cúu capitán já ññi ññi cúu: ¿A íyó ley já canī nī jīn cuarta ññi iin tēe naciōn Roma de tú ncháha ca cunī nī ná cuachi nī nsáhá dē? ncachī dē.

²⁶ De nī jini capitán tūhun yáhá, de nī nquee dē cuāchī dē nūū general: Cūndehé nī nāsa sáhá nī jīn tēe yáhá, chí tēe naciōn Roma cúu dē, ncachī dē.

²⁷ Ññi cúuán de nī nguenda general nūū Pablo, de nī jicá tūhūn dē: Cachī tú maá jándāá já tēe naciōn Roma cúu nú, ncachī dē. De nī ncāhān Pablo: Suu cúu ndija sá, ncachī dē.

²⁸ De nī ncāhān tucū general: De nduhū chí cuāhā xūhūn nī jēhe nī, de súcuán nī nduu nī sēhe naciōn Roma, ncachī dē. De nī ncāhān Pablo: Sochī sáan chí cúu sá maá tēe já nī ncacu naciōn Roma, ncachī dē.

²⁹ Ññi cúuán de ndá já cúnī já sndóho dē nī ncuijiyo nī cuāhān. De saá-ni jondē general sunī nī nchūhú dē chí nī stívī dē ley já nī juhñī dē Pablo, chí nduú íyó vāha já sáhá súcuán jīn tēe naciōn Roma.

Jā ní ññi Pablo nūū junta cúñáhnú cá táhán dē hebreo

³⁰ De quívi tēen de cúnī general já cucáhnú vāha ññi dē ná siquī cúu já nī nenda ndá tēe hebreo siquī Pablo. De nī ndajī dē cadena já nūhñī Pablo. De nī ncachī dē já cututú ndá cá sūtū cúñáhnú jīn ndá cá tēe sáhá junta cúñáhnú cá. De nī ntavā dē Pablo, de nī jani dē nūū ndá tēe já nī ncututú.

23

¹ Ññi cúuán de nī nūcūndehé vāha Pablo nūū ndá tēe já nī ncututú, de nī ncāhān dē: Ndá ní tátā, señor, sáan chí nījīn cúu áno sá já vāha ndāá jicá sá nūū Yāa Dios jondē mitan, ncachī dē.

² Ññi cúuán de Ananías, tēe cúu sūtū cúñáhnú cá, nī ncachī dē nūū tēe ññi ññi nūū Pablo já ná cá tū maá yuhú dē.

³ De nī ncāhān Pablo jīn sūtū cúñáhnú cá ññi cúuán: Yāa Dios chí sndóho yā nīhín chí tēe stáhvī-ni cúu nī. Chí ndēe nī já sáhá ndāá ní tiñú sá de tú nī stívī sá ley Moisés. ¿Túsaá de ná siquī cúu já cá chí nī já canī dē sáan? Chí suu jīñā cúu já stívī maá ní ley, ncachī dē.

⁴ De nī ncāhān ndá tēe ññi nūū dē ññi cúuán: ¿Nājēhē cúu já cāhān nāvāha nú jīn sūtū cúñáhnú cá já sá títū nūū Yāa Dios? ncachī ndá.

⁵ De nī ncāhān Pablo: Tátā, señor, nduú ní jīnī sá já sūtū cúñáhnú cá cúu dē. Chí tú ní jīnī sá de mā cāhān sá súcuán nīcu, chí cá chí nūū tūtū ññi já mā cāhān nāvāha ó nūū tēe cúñáhnú ññi ññi ō, cá chí, ncachī dē.

⁶ De tá nī ncucáhnú ññi Pablo já sava dē cúu tēe grupo saduceo de sava cá dē cúu grupo fariseo, de nī ncāhān jee dē nūū junta: Ndá nīhín tátā, maá sá cúu iin táhān grupo fariseo, chí cúu sá sēhe iin tēe fariseo. Chí ññi hūn ññi sá já nastēcū yā ndiyi, de já suu cúu já cāhān ndá nī cuāchī siquī sá, ncachī dē.

⁷ De tá nī ncāhān dē súcuán de nī ntetáhān ndá tēe fariseo jīn tēe saduceo já sáhá junta. De nī ncusiñ ññi ndá.

⁸ Chí cāhān ndá tēe saduceo já má nátecū ndiyi de nī nduú ná ángel yā íyó de nī áno. Sochī tēe fariseo chí jētúhūn dē ndinūñi tūhun yáhá.

⁹ De nī ncuvāá ndasí. De ññi cúuán de nī nacuiñī sava tēe fariseo já stēhēn ley Moisés, de nī ncāhān dē: Nduú nī iin cuāchī nīhín ndá sá siquī tēe yáhá. Sanaá de nī ncāhān ndija iin áno á iin ángel yā jīn dē, de mā sáhá nīhín ññi ō nūū Yāa Dios túsaá, ncachī ndá dē.

¹⁰ De nī ntetáhān ndasí ndá. De yá yū general já scuāchī ndá Pablo de nī ncachī dē já ná quívi ndá soldado tavā dē Pablo máhñū ndá, de ná ndívi dē ññi cuartel.

¹¹ De jacuáá ññi cúuán nī nguenda-ni Jētoho ō nūū dē, de nī ncāhān yā jīn dē: Pablo, sáhá ndēe ññi nū, chí tá-ni nī nacani nú tūhun nī ññi Jerusalén yáhá, sunī súcuán cánuú quīnacani nú tūhun nī jondē Roma, ncachī yā.

Jā ní squétáhān ndá jī tūhun já cahñī jī Pablo

¹² De tá nī ncunijīn de nī ncututú cuāhā ndá tēe hebreo de nī squétáhān ndá tūhun. De nī ncāhān téyí ndá já má cájī cuitī ndá de nī mā cóhó cuitī ndá de tú mā cáhñī ndá Pablo xihna cá.

¹³ De víhī cá ūū xico tēe hebreo nī ncāhān téyí ndá tūhun yáhá.

¹⁴ De nī jēhēn ndá nūū ndá sūtū cúñáhnú jīn nūū ndá tēe ññi hñú já ndiso títū nūū nchivī hebreo, de nī ncāhān ndá jīn tēe ññi cúuán: Nī ncāhān téyí ndá sá já má cájī

cuiti ndá sá de tú mā cáhni ndá sá Pablo xihna cā.

¹⁵ Túsáa de ndá máá ní jín ndá cā tēe sáhá junta cúnáhnú cā, cuácāhān ndá ní jín general já ná táva dē Pablo cuēē dē jín nūū junta tēē, chí cachi ní já cūni ndá ní já stíchi váha cā ndá ní dē. De ná cóo tūha ndá sá já cahni sá dē ichi, ncachi ndá.

¹⁶ Sochi sēhe yíi cuāha Pablo ní jini ji já súcuán ní squétáhān ndá tūhun. De ní jēhēn ji cuartel, de ní ncachi tūhun ji nūū Pablo.

¹⁷ De ní ncana Pablo iin tēe cúu capitán, de ní ncāhān dē: Cúeca ní sūchí yáhá quihīn ní jín ji nūū general, chí iyó iin tūhun cachi tūhun ji nūū dē, ncachi dē.

¹⁸ De capitán ní jeca dē ji cuāhān ji jín dē nūū general, de ní ncāhān dē: Pablo, tēe yihí vecāa, ní ncana dē sáan ní ncāhān dē jín sá já quisiáha sá sūchí yáhá nūū ní, chí iyó iin tūhun cāhān ji jín ní, ncachi dē.

¹⁹ De ní ntiin general ndahá ji de cuāhān dē jín ji iin lado, de ní jica tūhun yuhú dē ji: ¿De ná tūhun cāhān nūū jín ní cūni nū? ncachi dē.

²⁰ De ní ncāhān ji: Ndá tēe hebreo ní squétáhān ndá dē tūhun já cāhān dē jín ní já tēēn tavá ní Pablo quihīn dē nūū ndá tēe sáhá junta cúnáhnú cā, chí cāhān ndá dē jín ní já cūni dē já stíchi váha cā dē Pablo.

²¹ Sochi mā cándija ní, chí vihí cā ūū xico dē cundetú yuhú dē ichi. Chí ní ncāhān téyí ndá dē já má caji cuiti dē de ní mā cōhó dē de tú mā cáhni ndá dē Pablo, ncachi ndá dē. De mitan já ndétu dē já cuāha ní tūhun já quihīn Pablo nūū junta, ncachi ji.

²² De ní ncāhān general jín ji já ní iin nūū mā cāchí ji já súcuán ní ncachi tūhun ji nūū dē, de ní natajī dē ji cuānohōn ji.

Jā ní ntají general Pablo cuāhān dē nūū Félix, tēe cúu gobernador

²³ Nūcuán de ní ncana general ūū capitán, de ní ncachi dē já sáhá tūha dē ūū ciento soldado já jica jéhé jín ūni xico ūxi soldado já yósó caballo jín ūū ciento soldado já yindahá lanza. Chí cahīn jacuāa nūcuán quee ndá dē quihīn dē jín Pablo jondē ciudad Cesarea.

²⁴ De ní ncachi dē já suni sáhá tūha dē iin caballo já cosó Pablo. De coto váha ndá dē Pablo quihīn ndá dē jín dē jondē nūū Félix, tēe cúu gobernador.

²⁵ De ní ntee dē iin carta, de súcuán cāhān:

²⁶ Máá sá cúu Claudio Lisias, de tēe sá carta yáhá cuēē nūū ní, señor Félix, gobernador cúnáhnú. ¿Nā táhvi ní cúu?

²⁷ De mitan de cāchí tūhun sá nūū ní já nchivi hebreo ní ntiin ndá ji tēe yáhá. De já ñatin cahni ndá ji dē nícu, sochi ní scácu sá dē jín ndá soldado, chí ní jini sá já tēe nación Roma cúu dē.

²⁸ De ní jani sá dē nūū junta ndá máá ji, chí cūni sá cucáhnú iní sá ná cuāchi cāhān ndá ji síqui dē.

²⁹ De ní jini sá já síqui ley ndá máá ji cúu já cāhān ji cuāchi síqui dē, sochi nduú ní níhīn sá ní iin cuāchi síqui dē já cuú dē á já quihí dē vecāa.

³⁰ De ní níhīn sá tūhun já ní squétáhān sava tēe hebreo tūhun já cahni ji dē, de já nūcuán cúu já ní ntetifū ñamā sá dē cuēē dē nūū ní. De suni já ní ncachi sá nūū ndá nchivi já cāhān cuāchi síqui dē já ná cuēē ji nūū ní de jín cāhān ji cuāchi dē nūū ní de tú ná cuāchi dē. Já ní ncuu ní ncāhān ō, tátā, ncachi carta.

³¹ De ndá soldado ní jeca nūū dē-ni Pablo cuāhān ndá dē jondē nūū Antípatriis tá cúu nūū ní ndacu general.

³² De quiví tēēn ní ndicó cóo-ni ndá soldado já jica jéhé cuānohōn jondē cuartel, de máá-ni cā soldado já yósó caballo cúu já ní jēhēn jín Pablo.

³³ De ní nguenda ndá Cesarea. De ní jēhe ndá carta nūū gobernador, de suni ní nsíáha ndá Pablo nūū dē.

³⁴ De ní ncāhvi gobernador carta nūcuán. De ní jicā tūhūn dē ná nūū Pablo, de ní jini dē já tēe ndáñūū Cilicia cúu dē.

³⁵ De ní ncāhān dē: Ná quiji ndá tēe já cāhān cuāchi síqui nū. Nūcuán de cunini váha ní tūhun cāhān nū, ncachi dē. De ní ncachi dē já ná quindasi Pablo iní palacio ndiyi rey Herodes.

24

Jā ní nacani Pablo tūhun maá dē nūū gobernador Félix

¹ De nūū úhūn quiví de ní nguenda maá sūtū cúnáhnú cā Ananias jín sava tēe ñáhnú já ndiso tífū nūū táhān dē hebreo jín iin tēe já cúu abogado já nání Tértulo. De ní nquivi ndá nūū gobernador já cāhān ndá cuāchi síqui Pablo.

² Nūcuán de ní ncana gobernador Pablo. De ní nquijéhé Tértulo cāhān dē cuāchi Pablo nūū gobernador: Señor gobernador, síqui já váha tēe cúu ní cúu já váha nañí-ni iyó ndá sá mitan, de síqui já ndíchi ní de váha tátūni ní cúu já váha iyó nación.

³ De ná cútahvi sá chí ní níni iyó váha ndācá-ni lugar sáhá ní, señor Félix.

⁴ De mitan chí nduú cūni sá já snāá sá tiempo ní, sochi cāhān ndāhvi sá jín ní já sáhá ní tūhun māni iní já cunini ní iin tūhun lulí-ni já cāhān sá jín ní.

⁵ Chí ní jini ndá sá já maá tēe ndúcuéhé cúu tēe yáhá, chí sáhá dē já cānāá ndá táhān sá hebreo ní cāhnú ñayiví. Chí maá dē cúnáhnú nūū ndá nchivi já scuáha tūhun tēe nání Jesús já ní jahnu nūū Nazaret.

⁶ De suni já ndúcu dē já jondē templo stívi dē nícu, de ní ntiin ndá sá dē. De cūni ndá sá

já sáhá ndāá sá jín dē nícu tá cúu nūū cāhān ley ndá sá.

⁷ Sochi nī nquenda-ni general Lisias, de nī ncandē xēen dē-ni tēe yáhá nūū ndá sá.

⁸ De nī ncachī dē já ná quíji ndá sáan já cāhān cuāchi sīquī Pablo nūū ní. De mitan de cuu stíchī maá ní dē de jín tūhun já cāhān maá dē de cunī nī nāsa íyó ndá cuāchi dē já cāhān sá sīquī dē, ncachī Tértulo.

⁹ De suni nī ncāhān ndá cā tēe já cuāhān dē jín: Súcuán íyó ndija cuāchi dē, ncachī ndá.

¹⁰ Ñúcuán de nī nsáhá gobernador seña nūū Pablo já ná cāhān dē, de nī ncāhān dē: Ja jín sá ja nī ncuu cuāhá cuíyá cúu nī gobernador inī naciōn yáhá, de já ñúcuán cúu já cúsi inī sá já maá ní sáhá ndāá tiñu sá.

¹¹ De maá ní chi cuu nanducú vāha ní de cunī ní já cáta ncáá úxi ūū-ni quívi cúu mitan jondē jín já ní jēhēn sá Jerusalén já ní jēchíñuhún sá Yāa Dios.

¹² De nduú ní ntétahān cuiti sá jín nī iin nchivi, de nī nduú ní snénda sá nchivi nī inī templo nī inī ndá vehe īi sinagoga nī inī ciudad.

¹³ De nī iin cuāchi já cāhān ndá dē sīquī sá, mā cúu cuiti sáhá ndāá dē já ní nsáhá sá.

¹⁴ Sochi yáhá cúu já cáchi ndāá sá nūū ní já Yāa Dios ndiýa tatá sá cúu já chíñuhún sá, de suu cúu maá Jesucristo. De tūhun yáhá-ni cúu já cāhān dē já tūhun jēé cúu, sochi tiñu nēhēn cúu, cáchi dē. Sochi cándija sá ndācá tūhun yósó nūū tutú ley Moisés jín nūū tutú já ní ntee ndá tēe já ní nacani tūhun yá jondē janahān.

¹⁵ De suni inuú-ni ñúhún inī sá jín ndá dē já sáhá Yāa Dios já natecū ndá ndiýi, cúu nchivi já sáhá vāha cúu nchivi já sáhá nēhēn.

¹⁶ De já ñúcuán cúu já níní ndihvi inī sá sáhá sá ndācá tiñu vāha tácuá cusī inī áno sá jáa nduú nā cuāchi sá de mā cúcanoó sá nūū Yāa Dios jín nūū nchivi.

¹⁷ De nī jica nuu sá jacū cuíyā ndá cā naciōn, de sá de nī nenda sá ciudad Jerusalén nī jēnasiáha sá xūhún já nī jini māni nchivi ndá cā naciōn já cuu táhān sá ñúcuán. De suni nī nenda sá já sōcō sá quiti nūū Yāa Dios.

¹⁸ De juni íyó sá inī templo já ní nsáhá sá tá cúu nūū cāhān ley já ndundoo nchivi nūū yā de sōcō sá quiti nūū yā, de jacū táhān sá hebreo já váji jondē Asia nī jini ndá dē nūū sá inī templo. Sochi nduú ní íyó cuāhá nchivi jín sá, de juni nduú ní ncúvaá ji.

¹⁹ De nūcu nduú ní nguíji ndá máá dē yáhá já cāhān dē cuāchi sīquī sá de tú ní jini dē já íyó cuāchi sá?

²⁰ A ndá tēe yáhá ná cáchi dē de tú nā cuāchi nī nīhīn ndá dē sīquī sá tá ní íyó sá nūū junta cúñáhnú cā ndá táhān sá hebreo.

²¹ A sanaá de yáhá-ni cúu cuāchi já cuu nīhīn dē sīquī sá, chí tá ní īñi sá nūū junta

ndá dē de nī ncāhān jee sá: Cándija sá já nastécū yá ndá ndiýi, de já suu cúu já cāhān ní cuāchi sīquī sá mitan, ncachī sá, ncachī Pablo.

²² De ja jíní vāha Félix nāsa cándija nchivi já chíñuhún Cristo. De tá nī jini dē tūhun já cāhān Pablo de nī nsínu dē-ni junta, de nī ncāhān dē: Jondē ná quíji general Lisias sá de catūhún vāha cā ní sīquī tiñu yáhá, ncachī dē.

²³ De nī ncachī dē nūū capitán já ná cóto vāha dē Pablo, sochi ná cuāhá dē tūhun já caca nuu Pablo jacū, de mā cási dē de tú váji táhān Pablo já cāhān ji jín dē á já chindeé ji dē.

²⁴ De nī ncuu jacū quívi, de nī nenda Félix jín ñasíhí dē Drusila, de ñahan hebreo cúu ña. De nī ncana dē Pablo tácuá cunini dē nāsa cúu tūhun já cándija ó Jesucristo.

²⁵ De nī ncāhān Pablo jín dē já cánuú já sáhá ó tiñu ndāá de cāhnū vāha ó maá ó. De suni nī nacani dē já quívi sándihí de sáhá ndāá Yāa Dios tiñu ndivi nchivi nāsa nī nsáhá ndá ji. De nī nchūhú Félix de nī ncāhān dē: Mitan de cuāhān, de tá iin quívi nūne nī de cana tucu nī ndóhó quíji nū, ncachī dē.

²⁶ De cúní dē já cuāha Pablo xūhún cuu maá dē de siáa dē-ni Pablo nícu. Já ñúcuán cúu já quéhén vuelta nī ncana dē Pablo nī natúhún ndúu dē.

²⁷ De tá nī ncuu ūū cuíyā de sá de nī nsāma Félix de nī nūcuíñi Porcio Festo. De cúní Félix já ná cúsi inī nchivi hebreo jín dē, de já ñúcuán cúu já ní squéndoo dē Pablo vecāa.

25

Jā ní īñi Pablo nūū Festo

¹ De cáta ncáá úní-ni quívi já ní nguívi Festo cúu dē gobernador de nī nquee dē inī ciudad Cesarea cuāhān dē ciudad Jerusalén.

² De ndācá sūtú cúñáhnú jín ndācá tēe cúñáhnú nūū nchivi hebreo, nī nquenda ndá nūū Festo, de nī ncāhān ndá cuāchi sīquī Pablo.

³ De nī ncāhān ndāhví ndá jín Festo: Sáhá ní favor natetiñú ní Pablo ná ndíji dē yáhá, ncachī ndá. De súcuán nī ncāhān ndá, chí ja ní squétahān ndá tūhun já cahni ndá Pablo ichi.

⁴ Sochi nī ncāhān Festo: Pablo chí ja yíndasí vāha dē Cesarea, de nduhū chí ja ñatin quínohōn ni.

⁵ De ndá ndóhó já cúñáhnú quíhīn iin ncáá ó, de ñúcuán cāhān nū cuāchi dē de tú íyó cuāchi dē, ncachī dē.

⁶ De nī íyó dē ñúcuán tá ūnā á ūxi-ni quívi, de nī nenda dē Cesarea. De quívi téen nī nūcundē dē mesa nūū sáhá ndāá dē tiñu, de nī ndacu dē já ná quíji Pablo.

⁷ De ja íñi ndá tēe hebreo jā ní nquiji ciudad Jerusalén. De tá nī nquenda Pablo de nī jicó nduú ndá Pablo, de nī nquijéhé ndá sáhá tühún nāvāha ndá sīquí dē. Sochi nduú ní ncúndéé ndá jín tühún tühún.

⁸ De nī ncāhān Pablo jēhé maá dē: Nduú ní nsáhá sá ní iin cuāchi sīquí ley ndá táhán sá hebreo ní sīquí templo ní sīquí rey cūñáhnú cā nación Roma, ncachī dē.

⁹ De sīquí jā cúnī Festo jā cusī inī nchivī hebreo jín dē de nī ncāhān dē jín Pablo: ¿A nduú cúnī nū cōhōn jondē Jerusalén, de ñúcuán sáhá ndāa ní tiñu nú? ncachī dē.

¹⁰ De nī ncāhān Pablo: Mitān ja íñi sá inī vehe tiñu nū tātúni ley maá rey cūñáhnú cā, de yáhá cúu nū cánuú jā cundaā tiñu sá. De maá ní chí ja jíní vāha ní jāá nduú ní nsáhá sá ní iin cuāchi sīquí táhán sá hebreo.

¹¹ Chí tú ní nsáhá sá iin cuāchi xeēn jā cánuú jā cuú sá de vātu-ni cuú sá túsāa. Sochi tú nduú iyó ndāa tühún jā tēe cuāchi ndá tēe yáhá sīquí sá de ní iin tēe mā cúu nasiáha dē sáan jā quínōhōn sá nūū táhán sá Jerusalén. Túsāa dē cúnī sá jā quihīn sá nūū maá rey cūñáhnú cā jā iyó Roma de maá dē ná sáhá ndāa tiñu sá, ncachī dē.

¹² De ní natúhūn Festo jín ndá cā táhán ndíso tiñu jín dē. De ní ncāhān dē jín Pablo: Ja ní ncāhān nū jā quihīn nū nūū maá rey cūñáhnú cā jā sáhá ndāa dē tiñu nú cúnī nū. De cuu de quihīn nū túsāa, ncachī dē.

Jā ní tñi Pablo nūū rey Agripa

¹³ De ní ncuu jacú quivī, de ní nquenda rey Agripa jín Berenice jondē ciudad Cesarea jā cuándēhé dē Festo.

¹⁴ De quéhén quivī ní iyo nduú dē ñúcuán. De ní nacani Festo tühún Pablo nūū rey ñúcuán, chí ní ncāhān dē: Félix, tēe ní ncuu gobernador, ní sndóo dē iin tēe yíhí vecāa yáhá.

¹⁵ De tá ní jēhēn sá Jerusalén de ndá sūtū cūñáhnú jín ndá tēe ñáhnú jā ndíso tiñu nūū nchivī hebreo ní nquenda ndá dē nūū sá cāhān ndá dē cuāchi sīquí tēe yáhá, de cúnī ndá dē jā ná cúu tēe yáhá.

¹⁶ De ní ncachī sá jín ndá dē jāá nduú ná costumbre tēe Roma jā cahñí dē súcuán-ni iin tēe chí jondē cuiñi dē jín ndá tēe jā cāhān cuāchi sīquí dē, tácuu cāhān dē jēhé maá dē de cundaā á iyó cuāchi dē á nduú, ncachī sá.

¹⁷ Ñúcuán de tūtū ní nquenda ndá jī yáhá. De quivī tēen de nduú ní ncúcuéé sá jā cundēé sá vehe tiñu jā sáhá ndāa sá tiñu ñúcuán, de ní ncachī sá jā ná quiji tēe jā yíhí vecāa.

¹⁸ De íñi ndá nchivī jā cāhān cuāchi sīquí dē. De ní jani inī sá jā cāhān jī iin cuāchi xeēn sīquí tēe ñúcuán nícu, de nduú.

¹⁹ Chí vāchi sīquí nāsa cándíja ndá máá jī-ni cúu, jín sīquí iin tēe nání Jesús, sochi ja ní jñi dē, de cáchi Pablo jā ní natecū ndija dē.

²⁰ De nduú ní ncúcáhnú cuiti inī sá nāsa sáhá ndāa sá tiñu ñúcuán. De ní jicā tühún sá Pablo de tú cúnī dē quihīn dē Jerusalén de ñúcuán cundaā tiñu dē.

²¹ Sochi Pablo ní ncachī dē jā cúnī dē quihīn dē nūū rey Augusto jā cúu rey cūñáhnú cā nación Roma, de ñúcuán sáhá ndāa rey tiñu dē. De ní ncachī sá jā ná quihī dē vecāa jondē tētiñú sá dē quihīn dē nūū rey ñúcuán, ncachī Festo.

²² Ñúcuán de ní ncāhān Agripa jín Festo: De saá-ni sáan suni cúnī sá jā cunini sá tühún cāhān tēe ñúcuán, ncachī dē. De ní ncāhān Festo: Tēen de cunini ní jā cāhān dē túsāa, ncachī dē.

²³ De quivī tēen de ní nquenda Agripa jín Berenice. De yíñúhún ní nquivī dē inī vehe tiñu jín ndá general jín ndá tēe cūñáhnú inī ciudad. De ní ncachī Festo jā ná quiji Pablo.

²⁴ De ní ncāhān Festo: Cāhān sá jín ní, señor rey Agripa, jín ndihí ndá ní jā ní nquenda ní yáhá. Yáhá cúu tēe jā ní nenda ndácā táhán dē hebreo sīquí dē, cúu nchivī Jerusalén de saá-ni nchivī hebreo ciudad Cesarea yáhá, de cúsa maá jā cāhān ndá jī jāá nduú iyó vāha jā cutecū cā dē.

²⁵ Sochi jani inī maá sá jā nduú ní iin cuāchi xeēn ní nsáhá dē jā cuú dē. De ní ncachī dē jā cúnī dē quihīn dē nūū rey cūñáhnú Augusto, de ñúcuán cundaā tiñu dē. De ñúcuán cúu jā ní ncachī sá jā tētiñú sá dē quihīn dē nūū rey ñúcuán.

²⁶ De nduú cúcáhnú inī sá nā cuāchi dē tee sá nūū tutú jā quihīn jín dē nūū rey cūñáhnú cā, chí nduú nhīn sá ní iin cuāchi dē. De jā ñúcuán cúu jā ní ntavá sá dē nūū ndá ní, de cánuú cā nūū maá ní, señor rey Agripa. De stíchi vāha maá ní dē tácuu cucáhnú inī sá nāsa tee sá carta quihīn.

²⁷ Chí cúcanōō sá jā tētiñú sá iin preso quihīn de tú mā cáchi tühún sá nā cuāchi ní nsáhá dē, ncachī dē.

26

Jā ní ncāhān Pablo jēhé maá dē nūū rey Agripa

¹ De ní ncāhān rey Agripa jín Pablo: Mitān de cuu cāhān nū tühún maá nū, ncachī dē. De ní scāa Pablo ndahá dē, de súcuán ní ncāhān dē:

² Señor rey Agripa, cúsi inī sá mitān jā cuu nacani sá nūū ní jāá nduú iyó ndāa ndácā cuāchi jā cāhān táhán ó hebreo sīquí sá.

³ Chí ja jíní vāha maá ní ndácā costumbre táhán ó hebreo jín ndácā tühún jāá nduú quētáhn jā jani inī jī. De jā ñúcuán cúu jā cāhān ndāhvī sá jín ní jā cune cáhnú inī ní cunini ní ndá tühún yáhá jā cāhān sá jín ní.

Jā ní nacani Pablo nāsa ní nsáhá dē tá ncháha ca ndicó cóo inī dē nūū Jesús

⁴Ja jíní ndácá táhán ó hebreo nāsa nī nsáhá sá jondé tá lulí sá, tá nī ndeé sá mǎhǎú ndá jī inī űuú sá jín inī Jerusalén.

⁵De tú cúní ndá máá dē jā cachī ndāá dē, de ja jíní ndá dē jā jondé lulí sá nī Iyo sá nūū grupo fariseo. De wíjín cā cúu grupo űúcuán nsúú cā ndá cā grupo táhán ó hebreo síquī jā cáhān nīhín cā jā squíncuu ó ley.

⁶De űúhún inī sá tūhun jā ní nquee yuhú Yāa Dios nūū ndiyi tatá ó jā nastécū yā ndiyi, de tūhun űúcuán-ni cúu jā ní ntee dē cuāchi síquī sá.

⁷Chi maá ó jā cúu ó tatá ndihúxí űú sēhe Israel jā cúu ó nchiví hebreo, chi űúhún inī ó tūhun jā ní nquee yuhú yā jā nastécū yā ndiyi. De jā űúcuán cúu jā nduú űuú chíűúhún ndasí ó Yāa Dios de sátiűú ó nūū yā. De síquī jā inuú-ni űúhún inī sá jín ndá táhán ó hebreo cúu jā cáhān maá jī cuāchi síquī sá, chí nácani sá tūhun jā natecū ndiyi, señor rey Agripa.

⁸¿De á má cúu nastécū Yāa Dios ndiyi jáni inī ndá ní, á naá cúu?

Jā ní nacani Pablo nāsa nī nsáhá nāvāha dē nchiví cándija

⁹De maá sá chí nī jani inī sá jā cúni jā nenda sá contra síquī ndá nchiví cándija Jesús, Yāa jā ní jahnu űuú Nazaret.

¹⁰De suni sūcuán nī nsáhá sá inī Jerusalén, chí nī nīhín sá orden nūū ndácá sūtū cúűáhnú, de nī nchihí ndasí sá nchiví cándija yā vecāa. De suni nī jetúhún sá tá nī jahni nchiví ndá jī.

¹¹De quéhén vuelta nī nsóhó sá ndá jī inī ndá vehé űi sinagoga, de nī nsáhá sá fuerza jā ná nsógo jī tūhun Jesús. De nī nquiti ndasí inī sá nī jini sá ndá jī, chí jondé ndá nchiví cándija jā íyó űuú jicá nī nsáhá nāvāha sá jī.

Jā ní nacani tucu Pablo nāsa nī ndicó cóo inī dē nūū Jesús

(Hch. 9.1-19; 22.6-16)

¹²De nī nīhín sá orden nūū ndá máá sūtū cúűáhnú jā quíhín sá Damasco jā sáhá nāvāha sá ndá nchiví cándija nícu.

¹³De cahúxí űú cúu de űúhún sá ichi cuāhān sá, señor rey. De nī jini sá iin jā jéndutē nī nquiji ichi andiví. De nī jéndutē-ni nūū sá jín ní nūū ndá tēe jā cuāhān sá jín, de jéndutē cā nsúú cā ncandii.

¹⁴De ndihi ndá sá nī ndicó cáva-ni nūū űúhún. De nī jini sá iin tūhun jā ní ncāhān yuhú hebreo: Saulo, Saulo, ¿nǎjēhē cúu jā sáhá nāvāha nú nduhú? Chí jā sáhá nú sūcuán cúu modo stíquī jā jáűú yātá tī punta garrocha, de suu cúu jā stácuéhē tī maá tī, ncachí.

¹⁵űúcuán de nī ncāhān sá: ¿Ní iin cúu ní, Señor? ncachí sá. De űúcuán de nī ncāhān maá Jētohō sá: Maá ní cúu Jesús, de jā sáhá nāvāha nú ndá nchiví cándija cúu jā sáhá nāvāha nú nduhú.

¹⁶De mitan de nacōo de cuiűi nú, chí nī nguenda nī nūū nū tácuca caní nī ndóhó jā sáhá nú tiűu cúni ní de nacani nú jā ní jini nū mitan jín jā stēhēn cā nī nūū nū ndá quívi quiji.

¹⁷De scácu nī ndóhó nūū ndácá táhán nū hebreo jín nūū nchiví ndá cā nación. Chí tetiűú nī ndóhó jā quíhín nū nacani nú tūhun nī nūū nchiví ndá cā nación.

¹⁸De tetiűú nī ndóhó quíhín nū nūū jī, chí modo jā nacune nú tinúú jī cúu jā stēhēn nū tūhun nī nūū jī de jícūhun inī jī. De tú cándija jī nduhú de mā cacá cā jī nūū nee, chí sa caca jī jín luz ní. De mā quíhí cā jī ndahá táchí cúűáhnú jā cúu Satanás, chí sa nduhú cuniquín jī. De tetiűú nī ndóhó quíhín nū nūū jī tácuca cándija jī nduhú de cune cáhnú inī ní nūū cuāchi jī. űúcuán de inuú-ni nīhín jī táhvi jī jín ndá cā nchiví jā ní nacāji ní, ncachí yā jín sá.

Jā ní nacani Pablo nāsa nī jetáhví dē tūhun jā ní ncāhān yā jín dē

¹⁹De jā űúcuán cúu jāa nduú ní nsáhá nīhín inī sá tá nī nquiji yā ichi andiví nī ncāhān yā jín sá, señor rey Agripa.

²⁰Chi sa nī jetáhví sá, de nī nacani sá tūhun yā, xihna cā nūū nchiví űuú Damasco de sá de nūū nchiví ciudad Jerusalén jín ní región Judea de saá-ni nūū nchiví ndá cā nación. De nī nacani sá tūhun nūū jī jā ná nácani inī jī síquī cuāchi jī, de ná nándicó cóo inī jī nūū Yāa Dios, de ná sáhá jī tiűu váha jā stēhēn jī jā ní nacani inī jī síquī cuāchi jī.

²¹De jā síquī jā nácani sá tūhun yáhá nūū ndá jī cúu jā ní ntiin ndá táhán ó hebreo saán inī templo, chí cahni jī saán cúni jī nícu.

²²Sochi nī nchindee nī nchituu Yāa Dios saán, de jā űúcuán cúu jā inī nīhín sá jonde mitan nácani cáji sá tūhun yā nūū ndá nchiví cúűáhnú jín jāa nduú. Chí nduú chíso sá ní iin cā tūhun síquī tūhun jā ní nacani Moisés jín ndá cā tēe nī nacani tūhun Yāa Dios jondé janahán.

²³Chi nácani sá tá-ni nī nacani ndá dē tūhun Cristo, Yāa jā ní jani Yāa Dios jā scácu yóhó. Chí nī nquee ndāa jā ní nacani ndá dē jā cánuú ndohó yā jondé cuú yā, de xihna cā maá yā nī natecū nsúú cā ndá cā ndiyi, sá de nī stēhēn cáji yā nūū nchiví jā scácu yā jī, cúu nchiví nación maá ó Israel jín nchiví ndá cā nación, ncachí Pablo.

Jā ní nducú ndéé Pablo jā scándija dē tūhun yā Agripa

²⁴De sūcuán nī ncāhān Pablo jēhē maá dē, de nī ncāhān jee Festo: Cáhān naá nū, Pablo, chí síquī jā ní scuáha ndasí nú de nducú nducuéhé nú, ncachí dē.

²⁵Sochi nī ncāhān Pablo: Nduú nducuéhé sá, señor Festo, chí sa íyó cáji inī sá jā cáhān cáji sá ndácá tūhun yáhá.

²⁶ Chi maá rey Agripa ja jíni vāha dē ndācá tiñu jā ní ncuu jā ní nacani sá. De nduú yuhú sá cáhān sá ndá tūhun yáhá, chi jíni sá jā jíni vāha dē ndācá tūhun jā cáhān sá yáhá, chi nduú jica yuhú ndá tūhun yáhá.

²⁷ Señor rey Agripa, ¿é cándija ní ndācá tūhun jā ní ntee ndá tēe jā ní nacani tūhun yā jondē janahán? Nduú chi jáni inī sá jā cándija ní, ncachī Pablo.

²⁸ Ñúcuán de ní ncāhān Agripa jíin Pablo: ¿A jáni inī nū jā jíin jacū-ni tūhun jā ní ncāhān nū de cándija ní nū Cristo sáhá nú? ncachī dē.

²⁹ De ní ncāhān Pablo: Vísō jacū-ni tūhun á cuāhā sochī jícān táhvi sá nū Yāa Dios jā ná cándija ndá ní jíin ndācá cá nchivī jā níni tūhun jā cáhān sá mitan de nduu ndá ní tá nū cúu maá sá, sochī nduú cúni sá jā cunuhnī ndá ní jíin cadena tá cúu nū nūhni sá mitan, ncachī dē.

³⁰ De tá ní jinu ní ncāhān Pablo ndācá tūhun yáhá de ní nacuiñi rey jíin gobernador jíin Berenice jíin ndá cá tēe cūñáhnū jā iyó jíin dē.

³¹ De ní ncuiyo ndá dē iin lado, de ní natúhūn síin ndá máa dē: Juni iin cuāchi nduú ní nsáhá tēe yáhá jā cuū dē á jā quihī cá dē vecāa, ncachī ndá dē.

³² De ní ncāhān Agripa jíin Festo: Cuu siāa ní tēe yáhá nícu de tú nduú ní ncāchī dē jā quihīn dē nū rey cūñáhnū cá nación Roma, ncachī dē.

27

Jā ní ntetiñū ndá dē Pablo cuāhān dē ciudad Roma

¹ De ní ncundaā jā quihīn ndá sá jíin Pablo jíin barco jondē nación Italia. De Pablo jíin sava cá tēe jā yihī vecāa ní nguivī ndá dē ndahá iin capitán nání Julio jā quisiáha dē ndá tēe ñúcuán jondē Italia, de Julio cúu iin táhān grupo soldado jā nání Augusto.

² De ní nguivī ndá sá inī iin barco jā vāji puerto Adramitio, de barco ñúcuán quihīn ndācá puerto jā iyó región Asia. De suni cuāhān Aristarco jíin sá, de tēe ñuū Tesalónica ndáñuū Macedonia cúu dē.

³ De quivī tēēn ní nguenda ndá sá puerto Sidón. De Julio ní ncundáhvi inī dē Pablo, de ní jēhe dē tūhun jā quindēhé Pablo amigo dē tácuā chindeé ji dē.

⁴ De ñúcuán ní nquee tucu ndá sá jíin barco. De síquī jā níhin yihī táchī de nduú ní ncuū quihīn ndāa barco, de ní ntee xiín ndá sá cuāhān sá jíin barco xiín isla Chipre jā ñúhūn máhñū ndute. De ní ndōo lado ndahá sátín sá.

⁵ De ní nchāha sá yuhú mar Cilicia jíin Panfilia cuāhān sá. Sá de ní nguenda ndá sá ñuū Mira jā cúu ndáñuū Licia.

⁶ De ñuū ñúcuán ní níhīn capitán incā barco jā vāji ichi Alejandria jā quihīn ichi Italia, de ní ncachī dē jā ná quivī ndá sá inī barco ñúcuán.

⁷ De cuāhā quivī ní ñūhun ndá sá ndute, chi cuéé ní jica barco síquī jā cáni táchī ichi nū. De jā fuerza-ni ní nguenda ndá sá yuhú ñuū Gnido. De nduú ní jēhe táchī tūhun jā quihīn ndāa barco, de ní nchāha ndá sá ñatin xiín ñuū Salmón jā iyó isla Creta, tácuā quisāhvi ndá sá nū táchī.

⁸ De ní nducú ndéé ndasí tēe scāca barco. De ñatin-ni yuhú nduté ní nchāha ndá sá xiín Creta, de ní nguenda ndá sá iin lugar nū nání Buenos Puertos. De ñatin-ni ñúcuán iyó ñuū Lasea.

⁹ De síquī jā cuéé ndasí ní jica barco de jā ñatin quijéhé tiempo vjīn, de vjīn jica barco ndá tiempo ñúcuán de sanaā de coo tūndóhó nū mar. De ní ncāhān níhin Pablo jíin ndá dē:

¹⁰ Tātā, jíni sá jā vjīn ndasí coo viaje yáhá, de quiji iin tūndóhó síquī barco. De nsūū maá-ni barco jíin jā ñúhūn inī cúu jā naa, chi saá-ni jondē ndá máa ó sanaā de naā ō, ncachī dē.

¹¹ Sochī nduú ní nsáhá capitán cuenta jā ní ncāhān Pablo, chi sa jā ní ncāhān tēe scāca barco jíin tēe xií barco cúu jā ní nsáhá dē cuenta.

¹² De síquī jāa nduú iyó vāha puerto ñúcuán jā coo ndá sá ní tiempo vjīn de cuāhā dē ní jani inī jā vāha cá quee barco ñúcuán quihīn, chi sanaā de quenda dē Fenice, de ñúcuán coo ndá dē ní tiempo vjīn jáni inī dē. De Fenice cúu iin puerto jā iyó isla Creta, de nijīn ichi noroeste jíin suroeste.

Jā ní nquene táchī níhin nū mar

¹³ De tá ní jiquihī iin táchī lulí ichi sur jā scāca barco de ní jani inī ndá dē jā cuu quenda dē Fenice nícu. De ní scāca cá dē barco xiín Creta.

¹⁴ Sochī tá ní ncunúu jacū cá de ní nquene-ni iin táchī níhin ndasí jā vāji ichi nordeste.

¹⁵ De ní nchindahá-ni táchī barco, de nduú cá ní ncuū quihīn ndāa. De ní nsiaā-ni ndá dē barco, de cuāhān maá-ni cá jíin táchī.

¹⁶ De ní nchāha ndá sá xiín iin isla lulí nání Claudia jā sáhvi táchī. De vísō súcuán de tūndóhó ndasí ní scāa ndá dē barco lulí jā ndáñuhun barco cáhnū.

¹⁷ De ní squivī ndá dē inī barco cáhnū. De ní nasníhin vāha ndá dē barco cáhnū jíin cable. De ní snúu ndá dē manta jā nūhni ichi xini barco tácuā mā stéchi cá táchī, chi yuhú ndá dē jā quihīn barco nū ñúhūn ñáxin ndute nū nání Sirte de tiin nū ñutín. De ní nsiaā ndá dē barco de súcuán-ni cá cuāhān ndá sá jíin.

¹⁸ De nduú ní jécuiñi táchi níhin. De quívi téen ní nquijéhé ndá dē ní squéne dē ndatíñú já jiso barco tácu nduñamā cā barco.

¹⁹ De quívi ũni de ní nchindeé táhán ndá sá ní squéne ndá sá ndacá ndatíñú já jetíñú ndá dē jín barco.

²⁰ De cuāhā quívi nduú ní jíní ndá sá ncan-diñ jín tiñun siquí já iyó vícō, ní nduú ní jécuiñi cuiti táchi níhin ñúcuán. De cúsa nduú cā ñúhún iní ndá sá já cācu sá.

²¹ De ní ncuu quívi jáa nduú cā yáji cuiti ndá sá stāa. De ní jécuiñi Pablo máhñú ndá tēe ñúcuán, de ní ncāhān dē: Tātā, tú ní jétáhví ndá ní tñhun já ní ncāhān sá já má quēe ó iní isla Creta de juni mā cūnī ó tñndóhó yáhá de juni mā náa ndatíñú nícu.

²² Sochi mitan chi cāhān níhin sá jín ndá ní já sáhá ndeé iní ndá ní, chi ní iin ó mā náa, sochi barco chi náa.

²³ De jíní sá já súcuán coo, chi cuni ní nquiji iin ángel maá Yāa Dios nūū sá, chi maá Yāa ñúcuán cúu Jētohō sá, de sātíñú sá nūū yā.

²⁴ De súcuán ní ncāhān yā jín sá: Pablo, mā cúyñú ní, chi vāha-ni quenda nūū rey Roma já cúñáhnú cā. De já siqui ndóhó cúu já sáhá Yāa Dios já cācu ndá cā tēe já cuāhān jín nū, ncachí yā.

²⁵ Tātā, túsaa de sáhá ndeé iní ndá ní, chi cūndeé cúcáhnú iní sá Yāa Dios já tá-ni ní ncāhān ángel jín sá de súcuán coo.

²⁶ Sochi níni cúu já quenda ó iin isla víso mā quēndā ñamā ó nūū cóhōn, ncachí dē.

²⁷ De ní ncuu ũxi cūmī jacuáa já ní nquijéhé táchi níhin, de cuāhān ndá sá nūū mar Adria, de cháhá chúcuán cuāhān barco sáhá táchi. De maá jacuáa ñúcuán de tá ní ncuu sava ñuú de jáni iní ndá tēe já scāca barco já ní ncuñatin ndá sá ñuhun yíchí.

²⁸ De ní scúun ndá dē iin plomo chíjin ndute tácu cūnī dē nāsaa cúnú ndute, de ní ncucáhnú iní ndá dē já nēe ócō xāhōn iin metro. De ní jica ndá sá jacū cā, de ní scúun tucu dē, de ní jíní dē já nēe ócō ũjā-ni cā metro.

²⁹ De ní nchuhú ndá dē já jicutáhán barco jín toto. De ní squéne dē cūmī gancho cāa náhnú ichi chátā barco tácu jiquituu de jencuiñi barco. De ndétu ndasí ndá dē já ná túu ñamā.

³⁰ De ndá tēe scāca barco ndúcú ndá dē cunu dē quihñ dē jín barco lulí, de sndóo dē barco cāhnú cūnī dē nícu. De já ñúcuán cúu já ní nquijéhé dē snúu dē barco lulí ñúcuán nūū nduté, de sáhá dē-ni já quihñ dē ichi nūū barco cāhnú já scúun dē incā gancho cāa tácu mā cūnī nchiví já cūnī dē cunu dē quihñ dē.

³¹ De Pablo ní ncāhān dē jín capitán jín ndá soldado: Tú mā quéndōo ndá tēe scāca barco iní barco cāhnú yáhá de mā cācu cuiti ndá máá ní, ncachí dē.

³² Ñúcuán de ní jehndē-ni ndá soldado yoho nūhñ barco lulí, de ní nchāa-ni de cuāhān-ni jín ndute.

³³ De tá já ñatin cunijin de ní ncāhān Pablo jín ndá sá já ná cáji ndá sá stāa. Chi súcuán ní ncāhān dē: Mitan iyó ũxi cūmī jacuáa já ndító ndá ní de nduú yáji cuiti ndá ní stāa.

³⁴ De cāhān ndāhví sá jín ndá ní já caji ní stāa mitan tácu nanihñ iní ndá ní de cācu ní, chi ní iin ó mā náa, chi cācu ndihí ó, ní mā tácuéhé cuiti ó, ncachí dē.

³⁵ De tá ní ncuu ní ncāhān dē de ní nquehen dē-ni iin stāa. De máhñú ndá nchiví ñúcuán ní nacuetáhví dē nūū Yāa Dios, de ní ntahví dē, de ní nquijéhé dē yáji dē.

³⁶ Ñúcuán de ní ndundee iní ndá sá, de suni ní nchaji ndá sá stāa.

³⁷ De já ndihí ndá sá já ñúhún iní barco cúu ũū ciento ũni xico xāhōn iin sá.

³⁸ De ní nchaji vāha ndá sá. Ñúcuán de ní squéne ndá dē trigo nūū nduté tácu ná nduñamā cā barco.

Jā ní naa barco nūū mar

³⁹ De tá ní ntūu de ní jíní ndá sá ñuhun yíchí, sochi nduú ní ncucáhnú iní ndá dē ní lugar cúu. Sochi ní jíní ndá sá iin ndahá nduté já iyó ñutín, de ñúcuán jáni iní ndá dē já quihñ dē jín barco de tú ná cúu.

⁴⁰ De ní jehndē ndá dē yoho já nūhñ ndá gancho cāa, de ní ndōo-ni gancho ñúcuán. De ní nandaji ndá dē ñutun já sáhá já cuu quihñ barco ní-ni cúu. De ichi nūū barco ní jata caa ndá dē sahma tácu chindahá táchi quihñ ndahá nduté. De ní jica barco jacū.

⁴¹ De ní nquenda barco nūū iyó ñáxín ndute máhñú ũū lugar nūū jica corriente dē, de ñúcuán ní ntñi cutú ichi nūū barco, de nduú cā ní ncándá cuiti. De já cáni ndasí ndute mar de ní ntāñi-ni ichi chátā barco.

⁴² Ñúcuán de ní natúhún ndá soldado já cahñí ndá dē ndá preso tácu mā suté ní iin ji já cunu ji.

⁴³ Sochi capitán chi cūnī dē já scācu dē Pablo, de ní jasí dē tñhun ñúcuán. Chi sa ní ncachí dē tú ní nchiví jíní ji suté ji de xihna cā ji ná nūu ji já suté ji nūū nduté quenda ji ñuhun yíchí.

⁴⁴ De sava cā ji ná cóso nūū ndá nducúnú á nūū ndá ñutun barco, ncachí dē. De súcuán ní ncācu ndihí ndá sá, de ní nquenda sá ñuhun yíchí.

28

Jā ní ũyo Pablo isla Malta

¹ De tá ní ncācu ndá sá de ní ncucáhnú iní sá já isla ñúcuán nání Malta.

² De ndá nchiví isla ñúcuán ní ncundáhví iní ji ndá sáán, de ní stáhn ji iin ñuhñ de ní ncana ji ndá sáán já nasaá sá, chi vñin sáhá chi cúun sāvī.

³ De nī stútú Pablo jacū ntucuáchí, de nī ntaān dē nūū űhūn. De jīnu iin cōō xēēn nī nquee tī sīquī jā ihní, de nī ntiin tī-ni ndahá Pablo.

⁴ De ndá nchivī űúcuán nī jinī jī jā ndíta caa cōō yiyuhú tī ndahá dē, de nī ncāhān ndá jī: A sanaá de tēe jáhni ndiyi cúu tēe yáhá túsá, de vísō ja nī ncācu dē nūū mar sochi maá yāā jā sáhá ndāā tiñu nchivī, nduú jēhe yā tūhun jā cutecū cā dē, ncachī ndá jī.

⁵ De nī nquisi Pablo ndahá dē, de nī nincava cōō űúcuán nūū űhūn, de nduú ná ndóho cuitī dē.

⁶ De ndétu ndá nchivī jā chitú cuiñu dē á jā nduvā dē de cuū dē-ni. De nī ncnúú ndasi ndétu ndá jī, de nī jinī ndá jī jāā nduú ná ndóho dē. űúcuán de nī nacani inī ndá jī, de nī ncāhān jī jā iin yāā cúu dē.

⁷ De űatin űúcuán iyó űuhun tēe cúñáhnú cā isla Malta, nání dē Publio. De nī ncana tēe űúcuán ndá sá, de nī jēhe núú dē vehe dē nī ndēē ndá sá űni quivī, de nī jito vāha dē ndá sáan.

⁸ De tatá Publio cáá dē cúhū dē cuēhē cahni jīn cuēhē nīñi. De nī jēndēhé Pablo tēe űúcuán, de nī jicān táhvi dē, de nī ntee dē ndahá dē tēe űúcuán, de nī nduvāha dē-ni.

⁹ űúcuán de nī nquiji ndá cā nchivī cúhū isla űúcuán, de nī nduvāha ndá jī-ni.

¹⁰ De ndá nchivī űúcuán nī ntaji jī cuāhā ndatíñu nī ncutahvī ndá sá. De tá nī nquenda quivī jā quee tucu ndá sá quihīn sá jīn barco, de nī ntaji ndá jī ndacá ndatíñu jā jīni űhūn ndá sá.

Jā ní nquenda Pablo Roma

¹¹ De űni yōō nī Iyo ndá sá isla Malta. De iin barco jā ní nquiji ichi Alejandria nī iyo isla Malta űúcuán ní tiempo vjīn. De ichi núū barco nī nanēhen dē űū figura idolo űūū dē jā nání Cástor jīn Pólux. De nī nquivī ndá sá barco űúcuán cuāhān sá.

¹² De nī nquenda ndá sá űūū Siracusa, de űúcuán nī Iyo tucu ndá sá űni cā quivī.

¹³ De nī nquee tucu ndá sá cuāhān sá, de nī ncāhā barco yuhú nduté yuhú nduté cuāhān jīn ndá sá, de nī nquenda ndá sá űūū Regio. De quivī téēn de vāha nī jiquihī tachi ichi sur, de nī nquee ndá sá űūū Regio cuāhān sá, de incā quivī nī nquenda ndá sá űūū Puteoli.

¹⁴ De űúcuán nī nanihīn táhān ndá sá jīn sava hermano. De nī jecani dē ndá sá de nī nquendōo ndá sá iin semana jīn ndá dē. Sá de nī nquee ndá sá jā cuāhān sá Roma.

¹⁵ De ndá hermano jā iyó Roma, ja nī nihīn dē tūhun jā cuāhān ndá sá, de nī nquithān sava dē ndá sáan jondē űūū Foro de Apio, de sava cā dē űūū Tres Tabernas. De tá nī jinī Pablo nūū ndá dē de nī nacuetáhvī dē nūū Yāā Dios, chí nī ndundēē inī dē.

¹⁶ De tá nī nquenda ndá sá ciudad Roma de nī jēhe capitān ndá preso nūū tēe cúñáhnú nūū ndá soldado Roma. Sochi nī jēhe dē tūhun jā ná cūndeē sīn Pablo jīn iin soldado tácu coto dē.

Jā ní nacani Pablo tūhun yā inī ciudad Roma

¹⁷ De nūū űni quivī de nī ncana Pablo ndá táhān dē hebreo jā cúñáhnú nūū nchivī hebreo jā iyó Roma, de nī ncututú ndá dē. De nī ncāhān Pablo: Tátá, nduú cuitī nā cuāchi ní nsáhá sá nūū ndá táhān ó hebreo nī sīquī costumbre ndá tatā ō. Sochi jondē Jerusalén nī jēhe ndá táhān ó hebreo sáan nūū ndá tēe Roma, de nī nchihī ndá dē sáan vecāa.

¹⁸ De ndá tēe Roma cúñáhnú jā ndēē ciudad Cesarea nī stichī ndá dē sáan. De cūni dē siāā dē sáan nīcu, chí nī iin cuāchi nduú ní nīhīn dē sīquī sá jā cuū sá.

¹⁹ Sochi nduú ní jēhe ndá táhān ó hebreo tūhun. Jā űúcuán cúu jā ní jicān táhvi sá jā quiji sá nūū rey cúñáhnú cā Roma yáhá tácu maá dē sáhá ndāā tiñu sá. Sochi nduú vāji sá jā cāhān sá cuāchi sīquī ndá táhān ó.

²⁰ Jā űúcuán cúu jā ní ncana sá ndá ní jā cunī sá nūū ndá ní de natuhún ó. Chí ndá maá ó jā cúu ó nchivī Israel chí űhūn ndija inī ō jā quiji Cristo. De sīquī jā nacani sá tūhun jā ja nī nquiji yā cúu jā núhni sá jīn cadena yáhá, ncachī dē.

²¹ De nī ncāhān ndá tēe űúcuán jīn Pablo: De ndá táhān ó jā iyó región Judea nī iin carta ní nduú ní ntéñu ndá jī jā quiji nūū sá. De juni ndá cā táhān ó jā ní nquenda yáhá nduú cuitī nā cuāchi cāhān ndá dē sīquī ní.

²² Sochi cūni ndá sá cunini sá tūhun nāsa cāhān ní, chí ja jīnī sá jā ndacá lado cāhān nchivī contra sīquī tūhun jēē yáhá jā stēhēn ní, ncachī dē.

²³ De nī jani ndá dē iin quivī, de cuāhā ndá nchivī nī nquenda vehe nūū ndēē Pablo. De nī nacani dē ndá tūhun nāsa tátūni Yāā Dios. De súcuán ní stēhēn cāji dē jondē jānehēn de jondē nī űini. Chí ndúcu dē jā scándija dē ndá nchivī űúcuán tūhun Jesús, de nī stēhēn dē tūhun yā jondē jīn ley Moisés jīn tūhun jā ní ntee ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān.

²⁴ De sava jī nī jetáhvī jā ní ncāhān Pablo, sochi sava cā jī chí nduú ní jetáhvī jī.

²⁵ De nduú ní iyo inuú inī ndá jī. De tá ja númī ndá jī quinoñōn jī de nī ncāhān Pablo tūhun yáhá: Ndāā cāhān tūhun jā ní ncāhān Isaias, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahān, chí súcuán ní ncāhān dē jīn ndá ndiyi tatā ō ní nsáhá Espíritu Santo:

²⁶ Nī ncāhān Yāā Dios:

Cuáhán ní cáhnú nación nūū íyó ndá táhán
nū, de cachī nū nūū ndá ji jā súcuán
cāhān ni:

Vísō cunini ndá ji, sochi mā jícūhun inī ji,
de vísō cūndēhé ji, de mā cūnī ji.

²⁷ Chi ndá nchivī yáhá nī ncunīhin inī ji,
de ūhvī ndasí téē sōho ji,
de modo jā jāsī ji tīnūū ji,
tácua mā cūndēhé ji,
de nī mā cūnini ji,
de nī mā jícūhun inī ji,
de nī mā ndīcō cóo inī ji nūū nī
jā nasāhá vāha nī ánō ji nūū cuáchi ji, ncachī
yā.

Ncachī Isaías.

²⁸ Túsaá de ná cáchī tūhun sá nūū ndá ní,
chī tūhun jā ní ntají Yāā Dios jā scácu yā
yóhó, mitan de taji yā tūhun yáhá quihīn nūū
nchivī ndá cā nación, de cunini vāha ndá
máá ji, ncachī Pablo.

²⁹ De tá nī jīnu nī ncāhān dē ndá tūhun yáhá
de cuānohōn ndá táhán dē hebreo, nátúhún
ndasí ndá ji sīquī tūhun yáhá.

³⁰ De ūū cuīyā nī ndeē Pablo vehe nūū ní
nquenuú dē, de nī ncusiī inī dē nī ncāhān dē
jīn ndá nchivī jā quēnda vehe dē.

³¹ De nācani dē tūhun nāsa tátúnī Yāā Dios,
de stéhēn dē tūhun maá Jētoho ō Jesucristo,
de vāha nī iyo libre chī nī iin nchivī nduú ní
jāsī jā nācani dē tūhun yā.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI ROMA

¹ Maá ní cúu Pablo, mozo Jesucristo, chí ní ncana Yāā Dios nduhū já cúu ní apóstol yā, ní jani yā nduhū de ní ntaji yā nduhū já nacani ní tūhun já scácu yā nchiví.

² De tūhun yáhá ní nquee yuhú yā jondē janahán ndasí, de yósó núu tutú ī jā ní ntee ndá tēe ní nacani tūhun yā.

³ De tūhun yáhá cáhān síquī Jētohō ō Jesucristo, Yāā cúu Sēhe Yāā Dios. De ní nduu yā tēe, ní ncacu yā chíjin tatá rey David.

⁴ De ní natecū yā mähñū ndiyi ní nsáhá Espíritu Santo, de súcuan ní stēhēn Yāā Dios já cúu yā Sēhe yā já ndiso poder.

⁵ De já jín Jesucristo ní jēhe Yāā Dios tiñu vii yáhá já cúu ndá ní apóstol, jica ndá ní jín tūhun Cristo, tácu coo nchiví ndacá nación já candija ji já ní nsáhá yā jēhē ji, de cuetáhví ji núu yā.

⁶ De saá-ni ndá máá nú, suni ní ncana yā ndóhó ní nguiví ndá nú ndahá Jesucristo.

⁷ De tēe ní carta yáhá cuēē núu ndá nú nchiví Roma. Chí ní ncundáhví iní Yāā Dios ndá ndóhó, de ní ncana yā ndóhó já coo ndoo coo ī nú núu yā. De nūhún iní ní já maá Tatá ō Yāā Dios jín Jētohō ō Jesucristo ná sáhá cá yā já váha ndóhó, de sáhá yā já coo ndeé coo sī iní nú.

Jā cúnī Pablo quihñ dē Roma

⁸ De xihna cá cáchī tūhun ní núu ndá nú já nacuetáhví ní núu Yāā Dios já síquī nú, chí ní nsáhá Jesucristo já váha ndá nú. Chí ní ñayiví jítē nuu tūhun cuáhān nása váha cándija nú yā.

⁹ De maá Yāā Dios jín yā já ní ní jícān táhví ní jēhē ndá nú tá jícān táhví ní. Chí ndíhví ndasí iní ní sáhá ní tiñu yā já nácani ní tūhun Sēhe yā.

¹⁰ De ní ní jícān táhví ní núu yā já tú cúnī yā de jondē mitan de cuu cuēē ní cuēndēhé ní ndá nú.

¹¹ Chí cúu iní ní já cúnī ní núu ndá nú, de stēhēn cá ní tūhun yā núu nú, tácu quendōo váha cá áno nú de cuiñi níhin cá nú jín.

¹² Súcuan cúnī ní tácu sáhá ō já inuú coo ndeé iní ndacá ō síquī já inuú cándija ō yā.

¹³ Hermano, cúnī ní já ná jícūhun iní ndá nú já quéhén vuelta ní ncuu iní ní já cuēndēhé ní ndá nú, de jondē mitan de ncháha ca cuu. Chí cúnī ní já scútē nuu cá ní tūhun yā mähñū ndá nú, tá cúu núu ní nsáhá ní mähñū nchiví ndá cá nación.

¹⁴ Chí cúu ní tēe ndíta síquī tūhun yā, chí ndíta ní já nacuaña ní tūhun yā núu ndíhi nchiví, cúu nchiví jín cá síquī ndíhi já íyó

ñayiví jín jáá nduú jín cuití, cúu nchiví tūha jín jáá nduú tūha.

¹⁵ Já núcuán cúu já ndíhví iní ní já suni núu ndá ndóhó nchiví Roma nacani ní tūhun já scácu yā yóhó.

Jā ndiso tūhun váha yā poder

¹⁶ Chí nduú cúcano ō ní síquī tūhun váha yā, chí núcuán cúu poder Yāā Dios já scácu yā ndacá nchiví cándija, xihna cá nchiví hebreo de saá-ni ndá cá nchiví.

¹⁷ Chí tūhun váha yáhá stēhēn núu ō nása sndáhvā Yāā Dios cuáchi ō síquī já cándija ō já sáhá yā jēhē ō, jín maá-ni já candija ō ní cá já cuáhān ō. Chí súcuan cáhān tutú ī: Nchiví já ní sndáhvā yā cuáchi ji, tēcū ji já cándija ji já sáhá yā jēhē ji, cáchī.

Síquī já íyó ndasí cuáchi nchiví

¹⁸ Chí jín váha ō já Yāā Dios andiví, cuáha yā castigo xēen núu ndacá nchiví jáá nduú cándija chí maá-ni cuáchi sáhá ji. Chí jín tiñu néhén já sáhá ji de jási ji núu tūhun ndaa.

¹⁹ De má cúu cáhān ji jáá nduú jícūhun iní ji síquī nása Yāā cúu Yāā Dios, chí maá yā ní stēhēn núu ji.

²⁰ Chí jín ndacá já ní nsáhá yā de cúu jícūhun iní nchiví nása Yāā cúu maá Yāā jáá nduú jín jín núu ji. Chí jondē ní jecōo ñayiví de jondē mitan de cúu jícūhun váha iní ji já maá yā cúu Yāā Dios de íyó poder yā ní cání. De já núcuán má cúu cuití cáhān ji jáá nduú jín ji já íyó yā.

²¹ Chí visó ní jín ji nása Yāā cúu yā, de nduú ní nchíñuhún ji yā já cúu yā Yāā Dios, de ní nduú ní nacuetáhví ji núu yā. Chí sa nchiví já jání cáhā iní ní nduu ji, chí ní ndunéhén ji, de ní nguendōo naā áno ji.

²² De cáhān ndá ji já ndíchí ji, sochi sa cúnaā ji.

²³ Chí ní sndóo ndá ji Yāā Dios já vii ndasí cúñáhnú, já má náá cuití. De ní jetáhví ndá ji ndacá imagen já sáhá maá ji, já cáá tá cáá tēe já jíhí, de suni jondē imagen saá jín cōo jín quiti já jica ndicumí.

²⁴ De já núcuán ní nsiaá Yāā Dios ji já ná sáhá ji ndacá tiñu téhén jín tiñu néhén já cúní maá ji. De sáhá ndá ji tiñu néhén jín táhán ji já cúu maá tūhun canoó.

²⁵ Chí nduú ní ncándija ji tūhun ndaa Yāā Dios, chí sa tūhun stáhví ní ncándija ji. De íyó yñíñuhún ndá ji de chíñíñuhún ji núu ndacá já ní nsáhá yā, lugar já chíñíñuhún ji maá Yāā já ní nsáhá ndá núcuán, suu Yāā já cánuú já cáhān ō já cúñáhnú yā ní cání. Amén.

²⁶ Já núcuán ní nsiaá Yāā Dios ji já ná sáhá ji ndacá tiñu néhén já ndíyo iní ji já cúu maá tūhun canoó. Chí jondē ñahan ní nsama ña modo síhí, de ní nguiví ña jín modo néhén.

²⁷ De saá-ni ndá tēe ní nsiaá dē modo já xítíñu jín ñahan. De jondē ní nducuéhé dē ní nsáhá dē tiñu ndí jín táhán yí dē, de tēe

jíin tēe nī nsáhá tiñu canoō. De ndóho ndá dē castigo sīquī tiñu néhén já sáhá dē.

²⁸ De sīquī jáa nduú ní ncúni ndá ji cuetúhún ji Yāa Dios, já suu cúu já ní nsáá yá ji já ná cáni néhén iní ji, de sáhá ji ndácá tiñu jáa nduú váha.

²⁹ De cúsa maá-ni cá tiñu jáa nduú íyó ndáa cúu já ndíhvi iní, de jica ndíi, de sáhá tiñu néhén, de ndiyo iní, de jíni úhvi táhán. De maá-ni já cúcuásun iní, jáhní ndíyi, cúnduxí, stáhvi táhán, sáhúhvi táhán, sátúhún sīquī táhán.

³⁰ Cáhán tūhun néhén sīquī táhán, jíni úhvi nū Yāa Dios, cújehe iní, sáhá víxi maá, sáhá téyíi maá, jáquín costumbre néhén, de cúnihin iní nū tatá nū naná.

³¹ De nduú jícūhun cuítí iní, de nduú squíncuu tūhun já quée yuhú, de nduú íyó máhí jíin táhán, de nduú née cáhnú iní nū táhán, de nduú cúndáhvi iní táhán.

³² De ja jíni váha ndá ji já ní nsáhá ndáa Yāa Dios já nchiví sáhá súcuán cánuu já tánú táhvi ji. De visó súcuán jíni ji, sochi níní sáhá ji tiñu néhén nícuán, de suni jétahán iní ji já sáhá táhán ji.

2

Ndáa sándáa Yāa Dios sīquī cuāchi

¹ Túsaá de ndá ndóhó já cáhán cuāchi sīquī táhán, tú ná-ni nchiví cúu nú, de má cúu cáhán nū jáa nduú ná cuāchi maá nú. Chi já cáhán nū cuāchi sīquī táhán nú cúu já nácunehen nú cuāchi maá nú. Chi ndóhó já cáhán cuāchi, suni súcuán sáhá maá nú cuāchi.

² Chi jíni ō já Yāa Dios, ndáa sáhá yá já nénda yá sīquī cuāchi nchiví já sáhá súcuán.

³ De ndóhó já cáhán cuāchi sīquī nchiví já sáhá cuāchi, de suni saá-ni sáhá maá nú, ¿de á jáni iní nū já cácu maá nú quívi nenda Yāa Dios sīquī cuāchi, á nása?

⁴ ¿A cújehe iní nū nū tūhun já váha ndasí iní Yāa Dios jíin nú, jíin já íyó paciencia yá jáa nduú jehe yachi yá castigo nū nū? ¿De á nduú jícūhun iní nū já tūhun já váha ndasí iní yá, suu sáhá já nacani iní nū sīquī cuāchi nú?

⁵ Sochi nihin iní nū de nduú nacani iní nū sīquī cuāchi nú. De suu cúu já scáyá cá nū castigo sīquī maá nú maá quívi já sáhá Yāa Dios juicio, maá quívi já coo níjin já ndáa sándáa yá sīquī cuāchi.

⁶ Chi nachunáa yá nū tá iin iin nchiví tú nása tiñu ní nsáhá ji.

⁷ De nchiví jáa nduú jencuifí ji já sáhá ji tiñu váha, cuāha yá tūhun já cutecú ji níi cáni. Chi ndúcú ji quívi ji nū nduáhnú yíñúhún ji, nū cutecú ji níi cáni.

⁸ Sochi quítí iní yá de cuāha yá castigo nū nchiví já cújehe iní nū yá, de cúnihin iní

nū tūhun ndáa, chi sa nū tūhun yácuá yóhō jétáhvi ji.

⁹ De ndácá nchiví já sáhá tiñu néhén, chi nihin ji tündóhó xéen de cucuéca ndasí iní ji, de xihna cá nchiví hebreo de saá-ni nchiví ndá cá nación.

¹⁰ Sochi ndá nchiví já sáhá tiñu váha, chi quívi ji nū nduáhnú yíñúhún ji, de coo ndeé coo síi iní ji, de xihna cá nchiví hebreo de saá-ni nchiví ndá cá nación.

¹¹ Chi Yāa Dios nduú sáhá yá cuenta nása-ni cáa iin iin nchiví, chi inuú-ni sáhá ndáa yá sīquí ji.

¹² Chi ndácá nchiví já sáhá cuāchi, visó nduú yíhi ji chíjin ley já ní jehe yá nū Moisés, de nduú níní ley nícuán de tánú táhvi ji. De ndácá nchiví já yíhi chíjin ley Moisés, de sáhá cuāchi, jíin ley nícuán sáhá ndáa yá cuāchi ji.

¹³ Chi nduú sndáhvā Yāa Dios cuāchi nchiví já vāchi já níni ji-ni já cáhán ley yá. Chi sa nchiví já squíncuu já cáhán ley yá cúu já sndáhvā yá cuāchi ji.

¹⁴ Chi nchiví ndá nación jáa nduú névāha tutú ley já ní jehe yá nū nchiví hebreo, de tú squíncuu maá ji ley yá, suu cúu já névāha ji ley yá iní áno ji, visó nduú névāha ji maá tutú ley yá.

¹⁵ De súcuán stéhén ji já tūhun já ndácu ley yá chi níhún iní áno ji. De ndácá já jáni iní ji jíin áno ji, suu cúu já stéhén nū ji á ní nsáhá ji cuāchi á váha ní nsáhá ji.

¹⁶ De súcuán coo maá quívi já jíin Jesucristo sáhá ndáa Yāa Dios sīquī ndácá jáa nduú íyó váha já ní jani yuhú iní ndácá nchiví. Súcuán cúu já cáhán tūhun váha yá já nacani ní.

Sīquī jáa nduú squíncuu nchiví hebreo ley Moisés

¹⁷ De ndá ndóhó cáhán nū já tēe hebreo cúu nú, de yituu táhán nū jíin maá ley Moisés, de cutéyíi nū já sīquī Yāa Dios.

¹⁸ De jáni iní ndá nú já jíni nū nása jétahán iní yá, jíin já cuu nacáji váha nú ní cúu ndá tiñu váha, chi ní cutúha nū ley yá.

¹⁹ De jáni iní ndá nú já maá nú cúu tēe stéhén ichi Yāa Dios nū nchiví jáa nduú jíni cuítí, jíin já cúu sáhá nú já cutúu iní áno nchiví já jica modo nū nee.

²⁰ De jáni iní ndá nú já cúu stéhén nū nū nchiví jáa nduú túha tūhun yá, jíin já maá nú cúu maestro nū nchiví jáa nduú jícūhun iní. Chi jíin tutú ley yá de jíni ndá nū nása cúu tūhun ndíchí tūhun ndáa, jáni iní ndá nú.

²¹ Túsaá de ndá máa nú já stéhén nū nchiví, ¿de nūcu nduú stéhén nū nū maá nú? De ndá máa nú já cáhán já má sácuihná ji, ¿de nūcu sácuihná maá nú?

²² De ndá máa nú já cáhán já má cásiquí ndeé ji, ¿de nūcu cásiquí ndeé maá nú? De ndá máa nú já cáhán jáa nduú jétahán cuítí

inĩ nũ ídolo, ¿de nũcu sácuĩhná nũ ndatĩfũ nũ íyó inĩ veñũhun ídolo?

²³ De cutéyí ndá nũ jín ley Yaa Dios, de visó sũcuán de sáhá nũ já cáhãh nchivĩ siquĩ yá, chi nduú squĩncuu maá nũ tũhun já ndácu ley yá.

²⁴ Chi suha yósó nũ tutũ ĩi: Nchivĩ ndá cá naciõn, maá-ni já cáhãh nẽhẽn ndá ji siquĩ Yaa Dios já siquĩ cuáchi ndá ndóhó nchivĩ hebreo.

²⁵ De tú squĩncuu ndá nũ ley Moisés, de ñũcuán de nĩhĩn tĩñũ ndija já ní nĩhĩn nũ tunĩ circuncidar. Sochi tú nduú squĩncuu nũ ley yá, de visó nĩ ncuu nũ circuncidar, de modo jáá nduú ní ncuu nũ.

²⁶ De tẽe ndacá naciõn, tú squĩncuu dẽ tĩñũ já ndácu ley yá, visó nduú ní nĩhĩn dẽ tunĩ circuncidar, túsaa de cúu tá cúu já ní nĩhĩn dẽ tunĩ circuncidar.

²⁷ De ndá tẽe jáá nduú ní ncuu circuncidar yiquĩ cúñũ dẽ, de squĩncuu dẽ ley yá, maá dẽ cáhãh cuáchi siquĩ nũ. Chi nduú squĩncuu ndá nũ, visó névãha nũ tutũ ley yá, de visó nĩ ncuu nũ circuncidar.

²⁸ Chi nsũũ já nãsa cáa ichi chátá iin tẽe sáhá já cúu ndija dẽ tẽe hebreo. De ní nsũũ já ní ncuu circuncidar yiquĩ cúñũ iin tẽe sáhá já cúu dẽ tẽe ndãa.

²⁹ Chi sa tẽe já ñũhũn tũhun ndãa inĩ áno dẽ, suu dẽ cúu tẽe hebreo ndija. De tẽe já jondẽ jín inĩ jín áno dẽ sáhá dẽ tĩñũ ndãa, suu dẽ cúu já ní ncuu circuncidar ndija, visó nduú ní ncuu circuncidar yiquĩ cúñũ dẽ tá nũ cáhãh tutũ ley. De ndá tẽe já íyó sũcuán, chi nsũũ nchivĩ jétũhũn ji dẽ, chi sa maá Yaa Dios.

3

¹ ¿Túsaa de nãsa cúu já quẽndõo vãha cá nchivĩ hebreo nsũũ cá ndá cá nchivĩ? ¿De nãsa nĩhĩn tĩñũ já sáhá ji circuncidar?

² Vãha ndasí nĩhĩn tĩñũ. Já xĩhna ñũhũn cúu já ní jẽhe Yaa Dios tũhun yá nũũ maá ji.

³ De visó nduú ní ncándija sava ji, ¿de á suu sáhá já má squĩncuu cá Yaa Dios tũhun já ní nquee yuhũ yá?

⁴ Nduú cuitĩ já sũcuán. Chi visó tú ndihi nchivĩ stáhvi ji, sochi Yaa Dios chi ndãa sáhá yá. Chi suha yósó nũ tutũ ĩi já ní ncãhãh iin tẽe jín yá:

Cãhãh nchivĩ já íyó ndãa ní jín ndacá tũhun cáhãh ní,
de cunĩ ji já sáhá ndãa ní, visó cáhãh ji siquĩ ní.

Cáchĩ tutũ.

⁵ De cáhãh sava nchivĩ já íyó vãha já sáhá ó cuáchi, chi cuáchi ó jétũñũ já stẽhẽn já íyó ndãa Yaa Dios. ¿Túsaa de á cuu cáhãh ó jáá nduú vãha sáhá yá já jẽhe yá castigo de tú sũcuán jétũñũ cuáchi ó? (Va cáhãh ní tá nũ cáhãh nchivĩ ñayĩví túsaa.)

⁶ Nduú cuitĩ já sũcuán, chi íyó vãha já jẽhe yá castigo. Chi tú jáá nduú vãha sáhá Yaa Dios, ¿de nãsa cuu sáhá ndãa yá cuáchi nchivĩ ñayĩví?

⁷ De tú tũhun stáhvi já cáhãh nchivĩ jétũñũ já stẽhẽn já cúñãhnũ ndasí Yaa Dios siquĩ já maá-ni tũhun ndãa cáhãh yá, ¿túsaa de á cuu cáhãh ó jáá nduú vãha já nẽnda yá cuáchi siquĩ ji já stáhvi ji?

⁸ Nduú, chi tú já sũcuán cúu, de cuu cáhãh ó já vãtu-ni sáhá ó já nẽhẽn tácuã quee já vãha nĩcu. De sava nchivĩ chi cáhãh nãvãha ji siquĩ ní, cáchi ji já sũcuán stẽhẽn ní, sochi nduú ndãa. Nchivĩ ñũcuán chi íyó vãha já nenda yá cuáchi siquĩ ji.

Ndivĩi ó íyó cuáchi

⁹ ¿Túsaa de á vãha cá nchivĩ cúu ndacá ó nchivĩ hebreo nsũũ cá ndá cá nchivĩ, á naá cúu? Nduú cuitĩ já sũcuán. Chi ja ní ncãhãh ó já visó nchivĩ hebreo á nchivĩ ndá cá naciõn, ndivĩi ó yihĩ chĩjin cuáchi.

¹⁰ Chi suha cáhãh tutũ ĩi:

Nduú cuitĩ nã nchivĩ ndãa íyó, ní iin ji.

¹¹ De nduú cuitĩ nchivĩ jicũhun inĩ íyó,

de nduú ní iin ji nãnducũ ji Yaa Dios.

¹² Ndihi ji ní scuĩta ji tũhun yá,
de inuú-ni ní stívĩ ndihi ji maá ji.

De nduú cuitĩ nchivĩ já sáhá tĩñũ vãha íyó, ní iin ji.

¹³ Yavĩ sũcũn ji cúu tá cúu iin yavĩ ndiyi já nũne,

chi cúsá maá tũhun stáhvi cáhãh ji.

De modo veneno cõo yihĩ yuhũ ji,

¹⁴ chi cúsá maá tũhun nãvãha tũhun ñguã cáhãh ndá ji.

¹⁵ De ñamã ndasí jẽhẽ ji já cahni ji ndiyi.

¹⁶ De ní-ni cúu nũũ jica ji de squĩvi ji tũndóhó já tãñũ táhvi nchivĩ.

¹⁷ De nduú jica cuitĩ ji jín tũhun mãmĩ,

¹⁸ de ní nduú nãcani inĩ ji já cuyuhũ ji já má stívĩ ji nũ Yaa Dios.

Cáchĩ tutũ.

¹⁹ De jínĩ ó já ndacá tũhun já cáhãh ley janahãh, chi cáhãh nũũ nchivĩ já yihĩ chĩjin ley, tácuã ní iin ji mã cúu cáhãh ji jẽhẽ ji. Chi nenda Yaa Dios cuáchi siquĩ ji, de saá-ni siquĩ nchivĩ ní ñayĩví.

²⁰ Chi ní iin nchivĩ nduú cúu quẽndõo ndãa ji nũũ yá já nducũ ji squĩncuu ji já ndácu ley yá. Chi ley yá jétũñũ maá-ni siquĩ já cunĩ ó já íyó cuáchi ó.

Jã scácu yá yóhó siquĩ já cándija ó já sáhá yá jẽhẽ ó

²¹ De mitan de ja jínĩ vãha ó nãsa sndáhva Yaa Dios cuáchi ó. De nsũũ ley ñũcuán sáhá já quẽndõo ndãa ó, visó maá tutũ ley jín ndá tẽe ní nacani tũhun yá, ní ncãhãh ndá nãsa sndáhva yá cuáchi nchivĩ.

²² Chi ndacá nchivĩ já cándija ji já ní jĩhĩ Jesucristo já chunãá yá cuáchi ji, sndáhva

Yāa Dios cuāchi ji sīquī jā sūcuán cándija ji. Chi inuú-ni cúu ndácá ndihi nchivi.

²³ Chi ndihi ó ní nsáhá cuāchi, de jā ñūcuán nduú ní ncúu cuu ó nchivī ndāa nūū Yāa Dios.

²⁴ De sīquī jā vāha ndasí inī Yāa Dios, jā suu cúu jā sndáhvā yā cuāchi ó sūcuán-ni. Chi sīquī jā ní jīhi Cristo Jesús jēhē ó cúu jā scácu yā yóhó.

²⁵ Chi Yāa Dios ní jani yā Cristo tácuā sōcō yā maá yā jā chunáa yā cuāchi ó jā ní jīhi yā. De scácu yā yóhó de tú sūcuán cándija ó. De sūcuán ní nsáhá Yāa Dios tácuā stéhēn yā jā Yāa ndāa cúu yā. De ichi chátā de ní iyo paciencia yā, de nduú ní nchihī yā cuenta cuāchi nchivī.

²⁶ De tiempo yáhá suni stéhēn yā jā Yāa ndāa cúu yā, chi ndāa sáhá yā jā squéndōo ndāa yā nchivī jā cándija, vísō iyó cuāchi ji, chi cándija ji jā ní sndáhvā Jesús cuāchi ji.

²⁷ ¿Túsaá de á cuu cutéyí cā ó sīquī maá ó? Mā cúu cuitī, chi mā cúu cutéyí ó jā canī inī ó jā vāha squíncuu ó ley yā. Chi scácu yā yóhó maá-ni sīquī jā cándija ó jā sáhá yā jēhē ó.

²⁸ Túsaá de ja jínī ó jā sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó sīquī jā sūcuán cándija ó, de nsūū sīquī jā ndúcú ó squíncuu ó jā ndácú ley.

²⁹ ¿De á nūū maá-ni nchivī hebreo cúu yā Yāa Dios, á naá cúu? Nduú, chi suni cúu yā Yāa jā scácu nchivī ndá cā nación.

³⁰ Chi iin-ni Yāa Dios iyó, de sndáhvā yā cuāchi nchivī jā cándija jā ní nsáhá yā jēhē ji, cúu nchivī jā ní ncuu circuncidar, cúu nchivī jāa nduú.

³¹ Túsaá de jā cándija ó jā scácu yā yóhó, ¿á suu sáhá jāa nduú cā canuú squíncuu ó ley yā, á naá cúu? Nduú cuitī, chi sa sáhá jā vāha cā cuu squíncuu ó ley yā.

4

Abraham cúu iin ejemplo nūū ó

¹ ¿Túsaá de nāsa cāhān ó sīquī ndácá jā ní ncuu jín tātā de nā Abraham? ¿Nāsa ní ndáhvā cuāchi dē?

² Nsūū jā ní nsáhá maá dē cúu jā ní sndáhvā Yāa Dios cuāchi dē. Chi tú jā sūcuán cúu nícu, de cuu cutéyí dē jā vāha ní nsáhá dē. De nduú ní ncútéyí dē, chi nsūū sīquī jā ní nsáhá maá dē cúu jā ní sndáhvā yā cuāchi dē.

³ ¿Chi nāsa cāhān tutū īi? Cāhān jā ní ncandija Abraham jā sáhá yā jā ní nquee yuhú yā nūū dē, de jā suu cúu jā ní sndáhvā yā cuāchi dē.

⁴ De iin nchivī jā sátiñú, de yāhvi ji chi nsūū jā cútahvi ji cúu, chi sa jā chūnáa ó nūū ji cúu.

⁵ Sochi jā scácu Yāa Dios nchivī, chi jā cútahvi ji cúu. Chi vísō nduú cúu squíncuu ji ndácá tiñu vāha, de tú cándija ji jā scácu yā ji

nūū cuāchi ji, ñūcuán de sndáhvā yā cuāchi ji.

⁶ De David suni ní ncāhān dē nāsa ndetū ndasí cúu nchivī jā sndáhvā Yāa Dios cuāchi ji, vísō nduú cúu sáhá ji ní iin tiñu jā quendōo ndāa ji nūū yā.

⁷ Chi ní ncāhān dē:

Nācā ndetū ndá nchivī jā nēe cāhnú inī yā nūū tiñu néhēn jā ní nsáhá ji, de nduú nénda yā cuāchi sīquī ji.

⁸ De nācā ndetū tēe jāa nduú cā chíhi maá Jētoho ó cuenta cuāchi dē.

Cáchi tutū.

⁹ ¿De á maá-ni nchivī jā squíncuu ley circuncidar cúu jā quéndōo ndetū? ¿A suni quéndōo ndetū nchivī jāa nduú cúu circuncidar? Nduú chi suni maá ji quendōo ndetū ji. Chi jā ní ncāhān ó jā ní ncandija Abraham jā sáhá yā jā ní nquee yuhú yā, de jā ñūcuán cúu jā ní sndáhvā yā cuāchi dē.

¹⁰ De tá ní sndáhvā yā cuāchi dē, ¿á jā ní ncuu dē circuncidar, á jondē ncháha ca cuu dē? Nsūū jā jā ní ncuu dē circuncidar, chi jondē ncháha ca.

¹¹ De cuéé cā ní nīhīn dē tunī circuncidar. De suu ní ncuu iin seña, modo iin sello jā ní sndáhvā yā cuāchi dē sīquī jā sūcuán ní ncandija dē. De jā ñūcuán cúu jā ní ncāhān yā jā cúu dē tatā nūū ndácá nchivī jā cándija ji jā sáhá yā jēhē ji, de saá-ni nūū nchivī jāa nduú ní ncuu circuncidar, chi suni sndáhvā yā cuāchi maá ji.

¹² De suni cúu dē tatā nūū ndá nchivī jā ní ncuu circuncidar, de nsūū maá-ni jā ní ncuu circuncidar yiqui cúñu ji, chi suni ní ntiin ji ejemplo dē. Chi cándija ji jā sáhá yā jēhē ji, tá cúu nūū ní ncandija maá dē jondē ncháha ca cuu dē circuncidar.

Tú cándija ó de sáhá Yāa Dios jā ní nquee yuhú yā

¹³ Chi ní nquee yuhú Yāa Dios nūū Abraham jín nūū ndá tatā dē jā cuāha yā ní ñayivī cuu táhvi ndá dē. De nsūū sīquī jā ní ndúcú dē squíncuu dē ley yā cúu jā ní nquee yuhú yā sūcuán nūū dē, chi sa sīquī jā sūcuán ní ncandija dē, de ní sndáhvā yā cuāchi dē.

¹⁴ Chi tú jā maá-ni nchivī jā ndúcú squíncuu ley cúu jā nīhīn jā ní nquee yuhú yā, túsaá de nduú jētiñú jā cándija ó jā sáhá yā jēhē ó, de mā nīhīn tiñú jā ní nquee yuhú yā.

¹⁵ De ley yā chi sáhá jā nīhīn nchivī castigo sīquī jāa nduú cūndēe ji squíncuu ji. De tú jāa nduú ley, de suni nduú nā tūhun jā stívī nchivī sīquī ley coo nícu.

¹⁶ Túsaá de ní nquee yuhú yā jā sáhá yā jā vāha nchivī sīquī jā cándija ji jā sūcuán sáhá yā, de jā cútahvi ji sūcuán-ni cúu. De tūhun jā ní nquee yuhú yā chi iyó cutú nūū ndácá tatā Abraham, de nsūū nūū maá-ni nchivī jā ndúcú squíncuu ley janahán, chi saá-ni nūū

ndácá nchiví cándíja tá cúu nūū ní ncardíja Abraham. De súcuan cúu dē tatā nūū ndácá ó já cándíja ó.

¹⁷ Súcuan ní nsáhá Yāa Dios chi ní ncardíja dē já sáhá yā. Chi súcuan cáhān tutū ii: Ní jani ní ndóhó já cuu nū tatā nūū cuāhā ndasí nchiví. Súcuan ní ncāhān maá Yāa já nástécū ndiyi de cáhān yā nāsa coo ndácá jáá ncháha ca coo.

¹⁸ De ní ncardíja dē, de ní ñūhun téyíí iní dē já ní nquee yuhú yā já coo cuahā tatā dē, visó nduú cá nā modo já coo sēhe dē nícu. De já suu cúu já ní nduu dē tatā nūū cuāhā ndasí nchiví, tá cúu nūū ní ncāhān Yāa Dios: Súcuan nducuahā tatā nū, ncachí yā jín dē.

¹⁹ De ja ñatin quenda dē ciento cuiyā, de visó súcuan de nduú ní nqueé dē nūū tūhun cándíja dē, visó jíní dē já maá dē jín ñasíhí dē Sara ja ñáhnú ndasí nduú dē já má cúu cá coo sēhe dē.

²⁰ De nduú ní nácani síquí iní dē já má cándíja cá dē tūhun já ní nquee yuhú Yāa Dios já coo sēhe dē. Chi sa ní ncardíja ñihin cá dē, de ní nacuetáhví dē nūū Yāa Dios.

²¹ Chi ní ncucáhnú vāha iní dē já cuu squíncuu Yāa Dios ndihi já ní nquee yuhú yā.

²² De já suu cúu já ní sndáhvā yā cuāchi dē síquí já súcuan ní ncardíja dē.

²³ De nsūū maá-ni síquí Abraham cúu já yósó nūū tutū já ní sndáhvā yā cuāchi dē já ní ncardíja dē.

²⁴ Chi suni yósó já síquí ndácá ó. Chi suni sndáhvā yā cuāchi maá ó já cándíja ó já cúu yā Yāa já ní nástécū Jētohō ó Jesús.

²⁵ Chi ní jīhí Jesús já chunáá yā cuāchi ó, de ní natecū yā tácu sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó.

5

Nāsa quéndōo nchiví já sndáhvā yā cuāchi

¹ Túsaá de ja ní sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó síquí já ní ncardíja ó já sáhá yā jēhē ó. De já ñúcuán ní nsáhá yā já ní ndiví ó nūū tūhun já mǎnī yā jín ó, síquí já ní jīhí Jētohō ó Jesucristo jēhē ó.

² Chi maá Cristo ní nsáhá já ní nquívī ndácá ó nūū Yāa Dios, chi ní nsáhá yā já vāha yóhó síquí já súcuan cándíja ó. De ñín ñihin ó jín tūhun já sáhá yā já vāha yóhó. De cúsi iní ó chi ñúhún iní ó já quenda ó nūū vii cuñáhnú ó jín Yāa Dios.

³ De nsūū maá yáhn-ni, chi suni cúsi iní ó já ndóhó ó tündóhó. Chi jíní ó já maá tündóhó sáhá já jéndeé iní ó.

⁴ De já jéndeé iní ó, suu sáhá já jíja vāha ó já cúu ó nchiví ndāa. De já jíja vāha ó sáhá já ñúhún iní ó ndácá já vāha já coo.

⁵ De ndácá já ñúhún iní ó, chi ñihín ó. Chi tūhun já cúndáhví iní Yāa Dios yóhó, ní nchitú iní áno ó, ní nsáhá yā já jín Espíritu Santo já ní jēhe yā nūū ó.

⁶ Chi jondē tá ndóhó ó já má cúu cuití scácu ó maá ó, de ní jīhí Cristo jēhē ó já cúu ó nchiví íyó cuāchi. De ní jīhí yā maá quíví já ní jani Yāa Dios.

⁷ De vjín cúu já cuú iin nchiví já jēhē incá nchiví, visó jēhē iin nchiví ndāa. De sanaa de íyó tá chūndeé iní iin tēe já cuú dē já jēhē iin tēe ndāa ndasí.

⁸ Sochi maá Cristo chi ní jīhí yā jēhē ó juni sáhá ó maá-ni cuāchi, de súcuan ní stēhēn Yāa Dios já cúndáhví iní yā yóhó.

⁹ De mitan ja ní sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó síquí já ní jīhí Cristo jēhē ó. Túsaá de suni jíní vāha ó já scácu Cristo yóhó nūū castigo já quíji maá quíví já sáhá Yāa Dios juicio.

¹⁰ Chi jondē tá ní ncuu ó enemigo Yāa Dios, de síquí já ní jīhí Sēhe yā jēhē ó, de ní nsáhá yā já ní ndiví ó nūū tūhun já mǎnī yā jín ó. De já súcuan ní ndiví ó nūū tūhun já mǎnī yā jín ó, de suni jíní vāha ó já cácu ó síquí já tēcū Cristo de íyó yā jín ó.

¹¹ De nsūū maá yáhn-ni, chi suni cúsi ndasí iní ó jín Yāa Dios síquí já ní nsáhá Jētohō ó Jesucristo jēhē ó, chi maá yā ní nsáhá já ní ndiví ó nūū tūhun já mǎnī Yāa Dios jín ó.

Tūhun Adán jín tūhun Cristo

¹² Túsaá de jíní ó já ní nquíví cuāchi iní ñayiví ní nsáhá iin-ni tēe Adán. De já síquí cuāchi ñúcuán de ní jēcōo cuehē já jīhí nchiví. De já suu cúu já jīhí ndihi nchiví, chi ndihi ji íyó cuāchi.

¹³ De jondē tá ncháha ca cuāha yā ley nūū Moisés, de ja íyó cuāchi iní ñayiví. De síquí jáá ncháha ca cuāha yā ley, de nduú ní nchihí yā cuenta já stíví ndá ji.

¹⁴ De visó súcuan de jondē tiempo Adán de jondē tiempo Moisés ní nchihí nchiví chíjin tūhun já jīhí ji síquí cuāchi ji. Chi ní jīhí ji síquí cuāchi já ní nsáhá ndá máa ji, visó nduú ní nsáhá ji táhān cuāchi já ní nsáhá Adán já ní ncunihin iní dē nūū iin tiñu já ní ndacu yā. De Adán ní nsáhá dē já ní nquíví tündóhó nūū nchiví, sochi Cristo ní nsáhá yā já quéndōo vāha nchiví.

¹⁵ De tūhun já ní nsáhá Adán cuāchi, nduú quetáhn cuití jín táhvi já scácu Yāa Dios yóhó. Chi já ní stíví iin-ni tēe ñúcuán, já suu cúu já jīhí ndihi ó. Sochi tūhun já scácu Yāa Dios yóhó cúñáhnú ndasí cá, chi síquí já ní nsáhá mátúhún-ni tēe Jesucristo cúu já súcuan-ni scácu yā ndihi nchiví já cándíja.

¹⁶ De cuāchi já ní nsáhá mátúhún-ni Adán, nduú quetáhn cuití jín tūhun já scácu Yāa Dios yóhó. Chi síquí mátúhún-ni cuāchi ñúcuán cúu já ní nquíví nchiví chíjin tūhun já tánú táhvi ji. De tūhun já scácu yā nchiví, sa sáhá já súcuan-ni sndáhvā yā cuāchi ji, visó cuāhā ndasí cuāchi ní nsáhá ji.

¹⁷ Chi síquí já ní nsáhá mátúhún-ni tēe Adán cuāchi, de maá cuehē já jīhí nchiví, ní

nihĩn poder. De sa sīquĩ jā ní jīhĩ mātúhún-nĩ tēe Jesucristo, de nchivĩ maá yā vīhĩ cā nĩ nihĩn jĩ poder jā cutecũ jĩ de caca ndaā jĩ jīn yā. Chĩ nĩ sndáhvā yā cuāchi jĩ sīquĩ jā vāha ndasĩ inĩ yā.

¹⁸ Túsaá de sīquĩ jā ní nsáhā iin-nĩ tēe Adán cuāchi, de nĩ nguĩvĩ ndihĩ nchivĩ chĩjĩn tũhun jā tãnú tãhvĩ jĩ. Sochi sīquĩ jā ní nsáhā iin-nĩ tēe Jesucristo tiñu vāha ndasĩ, de sndáhvā Yāa Dios cuāchi ndihĩ nchivĩ de cutecũ jĩ ní cání.

¹⁹ Chĩ sīquĩ jāá nduú ní jétáhvĩ iin-nĩ tēe Adán, de nĩ nguĩvĩ cuāhā ndasĩ nchivĩ chĩjĩn cuāchi. De suni súcuan sīquĩ jā ní jetáhvĩ iin-nĩ tēe Jesucristo, de sndáhvā Yāa Dios cuāchi cuāhā ndasĩ nchivĩ.

²⁰ De nĩ jēhe yā ley yā tácuā cunĩ ō jā cuāhā cuāchi sáhā ndacá ō. De jā ní nducuahā cuāchi ō, de vīhĩ cā nĩ nducuahā tũhun jā vāha inĩ yā jā nēe cáhnú inĩ yā nũ ō.

²¹ Túsaá de tá cúu nũ ní nihĩn poder tũhun jā jīhĩ ndá nchivĩ sīquĩ cuāchi jĩ, suni súcuan iyó poder tũhun jā vāha inĩ yā jīn ō. Chĩ sndáhvā yā cuāchi ō de cutecũ ō ní cání sīquĩ jā ní jīhĩ Jětóhō ō Jesucristo jēhē ō.

6

Jāá nduú cā yīhĩ ō chĩjĩn cuāchi chĩ yīhĩ ō ndahá Cristo

¹ ¿Túsaá de nāsa cāhān ō? ¿A caca cā ō jīn cuāchi tácuā vīhĩ cā sáhā yā jā vāha yóhō jā cune cáhnú inĩ yā nũ ō?

² Mā cúu cuitĩ. Chĩ cúu modo jā ní jīhĩ ō jāá nduú cā yīhĩ ō chĩjĩn cuāchi, de mā cúu cā caca ō jīn cuāchi túsaá.

³ ¿A nduú jícũhun inĩ ndá nú jā ndacá ō jā ní jenduté ō sīquĩ jā ní nguĩvĩ ō ndahá Cristo Jesús, suni nĩ jenduté ō sīquĩ jā ní nguĩvĩ ō chĩjĩn tũhun jā ní jīhĩ ō jīn yā?

⁴ Chĩ jā ní jenduté ō cúu modo jā ní jīquiyuhũ ō jā ní jīhĩ ō jīn yā. De mitan de cuu caca ō jīn vida jēē jā ní jēhe yā nũ ō, chĩ modo jā suni nĩ natecũ ō jīn yā. Chĩ nĩ natecũ yā ní nsáhā Tatá yā jīn poder jā cúháhnú ndasĩ yā.

⁵ Chĩ tú nĩ nduu inuú ō jīn yā sīquĩ tũhun jā ní jīhĩ ō jīn yā, de suni súcuan coo inuú ō jīn yā sīquĩ tũhun jā natecũ ō jīn yā.

⁶ Chĩ jīnĩ ō jā ní naa modo maá ō jā ní jīca ō jīn ní ichĩ chátā, chĩ nĩ nguĩvĩ ō nũ tũhun jā ní jīhĩ ō jīn Cristo yīcā cruz. De súcuan ní naa modo maá ō jā cúu ō mozo nũ cuāchi, tácuā nduú cā satĩnú cāhā ō nũ ndacá tiñu jā maá-nĩ cuāchi cúu.

⁷ Chĩ nchivĩ jā ní jīhĩ, jā ní nquee jĩ chĩjĩn ndacá cuāchi.

⁸ De tú jā ní jīhĩ ō jīn Cristo, de cándija ō jā suni súcuan natecũ ō jīn yā.

⁹ Chĩ jīnĩ ō jā ní natecũ Cristo, de mā cúu cuitĩ cā yā, chĩ tũhun jā jīhĩ, nduú cā nā cuā cuu sáhā jīn yā.

¹⁰ Chĩ jā ní jīhĩ yā, chĩ iin vuelta-nĩ ní jīhĩ yā jā sīquĩ cuāchi nchivĩ. De jā tēcũ yā mitan, chĩ sáhā yā jā cunĩ Yāa Dios.

¹¹ De saá-nĩ ndá ndóhō, sáhā nú cuenta jā modo jā ní jīhĩ nũ jā ní nquee nú chĩjĩn cuāchi. De jā tēcũ ndá nú de sáhā nú jā cunĩ Yāa Dios, chĩ iyó inuú inĩ nũ jīn Jětóhō ō Cristo Jesús.

¹² Túsaá de mā cuāha nú cā tũhun jā quihi nú chĩjĩn cuāchi jīn yīquĩ cúũ nú jā cuũ. Chĩ maá cuāchi sndíhvĩ inĩ ndá ndóhō jā sáhā nú ndacá jā nēhén jā ndíyo inĩ nũ.

¹³ De mā cuāha nú cā maá nú jā satĩnú cāhā nú nũ cuāchi jā cucuu nú jīn tiñu nēhén. Chĩ sa cuāha nú maá nú nũ Yāa Dios, de sáhā nú cuenta jā jā ní jīhĩ ndá nú de ní natecũ nú nũ yā. De cuāha ndihĩ nú maá nú nũ yā jā sáhā nú tiñu ndāā.

¹⁴ Chĩ nduú cā nā poder cuāchi jā cundee jīn ndá nú, chĩ nduú cā yīhĩ nú chĩjĩn ley janahán, chĩ sa yīhĩ nú chĩjĩn tũhun jā vāha inĩ yā jīn nú.

Tũhun mozo jā stēhēn nāsa quéndōo nchivĩ cándija

¹⁵ ¿De nāsa sáhā ō túsaá? ¿A caca cā ō jīn cuāchi sīquĩ jāá nduú cā yīhĩ ō chĩjĩn ley janahán, chĩ sa yīhĩ ō chĩjĩn tũhun jā vāha inĩ yā jīn ō? Mā cúu cuitĩ.

¹⁶ Chĩ jīnĩ ndá nú jā tú cuāha nú maá nú jā cuetáhvĩ nú satĩnú nú nũ iin tēe, túsaá de mozo tēe ñúcuan cúu nú, de cánuú jā cuetáhvĩ ndá nú nũ dē. De suni súcuan tú cuāha nú maá nú jā sáhā nú cuāchi, de cúu nú mozo nũ cuāchi, de cuũ nũ. Sochi tú cuetáhvĩ ndá nú nũ maá yā, de mozo yā cúu nú jā caca ndaā nũ.

¹⁷ De ná cútahvĩ ō nũ Yāa Dios, chĩ vísō nĩ ncuu ndá nú mozo nũ cuāchi, de mitan chĩ jondē jīn inĩ jīn áno nũ ní jetáhvĩ nú nũ tũhun yā jā ní nguĩvĩ nũ nũ.

¹⁸ De mitan de ja ní nduu libre nũ jāá nduú cā cúu nú mozo nũ cuāchi, de satĩnú ndá nú nũ tiñu ndāā.

¹⁹ (Nĩ ncāhān nĩ iin tũhun nāsa cúu sīquĩ mozo inĩ ñayivĩ yáhā, chĩ nduú jícũhun yachĩ inĩ nũ sīquĩ tũhun yā.) Túsaá de tá cúu nũ ní jēhe ndá nú maá nú jondē saá jā ní ncuu ní mozo nũ ndacá tiñu téhén jīn tiñu nēhén, suni súcuan cuāha nú maá nú mitan jā coo nú mozo nũ tiñu ndāā, tácuā coo ndoo coo ñ nũ nũ Yāa Dios.

²⁰ Chĩ jondē tá ní ncuu nú mozo nũ cuāchi, de nduú ní ncuu nú mozo nũ tiñu ndāā.

²¹ ¿De nā cuá cúu jā ní nihĩn ndá nú sīquĩ ndá cuāchi ñúcuan jā cúcano ō nũ mitan sáhā? Nduú cuitĩ, chĩ maá-nĩ jā tãnú tãhvĩ nũ ní cání sáhā.

²² Sochi mitan de ja ní nduu libre ndá nú jāá nduú cā cúu nú mozo nũ cuāchi, de cúu nú mozo nũ Yāa Dios. De suu sáhā jā

quéndōo vāha ndá nú, chi íyó ndoo íyó īī nū nūū yā, de jondē jā sándihí de cutecū nū ní cání.

²³ Chi yāhvi jā nīhīn nchivī sīquī cuāchi cúu jā tánū tāhvi jī. Sochi tāhvi jā jēhe Yāā Dios cúu jā cutecū ō ní cání andivī, sīquī jā ní nduu inuū inī ō jīn Jētohō ō Cristo Jesús.

7

Tūhun ñasīhī jīn yīī jā stēhēn nāsa quéndōo nchivī cándjā

¹ Hermano, ja jīnī ndá nú nāsa cáhān ley yā, chi jīnī nū jā yīhī nchivī chījin ley maā-ni jā tēcū jī ñayīvī yáhā.

² De yáhā cúu tá cúu iin ñahan jā ní nquetáhān jīn iin tēe, chi cáhān ley jā yīhī ña ndahā yīī ña juni tēcū dē. Sochi tú ja ní jīhī yīī ña, de ja ní nqee ña chījin ley jā ní nquetáhān ña jīn dē.

³ Túsaa de tú quetáhān ña jīn incā tēe juni tēcū cā yīī ña, de cásiquī ndēē ña dē. Sochi tú ja ní jīhī yīī ña, de ja ní nqee ña chījin ley ñúcuán. De cuu quetáhān ña jīn incā tēe, de nsúú jā cásiquī ndēē ña túsaa.

⁴ De saā-ni ndá ndóhō, ñanī mánī, chi inuū íyó nū jīn Cristo. Chi modo jā ní jīhī ndá nū jīn Cristo, de ní nqee ndá nū chījin ley janahán. De mitan chi modo jā ní nquetáhān nū jīn incā, cúu jā ní nquívī nū ndahā Cristo, Yāā jā ní natecū mähñū ndiyi, tácuu cuu sáhā nū tiñu váha jā cúni Yāā Dios.

⁵ Chi tá ní jica ndacá ó jīn modo maá ó jondē saā, de ley ñúcuán ní nsáhā jā ní ndiyo inī ō ndacá jā nēhén jā cúni yiqui cúñu ó jā sáhā ó. De suu ní nsáhā jā tánū tāhvi ō nícu.

⁶ De mitan de ja ní nqee ó chījin ley janahán, chi modo ja ní jīhī ō jā má nīhīn cā poder sīquī ō. De súcuán de íyó libre ō jā sáhā ó tiñu jā cúni Yāā Dios. De jīca ó jīn modo jēē jā cúni maá Espiritu Santo, chi nduú cā yīhī ó chījin ley jā ní ntee Moisés janahán.

Sīquī cuāchi jā ñúhún inī áno ō

⁷ ¿Nāsa cáhān ō túsaa? ¿A ley ndíso cuāchi? Nduú cuitī jā súcuán. Sochi tú jāá nduú ley yā, de má cúni cuitī ní jā íyó cuāchi ní. Chi má cúni ní jā cuāchi cúu tú ndiyo inī ní ndatíñú táhān ní de tú nduú ní ncáhān ley jā má ndiyo inī ō.

⁸ De súcuán ní nīhīn cuāchi modo jā cucuu jīn ní. Chi sīquī jā ndácu ley tiñu jā má sáhā ó cuāchi, de ní nquijéhé jā ndiyo inī ní sáhā ní ndacá jā nēhén. De tú jāá nduú ley, de suni nduú ná tūhun stívī ó sīquī ley nícu.

⁹ Chi ní íyo tiempo jā ní ntecū ní tá ncáhā ca jícūhun inī ní jā cáhān ley. De tá ní nquijéhé jícūhun inī ní tiñu jā ndácu ley, de ní jícūhun inī ní jā íyó cuāchi ní, de ní nduu ní modo ndiyi.

¹⁰ Chi ní jīnī ní jā ley jā sáhā jā cutecū áno ní nícu, de nduú chi sa ní nsáhā jā tánū tāhvi ní nícu.

¹¹ Chi jīn jā ndácu ley tiñu, de ní nīhīn cuāchi modo jā cucuu jīn ní, de ní stáhvi nduhū. Chi jīn jā ndácu ley tiñu, de cuāchi ní nsáhā jā ní nguenda tūhun jā tánū tāhvi ní.

¹² Túsaa de íyó ndāā maá ley, de ndacá tiñu jā ndácu chi íyó ndoo íyó ndāā váha.

¹³ Túsaa de ley ñúcuán jā íyó váha, ¿á suu sáhā jā tánū tāhvi ní, á naá cúu? Nduú cuitī. Chi sa maá cuāchi cúu jā sáhā jā tánū tāhvi ní, de súcuán stúu cuāchi nāsa íyó maá. Chi jīn tiñu váha jā ndácu ley de ní natūu tiñu nēhén jā cúu cuāchi.

¹⁴ Chi jīnī ō jā nūū maá Espiritu vāji ley. De nduhū chi sa névāha ní iin modo nēhén maá ní jā ní squívī nduhū jā sátíñú cāhā ní nūū cuāchi.

¹⁵ Chi ndacá cuāchi jā sáhā ní, chi nduú jícūhun inī ní nājehē cúu jā sáhā ní. Chi tiñu váha jā cúni ní sáhā ní, nduú nīhīn ní fuerza jā sáhā ní, chi sa tiñu nēhén jāá nduú jétahān inī ní, sa ñúcuán sáhā ní.

¹⁶ De tá sáhā ní tiñu nēhén jāá nduú cúni ní sáhā ní, de ñúcuán de nácunī ní jā íyó ndāā ley.

¹⁷ Túsaa de nsúú maá ní cúu jā sáhā tiñu nēhén ñúcuán, chi modo nēhén jā ñúhún inī áno ní cúu jā sáhā cuāchi.

¹⁸ Chi jīnī ní jā modo maá ní jā ñúhún inī áno ní, nduú cuitī ná jā váha íyó. Chi cúni ní sáhā ní tiñu váha, sochi nduú nīhīn ní fuerza jā sáhā ní.

¹⁹ Chi tiñu váha jā cúni ní sáhā ní, de nduú sáhā ní. Sochi tiñu nēhén jāá nduú cúni ní, sa ñúcuán sáhā ní.

²⁰ De tá sáhā ní tiñu jāá nduú cúni ní sáhā ní, de nsúú maá ní cúu jā sáhā, chi modo nēhén jā ñúhún inī áno ní cúu jā sáhā.

²¹ Túsaa de ní jīnī ní jā suha cúu jīn ní: Vísó cúni ní sáhā ní tiñu váha, sochi maā-ni modo nēhén cúu jā ñúhún inī áno ní.

²² Chi cúsi inī ní jīn ley Yāā Dios jondē jīn inī jīn áno ní.

²³ Sochi ní nacunī ní jā íyó incā modo nēhén maá ní jā jásī jā cúni ní sáhā ní jā váha. De súcuán cúu ní modo preso nūū cuāchi jā íyó jīn ní.

²⁴ Nacā ndáhvi cā ní túsaa. ¿Ní iin scácu nduhū nūū modo nēhén maá ní jā sáhā jā tánū tāhvi ní?

²⁵ Ná cútahvi ndasí ní nūū Yāā Dios, chi maá yā cúu jā scácu nduhū nūū modo nēhén ní sīquī jā ní jīhī Jētohō ní Jesucristo jēhē ní. Túsaa de vísó cúni ō jā squíncuu ó ley Yāā Dios, de jā jīn fuerza maá ó chí má cúu, chi modo nēhén maá ó sáhā jā sátíñú cāhā ó nūū cuāchi.

8

Sīquī jā jīca ó jīn modo jā cúni Espiritu Yāā Dios

¹ Túsaa de mā nēndá Yāā Dios cuāchi sīquī nchivī jā yīhī ndahā Cristo. Chi nduú cā jīca

ndá ji jín modo nēhén maá ji, chí sa jíca ji jín modo já cúní maá Espíritu Santo.

² Chi modo já sáhá Espíritu cúu já tēcū ó síquī já yíhí ó ndahá Cristo Jesús. De ñúcuán ní nsáhá já ní nduu libre ndácá ó nūū tūhun já ní nchíhí ó chíjin cuāchi já tǎnū táhvi ó nícu.

³ Chi ní nsáhá Yāa Dios já quéndōo vāha nchiví jáá nduú ní ncúu quendōo vāha jín ley Moisés, síquī jáá nduú nā fuerza ji jín modo maá ji já squíncuu ji ley yā. Chi ní ntají yā Sēhe yā ní nquiji, de ní nduu yā modo nchiví íyó cuāchi, tácuā sōcō yā maá yā síquī cuāchi, vísó nduú nā cuāchi maá yā. De súcuan ní nenda Yāa Dios síquī cuāchi, chí ní nacuiso maá Jesús cuāchi já ní nsáhá nchiví jín modo nēhén maá ji.

⁴ Súcuan ní ncuu tácuā cuu squíncuu ó ndácá tiñu ndáa já ndácu ley, chí nduú cá jíca ó jín modo nēhén maá ó, chí jíca ó tá cúu nūū cúní maá Espíritu Santo.

⁵ Chi nchiví já jíca jín modo nēhén maá, chí maá-ni síquī já cúní maá ji ndíhvi iní ji. Sochi nchiví já jíca tá cúu nūū cúní Espíritu, chí maá-ni síquī tiñu já cúní Espíritu ndíhvi iní ji.

⁶ De já ndíhvi iní ó síquī já cúní maá ó chí sáhá já tǎnū táhvi ó. Sochi já ndíhvi iní ó síquī tiñu já cúní maá Espíritu, sa sáhá já cutecū ó ní cání de coo ndéé coo sí iní ó.

⁷ Chi nchiví já ndíhvi iní síquī modo nēhén já cúní maá ji, jíní ūhvi ji Yāa Dios, chí nduú cúní ji cuetáhvi ji ley Yāa Dios, de ní mā cúu squíncuu ji.

⁸ Já ñúcuán, nchiví já jíca jín modo já cúní maá, nduú cúu sáhá ji já cusí iní Yāa Dios jín ji.

⁹ Sochi ndá ndóhó, chí nduú cá jíca nū jín modo já cúní maá nū, chí jíca nū tá cúu nūū cúní Espíritu, chí ndéé Espíritu Yāa Dios iní áno nū. De nchiví jáá nduú ndéé Espíritu Cristo iní ji, chí nduú yíhí ji ndahá yā.

¹⁰ De tú ndéé Cristo iní nū, de vísó iin quívi de cuū yiqui cúñu nū já síquī cuāchi, sochi cutecū áno nū síquī já ní sndáhvā Yāa Dios cuāchi nū.

¹¹ De tú iní ndá nū ndéé Espíritu maá Yāa já ní nastécū Cristo Jesús mǎhñū ndíyi, ñúcuán de suni sáhá maá yā já natecū yiqui cúñu nū já cuū. De sáhá yā súcuan já jín maá Espíritu yā já ndéé iní nū.

¹² Túsaá hermano, ndéé tiñū ó já caca ndáa ó, de nsúú já sáhá ó modo nēhén já cúní maá ó.

¹³ Chi tú caca nū jín modo nēhén maá nū, de tǎnū táhvi nū. Sochi tú jín fuerza maá Espíritu snáa nū ndácá tiñu já sáhá nū jín modo nēhén maá nū, de cutecū nū ní cání.

¹⁴ Chi ndácá nchiví já níquín ji modo já stéhén Espíritu Yāa Dios, maá ji cúu sēhe Yāa Dios.

¹⁵ Chi Espíritu já ní nīhín ndá nū, nduú ní nsáhá yā ndóhó já cuu nū modo mozo nūū

yā já yūhú tucu nū nūū yā, chí sa ní nsáhá yā yóhó já cúu ó sēhe yā. De já suu cúu já cáhán jee ó: Tatá maá sá.

¹⁶ De maá Espíritu stéhén yā iní áno ó já cúu ndíja ó sēhe Yāa Dios.

¹⁷ De tú sēhe yā cúu ó, de suni nīhín ó maá táhvi já ní nquee yuhú yā, de iin cáhñú-ni coo táhvi ó jín Cristo. Chi tú ndoho ó jín yā mitan, de suni cuǎhñú ó jín yā andiví.

¹⁸ Túsaá de sáhá ní cuenta já ndácá tǔndóhó já ndóhó ó mitan, luli ndasí cúu nūū tūhun já víi cuǎhñú ó jín yā ichi nūū cá.

¹⁹ Chi ndíhi já ní jécōo, ndétu ndasí já ná sáhá Yāa Dios já nduvāha, quívi já tūu nījín já cuǎhñú ndá sēhe Yāa Dios.

²⁰ Chi ndácá já ní jécōo, ní nquívi chíjin tūhun jáá nduú quéndōo vāha. De nsúú maá ní stíví maá, chí sa nchiví ní nsáhá cuāchi, de já suu cúu já ní squéndōo Yāa Dios súcuan. De maá-ni já ndétu já nduvāha.

²¹ Chi iin quívi de ndácá já ní jécōo, chí quee chíjin tūhun já tíví jín já téhyū. De nduu víi ndasí tá cúu nūū coo ndácá sēhe Yāa Dios, chí cácu nūū tūhun jáá nduú quéndōo vāha.

²² Chi jíní ó já ndácá já ní jécōo, chí jondé mitan de inuú-ni ndóhó de modo já tǎna iní já ná ndúvāha ndíhi.

²³ De nsúú maá-ni ndácá já ní jécōo cúu já ndóhó, chí suni jondé maá ó ndóhó, vísó ja névāha ó Espíritu Santo já cúu seña já iin quívi de nīhín ó ndíhi táhvi ó. Chi ndóhó ndasí ó tǔndóhó, de ndétu ó quívi já naquehen yā yóhó já cúu ó sēhe yā, de scácu yā yiqui cúñu ó tácuā nduú cá ndoho ó jín.

²⁴ Chi ní scácu yā yóhó síquī já súcuan ñúhún iní ó. Sochi tú ja ní nsáhá yā maá já ñúhún iní ó, ñúcuán de nduú cá ñúhún iní ó já sáhá yā. Chi nduú cá ndétu ó de tú ja ní ncuu súcuan.

²⁵ Sochi tú ncháha ca cuní ó já sáhá yā já ñúhún iní ó, túsaá de jín paciencia ndétu ó já sáhá yā.

²⁶ De saá-ni maá Espíritu Santo, suni chíndeé chítuu yā yóhó jáá nduú nā fuerza iní ó. Chi nduú jíní ó cácǎn táhvi ó tá cúu nūū cánuú. Sochi maá Espíritu cáhán ndáhvi yā jín Yāa Dios jēhē ó síquī ndácá já jéca ndasí iní ó de nduú nīhín ó tūhun nāsa cácǎn táhvi ó.

²⁷ De maá Yāa Dios já jító túní áno ó, chí jíní yā ndácá já cúní maá Espíritu já cáhán yā jēhē ó. Chi ndá nchiví já yíhí ndahá Yāa Dios, cáhán ndáhvi Espíritu jēhē ji tá cúu nūū cúní Yāa Dios.

Vāha-ni cúndeé ó síquī ndíhi jānēhén

²⁸ De jíní ó já ndácá-ni já quíji nūū nchiví já mǎn jín Yāa Dios, já vāha á já ūhvi, chí quéndōo vāha cá ji nūū yā, sáhá yā jín ndácá ñúcuán. Chi cúu ndá ji nchiví já ní ncana yā ji ní nquívi ji ndahá yā síquī já súcuan ní ncundaá iní yā jondé janahán.

²⁹ Chi jondē ncháha ca coo ji de ja jíní yá ji, de ja ní jani yá ji já nduu ndoo nduu ndaa ji já ndacu ji maá Sēhe yā, tácu cuu Sēhe yā ñanī ñáhnú nūu cuāhā nchiví já cúu ndá ji ñanī cándíja.

³⁰ De já ní jani yá ji, de suni ní ncana yá ji. De já ní ncana yá ji, de suni ní sndáhvā yá cuāchi ji. De já ní sndáhvā yá cuāchi ji, de suni ní nsáhā yá já cúñáhnú ji.

³¹ ¿De nása cá cāhān ō sīquí tūhun ñáhnú yáhá túsaá? Chi tú íyó Yāa Dios jíin ó, ¿de ní iin cá cuu cundeé sīquí ō? Nduú ní iin.

³² Chi maá yá nduú ní scácu yá Sēhe yā, chi sa ní jēhe yá Sēhe yá ní jīhí yá já jēhē ndihí ó. De tú súcuan ní jēhe yá Sēhe yā, de ná onca cúu já má cuáha yá ndácá cá já jíní ñūhún ó túsaá.

³³ ¿De ní iin cuu cāhān cuāchi sīquí nchiví já ní nacāji Yāa Dios? Nduú ní iin. Chi maá yá ní sndáhvā yá cuāchi ji.

³⁴ ¿De ní iin cuu nenda cuāchi sīquí ō túsaá? Nduú ní iin. Chi maá Cristo cúu Yāa já ní jīhí jēhē ō, de suni ní natecū yā. De mitan de ndéé yá lado cuáhá Yāa Dios nūu cúñáhnú yá, de cāhān ndáhvī yá jēhē ō jíin Yāa Dios.

³⁵ ¿De ní iin cuu tavā yóhó nūu tūhun já cúndáhvī iní Cristo yóhó? ¿A tūndóhó, á ndácá já sáhá víjín, á já jíní ūhvī nchiví yóhó, á támā, á já cúmani sahma ó, á tūhun yúhú, á já cahní ji yóhó, á naá cúu? Ni iin ndácá já yáhá.

³⁶ Chi súcuan yósó nūu tutū īi já cāhān nchiví cándíja jíin Yāa Dios:

Já sīquí maá ní de ndácá-ni hora cúni ndá ji cahní ji ndá saán.

De sáhá ji jíin sá tá cúu nūu sáhá ji tīcāchí, quiti já cuū.

Cáchí tutū.

³⁷ De nduú chi vísó ndóhó ó ndácá yáhá, de vāha-ni cūndeé ó sīquí ndihí-ni, sáhá maá Yāa já ní ncundáhvī iní yóhó.

³⁸ Já ñúcuan ní ncucáhnú iní ní jáá nduú ní iin cuu tavā yóhó nūu tūhun cúndáhvī iní Yāa Dios yóhó. Ni tú cuū ō á cutecū ō, ní ndácá ángel andiví, ní ndácá já nehén já cúñáhnú já íyó poder, ní já íyó mitan, ní já coo,

³⁹ Ní já íyó nūu súcūn, ní já íyó nūu cūnū, ní ndácá cá já ní jēcōo, mā cúu cuití tavā yóhó nūu Yāa Dios já jíin Jētoho ō Cristo Jesús ní ncundáhvī iní yá yóhó.

9

Sīquí nása ní nacāji yá tatá Israel

¹ De cāhān ndāa ní chí cúu ní tēe cándíja Cristo, de nduú stáhvī ní, de níjin cúu iní áno ní já cāhān ndāa ní sáhá Espíritu Santo.

² Cúcuécá ndasí iní ní, de níni táhúhvī iní áno ní

³ já sīquí ndácá táhán ní nchiví nación hebreo, chí iin-ni tatá ndá ní. Chí já sīquí maá ji de jondé cúu iní ní já tú ná cúu de

cuijiyo ní nūu Cristo já tǎnū táhvī ní, tácu súcuan de cuu cācu áno maá ji nícu.

⁴ Chí cúu ndá ji tatá nchiví Israel, de jondé janahán ní nsáhá Yāa Dios já cúu ji sēhe yā, de máhñū vīcō já jéndūtē ní ndeē yá jíin ji saá. De jíin maá ji yá nsáhā yá ndácá contrato, de ní jēhe yá ley yá nūu Moisés já cuu maá ji, de ní stēhēn yá nása chíñúhún ji yá iní templo, de nūu maá ji ní nquee yuhú yá cuāhā tūhun.

⁵ De ndá máa ji cúu tatá ndácá tatá ndá sá já ní ncuñáhnú, de suni chíjin tatá maá ji ní ncacu Cristo já ní nduu yá tēe. De maá yá cúu Yāa Dios já tīn ndihí-ni, de níí cáni ná cāhān nchiví já cúñáhnú yá. Amén.

⁶ De nsūú jáá nduú ní nquee ndāa ndácá tūhun já ní nquee yuhú Yāa Dios nūu nchiví Israel. Chí ní nquee ndāa nūu vísó sava ji-ni, chí nsūú ndihí tatá Israel cúu já cándíja.

⁷ Chí nsūú ndihí tatá Abraham cúu ndíja sēhe dē. Chí ní ncāhān Yāa Dios jíin dē: Nūu maá-ni sēhe nūu Isaac cúu já coo tatá nū tá cúu nūu ní nquee yuhú ní já cuāha ní nūu nū.

⁸ De tūhun yáhá cāhān já ní iin nchiví nduú cúu ji sēhe Yāa Dios sīquí já ní ncacu ji chíjin iin tatá já jani iní ji já váha cá cúu. Chí sa maá-ni tatá já ní nquee yuhú yá cúu ndíja tatá já chíhi yá cuenta.

⁹ Chí yáhá cúu tūhun já ní nquee yuhú yá nūu Abraham: Maá tiempo já ní jani ní de quíji ní, de cacu iin sēhe yíí ñasíhí nú Sara, ncachí yá.

¹⁰ De nsūú yáhá-ni, chí saá-ni Rebeca ní ncacu úu sēhe yíí ña, de iin-ni tatá ndúu ji, já ní ncuu tatá ndá sá Isaac.

¹¹⁻¹³ De jondé ncháha ca cacu ndúu ji, de ncháha ca sáhá ji já váha á já ūhvī, de ja ní ncāhān yá jíin Rebeca: Sūchí já cacu já xíhna ñūhún satúñū ji nūu sūchí úu, ncachí yá. Chí suni súcuan cāhān tutū īi: Ní iyo māni ní jíin Jacob, de Esaú chí nduú, ncachí Yāa Dios. De súcuan jíin ō já maá Yāa Dios cuu nacāji yá nchiví tú nása ní ncundāa iní maá yá, de nsūú sīquí tīñu já sáhá ji, chí sa sīquí nása cúni maá yá nacāji yá ji.

¹⁴ ¿Nása cāhān ō túsaá? ¿A jáá nduú íyó ndāa Yāa Dios já sáhá yá súcuan? Nduú cuití.

¹⁵ Chí jondé janahán ní ncāhān yá jíin Moisés: Ní-ni cúu já cúni ní cundáhvī iní ní, de cundáhvī iní ní ji. De ní-ni cúu já cúni ní sáhá ní já váha, de sáhá ní, ncachí yá.

¹⁶ Túsaá de nsūú sīquí já cúni maá nchiví, ní nsūú já ndúcú ndéé maá ji cúu, chí sīquí nása cúni maá yá cundáhvī iní yá ji.

¹⁷ Chí suni súcuan yósó nūu tutū īi já ní ncāhān yá jíin rey nación Egipto: Ní jani ní ndóhó já cúu nú rey, tácu jíin ndóhó de stēhēn ní poder ní, de tácu cūte nuu síví ní níí ñayíví, ncachí yá.

¹⁸ Túsaá de tú ní iin cúni yá cundáhvī iní yá, de cundáhvī iní yá. De tú ní iin cúni yá já cuníhin iní, de sáhá yá já cuníhin iní.

¹⁹ De sanaã de cāhān iin nú jín nī: Tú súcuán cúu ¿de nūcu cāhān yā cuāchi sīquī ō? Chi mā cúu casī ō nāsa cúnī maá yā sáhā yā. Cachī nū.

²⁰ De sa cāhān ni jín nū: Ndóhó, ¿ní iin cúu ní já jání inī nū já nascócóo nū nūū Yāa Dios? ¿A cuu cāhān quīsi ñuhun jín tēe já ní nsáhā: ¿Nūcu ní nsáhā nū nduhū súcuán? cachī.

²¹ Chi tēe já sáhā quīsi, cuu sáhā dē nāsa cúnī maá dē, chi iin-ni ñuhun cuu sáhā dē iin quīsi fino de incā quīsi corriente.

²² ¿De á nduú jétáhvī nū já suni súcuán sáhā Yāa Dios jín nchivī? Chi cúnī yā stéhēn yā nāsa sáhā yā juicio sīquī nchivī tácuā cúnī ji poder yā. De visó súcuán de ní Iyo paciencia yā jáa nduú ní nēnda ñamā yā sīquī nchivī já tñū táhvī.

²³ De suni cúnī yā stéhēn yā nāsa viī ndasi cūñáhnū yā sīquī tiñū sáhā yā jín yóhó nchivī já cundáhvī inī yā. Chi jondē janahán ja ní nsáhā túha yā yóhó já viī cūñáhnū ó jín yā.

²⁴ Chi ní ncana yā yóhó já candíja ó, de sava ó cúu nchivī hebreo de sava ó cúu nchivī ndá cá nación.

²⁵ Chi suni suha ní ncāhān yā nūū tutū Oseas:

Nchivī jáa nduú ní ncúu nchivī maá ní, mitan de cāhān ni já cúu ji nchivī maá ní.

De nchivī jáa nduú ní Iyo mānī ní jín, mitan de cāhān ni já cúu ji nchivī já mānī ní jín.

²⁶ De maá lugar nūū ní ncāhān ni jáa nsūū nchivī ní cúu ji,

suu ñúcuán cāhān nchivī já cúu ji sēhe Yāa Dios, Yāa tēcū ní cánī.

Ncachī yā.

²⁷ Sochi Isaías chi suha ní ncāhān dē tūhun nchivī Israel: Visó ní ncāyā ndá tatā Israel tá cúu ñútin mar, sochi jacū ji-ni scācu yā.

²⁸ Chi Jētoho ō Yāa Dios, ñamā sínu yā tiñū já sáhā ndāa yā sīquī cuāchi nchivī ñayivī. Cáchi tutū.

²⁹ Chi cúu tá cúu já ní ncāhān tucu Isaías: Maá Yāa já cúu Jētoho nūū ndācā ángel andiví, tú nduú ní scācu yā jacū tatā ō nícu,

de ja cúu ó tá cúu nchivī ñuū Sodoma jín ñuū Gomorra, já ní naā ndihi.

Cáchi tutū.

Jāa nduú jétáhvī nchivī hebreo tūhun já scācu yā ji

³⁰ ¿Nāsa cāhān ō túsaa? Suu já nchivī ndá cá nación, visó nduú ní ndúcú ji quendōo ndāa ji nūū Yāa Dios, de ní sndáhvā yā cuāchi ji. Chi sīquī já ní ncandíja ji já ní jīhi Cristo jēhē ji cúu já ní sndáhvā yā cuāchi ji.

³¹ De sa nchivī Israel, visó ndúcú ndá ji já quendōo ndāa ji nūū Yāa Dios já sáhā ley yā, sochi nduú cundēe ji quendōo ndāa ji.

³² ¿De nājēhē? Sīquī jáa nduú ndúcú ji já sndáhvā yā cuāchi ji já candíja ji já ní jīhi Cristo jēhē ji, chi sa jání inī ndá ji já squíncuu ji maá ley de quendōo ndāa ji. De já stivī ji súcuán cúu tá cúu já ndícó cáva ji sīquī maá yūū já scáchihi jēhē, de suu cúu Cristo.

³³ Chi súcuán cāhān nūū tutū īi:

Jondē ñuū ní Sión cani ní maá Yāa já cúu modo yūū já scáchihi ji jēhē ji.

De cúu yā tá cúu toto já ndícó cáva ji sáhā.

Sochi nchivī já cándíja Yāa ñúcuán, chi squíncuu yā já ñúhún inī ji.

Ncachī Yāa Dios.

10

¹ Hermano, cúu ndasi inī ní de jícān táhvī ní nūū Yāa Dios jēhē nchivī nación ní Israel, já ná scācu yā ndá ji.

² Chi cāhān ni já vāha sáhā ndá ji chi ndíhvī inī ji chíñúhún ji Yāa Dios. De visó súcuán de chíñúhún cāhā ndá ji.

³ Chi nduú jícūhun inī ji nāsa sndáhvā Yāa Dios cuāchi ji, de ndúcú ji quendōo ndāa ji maá-ni já squíncuu ji ley. De nduú jétáhvī ji maá modo já sndáhvā Yāa Dios cuāchi ji.

⁴ Chi sīquī já ní nsáhā Cristo de cuu quee nchivī chíjin ley Moisés. De sndáhvā Yāa Dios cuāchi ndācā nchivī já cándíja já sáhā Cristo jēhē ji.

⁵ Chi súcuán ní ntee Moisés tūhun nchivī já ndúcú quendōo ndāa jín ley: Tú iin nchivī cuu squíncuu ji ndācā tiñū ndácu ley, de cutecū ji nícu, cáchi.

⁶ Sochi tūhun já sndáhvā Yāa Dios cuāchi nchivī sīquī já cándíja ji já sáhā yā jēhē ji, chi sa cāhān: Mā cánī inī nū já jínī ñúhún caa nú andivī já quísnūu nú Cristo já sndáhvā yā cuāchi nū.

⁷ De ní mā cánī inī nū já jínī ñúhún cuun nú jondē nūū cūnū já quísndāa nú Cristo mähñú ndiyi, modo jáa nduú ní nátecū yā.

⁸ ¿De nāsa cāhān tūhun ñúcuán túsaa? Iyó ñatin tūhun yā jín nū, chí ñúhún inī yuhú nú jín inī áno nū, cáchi tutū. De suu cúu tūhun já ná cándíja ó já scācu yā yóhó. De tūhun yáhá cúu já nācani ndá ní.

⁹ Chi tú cāhān nū já Jētoho nū cúu Jesús, de tú candíja nú jondē jín inī jín áno nū já ní nátecū yā mähñú ndiyi ní nsáhā Yāa Dios, ñúcuán de scācu yā ndóhó.

¹⁰ Chi jín inī jín áno ō cándíja ó já ní jīhi yā jēhē ō, de súcuán de sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó. De já cāhān ō já Jētoho ō cúu Jesucristo, de súcuán de scācu yā yóhó.

¹¹ Chi cāhān tutū īi: Ndācā nchivī já cándíja ji yā, chí squíncuu yā já ñúhún inī ji, cáchi.

¹² Chi inuú-ni cúu nchivī hebreo jín ndá cá nchivī. Chi maá yā cúu Jētoho nūū ndihi ó, de cuāhā já vāha sáhā yā jín nchivī já cāhān ndáhvī jín yā.

¹³ Chi súcuan cáhān tūhun yā: Ndihi nchivi jā cáhān ndāhvī jín maá Jētohō ō, chi scácu yā jī, cáchī.

¹⁴ ¿De nāsa cáhān ndāhvī jī jín yā de tú nduú ní ncándija jī jā scácu yā jī? ¿De nāsa candija jī de tú nduú ní jini jī tūhun yā? ¿De nāsa cuni jī de tú nduú nā nchivi nacani tūhun nūū jī?

¹⁵ ¿De nāsa nacani nchivi tūhun yā de tú nduú táji yā jī quihīn jī? Chi tá cúu nūū cáhān tutū ī: Vī ndasí tiñu sáhá ndá nchivi jā jica jín tūhun ndeé tūhun sī inī jā nacani jī tūhun váha yā, cáchī.

¹⁶ Sochi nsūū ndihi jī jétáhvī tūhun jā scácu yā jī. Chi ní ncāhān Isaías jondē janahān: Tātā Yāa Dios, ¿nā nchivi ní ncandija tūhun jā nacani ndá sá vī? ncachī dē.

¹⁷ Túsaá de tú cunini nchivi de cuu candija jī. De tūhun jā cunini jī cúu tūhun Cristo.

¹⁸ Sochi jicā tūhún nī: ¿A nduú ní jini jī tūhun yā túsaá? Nduú, chi ní jini jī, chi cáhān tutū ī:

Níí ñayíví ní jini nchivi tūhun jā ní nacani ndá dē.

De jondē nūū jicā cā ndacá lado ní jínū tūhun yā.

Cáchī tutū.

¹⁹ De suni jicā tūhún nī: ¿A nduú ní jicūhun inī ndá nchivi Israel tūhun yā? Nduú chi ní jicūhun inī jī, de nduú ní jétáhvī jī. Chi xihna cā Moisés ní ncachī dē jā ní ncāhān Yāa Dios: Cucuíñū inī ndá nú sáhá nī, chi cuāha ní tūhun ní nūū incā nchivi jáa nduú cúu jī iin nación.

De quiti inī nū cunī nū jā cuāha ní tūhun ní nūū iin nación jáa nduú jicūhun inī.

²⁰ De saá-ni Isaías ní nchundee inī dē ní ncachī caji dē jā ní ncāhān Yāa Dios: Ndá nchivi jáa nduú ní nánducú nduhū, ní jini jī nduhū.

De nūū nchivi jáa nduú ní jicā tūhún, ní stéhēn ní nāsa Yāa cúu nī.

²¹ Sochi sīquī nchivi Israel sa ní ncāhān dē jā ní ncāhān yā: Ndiquívī ní ncana ní jī jā quívi jī nūū ní, de nduú ní ncúnī jī, chi nchivi níhin inī, nchivi jéhe inī cúu jī. Ncachī yā, ncachī Isaías.

11

Jā iyó jacū-ni cā nchivi Israel jā scácu yā

¹ Túsaá de jicā tūhún nī: ¿A ní sndóo Yāa Dios nchivi maá yā Israel, á naá cúu? Nduú cuiti. Chi nduhū suni tēe Israel cúu ní, de tatā Abraham cúu ní, de vāji ní chíjin tatā Benjamín.

² Nduú ní sndóo Yāa Dios nchivi maá yā, chi jā ní nacāji yā jī jondē janahān. ¿A nduú jini ndá nú nāsa cáhān tutū ī tūhun Elías, tēe ní nacani tūhun yā janahān? Chi tá jicān táhvī dē, de súcuan ní ncāhān dē sīquī nchivi Israel:

³ Tātā Yāa Dios, ní jahnī ndá jī ndacá tēe nacani tūhun ní, de ní janī jī ndá altar ní. De mátúhún-ni cā saán ní nguendōo, de mitan suni cunī jī cahnī jī saán, ncachī dē.

⁴ De Yāa Dios ní scócoo yā: Iyó ūjā mil nchivi jā candija nduhū jáa nduú ní jécuiñi jiti jī nūū ídolo jā nánī Baal, ncachī yā.

⁵ De saá-ni mitan, chi iyó jacū-ni cā nchivi jā ní nacāji yā sīquī jā váha inī yā jín jī.

⁶ De tú ní ncāji yā jī sīquī jā váha inī yā, de nsūū sīquī jā ní nsáhá jī tiñu váha cúu. Chi tú sīquī jā ní nsáhá jī tiñu váha cúu, ñúcuán de nsūū sīquī jā váha inī yā.

⁷ ¿De nāsa cúu túsaá? Cúu jā nchivi Israel nduú ní ncúndee jī jā ní nducú jī quendōo ndāa jī. Sochi sava jī jā ní nacāji yā, chi maá jī ní sndāhvā yā cuāchi jī. De sava cā jī chi ní ndunihin inī jī,

⁸ tá cúu nūū cáhān tutū ī: Ní nsáhá Yāa Dios jáa nduú jicūhun cuiti inī jī sīquī yā, de ní nduú jini jī jín tinūū jī, de ní nduú nini jī tūhun yā, de súcuan cúu jondē mitan. Cáchī tutū.

⁹ De suni ní ncāhān David:

Vico jā sáhá ndá jī, ná cóo tá cúu iin trampa á iin xéyí,

tácua níhin jī castigo xēēn sīquī jā stívī ndá jī jā sáhá jī cuāchi.

¹⁰ De ánō jī ná ndúnee, modo jā má cúu cā cunī jī,

de ná cósdihí tündóhó sīquī jī níí cání.

Cáchī tutū.

Sīquī jā scácu yā nchivi ndá cā nación

¹¹ Túsaá de jicā tūhún nī: ¿A má cúu cuiti cā ndivi nchivi Israel nūū Yāa Dios jā súcuan ní stívī ndá jī? Nduú chi cuu. Chi jā ní ncunihin inī ndá jī, de sa nchivi ndá cā nación ní níhin táhvī jī tūhun jā scácu yā jī. De ñúcuán sáhá tucu jā nchivi Israel cundihvi inī jī jā suni candija maá jī.

¹² Chi jā ní stívī ndá jī, de sa nchivi níí cahnū ñayíví ní níhin maá jī tūhun yā. De jā ní jica yátá ndá jī, suu ní nsáhá jā ní níhin nchivi ndá cā nación tūhun yā. Túsaá de tá ndivi tucu ndihi nchivi Israel ndahá yā, de nchivi ñayíví víhí cā quendōo ndetū jī sáhá ñúcuán.

¹³ De mitan de cáhān ní jín ndá ndóhó nchivi ndacá nación jáa nduú ní jini tūhun yā. Chi ní ntají Yāa Dios nduhū jā scáca ní tūhun nūū ndá ndóhó nchivi ndacá nación. De ndúcú ní jā ná cuétúhún ndá nú tiñu jā sáhá ní jā nacani ní tūhun yā.

¹⁴ Chi cunī ní jā jín ñúcuán de nacani inī sava táhān ní nchivi Israel jā suni candija maá jī, de scácu yā jī.

¹⁵ Chi jā ní sndóo yā nchivi Israel, jā ñúcuán cúu jā sa nchivi ñayíví ní nsáhá yā jā ndivi jī nūū tūhun mānī yā jín jī. Túsaá de quívi jā naquehen tucu yā nchivi Israel, quívi ñúcuán suni váha ndasí sáhá yā jín

nchiví nín cáhnú ñayívi. Chi cuu modo já natecú ji já cúu ji tá cúu ndiyi.

¹⁶ De nchiví Israel sócō ndá ji nū Yāa Dios pan já quée xihna cá nū ñujan, de súcuan stéhēn ji já ndihi ñujan cúu cuenta yā. De saá-ni iin ñutun, tú yíhi já cuenta yā cúu, de suu cúu jondē yoho jín jondē ndihi ndahá. De suni súcuan nchiví Israel, yíhi cuenta ji nū yā, síquí já ndá tatá xihna ñúhún ji, nī nquíví ji ndahá yā.

¹⁷ Chi nchiví Israel cúu ji tá cúu ndá ñutun olivo vāha, de sava ndahá ñutun ñúcuán nī ncandē. De ndá ndóhō nchiví ndá cá nación jáa nduú jíní tūhun yā, cúu ndá nū tá cúu ndahá ñutun olivo yucú, de nī nachuhun yā ndá nū nū nī ncandē nchiví já cúu ndahá ñutun olivo vāha. De modo já inuú-ni stáá ndá nū cōhyo jín cajin já vāji jondē yoho ñutun olivo vāha.

¹⁸ Túsaá de mā sáhá téyí ndá nū maá nū nū nchiví Israel já cúu ji tá cúu ndahá ñutun já nī ncandē. Mā cútéyí nū, chi nūcūhun inī nū jáa nsū yoho cúu já stáá cajin nū maá nū, chi sa maá nū stáá cajin já vāji jondē yoho.

¹⁹ De sanaá de cāhān nū: Nduú chi sava ndahá nī ncandē tácu nachuhun yā nduhú nū nī ncandē, cachí nū.

²⁰ Ndāa, sochi nī ncandē ji síquí jáa nduú nī ncándija ji Cristo. De ndá ndóhō chi maá-ni síquí já cándija nū, já suu cúu já nī nquíví nū lugar ji. De mā sáhá vīxī nū maá nū túsaá, chí sa cuyūhú nū já coto candē maá nū.

²¹ Chi nduú nī née cáhnú inī yā nū maá ndahá já xitíñu, de saá-ni ndá ndóhō mā cúne cáhnú inī yā nū nū de tú stíví nū.

²² Túsaá de sáhá vāha ndá nū cuenta nāsa vāha inī Yāa Dios jín nāsa xēen inī yā. Chi nī nduxeen inī yā jín nchiví hebreo já nī stíví ñúcuán, de sa ndá ndóhō cundáhví inī yā. De cánuú já cuiñi ñihin nū jín tūhun já vāha inī yā jín nū. Chi tú nduú, de suni candē yā ndá nū.

²³ De maá nchiví hebreo tú candija tucu ji, de nūcūhun tucu ji, chi cuu nachuhun tucu Yāa Dios ji.

²⁴ Túsaá de ndá ndóhō nchiví ndācá nación jáa nduú nī jíní tūhun yā, nī ncandē nū xīnī ñutun olivo yucú, de nī nachuhun yā ndóhō xīnī ñutun olivo vāha, visó nsū ndahá maá ñutun ñúcuán cúu ndá nū. De nā oncā nchiví hebreo já má náchuhun yā ji nū nī ncandē ji, chí cúu ji maá ndahá ñutun vāha ñúcuán.

Iin quívi de scácu yā ndihi nchiví nación Israel

²⁵ Hermano, cúní nī já ná jícūhun inī ndá nū nāsa iyó tūhun yáhá já nī nchiyuhú, tácu mā cútéyí nū caní inī nū já ndíchí maá nū: Chi sava nchiví Israel nī ndunihin inī ji, de súcuan coo jondē quívi já jīnu candija nchiví

ndá cá nación jáa nduú jíní tūhun yā, de sa de nduú cá.

²⁶ Ñúcuán de scácu yā ndihi nchiví nación Israel, chí suha cáhān tutú ī: Ichi ñuú nī Sión quíji Yāa já scácu nchiví, de sáhá yā já má cóo cá cuāchi nū ndācá tatá Jacob.

²⁷ De yáhá cúu contrato já sáhá ndāa nī jín ji,

quívi já candē ni cuāchi ndá ji, cáchi Yāa Dios.

Cáchí tutú.

²⁸ Chi nchiví hebreo nī nduú ji modo enemigo Yāa Dios síquí jáa nduú nī ncándija ji tūhun já scácu yā ji. De já ñúcuán de cuu cūte nuu tūhun yā nū ndācá nū. De visó súcuan de síquí já nī nacāji yā ndá tatá ji janahán, de cundáhví cá inī yā ji já má sndóo yā ji nī cání.

²⁹ Chi nduú nácani yátá inī yā já cána yā nchiví jín já jéhe yā táhví ji.

³⁰ De ndá ndóhō, suni nī iyo ñihin inī nū nū Yāa Dios jondē saá. De mitan já nī ncunihin inī maá nchiví hebreo, de cundáhví inī yā ndá ndóhō.

³¹ De saá-ni maá ji, chí visó cúnihin inī ji mitan, de cundáhví tucu inī yā ji, tá cúu nū cundáhví inī yā ndá maá nū.

³² Chi Yāa Dios nī nsáhá yā já nī nguendōo ndiví nchiví chíjin tūhun já cúnihin inī ji, tácu suni cuu cundáhví inī yā ndiví ji.

³³ Túsaá de sáhvi inī ō já cuāhā ndasí tūhun ndíchí iyó jín Yāa Dios, de ndihi cuiti jín yā. De juni mā cúu cuiti cachí tūhun ó nāsa sándāa inī yā sáhá yā ndācá-ni, de mā quendá cuiti ō jícūhun inī ō nāsa cúu ndācá já sáhá maá yā.

³⁴ Chi cáhān tutú ī: ¿Ní iin jícūhun inī nāsa jáni inī maá Jētohō ō? ¿A nī iin nī stéhēn nū yā?

³⁵ ¿Ní iin nī jéhe xihna cá nū maá yā, tácu nachunáa yā nū ji?

³⁶ Chi jondē nū maá yā vāji ndācá já iyó, de maá yā nī nsáhá ndihi, de já cuu maá yā cúu. De ná cáhān ō já vī ndasí cúñáhnú Yāa Dios nī cání. Amén.

12

Jā ná cóo ndoo áno ō já cuetíñú Yāa Dios yóhō

¹ Túsaá de cáhān ndáhví nī jín ndá nū, hermano, já síquí já cundáhví inī Yāa Dios yóhō. Sōcō ndá nū maá nū nū yā, coo ndoo coo ī nū já cuetíñú yā ndóhō, tá cúu nū cúsí inī yā. Chi suu cúu já chíñúhún nū yā jondē jín inī jín áno nū.

² De mā cáca ndá nū jín ndācá modo já sáhá nchiví ñayívi yáhá, chí sa sāmá nū modo já jáni inī nū, de ndujé já ntúní nū. De súcuan de cuu nacāji nū nī-ni cúu já vāha já jétahān inī Yāa Dios, já cúsí inī yā, jín já jíja inī nū jín tūhun yā.

³ De siquí já váha iní yá de ní jéhe yá tiñu já nácani ní tühun yá, de já ñúcuán cáhān ní jín ndihi nú já má cānī iní nū já váha cā nchiví cúu nū nsúú cā tá íyó nū. Chi tá iin tá iin nū caní ndaá iní nū siquí maá nū, de mā scáa cā nū caní iní nū já váha cā nchiví cúu nū nsúú cā tá medida já ní jéhe Yāa Dios fuerza iní nū já candija nū.

⁴ Chi cúu ndá nū tá cúu iin yiqui cúñu já íyó cuāhā parte, de tá iin iin chí sún sún jétíñú.

⁵ Chi visó íyó cuāhā ō, de modo iin-ni yiqui cúñu cúu ō já yíhí ō ndahá Cristo, chí iin-ni ní nduu ndacá ō.

⁶ De sún sún táhvi ní jéhe Yāa Dios nū ō já sáhá ō tiñu cūnī yá, tú nása ní jétahān iní yá ní jéhe yá nū iin iin ō. Túsaá de ná sáhá váha ō jín ndá táhvi já ní jéhe yá. Tú ní nīhīn ō táhvi já nácani ō tühun yá, de cánuú sáhá ō jondé maá medida já ní jéhe yá já cándija ō.

⁷ De tú ní nīhīn ō táhvi já chindeé ō táhān ō, de ná sáhá ñuncúún ō. De tú ní nīhīn ō táhvi já stéhēn ō, de ná cūndihvi iní ō stéhēn ō.

⁸ De nchiví já sndihvi iní incā nchiví, suni ná sáhá ñuncúún ji. De nchiví já jéhe nū táhān, ná cuāha ji sūcuán-ni. De nchiví já ndiso tiñú, ná ndacu váha ji tiñu. De nchiví já jito ndáhvi nchiví ndáhvi, ná cúsi iní ji sáhá ji.

Nāsa cánuú squincuu nchiví cándija

⁹ De cundáhvi ndija iní ndá nū táhān nū, de nsúú maá-ni já cáhān nū-ni. De cūnī ūhvi nū tiñu néhén, de cuniquín nū tiñu váha.

¹⁰ De cánuú coo maní nū jín ndá táhān nū tá cúu nū mānī nū jín ñanī nū. De nducú ndá nū nása quendōo yíñuhún cā táhān nū nsúú cā maá nū.

¹¹ De mā cúcúxí nū jín ndá tiñu já sáhá nū. Chi jín iní jín áno nū cundihvi iní nū já sáhá nū tiñu cūnī maá Jétohó ō.

¹² De cusí iní nū já ñuhún iní nū ndacá já váha já coo. De cuandé iní nū de tú ndóho nū tündohó. De níni cācān táhvi nū.

¹³ De coto ndáhvi nū nchiví cándija de tú cúmanī nū ji. De cuāha nū nū vehe nū nchiví jicā.

¹⁴ De cācān táhvi nū jēhē nchiví já jínī ūhvi ndóhó. Mā cáhān nāvāha nū siquí ji, chí sa cācān táhvi nū jēhē ji.

¹⁵ De tú cúsi iní nchiví, de suni cusí iní nū jín ji. De tú cúcuécā iní nchiví, de suni cucuécā iní nū jín ji.

¹⁶ De coo inuú iní ndá nū jín táhān nū. De mā sáhá víxí nū maá nū, chí sa quetáhān nū jín nchiví ndáhvi. Mā cānī iní nū já ndíchí nū.

¹⁷ De mā násáhā nāvāha nū ní iin nchiví de tú ní nsáhā nāvāha ji ndóhó. Cundihvi iní ndá nū sáhá nū tiñu váha já cūnī jínú ndacá nchiví.

¹⁸ De cundihvi iní ndá nū cundeé mānī nū jín ndacá nchiví, visó nása-ni íyó maá ji.

¹⁹ Ñanī maní, mā nācuāha ndá nū já ndu-tahvi nchiví já sáhá nāvāha ndóhó, chí sa cuāha nū tühun já maá Yāa Dios cuāha yá castigo ji. Chi sūcuán cáhān tutū ii: Maá ní cuāha castigo ji, de maá ní nacuāha yāhvi ji, cáchi Jétohó ō.

²⁰ De suni cáhān tutū: Tēe já jínī ūhvi ndóhó, tú jínī dē sóco, de cuāha nū já cají dē. De tú yíhí dē, de cuāha nū já coho dē. Chi tú sáhá nū sūcuán, de cucanoó dē de nacani uhvi iní dē já ní jínī ūhvi dē ndóhó, cáchi.

²¹ Mā cuāha nū tühun já cundeé tiñu néhén jín nū, chí sa tiñu váha sáhá nū tácuā ndāhvā tiñu néhén.

13

¹ Ndacá nchiví ná cuetáhvi ji nū ndá tēe já ndiso tiñu ñuú. Chi mā coó tēe ndiso tiñú de tú nduú ní nsáhā Yāa Dios. De ndá tēe já ndiso tiñú, chí Yāa Dios ní ntee tiñu siquí dē.

² De nchiví jáa nduú jétáhvi nū ndá tēe ndiso tiñú, túsaá de cūnīhīn iní ji nū ndá já ní jani Yāa Dios. De nchiví já cūnīhīn iní, chí cuāchi sáhá ji, de nīhīn ji castigo.

³ Chi ndacá tēe já ndiso tiñú, nsúú já ndiso tiñú dē já cuyühú nchiví sáhá tiñu váha, chí sa já cuyühú nchiví sáhá tiñu néhén. De tú cūnī nū já má cúxeēn ndá tēe ndiso tiñú nū, de sáhá nū tiñu váha túsaá. Ñúcuán de cuetuhún ndá dē ndóhó.

⁴ Chi jétíñú Yāa Dios ndá dē, tácuā cundeé váha ndá nū. Sochi tú sáhá nū tiñu néhén, de sa cuyühú nū, chí nsúú já ndiso cáhá ndá dē tiñu já sndóho dē nchiví. Chi jétíñú Yāa Dios dē, tácuā cuāha dē castigo nchiví sáhá tiñu néhén.

⁵ Já ñúcuán cánuú já cuetáhvi ndá nū nū tēe ndiso tiñú, de nsúú maá-ni já má nīhīn nū castigo, chí suni jáa nduú ná cuāchi coo áno nū.

⁶ De já ñúcuán cúu já suni jéhe ndá nū xuhún nū ndá tēe ndiso tiñú, cuu tiñu ñuú. Chi jétíñú Yāa Dios dē, de maá-ni tiñu ñúcuán sáhá ndá dē.

⁷ De chunáá ndá nū ndihi já ndita nū nū ndacá nchiví. Cuāha nū xuhún ñuú nū tēe já quēhen xuhún ñuú. De cuāha nū xuhún cuota nū tēe quēhen cuota. De coo respeto nū nū nchiví já cánuú coo respeto nū. De coo yíñuhún nū nū nchiví já cánuú coo yíñuhún nū.

⁸ Mā cūndita nū nū ní iin. De íyó iin já ndita nū já má téhndē cuiti, suu já ní ncāhān Yāa Dios já cundáhvi iní nū táhān nū. Chi nchiví já cundáhvi iní táhān, ja ní squincuu ji ndihi já ndacu ley yá.

⁹ Chi sūcuán ndacu ley tiñu: Mā cásiquí ndéé nū táhān nū, mā cáhni nū ndiyi, mā sácuihá nū, mā sátuhún nū, mā ndiyo iní nū já névāha táhān nū. De ndacá tühun yáhá jín ndá cā tiñu já ndacu ley, ndihi-ni yíhí chíjin

tühun yáhá: Cundáhví iní nū táhán nú, tá cúu nū cundáhví iní nū maá nú, cáchí tutú.

¹⁰ Chi tú cundáhví iní ō táhán ó, de mā sáhá ó ni iin jāá nduú vāha nūū jī. Túsaa de jā cundáhví iní ō táhán ó, űncuán cúu jā squíncuu ó ní ley yā.

¹¹ Súcuán sáhá ndá nú, chí sáhá nú cuenta jā cuácuñatin quívi jā nenda yā. De mā cóo cá nū tá cúu nchiví quíxin, jā cuhuun iní nū. Chí mitan jā ní ncuñatin cá quívi jā scácu yā yóhó nsúú cá quívi jā ní ncandija ó tühun yā.

¹² Chí modo jā jā ñatin yāha jacuáā, de cuācunijin quívi scácu yā yóhó. Túsaa de ná sndóo ó tiñu jā ní nsáhá ó nūū nee, de ná cucutú ó jín ndacá tiñu ndāā jā caca ó jín luz yā.

¹³ Ná cáca yíñúhún ó tá cúu nūū cánuú caca ó jín luz yā. Mā jíní ndá nú, mā sáhá nú ndacá vico nehén, mā cáca ndíi nū, mā sáhá nú tiñu nehén, mā cánāá nú, mā cúcuásún iní nū.

¹⁴ Chí sa cuiñi cutú nú jín fuerza maá Jētohō ō Jesucristo, jā mā cuáha cá nū tühun sáhá nú tiñu jā cúní modo nehén maá nú.

14

Mā cāhān nehén ó cunī ō táhán ó

¹ Cuetáhví nū nchiví jāá ncháha ca cuja jín tühun yā, de mā tétáhán nū jín jī siquí ndacá tühun jā sún jāni iní jī jín maá nú.

² Chí iyó nchiví jā jāni iní jī jā cuu cají jī ndinuū-ni. De iyó nchiví jāá ncháha ca cuja jín tühun yā, de jāni iní jī jāá nduú vāha jā cají jī cūñu, chí jā ní nsócō nchiví nūū ídolo cúu.

³ De ndóhó tēe jā yáji ndinuū-ni, mā cāhān nū cunī nū tēe jāá nduú yáji ndinuū. De ndóhó tēe jāá nduú yáji ndinuū, mā cāhān nū cunī nū tēe jā yáji ndinuū. Chí Yāā Dios nī jetáhví yā tēe űncuán.

⁴ De ndóhó, ¿ní iin cúu nú jā cāhān nehén nū jíní nū mozo Yāā Dios? Chí tú vāha sáhá dē á nehén sáhá dē, de maá yā cúu jā sáhá ndāā siquí dē, nsúú maá nú. De nduú chí cuiñi vāha dē, chí mozo maá Jētohō ō cúu dē, de cuu sáhá yā jā má stíví dē.

⁵ De suni iyó nchiví jā jāni iní jā ī cá iin quívi nsúú cá incá quívi. De incá nchiví chí jāni iní jī jā inuū-ni cúu ndacá quívi. De ndacá jī ná cūndaā vāha iní maá jī siquí nāsa jāni iní jī.

⁶ Chí tēe jā nēe ī iin quívi, chíñúhún dē Jētohō ō jā sáhá dē súcuán. De tēe jāá nduú nēe ī iin quívi, suni chíñúhún dē Jētohō ō jā sáhá dē súcuán. De tēe jā yáji ndinuū-ni, chíñúhún dē maá Jētohō ō jā sáhá dē súcuán, chí nácuetahví dē nūū Yāā Dios. De tēe jāá nduú yáji ndinuū, suni chíñúhún dē Jētohō ō jā sáhá dē súcuán, de suni nácuetahví dē nūū yā.

⁷ Chí ní iin ó nduú tēcū ō jā coo vāha maá ó-ni, de ní iin ó nduú jīhī ō jā cúní maá ō.

⁸ Chí tú tēcū ō de tēcū ō jā sáhá ó tiñu cúní maá Jētohō ō. De tú cuū ō, de suni cuū ō siquí jā cúní maá Jētohō ō. Túsaa de á jā cutecū ō á jā cuū ō, de yihí ó ndahá maá Jētohō ō.

⁹ Chí ní jīhī Cristo de ní natecū yā, tácuu cuu yā Jētohō nūū nchiví jā ní jīhī jín nūū nchiví tēcū.

¹⁰ De ndóhó, ¿nājēhē cúu jā jāni nehén iní nū jíní nū táhán nū túsaa? ¿De nūcu cújēhe iní nū jíní nū dē? Chí ndacá ó cuiñi ó yuhú mesa Cristo jā sáhá ndāā yā tiñu ō.

¹¹ Chí suha yósō nūū tutú īi:

Jāndāā ndija chí nūū maá ní cuiñi jítí ndacá nchiví,

de ndihí jī cāhān jā maá ní cúu Yāā Dios, cáchí maá Jētohō ō.

¹² Túsaa de tá iin tá iin ó nacuāha ó cuenta nūū Yāā Dios nāsa tiñu ní nsáhá ō.

Mā sáhá ó jā quívi táhán ó cuāchi

¹³ De jā űncuán de mā cāhān nehén cá ō cunī ō táhán ó. Chí sa chuhun iní ndá nú jā má sáhá nú ní iin tiñu jā sáhá jā stíví táhán nú de quívi jī cuāchi.

¹⁴ De jíní ní jā ní iin jā ní nsáhá Yāā Dios, nduú stíví áno ō. Chí súcuán ní ncucáhnú vāha iní ní siquí jā cándija ní Jētohō ō Jesús. Sochí tú iin nchiví jāni iní jī jā iyó jā stíví áno jī, túsaa de súcuán sáhá ndija jín maá jī.

¹⁵ De tú táhán nū nduú cuvāha iní dē jā yáji nū cūñu jā ní nsócō nchiví nūū ídolo, chí jāni iní dē jā stíví űncuán áno nū, túsaa de nduú cundáhví iní nū dē jā yáji nū. Coto má snāā nū áno táhán nū siquí jā yáji nū iin jā jāni iní dē jā cuāchi cúu. Chí suni jēhē maá dē ní jīhī Cristo.

¹⁶ Mā sáhá nú tiñu jā cāhān jī siquí, vísō jíní maá nú jā iyó vāha.

¹⁷ Chí jā ndacu Yāā Dios tiñu nūū ō, nsúú siquí nāsa cají ó coho ó cúu, chí sa siquí jā ná sáhá ó tiñu ndāā, de cundeē māni ō jín táhán ó, de cusíi iní ō sáhá Espiritu Santo.

¹⁸ De nchiví jā súcuán sáhá tiñu jā cúní Cristo, chí cusíi iní Yāā Dios jín jī, de suni jétúhún ndá nchiví jī.

¹⁹ Túsaa de ná cundihiví iní ō cundeē māni ō, tácuu jín űncuán de chindeē táhán ó jín táhán ó jā cuja ó jín tühun yā.

²⁰ De mā cuáha nú tühun jā jín ndeyu yáji nū de snāā nū tiñu jā ní nsáhá Yāā Dios jín táhán nú. Chí ndāā chí iyó ndoo ndihí jā yáji ō, de vísō súcuán de nduú vāha jā yáji nū ndeyu tú sáhá jín táhán nú jā suni cají maá dē vísō jāni iní dē jā cuāchi cúu.

²¹ Vāha cá mā cají nú cūñu, ní mā cóhó nú vino, de ní iin mā sáhá nú jā stíví áno táhán nú, de quívi dē cuāchi, de caca yátá dē nūū tühun cándija dē.

²² De tú cándija nú jāá nduú nā cuá sáhá jā yáji nū, de súcuán cándija maá nú-ní nūū

Yāa Dios. De nācā ndetū tēe jāā nduú sáhá jín ánō dē jā cuāchi cúu tú caji dē coho dē.

²³ De tēe jā yáji iin jā jání inī dē sanaā de stívī ánō dē, túsaa de sáhá dē cuāchi, chi nduú cándija dē jā íyó vāha jā yáji dē. Chi ndacá jā sáhá ó, de tú nduú cándija ó jā íyó vāha, de cuāchi cúu.

15

Jā ná sáhá ó jā cusī inī táhán ó

¹ De yóhó jā ní jija jín tūhun yā, cánuú jā coto ó nchivī jāā ncháha ca cuja jín tūhun yā, tácuca cándija vāha ji. De mā sáhá ó jā cusī inī maá ó-ni.

² Chi tá iin iin ó ná sáhá ó jā cusī inī táhán ó, tácuca quendōo vāha ji de cuja ji jín tūhun cándija ji.

³ Chi juni Cristo nduú ní nsáhá yā jā cusī inī maá yā, chi sa jā cusī inī Tatá yā. Chi súcuan cáhān tutū ī: Ndacá tūhun nāvāha jā ní ncāhān ndá nchivī sīquī ní, ní ndivī sīquī maá sá, ncachī Cristo jín Tatá yā.

⁴ Chi ndacá tūhun jā ní jēcōsō nū tutū ī jondē janahán, chi ní jēcōsō tácuca stéhēn nū ō, de nihīn ō tūhun jā sáhá jā cuandēe inī ō de ndusī inī ō. De súcuan de cuhun inī ō ndacá jā vāha jā coo.

⁵ De maá Yāa Dios jā jēhe tūhun cuandēe inī jín tūhun ndusī inī, ná sáhá yā jā coo inuú inī ndá nú, tá cúu nū cūnī Cristo Jesús.

⁶ De súcuan de iin-ni coo nú de inuú-ni cuu cáhān nū jā vāha ndasī Yāa cúu Yāa Dios, Tatá Jētohō ō Jesucristo.

Jā ní jītē nuu tūhun vāha yā nū nchivī ndá cā nación

⁷ Túsaa de cuetáhvi nú ndacá táhán nú, tá cúu nū ní jetáhvi Cristo yóhó, tácuca cuni nchivī jā vī cūáhnú Yāa Dios.

⁸ Chi cáhān ní jā ní nguīi Cristo Jesús, ní nsáhá yā ndacá tiñu jā quendōo vāha nchivī hebreo, tácuca cundaā ndacá tūhun jā ní nquee yuhú Yāa Dios nū ndacá tatá ji janahán. De súcuan ní stéhēn Cristo jā squīncuu Yāa Dios ndacá jā ní nquee yuhú yā.

⁹ De suni ní nguīi yā tácuca nchivī ndá cā nación jāā nduú jín tūhun yā, cáhān ji jā vāha ndasī inī Yāa Dios jā cundáhvī inī yā ji. Chi suha cáhān tutū ī:

Túsaa de cáhān sá jā vāha ndasī inī ní, cuni nchivī ndacá nación, de cata sá yā jā chiñhún sá ní.

¹⁰ De suha cáhān tucu tutū ī: Ndá ndóhó nchivī ndacá nación, inuú ná cúsi inī nū jín nchivī maá yā.

¹¹ De cáhān tucu: Ndá ndóhó nchivī ndacá nación, cáhān nū jā vāha ndasī inī Jētohō ō Yāa Dios.

De ndá ndóhó nchivī ndacá-ni ñuū, suni cáhān nū jā cūáhnú ndasī yā.

¹² De suni ní ntee Isaiás tūhun yáhá:

Chijin tatá Isaí quiji iin jā cuáhnú, de ndacu yā tiñu nū nchivī ndacá nación. De ndá nchivī súcuan chi cuhun inī ji ndacá jā sáhá yā.

Cáchi tutū.

¹³ De maá Yāa Dios jā sáhá jā ñuhún inī ō ndacá jā vāha jā coo, ná sáhá yā jā coo sī ndasī inī ndá nú jín jā coo ndeē inī nū sīquī jā cándija nú yā. De súcuan de cuhun téyí cā inī nū ndacá jā vāha jā coo, sáhá poder maá Espiritu Santo.

¹⁴ Nanī mánī, cúcáhnú inī ní jā vāha ndasī ndihvi inī ndá nú jín tiñu vāha, de vāha ndasī jicūhun inī nū, de cúu sndihvi táhán inī nū.

¹⁵ De ní jani inī ní jā tee ní carta yáhá jā cáhān caji ní jín ndá nú, tácuca víhī cā cuhun inī nū ndacá tūhun yáhá. Chi súcuan sáhá ní sīquī jā vāha inī Yāa Dios, de ní jēhe yā tiñu nū ní

¹⁶ Jā sáhá ní tiñu cūnī Jesucristo jā nácani ní tūhun nū nchivī ndacá nación jāā nduú jín tūhun yā. De nácani ní tūhun vāha Yāa Dios nū ji jā scácu yā ji. Súcuan sáhá ní tácuca nchivī ndacá nación, cuu squívi ní ji ndahá yā jā cúu ji tá cúu iin jā sócō ní nū yā jā cúsi inī yā jín. Chi ní nsáhá Espiritu Santo jā íyó ndoo íyó ī ji nū yā.

¹⁷ Túsaa de sīquī jā cándija ní Cristo Jesús, de cúsi inī ní jā vāha sáhá ní tiñu cūnī Yāa Dios.

¹⁸ Chi mā cúu cáhān ní sīquī tiñu jā sáhá sava cā tēe, chi maá-ni sīquī nása ní jetíñú Cristo nduhū jā sáhá ní jā nchivī ndacá nación jāā nduú ní jín tūhun Yāa Dios, mitan de jétáhvi ji nū yā. Chi súcuan ní ncuu jín tūhun jā ní ncāhān ní jín tiñu jā ní nsáhá ní.

¹⁹ Chi ní nsáhá ní tiñu ñáhnú jā ndiso poder jā stéhēn jā cūáhnú yā, de ní iyo poder Espiritu Santo jín ní. De súcuan ní nácani ndihvi ní tūhun nása scácu Cristo nchivī. De ní nácani ní jondē Jerusalén, jín ndihvi ndacá ñuū, jín jondē ní región Ilírico.

²⁰ Súcuan cúu jā ní ndihvi inī ní ní nácani ní tūhun jā scácu yā nchivī. De ní jēhēn ní nū nchivī jāā ncháha ca cuni tūhun Cristo, chi nduú ní ncúu inī ní nácani ní nū ndá nchivī jā ja ní jini ji tūhun ní nácani ndá cā tēe.

²¹ Chi sa ní nsáhá ní tá cúu nū cáhān tutū ī:

Ndacá nchivī jāā nduú ní nguīi tūhun yā nū ji, mitan chi cuni ji tūhun yā,

de ndacá nchivī jāā nduú ní jini cuít tūhun yā, mitan chi jicūhun inī ji.

Cáchi tutū.

Jā ñuhún inī Pablo jā quíñ dē Roma

²² De jā súcuan cúu jā cuáhā vuelta ní ncutēñú ní, de nduú ní ncúu cuēē ní nū ndá nú.

²³ De mitan chi nī ndihi tiñu nī nīí cáhnú ndá región yáhá. De ja nī ncuu cuáhā cuiyā jā cúnī nī cuēē nī nūū nū.

²⁴ Túsaa de ñúhún inī nī cuēē nī nūū ndá nú tá yāha nī quihīn nī España. De ñúhún inī nī jā tá nī ncusiī inī nī jā nī jini nī nūū ndá nú, ñúcuán de chindee ndá nú nduhū jā quihīn cā nī.

²⁵ Sochi xihna cā Jerusalén quihīn nī quisiáha nī xúhún cuu ndá hermano jā iyó ñúcuán.

²⁶ Chi nchivī Macedonia jín Acaya nī jani inī ndá jī jā caquīn jī xúhún jā quihīn nūū ndá hermano jā ndóho ndáhvī Jerusalén.

²⁷ Chi súcuan nī ncusiī inī ndá jī nī nsáhā jī. De iyó váha jā súcuan, chi ndá máá jī jā cúu jī nchivī ndá cā nación, ndíta jī jā sáhā váha jī nchivī hebreo ñúcuán. Chi nchivī hebreo nī nsáhā jā nī nguenda tūhun Yāa Dios nūū jī jā quéndōo váha ánō jī sáhā. Jā ñúcuán cánuu jā chindee jī nchivī hebreo jā cándija jín ndatíñú ñayivī yáhá.

²⁸ Túsaa de tá nī nsinu nī tiñu yáhá jā quisiáha nī xúhún yáhá nūū jī, ñúcuán de cuēē nī nūū ndá nú jā yāha nī quihīn nī España.

²⁹ De jini váha nī jā quivī cuēē nī nūū nū, de váha ndasí quendōo nú jā nacani cā nī tūhun váha Cristo nūū nū.

³⁰ Hermano, cáhān ndáhvī nī jín ndá nú jā chindee chituu nú nduhū cácān táhvī nū jehē nī nūū Yāa Dios siquī tiñu jā ndúcú ndeē nī. Súcuan sáhā ndá nú siquī jā cándija ó Jētoho ó Jesucristo, jín siquī jā cundáhvī inī ó táhān ó sáhā maá Espíritu Santo.

³¹ De cácān táhvī nū jā ná cácu nī nūū ndá tēe región Judea jāá nduú cándija, jín jā ná cusiī inī ndá hermano Jerusalén jā quisiáha nī xúhún yáhá cuu jī.

³² De súcuan de tú cúnī Yāa Dios de cuēē nī nūū ndá nú, de cusiī inī ó, de nanihīn inī nī jā coo nī jín ndá nú.

³³ De maá Yāa Dios jā jēhe tūhun ndeē tūhun sī inī, ná cóo yā jín ndá nú. Amén.

16

Jā cáhān Pablo jā sáhā ndeē inī jī

¹ De mitan de cáhān nī jín ndá nú jā chindee nū hermana Febe, chi cúu ña ñahan jā sátiñú siquī tūhun yā nūū nchivī cándija ñuū Cencrea.

² De cuetáhvī ndá nú ña tá cúu nūū cúnī maá Jētoho ó, chi súcuan cánuu sáhā ndá hermano cándija. De chindee nú ña nā-ni cuá cúu jā jini ñúhún ña, chi súcuan nī nchindee maá ña cuáhā nchivī, de saá-ni jondē nduhū.

³ Cáhān ndá nú jín Priscila jín Aquila jā sáhā ndeē inī nduú dē, cáchī nī, chi chindee táhān dē jín nī siquī tiñu Cristo Jesús.

⁴ Chi tá nī Iyo tündóhó jā cuū nī nícu, de nī nchundee inī nduú dē nī nducú dē modo

scácu dē nduhū, visó suni cuū maá dē nícu. De nácuetáhvī nī nūū nduú dē, de nsuú vāchi nduhū-ni, chi saá-ni ndacá grupo nchivī jā cándija ndacá nación.

⁵ De suni cáhān ndá nú jín ndá nchivī cándija jā ndútutú vehe dē, jā sáhā ndeē inī jī, cáchī nī. De cáhān nū jā sáhā ndeē inī Epeneto, tēe jā mānī nī jín. Chi región Acaya de maá dē cúu jā ní ncandija xihna cā nūū Cristo.

⁶ Suni cáhān ndá nú jā sáhā ndeē inī María, ñahan jā ní nsatíñú ndasí mähñú ndá nú siquī tūhun yā.

⁷ De cáhān nū jā sáhā ndeē inī Andrónico jín Junias, nduú tēe jā cúu táhān ñuū nī jā ní nchihī nī jín dē vecāa. De ndá apóstol chi jétúhún dē nduú tēe jínā, de xihna cā dē nī ncandija Cristo nsuú cā maá nī.

⁸ Cáhān ndá nú jā sáhā ndeē inī Amplias, tēe jā mānī nī jín, chi cándija dē Jētoho ó.

⁹ De cáhān nū jā sáhā ndeē inī Urbano, tēe jā chindee táhān jín ó siquī tiñu Cristo Jesús, de saá-ni Estaquis, tēe jā mānī nī jín.

¹⁰ Suni cáhān ndá nú jā sáhā ndeē inī Apeles, tēe jā ní stēhēn jā cándija nīhin dē Cristo, de suni súcuan cáhān nū jín nchivī vehe Aristóbulo.

¹¹ Cáhān ndá nú jā sáhā ndeē inī Herodión, tēe cúu táhān ñuū nī. De saá-ni nchivī vehe Narciso jā cándija maá Jētoho ó.

¹² De suni cáhān ndá nú jā sáhā ndeē inī Trifena jín Trifosa, nduú ñahan jā sátiñú siquī tūhun maá Jētoho ó. De suni sáhā ndeē inī Pérsida, hermana jā mānī ó jín, chi suni nī nsatíñú ndasí ña siquī tūhun Jētoho ó.

¹³ De cáhān nū jā sáhā ndeē inī Rufo, tēe jā jétúhún ndá nchivī jā váha cándija dē maá Jētoho ó. De suni súcuan cáhān nū jín naná dē, de maá ña suni nī jito ña nduhū modo jā naná nī cúu ña.

¹⁴ De cáhān nū jā sáhā ndeē inī Asíncrito jín Flegonte jín Hermas jín Patrobas jín Hermes jín ndá hermano jā ndeē jín dē.

¹⁵ De suni súcuan Filólogo jín Julia jín Nereo jín cuáhā dē, jín Olimpás jín ndihi hermano cándija jā ndeē jín ndá dē.

¹⁶ De tá cáhān jítáhān nú, de yíñúhún techuhú nú ndahá jī. De ndacá grupo nchivī cándija nūū Cristo, cáhān jī jā sáhā ndeē inī ndá nú.

¹⁷ De cáhān ndáhvī nī jín ndá nú, hermano, jā coto nú maá nū nūū nchivī jā cútucu inī dē ndúcú stívī táhān jín tūhun jāá nduú quetáhān jín jā ní ncutúha ndá nú. De cujiyo ndá nú nūū ndá jī.

¹⁸ Chi nchivī súcuan, nduú sáhā jī tiñu cúnī maá Jētoho ó, chi maá-ni jā ndíhvī inī jī siquī jā cajī jī. De vixi ndasí yuhú jī jín tūhun jā cáhān ndá jī, de súcuan stáhvī jī nchivī jāá nduú jini váha.

¹⁹ De ndá máá nú chi jā jini ndihi nchivī nása váha jétáhvī nú nūū yā, de jā ñúcuán

cúsī inī nī. De cúnī nī jā coo listo vāha nú sáhá nú tiñu vāha, de mā sáhá nú tiñu néhén.

²⁰ De maá Yāa Dios jā jéhe tūhun ndeé tūhun sī inī, ñamā sáhá yā jā cundeé ndá nú sīquī tāchī cúñáhnú jā cúu Satanás. De ñúhún inī nī jā Jētoho ō Jesucristo ná sáhá yā jā vāha ndá ndóhó.

²¹ Sáhá ndeé inī ndá nú, cáchī Timoteo, tēe jā chíndeé táhán jíin nī sīquī tūhun yā. De suni súcúan cáhán ndá táhán ñuū nī Lucio jíin Jasón jíin Sosípater.

²² De nduhū jā nání Tercio, jā tēe nī carta yáhá jā cáhán Pablo, suni cáhán nī jā sáhá ndeé inī ndá nú jā cándíja nú Jētoho ō.

²³ De Gayo, tēe jā ní jéhe núu vehe nūū ndeé nduhū jā cúu Pablo, cáhán dē jā sáhá ndeé inī ndá nú. De suni jéhe núu dē vehe nūū ndácá nchivī cándíja. De suni súcúan cáhán Erasto, tēe cúu tesorero ñuū yáhá, de suni súcúan cáhán hermano Cuarto.

²⁴ De ñúhún inī nī jā maá Jētoho ō Jesucristo ná sáhá yā jā vāha ndá ndóhó. Amén.

Tūhun sándíhí jā cáhán jā cúñáhnú ndasí yā

²⁵ De mitan de ná cáhán ō jā cúñáhnú ndasí Yāa Dios. Chi maá yā cuu sáhá yā jā cuiñi ñihin cá ndá nú jíin tūhun jā scácu yā ndóhó jā nácani nī, jíin tūhun Jesucristo jā stéhén nī. Chi súcúan nī stéhén Yāa Dios tūhun yuhū yā jā ní nchiyuhū níí cání jondē ncháha ca jēcōo ñayívi.

²⁶ Sochi mitan de ja nī nguenda nijín. Chi jíin tutū ī jā ní ntee ndá tēe nī nacani tūhun yā, nī jītē nuu tūhun yuhū yáhá nūū nchivī ndácá nación, tácuca cándíja jí de cuetáhvi jí. Chi Yāa Dios jā tēcū níí cání, súcúan nī ndacu yā tiñu.

²⁷ De níí cání ná cáhán ō jā cúñáhnú ndasí Yāa Dios sīquī tiñu jā ní nsáhá yā jíin Jesucristo. Chi mátúhún yā-ni íyó de ndíchí ndasí yā. Súcúan ná cóo. Amén.

CARTA XIHNA ÑUHUN JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NDA NCHIVI NUU CORINTO

¹ Maá nĩ cúu Pablo, de nĩ ncana Yāa Dios nduhū jā cúu nĩ apóstol Jesucristo. Chi sūcuán nĩ jētahān inī yā nĩ ntajī yā nduhū jā nacani nĩ tūhun yā. De ndūu nĩ jīn hermano o Sōstenes

² tēe nĩ carta yáhá cuēē nū ndá ndóhó nchivī ñuū Corinto jā cándija nú Yāa Dios. Chi cúu ndá nú nchivī maá yā, chi yīhī nú ndahá Cristo Jesús. Chi nĩ ncana Yāa Dios ndá nú jā coo ndoo coo īi nū nū yā. De nĩ ncana yā ndá nú jondē jīn ndá cā nchivī jā nácunehen jī maá Jētohō o Jesucristo, ní-ni cúu nū yō ndá jī. Chi Jētohō ndācā ó jīn ndá jī cúu yā.

³ De ñuhūn inī nĩ jā Tatá ó Yāa Dios jīn Jētohō o Jesucristo ná sáhá cā yā jā váha ndá nú, de sáhá yā jā coo ndeē coo sīi inī nū.

Cristo cúu jā sáhá ndācā jā váha yóhó

⁴ De nīnī nácuetáhvī nĩ nū Yāa Dios jā síquī ndá nú, chi jā jīn Cristo Jesús nĩ nsáhá yā jā váha ndá nú.

⁵ Chi yīhī nú ndahá Cristo, de jā ñūcuán nĩ nsáhá Yāa Dios jā iyó cuicā ndá nú jīn ndācā tūhun yā, chi jícūhun váha inī nū, de cúu nācani nū.

⁶ Chi sūcuán cúu jā íñī nīhin ndá nú jīn tūhun Cristo jā ní nacani ndá nĩ nū nū.

⁷ De sūcuán de nduú cúmanī nĩ iin táhvī jā jēhe yā jā cuu áno ndá nú juni ndétu nú quivī jā nenda nījīn Jētohō o Jesucristo.

⁸ De maá yā chi sáhá yā jā cuivī nīhin ndá nú jondē jīnu quivī, tácuu mā cōo cuāchi síquī nū quivī jā nenda Jētohō o Jesucristo.

⁹ Chi squíncuu Yāa Dios ndācā jā ní nquee yuhú yā, de nĩ ncana yā ndá nú tácuu cunī táhān nú jīn Sēhe yā, Yāa cúu Jētohō o Jesucristo.

Sīquī jā má cōo sīn inī jī jīn táhān jī

¹⁰ Hermano, jondē jīn sívī Jētohō o Jesucristo cáhān ndāhvī nĩ jīn ndá nú jā inuú-ni natúhūn ndá nú jīn táhān nū, de mā cōo sīn inī nū, chi sa váha inuú coo inī ndá nú jīn ndācā jā jāni inī nū.

¹¹ Sūcuán cáhān nĩ, ñanī mánī, chi nĩ ncachī tūhun ndá nchivī vehe Cloé nū nĩ jā tétáhān ndá nú.

¹² Chi tá iin iin nú sīn sīn cáhān nū: Nduhū chi jīn Pablo íñī nĩ, cáhān sava nū. De sava cā nū: Nduhū chi jīn Apolos. Nduhū chi jīn Pedro. Nduhū chi jīn Cristo. Cáhān ndá nú.

¹³ De jā cáhān ndá nú sūcuán, ¿de á jāni inī nū jā sīn sīn Cristo cúu jā nācani ndá nĩ

tūhun? ¿De á nduhū jā cúu Pablo nĩ jīhī yīcā cruz jā jēhē ndá nú? ¿De á jīn sívī nduhū nĩ jenduté ndá nú?

¹⁴ Nduú cuitī. De cútahvī nĩ nū Yāa Dios jāá nduú cuāhā ndá nú ní scuénduté nĩ, chi vāchi Crispo jīn Gayo-nĩ,

¹⁵ tácuu mā cáhān nĩ iin nú jā jīn sívī nĩ nĩ jenduté nū.

¹⁶ De cáta nūcūhun inī nĩ jā suni nĩ scuénduté nĩ Estéfanas jīn nchivī vehe dē. De sanaa de sūcuán-ni cúu nchivī jā ní scuénduté nĩ, jāni inī nĩ.

¹⁷ Chi nduú ní ntētīñū Cristo nduhū jā scuénduté nĩ, chi sa jā nacani nĩ tūhun jā scācu yā nchivī. De nduú ní ndúcu ní jā stēhēn nĩ nū nū iin modo ndíchī jā má jícūhun inī nū, chi tú sūcuán de mā cúu jícūhun váha inī nū tūhun jā ní jīhī Cristo yīcā cruz nīcu.

Jīn Cristo nĩ stēhēn Yāa Dios poder yā jīn tūhun ndíchī yā

¹⁸ De tūhun jā ní jīhī yā yīcā cruz jā scācu yā nchivī, chi tūhun naā cuitī cúu nū ndá nchivī jā cuāhān nū tānū táhvī. Sochi ndá máá ó jā cuāhān o nū cācu ó, chi jīnī o jā tūhun Yāa Dios jā ndiso poder cúu.

¹⁹ Chi sūcuán yósō nū tutū īi jā ní ncāhān Yāa Dios:

Ná snáa nĩ tūhun ndíchī jā cáhān nchivī ndíchī cuenta ñayivī yáhá,

de mā cuetáhvī nĩ tūhun cáhān ndá nchivī jā jāni inī jā jīnī váha.

Ncachī yā.

²⁰ ¿Túsaa de ní cuetīñū ndá tēe ndíchī cuenta ñayivī yáhá, jīn ndá tēe stēhēn tutū, jīn ndá tēe jā nānducū váha síquī ndá jā stēhēn nchivī ñayivī? Chi ndācā tūhun ndíchī cuenta ñayivī yáhá, nĩ ncāhān Yāa Dios jā tūhun naā cuitī cúu.

²¹ Chi ndíchī ndasí sáhá Yāa Dios. Chi ndá tūhun ndíchī jā jīnī nchivī ñayivī, nĩ ncachī yā jāá nduú jētīñū jā cunī jī nāsa Yāa cúu yā. Ñūcuán de nĩ jētahān inī yā jā jīn tūhun yā jā nacani ndá nĩ de scācu yā nchivī cándija, vísō jāni inī nchivī ñayivī jā tūhun naā cuitī cúu.

²² Chi nchivī hebreo, maá-ni jā cúnī jī jā sáhá Yāa Dios cuāhā tīñū náhnū jā stēhēn poder yā. De nchivī griego chi maá-ni síquī tūhun ndíchī cúu jā ndíhvī inī jī.

²³ Sochi ndá máá nĩ chi sa nacani nĩ tūhun jā ní jīhī Cristo yīcā cruz jā scācu yā nchivī. De tūhun yáhá sáhá jā cūyichī inī nchivī hebreo, de nchivī ndá cā nación chi jāni inī jī jā tūhun naā cuitī cúu.

²⁴ Sochi ndá nchivī jā ní ncana yā jā ní nguivī ndahá yā, vísō nchivī hebreo á nchivī griego, chi jīnī jī jā jīn Cristo nĩ stēhēn Yāa Dios poder yā jīn tūhun ndíchī yā.

²⁵ Chi tūhun Yāa Dios jā cáhān nchivī jā tūhun naā cuitī cúu, ndíchī ndasí cā nsuú cā tūhun ndíchī nchivī. De jāni inī nchivī jāá

nduú nā poder yā tá nī jīhī Jesús jā scácu yā yóhó, de nduú chí téyí ndasi cā poder yā ñúcuán nsúú cā poder nchiví.

²⁶ Hermano, ndá máá nú cúu jā ní ncana yā nī nguiví nú ndahá yā. De cundehé ndá nú jáá nduú iyó cuahā nū jā ndichí jín tūhun ñayíví, de nī nduú iyó cuahā nū jā tátúní, de nī nduú iyó cuahā nū jā cúu sehe nchiví cúñáhnú.

²⁷ Chi sa nī nacāji Yāa Dios ndacá jā cáhān nchiví ñayíví jáá nduú ndichí cuití, tácuca coo tūhun canoó nū ndacá jā ndichí. De nī nacāji yā nchiví jáá nduú téyí iní ñayíví, tácuca coo tūhun canoó nū nchiví téyí.

²⁸ De suni nī nacāji yā ndacá jáá nduú cúñáhnú iní ñayíví, jín ndacá jā sáhá jéhe iní jī nūú, jondé jín ndacá jā jáni iní jī jáá nduú tiñu, tácuca snúu yā ndacá jā cúñáhnú iní ñayíví.

²⁹ Súcuán nī nsáhá yā tácuca nī iin nchiví mā cúu sáhá téyí jī máá jī nūú yā.

³⁰ Sochi ndá máá nú chí nī nsáhá Yāa Dios jā inuú-ni cúu nú jín Cristo Jesús. Chi jondé nūú máá yā nī nīhīn ō tūhun ndichí, de nī sndáhvā yā cuachi ó, de nī nsáhá yā jā iyó ndoo iyó ī ō nūú yā, chí nī scácu yā yóhó.

³¹ Túsaá de ná cóo tá cúu nūú cáhān tutú: Tú iin nchiví cúni jī cutéyí jī, de ná cutéyí jī sīquí jā ní nsáhá máá Jētohō ō jēhé jī, cáchí.

2

Jā nácani Pablo tūhun jā ní jīhī Cristo

¹ De nduhū, hermano, tá nī jēé nī nūú ndá nú jā nacani nī tūhun ndāa Yāa Dios, de nduú nī nácani nī tūhun ndichí jā má jícūhun iní nū.

² Chi tá nī īyo nī jín nū de nduú nā incā tūhun nī ndúcú nī jā cachí tūhun nī nūú nū, chí máá-ni tūhun Jesucristo jā ní jīhī yā yīcā cruz jā scácu yā yóhó.

³ De tá nī jēé nī nūú ndá nú, chí nduú nā fuerza nī, de yúhú nī, de quísi nī.

⁴ De tá nī nacani nī tūhun nūú ndá nú, chí nsúú jín tūhun ndichí nchiví ñayíví ní scándija nī ndá nú, chí sa jín poder máá Espiritu Yāa Dios nī stēhēn nī nūú nū,

⁵ tácuca mā cuíñí nú sīquí tūhun ndichí jā cáhān nchiví, chí sa cuíñí nū sīquí poder Yāa Dios.

Jín Espiritu de stēhēn Yāa Dios nāsa Yāa cúu yā

⁶ De ndāa chí ndichí cáhān ndá nī jín ndá nchiví jā nī jija jín tūhun jā cándija jī yā. Sochi nsúú tūhun ndichí jā iyó iní ñayíví yáhá, de nī nsúú tūhun ndichí jā cáhān ndá tēe cúñáhnú ñayíví yáhá, chí ndá tēe ñúcuán chí yáha-ni jā cúñáhnú dē.

⁷ Chi tūhun jā cáhān ndá nī cúu tūhun ndichí máá Yāa Dios jā ní nchiyuhū. Chi tūhun ndichí ñúcuán jā ní īyo yuhū, chí nī jaquín Yāa Dios jondé ncháha ca jēcōo ñayíví,

tácuca cācu ó jā cutecū ō níí cání sáhá tūhun ñúcuán.

⁸ Chi nī iin tēe jā cúñáhnú iní ñayíví yáhá, nduú ní jícūhun iní dē tūhun ndichí ñúcuán. Chi tú ní jícūhun iní dē nícu, de mā cáhni cuití dē máá Jētohō ō, Yāa jā víi cúñáhnú.

⁹ Chi cúu tá cúu nūú cáhān tutú ī: Ndacá jā ní nsáhá tūha Yāa Dios jā cuu nchiví jā māñí jín yā,

nī iin ñúcuán nduú ní jíní jínúú nchiví, de nī nduú ní jíní jín sóho jī, de nī nduú ní nguíji jā súcuán cani iní jī.

Cáchí tutú.

¹⁰ Sochi ndá máá ó chí nī stēhēn Yāa Dios ndá ñúcuán nūú ō jín Espiritu Santo yā. Chi máá Espiritu jíní váha yā de stēhēn yā ndihí, chí jondé ndacá tūhun ndichí cā máá Yāa Dios.

¹¹ Chi nī iin nchiví mā cúu cuní jī nāsa jáni iní incā nchiví, chí máá jī-nī jín áñō jī cúu jā jíní. De suni súcuán nī iin nchiví nduú jíní jī nāsa jáni iní Yāa Dios, chí máá-ni Espiritu Yāa Dios cúu jā jíní.

¹² De máá ó chí nī nīhīn ō Espiritu ñúcuán jā váji nūú Yāa Dios, de nduú jáni iní ō tá jáni iní nchiví ñayíví. De jā ñúcuán cúu jā jícūhun iní ō nāsa nī nsáhá Yāa Dios jā váha yóhó sīquí jā váha iní yā.

¹³ De suu sīquí ndacá yáhá cúu jā cáhān ndá nī, de nsúú jín tūhun jā stēhēn nchiví ndichí, chí sa jín tūhun jā stēhēn máá Espiritu. Chi stēhēn ndá nī tūhun Espiritu nūú ndá nchiví jā névāha Espiritu.

¹⁴ Sochi nchiví jáá nduú névāha Espiritu Yāa Dios, nduú jétáhví jī ndá tūhun jā váji nūú Espiritu, chí jáni iní jī jā tūhun naā cuití cúu. De mā cúu jícūhun iní jī, chí nduú névāha jī máá Espiritu jā sáhá jā jícūhun iní jī.

¹⁵ De nchiví jā névāha Espiritu, chí jícūhun iní jī nāsa iyó ndihí-ni. De nchiví ñayíví mā cúu jícūhun iní jī nāsa nchiví cúu nchiví ñúcuán.

¹⁶ Chi cáhān tutú ī: ¿Ní iin cuu cuní nāsa jáni iní máá Jētohō ō? ¿De nī iin cuu stēhēn nūú yā? Ní iin mā cúu. Cáchí tutú. De visó súcuán de máá ó chí jáni iní ō tá cúu nūú jáni iní Cristo.

3

Jā chíndēé táhān ndá dē jā sáhá dē tiñu Yāa Dios

¹ De nduhū, hermano, nduú ní ncúu cáhān nī jín ndá nú tá cúu nūú cáhān nī jín nchiví jā jīca jín Espiritu. Chi sa nī ncāhān nī tá cúu nūú cáhān nī jín nchiví jā cáta jīca jín modo máá. Chi cúu ndá nú tá cúu sūchí lúli jáá ncháha ca cuja nú jín tūhun Cristo.

² Nī stēhēn nī jáá nduú víjín nūú ndá nú, chí cúu nú tá cúu sūchí lúli jā cáta jáxin cā. De nduú ní ncāhān nī jín nūú tūhun víjín jā cúu tá cúu jā cájī jā yáji nchiví jā nī jija, chí ncháha

ca quenda nú jín jondē saá. De mitan suni ncháha ca quenda nú jín.

³ Chi cáta jica cá ndá nú jín modo nēhén maá nú. Chi cúcuásún iní ndá nú, de cánáa nú, de cúsin iní nú. Túsaá de cúu ndá nú tá cúu nchiví ñayiví já jica jín modo nēhén maá.

⁴ Chi iin nú cáhān: Nduhū chi jín Pablo íni nī. De incā nū cáhān: Nduhū chi jín Apolos. De súcuán cúu já jica ndá nú jín modo nēhén maá nú.

⁵ ¿De ní iin cúu nduhū, de ní iin cúu Apolos túsaá? Vāchi mozo-ni cúu ndúu ni núu Yāa Dios, de ní jetiñú yā nduhū tácuca candíja ndá nú maá Jētohō ō. Chi tá iin iin ní nī nsáhá tiñu nāsa nī jēhe maá Jētohō ō núu nī.

⁶ Nduhū chi modo já ní jaquín ni tūhun yā iní ánō nū, de Apolos chi modo já ní nchuhun dē ndute, cúu já ní stēhēn cá dē núu ndá nú. Sochi maá Yāa Dios cúu já ní scuáhnū tūhun iní ánō nū.

⁷ Túsaá de ndúu ná cúu sáhá tēe já jáquín, de saá-ni tēe já chúhun ndute, chi sa maá Yāa Dios cúu já scuáhnū.

⁸ De tēe jáquín jín tēe chúhun ndute, iin-ni cúu dē. De ndácá dē chi cuáha yā yāhvi dē nāsa tiñu nī nsáhá iin iin dē.

⁹ Chi ndá nduhū chi cúu ní tēe chindeé táhán já sáhá nī tiñu Yāa Dios. De ndá ndóhó cúu tá cúu itū maá Yāa Dios já sátiñú yā jín. De suni tá cúu iin vehe já sáhá Yāa Dios cúu ndá nú.

¹⁰ De nduhū chi cúu ní tá cúu iin maestro albañil já ní ntavā ní cimientto vehe ñúcuán, cúu já ní scándíja nī ndá nú. De incā dē sāmā dē síquī, cúu já stēhēn cá dē núu nū. Túsaá de tá iin iin dē ná cóo cuidado dē nāsa sāmā dē síquī.

¹¹ De Jesucristo cúu cimientto vehe ñúcuán, de ní iin mā cúu tavā incā cimientto, chi maá yā cúu já ní sndáhvā cuāchi ō.

¹² De ndácá nchiví cándíja, chi sáhá ji vehe síquī cimientto ñúcuán, de á jín ndatíñú váha tá cúu oro á plata á yūu luu, á jín já ñamā naá, tá cúu ñutun á itē á ndáyóho.

¹³ De natūu tiñu já ní nsáhá iin iin ji, tú nāsa nī ndihvi iní ji síquī maá yā. Chi maá quívi juicio já sáhá ndāa yā tiñu nchiví, suu quívi ñúcuán natūu cáji tiñu ji. Chi jín ñuhūn quíji quívi ñúcuán, de modo tá sáhá ñuhūn já tēñuhūn ndácá já cúu cáyū, suni súcuán coto túni yā tiñu iin iin ji.

¹⁴ De tú ndúu ní ncáyū tiñu já ní nsáhá ji síquī cimientto, de nhín ji táhvi ji.

¹⁵ Sochi tú ndúu ní ndihvi iní ji jín tiñu yā, de mā nhín ji táhvi ji, chi modo já cáyū tiñu ji. Sochi maá ji chi cácu ánō ji, visó modo ja ñatin cáyū ji núu yáñuhūn.

¹⁶ ¿A ndúu jín ndá nú já cúu nú tá cúu templo Yāa Dios, chi ndéé Espíritu Yāa Dios iní ánō nū?

¹⁷ De tú iin nchiví stívi ji templo Yāa Dios, de stánū táhvi yā nchiví ñúcuán. Chi ndoo ndasí íyó templo yā, de suu cúu ndá máa nú.

¹⁸ Ní iin nú mā stáhvi nú maá nú jín já jani iní nū. Tú iin nchiví jani iní ji já ndíchí ji jín ndá tūhun ñayiví yáhá, de váha cá ná siáa ji, tácuca coo ndíchí ndíja ji jín tūhun maá yā.

¹⁹ Chi tūhun ndíchí já íyó iní ñayiví yáhá, tūhun naá cuiti cúu núu Yāa Dios. Chi cáhān núu tutū ñi: Nchiví ndíchí cuenta ñayiví chi nátiin yā ji síquī ndácá tūhun ndíchí ji já jasi ji núu tūhun yā, cáchi.

²⁰ De cáhān tucu tutū: Maá Jētohō ō jín yā ndácá já jani iní nchiví ndíchí, chi maá-ni já jani cáhá iní ji, cáchi.

²¹ Túsaá de ní iin nú mā cutéyíi nú já síquī ní iin tēe ndíchí. Chi cuenta ndá máa nú cúu ndihni.

²² Cúu Pablo, cúu Apolos, cúu Pedro já stēhēn ndá dē núu nū. Cúu ndihni já íyó iní ñayiví, já íyó mitan jín já coo. De visó tú cutecú nú á cuú nū, de ndihni-ni cúu cuenta ndá nú.

²³ De ndá máa nú cúu cuenta Cristo, de Cristo cúu cuenta Yāa Dios.

4

Jā sátiñú ndá apóstol síquī tūhun yā

¹ Túsaá de cani iní ndá nú já mozo-ni cúu ndá ní núu Cristo, já ní ntetiñú yā nduhū já stēhēn ní tūhun Yāa Dios já ní nchiyuhū jondē janahán.

² De ndāa chi tēe já sátiñú síquī ñúcuán, íyó responsable tá iin iin dē já squincuu váha dē.

³ De nduhū chi ndúu sáhá nī cuenta tú nánducú ndá nú síquī ní nāsa sáhá nī, á tú nánducú nchiví já cúñáhnū iní ñayiví. De juni maá ní chi ndúu nánducú ní síquī maá nī.

⁴ Chi visó jín ní jín ánō ní jáa ndúu ná cuāchi ní, sochi nsúu ñúcuán cúu já quéndōo ndāa ní, chi maá Jētohō ō cúu já jito túni nduhū.

⁵ Túsaá de mā nánducú ndá nú síquī tiñu táhán nú, chi tá quenda maá quívi sá de cuní nū. Chi jondē tá ndíji maá Jētohō ō, de nastūu niñ yā ndácá tiñu já ylyuhū núu nee, de stēhēn niñ yā ndácá já jani iní nchiví jín ánō ji. Ñúcuán de maá Yāa Dios cuetúhūn yā tá iin iin ji nāsa nī nsáhá ji.

⁶ Hermano, ndácá tūhun yáhá ní ncāhān ní tácuca quéndōo váha ndá nú. De ní ncachí ní já maá ní jín Apolos, chi mozo-ni cúu ndúu ní núu yā, de súcuán cúu ní iin ejemplo núu ndá nú. De cáhān ní já súcuán cúu ní, tácuca cutūha nú cani iní nū maá-ni tá cúu núu cáhān tutū ñi. Chi mā sáhá víxi nū já cuetúhūn nú iin tēe já stēhēn, de incā dē ndúu.

⁷ ¿De nūcu cutéyíi ndá nú núu táhán nú túsaá? ¿De ná cuá íyó núu ndá nú jáa ndúu ní

ncutahví nū nūū yā? De tú jā ní ncutahví nū cúu, ¿de nūcu sá téyíí ndá nū maá nū jā modo jāá nsūú jā ní ncutahví nū cúu?

⁸ Va ja nī ncucuicá ndá nū, de ja névāha nū ndíhi, jāni inī nū túsaa. De ja tátúni ndá maá nū, de nī nduú cā jīni űhún nū nduhū, jāni inī nū. Nduú vāha jā sūcuán cútéyíí ndá nū. De nācā vāha de tú jā tátúni ndija ndá nū nícu, tácuva va suni cuāha nū tūhun jā tatúni ndá nī jīn nū túsaa.

⁹ De iyó tá jāni inī nī ndá nduhū jā cúu apóstol, chí nī nsáhā Yāa Dios jā cúu ndá nī modo tēe nūu cā nūū nchivī, modo tēe jā nī ncundaā jā cuū dē. Chí nīí ñayiví jīn andiví ndéhé vāha nūū nī, cúu ndá ángel jīn nchivī.

¹⁰ Chí jā sīquī Cristo de cāhān ndá jī jā tēe naā cúu ndá nī. De ndá ndóhó chí va ndíchi nū jīn tūhun Cristo, jāni inī nū. De ndá nduhū chí nduú ná fuerza nī, de ndá ndóhó va iyó fuerza nū, jāni inī nū túsaa. De ndá ndóhó chí iyó yīñhún nchivī nūū nū, sochi nūū ndá nduhū chí sáhā jēhe inī jī.

¹¹ Níí cānī jā vāji ndá nī de jīhī nī sōco jondē mitan. De yíchi ndá nī ndute, de cúmanī sahna nī, de nduú sáhā vāha nchivī jīn nī, de nī nduú ná vehe névāha ndá nī.

¹² De nīhin sátiñū ndá nī jīn ndahā nī. De cāhān nāvāha jī nūū ndá nī, sochi cāhān vāha nī jīn ndá jī. De jīnī űhvī jī ndá nī, sochi jēndē inī nī.

¹³ De cāhān nēhén jī sīquī ndá nī, sochi cāhān mānī nī jīn jī. De cúu ndá nī tá cúu yācā inī ñayiví, de squéne yíchi jī nduhū jondē mitan.

¹⁴ De nsūú jā tēe nī yáhā jā cucanoō nū, chí sa jā sndíhvī inī nī ndá nū, chí cúu ndá nū modo sēhe nī jā mānī nī jīn.

¹⁵ Chí visó ná cóo űxī mil tēe jā stéhēn tūhun Cristo nūū nū, sochi iin-nī tatá nū iyó. De nduhū cúu modo tatá ndá nū, chí nī scándija nī ndá nū jā ní nacani nī tūhun vāha Cristo Jesús jā scácu yā yóhó.

¹⁶ Túsaa de cāhān ndahví nī jīn nū jā ndacu ndá nū nduhū.

¹⁷ De jā űcuán cúu jā ní ntajī nī Timoteo cuēē dē nūū ndá nū. Chí cúu dē modo sēhe nī jā mānī nī jīn dē, de squíncuū vāha dē nūū maá Jētoho ō. De maá dē nachuhun inī ndá nū nāsa jīca nī jā cándija nī Cristo, jīn nāsa stéhēn nī nūū ndá grupo nchivī cándija ndacá lado.

¹⁸ Sochi sava nū chí sáhā téyíí nū maá nū, chí jāni inī nū jā má cuēē cuiti nī cā nūū nū.

¹⁹ De nduú chí ñamā cuēē nī nūū ndá nū de tú sūcuán cúni maá Jētoho ō. Nūcuán de nanducú nī sīquī ndá tēe jā cútéyíí, de mā sáhā nī cuenta tūhun jā cāhān dē-nī, chí sa coto túni nī dē de tú cuu squíncuū dē.

²⁰ Chí jā tátúni Yāa Dios nūū ō, chí nsūú jā cāhān ō-nī cúu, chí jīni űhún jā cundiso poder tūhun cāhān ō jīn tiñu sáhā ō.

²¹ ¿Túsaa de nāsa cúni ndá nū? ¿Jā jā cuxeēn nī nūū nū tá cuēē nī, sīquī jāá nduú nacani inī nū, á jā nacani inī nū de cuēē nī jīn tūhun cundáhvi inī jīn tūhun vitá inī?

5

Jā sáhā ndāa Pablo sīquī iin cuāchi

¹ De nī nīhin nī tūhun jā jīca ndiī iin tēe jā iyó māhñū ndá nū, chí ndéca dē naná űū dē. De xēēn ndasí sáhā tēe jīñā, chí juni nchivī jāá nduú jīnī tūhun Yāa Dios, nduú sáhā jī sūcuán.

² De visó sūcuán de sáhā téyíí ndá nū maá nū. Vāha cā jā cucuécā ndasí inī nū. De cānuú jā tavā nū tēe jā sáhā cuāchi űcuán ná quēē dē māhñū ndá nū.

³ De nduhū visó nduú iyó nī jīn ndá nū, sochi modo jā iyó nī jīn nū cúu jā űhún inī nī ndá ndóhó. De ja nī nsáhā ndāa nī sīquī tēe jā nī nsáhā cuāchi űcuán, chí tá-nī cúu jā iyó nī jīn ndá nū cúu.

⁴ Túsaa de ndutútu ndá nū, de maá Jētoho ō Jesucristo coo yā jīn nū. De nduhū chí modo jā coo nī jīn nū, chí űhún inī nī ndá nū. De poder maá Jētoho ō Jesús suni coo jīn nū.

⁵ De ná chíhi ó tēe jīñā ndahā Satanás, tácuva ná ndóho yiqui cúñu dē, de nacani inī dē de cācu áno dē quiví jā ndiji Jētoho ō Jesús.

⁶ Nduú vāha jā sáhā téyíí ndá nū maá nū. ¿Jā nduú jīnī nū tūhun jā cāhān suha? Visó jacuū nī levadura de ndāa níí űujan sáhā, cáchi.

⁷ Túsaa de tavā ndá nū tēe jīñā tá cúu nūū squéne nū levadura jā ní ntiví. De sūcuán de cuu ndá nū modo pan jā cúvāha jīn űujan jéé jāá nduú ná levadura yíhi, jā yāji ndá jī vico pascua. De suu sūcuán cúu ndija ndá nū. Chí jā nī jīhi Cristo jā nī nsōco yā maá yā jēhe ō, chí cúu yā modo ticáchí pascua jā ní jīhi jā jēhe ō.

⁸ Túsaa de ná nūcūhun inī ō nāsa nī ncuu vico űcuán, de ná cóo ndāa ndija áno ō, de suu cúu tá cúu pan jāá nduú ná levadura yíhi. De mā sáhā ó tiñu nēhén jīn tiñu tēhén jā cúu tá cúu levadura jā ní ntiví.

⁹ Nūū incā carta jā ní ntee nī nūū ndá nū nī ncāhān nī jā má quiví nduú nū jīn nchivī jīca ndiī.

¹⁰ Sochi nduú ní ncáchī nī jā má quetáhān cuiti nū jīn ndá nchivī jāá nduú cándija jā jīca ndiī, jā ndiyo inī, jā cuíhnā, jā chíñhún ídolo. Chí tú sūcuán de jīni űhún quēe nū inī ñayiví nícu, chí nduú ná incā modo jā cujiyo nū nūū jī chí ndēē ō ñayiví jīn jī.

¹¹ Chí sa nī ncachī nī jā má quiví nduú nū jīn ndá maá nchivī jā cāhān jī jā cúu jī hermano, de tú jīca ndiī jī, á ndiyo inī jī, á chíñhún jī ídolo, á sátuhún jī, á jīni jī, á cuíhnā jī. De nī mā cāji cuiti nū stāa jīn nchivī jā sáhā sūcuán.

¹² Chi nsúu tiñu ní cúu já sáhá ndāā nī sīquī nchivī jáá nduú íñi jín ó. Yāā Dios cúu já sáhá ndāā sīquī jī.

¹³ Sochi nchivī já íñi jín ndá nú chi cánuu já sáhá ndāā nū sīquī jī. Túsaá de cánuu já tavá ndá nú tēe já ní nsáhá cuāchi ñúcuán já íyó dē māhñú ndá nú, ná quihñ dē.

6

Jā má cáquñ jī cuāchi sīquī táhán jī nūu justicia jáá nduú cándija

¹ De tú táhán nú já cándija nī nsáhá cuāchi sīquī nū, ¿de nūcu jēhēn ndá nú jín dē nūu justicia jáá nduú cándija? ¿De nūcu nduú sáhá ndāā ndá nú nūu táhán nú já cándija Yāā Dios?

² ¿A nduú jínī nū já nchivī cándija Yāā Dios chi iin quivī de sáhá ndāā jī tiñu nchivī ñayivī? De tú iin quivī sáhá ndāā ndá nú tiñu nchivī ñayivī, ¿de á má cúu sáhá ndāā nū mitan sīquī iin cuāchi lulí já sáhá ndá táhán nú?

³ ¿A nduú jínī nū já iin quivī de sáhá ndāā ó jondē tiñu ndá ángel andivī? De ná oncá cúu tiñu ñayivī yáhá já má cúu sáhá ndāā ó.

⁴ Túsaá de tú táhán nú sáhá dē iin cuāchi sīquī nū, ¿de nūcu jēhēn ndá nú sa nūu ndá tēe jáá nduú cúu dē táhán nchivī cándija já sáhá ndāā dē cuāchi nú?

⁵ Súcuán cáhān nī tácuca cucanoó ndá nú. ¿A nduú íyó ní iin tēe jícūhun inī māhñú ndá nú já cuu sáhá ndāā dē sīquī nú?

⁶ Nduú íyó vāha já iin hermano caquñ cuāchi sīquī incá hermano nūu justicia jáá nduú cándija.

⁷ De já jáquñ ndá nú cuāchi sīquī táhán nú, chi já stívī ndasí nú cúu. ¿A nduú vāha cá já cuandēe inī nū já ná sáhá jī cuāchi sīquī nū á já candeē jī ndatíñú nú?

⁸ De nduú chi sa ndá máá nú cúu já sáhá cuāchi de candeē nū ndatíñú táhán nú, de nūu ndá hermano cúu já sáhá nú súcuán.

⁹ ¿A nduú jínī ndá nú já nchivī jáá nduú íyó ndāā, má nñhñ táhvi jī quivī jī nūu tátúní Yāā Dios? Má stáhvi nú maá nú já caní inī nū já nñhñ táhvi nū, chi ní nchivī já jícá ndíi, ní nchivī já chíñúhún ídolo, ní nchivī já cásquí ndēe táhán, ní tēe já sáhá ndíi jín táhán yíi,

¹⁰ ní nchivī cuíhñá, ní nchivī ndíyo iní, ní nchivī jíní, ní nchivī sátúhún, ní nchivī já stáhvi táhán sīquí xūhún, má nñhñ táhvi jī quivī jī nūu tátúní Yāā Dios.

¹¹ De súcuán ní íyo sava ndá nú nícu, sochi mitan chí ja ní naquete yā ndá nú, de íyó ndoo íyó íi nū nūu yā. Chi já ní sndáhva yā cuāchi nū ní nsáhá yā jín maá Jētoho ó Jesús jín Espíritu Yāā Dios.

Jā íyó ndoo íyó íi yiqui cúñu nchivī cándija

¹² De ndāā cúu já cáhān nchivī já ndíhi-ní tiñu íyó vāha já sáhá ó tú nása cúní ó. De visó súcuán de nsúu ndíhi sáhá já quéndoo vāha

ánó ó. Ndihi chi cuu sáhá ó, de visó súcuán de nduú íyó vāha já quiví ó nūu tiñu já stíví ánó ó.

¹³ De ndāā cúu já cáhān nchivī já ndeyu cúu já cuhun chíjin, de chíjin cúu já cuhun ndeyu. Sochi iin quiví de má cóo cá súcuán, chí naá ndúu ñúcuán sáhá Yāā Dios. De nsúu sīquí já sáhá ó tiñu ndíi cúu já íyó yiqui cúñu ó, chí sa já sáhá ó já cúní maá Jētoho ó. De Jētoho ó chí jito yā yiqui cúñu ó.

¹⁴ De tá cúu nūu ní nastécū Yāā Dios Jētoho ó, suni súcuán nastécū yā yóhó jín poder yā.

¹⁵ ¿A nduú jíní ndá nú já yiqui cúñu tá iin iin ó cúu modo ndá parte yiqui cúñu Cristo? ¿Túsaá de á cuu candeē ó iin parte yiqui cúñu Cristo de squetáhán ó jín iin ñahan ndíi? Má cúu cuití súcuán.

¹⁶ ¿A nduú jíní ndá nú já tēe já quetáhán jín ñahan ndíi, de iin-ni cá yiqui cúñu ní nduú dē jín ña? Chi cáhān tutú íi: Já ndúu dē chí iin-ni cá yiqui cúñu cúu, cáchí.

¹⁷ Sochi nchivī já quetáhán jín maá Jētoho ó, chí suni súcuán iin-ni cá cúu jī jín yā sīquí já cándija jī yā.

¹⁸ Túsaá de cunu ndá nú já má quiví nú nūu tiñu ndíi. Chi ndá cá cuāchi já sáhá nchiví, chí nsúu yiqui cúñu jī stíví jī. Sochi tú jícá ndíi jī, de sīquí yiqui cúñu jī cúu já sáhá jī cuāchi.

¹⁹ ¿A nduú jíní ndá nú já yiqui cúñu nú cúu templo Espíritu Santo já ní jēhe Yāā Dios nūu nū, de ndēe yā iní nū? De nsúu cuenta maá nú cúu nū.

²⁰ Chi Yāā Dios chí yāhvi ndasí ní nacueen yā ndá nú. Já ñúcuán cánuu já caca yíñúhún nū nūu Yāā Dios já sáhá nú tiñu vāha jondē jín yiqui cúñu nú jín iní jín ánó nū, chí cuenta Yāā Dios cúu.

7

Jā cáchí tūhun sīquí yíi jín ñasíhí

¹ Mitan de ná cáchí ní sīquí ndá tūhun já ní jícān tūhún ndá nú nduhū nūu carta. Jāndāā já vāha cá quéndoo iin tēe de tú má cundeē dē jín ñahan.

² Sochi sīquí já íyó tiñu ndíi, de vāha cá já ndacá tēe ná cóo ñasíhí maá dē, de saá-ni ndacá ñahan ná cóo yíi ña.

³ De yíi ná squíncuu vāha dē nūu ñasíhí dē já cúu dē yíi ña. De saá-ni ñasíhí ná squíncuu vāha ña nūu yíi ña.

⁴ Chi ñasíhí nduú cúu sáhá ña já cúní ña jín yiqui cúñu ña, chí suni já cúní yíi ña. De saá-ni yíi nduú cúu sáhá dē já cúní dē jín yiqui cúñu dē, chí suni já cúní ñasíhí dē.

⁵ De má sásáhán ndá nú maá nú nūu táhán nú. Sochi tú cúní ndúu nū já víhí cá cācān táhvi nú jacū tiempo, de tú íyó conforme ndúu nū, de cuu sásáhán nú maá nú nūu táhán nú. De ñúcuán de vāha cá já naquetáhán tucu nú, tácuca má cóto túní Satanás ndúu nū sīquí tiñu ndíi.

⁶ De nsūú já ndácu nī tiñu já cánuú já coo ũú táhān nū, chí já jéhe nī tūhun cúu.

⁷ Chí jétāhān inī nī já ndá tēe ná cóo mátúhún dē-ni, tá cúu nūú iyó maá nī. Sochi sīn sīn nī nsáhá Yāā Dios iin iin dē nāsa cúu maá dē, chí sava dē cuo coo mátúhún dē-ni, de sava cā dē chí nduú chí sīn nī nsáhá yā jíin dē.

⁸ Túsaá de cáhān nī jíin ndá nchivī já iyó mátúhún-ni, jíin ndá ñahan já ní nquendōo ndáhvi, já vāha cā de tú coo jí sūcuán-ni, tá cúu nūú iyó maá nī.

⁹ Sochi tú jíin jí já má quēndá jí coo jí sūcuán-ni, de ná cóo ũú táhān jí túsaá. Chí vāha cā já coo ũú táhān jí nsūú cā já jíhyó jí.

¹⁰ Sochi nūú nchivī já ní ncuu ũú táhān chí ndácu nī tiñu já ñahan mā sndóo ña yíi ña. De nsūú nduhū cúu já ndácu tiñu, chí sa maá Jētohō ō.

¹¹ De tú sndóo iin ñahan yíi ña, de ná quēndōo mátúhún ña-ni, de suni cuo naquetāhān ña jíin yíi ña. De yíi suni mā sndóo dē ñasíhí dē.

¹² De jíin sava cā nchivī chí cáhān nī yáhá já jáni inī maá nī, de nsūú já ní ncachī maá Jētohō ō cúu: Tú iin hermano ndéca dē ñahan jáá nduú cándija, de tú jétāhān inī ña já cundee ña jíin dē, de mā sndóo dē ña.

¹³ De tú iin ñahan ndéca ña tēe jáá nduú cándija, de tú jétāhān inī dē cundee dē jíin ña, de mā sndóo ña dē.

¹⁴ Chí tēe jáá nduú cándija, yíhí cuenta dē nūú Yāā Dios sīquī já ní nquetāhān dē jíin ñahan cándija. De ñahan jáá nduú cándija, suni yíhí cuenta ña nūú Yāā Dios sīquī já ní nquetāhān ña jíin hermano cándija. Chí tú nsūú sūcuán de sēhe jí má quíhí cuenta jí nūú Yāā Dios, sochi mitan chí yíhí cuenta jí nūú yā.

¹⁵ Sochi yíi á ñasíhí jáá nduú cándija, tú fuerza cúu já cūnī jí sndóo jí táhān jí, de ná sndóo jí. Chí tú sūcuán cūnī jí, de hermano á hermana cándija nduú cánuú já casi jí já ndusíin táhān jí jáá nduú cándija. Chí ní ncana Yāā Dios yóhó já cundee mānī ō jíin táhān ō.

¹⁶ Chí ndóhó já cúu nú ñasíhí, nduú jíin nū, sanaa de candija yíi nú sáhá nú, de cācu dē. De saá-ni ndóhó já cúu yíi, nduú jíin nū, sanaa de candija ñasíhí nú sáhá nú, de cācu ña.

¹⁷ Túsaá de tá iin iin nú ná quēndōo nú nāsa nī nsáhá Jētohō ō ndóhó, jíin nāsa-ni iyó nú tá ní ncana yā ndá nú já ní ncandija nú. De sūcuán ndácu nī nūú ndacá grupo nchivī cándija.

¹⁸ Tú ní ncana yā iin tēe já ní ncuu circuncidar, de sūcuán ná quēndōo dē. De tú ní ncana yā iin tēe jáá nduú ní ncuu circuncidar, de mā cúu dē circuncidar.

¹⁹ Chí nduú ná cuá sáhá á cuu ó circuncidar á nduú, chí já cánuú cā cúu já squincuu vāha ó tiñu já cūnī Yāā Dios.

²⁰ Tá iin iin nú ná quēndōo nú nāsa-ni iyó nú tá ní ncana yā ndá nú ní ncandija nú.

²¹ Tú mozo já ní jeen nchivī cúu nú tá ní ncana yā ndóhó, de mā cūndihvi inī nū já queue nú. Sochi tú iyó modo já nduu libre nū, de iyó vāha já sáhá nú.

²² Chí tēe cúu mozo já ní jeen nchivī, de tú ní ncana Jētohō ō dē, de mitan chí ní nduu libre dē nūú cuáchi dē, de jētiñú maá Jētohō ō dē. De saá-ni tēe sátiñú cuenta maá, de tú ní ncana yā dē, de mitan de ní nduu dē mozo nūú Cristo já ní nacueen yā dē.

²³ Chí yáhvi ní ncuu já ní nacueen Yāā Dios ndá ndóhó. Túsaá de mā sátiñú nú nūú tiñu cáhā já ndácu nchivī ñayivī.

²⁴ Túsaá hermano, tá iin iin nú ná quēndōo nú nūú Yāā Dios nāsa-ni iyó nú tá ní ncana yā ndá nú.

²⁵ De mitan de sīquī nchivī já iyó mátúhún-ni, de nduú ná tūhun nī ndácu maá Jētohō ō nūú nī. Sochi ná cáhān ní já jáni inī maá nī, chí ní ncundáhvi inī Jētohō ō nduhū, de ní nsáhá yā já cuu cáhān ndāā nī.

²⁶ Jáni inī ní já vāha-ni quēndōo ndá tēe tú nāsa-ni iyó dē, já sīquī já iyó tūndóhó ndá tiempo yáhá.

²⁷ Tú iyó ñasíhí nú, de mā sndóo nú ña. De tú nduú ná ñasíhí nú iyó, de mā nducú nú ña.

²⁸ Sochi tú coo ñasíhí nú, de nsūú cuáchi cúu. De tú quetāhān iin ñahan lúli jíin tēe, de suni nsūú cuáchi cúu. Sochi nchivī já iyó ũú táhān, chí nihīn jí tūndóhó ñayivī yáhá, de cūnī ní já má nihīn ní tūndóhó.

²⁹ Hermano, tūhun já cáhān ní yáhá cúu já yachī-ni ndihí tiempo já sáhá ó tiñu yā. Túsaá de jondē mitan de tēe já iyó ñasíhí, ná cūndihvi cā inī dē sīquī tiñu maá yā nsūú cā sīquī ña.

³⁰ De nchivī já ní jíhí táhān vehe, ná sáhá jí modo jáá nduú cúcuécá inī jí. De nchivī já cúsi inī, ná sáhá jí modo jáá nduú-ni. De nchivī jéen, ná sáhá jí modo jáá nsūú ndatiñú jí cúu. Má cuáha jí tūhun já casi ndá ñūcuán já má cūndihvi inī jí sīquī tiñu maá yā.

³¹ De nchivī já ní ndihvi inī sīquī ndatiñú ñayivī yáhá, má cútēñú cā jí jíin. Chí já ñatin naá ndacá já iyó inī ñayivī yáhá.

³² Cūnī ní já má nācani ndasi inī ndá nú sīquī ndacá já iyó inī ñayivī. Chí tēe cúu soltero, ndihvi inī dē tiñu maá Jētohō ō, nāsa cusii inī Jētohō ō sáhá dē.

³³ Sochi tēe iyó ñasíhí, chí ndihvi inī dē tiñu já iyó ñayivī, nāsa cusii inī ñasíhí dē sáhá dē.

³⁴ De suni sūcuán sīn sīn jáni inī ñahan iyó yíi jíin ñahan iyó maá. Chí ñahan iyó maá, ndihvi inī ña tiñu maá Jētohō ō, chí cūnī ña já coo ndoo coo ií ánó ña jíin yiqui cúñu ña já sáhá ña tiñu maá yā. Sochi ñahan iyó yíi chí

ndihví iní ña jín tiñu já iyó ñayíví, nāsa cusí iní yíi ña sáhá ña.

³⁵ Já vāha ndá máá nú cúu já cáhān ni sūcuán. Chi nsūú já ndúcú nī casi nī já coo ūú tǎhān nū, chí sa cúnī nī já caca yíñúhún nū de nune nū já satíñú cutú nū nūú maá Jētoho ō jondē jín iní jín ánō nū.

³⁶ De tú iin tēe iyó sēhe síhí dē, de tú cuāyāha cuiyā jī, de tú jáni iní dē já vāha cā já coo yíi jī, túsāá de ná sáhá dē já jáni iní dē, de ná cuāha dē tūhun já coo yíi jī, chí nsūú cuāchi cúu.

³⁷ Sochi tú iin tēe nī ncundaā iní dē já cundeē sēhe síhí dē sūcuán-nī, já má cuāha dē jī visó jícān fuerza nchiví jī, túsāá de cuu quendōo jī tá cúu nūú cúnī dē, chí vāha-ni sáhá dē.

³⁸ Túsāá de tēe já jēhe tūhun já coo yíi jī, vāha-ni sáhá dē. De tēe jáá nduú jēhe tūhun, chí vāha cā sáhá dē.

³⁹ De ñahan já iyó yíi, chí yíhí ña ndahá yíi ña juni tēcú dē. Sochi tá ja nī jīhí yíi ña, ñúcuán de ja nī ncuu libre ña já quetáhān tucu ña jín nā-nī tēe cúnī ña, de tú tēe cándija nūú maá Jētoho ō cúu dē.

⁴⁰ Sochi jáni iní nī já ndetū cā coo ña de tú quendōo ña sūcuán-nī. De suni jáni iní nī já jín Espíritu Yāa Dios cúu já cáhān nī.

8

Sīquī cūñu já ní nsōcō nūú ídolo

¹ De mitan de ná cáhī nī sīquī cūñu já ní nsōcō nūú ídolo. Ndāā chí ndācá ó jáni iní ō já jínī vāha ó nāsa cúu. De ndācá já jínī ō ñúcuán, chí ndúcú sáhá víxí yóhó. De sa já cundáhvi iní ō tǎhān ó, ñúcuán sáhá já jīja ó jín tūhun yā.

² Tú nā-nī nchiví jáni iní jī já jínī vāha jī, de nduú chí nchāha ca cunī cuiti jī tá cúu nūú cánuú cunī jī.

³ De sa nchiví já mānī jín Yāa Dios, maá jī cúu já jétáhvi yā.

⁴ Túsāá de ná cáhī tūhun nī sīquī cūñu já ní nsōcō nchiví nūú ídolo. Ndāā chí jínī ō já ndācá ídolo ñayíví, nduú ndāā cuiti. De nduú nā incā yāa iyó, chí mátúhún-nī Yāa Dios.

⁵ De nchiví chí jáni iní jī já iyó ndācá yāa iní andiví jín ñayíví, chí cáhān jī já iyó cuāhā ndija ndá yāa jī jín Jētoho jī.

⁶ Sochi nūú ndá máá ó chí mátúhún-nī Yāa iyó, já cúu Tatá ó Yāa Dios. De maá yā nī nsáhá ndācá já iyó, de cuenta maá yā cúu ndācá ó. De suni iyó iin-nī Jētoho ō Jesucristo, de jondē nūú maá yā vāji ndācá já iyó, de suni maá yā nī nsáhá yóhó.

⁷ De nchiví cándija, chí nsūú ndihí jī jínī tūhun yáhá. Chí sava jī nī ncāan jī nī nchiñúhún jī ídolo jondē nchāha ca cándija jī. De jondē mitan de tú yáji jī cūñu ñúcuán de sáhá jī cuenta já ní nsōcō nūú ídolo cúu. De sīquī jáá nchāha ca cuja jī jín tūhun Yāa Dios,

de jáni iní jī já cutéhén ánō jī sáhá cūñu já ní nsōcō nūú ídolo.

⁸ De ndāā chí nsūú já yáji ō cúu já sáhá já cuetáhvi Yāa Dios yóhó. Chí tú yáji ō, de nsūú ñúcuán sáhá já quendōo vāha cā ō nūú Yāa Dios. De tú nduú yáji ō, de suni nduú sáhá já quendōo nūú cā ō nūú yā.

⁹ De visó nī iin nduú jási já caji nū cūñu ñúcuán, sochi coto nū tǎhān nū jáá nchāha ca cuja jín tūhun yā, de mā sáhá nū já suni caji jī visó jáni iní jī já cuāchi cúu.

¹⁰ Vāha cā mā caji nū túsāá, chí sanaā de hermano nū jáá nchāha ca cuja jín tūhun yā, cunī dē ndóhó já yáji nū iní vehe nūú iyó ídolo, chí jínī vāha nū jáá nduú nā cuá sáhá. De sūcuán de sáhá nū já cuu iní dē já suni caji maá dē cūñu já ní nsōcō nūú ídolo, visó jáni iní dē já cuāchi cúu.

¹¹ De sūcuán de stíví nū ánō hermano nū jáá nchāha ca cuja jín tūhun yā, visó jínī vāha maá nū jáá nduú nā cuá sáhá já caji nū. De nduú vāha já sáhá nū sūcuán, chí suni jēhe maá dē nī jīhí Cristo.

¹² De tú sūcuán stíví nū ánō hermano nū jáá nchāha ca cuja jín tūhun yā, túsāá de sīquī maá Cristo cúu já sáhá nū cuāchi.

¹³ Túsāá de tú cūñu ñúcuán sáhá já quívi hermano nī cuāchi, de mā caji cuiti cā nī cūñu ñúcuán, tácuā mā sáhá nī já quívi dē cuāchi.

9

Sīquī já iyó derecho ndá apóstol

¹ De maá nī chí jīca libre nī, de iyó derecho nī sīquī já cúu nī apóstol, tēe já ní ntaji yā já scāca tūhun yā. Chí nī jínī nī nūú maá Jētoho ō Jesús, de ndá máá nū cúu tiñu já ní nsáhá nī já nī squívi nī ndá nū ndahá Jētoho ō.

² De tú sava cā nchiví nduú jétáhvi jī já cúu nī apóstol, sochi nūú ndá máá nū chí suu cúu ndija nī. Chí sīquī já ní scándija nī ndá nū, de já ñúcuán cúu nū prueba já stēhén já ndiso tiñú nī já cúu nī apóstol nūú maá Jētoho ō.

³ De tūhun yáhá cáhān nī jēhe maá nī nūú ndá nchiví já cáhān sīquī nī:

⁴ Cáhī nī já iyó derecho nī já caji nī coho nī já táji nchiví de tú cúnī nī.

⁵ De suni iyó derecho nī tú cúnī nī cundeca nī iin hermana cándija cuu ñasíhí nī, de caca nduú nī jín ña, tá cúu nūú iyó ñasíhí Pedro jín ndá cā apóstol jín ndá tēe cúu ñanī maá Jētoho ō.

⁶ ¿A jáni iní ndá nū já maá-ni nduhū jín Bernabé cúu jáá nduú nā derecho já sñdóo nī tiñu sáhá nī já cutecū nī, tácuā nune cā nī já nacani nī tūhun vāha yā, á naá cúu?

⁷ ¿A iyó soldado já tēcú dē xūhún vehe dē? ¿A iyó tēe já jítu yūcū uva de nduú yáji dē uva? ¿A iyó tēe já scáji ticāchí de nduú jīhi dē leche tí? Nduú cuiti. De saá-ni nduhū, ¿a nduú iyó derecho nī já cutecū nī sīquī tūhun yā, á naá cúu?

⁸ De mā cāni inī ndá nú jā ndácá jā cáhān ni yáhá, maá-ni tūhun jā cáhān nchivī ñayiví cúu. Chi jondē maá ley yā jā ní jēhe yā nūu Moisés, suni sūcuán cáhān.

⁹ Chi cáhān nūu tutū ley yā: Mā chūhún nú ñunu yuhú stiquí, quiti jáxīn trigo, cáchī. De ndāā chi nsūu maá-ni sīquí stiquí cúu jā ní ncāhān yā sūcuán.

¹⁰ Chi suni sīquí maá ó ní ncāhān yā. Chi ley ñūcuán ní jēhe yā jā váha yóhó, chi stēhēn jā tēe jítu jín tēe jáxīn trigo, cánuu jā nīhīn dē sava ñūcuán quivī jā ndututú.

¹¹ De suni sūcuán ndá nduhū jā ní jaquīn ni tūhun Espiritu inī ánō nū, ¿de á tiñu vee cúu nūu ndá nú tú nastutú ní nūu nū jā cutecū ni?

¹² De tú sava cā tēe jā stēhēn nūu nū, íyó derecho dē jā cācān dē nūu nū, de nā oncā cúu ndá nduhū jā má cōo derecho ni jā cācān ni. Sochi nduú ní jícān ndá ní derecho ñūcuán, chi sa ní jendeé inī ní jā cajī ni cuenta maá ní, tácuu mā cāsī ní jā caca tūhun váha Cristo.

¹³ De jínī ndá nú jā ndá sūtū jā sātíñū inī templo, ní ntecū ndá dē sīquí ndácá jā ní nsōcō nchivī inī templo. Chi ndá sūtū jā ní nsatíñū nūu altar nūu ní nsōcō ji quiti, suni ní nchajī dē sava quiti ñūcuán.

¹⁴ De suni sūcuán ní ndacu maá Jētoho ó tiñu jā ndá tēe nácani tūhun jā scácu yā yóhó, sīquí tiñu ñūcuán nīhīn dē jā cutecū dē.

¹⁵ Sochi nduhū chi nduú ní jícān cuitī ni derecho ní yáhá, de suni nsūu jā tēe ní tūhun yáhá nūu ndá nú jā taji nú nūu ní. Chi jání inī ní jā váha cā ná cúu ní nsūu cā jā quehen ní jā taji ndá nú, chi casī jā cūsī inī ní jā scáca ní tūhun yā sūcuán-ni.

¹⁶ De nduú váha tú sáhá téyí ní maá ní sīquí jā nácani ní tūhun jā scácu yā yóhó. Chi jā ní ntetíñū yā nduhū cúu, de cánuu jā squíncuu ní. Chi nācā ndáhví ní de tú mā nácani ní tūhun yā.

¹⁷ De tú jā cúu inī maá ní cúu jā nácani ní, ñūcuán de cuu cācān ní yāhvi ní nícu. De nduú chi cánuu jā squíncuu ní, chi maá Yāa Dios ní ntee tiñu nduhū.

¹⁸ Túsaá de yāhvi ní cúu jā cūsī inī ní jā sūcuán-ni nácani ní tūhun jā scácu yā yóhó, de nduú jícān ní derecho ní jā cutecū ní sīquí jā nácani ní tūhun yā.

¹⁹ Chi visō ní iin nchivī nduú tátúnī nūu ní, sochi ní nsáhá ní maá ní mozo nūu ndácá ji jā nácani ní tūhun nūu ji, tácuu nīhīn ní cuāhā ji jā candíja ji Cristo.

²⁰ De tá íyó ní jín ndá táhān ní hebreo, de sáhá ní tá cúu nūu sáhá maá ji, tácuu cuu scándíja ní ji. Chi násáhá ní maá ní modo tēe jā yíhí chíjin ley Moisés, tácuu cuu scándíja ní ji jā yíhí jí chíjin ley ñūcuán, visō nduú cā yíhí maá ní chíjin ley.

²¹ De suni násáhá ní maá ní modo nchivī jáa nduú yíhí chíjin ley Moisés, tácuu cuu

scándíja ní nchivī ñūcuán. De visō sūcuán de yíhí ní chíjin ley Yāa Dios, chi suu cúu ley Cristo jā squíncuu ní.

²² De tá íyó ní jín nchivī jáa nchāha ca cuja jín tūhun yā, de sáhá ní maá ní modo jā suni nchāha ca cuja ní, tácuu cuu scándíja cā ní ji. Túsaá de násáhá ní maá ní tú nása íyó ndácá nchivī, tácuu jín ndácá-ni modo ñūcuán de cuu scándíja ní sava ji.

²³ Ndácá yáhá sáhá ní jā sīquí tūhun jā scácu yā yóhó, tácuu suni nīhīn ní táhvi jā ndiso tūhun yā.

²⁴ De jínī ndá nú jā ndá tēe jā jínu carrera, de ndāā chi ndihí dē jínu, sochi iin dē-ni cundee jā nīhīn premio. De suni sūcuán nducú ndée ndá maá nú squíncuu nú, tácuu nīhīn nū premio nūu yā.

²⁵ De ndácá tēe jā cúnī cundee sīquí iin deporte, chi scuāha dē de jito dē maá dē. Sūcuán sáhá ndá dē tácuu nīhīn dē iin premio jā cúu corona ndahá yúcú ñutun jā ñamā naā. Sochi ndá maá ó sa ndúcú ndée ó tácuu nīhīn ó iin premio jā má nāa cuitī.

²⁶ De saá-ni maá ní, suni ndúcú ndée ní modo tá sáhá tēe jínu, de nduú ndúcú ndée cāhā ní. De sáhá ní tá sáhá ndá tēe cánāa juego jáa nduú jēhe íyú dē, chi quée tiñu jā sáhá ní.

²⁷ Chi sa sndóho ní yiqui cúñu ní, de sndíhvi inī ní maá ní jā squíncuu ní. Chi visō sndíhvi inī ní incā nchivī jā nducú ndée ji, de tú nduú ndúcú ndée maá ní, de snāá ní premio ní.

10

Siquí jā má chíñúhún jí ídolo

¹ Hermano, cúnī ní jā ná jícūhun inī ndá nú nása ní jica ndá tatā ó jondē janahān. Chi ndihí ji ní jica chíjin vícō jā ní stēhēn ichi nūu ji, de ndihí ji ní nchāha mähñú ndute Mar Rojo jā ní ncusín de ní nune ichi.

² De sūcuán cúu jā ní nduú inuú ndá ji jín Moisés, chi ní niquín ji dē chíjin vícō jín mähñú mar.

³ De ndihí ji chi inuú-ni ní nchajī ji alimento jí ní jēhe maá Espiritu.

⁴ De suni ndihí ji ní jihí ndute jā ní jēhe Espiritu. Chi ní jihí ji ndute jā ní nquene yīcā cava nūu ní jica nuu ji. De Cristo cúu tá cúu cava ñūcuán jā jēhe yā ndute jā cutecū ó níí cání.

⁵ De visō sūcuán de cuāhā ji ní ncunīhīn inī, de nduú ní ncūsī inī Yāa Dios jín ji, de jā ñūcuán cúu jā ní jihí ji nūu ñuhun tíhá.

⁶ De ndácá jā ní ncuu ñūcuán, chi iin ejemplu cuu nūu ó, tácuu mā ndíyo inī ó ndácá jā nēhēn, tá cúu nūu ní ndíyo inī ndá ji.

⁷ De mā chíñúhún ndá nú ídolo, tá cúu nūu ní nsáhá sava ji. Chi sūcuán cáhān nūu tutū íi: Ní jécundee ndá nchivī, ní nchajī ji ní jihí

ji vico ídolo, de nī nacuiñi ji nī jita jéhé ji nūū, cáchi.

⁸ De ni mā cācá ndīi ó tá cúu nūū ní nsáhá sava ndá ji, de nī jīhī ócō ũnī mīl ji jā iin-ni quīvī.

⁹ De ni mā sáhá ó tiñu jā squitī inī ō Jētohō ō, tá cúu nūū ní nsáhá sava ji, de nī jīhī ji jā ní ntiin cōō ji nī nsáhá yā.

¹⁰ De ni mā cáhān sōō nū sīquī Yāā Dios, tá cúu nūū ní ncāhān sōō sava ji, de nī jīhī ji jā ní jahñī ángel yā jī.

¹¹ De ndācá jā ní ncuu ñúcuán, chi iin ejemplo cúu nūū ō. De súcuán yósō nūū tutú tácuu ná chūhun vāha inī maá ō. Chi ndá maá ō cúu nchivī técu quīvī jā cuándihi ñayīvī.

¹² Túsaá de ndá ndóhó jā jāni inī nū jā iñī ñihīn nū jāá nduú sáhá nū cuāchi, de coto má quīvī nū cuāchi.

¹³ Chi iyó jā ndúcú squīvī ndá ndóhó nūū cuāchi, de inuú-ni ndóho ndá nū súcuán jonde jīñ ndá cā nchivī. Sochi cuu cundee cucáhnú inī nū maá Yāā Dios, chi mā cuāha yā tūhun jā caa cā coto tūni Satanás ndóhó, chi maá medida-ni jā cuu cundee nū jīñ. Chi sa tú vāji jā ndúcú squīvī ndóhó cuāchi, de chindee yā ndóhó jā quee nū de cundee nū sīquī.

¹⁴ Ñanī mánī, mā chíñhún cuitī ndá nū ídolo túsaá.

¹⁵ Cáhān ni jīñ ndá nū jā cúu nū nchivī jā jicūhun inī, de sáhá nū cuenta de tú iyó ndāā tūhun jā cáhān ni.

¹⁶ Maá vaso īi jā nácuetáhvī ó jēhé, suu jīhi cáhnú ó jā stēhēn ō jā inuú-ni cúu ndihi ó chi ní jati ñiñi Cristo jā sīquī ō tá ní jīhi yā yīcā cruz. De stātīlā jā scuāchi ó, jā yājī cáhnú ó, suu stēhēn jā inuú cúu ndihi ó sīquī jā ní jēhe Cristo yiqui cúñu yā ní jīhi yā jēhé ō.

¹⁷ De visō cuāhā ō ídolo, de iin-ni nchivī cúu ó, chi iin-ni stātīlā ñúcuán yājī cáhnú ó sīquī jā cándija ó.

¹⁸ Cūndēhé ndá nū nāsa sáhá nchivī Israel. Ndá nchivī jā yājī quiti jā ní nsōcō nūū yā, chi inuú-ni cúu ndihi ji sīquī jā yājī ji jā ní nsōcō ñúcuán.

¹⁹ De cáhān ni jāá nduú ná jétīñú ídolo, de suni nduú ná jétīñú cúñu jā ní nsōcō nūū ídolo, chi inuú-ni cúu jīñ ndācā cā cúñu.

²⁰ De suni cáhān ni jā nchivī jāá nduú jīñ tūhun Yāā Dios, tá sócō ji, de nūū tächī sócō ji, nsūū nūū Yāā Dios. De nduú cūñi ní jā quīvī nduú ndá nū jīñ tächī.

²¹ Mā cúu coho ndá nū vaso maá Jētohō ō de tú jīhi nū jā ní nsōcō nūū tächī. De mā cúu caji nū nūū mesa Jētohō ō de tú yājī nū jā ní nsōcō nūū tächī.

²² Mā quīvī nduú ō súcuán jīñ tächī, tácuu mā sáhá ó jā cucuñiñú Jētohō ō yóhó. ¿A jāni inī nū jā iyó téyī cā maá ó nsūū cā maá yā jā mā cúu cuāha yā castigo yóhó, á naá cúu?

Ndihi-ni chi sáhá ó jīñ tūhun cūndáhvī inī

²³ De ndāā cúu jā cáhān nchivī jā ndihi-ni tiñu iyó vāha jā sáhá ó tú nāsa cūñi ō. De nduú chi nsūū ndihi sáhá jā quendōo vāha áno ō. Ndihi chi cuu sáhá ó, de visō súcuán de nsūū ndihi sáhá jā cuja táhān ó jīñ tūhun yā.

²⁴ Chi cánuú jā sáhá ó jā vāha táhān ó, nsūū maá-ni jā vāha maá ó.

²⁵ Cuu caji ndá nū ndihi-ni cúñu jā cúyāhvī nūū yāhvī, de mā cáñhún nū de ní mā cāñi inī nū á jā ní nsōcō nūū ídolo cúu.

²⁶ Chi cuenta maá Jētohō ō cúu ñayīvī jīñ ndivī jā iyó inī, de cuu cuetīñú ō.

²⁷ De tú iin tēe jāá nduú cándija cana dē ndóhó jā caji nū jīñ dē, de tú cūñi nū quihīn nū, túsaá de caji nū ndācā jā canī dē nūū nū. De mā cáñhún nū de ní mā cāñi inī nū á jā ní nsōcō nūū ídolo cúu.

²⁸ Sochi tú cachī iin-jī nūū nū jā cúñu jā ní nsōcō nūū ídolo cúu, ñúcuán de mā caji nū, chi sīquī jā jāni inī ji jā cuāchi cúu, de sīquī jāá nduú cūñi nū jā quīvī ji cuāchi.

²⁹ De súcuán cáhān ni sīquī jā incā ji jāni inī jā cuāchi cúu, visō nsūū súcuán jāni inī maá nū. De sanaá de cáhān iin nū: ¿A nduú iyó libre ni jā caji nū jā cūñi maá ní, visō jāni inī incā ji jā cuāchi cúu?

³⁰ De tú nácuetáhvī ní nūū Yāā Dios de yājī ni, ¿de nājēhé cáhān ji sīquī ní jā yājī ní? cachī nū.

³¹ Nduú chi ndihi jā sáhá nū, visō jā caji nū á jā coho nū, á nā-ni tiñu sáhá nū, de ndihi-ni sáhá yíñhún nū jīñ Yāā Dios, tácuu cūñi nchivī jā vī cūñáhnú yā.

³² De mā sáhá nū tiñu jā squīvī nū nchivī nūū cuāchi, cúu nchivī hebreo, cúu nchivī ndá nación jāá nduú jīñ tūhun Yāā Dios, cúu nchivī cándija Yāā Dios.

³³ De nduhū chi ndúcú ní jā ná cúsi inī ndācā nchivī jīñ ndá tiñu jā sáhá ní. Nduú ndúcú ní jā vāha maá ní-ni, chi sa ndúcú ní jā sáhá ní jā vāha cuāhā nchivī, tácuu cācu ndá ji.

11

¹ De ndacu ndá nū nduhū, tá cúu nūū ní ndacu maá ní Cristo.

Siqui nāsa cánuú sáhá ndá ñahan jā ndútutú

² Vāha sáhá ndá nū, hermano, jā níní núcūhun inī nū nduhū, de ndihvi inī nū jīñ ndá tiñu jā ní stēhēn ní nūū nū.

³ Sochi cūñi ní jā ná jicūhun inī ndá nū jā Cristo cūñáhnú nūū ndācā tēe. De tēe cūñáhnú dē nūū ñasíhī dē. De Yāā Dios cūñáhnú yā nūū Cristo.

⁴ Tú iin tēe ñūhún dē xini dē tá jicān táhvī dē á nācāni dē tūhun nūū ndútutú nchivī cándija, túsaá de jēhe dē tūhun canoō maá dē.

⁵ Sochi iin ñahan, tú nduú ndási xini ña tá jicān táhvī ña á nācāni ña tūhun, túsaá de jēhe

ña tũhun canoó maá ña, chi iin-ni cúu ñúcuán jín ja sèté xīnī ña.

⁶ Chi tú mā cāsī ña xīnī ña, de vāha cā ná sèté ndīhi ña xīnī ña túsaa. De tú cúcanoó ña ja sèté ña xīnī ña á ja sèté ñiif ña, de ná cāsī ña túsaa.

⁷ Sochi tēe chi mā cāsī dē xīnī dē, chi maá dē cúu muestra ja stēhēn nāsa cúu Yāa Dios ja cūñáhnú yā. De ñahan chi sa stēhēn ña ja cūñáhnú tēe.

⁸ Chi tá nī nsáhā yā tēe, de nsūu jín yiqui ñahan ní nsáhā yā, chi sa jín yiqui tēe ní nsáhā yā ñahan.

⁹ De ñahan chi ní ncuvāha ña ja síquī tēe, nsūu tēe ja síquī ñahan.

¹⁰ De ja ñúcuán cánuu ja cundasi xīnī ñahan, de suu stēhēn ja cūñáhnú tēe, chi suni ndéhé ndá ángel yā nāsa sáhā ña.

¹¹ De visó súcuán de yóhó ja cándija ó chi jíní ó ja má cōó tēe de tú nduú ñahan, de má cōó ñahan de tú nduú tēe.

¹² Chi visó ní nsáhā yā ñahan jín yiqui tēe, de mitan chi cácu tēe chíjin ñahan, de maá Yāa Dios cúu ja sáhā ndācā-ni.

¹³ Sáhā ndá máa nú cuenta, ¿á iyó vāha de tú nduú ndási xīnī ñahan tá jícān táhvi ña nūu Yāa Dios?

¹⁴ Chi sáhā ó cuenta ja inī ñayívi yáhā, tú cáni ixi tēe de cúcanoó dē sáhā.

¹⁵ Sochi ñahan chi sa vii cáá ña de tú cáni ixi ña, chi suu ní jēhe yā ja cundasi xīnī ña.

¹⁶ De tú ní iin nchiví cūnī ji cāhān ji síquī tũhun yáhā, de ndá nduhū jín ndá grupo nchiví ja cándija nūu Yāa Dios, nduú nā incā costumbre jétúhūn ní síquī tũhun yáhā.

Ja stívī ndá ji síquī Cena Jētohō ō

¹⁷ De iyó incā tũhun ja cánuu ja cāhān ní jín ndá nú, chi nduú cúu cāhān ní ja vāha sáhā nú. Chi tá ndútútú ndá nú de nduú sáhā ja quéndō vāha cā nú, chi sa ja stívī ndá nú.

¹⁸ Xihna cā tũhun yáhā cāhān ní, chi nīhīn ní tũhun ja tá ndútútú ndá nú de cúsin inī nó. De jani inī ní ja ndāa cúu.

¹⁹ Chi níní coo sava nú ja cusín inī, tácu natūu ní-ni nchiví cúu ja cándija vāha mähfū ndá nú.

²⁰ De ja cúsin inī ndá nú súcuán tá ndútútú nú, de nsūu cena maá Jētohō ō cúu ja yájī nū túsaa.

²¹ Chi tá yájī ndá nú, de tá iin iin nú cūnī ja caji xihna cā nsūu cā ndá táhán nú. De súcuán de sava nú nduú nīhīn, de jīhī sōco, de sava nú jíní ja jīhi cuāhā.

²² ¿A nduú névāha ndá nú vehe nū caji nū coho nú, á naa cúu? Chi ja sáhā ndá nú súcuán cúu jaa nduú iyó yíñúhūn nū inī vehe nū ndútútú nchiví ja cándija Yāa Dios, chi sáhā nú ja cúcanoó nchiví jaa nduú ná névāha. ¿Nāsa cāhān ní jín ndá nú túsaa? ¿A cāhān ní ja vāha sáhā nú? Nduú chi nsūu ja vāha cúu ja sáhā ndá nú súcuán.

Síquī ja ní jaquīn Jētohō ō Cena yā

(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

²³ Chi tũhun yáhā ja ní nastéhēn ní nūu ndá nú, chi nūu maá Jētohō ō ní nīhīn ní: ja maá jacuaá ja ní nastúu dē Jētohō ō Jesús, de ní nquehen yā státílā.

²⁴ De xihna cā ní nacuetáhvī yā nūu Tatá yā, de ní scuáchi yā, de ní ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Quehen de caji ndá nú, chi yáhā cúu yiqui cūñu ní ja ní nsōcō ní ja síquī ndá nú. De níní caji ndá nú súcuán ja nūcūhun inī nū nduhū ja ní jīhī ní jēhē nū. Ncachi yā.

²⁵ De suni súcuán ní nquehen yā vaso tá ní ncuu ní ncuxíní yā jín ndá dē, de ní ncāhān yā: Ja ñúhūn vaso yáhā cúu nīñí ní ja sáhā cutú trátú jēé ja scácu ní nchiví. De ndācā vuelta tá jīhi ndá nú, de nūcūhun inī nū nduhū. Ncachi yā.

²⁶ Chi ndācā vuelta ja yájī ndá nú státílā ñúcuán de jīhi nú vaso ñúcuán, chi súcuán stéhēn nū ja ní jīhī Jētohō ō jēhē ō. De súcuán sáhā ndá nú jondē quívi ja nenda yā.

Síquī nāsa caji yíñúhūn ji Cena yā

²⁷ De tú nā-ni nchiví caji ji státílā ñúcuán á coho ji vaso Jētohō ō ñúcuán, de tú nduú sáhā yíñúhūn ji nūu Yāa Dios, túsaa de sáhā ji cuachi jaa nduú iyó yíñúhūn ji síquī yiqui cūñu maá Jētohō ō jín síquī nīñí yā.

²⁸ Túsaa de coto túní ndá nú maá nú tú iyó ndoo ánō nū jaa nduú nā cuáchi nú. De sá de cuu caji nū státílā ñúcuán de coho nú vaso ñúcuán.

²⁹ Chi tú iin nchiví nduú yájī nduú jīhi yíñúhūn ji de nduú nūcūhun inī ji ja yiqui cūñu yā cúu, de nchiví ñúcuán chi nīhīn ji castigo tú caji ji coho ji.

³⁰ Ja ñúcuán cúu ja iyó cuāhā nchiví cūhū jín nchiví iyó xii mähfū ndá nú. De sava ji ja ní jīhi.

³¹ Sochi tú coto túní ō maá ó jondē nchāha ca caji ō, de Jētohō ō chi mā cuāha yā castigo yóhō.

³² De tú maá Jētohō ō jēhe yā castigo nūu ō, de súcuán sndóho yā yóhó tácu mā tánū táhvi ō jín nchiví ñayívi.

³³ Ñanī mání, túsaa de tá ndútútú ndá nú ja caji nū cena yā, de cundetu táhán nú tácu caji inuu nú.

³⁴ De tú iin nchiví jīhī ji sōco, de xihna cā vehe ji ná caji ji, tácu mā stívī ji nūu ndútútú ndá nú. De súcuán de mā cuāha yā castigo ji. De quívi ja cuēē ní nūu ndá nú, de cachí ní nāsa coo sava cā tiñu.

12

Síquī ndá táhvi ja jēhe Espiritu

¹ Hermano, cūnī ní ja ná jícūhun inī ndá nú síquī ndācā táhvi ja jēhe Espiritu Santo nūu ō, suu ndācā modo ja sátíñú iin inī ó nūu Yāa Dios.

² De jíní ndá nú já tá nī ncuu nú nchiví jáá nduú cándija, de nī ndihví iní nū nī nchínúhún nú ndá ídolo ñihín.

³ De mitan de ná jícūhun iní nū já tú nī nchiví cáhān nāvāha jī sīqū Jesús, de nsūú jín poder Espíritu Yāa Dios cúu já cáhān jī sūcuán. De nī iin jī suni mā cúú cáhān jī já Jētohō jī cúu Jesús, de tú nduú ndéē poder Espíritu Santo iní jī.

⁴ De sín sín táhvi jēhe yā já sáhá iin iin ó tiñu yā, sochi iin-ni maá Espíritu Santo cúu já jēhe.

⁵ De sín sín tiñu sáhá iin iin ó, sochi nūú iin Jētohō ó sátiñō ndácá ó.

⁶ De sín sín modo sáhá ó tiñu yā, sochi iin-ni Yāa Dios cúu já sáhá ndá tiñu ñúcuán jín ó.

⁷ De nūú tá iin iin ó nī jēhe Yāa Dios táhvi já sáhá Espíritu yā jín ó, tácuá ná sáhá ó já cuja ndá táhān ó jín tūhun yā.

⁸ Chi sava ó nī ñihín ó táhvi já cáhān ndichí ó tūhun yā, já sáhá maá Espíritu. De sava cá ó nī ñihín ó já cúu jícūhun vāha iní ó de cáchi tūhun ó, de suni maá Espíritu sáhá.

⁹ De nūú sava cá ó nī jēhe yā táhvi já cúu cándija ñihín ó já sūqūncuu yā já jicān ó, de sava cá ó cúu sáhá ó já ndúvāha nchiví cúhū, de suni maá Espíritu sáhá.

¹⁰ De sava cá ó cúu sáhá tiñu ñáhnú jín poder Yāa Dios. De sava cá ó cúu nácani tūhun yā. De sava cá ó nī nsáhá yā já nácani ó ndácá tūhun, tú vāji nūú Espíritu yā á nduú. De sava cá ó nī ñihín táhvi já cáhān ó quéhén yuhú jáá nduú jícūhun iní ó. De sava cá ó cúu nácani tūhun ó tūhun já nī ncāhān táhān ó jín incā yuhú.

¹¹ De ndácá táhvi yáhá, chi iin-ni maá Espíritu cúu já sáji, de sín sín jēhe yā nūú iin iin ó, nása jétahān iní maá yā.

Ndihi ó cúu tá cúu iin-ni cá yiqui cúñu

¹² Chi tá cúu nūú cúu iin yiqui cúñu já iyó cuāhā parte, sūcuán cúu ó jín Cristo já cúu ó modo yiqui cúñu yā, chi iin-ni cá cúu ó jín yā. De visó cuāhā parte cúu ó, sochi iin-ni cúu ó, tá cúu iin yiqui cúñu já iyó cuāhā parte.

¹³ Chi iin-ni cá nī nduú ó jín yā nī nsáhá iin-ni maá Espíritu Santo tá nī jenduté ndácá ó. Sūcuán cúu visó cúu ó nchiví hebreo á nchiví griego, visó mozo já nī jeen nchiví á tēe sátiñi cuenta maá. De ndihi ó chi iin-ni Espíritu nī ñihín ó.

¹⁴ De iin yiqui cúñu chi nsūú iin-ni parte cúu, chi sa cuāhā parte cúu.

¹⁵ De tú jēhe cáhān: Nsūú cuenta yiqui cúñu cúu nī, chi nsūú ndahá cúu nī, de nduú chi iin parte yiqui cúñu cúu ndija.

¹⁶ De tú sōho cáhān: Nsūú cuenta yiqui cúñu cúu nī, chi nsūú tñūú cúu nī, de nduú chi suni iin parte yiqui cúñu cúu ndija.

¹⁷ De tú nī yiqui cúñu ó cúu tñūú, ¿de nása cunini ó túsaá? De saá-ni tú nī yiqui cúñu ó cúu sōho, ¿de nása ñihín xicó ó túsaá?

¹⁸ Sochi Yāa Dios nī nchutáhān yā tá iin iin parte yiqui cúñu, nása nī ncuu iní yā já coo.

¹⁹ Chi tú iin-ni parte cúu ndihi, de nsūú nī iin yiqui cúñu cúu túsaá.

²⁰ De nduú chi cuāhā parte iyó, de iin-ni yiqui cúñu cúu.

²¹ De nī mā cúú cáhān tñūú jín ndahá: Nduú jíní ñúhún nī ndóhó. De saá-ni xñi, mā cúú cáhān jín jēhe: Nduú jíní ñúhún nī ndóhó.

²² Chi sa ndácá parte yiqui cúñu já jání iní ó já núu cá fuerza, sa suu cúu já cánuu cá.

²³ De ndácá parte já jání iní ó jáá nduú cáá vāha, sa suu ñuncúún cá chūhun ó sahma. De ndá parte jáá nduú cáá víi, sa vāha cá jási ó.

²⁴ Chi ndá parte já cáá víi, nduú cánuu já cundasi. Chi sūcuán nī nchutáhān Yāa Dios yiqui cúñu, já ñuncúún cá jito ó jáá nduú cáá víi.

²⁵ Sūcuán nī nsáhá yā tácuá mā cúsiín ndácá parte yiqui cúñu, chi sa chindeé táhān vāha jín táhān.

²⁶ De tú jātú iin parte yiqui cúñu, de suni nī cáhnú jātú. De tú iin parte jito ñuncúún ó, de suni ndihi-ni parte quéndoo vāha.

²⁷ De ndá ndóhó chi modo yiqui cúñu Cristo cúu nú, chi iin-ni cá cúu ó jín yā. De tá iin iin nú cúu iin parte yā.

²⁸ Túsaá de sín sín tiñu nī jēhe Yāa Dios nūú ndácá nchiví cándija já cúu jī modo iin iin parte yā: Xihna cá ndácá apóstol já ní jani yā já scáca dē tūhun yā. Ñúcuán de já úu, ndá tēe nácani tūhun yā, de já úní, ndá tēe stéhēn. Ñúcuán de ndá nchiví já sáhá tiñu ñáhnú jín poder yā, jín nchiví já sáhá já ndúvāha nchiví cúhū, jín nchiví já chindeé táhān, jín já ndiso tiñú, jín nchiví já cáhān sín sín yuhú jáá nduú jícūhun iní.

²⁹ ¿Túsaá de á ndihi ó cúu apóstol? ¿A ndihi ó nácani tūhun? ¿A ndihi ó stéhēn? ¿A ndihi ó cuu sáhá tiñu ñáhnú?

³⁰ ¿A ndihi ó cuu sáhá já nduvāha nchiví cúhū? ¿A ndihi ó cuu cáhān sín sín yuhú? ¿A ndihi ó cuu nacachí tūhun incā yuhú ñúcuán, á naá cúu? Nduú chi sín sín táhvi nī ñihín ndácá ó.

³¹ Túsaá de cundihví iní ndá nú já cácan nū já cuāhā Yāa Dios táhvi já cánuu cá nūú nū. De mitan de ná stéhēn nī nūú ndá nú iin já vāha cá nūú ndácá cá táhvi ñúcuán, suu tūhun cúndáhvi iní táhān.

13

Sīqū tūhun já cúndáhvi iní táhān

¹ Visó tú cuu cáhān ó quéhén yuhú já cáhān ndá nchiví á já cáhān ndá ángel Yāa Dios, de tú nduú cúndáhvi iní ó táhān ó, de ndá tūhun já cáhān ó cúu tá cúu iin tambor já naxín

cáxin á iin platillo já naxín cáxin já sáhá já cúcúxi sôho nchiví.

² De visó cuu nacani vâha ó tûhun yâ, de cuu jícûhun iní ò ndácá tûhun yuhú yâ jín ndácá tûhun ndíchí, de tú nduú cûndáhvi iní ò táhán ó, de nduú ná tiñu cuití ó túsaá. De visó cuu candíja téyí ó já jondé cuu cáhán ó já cujiyo yucu, sochi tú nduú cûndáhvi iní ò táhán ó, de nduú ná tiñu cuití cúu.

³ De visó ná sáji ò ndihi já névâha ó cuu nchiví ndáhvi, de visó ná cuáha ó tûhun já teñuhûn nchiví yóhó já síqui tûhun yâ, de tú nduú cûndáhvi iní ò táhán ó, de nduú ná jétíñu cuití túsaá.

⁴ Nchiví já cûndáhvi iní chi íyó paciencia jín táhán, de íyó mání iní, de nduú cúcuásún iní. De nduú sáhá víxi, de nduú sáhá téyí maá.

⁵ Nduú sájéhe iní, nduú ndúcú já cuu maá, nduú quítí iní, nduú chúhun iní tûhun quítí iní.

⁶ Nduú cúsi iní jín tiñu néhén já sáhá ndá táhán, chi sa cúsi iní jín tiñu vâha.

⁷ Nchiví já cûndáhvi iní táhán chi ndihi-ni jéhdé iní já ndoho jéhe táhán, de nduú jéncuñi já cándíja táhán, jín já ñuhûn iní já squíncuu táhán, jín já jénde iní jín táhán.

⁸ Tûhun cûndáhvi iní chi má náa cuití. De quiji quívi jáa nduú cá nacani ji tûhun, de ni má cáhán cá ji quéhén yuhú, de ni nduú cá jini ñuhûn tûhun ndíchí.

⁹ Chi nduú jini vâha vâha ó mitan, de tûhun yâ já nacani ó suni jacû-ni cúu.

¹⁰ Sochi tá quiji quívi já cuní ò ndihi, ñúcuán de má cóo cá já jini ò jacû-ni, chi ndihi-ni cuní ò.

¹¹ Tá ní ncuo ó súchi lúli de ní ncâhán ò tá cáhán súchi lúli, de ní jani iní ò de ní jícûhun iní ò modo súchi lúli. Sochi tá ní jahnu ó de ní sndóo ó modo súchi lúli.

¹² De suni súcuán, jacû-ni jícûhun iní ò mitan, modo já ndéhé ó núu iin espejo jáa nduú nijin vâha. Sochi cúcuéé cá de jícûhun cáji iní ò ndihi. De mitan chi jacû-ni jini ò, sochi cúcuéé cá de cuní vâha ó nása Yâa cúu yâ, tá cúu núu jini vâha yâ yóhó nása nchiví cúu ó.

¹³ Túsaá de íyó ñni tûhun já quéndóo cutú ní cáni: já candíja ñhin ó já squíncuu yâ já ní nquee yuhú yâ, já cuhun iní ò ndácá já vâha já coo, jín já cundáhvi iní ò táhán ó. De tûhun cûndáhvi iní chi ñáhnú ndasí cá cúu núu ndácá cá yáhá.

14

Siquí já cáhán ji quéhén yuhú

¹ Túsaá de cundihvi iní ndá nú já cundáhvi iní nú táhán nú, de suni cundihvi iní nú cácan nú ndá táhvi já jéhe Espíritu Santo. De táhvi já cánuú cá cúu já nacani nú tûhun yâ.

² Chi tée já névâha táhvi já cáhán dé quéhén yuhú jáa nduú jícûhun iní dé, chi maá-ni Yâa Dios jini já cáhán dé, de nchiví chi nduú. Chi ni iin ji má jícûhun iní já cáhán dé. Chi sáhá Espíritu Santo já cáhán dé ndá tûhun yuhú.

³ Sochi tée já nacani tûhun yâ, chi jín nchiví cáhán dé tácuu cuja ji jín tûhun yâ, de sndihvi iní dé ji, de cáhán dé tûhun ndeé iní jín ji.

⁴ De tée já cáhán incá yuhú jáa nduú jícûhun iní, chi maá dé-ni cúu já jíja jín tûhun yâ. Sochi tée já nacani tûhun yâ chi sa suha sáhá dé já nchiví cándíja, jíja ji jín tûhun yâ.

⁵ Jétáhn iní ní já ndihi nú cuu cáhán nú quéhén yuhú jáa nduú jícûhun iní nú, sochi já cánuú ndasí cá cúu já nacani nú tûhun yâ. Chi ñáhnú cá tiñu sáhá tée já nacani tûhun yâ nsúu cá tée já cáhán incá yuhú jáa nduú jícûhun iní. Chi tú nduú ná tée já cachí tûhun ná tûhun cúu já cáhán dé, de má cuétíñu já cuja nchiví cándíja.

⁶ Já ñúcuán hermano, tá cuéé ni núu ndá nú de tú cáhán ni jín yuhú jáa nduú jícûhun iní nú, ¿de nása cuetíñu ñúcuán túsaá? Sochi tú cáhán ni iin tûhun já ní stéhén yâ, á iin já cutúha nú tûhun ndáa, á iin já nacani ní tûhun yâ, á iin já stéhén ni núu nú, suu ñúcuán cúu já cuetíñu.

⁷ Ná sáhá ó cuenta já instrumento música, visó nduú təcú, de cuu cata, tá cúu flauta jín arpa. De tú nduú jíta síin síin nota, ¿de nása cuní ò ná yaá jíta?

⁸ De tú trompeta nduú ndáhyû cáji, de ni iin tée má sáhá túha dé já quíñ de guerra.

⁹ De saá-ni ndá ndóhó, tú nduú cáhán cáji nú tûhun já jícûhun iní nchiví, ¿de nása cuní ji náa cúu já cáhán nú? Chi tûhun já cáhán nú chi vachi táchi-ni jiso cuáhn jín.

¹⁰ De ndáa chi íyó cuáha yuhú iní ñayívi, de ndácá yuhú chi íyó nchiví jícûhun iní.

¹¹ Sochi tú nduú jícûhun iní ò yuhú já cáhán iin tée, de cúu ó tá cúu tée ñuú jicá núu tée já cáhán, de suni tá cúu tée ñuú jicá cúu dé núu maá ó.

¹² De já ñúcuán ndá ndóhó já cuní ndasí nú ñhin nú táhvi já jéhe Espíritu, cácan nú táhvi já sáhá já cuja nchiví cándíja jín tûhun yâ.

¹³ Túsaá de nchiví já cáhán incá yuhú jáa nduú jícûhun iní ji, ná cácan táhvi ji já cuu nacachi tûhun ji yuhú ñúcuán.

¹⁴ Chi tú jicán táhvi ò jín incá yuhú, de maá áno ò-ni cúu já jicán táhvi, sochi nduú ná jétíñu jín jáa ntúni ò.

¹⁵ ¿Nása sáhá ó túsaá? Ná cácan táhvi ò jín áno ò, de saá-ni jín jáa ntúni ò. De suni ná cáta ó yaá i jín áno ò, de saá-ni jín jáa ntúni ò.

¹⁶ Chi tú nacuetáhvi nú maá-ni tûhun já ní nquiji núu áno nú, de nduú jícûhun iní nú, túsaá de tée nini jáa nduú jícûhun iní, má cúu nacuetáhvi dé jín nú. Chi nduú jini cuití dé ná tûhun cáhán nú.

¹⁷ Ndāā chi vāha nācuetáhvī maá nú, sochi incā dē nduú ná nīhīn dē jā cuja áno dē jīn tūhun yā.

¹⁸ Ná cútahvī ni nū Yāā Dios jā cuāhā cā vuelta cāhān ni jīn yuhú jāá nduú jícūhun inī ó nsūú cā ndá ndóhó.

¹⁹ De vísó súcuán de tá íyó tūtú nī jīn nchivī cándija, de jétahān cā inī ni cāhān ni ūhūn-ni tūhun jā jícūhun inī jī de stéhēn nūū jī, nsūú cā jā cāhān ni ūxī mil tūhun jīn incā yuhú jāá nduú jícūhun inī jī.

²⁰ Hermano, mā cānī inī ndá nú modo sūchī lúli, chí sa cuja nú jā jícūhun vāha inī nū. Sochi coo nú tá nūū cúu sūchī lúli jāá nduú jīnī jī tiñu néhēn.

²¹ De suha yósó nūū tutū ley yā janahán: Jīn tūhun jā cāhān tēe incā yuhú, jīn tūhun jā cāhān tēe űuū jīcā, sáhā nī jā cunini ndá nchivī yáhā tūhun nī. Sochi nī jīn űúcuán de mā sáhā jī cuenta tūhun jā cāhān nī, cáchi maá Jétohó ó.

²² Túsaá de tú névāha ó táhvī jā cāhān ó quéhēn yuhú, űúcuán cúu iin jā stéhēn poder Yāā Dios nūū nchivī jāá nduú cándija, nsūú nūū nchivī cándija. Sochi jā nācani ó tūhun yā, űúcuán cúu jā stéhēn nūū nchivī cándija, nsūú nūū nchivī jāá nduú cándija.

²³ Túsaá de tú ndācā nú nchivī cándija, íyó tūtú nú de ndācā nú cāhān síin síin yuhú, de quivī ndá nchivī jāá nduú jícūhun inī jīn nchivī jāá nduú cándija, ¿de á mā cāhān jī jā ní nduu loco ndá nú?

²⁴ Sochi tú ndācā nú nācani tūhun yā, de tú quivī iin tēe jāá nduú cándija á iin tēe jāá nduú jícūhun inī, űúcuán de cunī dē jā tēe íyó cuāchi cúu dē, de coto túnī dē maá dē jīn tūhun jā nācani ndá nú.

²⁵ De nūcūhun inī dē ndācā jā ní jani yuhú inī dē jīn áno dē. űúcuán de cuiñi jiti dē de chíñúhún dē Yāā Dios. De cāhān dē jā Yāā Dios íyó ndija yā jīn ndá nú.

Sīquī jā coo űuncúún de coo yíñúhún tá ndútútú ó

²⁶ Túsaá de tá ndútútú ndá nú, hermano, de ndācā nú coo iin yāā ī cata nú, á iin tūhun jā stéhēn nū, á iin tūhun jā ní nsáhā Yāā Dios jā jícūhun inī nū, á incā yuhú jā cāhān nū, á jā nacachī tūhun nū tūhun incā yuhú. De ndācā űúcuán sáhā ndá nú tácuja cuja nchivī cándija jīn tūhun yā.

²⁷ De tú íyó tēe jā cāhān incā yuhú, de ná cāhān ūū á ūnī dē-ni, de tá iin tá iin dē ná cāhān. De suni jīnī űúhún jā nacachī tūhun iin tēe tūhun űúcuán.

²⁸ De tú nduú ná tēe íyó jā cuu nacachī tūhun tūhun űúcuán, de ndá tēe jā cāhān incā yuhú, vāha cā mā cāhān dē nūū ndútútú ndá nú, de ná cāhān maá dē-ni jīn Yāā Dios.

²⁹ De saá-ni ndá tēe nācani tūhun, ná cāhān ūū á ūnī dē-ni, de sava cā nū nācani inī nū tú íyó ndāā jā cāhān ndá tēe űúcuán.

³⁰ De tú incā tēe jā ndēē nī nīhīn dē iin tūhun jā ní stéhēn yā nūū dē, túsaá de tēe cāhān ná jéncuifī dē jā cāhān dē, tácuja cāhān incā tēe űúcuán.

³¹ Túsaá de tá iin tá iin nú cuu nācani ndá nū tūhun jā stéhēn yā nūū nū, tácuja cutūha ndá nú de coo ndēē inī nū.

³² De ndá tēe nācani tūhun, cánuú jā cuetáhvī dē jā nācani incā tēe tūhun de jencuiñi jā cāhān maá dē.

³³ Chí Yāā Dios cūnī yā jā ná cóo nañí māhñú ndá nú, nsūú jā sácā nuu de cuvāā nū. De tá cúu nūū sáhā ndá grupo nchivī cándija,

³⁴ De saá-ni ndācā űahan jā ndútútú jīn nchivī yā, ná cóo nañí űa. Chí nduú vāha jā cāhān űa, chí sa cuetáhvī űa, tá cúu nūū cāhān tutū ley yā.

³⁵ De tú cūnī űa cucáhnú inī űa iin tūhun, de jondē vehe ná cáthún űa yíí űa. Chí tūhun canoó cúu de tú cāhān iin űahan māhñú nūū ndútútú nū.

³⁶ De sáhā ndá nú cuenta chí nsūú nūū ndá máá nú ní nguée tūhun Yāā Dios, de suni nsūú vāchi ndá ndóhó-ni ní nīhīn tūhun yā.

³⁷ Tú iin tēe jani inī dē jā tēe nācani tūhun jīn tēe névāha Espiritu cúu dē, túsaá de ná cuetúhún dē jā tiñu jā ní ndacu maá Jétohó ó cúu jā tēe ní yáhā.

³⁸ Sochi tú nduú jétáhvī dē tūhun yáhā, de suni mā cuetáhvī ó dē.

³⁹ Túsaá, űanī mānī, cundihvī inī ndá nú nācani nū tūhun yā, de mā cāsī nū nūū tēe jā cāhān síin síin yuhú.

⁴⁰ Sochi űuncúún de yíñúhún sáhā ndá nú ndācā tiñu.

15

Tūhun jā ní natecū Cristo

¹ Hermano, mitan de nūcūhun inī ndá nú tūhun jā scácu yā yóhó jā ní nācani nī nūū nū. De tūhun űúcuán chí jā ní jetáhvī ndá nú, de suni íñī nīhīn nū jīn.

² De suni jīn tūhun űúcuán cúu jā ní scácu yā ndá nú, de tú íñī nīhīn nū jīn tūhun jā ní nācani nī nūū nū, de tú nduú ní ncándija cāhā nú.

³ Chí tūhun cánuú cā jā ní nīhīn maá ní nī nastéhēn nī nūū ndá nú: jā ní jīhī Cristo sīquī cuāchi ó, tá cúu nūū jā cāhān tutū ī jondē janahán.

⁴ De nī jīquiyuhú yā, de nī natecū yā nūū únī quivī, tá cúu nūū cāhān tutū ī.

⁵ De nī nenda yā nūū Pedro. De sá de nī nenda yā nūū ndihúxī cā apóstol.

⁶ De sá de nī nenda yā nūū víhī cā ūhūn ciento hermano jā íyó tūtú. De sava jī tēcū cā mitan, de sava jī jā nī jīhī.

⁷ De sá de nī nenda yā nūū Jacobo, sá de nūū ndihī cā apóstol.

⁸ De jā sándihí de nī nenda yā nūū maá nī. De tá cúu iin jā ní ncacu yuté, súcuan cúu jā iin sanaā-ni de nī nduu nī apóstol.

⁹ Chi tēe nūū cā nūū ndá cā apóstol cúu nī, de nī nsūū tēe vāha cúu nī jā cunaní nī apóstol, chi nī nsáhā nāvāha nī nchiví cándija nūū Yāa Dios.

¹⁰ De síqui jā ní nsáhā Yāa Dios jā váha nduhū, jā űúcuán cúu jā cúu nī apóstol mitan. De jā ní nsáhā yā jā váha nduhū, chi nduú cáhá ní ncúu, chi sa ní scāca cā nī tūhun yā nsūū cā ndá cā tēe apóstol. Sochi nsūū maá nī ní nsáhā, chi sa Yāa Dios nī nsáhā yā jā váha űúcuán jín nī.

¹¹ Túsaa de visō nduhū á ndá cā tēe űúcuán, de súcuan nácani ndá nī tūhun, de suu cúu jā ní ncandija ndá nú.

Tūhun jā natecū ndīyi

¹² De tú nácani ndá nī tūhun Cristo jā ní natecū yā mähñū ndīyi, ¿de nājēhē cáhān sava ndá nú jā má natecū ndīyi?

¹³ Chi tú mā natecū ndīyi, de suni mā natecū Cristo nícu.

¹⁴ De tú nduú ní natecū Cristo, de nácani cáhá ndá nī tūhun yā nícu, de suni cándija cáhá ndá nú nícu.

¹⁵ Chi tú jā súcuan cúu, de cúu ndá nī tēe jāa nduú cáhān ndāa tūhun Yāa Dios, chi ní ncachí nī jā ní nastēcū Yāa Dios Cristo. De tú mā natecū ndija ndīyi, túsaa de nduú ndāa jā ní nastēcū Yāa Dios Cristo.

¹⁶ Chi tú nduú natecū ndīyi, de juni Cristo suni nduú ní natecū yā nícu.

¹⁷ De tú nduú ní natecū Cristo, de cándija cáhá ndá nú de ndiso iī cā nū cuachi nú nícu.

¹⁸ De tú jā súcuan cúu, de suni ja nī ntānū tāhvī ndá ndīyi jā ní ncandija Cristo.

¹⁹ Chi tú mā natecū ndīyi, de tú maá-ni síqui iin-nī vida yáha cúu jā űúhun inī ō jā sáhā Cristo jā váha yóhō, túsaa de ndáhvī ndasí cā cúu ō nsūū cā ndá cā nchiví, chi cándija cáhá ō nícu.

²⁰ De nduú chi iyó ndāa jā ní natecū Cristo mähñū ndīyi. De maá yā cúu jā xihna cā nī natecū nsūū cā ndācā cā ndīyi jā natecū.

²¹ Chi síqui jā ní stívī iin-nī tēe Adán, de nī nquijēhé cuēhē jā jīhi nchiví. De suni súcuan síqui jā ní nsáhā iin-nī tēe Cristo, de natecū nchiví.

²² Chi tá cúu nūū jīhi ndihi ō síqui jā cúu ō tatā Adán, de suni súcuan natecū ndihi ō síqui jā yíhī ō ndahá Cristo.

²³ Sochi tá iin iin nāsa ndíta táhān maá: Xihna cā Cristo nī natecū yā, de sá de quívi ndiji yā de natecū ndá nchiví jā yíhī ndahá yā.

²⁴ űúcuán de jīnu tiempo, de snāa yā poder ndācā enemigo jā cúñāhnū, jīn jā ndācu tiñu, jīn jā iyó poder. De ndihi jā tátunī yā nūū, nacuaña yā nūū Tatá yā Yāa Dios.

²⁵ Chi cánuū jā tátunī Cristo jondē quívi quívi jā candēe Yāa Dios poder ndācā jā jīnī űhvī nūū Cristo, de sndóho yā.

²⁶ De jā sándihí de snāa yā cuēhē jā jīhi nchiví.

²⁷ Chi cáhān tutū iī jā ní nsáhā Yāa Dios jā cúñāhnū Cristo síqui ndihi jā iyó, de cuetáhvī nūū yā. De tá cáhān jā cúñāhnū yā síqui ndihi-ni, de jīnī váha ō jā maá Yāa Dios mā quíhī yā ndahá Cristo, chi Yāa Dios cúu jā ní nchihī ndācā űúcuán ndahá Cristo.

²⁸ De tá nī nquívi ndihi űúcuán ndahá Cristo, sá de suni maá Cristo jā cúu yā Sehe, quívi yā ndahá maá Tatá yā, Yāa jā ní nchihī ndācā űúcuán ndahá yā. De súcuan cúu jā tiin maá Yāa Dios ndihi-ni.

²⁹ De iyó nchiví jā jéndutē jī jā jēhé ndīyi. De tú mā natecū cuiti ndīyi, ¿de nūcu jéndutē jī jā jēhé ndīyi túsaa?

³⁰ De ndá maá nī, ¿nājēhē cúu jā ndiquívi jéndeé inī nī jā iyó peligro jā cuū nī, de tú mā natecū ndīyi?

³¹ Hermano, tá cúu nūū iyó ndāa jā cúsiī inī nī jā cándija ndá nú jētohō ō Jesucristo, suni súcuan iyó ndāa jā ndiquívi ndúcú nchiví cahñi nduhū síqui tiñu yā.

³² De jā ní ndoho nī nī nsáhā ndá tēe xēen űuū Efeso jā cúu dē tá cúu quiti xēen, ¿de nā cuá nīhñ nī síqui űúcuán túsaa? Chi tú mā natecū ndīyi, de cuu cáhān ō tá cúu nūū cáchi iin tūhun: Ná cúsiī inī ō de cajī ō coho ō, chi sanaa de teen de cuū ō, cachí ō nícu.

³³ Mā cuáha ndá nú tūhun jā stáhvī nchiví ndóhō. Chi cáchi iin tūhun: Tú jica nú jīn ndá nchiví nēhén, de stívī jī ndóhō jā má cáca ndāa cā nū.

³⁴ Nachuhun inī ndá nú, de sáhā nú tiñu ndāa, de mā sáhā cā nū cuachi. Chi sava nú nduú jīnī cuiti nū nāsa Yāa cúu Yāa Dios. Súcuan cáhān nī tácuacucanoō ndá nú.

Síqui nāsa natecū ndīyi

³⁵ Sochi sanaa de cáhān iin nú: ¿Nāsa natecū ndá ndīyi? ¿Nāsa coo yíqui cúñu jī? cachí nū.

³⁶ Nduú jícūhun cuiti inī nū túsaa. Chi cúu tá cúu jā chíhi ō ndācā tatā chíjin űuhun tácuacucano yēcū jī.

³⁷ De tatā jā quívi chíjin űuhun, á trigo á incá tatā, chi nsūū yēcū cúu, chi maá nūñi-ni cúu.

³⁸ De cuéé cā de táhvī, chi Yāa Dios nī jēhe yā yēcū ndá tatā űúcuán, nāsa nī jēhāhān inī maá yā, de tá iin iin tatā chí sīn sīn cáa yēcū nī nsáhā yā.

³⁹ De suni súcuan cúu ndācā yíqui cúñu, chi nsūū inuū cáa. Chi sīn cáa nchiví, de sīn cáa quiti, de sīn cáa saā, de sīn cáa tiacá.

⁴⁰ De suni súcuan cúu ndācā jā iyó andiví jīn ndācā jā iyó ñayiví. De sīn cáa vīi jā iyó andiví, de sīn cáa vīi jā iyó ñayiví.

⁴¹ De síin jéndütē nandīi, de síin ndíi yoō, de síin xīñú ndá tiūūn. De tá iin iin tiūūn chi suni síin síin xīñú.

⁴² De suni súcuan coo ndá ndīyi já natecū. Ndīyi já chíyuhū ō chi téhyū, de tá nastécū yā chi mā cūū cā.

⁴³ Já chíyuhū ō chi ndáhvi cáá, de tá nastécū yā chi vii cuñáhnū. Já chíyuhū ō chi nduú ná fuerza, de tá nastécū yā chi coo fuerza.

⁴⁴ Já chíyuhū ō chi iin yiqui cūñu cuenta ñayívi cūu, de tá nastécū yā chi coo iin yiqui cūñu cuenta Espíritu. Chi íyó yiqui cūñu cuenta ñayívi, de suni íyó yiqui cūñu cuenta Espíritu.

⁴⁵ Chi súcuan yósō nūū tutū īi: Adán, tēe já xihna ñūhún, ní ncuváha dē jín vida cuenta ñayívi, cáchi. De Cristo cūu modo incā Adán ūū, de maá yā cūu Espíritu já jéhe vida.

⁴⁶ De nsūū yiqui cūñu cuenta Espíritu cūu já ní ncuváha xihna cā, chi sa yiqui cūñu cuenta ñayívi, sá de nduu cuenta Espíritu.

⁴⁷ De cuenta ñayívi cūu tēe já xihna ñūhún, chi ní ncuváha dē jín ticācháā ñuhun. De Adán ūū já cūu maá Jētohō ō, chi jondē andiví ní nquiji yā.

⁴⁸ De nchiví ñayívi yáhá, chi cūu jī táhán Adán já ní ncuváha jín ticācháā ñuhun. De nchiví já quívi andiví, chi nduū jī tá cáá maá Yāā já ní nquiji jondē andiví.

⁴⁹ Chi já cáá ó tá nūū cáá tēe já ní ncuváha jín ticācháā ñuhun, de suni súcuan coo ó tá nūū cáá Yāā já ní nquiji jondē andiví.

⁵⁰ Tūhun yáhá cáchi tūhun ní nūū ndá nú hermano, já yiqui cūñu ó cuenta ñayívi, mā cūū quívi nūū tátūni Yāā Dios. Chi já jīhi cūu, de mā cūū quívi nūū cutecū ní cáni.

⁵¹ De cūni ní já ná jícūhun iní ndá nú tūhun yáhá já ní nchiyuhū: Nsūū ndīhi ó cūū, sochi ndīhi ó chi nasāma yiqui cūñu ō.

⁵² Chi quívi já tiví trompeta já sándihí da, de iin núnúū-ni, modo iin já nácueni ō-ni, de nasāma yā yóhó. Chi tiví trompeta, de natecū ndacá ndīyi já má cūū cā jī. De ndacá ó já tēcū ó quívi ñúcuan, chi nasāma yā yiqui cūñu ō.

⁵³ Chi já téhyū yáhá, cánúū nūcūhun já má téhyū cā. De já jīhi, cánúū nūcūhun já má cūū cuti cā.

⁵⁴ De já jīhi jín já téhyū yáhá, chi quívi quívi já nūcūhun já má cūū cā má téhyū cā. Núcuan de quee ndaā tūhun já yósō nūū tutū īi: Jín poder yā ní snáa yā cuēhē já jīhi nchiví.

⁵⁵ Túsáa de cuēhē já cūū ō, ¿nása cā cuu sáhá xēen jín ó? Chi natecū ō. ¿De nása cā cundee jín ó? Chi snáa yā. Cáchi tutū.

⁵⁶ Chi maá cuāchi cūu já sáhá já cūndee cuēhē já jīhi nchiví. De ley yā janahán sáhá já nénda cuāchi síquī ō.

⁵⁷ De ná cutahví ō nūū Yāā Dios, chi jín maá Jētohō ō Jesucristo sáhá yā já cūndee ó síquī cuāchi jín síquī cuēhē já cūū ō.

⁵⁸ Já ñúcuan ñanī mánī, cuiñi ñihin ndá nú de mā cáca yátá nú. De nínī satíñū vāha ndá nú jín tiñu maá Jētohō ō. Chi já jínī nū jáa nduú satíñū cāhá nú jín maá Jētohō ō.

16

Siqui já caquín jī xūhún cuu ndá hermano

¹ De mitan de cāhān ní síquī xūhún já caquín ndá nú já cuu ndá hermano cándija já ndóho ndáhvi. Suni sáhá ndá máa nú tá cūu nūū ní ndacu ní nūū ndá grupo nchiví cándija já íyó Galacia.

² Ndacá domingo de tá iin iin nú chuvāha síin nú jacū xūhún, tú nása ní ñihin ndá nú, tácuā tá cuēē ní nūū nū de já íyó tūha.

³ De tá cuēē ní, de cuāha ní carta nūū ndá tēe já nacāji ndá nú, de taji ní dē quíhín dē nūū ndá hermano já íyó Jerusalén, quísiáha dē xūhún já ní jaquín ndá nú.

⁴ De tú íyó vāha já quíhín ní, de suni quíhín ní jín ndá dē.

Jā cāhān Pablo já quíndehé dē ndá nchiví cándija

⁵ De já cuēē ní nūū ndá nú, de cánúū já xihna cā región Macedonia quenda ní coo ní ñúcuan, sá de cuēē ní ñuū ndá nú Corinto.

⁶ De sanaā de coo ní jín ndá nú jacū tiempo, á sanaā de coo ó níi tiempo vījin. Núcuan de cuu chindee ndá nú nduhū, ní-ni cūu nūū quíhín cā ní.

⁷ Chi nduū cūni ní cuēē ní nūū nū já yāha ñamā ní quíhín ní, chi ñūhún iní ní já coo ní jín ndá nú jacū tiempo, de tú cuāha maá Jētohō ō tūhun.

⁸ De coo ní ñuū Efeso yáhá jondē yāha quívi Pentecostés.

⁹ Chi íyó cuāhā nchiví já scándija ní, chi vāha jīca tiñu Jētohō ō. De suni íyó cuāhā nchiví já íyó contra.

¹⁰ De tú cuēē Tímateo, de sáhá ndá nú já coo sīi iní dē mähñū nú, de ní iin mā cāni iní dē síquī. Chi suni tiñu maá Jētohō ō sáhá dē, tá cūu nūū sáhá ní.

¹¹ Túsáa de ní iin ndá nú mā sájéhe iní nūū dē. Chi sa chindee nú de já quíhín cā dē, de coo ndee coo sīi iní dē, tácuā ndiji dē já nacuní táhán ní jín dē. Chi ndétu ndá ní de jín sava cā hermano.

¹² De hermano Apolos, chi ní ncāhān ndáhvi ní jín dē já ná cuēē dē nūū nū jín sava cā hermano, cuēndehé dē ndá nú. De ní jani iní dē já má cūū cuēē dē mitan. Sochi tá nune dē de cuēē dē.

Saludo já sándihí

¹³ Nditó coo iní ndá nú, de cuiñi ñihin nú jín tūhun já cándija nú. De téyí coo iní nū, de coo fuerza iní nū.

¹⁴ De ndacá já sáhá nú, de sáhá nú jín tūhun já cūndáhvi iní táhán.

¹⁵ Hermano, jínī ndá nú jā xihna cā nchivī vehe Estéfanos nī ncandíja ichi Acaya. De nī jēhe ji maá ji nūū tiñu jā chindeé ji ndá hermano cándíja.

¹⁶ De cúnī nī jā suni ndá máá nú cuetáhvi vāha nú nchivī jā sáhá súcuán, jín ndá cā nchivī jā chindeé táhán de sátíñú sīquī tiñu yā.

¹⁷ Cúsi inī nī jā ní nguenda Estéfanos jín Fortunato jín Acaico, chi ndá tēe yáhá nī nchindeé dē nduhū lugar ndá máá nú jāá nduú ní iyo nú jín nī.

¹⁸ Chi nī ndundeé inī nī nī nsāhá ndá dē, de saá-ni nī nsāhá dē ndá máá nú. De cánuú jā cuetúhún nú ndá tēe jā sáhá súcuán.

¹⁹ Sáhá ndeé inī ndá nú, cáchi ndá grupo nchivī cándíja jā íyó Asia. Aquila jín Priscila jín nchivī cándíja jā ndútútú vehe dē, cáhān ndá ji jā sáhá ndeé ndasí inī ndá nú jín tūhun maá Jētohō ō.

²⁰ De ndácá hermano cáchi ji jā sáhá ndeé inī nū. De tá cáhān jítáhán ndá nú, de yíñúhún techuhú nú ndahá ji.

²¹ Maá nī jā cúu Pablo, jín ndahá maá nī tēe nī tūhun yáhá jā sáhá ndeé inī ndá nú.

²² De tú ní iin nduú íyó mānī jín Jētohō ō Jesucristo, de ná tánū tāhvī ji túsaá. De ná cáhān ō: Jētohō sá, cúnī sá jā ñamā nenda ní.

²³ De ñúhún inī nī jā maá Jētohō ō Jesucristo, ná sáhá cā yā jā vāha ndá ndóhó.

²⁴ De mānī nī jín ndá nú jā cándíja nú Cristo Jesús. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA UU JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI NUU CORINTO

¹ Maá nĩ cúu Pablo, apóstol Jesucristo, chi súcuán nĩ jětahān inĩ Yāā Dios nĩ ntajĩ yā nduhū jā nacani nĩ tūhun yā. De ndūū nĩ jīn hermano ō Timoteo tēe nĩ carta yáhá cuēē nūū ndá nū hermano űūū Corinto jā cándija nū Yāā Dios, jīn nūū ndihi ndá nū jā yíhí ndahá Yāā Dios jā íyó nū nĩ cáhnú Acaya.

² De ñúhún inĩ nĩ jā Tatá ō Yāā Dios jīn Jětōhō ō Jesucristo ná sáhá cá yā jā váha ndá nū de sáhá yā jā coo ndeē coo sīi inĩ nū.

Sīquĩ jā ní ndoho Pablo tūndóhó

³ Ná cáhān ō jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios, Yāā cúu Tatá maá Jětōhō ō Jesucristo. Chi maá yā cúu Tatá ō jā cúndáhvi inĩ yóhó, de níní sáhá yā jā ndusíi inĩ ō.

⁴ Chi sáhá yā jā ndusíi inĩ ō sīquĩ ndácá tūndóhó jā ndóhó ō, tácuá suni cuu sáhá maá ō jā ndusíi inĩ táhān ō jā ndóhó tūndóhó. Chi tá cúu nūū ní nsáhá yā jā ní ndusíi inĩ maá ō, suni súcuán sáhá ō jā ndusíi inĩ jī.

⁵ Chi jā ndóhó ō cuáhā tūndóhó tá cúu nūū ní ndoho Cristo, suni súcuán ñhīn ō cuáhā tūhun ndusíi inĩ, sáhá Cristo.

⁶ Jā ñúcuán, tú ndóhó ndá nĩ tūndóhó, de súcuán de cúu sáhá nĩ jā ndusíi inĩ ndá nū de quendōo váha cá áno nū. De jā sáhá Yāā Dios jā ndusíi inĩ nĩ, suu sáhá tucu jā ndusíi inĩ ndá nū, de quendōo váha cá áno nū. De súcuán de ñhīn nū fuerza jā cuandee inĩ nū jīn ndácá tūndóhó tá cúu nūū ndóhó ndá nĩ.

⁷ De ñúhún ndasí inĩ nĩ jā cúu ndá nū, chi jīn nĩ jā tá cúu nūū ndóhó ndá nū tūndóhó jīn nĩ, suni súcuán ndusíi inĩ nū jīn nĩ sáhá maá Yāā Dios.

⁸ Hermano, cúni ndá nĩ jā ná cúni ndá nū nása nĩ ndoho ndá nĩ ichi Asia. Chi nĩ ñhīn ndá nĩ tūndóhó xéen ndasí, jondē jā ñatin nduú cá quenda nĩ jīn, de nĩ jani inĩ nĩ jā cuú nĩ nícu.

⁹ De sīquĩ jā ní jehndē inĩ ndá nĩ jā cuú ndá nĩ, de ñúcuán nĩ nsáhá jā ní jicūhun inĩ nĩ jā má cándija ní maá ní chi nduú tiñu ní, chi sa Yāā Dios jā nástēcū ndiyi candija nĩ.

¹⁰ Chi maá yā ní scácu ndá nduhū nūū tūndóhó xéen jā jā ñatin cuú nĩ nícu, de suni súcuán scácu yā nduhū mitan. De ñúhún inĩ nĩ jā suni scácu tucu yā nduhū ichi nūū cá.

¹¹ De suni chindeē ndá nū ndá nduhū jā cācān táhvi nū jēhē nĩ. Chi tú cuáhā nchiví cācān táhvi jēhē nĩ, de suni cuáhā jī cuu nacuetáhvi jēhē nĩ jā ní nsáhá yā jā váha nduhū.

Jā ní ncucuéé Pablo jā quíhīn dē Corinto

¹² Íyó iin jā sáhá jā cúsi inĩ ndá nĩ: Chi nijīn cúu inĩ áno nĩ jā váha ndoo de ndāā nĩ jica

ndá nĩ nūū nchiví ñayívi, de víhí cá nūū ndá maá nū. Chi sīquĩ jā váha inĩ Yāā Dios, de nĩ nchindeē yā ndá nduhū, de nsūū sīquĩ jā ndíchí ndá maá nĩ cúu jā ní jica nĩ súcuán.

¹³ De tūhun jā tēe ndá nĩ nūū ndácá carta nĩ, chí maá-nĩ jā cuu cahvi ndá nū de jicūhun inĩ nū cúu. De ñúhún inĩ nĩ jā jicūhun váha cá inĩ nū,

¹⁴ tá cúu nūū jā jicūhun inĩ nū jacū. De súcuán de cuu cusíi inĩ ndá nū sīquĩ ndá nĩ quívi jā ndiji Jětōhō ō Jesús, tá cúu nūū cúsi inĩ nĩ sīquĩ ndá maá nū.

¹⁵ De sīquĩ jā súcuán nĩ ncucáhnú inĩ nĩ, de jā ñúcuán ní jani inĩ nĩ jā tá quíhīn nĩ Macedonia de xihna cá nūū ndá maá nū cuēē nĩ, tácuá cusíi inĩ nū jā cuéndehé nĩ ndá nū tū vuelta nícu.

¹⁶ Chi nĩ jani inĩ nĩ jā cuéndehé nĩ ndá nū, sá de yāha nĩ quíhīn nĩ Macedonia, de jā ndicó nĩ Macedonia de nenda tucu nĩ nūū nū. Núcuán de cuu chindeē ndá nū nduhū jā quíhīn nĩ ichi Judea nícu.

¹⁷ De jā súcuán ní jani inĩ nĩ, ¿de á tēe jáá nduú nácani váha inĩ cúu nĩ jáá nduú ní jēē nĩ nūū ndá nū? ¿Jā jani inĩ nū jā cúu nĩ tá cúu nchiví ñayívi jā ñamā cáhān jā cuu, ñúcuán de nduú?

¹⁸ Nduú chi maá Yāā Dios jīn yā jáá nduú cáhān nĩ jīn nū jā cuu, de yachí nácāhān nĩ jā má cū.

¹⁹ Chi nduhū jīn Silvano jīn Timoteo nĩ nacani nĩ tūhun Jesucristo Sehe Yāā Dios nūū ndá nū. De maá yā nduú cáhān yā jā cuu de nacāhān tucu yā jā má cū. Chi sa squíncuu yā jā cáhān yā.

²⁰ Chi ndihi jā ní nquee yuhú Yāā Dios, squíncuu maá Cristo. De jā suu cúu jā cáhān ō jā víi cúñáhnú Yāā Dios, de cáhān ō Amén, chí ndihi squíncuu Cristo Jesús.

²¹ De Yāā Dios cúu jā sáhá jā íñi ñhīn ndácá ō jīn Cristo, de nĩ nsáhá ndoo yā yóhó jā sáhá ō tiñu jā cúni yā.

²² De suni nĩ jēhe yā Espíritu yā jā cundeē inĩ áno ō, de cúu yā modo iin sello jā stēhēn jā cúu ō sēhe Yāā Dios. De sáhá Espíritu jā íyó seguro inĩ ō jā cuáhā Yāā Dios táhvi ō.

²³ De jáá ncháha ca cuēē nĩ nūū ndá nū nchiví Corinto, tá cúu nūū ní jani inĩ nĩ, suu cúu sīquĩ jáá nduú ní ncúu inĩ nĩ jā cuxeēn nĩ nūū ndá nū jáá nduú sáhá váha nū. De maá Yāā Dios cúu jā jīn jā cáhān ndāā nĩ. De tú nduú cáhān ndāā nĩ, de íyó váha jā cuú nĩ.

²⁴ De nsūū jā cúni ndá nĩ jā ndacu ñhīn nĩ nūū nū sīquĩ tūhun jā cándija nū yā, chí jā íñi ñhīn nū jīn tūhun yā. Chi sa cúni ní chindeē nĩ ndá ndóhó jā ná cúsi cá inĩ nū.

2

¹ Túsaá de nĩ jani inĩ nĩ jā má cuēē nĩ incá vuelta nūū ndá nū jīn tūhun jā cuxeēn nĩ de cucuéca inĩ nū sáhá nĩ.

² Chi tú cucuécá inī nū sáhá nī, ¿de ní nchiví sáhá já cusii inī maá nī? Nduú cá nā incā nchiví, chi maá-ni ndá maá nú, de nāsa cúu de tú sáhá nī já cucuécá inī nū.

³ Já ñúcuán cúu já ní ntee nī carta ñúcuán nū nū, tácuá tá cuéé ni de ja nī nacani inī nū sīquī cuāchi nú sáhá, de mā cucuécá inī nī sáhá cuāchi nú quiví já cuéé ni nū nū. Chi sa sáhá ndá nú já cusii inī nī. De jíní vāha nī já tú cusii inī nī, de suni ndihí ndá nú cusii inī nū.

⁴ De já ní ntee nī carta ñúcuán nū nū, de ndasí nī nacani inī nī sīquī nū, de nī ntahúhvi inī nī, de jondé jácu nī ní ntee nī. De nduú ní ntée nī já sáhá nī já cucuécá inī ndá nú, chi sa já cunī nū nāsa mānī ndasí nī jíní nū.

Já née cáhnú inī Pablo nū tēe já ní nsáhá cuāchi

⁵ De já ní ncucuécá inī nī nī nsáhá tēe já ní nsáhá cuāchi ñúcuán, de nsūú maá nī-ni, chi saá-ni ndá maá nú nī ncucuécá inī nū jacū nī nsáhá dē. De cáhān nī já jacū-ni, chi nduú cúnī nī já cuxeēn ndasi nī.

⁶ De jíní já ní ncuxeēn ndá nú nū dē tá nī ndutútú ndá nú, de jíní ñúcuán-ni de nī ncuu-ni.

⁷ De mitan chi cúnī já cune cáhnú inī ndá nú nū dē, de sáhá nú já ndusiī inī dē, chi sanaā de caa cá cucuécá inī dē, de mā ndusiī cá inī dē.

⁸ Túsaá de cáhān ndáhvi ní jíní ndá nú já stéhēn tucu nú já iyó mānī nū jíní dē.

⁹ Chi já sīquī tiñu yáhá cúu já ní ntee nī carta ñúcuán nū nū, tácuá coto túnī nī ndá nú tú cuetáhvi vāha nú tiñu ndácu nī nū nū.

¹⁰ Túsaá de já nēe cáhnú inī ndá nú nū nchiví, de saá-ni nduhū. Chi já nēe cáhnú inī nī nū nchiví tú nī nsáhá jī cuāchi, de sáhá nī sūcuán sīquī já mānī ní jíní nū, jíní jínú Cristo.

¹¹ Chi cánuú já cune cáhnú inī ō, chi nduú cúnī ō já nīhīn Satanás cuāchi sīquī ō, chi ja jíní vāha ō nāsa ndúcú stáhvi yóhó já sáhá ō cuāchi.

Jáa nduú ní iyo nañí inī Pablo inī ñuū Troas

¹² Tá ní jēhēn nī ñuū Troas já nacani nī tūhun Jētohō ō Cristo, de vāha nī nsáhá yā já ní iyo modo já nacani nī tūhun yā.

¹³ De visó sūcuán de nduú ní iyo nañí inī áno nī, chi nduú ní nānihīn tāhān nī jíní hermano ō Tito. Ñúcuán de nī nacuetáhvi nī nū nchiví ñúcuán, de cuānanducū nī dē ichi Macedonia.

Já sáhá Cristo já cūndeé ó

¹⁴ De ná cútahvi ō nū Yāa Dios, chi níni ndéca vāha yā yóhó já cuāhān ō jíní Cristo Jesús, de iyó inuú ō jíní yā já cūñáhnú ndasí yā já snāá yā poder ndihí enemigo. De jétíñú

yā yóhó já scútē nuu ō tūhun yā ndācā-ni lugar, tá cúu nū jítē nuu iin xicō ásin.

¹⁵ De cúu ō tá cúu iin sūja já jēhēn ásin nū Yāa Dios sáhá Cristo. De modo já quēnda xicō ñúcuán nū nchiví já cācu áno jíní nū nchiví já tñū tñhvi.

¹⁶ Nū nchiví já tñū tñhvi, chi cúu ō tá cúu iin xicō já cuū jī sáhá, de nū nchiví já cācu áno chi cúu ō tá cúu iin xicō vāha já cutecū jī sáhá. De ní iin ō mā quēndá ō sáhá ō tiñu yáhá de tú mā chindeé yā yóhó.

¹⁷ De ndá nduhū chi nduú sáhá nī tá cúu nū sáhá cuāhā tēe já ndúcú de nīhīn de xūhūn sīquī tūhun Yāa Dios. Chi sa nācani ndaa ndá nī tūhun yā, chi maá Yāa Dios nī ntají nduhū, de maá yā jíní já nācani ndaa ndá nī sīquī já cándija nī Cristo.

3

Tūhun sīquī contrato jēe

¹ De já cáhān ndá nī sūcuán, ¿de á jáni inī ndá nú já ndúcú tucu ndá nī cáhān nī já vāha cá tēe cúu nī, á naá cúu? ¿De á jíní ñūhūn já stéhēn nī carta recomendación nū ndá nú, á já cácān nī já taji nú nū ndá nī, tá cúu nū sáhá sava jī?

² Nduú chi ndá maá nú cúu modo iin carta recomendación nī. De suu cúu já ñūhūn inī nī já ní ncandíja vāha ndá nú nī nsáhá nī, de cúu modo já yósō tūhun carta ñúcuán inī áno nī. De ndihí nchiví chi modo já cáhvi jī cúu já jíní jī nāsa nī nasāma nū.

³ Chi ndá maá nú cúu tá cúu iin carta já ní ntee Cristo de scāca ndá nī. De nsūú jíní tinta ní ntée yā, chi sa jíní Espiritu Yāa Dios, Yāa tēcū. De nsūú nū tabla yūú tá cúu nū nī ntee yā ley yā, chi sa nū áno nchiví nī ntee yā.

⁴ De cáhān ndá nī sūcuán, chi cūcáhnú inī nī Yāa Dios sīquī já ní nsáhá Cristo.

⁵ De nsūú já jáni inī ndá nī já cuu quenda maá nī já sáhá nī tiñu ñúcuán. Chi sa maá Yāa Dios sáhá já cuu squíncuu nī.

⁶ De maá yā nī nsáhá já cuu satíñú vāha nī sīquī contrato jēe yā. De contrato yáhá chi nduú cáhān já squíncuu ō ley já ní ntee jíní letra, chi sa já caca ō jíní vida jēe, suu já ní jēhe Espiritu Santo. Chi contrato ley já yósō jíní letra, tñū tñhvi nchiví sáhá. Sochi já sáhá maá Espiritu cúu já cutecū ō níí cání.

⁷ De tá ní jēhe yā ley nū Moisés janahán, de nī nchosó letra nū tabla yūú. De ní jēndütē ndasi nū iyó Moisés nī nsáhá yā, de jondé nī jēndütē ndasí nū dē. De nduú ní ncúu cūndéhé vāha ndá nchiví Israel nū dē nī nsáhá. De visó sūcuán de cuéé-ni cuéé-ni nī ndáhva já jēndütē nū dē. De tú sūcuán nī ncuñáhnú ndasí ley já sáhá já cuū nchiví de tñū tñhvi jī,

⁸ de sa víhí cá cūñáhnú ndasí cá tūhun já cutecū ō já jēhe Espiritu Santo nū ō.

⁹ Chi tú nī ncuñáhnú ndasi ley ñúcuán já tánū táhvi nchiví sáhá, de sa víhí cá cūñáhnú tūhun já sñdáhvá Yāa Dios cuāchi ó.

¹⁰ Chi ley ñúcuán já ní ncuñáhnú jondē saá, nduú cá cūñáhnú cuití, síquí já cūñáhnú ndasi cá tūhun Espíritu já iyó mitan.

¹¹ Chi tú sūcuán nī ncuñáhnú ley já ní iyo jacū-ni tiempo, de sa tūhun já coo ní cání chi cūñáhnú ndasi cá.

¹² De já sūcuán ñúhún inī ndá nī, já ñúcuán cúu já iyó téyí inī nī já nácani nī tūhun yáhá.

¹³ Chi nduú sáhá ndá nī tá cúu nūú ní nsáhá Moisés já ní jasí dē iin sahma nūú dē, tácuā mā cūnī ndá nchiví Israel nāsa cuāndahvá já jéndūtē nūú dē.

¹⁴ De nchiví ñúcuán nduú ní jícūhun inī jī. De jondē mitan de tá cáhvi jī tutū contrato ley janahán, suni nduú jícūhun inī jī, chi modo já ndási sahma ñúcuán nūú jáá ntúnī jī, de nduú cújiyo cuití. Chi jondē tá candíja jī Cristo, sá de cujiyo.

¹⁵ De suni sūcuán jondē mitan tá cáhvi jī tutū ley Moisés, de modo já ndási iin sahma nūú jáá ntúnī jī.

¹⁶ Sochi já nácani inī iin nchiví de quívi jī nūú maá Jētohō ó Cristo, sá de cujiyo-ni já ndási ñúcuán.

¹⁷ Chi Jētohō ó cúu maá Espíritu. De nūú iyó Espíritu maá Jētohō ó, ñúcuán cúu nūú iyó libre nchiví jáá nduú cá yíhí jī chíjin ley janahán.

¹⁸ De já ñúcuán de ndá máá ó chi nduú cá jasí nūú jáá ntúnī ó. Chi cúu ó tá cúu espejo já jéndūtē, cúu já stēhēn ó nāsa víi ndási cūñáhnú maá Jētohō ó, chi jícá ndaá ó. De maá ó ndácá quívi cuānasāma ó cuānduu víi cá áno ó tá cúu nūú cáá maá yā. Chi maá Jētohō ó já cúu yā Espíritu, sūcuán sáhá yā jíin ó.

4

¹ Túsaá de nduú nūu inī ndá nī já nácani nī tūhun yā. Chi síquí já ní ncundáhví inī yā ndá nduhū de nī jēhe yā tíñu yáhá nūú nī.

² Chi nduú ndúcú ndá nī ndá modo yuhū já cúcanoó ó sáhá, de ní nduú jícá nuu nī jíin tūhun ndíchí já stáhvi, de ní nduú násama nī tūhun Yāa Dios. Chi sa cáhān ndá ní maá-ni tūhun ndāā. De sūcuán de cuu cūnī ndácá nchiví inī áno jī já cáhān ndāā ndá nī, jíin jíinū Yāa Dios.

³ De tú iyó nchiví jáá nduú jícūhun inī tūhun já scácu yā yóhó já nácani ndá nī, de sūcuán cúu nūú maá-ni nchiví já tánū táhvi.

⁴ De jáá nduú cándíja jī, chi maá jānehén já ndácu tíñu inī ñayívi yáhá, ní jasí nūú jáá ntúnī jī, tácuā mā jéndūtē tūhun Cristo inī áno jī, de mā cūnī jī já víi ndási cūñáhnú Cristo, Yāa já inuú cáá jíin Yāa Dios.

⁵ De já nácani ndá nī tūhun, de nsūú tūhun maá nī, chi sa tūhun Jētohō ó Jesucristo

nácani nī. De ndá máá nī chi mozo-ni cúu nī nūú ndá nūú já síquí já mání nī jíin Jesús.

⁶ Chi tá nī nsáhá Yāa Dios ñayívi de ní ncāhān yā já ná túu luz nūú neē. De suni sūcuán nī nsáhá yā já ní ntūu luz inī áno ndácá ó, cúu já jícūhun inī ó síquí Jesucristo, nāsa jéndūtē nūú yā já víi ndási cūñáhnú yā tá cúu nūú iyó maá Yāa Dios.

Jā jícá ó jíin tūhun já cándíja ó yā

⁷ De ndácá tūhun yáhá já víi ndasi cūñáhnú, chi modo já ñúhún inī iin quísi ñuhun. Chi cúu ó tá cúu quísi ñuhun, chi nduú ná fuerza ó. De já ñúcuán jíin vāha ndá nī já maá Yāa Dios cúu já jēhe poder síquí tūhun yáhá já víi ndasi cūñáhnú, de nsūú fuerza maá nī cúu.

⁸ De já ñúcuán, visó ndácá lado jíin ndá nī tūndóhó, sochi nduú sáhá já má ndúsi cá inī nī. De visó cúcuécá inī ndá nī síquí tūndóhó, sochi ñúhún inī nī já quee vāha tíñu nī.

⁹ De visó jíin úhvi nchiví ndá nduhū, de maá yā chi nduú sndóo yā ndá nī. De visó ndúcú jī snáa jī ndá nduhū jíin tíñu sáhá nī, de má cūú.

¹⁰ De ní-ni cúu nūú cuāhān nī, de tá cúu nūú ní ndoho Jesús já ní jíhí yā, suni sūcuán ndóho ndá nī já já ñatin cuū nī, tácuā suni cuu stēhēn nī fuerza Jesús já tēcú yā inī yiquí cúñu nī.

¹¹ Chi juni tēcú ndá nī, de ndácá quívi já ñatin cahñí nchiví nduhū já síquí Jesús. De sūcuán de jíin nchiví já tēcú Jesús inī yiquí cúñu nī já cuū.

¹² Túsaá de ndá nduhū, níiní cúu já já ñatin cuū nī síquí tūhun yā, de ñúcuán sáhá já cutecū ndá máá nūú ní cání.

¹³ De yósó nūú tutū ñi: Nī ncandíja nī, de já ñúcuán nī ncāhān nī, cáchi. De saá-ni ndá nduhū, suni cándíja nī de suu cúu já nácani nī tūhun yā.

¹⁴ Chi jíin ndá nī já maá Yāa já ní nastēcú Jētohō ó Jesús, suni sūcuán nastēcú yā ndá nduhū, de sáhá yā já iin cáhnú-ni cuiñí ndihi ó nūú yā.

¹⁵ Chi ndácá tūndóhó yáhá ndóho ndá nī tácuā quendóo vāha ndá nī. De sūcuán de cáya cuāhā cá nchiví já sáhá yā já vāha jī. Ñúcuán de suni cuāhā ndasi jī nacuetáhví jī nūú Yāa Dios, de cuñáhnú cá yā sáhá.

¹⁶ Já ñúcuán cúu jáá nduú nūu inī ndá nī, de visó cuāndihi fuerza yiquí cúñu nī, de áno nī chi sa cuānduu fuerza cá ndácá quívi.

¹⁷ Chi tūndóhó já ndóho ó ñayívi yáhá, nduú-ni xēen cúu, de ñamā yāha. De sáhá já níhīn ó iin táhvi já cuñáhnú ó ní cání já cáa ndasi cá nsūú cá tūndóhó ñúcuán.

¹⁸ De nduú sáhá ó cuenta nūú ndácá tūndóhó já jíin ó nūú mitan, chi sa sáhá ó cuenta nūú ndácá já vāha jáá nduú jíin ó nūú mitan. Chi ndácá já jíin ó nūú mitan, chi

ñamā ndihi, sochi ndācā jāá nduú jíní ò nūū, chī coo níí cání.

5

¹ Chi yiqui cúū ò jā ndéé ò ñayíví yáhá, cúū tá cúū iin vehe jā naā. De jíní ò jā tá naā, de cuāha Yāa Dios iin yiqui cúū jee, de suu cúū tá cúū iin vehe jā coo níí cání jondé andiví. De nsūū iin vehe jā sáhá nchiví cúū, chī jā sáhá Yāa Dios cúū.

² De juni ndéé ò vehe yáhá jā cúū yiqui cúū ò, chī jéca iní ò sáhá, chī ndasí cúní ò jā nūcūhun ò yiqui cúū jee ò jondé andiví.

³ Chi tá nūcūhun ò ñúcuán, de mā cōo maá-ni cā áno ò jā naā yiqui cúū ò yáhá.

⁴ Chi juni íyó cā ò iní vehe yiqui cúū ò yáhá, de jéca iní ò de cúcuécá iní ò. De nsūū jā cúní ò jā sndóo ò yiqui cúū ò de coo maá-ni áno ò. Chī sa cúní ò jā nūcūhun ò jā jee, tácuva ndāhvā yiqui cúū ò jā naā, de coo maá jā cutecū níí cání.

⁵ De Yāa Dios cúū jā ní nsáhá jā súcuán coo ò. De ní jēhe yā Espíritu Santo jā ndéé iní áno ò, de sáhá maá Espíritu jā íyó seguro iní ò jā cuāha Yāa Dios táhvi ò.

⁶ Túsaá de níí cúū jā cúndeé cúcáhnú iní ndá ní. Chī jíní ní jā juni ndéé ní chíjin yiqui cúū ní yáhá, de jícá íyó ní jíní maá Jētohō ò.

⁷ Sochi mitan chī cándjá ndá ní jā íyó yā jíní ní, visō ncháha ca cuní ní nūū yā.

⁸ De cúndeé cúcáhnú iní ndá ní, chī sáhá ní cuenta jā vāha cā tú ná quée ní chíjin yiqui cúū ní yáhá de quihín ní cundeé ní jíní maá Jētohō ò.

⁹ Jā ñúcuán cúū jā ndúcú ndéé ní sáhá ní jā cusíí iní yā jíní ní, visō tú íyó cā ní chíjin yiqui cúū ní á visō tú cundeé ní jíní yā.

¹⁰ Chī cánuú jā ndihi ò cuiñi yuhú mesa Cristo jā sáhá ndāā yā tiñú ò. De tá iin iin ò nūhín ò síquí nása ní nsáhá ò, á jā vāha á jā nehén, tá ní íyó ò chíjin yiqui cúū ò.

Síquí jā ndivi ò nūū tūhun jā māñi Yāa Dios jíní ò

¹¹ Túsaá de ndíhvi iní ní jā má stíví ní nūū maá Jētohō ò, de jā ñúcuán ndúcú ndéé ní scándjá ní nchiví. Sochi jíní Yāa Dios jā íyó ndāā ndá ní, de ñúhún iní ní jā suni súcuán jíní ndá nú.

¹² De nsūū jā ndúcú tucu ní cāhān ní jā vāha cā tēe cúū ndá ní. Sochi cáchí tūhun ní jā cuu cusíí iní ndá nú jā síquí ní. De súcuán de cuu scócóo nū nūū nchiví jā cutéyíí jí síquí nása cáá nchiví, de nduú sáhá jí cuenta nása cáá áno nchiví.

¹³ De va sanaa de jáni iní ndá nú jā tēe loco cúū ndá ní jā cāhān ní súcuán. De síquí jā ndíhvi iní ní jēhē Yāa Dios cúū. De nduú chī íyó vāha xíní ní, de jā ñúcuán jétíñú yā ndá ní jā quendōo vāha ndá nú.

¹⁴ Chī síquí jā cúndáhví iní Cristo ndá nduhú, jā ñúcuán cúū jā cánuú nacani ní tūhun yā. Chī jíní vāha ndá ní jā ní jñhi

mátúhún-ni yā jā síquí ndihi ò, de jā ñúcuán cúū modo jā ní jñhi ndihi ò jíní yā.

¹⁵ Chī ní jñhi yā jā síquí ndihi ò tácuva ndācā ò jā tēcū, mā cútecū cā ò jā sáhá ò jā cúní maá ò, chī sa jā cúní maá yā jā ní jñhi yā de ní natecu yā jā síquí ò.

¹⁶ Jā ñúcuán nduú cā sáhá ndá ní cuenta nása-ni cáá nchiví, tá cúū nūū sáhá nchiví ñayíví. De visō súcuán ní nsáhá ní cuenta Cristo jondé saá, jā iin tēe-ni cúū yā, de mitan chī nduú cā jáni iní ní súcuán.

¹⁷ Chī tú iin nchiví yíhí jí ndahá Cristo, de ja ní ndujeé jí. De ndācā modo nehén jí, ja ní ncháha cuāhān, de mitan de ja ní ndujeé ndíhi.

¹⁸ De Yāa Dios cúū jā sáhá ndihi yáhá, chī jíní Cristo ní nsáhá yā jā ní ndivi ndācā ò nūū tūhun jā māñi yā jíní ò. De ní ntetiñú yā ndá ní jā nácani ní tūhun jā ndivi nchiví nūū tūhun jā māñi yā jíní jí.

¹⁹ Chī jíní Cristo de ní nsáhá Yāa Dios jā nchiví ñayíví ndivi jí nūū tūhun jā māñi yā jíní jí. De nduú nácunehen yā cuāchi jā ní nsáhá nchiví. De ní ntetiñú yā ndá ní jā nácani ní tūhun yáhá nása ndivi jí nūū tūhun jā māñi yā jíní jí.

²⁰ Túsaá de cúū ndá ní tēe jā jícá tiñú maá Cristo. De jā cāhān ní, chī modo jā maá Yāa Dios cāhān ndāhví yā jíní ndá nú. Túsaá de cāhān ndāhví ní jíní ndá nú jā cāhān Cristo, jā ná ndivi ndá nú nūū tūhun jā māñi Yāa Dios jíní nú.

²¹ De Cristo, visō nduú ní iin cuāchi yā, de ní nsáhá Yāa Dios jā ní nūcundeé cuāchi ò síquí yā. De súcuán de yóhó yā yíhí ndahá Cristo, ní nūcundeé síquí ò jā íyó ndāā ò tá cúū nūū íyó ndāā Yāa Dios.

6

¹ Túsaá de síquí jā cúū ndá ní tēe jā sátiñú jíní yā, de cāhān ndāhví ní jíní ndá nú jā má sndóo uun ní tūhun jā ní nsáhá Yāa Dios jā vāha ndá nú.

² Chī cáchí yā nūū tutú íí: Maá tiempo jā cúní maá ní de cunini ní tūhun jā cāhān ndāhví ní jíní ní.

De maá tiempo jā scácu ní nchiví, de scácu ní ndóhó.

Cáchí yā. De mitan-ni cúū maá tiempo jā cúní yā, de mitan-ni cúū tiempo jā ní nquiji Yāa jā scácu yóhó.

³ De ndúcú ndá ní jā má sáhá ní ní iin tiñú jā casí jā cándjá nchiví, tácuva mā cāhān jí síquí tiñú ndíso ní.

⁴ Chī sa ndúcú ní jā ndihi jā sáhá ní stēhēn jā cúū ní tēe jā sátiñú nūū Yāa Dios. Jā ñúcuán jēndéé iní ndá ní jā ndóhó ní tūndóhó, jíní jā cúmaní nūū ní, jíní jā víjín sáhá jíní ní.

⁵ Chī ní íyó quéhén vuelta jā ní ncani nchiví ndá ní, de ní nenda jí síquí ndá ní, de ní nchíhi jí ndá ní vecāa, de ní nsátiñú nūhín

nĩ, de nĩ jahni nĩ maá nĩ mahná, de nĩ iyo nditẽ inĩ nĩ.

⁶ De suni ndúcu ndá nĩ já cuetúhún ji nduhú síquĩ já ndáá jica nĩ, de jicúhun vaha inĩ ni tũhun ndāā, de iyo paciencia inĩ ni, de vaha inĩ ni, de ndeé Espíritu Santo inĩ ndá nĩ, de cundáhvi ndija inĩ ni táhán nĩ.

⁷ De nácani ndāā ndá nĩ tũhun, de poder Yāa Dios iyo jín nĩ. De jín tũhun ndāā sndáhva nĩ ndacá tiñu nehén, chi modo já cánāā nĩ síquĩ. De modo já nénda ñúcuán síquĩ ndá nĩ, de nénda ndá nĩ síquĩ.

⁸ Iyo vuelta já iyo yifúhún nchivi jín nĩ, de iyo vuelta já nduú. Iyo vuelta já jétúhún ji ndá nĩ, de iyo vuelta já cáhán ji síquĩ nĩ. De iyo vuelta já cáhán ji já tẽe stáhvi cúu ndá nĩ, de iyo vuelta já cáhán ji já tẽe ndāā cúu nĩ.

⁹ De iyo vuelta já sáhá ji jáá nduú jín ji ndá nĩ, de iyo vuelta já sáhá ji já jín vaha ji ndá nĩ. De iyo vuelta já cúni nchivi já cahni ji ndá nĩ, sochi tẽcu cá nĩ. De visó sndóho ji ndá nĩ, sochi nduú jhi ndá nĩ.

¹⁰ De visó iyo já cúcuécá inĩ nĩ, sochi níni cúsi inĩ nĩ. De visó tẽe ndáhvi cúu ndá nĩ, sochi sáhá cuécá nĩ cuahá nchivi jín tũhun yá. De visó nduú ná cuá névaha nĩ, sochi jín maá yá de ndihi-ni névaha nĩ.

¹¹ Hermano ñuú Corinto, súcuán cúu já cáhán caji nĩ jín ndá nú, chi síquĩ já mání nĩ jín nú, já ñúcuán cúu já cáchi ndihi nĩ nása ndóho nĩ.

¹² Ndá máá nĩ cáchi caji nĩ síquĩ já mání ndasi nĩ jín ndá nú, de ndá máá nú sanaa de nduú mání nĩ jín nĩ súcuán.

¹³ De modo já cáhán tatá jín sêhe, suni súcuán cáhán ndáhvi nĩ jín ndá nú já coo manĩ nú jín nĩ, tá cúu núu iyo mání nĩ jín nĩ.

Siquĩ já cúu ó templo Yāa Dios

¹⁴ Mā quívi nduú ndá nú jín tiñu nehén já sáhá nchivi jáá nduú cándija, chi mā cúu coo inuú nú jín ji. ¿Chi nása cúu quetáhán tiñu já sáhá nchivi ndāā jín já sáhá nchivi nehén? ¿De nása cuu cundeé inuú nchivi jica jín luz yá jín nchivi jica núu neé?

¹⁵ ¿Nása cuu coo inuú Cristo jín Satanás? ¿De nása cuu cuiñi cáhnú nchivi cándija jín nchivi jáá nduú cándija?

¹⁶ ¿De nása cuu canĩ táhán templo Yāa Dios jín ídolo? Chi ndá máá nú cúu templo Yāa Dios, Yāa tẽcu, chi ndeé yá inĩ áno nú, tá cúu núu nĩ ncáhán yá:

Cundeé ni inĩ ndá ji de caca nuu nĩ mahnũ ji,

de cuu nĩ Yāa Dios maá ji,

de cuu ji nchivi maá nĩ.

Ncachi yá.

¹⁷ De já ñúcuán nĩ ncáhán cá yá:

Mā quívi nduú ndá nú jín tiñu nehén já sáhá ndá ji,

chi sáhá sún nú maá nú, cáchi Jẽtoho ó.

De mā tiñ nú ndacá jáá nduú ndāā.

Ñúcuán de naquehen nĩ ndá nú,

¹⁸ de cuu nĩ Tatá ndá nú,

de cuu nú sêhe yíi nĩ jín sêhe síhĩ nĩ,

cáchi Jẽtoho ó, Yāa já tũn ndihi poder.

Cáchi tutũ.

7

¹ Ñanĩ mání, túsaa de névaha ó ndacá tũhun yáhá já ní nquee yuhú yá já sáhá yá. Já ñúcuán ná sáhá ndoo ó maá ó ndacá já sátehén yiquĩ cúu ó jín áno ó. De ná cundihvi inĩ ó já má stívĩ ó núu Yāa Dios, de ná coo ndoo coo iĩ ó núu yá jín ndihi tiñu já cúni yá.

Jā ní nacani inĩ nchivi Corinto síquĩ cuáchi ji

² Coo manĩ ndá nú jín ndá nĩ vĩ. Chi nduú ní nsáhá nĩ falta núu ni iin nú, de nduú ní stívĩ nĩ áno ni iin nú, de ni iin nú nduú ní stáhvi nĩ.

³ De nsuú já ndúcu nĩ cáhán ni núu nú cúu já cáhán ni súcuán, chi ja nĩ ncáhán ni já mání ndasi nĩ jín nú. De níni ñúhún inĩ ni ndá nú, visó cuú ó á cutecú ó.

⁴ De cúcáhnú ndasi inĩ ni ndá nú, de cúsi ndasi inĩ ni já jica ndāā nú. De visó jini ndá nĩ ndacá tũndóhó yáhá, de iyo ndeé inĩ ni de cúsi ndasi inĩ ni já síquĩ ndá nú.

⁵ Tá ní jẽe ndá nĩ Macedonia, de nduú ní iyo nañi inĩ nĩ, chi sa vijn nĩ iyo tũndóhó jín nĩ ndacá lado. Chi nĩ iyo já ní stáhán táhán jín nĩ, de nĩ nchúhú nĩ já sanaa de caca yátá nchivi cándija.

⁶ De Yāa Dios já sáhá já ndúndeé inĩ nchivi já cúcuécá inĩ, nĩ nsáhá yá já ní ndundeé inĩ ndá nĩ, chi nĩ nquiji Tito nĩ nsáhá yá.

⁷ De nĩ ndusi inĩ ndá nĩ, de nsuú maá-ni síquĩ já ní nquiji dẽ, chi suni já ní ndundeé inĩ dẽ nĩ nsáhá ndá nú. Chi nĩ ncachi tũhun dẽ já ñúhún inĩ ndá nú já cunĩ tucu nú núu nĩ, jín já cúcuécá inĩ nú síquĩ cuáchi nú, jín já nácani inĩ nú jẽhẽ nĩ. De já ñúcuán víhi cá nĩ ncusi inĩ nĩ.

⁸ De carta já ní ntají nĩ núu ndá nú, visó nĩ nsáhá já ní ncucucécá inĩ ndá nú, sochi nduú cá nácani cuécá inĩ maá nĩ já ní nsáhá súcuán. Chi visó nĩ ncucucécá inĩ ni saá, de mitan de nduú cá, chi jini nĩ já jacú-ni quívi nĩ ncucucécá inĩ ndá nú nĩ nsáhá.

⁹ De mitan de cúsi inĩ nĩ, de nsuú síquĩ já ní ncucucécá inĩ ndá nú, chi sa síquĩ já ní jetiñú já ní ncucucécá inĩ nú, chi nĩ nsáhá já ní nacani inĩ nú síquĩ cuáchi nú. Chi nĩ ncucucécá inĩ nú tá cúu núu cúni maá Yāa Dios, de nsuú já ní nsáhá úhvi nĩ ndá nú.

¹⁰ Chi tú cúcuécá inĩ ó tá cúu núu cúni Yāa Dios, de suu sáhá já nácani inĩ ó síquĩ cuáchi ó de scácu yá yóhó, de sá de nduú cá nácani cuécá inĩ ó. Sochi tú cúcuécá inĩ nchivi jáá

nduú cándíja, de nduú jétíñú já nacani iní ji, chi sa tãñú táhvi ji.

¹¹ Sochi ní ncucuécá iní ndá nú tá cúu núú cúní Yãa Dios, de mitan de jíní ndá nú nása váha ní jetíñú. Chi ní nacani ndasí iní nú ní nsáhá, de ní nducú ndá nú já quendóo ndáa nú, de ní ncuxeén nú núú tée já ní nsáhá cuáchi, chi ní nchúhú nú já ní stívi nú núú yã. Ñúcuán de ndasí ní ncuu iní ndá nú já cuní tucu nú núú ní, de ní ndihví ndasí iní nú ní ncuxeén nú núú tée já ní nsáhá cuáchi ñúcuán. De súcuán ní stéhén ndá nú jáa nduú cuáchi nú, chi nduú ní jétuhún ndá nú cuáchi já ní nsáhá tée ñúcuán.

¹² De já ní ntee ní carta ñúcuán, de nsúú maá-ní síquí tée já ní nsáhá cuáchi, de ní nsúú maá-ní jehé tée já ní ndoho ní nsáhá dē. Chi sa ní ntee ní tácuá sáhá ndá nú cuenta nása ní nacani ndasí iní nú já mání nú jíní ní, jíní jínúú Yãa Dios.

¹³ Já ñúcuán ní ndusií iní ndá ní já síquí ndá nú. De víhí cá ní ncusií iní ní já ní jíní ní já cúsií iní Tito, chi ní nduu nañí iní dē ní nsáhá ndá nú.

¹⁴ Chi já ní ncáhán ní jíní dē já cúsií iní ní já váha nchiví cúu ndá nú, de mitan de nduú ní nguendóo ní tũhun canoó já síquí nú. Chi tá cúu núú ní jíní ndá nú já iyó ndáa ndácá tũhun já ní ncáhán ní jíní nú, suni súcuán ní nquee ndáa já ní ncáhán ní jíní Tito já cúsií iní ní síquí nú já váha squíncuu nú.

¹⁵ De víhí cá mání dē jíní ndá nú mitan já ñũhún iní dē já váha ní jetáhvi nú já cáhán dē, de ní iyo yíñũhún nú chi ní ndihví iní nú já má stívi nú núú dē.

¹⁶ Túsaá de cúsií iní ní síquí já cúcáhnú ndasí iní ní ndá nú.

8

Já ná cúsií iní ji sôcô ji cuáhã

¹ Hermano, mitan de suni cúní ndá ní cachí tũhun ní núú ndá nú nása cuáhã já váha ní nsáhá Yãa Dios jíní nchiví cándíja já iyó región Macedonia.

² Chi visó ní jito túní ndasí tũndóhó ji, de suni ní ncusií ndasí iní ji jíní tũhun yã. De visó ndóho ndáhvi ndasí ji, de váha ndasí ní jaquín ji cuáhã xũhún já cuu nchiví cándíja.

³ Chi cúu ní testigo já ní ncusií iní maá ji ní jehé ji nása ní nguenda ji, de jondé víhí cá ní jehé ji.

⁴ Chi ní ncáhán ndáhvi ndasí ji jíní ní já cuáhã ní tũhun já chindeé táhán ji jíní ó cuáhã ji xũhún cuu ndá hermano já ndóho ndáhvi.

⁵ De víhí cá ní nsáhá ji nsúú cá tá ní jani iní ndá ní, chi xihna cá ní nsôcô ji maá ji núú Jêtohó ó, de sá de ní jehé ji maá ji já sáhá ji ndácá já cúní ndá ní, ndihí nása jétahán iní Yãa Dios.

⁶ De já súcuán ní nsáhá ndá nchiví Macedonia, de ní sndíhvi iní ndá ní Tito já ná cuéé

tucu dē núú ndá máá nú, de sáhá dē já jínu tiñu já ní squíjehé dē jíní nú já suni caquín nú cuáhã xũhún cuu nchiví ndáhvi.

⁷ Chi ndá ndóhó váha ndasí sáhá nú ndácá-ni, chi váha cándíja nú, váha nácani nú tũhun, váha jícũhun iní nú, váha ndíhvi iní nú, váha mání nú jíní ndá ní. Túsaá de suni cánuú já váha sáhá nú tiñu yáhá já cuáhã nú já cuu nchiví ndáhvi.

⁸ De nsúú já cúní ní ndacu ní núú nú, chi sa cáchí tũhun ní núú nú nása cúsií ndasí iní sava cá nchiví jehé ji xũhún, de súcuán de cuní ní já suni cundáhvi ndíja iní ndá máá nú nchiví ndáhvi.

⁹ Chi já jíní ndá nú nása váha ndasí iní Jêtohó ó Jesucristo jíní ó. Chi síquí já ní ncundáhvi iní yá ndóhó de ní nasáhá ndáhvi yá maá yá, visó cuicá ndasí yá jondé andiví nícu. De súcuán ní nsáhá yá já cúcuicá ndá nú ndihí já ndiso tũhun yá, síquí já ní nasáhá ndáhvi yá maá yá.

¹⁰ De já váha ndá máá nú cúu já ná cáchí ní nása jáni iní ní síquí tiñu yáhá. Váha ní nquijehé ndá nú cuíyá ava, chi nsúú maá-ni já ní jaquín nú xũhún, chi suni ní ncusií ndasí iní ní nsáhá nú.

¹¹ Túsaá de mitan de sínu ndá nú da. De tá cúu núú ní ncusií iní nú já ní nquijehé nú jíní, suni súcuán cusii iní nú sínu nú, chi cuáhã ndá nú tú nása névaha nú.

¹² Chi tú cúsií iní ó cuáhã ó, de jetáhvi yá tú nása névaha ó, chi nduú jícán yá já cuáhã ó jáa nduú névaha ó.

¹³ De nsúú já cáhán ní já cahní ndáhvi nú maá nú já caa cá nhín ji nsúú cá já ndóo núú ndá máá nú.

¹⁴ Chi sa já inuú-ni cunevaha ndá nú jíní ji. Chi névaha cuáhã nú mitan, de cuu cuáhã nú já cúmaní núú ndá ji. Ñúcuán de tú ní iin quívi cunevaha ndá ji, de suni cuu taji ji de tú cúmaní núú nú. De súcuán de inuú-ni cunevaha ndá nú,

¹⁵ tá cúu núú cáhán tutú ní síquí nchiví já ní nastútú maná jondé janahán: Tée já ní nastútú cuáhã, chi nduú ní ndóo cá. De tée já ní nastútú jacú-ni, suni nduú ní ncúmaní núú dē. Cáchi tutú.

Tũhun Tito jíní uú cá táhán dē

¹⁶ De ná cutáhvi ní núú Yãa Dios já ní nsáhá yá já ndíhvi iní Tito jehé ndá nú tá cúu núú ndíhvi iní ndá máá ní.

¹⁷ Chi ní jetáhvi dē já ní ncáhán ní jíní dē já cuéé dē núú nú. De síquí já ndíhvi iní dē jehé ndá nú, já ñúcuán cúu já cuéé dē, chi súcuán cúu iní maá dē.

¹⁸ De suni taji ndá ní iin hermano cuéé jíní Tito núú nú. De ndácá grupo nchiví cándíja jétuhún ji tée ñúcuán já váha sátiñú dē síquí tũhun já scácu yá yóhó.

¹⁹ De ndácá grupo nchiví cándíja suni ní ntee ji tiñu dē já quíhín dē jíní ndá ní chindeé

dē jā quisiáha ndá nī xūhún jā ní jēhe nchivī. De tiñu yáhá sáhá ndá nī tácuca cāhān nchivī jā vāha ndasí Yāā cúu maá Jētoho ō, chí cunī jī nāsa cúsiī ndasí inī nū jā sócō nū xūhún.

²⁰ De quihīn nī jīn ndá tēe űúcuán tácuca nī iin nchivī mā tēē jī cuāchi sīquī nī sīquī xūhún jā ní nsōcō nchivī.

²¹ Chí ndúcū nī jā ndāā squīncuu nī ndācá tiñu, de nsūū maá-nī nūū Yāā Dios, chí saá-nī nūū nchivī.

²² De suni tajī ndá nī incā hermano ō cuēē dē jīn ndūū tēē yáhá. De ja ncuu quéhén vuelta nī stēhen dē jā cúsiī ndasí inī dē jā ndihvī inī dē ndācá tiñu. De mitan chí ndihvī cā inī dē jēhe ndá nū, chí cucáhnú ndasí inī dē jā squīncuu nū.

²³ De tú jícān tūhún nchivī sīquī Tito, de cachī nū jā cúu dē tēē chíndeē nduhū jā sātīñú dē jīn nī nūū nū jā sīquī tūhun yā. De ndūū cā hermano ō yáhá, cachī nū jā cúu dē tēē jā ní nteñú nchivī cándija, de iyó yīñúhún dē nūū Cristo.

²⁴ Túsaá dē stēhen nū nūū dē jā iyó mānī ndija ndá nū jīn dē, tácuca cunī ndācá grupo nchivī cándija. De sūcuán de cunī jī jāā nduū ní ncúsiī cāhā inī nī jā sīquī ndá nū.

9

Sīquī jā jáquīn jī xūhún cuu ndá hermano

¹ De mitan de nduū cā jīnī űñhún jā tee nī nūū ndá nū sīquī xūhún jā jáquīn nū jā cuu ndá hermano jā ndóho ndáhvi.

² Chí jā jīnī nī jā jēhān inī ndá nū cuāha nū. De jā űúcuán maá-nī jā cúsiī inī nī cāhān nī jīn nchivī Macedonia jā ndá ndóho nchivī Acaya, ja nī nsáhá tūha nū xūhún cuīyā ava. De jā sūcuán nī ncusī inī ndá máá nū, de jā űúcuán cuāhā nchivī Macedonia suni nī ndihvī inī jī nī jēhe maá jī.

³ De tajī nī ndinūnī hermano yáhá, cuēē ndá dē nūū nū xihna cā, tácuca tá cuēē maá nī de mā cāhān nchivī jā ní stáhvi nī jā ní ncāhān nī jā squīncuu vāha nū jīn tiñu űúcuán. Chí coo tūha ndija nū jīn xūhún tá cuu nūū nī ncāhān nī jīn jī.

⁴ Chí sanaā dē cuēē nī jīn jacū tēē Macedonia, de tú cunī dē jāā nduū iyó tūha ndá nū, de nīhīn nī tūhun canoō, de saá-nī ndá máá nū, chí nī ncāhān téyī nī jā iyó tūha ndá nū.

⁵ Jā űúcuán nī jani inī nī jā cánuū jā cāhān nī jīn ndācá hermano yáhá jā cuēē ndá dē xihna cā, de sá dē cuēē nī, tácuca sndihvī inī dē ndá nū jā űamā ná cóo tūha xūhún jā ní ncāhān nū jā cuāha nū. De sūcuán de coo tūha sīquī jā vāha inī ndá nū, de nsūū jā ní nsáhá fuerza nī ndóho.

⁶ De nūcūhun inī ndá nū tūhun yáhá jā tú jacū-nī cuāha nū de suni jacū-nī nanihīn nū: Chí tēē jā jáquīn tāmá, suni tāmá-nī nástútú dē. De tēē jā jáquīn cuāhā, chí suni cuāhā nástútú dē. Cáchi tutú.

⁷ Tá iin iin nū cuāha nū nāsa nī nchuhun inī maá nū. Mā cúxiī inī nū cuāha nū, chí nsūū fuerza cúu. Chí Yāā Dios mānī yā jīn nchivī jā cúsiī inī cuāha.

⁸ De maá Yāā Dios cuu sáhá yā jā ndu-cuahā ndācá nūū jā vāha jā cuu ndá nū, tácuca níní cunevāha nū ndācá ndihī jā jīnī űñhún nū, de coo sobra cā jā cuāha nū cuu ndācá tiñu vāha.

⁹ Chí sūcuán cāhān tutú īī sīquī ndá nchivī jā jēhe:

Nī scāa jī nī jēhe jī nūū nchivī ndáhvi.

De ndācá tiñu vāha jā sáhá jī chí quendōo nīí cānī.

Cáchi tutú.

¹⁰ De Yāā Dios jēhe yā tatá nūū tēē jáquīn, de nīhīn dē stāā yájī dē. De suni sūcuán cuāha yā ndinuū nūū jā vāha cuu ndá nū, de sáhá yā jā cāyā dē nducuahā tiñu vāha jā sáhá ndá nū.

¹¹ Sūcuán de coo cuicá nū jīn ndācá-nī, tácuca cuu cuāha cuāhā nū. De xūhún jā cuāha nū jā quihīn nūū ndá hermano jā ndóho ndáhvi, suu sáhá jā nacuetáhvi jī nūū Yāā Dios.

¹² Chí xūhún jā cuāha ndá nū nūū jī, nsūū mátúhún-nī jā nīhīn jī jā cúmanī nūū jī, chí suni sáhá jā nacuetáhvi ndasí jī nūū yā.

¹³ De cāhān jī jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios, chí xūhún jā jēhe ndá nū stēhen jā vāha cándija nū tūhun Cristo. De suni sáhá jā cāhān jī jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios sīquī jā vāha nī jēhe ndá nū nūū jī jīn nūū ndá cā nchivī.

¹⁴ De suni cācān táhvi jī jēhē nū, chí coo manī ndasí jī jīn nū sīquī jā vāha ndasí nī nsáhá Yāā Dios jīn nū.

¹⁵ De ná cútahvī ō nūū Yāā Dios, chí nī jēhe yā Sēhe yā nūū ō, jā cúu iin táhvi cáhnú ndasí jā má quēndá cuitī ō cachī tūhun ō ndihī.

10

Jā ndiso tiñú Pablo jā cúu dē apóstol

¹ De nduhū Pablo, cāhān ndáhvi nī jīn ndá nū jīn modo jā cāhān maá Cristo jā vitá inī yā dē vāha inī yā. Nduhū, chí cāhān ndá nū jā tá iyó nī jīn nū de iyó suchí inī nī nūū nū, sochi tá iyó jícá nī de nduū yúhú cuitī nī cāhān nīhīn nī jīn nū. Cáchi ndá nū.

² Túsaá dē cāhān ndáhvi nī jīn ndá nū jā tá cuēē nī de mā cāhān nū tūhun jā sáhá jā cuxeēn nī nūū nū. Chí sava ndá nū cāhān jā sáhá ndá nī tiñu yā jā maá-nī jā nīhīn nī sīquī űúcuán. Túsaá dē iyó tūha nī jā cuxeēn nī nūū nchivī jā cāhān sūcuán.

³ Chí visō cúu ndá nī nchivī jā ndēē inī űayivī, de nduū cānāá nī tá cúu nūū cānāá nchivī űayivī. Chí modo jā cānāá nī cúu jā cānāá nī sīquī ndācá tiñu néhén.

⁴ Chí nsūū ndatīñú űayivī jétīñú nī jā cānāá nī, chí jīn poder Yāā Dios cúu jā cānāá

nĩ jā snáa ni ndacá fuerza jā cúu contra sīquĩ yā.

⁵ Súcuán snáa ndá nĩ ndacá tũhun nduxĩ jĩn tũhun téyĩ jā ndúcú casĩ jā má cūnĩ nchivĩ nāsa Yāa cúu Yāa Dios. De jāsĩ nĩ nũũ ndihĩ jāa nduũ vāha jā jānĩ cāhā inĩ nchivĩ, tácuā candija jĩ nũũ Cristo.

⁶ De tá jĩnu jā candija vāha ndá máa nú, sá de coo tũha nĩ jā cuāha nĩ castigo nũũ ndá cā nchivĩ jāa nduũ cūnĩ candija.

⁷ Ndá máa nú chí maá-nĩ jā jānĩ inĩ nũũ modo nchivĩ jāa nduũ jícũhun inĩ. Chí tú nā-nĩ tēe jānĩ inĩ dē jā Cristo nĩ ntetiũũ yā dē, de ná sáhá dē cuenta jā suni súcuán nĩ ntetiũũ yā ndá nduhũ.

⁸ De tú nĩ ncāhān téyĩ nĩ jĩn nú jā ndiso tiĩũ nĩ, sochĩ nduũ cúcanoō nĩ sáhá. Chí maá Jētohō ō nĩ ntetiũũ yā ndá nĩ, tácuā sáhá nĩ jā cuja áno ndá nú jĩn tũhun yā, de nsũũ jā snáa nĩ.

⁹ Túsaá de nduũ cūnĩ nĩ jā canĩ inĩ nũ jā ndúcú nĩ siũhũ nĩ ndá nú jĩn carta nĩ.

¹⁰ Chí cāhān sava nú jā ndacá carta nĩ chí sndĩhvĩ ndasĩ inĩ, de nĩhin ndacũ tiĩũ, sochĩ tá iyó nĩ jĩn ndá nú de nduũ cūndē inĩ nĩ jā ndacu nĩhin nĩ, de suni nduũ cúu cāhān vĩ nĩ, cáchĩ ndá nú.

¹¹ De nchivĩ jā cāhān súcuán ná sáhá jĩ cuenta jā tá cúu nũũ nĩhin cāhān carta nĩ tá iyó jicá nĩ, suni súcuán nĩhin ndacu nĩ tiĩũ nũũ nĩ tá coo nĩ jĩn nú.

¹² De va mā chūndē cuitĩ inĩ nĩ jā sáhá ñáhnũ nĩ maá nĩ tá cúu nũũ sáhá sava tēe ñúcuán jā jétũhũn dē maá dē. Ndá tēe ñúcuán chí iyó naā xĩnĩ dē jā jānĩ inĩ dē jā cūñáhnũ cā dē nsũũ cā ndá táhān dē, de nduũ sáhá dē cuenta nāsa iyó dē nũũ Yāa Dios.

¹³ Sochĩ ndá nduhũ chí nduũ cutéyĩ nĩ, chí maá-nĩ medida tiĩũ jā ní jēhe Yāa Dios nũũ nĩ, de mā scāa cā nĩ. Maá Yāa Dios nĩ jēhe medida nāsa cúu jā sáhá nĩ, de maá yā nĩ jēhe tũhun jā ní jĩn nĩ nũũ ndá ndóhó nchivĩ Corinto.

¹⁴ Já ñúcuán, tá ní jĩnũ ndá nĩ nũũ nũ jā xĩhna ñũhũn de nsũũ jā ní ncāhā nĩ nũũ medida tiĩũ jā ní jēhe yā nũũ nĩ. Chí xĩhna cā ndá máa nĩ nĩ jĩnũ nũũ ndá nú jā ní nacani nĩ tũhun vāha Cristo.

¹⁵ De nduũ cutéyĩ nĩ sīquĩ tiĩũ jā ní nsáhá incā tēe, chí vāchĩ sīquĩ tiĩũ jā ní nsáhá maá nĩ-nĩ. De sa ñũhũn inĩ ndá nĩ jā cuāhā cā candija nú, de súcuán de cuu sáhá nĩ cuāhā cā tiĩũ yā mǎhũũ ndá nú, sochĩ maá-nĩ medida jā ní jēhe yā.

¹⁶ De sá de quĩhĩn nĩ nũũ ndá cā ñuũ jā iyó ichĩ nũũ cā ñuũ nũ, jā scūtē nuu cā nĩ tũhun jā scácu yā yóhó cūnĩ nĩ. Sochĩ mā quĩvĩ nduũ nĩ jā cutéyĩ nĩ nũũ jā ní nacani incā tēe tũhun.

¹⁷ De tú ní tēe cūnĩ dē cutéyĩ dē, ná cutéyĩ dē sīquĩ jā sáhá maá Jētohō ō, nsũũ sīquĩ jā sáhá maá dē.

¹⁸ Chí nsũũ tēe jā jétũhũn maá cúu jā quéndōo yĩñũhũn, chí sa tēe jā jétũhũn maá yā.

11

Jā cāhān Pablo sīquĩ ndá tēe jā nācani tũhun stáhvi

¹ Cune cáhnũ inĩ ndá nú de ná cāhān nĩ jacũ tũhun modo tá cāhān nchivĩ naā. Túsaá de cáhnũ coo inĩ ndá nú vĩ.

² Chí cúcuĩũ nĩ jā jēhē ndá nú, tá cúu nũũ cúcuĩũ Yāa Dios. Chí cúu ndá nú tá cúu iin ñahan lúli jā iyó ndoo, de nĩ nsáhá nĩ jā quetáhān ndá nú jĩn Cristo, tá cúu nũũ quetáhān iin ñahan lúli jĩn mǎtũhũn-nĩ yĩ jĩ.

³ Sochĩ yúhũ nĩ jā sanaā de cuāha ndá nú tũhun jā ndá tēe nācani incā tũhun, stáhvi dē ndá nú, de siáa nũ tũhun jā chíñũhũn ndāa nũ Cristo jondē jĩn inĩ jĩn áno nũ. Chí suni súcuán nĩ nsáhá Satanás jĩn Eva, chí nĩ nguivĩ inĩ iin cōo, de nĩ stáhvi jĩ ña jĩn tũhun ndíchĩ jā stáhvi.

⁴ Chí tá quĩjĩ ndá tēe nũũ nũ de tú nduũ nācani ndāa dē tũhun Jesús tá cúu nũũ ní nacani ndá nĩ, de va vāha ndasĩ jétáhvi ndá nú dē. De suni súcuán vāha jétáhvi nũũ incā espíritu jĩn nũũ incā tũhun jāa nduũ quetáhān jĩn Espíritu Santo jĩn tũhun jā ní ncandija nú jā scácu yā ndá nú.

⁵ De ndá tēe ñúcuán jā cándija ndá nú jā cāhān dē jā cúu dē apóstol cūñáhnũ, sochĩ nduũ cúñáhnũ cuitĩ dē nũũ nĩ.

⁶ Chí visó sanaā de nduũ nĩhĩn vāha nĩ modo jā cāhān nĩ, sochĩ jícũhun vāha inĩ nĩ. Chí jĩn ndihĩ tiĩũ jā ní nsáhá nĩ mǎhũũ ndá nú nĩ stēhēn cājĩ nĩ jā súcuán cúu.

⁷ Nduũ ní jicān nĩ xũhũn nũũ ndá nú jā ní nacani nĩ tũhun jā scácu yā yóhó. De súcuán nĩ ntecũ ndáhvi nĩ tácuā quendōo vāha cā ndá nú jĩn tũhun yā. ¿De va cuāchĩ nĩ nsáhá nĩ jā ní nsáhá nĩ súcuán, á naá cúu?

⁸ Chí sava cá grupo nchivĩ cándija nĩ nquehen nĩ xũhũn jā ní jēhe jĩ nũũ nĩ, tácuā súcuán-nĩ nacani nĩ tũhun yā nũũ ndá nú.

⁹ De tá ní iyo nĩ jĩn nú de nĩ ndihĩ xũhũn nĩ, de nduũ ní jicān cuitĩ nĩ nũũ nĩ iin nú. Chí ndá hermano jā ní nquĩjĩ ichĩ Macedonia nĩ jēhe dē nũũ nĩ jā cūmanĩ. De jĩn súcuán de nduũ ní stáhān nĩ ndá ndóhó, de nĩ mā sáhá cuitĩ nĩ.

¹⁰ De tá cúu nũũ cúcáhnũ vāha inĩ nĩ jā jĩnĩ nĩ tũhun ndāa Cristo, suni súcuán jĩnĩ nĩ jā má quēhēn nĩ xũhũn nũũ nĩ iin nchivĩ níi región Acaya, tácuā mā cāsĩ jĩ jā cúsiĩ inĩ nĩ jā súcuán-nĩ nācani nĩ tũhun yā.

¹¹ ¿De á sīquĩ jāa nduũ mǎnĩ nĩ jĩn ndá nú cúu jā cāhān nĩ súcuán, jānĩ inĩ nũ? Nduũ chí maá Yāa Dios jĩnĩ yā jā mǎnĩ nĩ jĩn ndá nú.

¹² De sáhá cá ni tá-ni sáhá nī, chi mā quéhén nī xuhún nú, tácu casí ni já sáhá téyí ndá tēe űúcuán maá dē já cáhán dē já inuú-ni sáhá dē tiñu yá jín nī.

¹³ De ndá tēe űúcuán chi nsuú apóstol ndáa cúu dē, chi cúsa maá tūhun stáhvī-ni cáhán dē, de sáhá dē maá dē já cúu dē apóstol Cristo.

¹⁴ De nduú sáhvī inī ō jínī ō já sáhá ndá dē súcuán, chi ja jínī ō já suni Satanás násama maá, de stáhvī já sáhá maá modo iin ángel Yaa Dios já jica jín luz yá.

¹⁵ De já űúcuán suni nduú sáhvī inī ō jínī ō ndá tēe já jétíñú Satanás, tú sáhá dē maá dē já tēe sáhá ndáa cúu dē. De iin quívi de nanihén dē síquī tiñu néhén já sáhá dē.

Túndohó já ní ndoho Pablo síquī já cúu dē apóstol

¹⁶ Incá vuelta cáhán ni jín ndá nú já ni iin nú má cáni inī nū já tēe naá cúu nī. Sochi tú súcuán jáni inī ndá nú, de va cuetáhvī nú já cáhán ni modo tēe naá túsaa, de súcuán de va suni maá nī cuu cutéyí nī jacú tá cúu nū sáhá ndá tēe űúcuán túsaa.

¹⁷ Já cáhán ni súcuán chi nsuú já ní ncachī maá Jētoho ō já cáhán ni, chi sa modo tēe naá cáhán ni já cutéyí nī.

¹⁸ Chi cuáhā dē sáhá téyí dē maá dē já cúu cuenta ñayívi, de va suni súcuán ná sáhá téyí nī maá nī túsaa.

¹⁹ De va tēe íyó cájī xīnī cúu ndá nú, jáni inī nū, de já űúcuán vāha jéndeé inī nū ndá tēe naá xīnī túsaa.

²⁰ Chi va vāha-ni jéndeé inī ndá nú nū ndá tēe űúcuán já sáhá fuerza dē ndá nú já satíñú cáhá nū nū dē, á sáhá ndáhvī dē ndá nú, á cāndeé dē ndatíñú nū, á sáhá ñáhnú dē maá dē nū nū, á jondé catú dē nū nū.

²¹ De va visó cúcanoŋ nī já cachī ni, de ná cachī ni já maá nī va nduú ná valor nī já sáhá téyí nī maá nī tá cúu nū sáhá ndá tēe űúcuán. Sochi mitan de tú íyó sava tēe já chūndeé inī dē sáhá téyí dē maá dē, de va suni chūndeé inī maá nī túsaa. De va cáhán nī tá cúu nū cáhán iin tēe naá.

²² Tú cutéyí ndá dē já tēe hebreo cúu dē, de saá-ni nduhū. Tú tēe Israel cúu dē, de saá-ni nduhū. Tú tatá Abraham cúu dē, de saá-ni nduhū.

²³ De va cáhán ni tá cúu nū cáhán tēe naá já cutéyí nī súcuán túsaa. Tú tēe satíñú nū Cristo cúu dē, de víhī cá nduhū. Chi cuáhā cá tiñu sáhá nī nsuú cá ndá maá dē, de cuáhā cá vuelta nī ncani nchivī nduhū, de cuáhā cá vuelta nī nchihī nī vecāa, de suni cuáhā vuelta já ñatin cuū nī.

²⁴ Chi ndá táhán nī tēe hebreo ūhūn vuelta nī ncani ndasí dē nduhū jín cuarta ñii, iin medida já ja ñatin cuū nī sáhá.

²⁵ Unī vuelta nī ncani ndá dē nduhū ntuxí, de iin vuelta nī ncuun ndá dē yūu

xīnī nī. Unī vuelta nī nguēe barco já ní jica nī síquī tūhun yá. Iin űuú jín iin nduú nī nchosō teni nī nū cūnú ndute mar.

²⁶ Cuáhā vuelta nī ndoho nī já jica nī ichi, de nī ncācu nī nū ndācā yūte, de nī ncācu nī nū ndācā jácūlhnā. Nī ncācu nī nū nchivī nación nī jín nū nchivī űuú jicā. Nī ncācu nī cháhā chūcuán tá ní iyo nī űuú jín rancho jín mar. Nī ncācu nī nū ndá táhán nī jáa nduú íyó ndāa.

²⁷ Nī nsatíñú nīhin nī de víjín nī ndoho nī. Cuáhā vuelta nī jahni nī maá nī máhnā. Nī jhī nī sōco, nī nchihī nī ndute. Cuáhā vuelta nī iyo ndité inī nī, nī ncuitūn nī, nī ncani sahma nī.

²⁸ De síquī ndācā já yáhā chi íyó cá. Chi ndiquívi ndóho nī já nācani ndasí inī nī jēhe ndá grupo nchivī cándija.

²⁹ Tú iin nchivī nduú fuerza inī ji, de suni súcuán ndóho nī jín ji. De tú iin nchivī quívi ji cuachi sáhá táhán ji, de ndóho nī tūhun canoŋ jín tūhun quítī inī.

³⁰ Tú súcuán de tú cánúu já cutéyí nī, de va cutéyí nī síquī ndācā já stēhén jáa nduú ná fuerza inī nī.

³¹ De Yaa Dios, Yaa cúu Tatá maá Jētoho ō Jesucristo, jín yá já cáhán ndāa nī. De ní cáni ná cáhán nchivī já vāha ndasí Yaa cúu yá.

³² Tá ní iyo nī űuú Damasco, de gobernador já ndacu tiñu inī región já tiñ rey Aretas, nī jani dē ndá soldado nī jito vāha dē ndá vihé pared já ní jicó nduú űuú űúcuán, chi tiñ dē nduhū já quíhīn nī vecāa nícu.

³³ De ní nguívi nī inī iin ticā, de nchivī cándija nī ntavā ji nduhū ventana iin vehe já íyó yicā pared, chi nī snuú ji nduhū inī ticā. De súcuán nī ncācu nī nū tēe űúcuán.

12

Jā ní iyo iin já ní stēhén nū Pablo já ní stúu yá nū dē

¹ De nduú nīhin tiñú já cutéyí nī. De vāha cá ná cachī tūhun nī nū síquī iin já ní stēhén maá Jētoho ō chi ní stúu yá nū nī.

² Jínī nī iin tēe já cándija Cristo, de ja nī ncuu ūxi cūmī cuiyā já ní nsáhā yá já ní ncaa tēe űúcuán nī jēhén dē jondé andiví ūnī. De nduú jínī ní á nī jēhén nī jín yiquí cúñu nī, á nī jēhén áno nī-nī. Maá Yaa Dios cúu já jínī.

³ Sochi jínī ní já ní ncanee yá nduhū. De á nī jēhén nī jín yiquí cúñu nī, á ní ndoŋ, nduú jínī nī, chi maá-ni Yaa Dios cúu já jínī.

⁴ Chi ní nsáhā yá já ní ncaa nī nī jēhén nī jondé andiví nū vī ndasí cáá. De ichi űúcuán nī jínī nī ndācā tūhun yuhū ndasí já má cúu cachī tūhun yóho nchivī.

⁵ De síquī já ní nsáhā yá súcuán jín nī cúu já cutéyí nī, sochi síquī maá nī chí mā cutéyí nī. Chi cutéyí nī maá-ni síquī jáa nduú ná fuerza inī nī.

⁶ De tú cúní ni cutéyí ní síquí maá ní nícu, de nsúú já naá xíní ní de tú sáhá ní súcúan nícu, chí ndáá já íyó iin já cuu cutéyí ní. Sochi má sáhá ní, chí nduú cúní ní já caní iní nchiví já cúñáhnú cá ní nsúú cá já ní jini jí á já ní jini jí já cáhán ní.

⁷ De nduú cúní yá já yáha já cutéyí ní síquí já ní stéhén níjín yá tiñu ñáhnú ndasí ñúcuán núú ní, de já ñúcuán ní nguji iin tündóhó já níquín nduhú de sndóho nduhú. De iin já ní jéhe yá tühun já tetíñú Satanás cúu, iin já sndóho nduhú, tácuá má yáha já cutéyí ní.

⁸ De ùní vuelta ní ncáhn ndáhní ní jíní maá Jethó ò já sáhá jíyo yá quihín.

⁹ Sochi ní ncáhn yá jíní ní: Nduú chí nduú cúmaní já cundáhní iní ní ndóhó. Chí tá nduú fuerza váha iin nchiví, de sáhá ní já ndúcuahá cá fuerza maá ní iní jí, ncachí yá. Túsaá de cúsi iní ní jáá nduú fuerza váha ní, chí súcúan ndúcuahá cá fuerza Cristo iní ní.

¹⁰ Já ñúcuán cúu já cúsi iní ní jáá nduú fuerza váha ní, jíní já cáhán náváha nchiví núú ní, jíní já cúmaní núú ní, jíní já jini úhvi jí nduhú, jíní já ndóho ní tündóhó já síquí Cristo. Chí jáá nduú fuerza váha maá ní, ñúcuán sáhá já níhín ní fuerza maá yá.

Já nácani iní Pablo síquí nchiví cándíja ñuú Corinto

¹¹ De va tée naá cúu ní já ní nsáhá téyí ní maá ní túsaá. De síquí jáá nduú cándíja ndá ní nduhú, já ñúcuán cúu já sáhá ní súcúan. Chí sa cánuú já cuetúhún ndá nú nduhú nícu. Chí visó nduú tiñu cuiti ní já maá ní, sochi va nduú núu cuiti ní núú ndá cá tée ñúcuán já cáhán ndá nú já apóstol cúñáhnú cúu dē.

¹² Chí máhnú ndá nú ní nsáhá ní ndá cá tiñu já stéhén já cúu ndíja ní apóstol. Chí jíní cuáhá paciencia ní nsáhá ní ndá cá tiñu ñáhnú já stéhén poder Yáa Dios, jíní ndá cá tiñu já ní nsáhvi iní ní ní jini nú.

¹³ De nduú ní nsáhá ní ndá ndóhó já coo núu nú núú ndá cá grupo nchiví cándíja, chí mátúhún-ni jáá nduú ní jéhe ní tühun já taji nú já jini ñúhún ní, ñúcuán-ni cúu já ní nsáhá ní. Túsaá de cune cáhnú iní ndá nú tú súcúan ní nsáhá ní falta núú nú.

¹⁴ De mitan de já íyó túha ní já cuéndehé ní ndá nú vuelta ùní. De suni nduú ná cuá cacán ní núú ní, chí nsúú ndatíñú nú cúu já cúní ní, chí sa já ná quéndóo váha nú jíní tühun yá. Chí cúu ndá nú tá cúu sēhe ní, de sēhe chí nduú cánuú scáyá jí já cuu tatá jí, chí sa tatá cánuú já cuáhá dē já jini ñúhún sēhe dē.

¹⁵ Já ñúcuán cúsi iní ní já cāxín ní já néváha ní, de jondé sndíhi ní fuerza maá ní, tácuá sáhá ní já quéndóo váha áno ndá nú. De mānī cá coo ní jíní nú, visó sanaa de jacū-ni íyó mānī ndá nú jíní ní.

¹⁶ De íyó jacū nú já cáhán já visó nduú ná cuá ní jicān ní núú ní, sochi tēe stáhvi cúu

ní, chí ní nducú ní modo ndíhí já níhín ní xúhún nú, cáhán ndá nú. De nduú.

¹⁷ ¿A ndá tēe já ní ntají ní núú nú, á íyó iin dē já ní stáhvi dē ndá ndóhó já níhín dē xúhún nú cuu maá ní? Nduú cuiti.

¹⁸ Ní ncáhn ndáhní ní jíní Tito já cuéndehé dē ndá nú, de ní ntají ní incá hermano ní jēe jíní dē. ¿De á ní stáhvi Tito ní nquehen dē xúhún núú ní já cuu maá dē, á naá cúu? Nduú, chí inuú-ni sáhá nduú ní, chí iin-ni áno nduú ní.

¹⁹ A sanaa de jáni iní ndá nú já cáhán ní tühun yáhá tácuá caní iní nú já váha tēe cúu ní. Nsúú súcúan cúu, chí Yáa Dios jini yá já cáhán ní maá-ni tühun já cúní Cristo. De ndíhi já cáhán ní chí nducú ní já cuja nú jíní tühun yá, ñaní mānī.

²⁰ Chí yúhú ní já tá cuēe ní núú nú, de sanaa de cuní ní jáá nduú sáhá ndá nú tiñu já jétahán iní ní. De ndá máá nú suni má quétahán iní nú nduhú. Chí sanaa de cánaá ndá nú, cúcuásún iní nú, quiti iní nú, cunduxí nú, sátúhún nú, cáhán nú síquí táhán nú, cutéyí nú, jica nēhén nú.

²¹ De yúhú ní já tá cuēe tucu ní de cuáhá Yáa Dios tühun canoó núú ní já súcúan sáhá ndá nú. De sanaa de cucuécá iní ní tú íyó cuáhá nú já ní nsáhá cuáchi ichi chátá, de nduú nácani iní nú já sndóo nú tiñu téhén, jíní tiñu jica ndí, jíní tiñu nēhén ndasí já ní nsáhá ndá nú.

13

Saludo jíní tühun já cáhí tühun Pablo já sándhí

¹ Yáhá cúu vuelta ùní já cuéndehé ní ndá nú. De sáhá ndáá ò tiñu tá cúu núú cáhán tutú: Jíní tühun já cáhán úú á ùní testigo de cundaá ndá cá tiñu, cáhí.

² De mitan já íyó jicá ní de cáhán tucu ní tá cúu núú ní ncáhn ní tá ní íyo ní jíní nú. Cáhán ní núú ndá nchiví já ní nsáhá cuáchi ichi chátá, jíní núú ndíhi nú, já tá cuēe tucu ní de má cóo vitá iní ní jíní ndá nú.

³ De ñúcuán cuu prueba já nducú ndá nú tú jándáá já cáhán ní jíní fuerza Cristo. Chí Cristo nduú cúmaní fuerza yá já sáhá ndáá yá jíní ndá nú, chí stéhén yá poder yá máhnú nú.

⁴ Chí visó nduú ní stéhén yá fuerza yá tá ní jíhi yá yicā cruz, sochi mitan chí tēcú yá jíní poder Yáa Dios. De tá cúu núú ní ndóho maá yá, suni súcúan ndóho ndá ní mitan jáá nduú fuerza ní. De visó súcúan de jíní poder Yáa Dios de tēcú ndá ní jíní yá já sátíñú ní núú ní já síquí tühun yá.

⁵ Coto túní ndá nú maá nú tú íñí níhín nú jíní tühun cándíja nú yá. Sáhá váha nú cuenta. ¿De á nduú jini ndá nú já ndéé Jesu-cristo iní áno nú, de tú ndáá já ní ncandíja ndíja nú?

⁶ De ñúhún inī ni jā suni cúcáhnú inī ndá nú jā cándija ndija ndá maá nī.

⁷ De jícān táhvī ndá nī nū Yāa Dios jā má sáhá ndá nú ni iin tiñu néhén. De vísō cuetúhún ndá nú jā vāha ndácu nī nū nū, á vísō mā cuetúhún nú, de nduú nā cuá sáhá, chí maá-ni jā sáhá nú tiñu ndāā cúu jā ndúcú nī.

⁸ Chí nduú jāsī ni nū tiñu ndāā, chí sa scāca nī.

⁹ Túsaá de cúsi inī ndá nī de tú nduú nā fuerza maá nī, de tú íyó fuerza maá nú. De níní jícān táhvī ni jā ná cúa cá inī ndá nú jín tūhun yā.

¹⁰ De té nī carta yáhá nū nū jondē ncháha ca cuēē nī, tácuá tá cuēē nī de nduú cá jíní ñúhún jā cuxeēn ni nū nū. Chí nī jēhe Jētohō ō tiñu yáhá jā ndíso nī tácuá sáhá nī jā cuja ánō ndá nú jín tūhun yā, nsūú jā snāā nī.

¹¹ Ja nī ncāhān ō túsaá hermano, de ná cóo jā váha jín ndá nú. De cundihví inī nū jā cuja nú jín tūhun yā, de coo ndeé inī nū. De coo inuú inī nū de cundeē mānī nū jín táhán nú. De Yāa jā ndíso tūhun ndeé tūhun sī inī jín tūhun cundáhvī inī, coo yā jín ndá nú.

¹² De tá cáhān jítáhán ndá nú, de yíñúhún techuhú nú ndahá ndá ji.

¹³ Sáhá ndeé inī ndá nú, cáchī ndá hermano cándija jā íyó yáhá.

¹⁴ De ñúhún inī ni jā Jētohō ō Jesucristo ná sáhá cá yā jā váha ndá nú, de Yāa Dios cundáhvī inī yā ndá nú, de Espíritu Santo coo cáhnú yā jín nú. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI GALACIA

¹ Maá nī cúu Pablo apóstol. De nsúu nchivi ní jáni nduhū, de ní nsúu nchivi ní ntétíhū nduhū já nácani ní tūhun, chí sa maá Jesucristo jín Tatá ó Yāa Dios, Yāa já ní nastécū Jesús mǎhñū ndíyi.

² De nduhū jín ndācá hermano já íyó jín ní yáhá, téé ní carta yáhá cuēé nūú ndá ndóhó nchivi cándíja níi región Galacia.

³ De ñúhún iní ndá ní já Tatá ó Yāa Dios jín Jethóh ó Jesucristo, ná sáhá cá yá já váha ndá nū, de sáhá yá já coo ndeé coo síi iní nū.

⁴ Chí Jesús ní nsócó yá maá yá já ní jíhi yá já síquí cuāchi ó, tácuá scácu yá yóhó nūú ndācá já ñehén já íyó ñayiví yáhá, chí súcuan ní jēhān iní maá Tatá ó Yāa Dios.

⁵ De ná cáhān ó já vii ndasí cūñáhnú yá níi cání. Súcuan ná cóo. Amén.

Síquí jáá nduú cá ná incā tūhun já cācu nchivi

⁶ De sáhvi iní ní ndéhé ní já ñamā ndasí ndúcú ndá nū sndóo nū Yāa Dios, Yāa já ní ncana ndá ndóhó já quívi nū ndahá yá síquí já ní ncundáhvi iní Cristo yóhó. Chí ní niquín ndá ní incā tūhun já sún cáhān.

⁷ De nduú cuítí cá ná incā tūhun íyó já cācu ó. Sochi íyó jacú nchivi já stáhān jī ndá ndóhó, de cūnī jī nasāma jī tūhun nāsa scácu Cristo yóhó.

⁸ De tú iní nchivi nacani incā tūhun nūú nū já nāsa scácu yá ndóhó, de tú nduú quétáhān jín tūhun já ní nacani ndá ní nūú nū xihna cá, de ná tánū táhvi nchivi ñúcuán. De visó ndá nduhū á iin ángel já quíji jondé andiví nacani incā tūhun, de ná tánū táhvi.

⁹ Já ní ncāhān ní jín ndá nū, de suni súcuan cáhān tucu ní mitan: Tú ná-ni téé nacani incā tūhun nūú nū, de tú nduú quétáhān jín tūhun já ní jetáhvi ndá nū, de ná tánū táhvi dē túsáá.

¹⁰ De já cáhān ní súcuan, ¿de á ndúcú ní já cuetúhún nchivi nduhū, á Yāa Dios? ¿Á ndúcú ní já cusii iní nchivi jín ní, jáni iní ndá nū? Nduú chí tú ndúcú cá ní já cusii iní nchivi jín ní, de nsúu mozo Cristo cúu ní túsáá.

Nāsa ní nduu Pablo apóstol

¹¹ De cáchi tūhun ní nūú ndá nū, hermano, já tūhun já scácu yá yóhó já nácani ní, chí nsúú já ní jani iní maá ní jín ndá cá nchivi cúu.

¹² Chí nsúu nchivi ní stéhén nūú ní, de ní nsúu nchivi ní nsáhá já ní ncutúha ní, chí sa maá Jesucristo ní stéhén nūú ní.

¹³ Chí já ní jini ndá nū tūhun nāsa ní nsáhá ní jondé saá, tá ní nchifúhún ní sáhān ndá

táhān ní hebreo. De jini ndá nū já ndasí ní nsáhá nāvāha ní nchivi já cándíja nūú Yāa Dios, de ní ndihvi iní ní já snáá ní jī nícu.

¹⁴ De váha cá ní ncutúha ní sáhān ñúcuán nsúú cá cuāhā cá téé nación ní já ní jahnu jín ní, chí ní ndihvi cá iní ní síquí ndá já ní jaquín ndá tatá ní.

¹⁵ De visó súcuan de Yāa Dios chí já ní nacāji yá nduhū jondé tá nchāha ca cacu ní. De iin quívi ní ncusii iní yá ní ncana yá nduhū já quívi ní ndahá yá síquí já ní ncundáhvi ndasí iní yá nduhū.

¹⁶ De ní stéhén yá Sēhe yá nūú ní, tácuá nacani ní tūhun nāsa scácu yá nchivi ndācá nación jáá nduú jini tūhun yá. Ñúcuán de nduú ní jicā tūhún ní ní iin nchivi,

¹⁷ de ní nduú ní jēhén ní Jerusalén nūú ndá téé cúu apóstol xihna ñúhún cá nsúú cá nduhū. Chí sa ní jēhén ní jondé región Arabia, de sá de ní nōhōn tucu ní ñuú Damasco.

¹⁸ Ñúcuán de jondé ní nchāha ũnī cuiyá, sá de ní jēhén ní Jerusalén. De ní jini ní nūú Pedro, de ní ndeé ní jín dē xāhōn-ni quívi.

¹⁹ Sochi nduú ní jini ní nūú ndá cá apóstol, chí nūú mátúhún-ni Jacobo ñani maá Jethóh ó.

²⁰ Tūhun yáhá já téé ní cuēé nūú ndá nū, chí jini Yāa Dios já ndāá cúu.

²¹ Ñúcuán de ní jēhén ní níi región Siria jín Cilicia.

²² De ndá nchivi cándíja já yíhi ndahá Cristo, já ndeé región Judea, nchāha ca cuní cuítí jī nūú ní saá.

²³ Chí vāchi tūhun ní-ni ní jini jī já cáhān nchivi: Téé já ní nsáhá nāvāha yóhó jondé saá, de mitan chí nácani dē tūhun já cándíja ó já ndúcú dē snáá dē saá, ncachi.

²⁴ De ní ncāhān jī já cūñáhnú ndasí Yāa Dios já súcuan ní nsáhá yá jín ní.

2

Já ní jetáhvi ndá cá apóstol já cúu Pablo apóstol

¹ Ñúcuán de jondé nūú úxī cūmī cuiyá, de ní jēhén tucu ní Jerusalén jín Bernabé, de suni ní jeca ní Tito ní jēhén ní jín dē.

² De ní jēhén ní chí maá Yāa Dios ní stéhén yá já jini ñúhún quíhīn ní. De ní ndutútú sún ndá máa-ni téé cūñáhnú nūú nchivi cándíja. De ní ncachī tūhun ní nūú ndá dē síquí tūhun já scácu yá yóhó já nácani ní nūú nchivi ndācá nación jáá nduú jini tūhun yá. De súcuan ní nsáhá ní tácuá cuetúhún dē já súcuan tiñu sáhá ní, de tácuá mā quéndōo cáhā tiñu já sáhá ní jín já ní nsáhá ní.

³ De juni nduú ní nsáhá fuerza ndá dē Tito, téé já ní jica jín ní, já cundee tuni circuncidar dē, visó cúu dē téé incā nación de nduú ní ncúu dē circuncidar.

⁴ De súcuan ní ncundaá, visó ní nguívi jacú téé stáhvi já sáhá dē já hermano cúu

dē. De ndá tēe ñúcuán nī nguīvi dē tácuca cundehé yuhū dē nāsa nī nduu libre ō nūu ley circuncidar sīquī jā yīhī ō ndahá Cristo Jesús. Chi cūnī ndá dē jā squíncuu tucu ō ley ñúcuán, de nduu tucu ō mozo nūu.

⁵ De nduú nī jétáhvī cuitī ndá nī nūu ndá tēe ñúcuán, chi cūnī nī jā quendōo ñihin ndá nū jín tūhun jā scácu yā yóhó.

⁶ De ndá tēe ñúcuán jā cūñáhnū nūu nchivī cándija, nduú cā nā incā tiñu jée nī ndácu dē nūu nī. De maá nī chi nduú nī nsáhā nī cuenta jā cūñáhnū dē, chi Yāa Dios suni nduú sáhā yā cuenta, chi inuú-nī cúu ndivī tēe nūu yā.

⁷ Chi sa nī jini ndá dē jā tūhun jā scácu yā yóhó, ndíso tiñu nī jā nácani nī nūu nchivī ndácā nación jāa nduú sáhā circuncidar, tá cúu nūu nácani Pedro tūhun ñúcuán nūu nchivī hebreo jā sáhā circuncidar.

⁸ Chi Yāa Dios jā nī nteitñū Pedro jā nácani dē tūhun nūu nchivī hebreo, suni maá yā nī nteitñū nduhū jā nácani nī tūhun nūu nchivī ndácā nación jāa nduú jini tūhun yā.

⁹ Jā ñúcuán, Jacobo jín Pedro jín Juan nī jini ndá dē jā nī ntaji Yāa Dios tiñu váha ndasí yáhā nūu nī. De ndá tēe ñúcuán chi cáhan nchivī cándija jā maá dē cúu jā cūñáhnū cā. De nī ntiin ndá dē ndahá nī jín ndahá Bernabé, jā stēhen dē jā iyó māni dē jín nī, jín jā nī ncundāa inī dē jā nduú maá nī quihā nacani tūhun nūu nchivī ndá cā nación, de ndá máa dē nūu nchivī hebreo.

¹⁰ De iin-nī jā nī jicān dē cúu jā nūcūhun inī ndá nī jā chindee nī nchivī jā ndóho ndáhvī, de tiñu ñúcuán chi suni ndíhvī inī maá nī sáhā nī.

Jā nī ncāhān Pablo nūu Pedro

¹¹ De tá nī nguīji Pedro ñuū Antioquía, de nī ncāhān cājī nī nūu dē, chi nī stívī dē tiñu.

¹² Chi jondē ncháha cā quenda sava táhān dē hebreo jā nī ntaji Jacobo, de yáji dē stāa jín nchivī jāa nsūu hebreo cúu. Ñúcuán de tá nī nquenda ndá tēe ñúcuán, de nī ncusiín dē jāa nduú cā yáji dē jín ji, chi yúhū dē jā cūnī ndá tēe ñúcuán jāa nduú cā squíncuu dē ley ndá táhān dē hebreo. Chi cáhān ley jā má cúu caji dē stāa jín nchivī jāa nduú sáhā circuncidar.

¹³ De sava cā tēe hebreo jā cándija, suni nī ncuijiyo dē nūu ji, tá cúu nūu nī nsáhā Pedro, chi yúhū dē jā cūnī ndá tēe ñúcuán. De jondē maá Bernabé nī scāhān ndá dē, nī ncuijiyo dē.

¹⁴ Ñúcuán de nī jini nī jā nī nayūhū ndá dē jā caji dē stāa jín nchivī ñúcuán, de súcuán cúu jāa nduú cā jica dē jín modo jā cáhān tūhun jā scácu yā yóhó. De nī ncāhān nī nūu Pedro, nī jini jínūu ndácā dē: Ndóhó jā cúu tēe nación ō hebreo, nduú cā squíncuu nū ley táhān ō nchivī hebreo, chi yáji nū jín nchivī ñúcuán. ¿De nājēhé sáhā nū fuerza ji

jā squíncuu maá ji ley táhān ō hebreo, de tú nduú squíncuu maá nū? ncachī nī.

Iin-ni modo scácu yā nchivī hebreo jín nchivī ndá cā nación

¹⁵ De yóhó chi cúu ō nchivī hebreo, de cáhān ō jāa nsūu nchivī ndá cā nación jā sáhā cuāchi cúu ō.

¹⁶ De vísó súcuán de jini ō jā nī iin ō nduú quéndōo ndāa ō nūu Yāa Dios jā squíncuu ō tiñu jā ndácu ley Moisés janahān, chi maá-nī jā cándija ō jā Jesucristo sndáhvā yā cuāchi ō. Jā ñúcuán cúu jā suni maá ō nī ncandija ō Jesucristo, tácuca sndáhvā yā cuāchi ō sīquī jā cándija ō, de nsūu sīquī jā ndúcú ō squíncuu ō ley. Chi cáhān tutū īi: Nī iin nchivī mā quéndōo ndāa ji nūu Yāa Dios jín jā ndúcú ji squíncuu ji tiñu jā ndácu ley, cáchi.

¹⁷ De ndá máa ō nchivī hebreo, tú cūnī ō jā sndáhvā Yāa Dios cuāchi ō sīquī jā nī jīhī Cristo jēhé ō, suu cúu jā jícūhun inī ō jā suni nchivī sáhā cuāchi cúu ō, tá cúu nūu cúu ndá cā nchivī. ¿Túsaá dē á cuāchi nī nsáhā ō jā nī sndóo ō ley janahān tá nī ncandija ō Cristo? Nduú cuitī jā súcuán.

¹⁸ Chi sa tú naquehen tucu nī ley jā nī sndóo nī ñúcuán, de suu sáhā jā nenda cā cuāchi sīquī nī.

¹⁹ Chi modo jā nī jīhī nī nī nsáhā ley, de jā ñúcuán mā cúu cā ndácu ley nūu nī. De súcuán de cuu cutecū nī jā sáhā nī jā cūnī Yāa Dios.

²⁰ Chi modo jā nī jīhī nī yicā cruz jín Cristo, de mitan chi nduú cā tēcū nī jā maá nī, chi maá Cristo cúu jā tēcū inī nī. De jā tēcū nī inī ñayivī yáhā mitan cúu jā cándija nī jā Séhe Yāa Dios chindee chituu yā nduhū. Chi nī ncundáhvī inī yā nduhū de nī nsōcō yā maá yā jēhé nī.

²¹ Túsaá de nduú cūnī nī casī nī nūu tūhun jā sndáhvā Yāa Dios cuāchi ō sīquī jā váha ndasí inī yā jín ō. Chi tú jā quéndōo ndāa ō nūu yā jā ndúcú ō squíncuu ō ley janahān, ñúcuán de nduú nā tiñu cuitī jā nī jīhī Cristo nīcu.

3

Tūhun ley jín tūhun cándija

¹ Ndá ndóhó hermano región Galacia, ¿nūcu nduú jícūhun inī ndá nū? ¿Nī tēe nī nsacā nuu xīnī nū jāa nduú cā jétáhvī nū tūhun ndāa? Chi tá nī nacani ndá nī tūhun yā nūu nū, de cājī ndasí nī jícūhun inī nū jā nī jīhī Jesucristo yicā cruz jā jēhé nū.

² Iin-nī tūhun yáhā jicā tūhūn nī ndá nū: ¿Nāsa nī ñihin nū Espiritu Santo? ¿A jā nī ncundee nū squíncuu nū tiñu jā ndácu ley Moisés? Nduú cuitī, chi sa jā nī ncandija nū tūhun jā scácu yā ndóhó jā nī jini nū.

³ ¿Nā sīquī cúu jāa nduú jícūhun cuitī inī nū? Chi xihna cā nī ncandija ndá nū jā nī jīhī Cristo jā scácu yā ndóhó, de nī ñihin nū

Espíritu Santo. ¿De mitan á jáni iní ndá nú já sndóo tucu nú tũhun ñúcuán de fuerza maá nú squíncuu nú ley de cácu nú, á naá cúu?

⁴ Ndasí ní sndóho nchiví ndá nú siquí tũhun já scácu Cristo ndóhó. Nācā jā váha de tú nduú ní ndóho cāhā nú, chí sa jā cándija ndija nú yā.

⁵ ¿De ná siquí cúu jā jēhe Yāā Dios Espíritu yā nūū nū de sáhā yā tiñu ñāhnú māhñú nú? Nduú sáhā yā siquí jā ndúcú ndá nú squíncuu nú ley, chí sa siquí jā ní ncandija nú tũhun jā scácu yā ndá nú jā ní jini nú.

⁶ Abraham ní ncandija de jā sáhā Yāā Dios jā ní nquee yuhú yā, de jā ñúcuán ní sndáhvā yā cuāchi de.

⁷ Túsaá de ná jícũhun iní ndá nú jā nchiví jā cándija jā sáhā Yāā Dios jēhē jī, ndiví jī nduú jī tatā Abraham siquí jā súcuán cándija jī.

⁸ Chí jondē janahán jā cāhān tutú ñ jā nchiví ndācā naciōn jāá nduú jīnī tũhun Yāā Dios, sndáhvā yā cuāchi jī de tú candija jī tũhun ñúcuán. De jondē nchāha ca cuu ndācā yáhā de jā ní nquee yuhú yā tũhun vāha yáhā nūū Abraham: Jā jīn ndóhó de quendōo ndetū nchiví ndācā-ni naciōn.

⁹ Tú súcuán de nchiví cándija, quendōo ndetū jī jīn Abraham, tēe jā ní ncandija tũhun jā ní nquee yuhú yā jā sáhā yā.

¹⁰ De sa tñnũ táhvī nchiví jā ndúcú quendōo ndāā jīn ley Moisés. Chí súcuán yósō nūū tutú ñ: Tñnũ táhvī ndācā nchiví jāá nduú squíncuu ndihī cuitī tũhun jā yósō nūū tutú ley, cáchi.

¹¹ Túsaá de cáji cúu jā ní iin nchiví mā quendōo ndāā jī nūū Yāā Dios siquí jā ndúcú jī squíncuu jī ley. Chí cāhān tutú: Nchiví jā ní sndáhvā yā cuāchi jī, tēcū jī jā cándija jī jā sáhā yā jēhē jī, cáchi.

¹² De ley Moisés nduú cāhān jā cutecū ō ní cání siquí jā cándija ó jā ní nsáhā yā jēhē ō, chí sa cāhān: Tú ní nchiví squíncuu tiñu yáhā, de cutecū jī sáhā, cáchi.

¹³ De Cristo ní scácu yā yóhó nūū tũhun jā cāhān ley jā tñnũ táhvī ō siquí cuāchi ó, chí maá yā ní ndoho siquí tũhun jā tñnũ táhvī ō. Chí yósō nūū tutú ñ: Ndācā nchiví jā cundita caa yīcā ñūtún, tñnũ táhvī jī, cáchi.

¹⁴ De Cristo Jesús ní jīhī yā yīcā ñūtún cruz tácuā quendōo ndetū nchiví ndācā naciōn sáhā yā. Chí tũhun jā ní nquee yuhú Yāā Dios jā quendōo ndetū Abraham, jīnũ nūū jī. De súcuán de tú candija ó jā ní nsáhā Yāā Dios jēhē ō, de ñihīn ō Espíritu Santo jā ní nquee yuhú yā jā quiji.

Siquí ley jīn siquí contrato jā ní nquee yuhú yā

¹⁵ Hermano, ná cāhān ní iin tũhun nāsa sáhā ndá nchiví ñayiví: Tú iin tēe sáhā de iin contrato á iin acta, de tú ja ní ncucutú jā ní nsáhā de firmar, de mā cúu cā nacanī, de ní mā cúu jēcósō cā.

¹⁶ De suni súcuán ní nsáhā Yāā Dios iin contrato jā ní nquee yuhú yā nūū Abraham jīn tatā de jā quiji. De nduú cāhān tutú ñ siquí cuāhā tatā de, chí sa cāhān siquí iin-ni tatā de, de suu cúu Cristo.

¹⁷ Túsaá de tũhun jā cāhān ní yáhā cúu jā xihna cā ní nsáhā Yāā Dios iin contrato jīn Abraham, suu jā quiji Cristo de scácu yā yóhó, de ní nsáhā cutú yā. Ñúcuán de ní nchāha cūmī ciento ōcō ūxī cuīyā, de sá de ní jēhe yā ley nūū Moisés. De ley ñúcuán jā ní nquiji cuéé cā, mā cúu nacanī contrato ñúcuán, ní mā cúu casī nūū tũhun jā ní nquee yuhú yā jā scácu yā yóhó.

¹⁸ Chí tú jā jīn ley Moisés scácu yā nchiví, ñúcuán de nsūū siquí contrato jā ní nquee yuhú yā cúu jā scácu yā jī. De nduú chí sa siquí maá jā ní nquee yuhú yā nūū Abraham cúu jā ní scácu yā de.

¹⁹ ¿Túsaá de nāsa jétíñú ley Moisés? Jétíñú chí ní jēhe yā cuéé cā tácuā nastúu cuāchi jī. De ní ndacu tiñu maá-ni tiempo jāá nchāha ca quiji Cristo, Yāā jā cúu tatā jā ní nquee yuhú Yāā Dios jā quiji. De tá ní jēhe Yāā Dios ley ñúcuán nūū nchiví, de ní ntajī yā ndá ángel yā ní ncachī tũhun nūū Moisés, de Moisés ní nacachī nūū jī.

²⁰ De síin cúu tũhun jā ní nquee yuhú yā nūū Abraham jā quiji Cristo, chí mátúhūn-ni yā ní nquee yuhú nūū de, de nduú ní jīnī ñúhūn ní iin jā cāhān yúnúu yā nūū de.

Siquí nāsa jétíñú ley janahán

²¹ ¿Túsaá de á ndihī yáhā cāhān jā ley jā ní jēhe Yāā Dios nūū Moisés, sáhā jīyo jā ní nquee yuhú yā jā sáhā yā? Nduú cuitī jā súcuán. Chí tú ní jēhe Yāā Dios iin ley jā cutecū nchiví ní cání sáhā, ñúcuán de quendōo ndāā jī nūū yā siquí jā squíncuu jī tiñu jā ndácu ley nícu.

²² De nduú chí yósō nūū tutú ñ jā ndihī nchiví ñayiví, modo jā yīndasī jī vecā chí yīhī jī chíjin cuāchi. De súcuán cúu tácuā ndācā jī jā cándija jā ní jīhī Jesucristo jēhē jī, ñihīn jī maá jā ní nquee yuhú yā nūū jī siquí jā cándija jī tũhun ñúcuán.

²³ Chí jondē nchāha ca quenda tũhun jā candija ó Cristo, de modo jā ní nchindasī ō ní nsáhā ley janahán, tácuā cundetu ó quiví jā quiji Cristo, Yāā jā cándija ó.

²⁴ Túsaá de ley ní ncuu iin jā jito yóhó modo tá sáhā iin mozo jā jito sūchí lúli, de ní jetíñú jondē nchāha ca quiji Cristo, de sá de candija ó jā ní jīhī yā jēhē ō, de sndáhvā Yāā Dios cuāchi ó.

²⁵ De mitan chí ja ní nquiji Cristo, Yāā jā cándija ó, de nduú cā yīhí ó ndahá ley jā cúu tá cúu mozo jā jito yóhó.

²⁶ Chí ndivíi nū cúu sēhe Yāā Dios siquí jā ní ncandija nú Cristo Jesús.

27 Chi ndácá nú já ní jenduté nú sīquī já ní nquīvi nú ndahá Cristo, ní nsáhá yā já ní nduu nú tá cúu núu cúu maá yā.

28 De mitan chi nduú cá cúu nú ní nchiví hebreo ní nchiví griego, ní mozo já ní jeen nchiví ní nchiví já sátiñú cuenta maá, ní tēe ní ñahan. Chi iin-ni cá ní nduu ndá nú núu Yāa Dios já yihí nú ndahá Cristo Jesús.

29 De tú yihí nú ndahá Cristo, túsaá de tata Abraham cúu ndija ndá nú, de nihín nú maá táhvi já ní nquee yuhú yā.

4

1 Já cáhān ní jín ndá nú cúu yáhá: Iin sūchí já xí táhvi, visó iin quívi de nihín ndihí ji já névāha tatá ji, sochi tá lulí ji chi inuú-ni cúu ji jín mozo.

2 Chi yihí ji ndahá ndá mozo já jito ji jín já jito ndatiñú ji, jondé tá quenda quívi já ní jani tatá ji, sá de nihín ji.

3 De saá-ni yóhó, chi jondé ncháha ca jicūhun iní ó sīquī Cristo de ní ncuu ó tá cúu sūchí lulí, de ní nchihí ó chijin ndácá já tátúni iní ñayívi.

4 De jondé tá ní nguenda quívi já ní jani Yāa Dios, de ní ntají yā Sēhe yā, ní ncacu yā chijin iin ñahan, de ní ncacu yā núu nchiví hebreo já yihí chijin ley Moisés.

5 Súcuán ní ncacu yā tácuu scácu yā yóhó já má quíhi ó cá chijin ley, de tácuu naquehen Yāa Dios yóhó já cuu ó sēhe yā.

6 De sīquī já cúu ndá nú sēhe yā, de ní ntají Yāa Dios Espíritu Sēhe yā já ní nquívi iní áno ndá nú, de sáhá yā já cáhān jee ndá nú: Tatá maá sá.

7 Tú súcuán de nduú cá cúu ndá nú tá cúu mozo, chi sēhe yā cúu nú. De sīquī já cúu nú sēhe Yāa Dios, de nihín nú maá táhvi já ní nquee yuhú yā já jín Cristo.

Já nacani iní Pablo sīquī nchiví cándija

8 Chi jondé saá, jondé tá ncháha ca jicūhun iní nú nāsa Yāa cúu Yāa Dios, de ní ncuu ndá nú mozo núu ndácá jáá nsuú yāa ndāá cúu.

9 De mitan chi já jín ndá nú nāsa Yāa cúu yā, á vāha cá cáhān ní já maá yā já jín yā ndóhó. ¿Túsaá de nājēhē cúu já cúní ndá nú nandico cóo nú já nduu tucu nú mozo núu ndácá já tátúni iní ñayívi jáá nduú nihín tiñú cuítí?

10 Chi maá-ni já née ii ndá nú quívi jín yōo jín vico jín cuíyā.

11 De yuhú ní já sanaá de nduú ní jétíñú cuítí já ní nacani ní tūhun núu ndá nú.

12 Cáhān ndāhvi ní jín ndá nú hermano, já cani iní nú tá cúu núu jáni iní maá ní já nduú cá squíncuu ní costumbre nchiví hebreo. Chi nduhú ní nsáhá ní maá ní tá cúu ndá maá nú jáá nduú yihí nú núu ley costumbre nchiví hebreo. De nduú ná cuá ní nsáhá nú já cucuéca iní ní jondé saá.

13 Chi jíní ndá nú nāsa ní ncuu já ní nacani ní tūhun já scácu yā yóhó núu nú já xíhna ñúhún, chi sīquī já ní ncuu ní cúu já ní jencuñí ní ñuú nú ní nacani ní tūhun.

14 De visó tūndóhó ní ncuu já ní ncuu ní, de nduú ní nsáhá jēhe iní ndá nú núu ní, de ní nduú ní ncúyichí iní nú nduhú. Chi sa ní jetáhvi ndá nú nduhú modo iin ángel Yāa Dios, á modo maá Jesucristo.

15 ¿Túsaá de nājēhē cúu jáá nduú cá cūsí iní ndá nú jín ní mitan? Chi náhān ní já vāha ní nsáhá ndá nú já ní ntahúhvi iní nú já cúhú tiñú ní, de tú já cuu de jondé tavā nú tiñú vāha maá nú de taji nú núcūhun tiñú ní nícu.

16 De mitan ¿de á ní nduu ní enemigo nú sīquī já cáchi ní maá-ni tūhun ndāá núu nú, á naá cúu?

17 De íyó tēe já ndíhvi iní sīquī ndá nú, sochi nsuú já quendóo vāha áno nú, chi sa já cúní ndá de nsáhá sín de ndá nú jín nduhú, tácuu cundihvi iní nú já cúu maá de.

18 De íyó vāha tú ndíhvi iní de jēhē ndá nú, de tú já quendóo vāha áno nú cúu. Chi níni cánuú já sáhá de já vāha ndá nú nícu, visó ndéé ní jín nú á nduú ní.

19 Ndá ndóhó sēhe mání, já sīquī ndá nú cúu já táhúhvi ndasí tucu iní ní, chi tá cúu iin ñahan já scácu sēhe, súcuán ndóhó ní já jēhē nú. De suu cúu já táhúhvi iní ní ndéto ní jondé ná ndúndaá áno nú já ndacu nú Cristo.

20 Nācá já vāha de tú já íyó ní jín nú mitan ñúhún, tácuu cuu cáhān mání ní jín nú. De nduú cúcāhnú cuítí cá iní ní nāsa cani iní ní sīquī ndá nú.

Tūhun yátá sīquī Agar jín Sara

21 Ndá ndóhó já cúní nú quíhi ní chijin ley Moisés, cachí núu ní: ¿A nduú ní jíní ndá nú nāsa cáhān ley ñúcuán?

22 Chi cáhān tutú ii já Abraham ní Iyo úu sēhe yíi de. De iin ji cúu sēhe Agar, ñahan cúu mozo vehe de. De incá ji cúu sēhe ñahan íyó libre, suu ñasíhi de Sara já ní ncuu ña ñahan númā.

23 De sēhe ñahan cúu mozo, ní ncacu ji tá cúu núu cácu ndá cá sūchí lulí. De sēhe ñahan íyó libre, ní ncacu ji sīquī já súcuán ní nquee yuhú Yāa Dios.

24 De yáhá cúu iin tūhun yátá, chi nduú ñahan ñúcuán cúu ña modo nduú contrato já ní nsáhá Yāa Dios jín nchiví. Maá ñahan nání Agar, cúu ña tá cúu contrato ley já vají jondé yucu Sinaí. De nchiví já yihí chijin contrato ley, cúu ji mozo núu ley ñúcuán.

25 Chi Agar cúu tá cúu ley já ní jēhe Yāa Dios xíní yucu Sinaí já íyó jondé Arabia. De cúu ña modo Jerusalén, ciudad nchiví hebreo, já íyó mitan, chi ndácá sēhe Jerusalén cúu ji mozo núu ley ñúcuán.

26 Sochi maá Jerusalén já íyó andiví, chi sa íyó libre tá cúu núu cúu Sara. De yóhó nchiví

já cándija, modo sêhe ñúcuán cúu ndácá ó, chi iyó libre ndácá ó nũu contrato ley.

²⁷ Chi sũcuán yósó nũu tutũ Ìi:

Ndóhó já ní ncuu nú ñahan nũmá jáá nduú sêhe nú, ná cũsĩ inĩ nú.

Ndóhó jáá nduú ní ntéhnđe chíjin nú já scácu nú, ná cána jee nú já cũsĩ inĩ nú.

Chi coo cuāhā cā sêhe ndóhó já ní ncuu nú ñahan nũmá nsũú cā ñahan já ní scácu sêhe.

Cáchĩ tutũ.

²⁸ Hermano, sêhe Yāa Dios cúu ó, chi sũcuán ní nquee yuhú yā nũu ó, tá cúu nũu ní nquee yuhú yā nũu Abraham já coo sêhe dē Isaac.

²⁹ De jondē saá de incā sũchĩ já ní ncacu tá cúu nũu cácu ndá cā nchivĩ, ní jini ũhvĩ jĩ Isaac, sũchĩ já ní ncacu ní nsáhá Espiritu Santo. De tá cúu nũu ní Iyo saá, suni sũcuán jini ũhvĩ nchivĩ ndá sêhe Yāa Dios jondē mitan.

³⁰ ¿Sochi nāsa cáhān tutũ Ìi? Tavā nú ñahan cúu mozo ná quĩhĩ ña jín sêhe ña. Chi sêhe ñahan cúu mozo, mā nihĩn jĩ táhvĩ jĩ nũu sêhe ñahan libre, ncachĩ yā jín Abraham.

³¹ Túsaa, hermano, nduú cúu ó tá cúu sêhe ñahan cúu mozo, chi tá cúu sêhe ñahan libre cúu ó.

5

Ná cuiñi ñhin ó jín tũhun já ní nsáhá libre yāyóhó

¹ De Cristo ní nsáhá libre yā yóhó jáá nduú cā yihĩ ó chíjin ley Moisés. Túsaa de cuiñi ñhin ndá nú jín tũhun já ní nsáhá libre yā yóhó, de mā ndivĩ tucu nú cuu nú mozo nũu ley.

² Sáhá ndá nú cuenta, chi nduhũ Pablo cáhān ní jín nú já tú squĩncuu nú ley circuncidar, ñúcuán de nduú ñhĩn tiñũ cuitĩ já ní ncandija nú já ní jĩhĩ Cristo jēhē nũ.

³ De incā vuelta cáhān ñhin ní jín ndá tēe já ndúcú cuu circuncidar, já tú sũcuán de suni cánuú já squĩncuu dē ndivĩ cuitĩ cā tũhun já cáhān ley Moisés.

⁴ Ndá ndóhó já ndúcú nú quendōo ndāa nú já squĩncuu nú ley, túsaa de ja ní nsíāa nú Cristo. Ja ní sndóo nú tũhun já ní sndáhvā yā cuāchi nú siquĩ já ní ncundáhvĩ inĩ Yāa Dios ndóhó.

⁵ Sochi maá ó chí jica ó jín Espiritu Santo, de cándija ó já ní sndáhvā Yāa Dios cuāchi ó, de já ñúcuán ñũhũn inĩ ó já quendōo ndāa ó quivĩ já cuiñi ó nũu yā.

⁶ Chi ndácá ó já yihĩ ó ndahá Cristo Jesús, visó tú cúu ó circuncidar á nduú, de nduú ná cuá ñhĩn tiñũ. Já ñhĩn tiñũ cúu já candija ó já sáhá yā jēhē ó. De ñúcuán sáhá já cundáhvĩ inĩ ó táhān ó.

⁷ Vāha ní ncandija ndá nú nícu. ¿De ní iin ní jasi jáá nduú cā jétáhvĩ nú tũhun ndāa túsaa?

⁸ Tũhun já ní scáhān ndá dē ndóhó, chi nduú vāji nũu maá Yāa já ní ncana ndá ndóhó já ní nguivĩ nú ndahá yā.

⁹ De mā náa inĩ ndá nú já ndá tēe já stáhvĩ ndóhó, tũhun já stēhēn dē cúu tá cúu levadura, chi visó jacũ-ni levadura, de ndāa ndihĩ ñujan sáhá.

¹⁰ Sochi cúcáhnũ inĩ ní já maá Jētoho ó sáhá yā já má cándija ndá nú incā tũhun já sijn cáhān. De maá Yāa Dios cuāha yā castigo ndá tēe já sácā nuu xĩnĩ nú, tú ná-ni tēe cúu dē.

¹¹ De nduhũ, hermano, tú já nácani cā ní tũhun já cánuú sáhá circuncidar jondē mitan, de ndá táhān ní nchivĩ hebreo mā sáhá nāvāha jĩ nduhũ nícu. Chi má quiti inĩ jĩ já nácani ní tũhun já ní jĩhĩ Cristo yĩcā cruz, de tú suni nácani ní tũhun já cánuú sáhá circuncidar nícu.

¹² De ndácá tēe já sácā nuu xĩnĩ nú siquĩ tũhun ñúcuán, vāha cā ná quēhndē cā dē maá dē túsaa.

¹³ Chi ndá maá nú, hermano, ní ncana yā ndá nú tácuca coo libre nú nũu ley ñúcuán. De visó iyó libre ndá nú, de mā cāni inĩ nú já cuu quivĩ nú ndácá cuāchi já cúu modo nēhēn já cūni maá nú, chí sa sáhá nú maá nú mozo já chindee nú táhān nú siquĩ já cundáhvĩ inĩ nú jĩ.

¹⁴ Chi ja ní squĩncuu nú ndihĩ ley de tú squĩncuu nú iin-ni tũhun já ndácu tiñũ yáhá: Cundáhvĩ inĩ nú táhān nú tá cúu nũu cundáhvĩ inĩ nú maá nú, cáchi.

¹⁵ Sochi tú maá-ni já nénda nú siquĩ táhān nú já cánāa nú, túsaa de coto má sáhá cā nú sũcuán, chí sũcuán de snāa táhān ndá nú.

Modo já cūni nchivĩ jáá nduú cándija jín modo já sáhá Espiritu

¹⁶ Sũcuán cáhān ní jín ndá nú: Caca nú tá cúu nũu cūni maá Espiritu Santo, de ñúcuán de mā sáhá cā nú modo já cūni maá nú.

¹⁷ Chi ndácá já cūni maá ó, ñúcuán jāsĩ já cūni maá Espiritu. De já cūni Espiritu, suu jāsĩ nũu modo nēhēn já cūni maá ó. De já nduú yáhá chí jāsĩ nũu táhān, de já ñúcuán nduú cúu sáhá nú tiñũ vāha já cūni nú sáhá nú.

¹⁸ Sochi tú maá Espiritu stēhēn nũu nú, túsaa de nduú cā yihĩ nú chíjin ley janahān.

¹⁹ De iyó nijin ndácá tiñũ já sáhá nchivĩ já jica jín modo nēhēn maá, de yáhá cúu: Cásiquĩ ndēē táhān jĩ, sáhá jĩ tiñũ téhēn, sáhá nēhēn ndasĩ jĩ,

²⁰ chíñũhũn jĩ idolo, sáhá tásĩ jĩ, quiti inĩ jĩ nũu táhān jĩ, cánāa jĩ, cúcuñũ inĩ jĩ. De ñamā quiti inĩ jĩ, de ndihĩ inĩ jĩ já cúu maá jĩ-ni, de tétáhān jĩ sáhá sijn jĩ maá jĩ.

²¹ De cúcuásun inĩ jĩ, jáhnĩ jĩ ndiĩyĩ, jini jĩ, sáhá jĩ vico nēhēn, jín ndá cā já sũcuán. De cáhān ñhin ní jín ndá nú, tá cúu nũu ja ní ncāhān ní jín nú saá, já nchivĩ já sáhá

súcuán, mā nīhīn táhvī jī quīvi jī űū nū tātūnī Yāā Dios.

²² Sochi nchivī jā jīca jīn maá Espiritu Santo, ndacá tiñu yáhá sáhá yā jīn jī: Cúndáhvi inī jī táhán jī, cúsi inī jī, iyó ndeé iyó sī inī jī, iyó paciencia jī, mānī inī jī, váha inī jī, squíncuu váha jī,

²³ nduú sáhá jī jā cúñáhnú jī, de jási jī jā cúni maá jī. De nduú ná ley iyó jā cāhān cuāchi sīquī nū de tú sáhá nū ndacá tiñu yáhá.

²⁴ De nchivī jā yīhī ndahá Cristo, chí tá cúu jā ní jahnī jī modo nēhén maá jī yīcā cruz, jondé jīn ndacá jā nēhén jā ndiyo inī jī de cutíndi jī.

²⁵ De jā súcuán nī jēhe maá Espiritu iin vida jeé nū ō, de suni ná cáca ō jīn modo jā stēhén Espiritu.

²⁶ De mā cúnduxī ō jā squítī inī ō táhán ō, de ní mā cúcuásūn inī ō sīquī táhán ō.

6

Tūhun jā chindeé táhán ō

¹ Hermano, tú iin táhán nū nī nsáhá cuāchi, de ndá ndóhó jā jīca jīn Espiritu Santo nachuhun ichī nū jī. De jīn tūhun vitá cāhān ndá nū jīn jī, de suni coto nū maá nū jā má sáhá jīn nū jā quīvi nū cuāchi.

² De chindeé nū ndá táhán nū tú ná cuá cúu jā ndóho jī, chí súcuán cúu jā squíncuu nū ley Cristo.

³ Chí tú iin nchivī jání inī jī jā nchivī váha cā cúu jī, visó nsuú súcuán cúu, de stáhvi jī maá jī túsáa.

⁴ De tá iin iin nū coto túnī nū nása cáá tiñu sáhá nū. De tú váha sáhá nū, űúcuán de cuu cusī inī nū jīn jā sáhá maá nū, de nduú níni scáni táhán nū maá nū jīn táhán nū.

⁵ Chí tá iin iin ō cánuú jā squíncuu ō jīn tiñu jā ní jēhe yā nū maá ō.

⁶ De ndá ndóhó jā scuáha tūhun váha yā, chindeé nū ndá tēe jā stēhén nū nū jīn ndacá jā váha jā névāha nū.

⁷ Mā stívī nū jā canī inī nū jā cuu sáhá nū cuāchi. Chí mā cūú sáhá catá nū nū Yāā Dios jā canī inī nū jāá nduú sáhá yā cuenta. Chí ndacá tú nása sáhá nchivī, suu űúcuán nanihīn jī.

⁸ Chí nchivī jā sáhá jā cúni modo nēhén maá jī, nanihīn jī jā tánū táhvī jī sáhá modo nēhén maá jī. Sochi nchivī jā sáhá jā cúni maá Espiritu Santo, chí nanihīn jī jā cutecū jī ní cání andivī sáhá Espiritu.

⁹ De mā cuítá ō jā sáhá ō ndá tiñu váha túsáa, chí tá quenda maá quīvi de nanihīn ō, de tú mā cuítá ō.

¹⁰ Túsáa de ndacá vuelta jā cuu sáhá ō, de ná sáhá váha ō jīn ndacá nchivī, de ndá hermano ō jā cándíja cúu jā cánuú cā.

Saludo jīn tūhun jā cáchī tūhun Pablo jā sándihī

¹¹ Cúndēhé ndá nū jā náhnú letra tēe ní cuēē nū ndá nū, chí ndahá maá ní tēe ní yáhá.

¹² De ndá tēe jā sáhá fuerza dē ndá nū jā cuu nū circuncidar, sáhá dē sīquī jā cúni dē jā cuetúhūn nchivī dē. De sáhá dē tácuā mā cúni űhvī nchivī dē jā nácani dē tūhun jā ní jīhī Cristo jēhē ō.

¹³ De ní maá dē jā sáhá dē circuncidar, suni nduú squíncuu váha dē ndihī cā ley janahán. De cúni dē jā cuu ndá nū circuncidar, tácuā cuu sáhá téyí dē maá dē jā quehen nū tunī circuncidar sáhá dē.

¹⁴ Sochi nduhū chí nduú cúni ní sáhá téyí ní maá ní sīquī ní iin űúcuán, chí mátúhūn- ní sīquī jā ní jīhī Jētohō ō Jesucristo yīcā cruz. Chí sīquī űúcuán cúu modo jā ní jīhī ní, chí ní nsíáa ní ndacá jā iyó inī űayívī, de suni modo iin ndiyo cúu ní nū űayívī.

¹⁵ Chí tú yīhī ō ndahá Cristo Jesús, de nduú nīhīn tiñú á cúu ō circuncidar á nduú. Chí jā nīhīn tiñú cúu jā ní nsáhá jeé yā ánō ō.

¹⁶ De űúhūn inī ní jā ndacá nū jā jīca jīn modo yáhá, ná sáhá cā yā jā coo ndeé coo sī inī nū, de cundáhvi inī yā ndóhó. De suni űúhūn inī ní jā súcuán sáhá yā jīn ndá cā jī jā cúu ndija jī nchivī jā cándíja Yāā Dios.

¹⁷ De mitan jīn ní cā jā cuāhān ō, cúni ní jā má stáhān cā ní iin nchivī nduhū. Chí yiqui cúu ní ndíso seña jā ní ntacuéhé ní ní ndoho ní jā cúu ní mozo maá Jētohō ō Jesús.

¹⁸ Hermano, űúhūn inī ní jā ná sáhá cā Jētohō ō Jesucristo jā váha ndá ndóhó. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI NUU EFESO

¹ Maá nĩ cúu Pablo, apóstol Jesucristo, chi súcuán nĩ jětahān inĩ Yāā Dios nĩ ntaji yā nduhū. De té nĩ carta yáhá cuéē nū ndá nū nchivĩ ũū Efeso, já cúu nū nchivĩ maá yā já cándija nū Cristo Jesús.

² De ũhún inĩ nĩ já Tatá ó Yāā Dios jín Jětōhō ó Jesucristo, ná sáhá cá yā já váha ndá nū, de sáhá yā já coo ndeē coo sī inĩ nū.

Jā sáhá Cristo já quéndō váha áno ō

³ Ná cáhān ō já cúñáhnú ndasí Yāā Dios, Yāā cúu Tatá Jětōhō ó Jesucristo. Chi nĩ jēhe yā ndácá já váha já íyó andiví já quéndō váha áno ō, chi yíhí ó ndahá Cristo.

⁴ Chi jondē ncháha ca jēcōo ñayiví de nĩ nacāji yā yóhó já quiví ó ndahá Cristo, tácuu coo ndoo áno ō de caca ndaa ō nū yā.

⁵ Ja nĩ ncundáhvĩ inĩ yā yóhó jondē saá, de nĩ nchindetu yā yóhó já naquehen yā yóhó já coo ó sehe yā. De jín Jesucristo nĩ nsáhá yā súcuán, chi nĩ jětahān inĩ maá yā já sáhá yā.

⁶ De já ũcuán níní ná cáhān ō já cúñáhnú ndasí yā, chi váha ndasí nĩ nsáhá yā yóhó jín ndácá já váha inĩ yā, síquĩ já yíhí ó ndahá Cristo, Sehe yā já mání yā jín.

⁷ De síquĩ já váha ndasí inĩ Yāā Dios jín ó, de Sehe yā nĩ scácu yā yóhó já nĩ jihí yā jēhe ō, de nĩ nee cáhnú inĩ yā nū cuáchi ó.

⁸ De nĩ stéhēn yā já cúndáhvĩ ndasí inĩ yā yóhó, de nĩ nsáhá yā já jícūhun inĩ ō de cúndichí ó jín tūhun yā.

⁹ De nĩ nsáhá yā já cuní ō iin tūhun yā já nĩ nchiyuhū, jáá nduú nĩ nsáhá yā já cuní nchiví janahān. Chi súcuán ja nĩ ncundaā inĩ yā, de nĩ jětahān inĩ yā já sáhá yā.

¹⁰ De yáhá cúu tūhun já nĩ ncundaā inĩ yā: Jondē tá quenda maá tiempo de sáhá yā já ndihí já íyó inĩ andiví jín ñayiví, iin cáhnú-ni nduú, de quihí ndahá Cristo.

¹¹ De síquĩ já yíhí ó ndahá Cristo, de nĩhīn ō táhvĩ ó, chi ja nĩ nacāji Yāā Dios yóhó jondē já xihna ũhún. Chi súcuán nĩ jani inĩ maá yā, chi sáhá yā ndácá-ni já nĩ ncundaā inĩ yā já jětahān inĩ yā sáhá yā.

¹² Súcuán nĩ nsáhá yā, tácuu ndá máá nĩ já nĩ ncandija Cristo xihna ũhún, caca ndaa nĩ de súcuán de sáhá ñáhnú nĩ yā já víi ndasí cúñáhnú yā.

¹³ De saá-ni ndá ndóhó, nĩ jini nū tūhun ndaa tūhun váha já scácu yā ndóhó, de nĩ ncandija nū Cristo. De nĩ nĩhīn ndá nū Espíritu Santo já nĩ nquee yuhú yā já cuáha yā. De ndeē Espíritu yā inĩ áno nū, de cúu yā modo sello já stéhēn já cúu nū sehe Yāā Dios.

¹⁴ De sáhá yā já íyó seguro inĩ ō já cuéé cá de cuáha Yāā Dios táhvĩ ō, jondē tá sínu yā tiñu já scácu yā nchiví yā. De quiví ũcuán cáhān ō já cúñáhnú yā, chi víi ndasí cúñáhnú yā.

Jā jicān táhvĩ Pablo jēhe nchivĩ cándija

¹⁵ De nduhū nĩ jini nĩ tūhun nása cándija ndá nū já nĩ nsáhá Jětōhō ó Jesús jēhe nū, jín nása cúndáhvĩ inĩ nū ndihí nchiví já yíhí ndahá Yāā Dios.

¹⁶ De já ũcuán nduú jécuiñĩ nĩ já nácuetáhvĩ nĩ jēhe ndá nū, de tá jicān táhvĩ nĩ de nduú náa inĩ nĩ ndá ndóhó.

¹⁷ Chi jicān táhvĩ nĩ já sáhá Yāā Dios já jícūhun váha inĩ nū de cundichí nū jín tūhun yā, de cuní cá nū nása Yāā cúu yā. Chi maá yā cúu Yāā Dios Jětōhō ó Jesucristo, de cúu yā Tatá ó já víi ndasí cúñáhnú.

¹⁸ De jicān táhvĩ nĩ já nastúu cá yā inĩ jáá ntúni ndá nū, tácuu jícūhun inĩ nū nása cáá ndihí já ũhún inĩ nū já nĩhīn nū síquĩ já nĩ ncana yā ndóhó. De jícūhun inĩ nū nása cúcuicá nū jín ndácá tūhun ñáhnú tūhun víi já ndiso tūhun yā já cúu nchiví maá yā.

¹⁹ De jicān táhvĩ nĩ já jícūhun inĩ ndá nū nása cúñáhnú ndasí poder yā já sátifíu yā inĩ áno ō já cúu ó nchiví cándija. Chi nduú ndihí cuítí poder yā.

²⁰ De poder ũcuán cúu já nĩ stéhēn yā tá nĩ nastēcū yā Cristo máhūu ndiyi, de nĩ ntenee yā Cristo lado cuáha yā jondē andiví.

²¹ De nĩ jani yā Cristo síquĩ ndácá já cúñáhnú, jín já ndiso tíñu, jín já tñn poder, jín já tátuní, jín síquĩ ndácá já cáhān nchiví já cúñáhnú, cúu tiempo mitan, cúu tiempo já quijí.

²² De nĩ nsáhá yā já tñn nĩhīn Cristo ndácá já íyó. De nĩ nsáhá yā já maá Cristo cúñáhnú nū nchiví cándija.

²³ De nchiví cándija cúu ji tá cúu yiqui cúñu yā, chi iin-ni cá cúu ji jín yā, de cúnuu yā inĩ áno ji, chi Yāā já ũhún chítu ní cáhnú-ni cúu yā.

2

Nĩ ncācu ó síquĩ já nĩ ncundáhvĩ inĩ yā yóhó

¹ De nĩ nsáhá yā já cutecū ndá nū ní cáni jín Cristo. Chi ja nĩ ncuu ndá nū modo ndiyi nū yā, nĩ nsáhá cuáchi nū jín tiñu néhēn já nĩ nsáhá nū.

² Chi nĩ jica ndá nū jín tiñu ũcuán jondē saá, tá nĩ nĩquīn nū tiñu nchiví ñayiví, tá nĩ jětáhvĩ nū nū táchĩ cúñáhnú já ndácu tiñu nū ndá cá táchĩ, de jica nū táchĩ. De suu cúu já scándā inĩ nchiví já íyó nĩhīn inĩ nū Yāā Dios.

³ De ndá máá nĩ suni súcuán nĩ jica nĩ, chi nĩ nsáhá nĩ tiñu néhēn já cúni maá nĩ, jín ndácá já jicān yiqui cúñu nĩ, jín já jani néhēn inĩ nĩ jondē saá. Já ũcuán suni nĩ ncuu nĩ nchiví já nĩhīn castigo xēen já cuáha yā nícu,

chi inuú nī nsáhá nī tá cúu nūú sáhá ndá máá jī.

⁴ De Yāa Dios chi cuāhā ndasí nī ncundáhvī inī yā yóhó, de váha ndasí inī yā jīn ó.

⁵ De tá nī ncuu ó modo ndīyī nūú yā jā nī nsáhá cuāchi ó, de nī nastécū yā yóhó jā cutecū ó nūí cánī jīn Cristo. Chi sīquī jā váha ndasí inī yā cúu jā nī scácu yā yóhó.

⁶ De nī nastécū yā yóhó jā cutecū inuú ó jīn Cristo Jesús, de tenee yā yóhó jīn yā jondē andivī.

⁷ Súcuán nī nsáhá yā tácuá nūí cā tiempo jā quījī de stéhēn yā nāsa mānī ndasí yā jīn ó, jīn nāsa váha inī yā jīn ó jā sīquī Cristo Jesús.

⁸ Chi sīquī jā mānī ndasí yā jīn ndá nú cúu jā nī scácu yā ndóhó, chi nī ncandīja ndá nú jā sáhá yā jēhē nū. De nsūú sīquī jā nī nsáhá ndá máá nú cúu, chi táhvī jā nī jēhe yā nūú nū cúu.

⁹ Chi nduú nā tiñu váha nī nsáhá ó jā scácu yā yóhó, de jā ñúcuán nī iin ó máa cúu sáhá téyīí ó máa ó jā cuu scácu ó máa ó.

¹⁰ Chi cúu ó iin tiñu vī jā nī nsáhá máa yā, chi nī nsáhá yā yóhó jā iyó inuú ó jīn Cristo Jesús, tácuá sáhá ó ndácá tiñu váha jā ja nī nsáhá tūha Yāa Dios jā sáhá ó.

Jā sáhá Cristo jā ndīví ó nūú tūhun jā mānī Yāa Dios jīn ó

¹¹ Túsaá de nūcūhun inī ndá nú nāsa nchivī nī ncuu nú jondē saá. Chi nduú nī ncuu nú nchivī ndácá nación nduú jīnī tūhun yā. De nchivī hebreo jā sáhá circuncidar yiqui cúñu, nī ncāhān jī jā cúu nú nchivī jáá nduú sáhá circuncidar.

¹² De nūcūhun inī nū jā jondē saá de nduú nī iyó ndá nú jīn Cristo, de nī ncuu nú nchivī ñuú jīcá nūú nación Israel. De nduú nī jīnī ndá nú ndácá tūhun contrato jā nī nqee yuhú Yāa Dios jā sáhá yā. De nduú nī iyó Yāa Dios jīn nū ñayivī yáhá, de nduú nā jā váha nī ñūhun inī ndá nú jā coo.

¹³ De mitan chi nī ndīví ndá nú nūú Yāa Dios jáá nduú nī jīnī nū tūhun yā jondē saá, chi nī nguivī nú ndahá Cristo sīquī jā nī jīhī yā jēhē nū.

¹⁴ De Cristo cúu Yāa jā sáhá jā ndúmanī táhán ó. Chi nī nsáhá yā jā nchivī hebreo jīn nchivī ndá cā nación, iin-nī cā nī nduú ó nūú yā. Chi nī nsáhá yā jáá nduú cā jīnī ūhvī táhán ó, de suu cúu modo jā nī janī yā iin jā nī ndasí sava mähñú ó jā nī nsáhá sīn yóhó.

¹⁵ Chi nī nsōcō yā máa yā nī jīhī yā, de súcuán nī sndáhvā yā ley janahán jīn tūhun jā ndácu tiñu jīn jā tátūnī jā ndiso máa. Chi ley ñúcuán nī nsáhá sīn nchivī hebreo jīn ndá cā nación jáá nduú nī jīnī jī ley. De nī nasquetáhán yā ndihī ó jā nī nduú ó iin-nī cā nación jeé, de yīhī ó ndahá yā. De súcuán nī nsáhá yā jā nī ndumanī táhán ó.

¹⁶ De jīn jā nī jīhī yā yīcā cruz, de nī snāá yā tūhun jā jīnī ūhvī táhán nchivī hebreo jīn ndá cā nación. De nī nsáhá yā jā nī ndīví ó nūú tūhun jā mānī Yāa Dios jīn ó, de nī nduú ó iin-nī cā nchivī máa yā.

¹⁷ Chi nī nguījī Cristo nī nacani yā tūhun váha nūú ndácá nchivī jā ná ndīví jī nūú tūhun jā mānī yā jīn jī, cúu ndá ndóhó nchivī jáá nduú nī jīnī tūhun yā, de saá-nī nchivī hebreo jā jīnī tūhun yā.

¹⁸ De mitan de sīquī jā nī jīhī Cristo, de ndihī ó, cúu nchivī hebreo á nchivī ndá cā nación, cuu quivī ó nūú Tatá ó Yāa Dios, de iin-nī Espiritu Santo sáhá.

¹⁹ Túsaá de nduú cā cúu ndá nú tá cúu nchivī ñuú jīcá nī nchivī tátū, chi iin-nī cā nī nduú nú jīn ndá nchivī ñuú máa yā. De táhán nchivī vehe Yāa Dios cúu ndá nū.

²⁰ De cúu ndá nú tá cúu iin iin parte iin vehe cáhnú jā cúváha sīquī cimientó, de cimientó ñúcuán cúu tūhun Cristo jā nī nacani ndá apóstol jīn ndá tēe jā nī nacani tūhun yā janahán. De máa Jesucristo cúu tá cúu iin yūú jā cánuú cā jā yítuu squíná vehe.

²¹ De nūí vehe cúváha váha sīquī máa yā, de cúscún cuāhān, de cúu iin templo ñī jā ndēe máa Jētohó ó.

²² De suu cúu ndá máa nú, chi iyó inuú nú jīn Cristo, de inuú-nī sámā yā ndóhó jīn ndá cā nchivī cándīja jā cúu ndá nú modo iin iin yūú templo. De suu cúu jā ndēe Espiritu Yāa Dios inī nū modo inī iin templo.

3

Jā ndiso tiñú Pablo jā nacani dē tūhun nūú nchivī jáá nduú jīnī tūhun Yāa Dios

¹ De jā ñúcuán nduhū Pablo, jīcān táhvī nī nūú yā. De yīhī nī vecāa sīquī jā nī nacani nī tūhun Cristo Jesús nūú ndá ndóhó nchivī ndácá nación jáá nduú nī jīnī tūhun yā nīcu.

² De jīnī nī jā nī jīnī ndá nú tūhun nāsa váha ndasí nī nsáhá Yāa Dios jīn nī, chi nī jēhe yā tiñu nūú nī jā nacani nī tūhun váha yā nūú nū.

³ De tūhun yā jā nī nchiyuhū, nī nastúu yā nūú nī, tá cúu nūú ja nī ntee nī jacú sīquī ñúcuán nūú nū.

⁴ De tá cahvi nú de cuu jīcūhun inī nū jā nī jīnī váha nī tūhun Cristo jā nī nchiyuhū.

⁵ De nduú nī stéhēn yā tūhun yuhū ñúcuán nūú nī iin nchivī ndácá cuīyā yātā. De mitan cúu jā stéhēn nijīn yā jīn Espiritu yā nūú ndá apóstol jā nī janī ndoo yā, jīn nūú ndá tēe nacani tūhun yā.

⁶ De súcuán cáhān tūhun jā nī nchiyuhū ñúcuán: Nchivī ndá cā nación iin cáhnú-nī nīhīn jī táhvī jī jīn nchivī hebreo, chi nī ncandīja jī tūhun jā scácu yā jī. De inuú-nī nī nduú ndihī jī, de iin cáhnú-nī quéndōo ndetū ánō jī sáhá Cristo, tá cúu nūú nī nqee yuhú Yāa Dios.

⁷ De já síqui tūhun yáhá cúu já ní jani yá nduhū já nácani ní tūhun nū ndá nū. Chi ní ncutahví ní tiñu váha ndasí yáhá já ní jēhe yá nū ni. De jín poder yá ní nsáhá yá ñúcuán jín ní.

⁸ De nduhū chi cúu ní tēe já núu cá nū ndacá nchiví já núu cá já yíhi ndahá yá. De visō sūcuán cúu ní, de nūu maá ní ní jēhe yá tiñu váha ndasí yáhá já nácani ní tūhun váha yá nū nchiví ndacá nación jáa nduú jíní, nása cuicá ndasí ó ndihi já ndiso tūhun Cristo, já má quēndá cuiti ó jicūhun iní ó.

⁹ Chi ní jani yá nduhū já stéhē cāji ní nū ndihi nchiví já scácu yá ji. De ñúcuán cúu tūhun Yāa Dios já ní nchiyuhū jondē janahán ndasí, chi maá yá ní nsáhá ndihi-ni.

¹⁰ De sūcuán ní nsáhá yá jín nchiví, tácu mitan de ndacá já cūñáhnú jín já ndiso tiñú nū sūcún, ná cūni nása ndichí ndasí Yāa Dios. Chi ndichí ndasí ní nsáhá yá jín nchiví cándija.

¹¹ Chi sūcuán ní ncundaa iní yá jondē ní cání, de ní nsáhá yá já maá Jētoho ó Cristo Jesús ní squincuu yá ñúcuán.

¹² De síqui já ní nsáhá Cristo, de mitan de cūndeé cūcáhnú iní ó já cuu quivi ó cáhān ó jín Yāa Dios síqui já cándija ó Cristo.

¹³ Túsaá de cáhān ndáhví ní jín ndá nú já má cúcuécá iní nū síqui tūndóhó já ndóho ní jēhē nū. Chi suu sáhá já quēndōo ndetū áno ndá nū.

Cristo cūndáhví ndasí iní yá yóhó

¹⁴ De já ñúcuán cúu já jécūñi jiti ní nū maá Yāa já cúu Tatá Jētoho ó Jesucristo.

¹⁵ De maá yá cúu Tatá nū ndihi nchiví yá já ndēe andiví jín ñayiví.

¹⁶ De jicān táhví ní já jín poder yá já cūñáhnú ndasí yá, ná sáhá yá já cuja váha iní ndá nú jín tūhun yá, de coo fuerza iní áno nū, sáhá Espiritu yá.

¹⁷ De suni jicān ní já cándija nihin ndá nū Cristo, tácu cūndeé yá iní áno nū, de tiin váha nū tūhun já cūndáhví iní yá ndóhó, de cūñi nihin nū jín.

¹⁸ De sūcuán de cuu jicūhun váha iní nū jín ndacá nchiví cándija, nása iyó tūhun já cūndáhví iní Cristo yóhó. Chi ndasí jite, cání, cūnū, sūcún tūhun ñúcuán, chi cuahā ndasí sáhá.

¹⁹ Túsaá de jicān ní já ná cūni váha ndá nú nása cūndáhví iní yá yóhó, visō nduú cúu cuiti jicūhun iní ó ndihi ndihi. De sūcuán de coo inuú ní jín Yāa Dios já cunuú yá iní áno nū.

²⁰ Túsaá de ná cáhān ó já vii ndasí cūñáhnú yá, chi maá yá cúu Yāa já iyó poder já sáhá yá já váha ndasí cá nsuú cá ndihi já jicān ó á já jáni iní ó. De sáhá yá ñúcuán jín poder yá já sátiñú iní áno ó.

²¹ De ná cáhān ó já vii ndasí cūñáhnú yá já síqui já ní nsáhá yá jēhē nchiví cándija jín já

síqui Cristo Jesús. De sūcuán ná coo jondē ní cání cuiti tiempo já quiji. Amén.

4

Já ní nduu inuú ndá nchiví cándija sáhá Espiritu

¹ De nduhū já yíhi ní vecāa síqui tūhun maá Jētoho ó, cáhān ndáhví ní jín ndá nú já ná cáca ndaa nú tá cúu nūu cánuú caca nú já cúu nú nchiví já ní ncana yá.

² De níni coo suchí iní nū, de coo vitá iní nū. De coo paciencia nū, de cuandeé iní nū jín táhān nū já cūndáhví iní nū ji.

³ De cundihví iní nū já cūndeé māni inuú nū, sáhá maá Espiritu Santo nū vaji tūhun māni iní.

⁴ Chi iin-ni cúu ndá nchiví maá yá, de iyó iin-ni Espiritu, de inuú ñúhún iní ó já coo já váha síqui já ní ncana yá yóhó.

⁵ De iyó iin-ni Jētoho ó, jín iin-ni tūhun cándija ó, jín iin-ni tūhun jénduté ó.

⁶ De iyó iin-ni Yāa Dios já cúu Tatá ndacá ó. De maá yá cūñáhnú nū ndihi ó, de sátiñú yá jín ndihi ó, de ndēe yá iní ndihi ó.

⁷ De tá iin iin ó ní ncutahví ó sín sín tiñu já sáhá ó, tū nása medida ní jēhe Cristo ndá táhví nū ó.

⁸ Já ñúcuán cúu já cáhān tutū ii: Tá ní ndaa yá cuānōhōn yá andiví, de ní nastutú yá cuahā já yindasí, cuahān yá jín.

De ní nsaji yá táhví nū ndacá nchiví.

⁹ De já cáhān tutú já ní ndaa yá, de suu cáhān já xihna cá ichi andiví ní ncuun yá jondē nū cūn cá ñayiví yáhá.

¹⁰ De Yāa já ní ncuun, suni maá yá cúu já ní ndaa jondē nū sūcún cá andiví, tácu cuhun chitú yá ní cáhnú-ni.

¹¹ De ní jēhe yá sín sín tiñu já sáhá nchiví. Chi ní jani yá sava nchiví cuu apóstol, de sava cá nacani tūhun yá, de sava cá scándija nchiví tūhun já scácu yá ji, de sava cá cuu pastor já coto nchiví cándija, de sava cá stéhēn.

¹² Sūcuán ní jani yá nchiví maá yá já sáhá ji tiñu cūni yá, tácu cuahnu cá nchiví Cristo jín tūhun yá.

¹³ De sūcuán coo jondē nduu inuú-ni ndihi ó jín tūhun cándija ó, de cūni váha ó nása Yāa cúu Sēhe Yāa Dios. De sūcuán cuja váha ó jondē chitú iní ó jín ndihi tūhun já ñúhún chitú iní Cristo.

¹⁴ De sūcuán de mā cūu cá ó modo sūchí lúli já ñamā jáni yáhá jáni ñúcuán iní ji, ní mā quivi nduú ó cháhá chúcuán jín sín sín tūhun já stéhēn ndá tēe stáhví já ndito ndasí de squívi de yóhó nū tūhun stáhví.

¹⁵ Chi sa ná cūniquín ó tūhun ndaa jín tūhun cūndáhví iní. De sūcuán de cuahnu ó jín ndacá tiñu já cūni Cristo, Yāa já cūñáhnú

nūu nchivī jā cūu modo yiqui cūnu yā, chi iin-ni cā cūu ji jīn yā.

¹⁶ De sáhá yā jā nduu inuú-ni ndacá ji jā jīja ji cuāhān ji, chi cūu ji modo iin-ni cā yiqui cūnu jīn yā. De jétíñu váha tá iin iin ji nása ní nīhīn tiñu ji, tácuu scuāhnu táhān de cuja ndá ji jīn tūhun cundáhvī inī.

Jā ndújeé ó sáhá Cristo

¹⁷ Túsaá de yáhá cūu tūhun jā cáhān ní jīn ndá nú, de jā cáchī maá Jētoho ó cūu jā cáhān nīhīn ní jīn nú: jā má cācā cā nū tá cūu nūu jīca sava nchivī jāá nduú jīnī ji nása Yāa cūu Yāa Dios, chi jīca ji jīn tūhun jā jāni cáhā inī maá ji.

¹⁸ De iyó neé jāá ntūnī ji, de nduú névāha ji Espíritu jā vāji nūu Yāa Dios, chi nduú jīnī ji tūhun yā, sīquī jā nīhīn inī ji.

¹⁹ De nduú cā cúcanoó ji, chi ní nguivī ji jīn tiñu néhēn ndasí, de ndíhvī inī ji sáhá ji ndacá tiñu téhēn.

²⁰ Sochi ndá ndóhó, chi nsuú súcuán ní scuáha nū tūhun Cristo,

²¹ de tú ndāā jā ní jīnī ndá nú tūhun yā jīn jā ní ncutūha nū jīn tūhun ndāā Jesús.

²² Túsaá de sūdóo nū ndacá tiñu jā ní nsáhá nū ichi chātá, tá ní nsáhá ndá nú modo jā cūnī maá nū jā ní ncutéhēn áno nū ní nsáhá tiñu néhēn tiñu stáhvī jā ní ndíyo inī nū.

²³ De ná ndújeé áno nū jīn jāá ntūnī nū.

²⁴ De cuāha ndá nú tūhun jā ndújeé nū, chi nasáhá Yāa Dios ndóhó tá cūu nūu cūnī maá yā jā caca ndāā nū jīn tiñu váha tiñu ndoo.

²⁵ Túsaá de mā cáhān cā nū tūhun stáhvī, de sa cáhān ndāā nū jīn ndacá táhān nū, chi iin-ni cā cūu ndího ó.

²⁶ Tú vāji iin jā squítī inī ndóhó, de mā quítī xēen inī nū cuāhā hora.

²⁷ Chi mā cuāha nū tūhun jā súcuán squívī tächī cúnáhnú ndóhó nūu cuāchi.

²⁸ De nchivī jā ní nsacuíhná, mā sácuihná cā ji, chi sa satíñu ji, de cucuu ji jīn tiñu váha, tácuu nīhīn ji jā cuāha ji nūu nchivī jā cúmanī nūu.

²⁹ Ní iin tūhun néhēn mā cáhān ndá nú, chi sa cáhān nū tūhun váha jā scuāhnu táhān jīn tūhun yā, de sáhá jā quéndóo váha nchivī jā jīnī.

³⁰ Mā sáhá ndá nú cuāchi tácuu mā cúcuécā inī Espíritu Santo Yāa Dios. Chi Espíritu yā cūu tá cūu sello jā stéhēn jā cūu nū sēhe Yāa Dios, jondē quiji quívī jā jīnu tiñu jā scácu yā ndá nú.

³¹ De siáā ndá nú ndacá tūhun jā cútucu inī, jīn tūhun xēen inī, jīn tūhun quítī inī, jīn tūhun cáhān nāvāha, jīn ndacá tūhun néhēn.

³² Chi sa coo váha inī nū jīn táhān nū, de cundáhvī inī nū ji. De cune cáhnú inī ndá nū nūu táhān nū, tá cūu nūu ní nee cáhnú inī Yāa Dios nūu nū jā ní nsáhá yā jīn Cristo.

5

Nāsa cānuú caca ndāā sēhe Yāa Dios

¹ Túsaá de ndacu ndá nú Yāa Dios, chi cūu ndá nú sēhe yā jā mānī yā jīn.

² De nínī cundáhvī inī nū táhān nū, tá cūu nūu ní ncundáhvī inī Cristo yóhó, de ní nsócó yā maá yā jēhē ó, ní ncuu yā tá cūu iin tīcāchī jā jēhēn āsīn nūu Yāa Dios jā ní nsócó yā maá yā.

³ De mitan jā cūu ndá nú sēhe Yāa Dios, de ní mā sáhá nū de ní mā nátúhūn nū sīquī tiñu ndīi, ní sīquī ndacá tiñu téhēn, ní sīquī tiñu ndíyo inī ndatíñu.

⁴ De ní mā cáhān nū ndacá tūhun jā sáhá jā cúcanoó táhān, ní tūhun naā, ní tūhun jāá nduú jétíñu cuiñī. Chi ndacá űúcuán nduú nīhīn tiñu. Chi sa nacuetáhvī nū nūu Yāa Dios.

⁵ Chi jā jīnī ndá nú jā ní iin nchivī jā jīca ndīi, ní jā sáhá tiñu téhēn, ní jā ndíyo inī ndatíñu, mā nīhīn táhvī ji quívī ji ndahá Cristo jīn Yāa Dios jā tatúnī yā nūu ji. Chi ndacá jā ndíyo inī ji cūu tá cūu ídolo ji jā chíñhūhūn ji.

⁶ De coto ndá nú jā má stáhvī ní iin ji ndóhó jīn ndacá tūhun jā cáhān cáhā ji-ni, chi sīquī ndá tūhun néhēn yáhá cūu jā quiji castigo xēen Yāa Dios nūu ndá nchivī jā nīhīn inī.

⁷ Mā quivī nduú nū jīn ji túsaá.

⁸ Chi ndá quívī yātā ní Iyo ndá nú tá cūu nūu neé, de mitan chi iyó nū jīn luz maá Jētoho ó, cūu jā jícūhun inī nū sīquī yā. De caca nū tá cūu nūu jīca nchivī jā túu luz yā inī áno ji.

⁹ Chi tú iyó ó jīn luz yā de sáhá ó tiñu mānī inī, tiñu ndāā, jīn tiñu váha.

¹⁰ Scuáha ndá nú sáhá nū ndacá tiñu jā jétahān inī maá Jētoho ó.

¹¹ De mā quívī nduú nū jīn ndacá jāá nduú nīhīn tiñu jā sáhá nchivī jā iyó nūu neé. Chi sa stéhēn nū nūu ji tūhun ndāā.

¹² Chi cúcanoó ó cáhān ó sīquī tiñu jā sáhá yuhū ndá ji.

¹³ De luz yā sáhá jā nátūu ndacá tiñu néhēn jā sáhá ji. Sochi tú cuetáhvī ji luz yā de caca ji jīn luz.

¹⁴ Jā űúcuán cáhān tutū:

Ndóhó jā cúhuun inī, jā modo jā quíxīn nū, nacōo,

de quee nū mǎhñū nchivī jā cūu modo ndíyi. De Cristo stúu yā luz yā inī áno nū. Cáchī tutū.

¹⁵ Túsaá de coto váha ndá nú nása caca ndāā nū. De mā cācā nū tá cūu nūu jīca ndá tēe naā xīnī, chi sa caca nū tá cūu nūu jīca ndá tēe ndíchī.

¹⁶ Mā snāā nū tiempo, chi cundíhvī inī nū jīn tiñu yā, chi iyó cuāhā cuāchi ndá quívī yáhá.

¹⁷ Túsaá de mā cōo naā xīnī nū, chi sa jīcūhun vāha inī nū nā tiñu jétahān inī maá Jétohō ō.

¹⁸ De mā jīnī nū, chi tiví nū sáhā. Chi sa nducú nū jā cunuú Espíritu Santo inī ánō nū.

¹⁹ De cāhān ndá nū jīn táhān nū jīn salmo jīn himno, yaā ī jā cāhān tūhun yā. De inī ánō nū cāhān nū jīn yā jīn ndacá yaā, chi ñúcuán cúu jā jíta ánō nū nū yā jā chíñúhún nū yā.

²⁰ De nínī nacuetáhvī nū sīquī ndacá-ni nū Tatá ó Yāa Dios de nacunehen nū sívī maá Jétohō ō Jesucristo.

Nāsa squíncuu vāha nchivī cándija nū táhān jī

²¹ De cuetáhvī ndá nū nū táhān nū sīquī jā iyó yíñúhún nū nū Cristo.

²² Ndá ndóhō ñahan jā cúu ñasíhī, cuetáhvī nū nū yíñú, tá cúu nū jétáhvī nū nū maá Jétohō ō.

²³ Chi yíí cúnáhnú nū ñasíhī, tá cúu nū cúnáhnú Cristo nū yóhō nchivī cándija. De maá yā scácu yā yóhō, jā cúu ó tá cúu yiqui cúñu yā, chi iin-nī cá cúu ó jīñ yā.

²⁴ De tá cúu nū jétáhvī nchivī cándija nū Cristo, suni súcuan cánuú jā cuetáhvī ñasíhī ndihī jā cāhān yíí ña.

²⁵ De ndá ndóhō tēe cúu yíí, cundáhvī inī nū ñasíhī nū, tá cúu nū ní ncundáhvī inī Cristo yóhō nchivī cándija, de ní nsōcō yā maá yā jēhē ō.

²⁶ Súcuan ní nsāhā yā tácuu coo ndoo coo ī ō nū yā, de ní naquete yā ánō ō jīñ tūhun yā jīñ jā ní jenduté ō.

²⁷ De yóhō nchivī cándija chi cuiñī ō nū yā, de vīí cúnáhnú ō. De mā cundeē cuāchi ánō ō, de ní iin jāá nduú vīí, de ní iin jā súcuan, chi sa coo ndoo coo ī ō nū yā, de nduú nā cuá cumani cá.

²⁸ De tá cúu nū ní ncundáhvī inī Cristo nchivī cándija, suni súcuan cánuú jā cundáhvī inī yíí ñasíhī dē, tá cúu nū cundáhvī inī dē maá dē. Chi tēe jā cundáhvī inī dē ñasíhī dē, maá dē cúu jā cundáhvī inī dē.

²⁹ Chi ní iin tēe nduú jīñ ūhvī dē maá dē, chi sa scájī dē maá dē de jito vāha dē maá dē. De suni súcuan sáhā Cristo jīñ yóhō nchivī cándija nū yā.

³⁰ Chi cúu ó tá cúu yiqui cúñu yā, de iin iin ó cúu tá cúu iin iin parte yiqui cúñu yā.

³¹ De suu cúu tá cúu tēe jā sndóo dē tatá dē naná dē, de quétáhān dē jīñ ñasíhī dē, de iin-nī cá cúu nduú dē.

³² Cúnáhnú ndasí tūhun yuhū yáhā, de cāhān ní jā nchivī cándija suni súcuan quétáhān jī jīñ Cristo.

³³ De suni súcuan cánuú jā tá iin iin nū cundáhvī inī nū ñasíhī nū, tá cúu nū cundáhvī inī nū maá nū. De ñasíhī ná cóo yíñúhún ña jīñ yíí ña.

6

¹ De ndá ndóhō sēhe, candija nū nū tatá nū nū naná nū, chi súcuan cúu jā sáhā vāha nū jā cándija nū Jétohō ō.

² Chi yáhā cúu iin táhān jā úxī tūhun jā ndacu tiñu jā ní jēhe yā, de xihna cá tūhun yáhā cúu jā ndiso táhvī: Coó yíñúhún nū nū tatá nū nū naná nū,

³ tácuu quendōo ndetū nū, de náhān cutecū nū inī ñayivī, cáchī.

⁴ De ndá ndóhō tatá, mā squiti inī nū sēhe nū, chi sa scuáhnū nū jī jīñ tūhun jā cuetáhvī jī, de stēhen nū nū jī jā candija jī maá Jétohō ō.

⁵ De ndá ndóhō mozo, squíncuu nū nū patrón nū ñayivī yáhā, de coo yíñúhún nū de cundihivī inī nū jā má stiví nū nū dē. De ndāa de vāha satíñu nū, de canī inī nū jā nū Cristo satíñu nū.

⁶ Mā satíñu vīxī nū maá hora jā jīnī dē tácuu cuetúhún dē ndóhō. Chi sa sáhā ndá nū cuenta jā mozo Cristo cúu nū. De sáhā nū jā jétahān inī Yāa Dios jondē jīñ inī jīñ ánō nū.

⁷ De cusii inī nū jā satíñu nū, de canī inī nū jā nū maá Jétohō ō satíñu nū, nsuú nū nchivī.

⁸ Chi jā jīnī ndá nū jā tiñu vāha jā sáhā iin iin nū, de nīhīn nū yāhvī sīquī tiñu ñúcuán nū maá Jétohō ō, vísō cúu nū mozo á tēe jā satíñu maá.

⁹ De ndá ndóhō patrón, suni súcuan sáhā nū jīñ mozo nū, de mā cāhān xēen nū jīñ jī. Chi nūcūhun inī nū jā suni maá nū jīñ maá jī yíhī nū ndahá Jétohō ō, Yāa jā ndēē andivī. De nduú sáhā yā cuenta nása cúu iin iin nchivī, chi inuú sáhā yā jīñ jī.

Jā ná cucutú ó jīñ ndacá fuerza Yāa Dios

¹⁰ De iyó incá tūhun, hermano. Nducú ndá nū jā ná cóo fuerza inī nū jīñ fuerza maá Jétohō ō jā iyó inuú ndá nū jīñ yā, chi iyó ndasí poder yā.

¹¹ De cucutú nū jīñ ndacá fuerza Yāa Dios, tácuu cuu cuiñī nīhīn nū jā má stáhvī táchī cúnáhnú ndóhō.

¹² Chi modo jā cánāá ó jīñ ndacá jānehén. De nsuú nchivī cúu jā cánāá ó jīñ, chi sa jīñ ndacá táchī jā jīca nū súcún. De ñúcuán cúu ndá jā cúnáhnú, jīñ jā ndiso tiñu, jīñ jā tátunī nū nchivī ñayivī yáhā jā jīca jī nū neē.

¹³ Túsaá de cucutú ndá nū jīñ ndihī fuerza Yāa Dios, tácuu cuu cuiñī nīhīn nū quiví jā coto tūñi táchī ndá nū. De súcuan coo tūha nū jīñ ndacá ndihī jā cuiñī nīhīn nū jīñ.

¹⁴ Túsaá de cuiñī nīhīn nū jīñ tūhun ndāa jā cúu tá cúu jā yíhī cutú cinturón chíjīn nū. De sacutú nū maá nū jīñ tūhun jā caca ndāa nū, de ñúcuán cúu modo jā cucutú soldado jīñ sahma cáa jā ndasí dē.

¹⁵ De nínī coo tūha ndá nū jā nacani nū tūhun ndēē tūhun sī inī jā vāji nū Yāa Dios.

De ñúcuán cúu modo já chíhi soldado zapato jēhē dē.

¹⁶ De já cánuú cā cúu já candíja nú já íyó yā jíin nú. De ñúcuán cúu tá cúu já jási nū maá nú jíin iin escudo. Chi jíin tūhun já cándíja nú ñúcuán, de cuu sndáhvā nū ndihi já tájí maá tächí cúñáhnú, já cúu tá cúu flecha já cáyū yáñuhūn punta.

¹⁷ De cuiñi ndá nú jíin tūhun já ní scácu yā ndóhó, já cúu tá cúu iin xini cāa. De cuetíñú nú tūhun já yósó nū tutū Yāa Dios já ní jēhe Espíritu Santo nū nū. Chi ñúcuán cúu modo já jétíñú soldado espada dē.

¹⁸ De níni cācān táhvī nū nū Yāa Dios síquī ndihi-ni, de cāhān ndāhvī nú jíin yā jíin fuerza Espíritu. Tūsaá de ndito coo inī nū, de mā jécuiñi nū já cācān táhvī nū jēhē ndācá nchivī maá yā.

¹⁹ De suni cāhān nū jēhē ni, tácuā nīhīn ni tūhun já cāhān ni, de coo téyí inī ni já nacani cájí nī tūhun já ní nchiyuhū já scácu yā nchivī.

²⁰ Chi nī ntetíñú yā nduhū já jíca nī nacani nī tūhun ñúcuán, de já síquī ñúcuán cúu já yíhí nī vecāa. De cācān táhvī ndá nú já coo téyí inī ni cāhān ni tūhun yā, tá cúu nū cánuú já cāhān ni.

Saludo já sándhí

²¹ Tíquico cúu iin hermano já mānī ō jíin, de cúu dē tēe squíncuu váha já chindeé táhān jíin nī nū tiñu maá Jētohō ō. De maá dē cachī tūhun ndihi nāsa cuáhān tiñu nī de nāsa íyó nī.

²² Já ñúcuán nī ntají nī dē cuēē dē nū nū, tácuā cachī dē nāsa íyó ndá nī, de coo ndeé inī ndá nú sáhá dē.

²³ De ñúhún inī ni já Tatá ó Yāa Dios jíin Jētohō ō Jesucristo, ná sáhá yā já coo ndeé coo sī inī ndācá nú já cúu nú hermano, de coo manī cā nū jíin yā, de candíja nīhin nú.

²⁴ De ñúhún inī ni já ná sáhá cā yā já váha ndá nú já mānī ndija nú jíin Jētohō ō Jesucristo. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI NUU FILIPOS

¹ Ndúú ni cúu Pablo jíin Timoteo, mozo Jesucristo. De tée ni carta yáhá cuée nū ndá ndóhó hermano já ndée ñuū Filipos, já cúu ndá nú nchivi maá yá já yíhí nú ndahá Cristo Jesús. De suni tée ni nū ndá tée já ndiso tiñú já jito ndóhó, jíin nū ndá tée já chindee ndá ndóhó.

² De ñúhún iní ndúú ni já Tatá ó Yaa Dios jíin Jethoh ó Jesucristo, ná sáhá cá yá já váha ndá nú, de sáhá yá já coo ndee coo sií iní nū.

Já jicān táhvi Pablo jēhē nchivī cāndija

³ Ndācá vuelta já nūcūhun iní ndá nú, de nácuētáhvī nī nū Yaa Dios.

⁴ De tá jicān táhvi nī, de níni cúsi iní nī já jicān táhvi nī jēhē nū.

⁵ Chi nī nchindee táhán ndá nú jíin nī já scáca ó tūhun váha yá, jondē quivī já ní ncandija nú de jondē mitan.

⁶ De jíin ndija nī já maá Yaa já ní squijehé tiñú váha jíin nú, cucuu yá jíin jondē quivī já nenda Jesucristo, de sínu ndihí yá.

⁷ De iyó váha já súcuan jáni iní nī síqui ndācá nú, chi mānī ndasí nī jíin nú, de inuú-ni nī nsáhá yá já váha yóhó. De súcuan cúu visó yíhí nī vecāa á visó cuiñi nī nū ndācá tēe cūñáhnú já cāhān nī jēhē tūhun já scácu yá yóhó já tūhun ndāa cúu.

⁸ Chi Yaa Dios jíin yá nása mānī ndasí nī jíin ndá nú, tá cúu nū mānī ndasí Jesucristo jíin ó.

⁹ De jicān táhvi nī já ná cáa cá cundáhvī iní nū táhán nú, jíin já jicūhun cá iní nū de cundichí nú jíin ndācá tūhun yá.

¹⁰ De súcuan de cuu nacāji nú ndācá já váha já cuniquín nū, de caca ndāa nū, tácuu mā cóo nī iin cuāchi síqui nū quivī já nenda Cristo.

¹¹ De súcuan de cāyā cuāhā tiñú váha já sáhá Jesucristo jíin ndá nú. De sáhá já coo yíñúhún nchivi nū Yaa Dios de cāhān jī já vīi ndasí cūñáhnú yá.

Já tēcū ó cúu já tēcū Cristo iní ó

¹² Hermano, cúni nī já ná cúcáhnú iní ndá nú nása nī nsáhá tūndóhó já ní ndoho nī. Chi nī nsáhá já ní jītē nuu cá tūhun já scácu yá yóhó.

¹³ Chi ndācá soldado já iyó iní palacio, jíin ndá cá nchivī, jíin jī já yíhí nī vecāa já síqui Cristo.

¹⁴ De síqui já yíhí nī vecāa, já ñúcuán cúu já víhí cá níhín ndee iní cuāhā hermano já cāndija nū Jethoh ó. De iyó téyí cá iní ndá dē já nácani dē tūhun yá, de nduú nū cuiti iní dē.

¹⁵ De ndāa chi sava tēe nácani dē tūhun Cristo síqui já cúcuásún iní dē jíin já nduxí dē. De sava cá dē chi sa nácani dē tūhun yá síqui já váha iní dē.

¹⁶ Sava dē nácani tūhun Cristo síqui já ndúcú dē já váha maá dē-ni, de nduú ndija dē, chi cúni dē já níhín cá nī tūndóhó já yíhí nī vecāa.

¹⁷ Sochi sava cá dē chi nácani dē tūhun síqui já cūndáhvī iní dē nduhū, chi jíin dē já yíhí nī vecāa síqui já cāhān nī jēhē tūhun já scácu yá yóhó.

¹⁸ Nduú ná cuá sáhá túsaa, chi ndācá-ni modo scútē nuu ndá dē tūhun Cristo, visó tú ndija dē á nduú. De yáhá cúu já cúsi iní nī sáhá. De suni cusii cá iní nī,

¹⁹ Chi jíin nī já ndācá yáhá sáhá já váha cá coo jíin nī, chi jicān táhvi ndá nú jēhē nī, de Espírítu Jesucristo chindee yá nduhū.

²⁰ Chi ñúhún iní nī de cúu ndasí iní nī já má sáhá nī nī iin já sáhá já cucanoó nī nū yá. Chi sa coo téyí iní nī já cāhān nī tūhun yá, tácuu nduñáhnú cá Cristo sáhá nī mitan, tá cúu nū já nī nsáhá nī níí já váji nī, de visó cutecū nī á cuú nī.

²¹ Chi já tēcū nī cúu já tēcū Cristo iní nī, de já cuú nī cúu já víhí cá quendóo váha nī.

²² De tú cutecū cá nī, de cuu scáca cá nī tiñú maá Jethoh ó. Túsaa de nduú cúcáhnú iní nī ní iin cúu já váha cá, á já cutecū nī á já cuú nī.

²³ Chi māhñú ndúú tūhun yáhá iyó níhín nī. Chi iin cúu já cúni nī quíhín nī cundee nī jíin Cristo, chi ñúcuán cúu já víhí cá coo váha nī.

²⁴ Sochi cánuu cá já cutecū cá nī já síqui ndá ndóhó.

²⁵ Túsaa de iyó seguro iní nī já quendóo nī ñayiví yáhá cundee cá nī jíin ndá nú, tácuu stēhēn cá nī nū nū nása caca váha cá nū jíin yá, de cusii cá iní ndá nú jíin tūhun cāndija nú.

²⁶ Tú súcuan de cuée nī cundee tucu nī jíin ndá nú, de cusii ndasí iní nū já síqui nduhū, sáhá maá Cristo Jesús.

²⁷ De maá iin-ni cúu já cundihvī iní nū caca ndāa nū, tá cúu nū cánuu caca nú síqui já cāndija nú tūhun Cristo. Ñúcuán de visó cuée nī já nacunī táhán ó, á cundee jicá nī, de níhín nī tūhun nū já íñi níhín ndá nú jíin tūhun yá, de iyó inuú iní nū, de inuú-ni ndúcú ndee ndá nú síqui tūhun já cāndija ó já scácu yá yóhó.

²⁸ De má cūyūhú cuiti ndá nú já sáhá ndá já jíin ūhvī ndóhó. Chi já jíin ūhvī jī ndóhó, ñúcuán stēhēn já tanū táhvi jī, de suni stēhēn já cácu áno ndá máa nú sáhá Yaa Dios.

²⁹ Chi nī jēhē Cristo ūū já váha nū nū: Nsūú maá-ni já cāndija nú yá, chi suni já ndoho nú já síqui yá.

³⁰ Chi maá nī jíin ndá ndóhó, modo já cānāá ó jíin ndācá já nēhēn. Chi nī jíin ndá

nú já sùcuán nī nsáhá maá nī, de nīhīn nū tūhun já sáhá cā nī jondē mitan.

2

Jā ní nsáhá suchí yā maá yā de ní nduñáhnú yā

¹ Túsaá de sáhá Cristo já íyó ndeé inī ndá nú, jín já cúsí inī nū sīquí já vāha inī yā jín nū. De íyó Espíritu yā jín nū, de mānī nū jín táhán nū, de jito ndáhvī nū jī.

² Tú sùcuán de ná cúcuu cā ndá nú jín ndácá tūhun yáhá, tácuu cusí ndasí inī nī. De inuú-ni coo inī ndá nú, de cundeé mānī nū, de inuú-ni coo áno nū, de inuú canī inī nū.

³ De nī iin tiñu mā sáhá nū já quendō vāha maá nú-ni, nī já sáhá téyí nū maá nú. Chi sa sáhá suchí ndá nú maá nú, de sáhá nú cuenta já vāha cā táhán nū nsū cā maá nú.

⁴ De mā cundihví inī nū maá-ni tiñu já quendō vāha maá nú-ni, chi suni cundihví inī nū tiñu já quendō vāha táhán nū.

⁵ De canī inī ndá nú tá cúu nū nī jani inī Cristo Jesús.

⁶ Chi maá yā cúñáhnú inuú yā jín Yāa Dios, de víso sùcuán de nduú nī jáni inī yā já cúñáhnú inuú yā jín Yāa Dios.

⁷ Chi nī nsíáa yā já cúñáhnú yā, de nī nduu yā tá cúu mozo, de nī ncacu yā nī nduu yā tēe.

⁸ De tá nī nduu inuú yā jín tēe, de nī nsáhá suchí yā maá yā. De nī jetáhvī yā jondē jín tūhun já cuú yā, de jondē jín tūhun canoó já cuú yā yīcā cruz.

⁹ Já ñúcuán nī nsáhá Yāa Dios já víi ndasí nī nduñáhnú yā, de síví yā cúñáhnú ndasí cā nū ndá cā síví.

¹⁰ De ndácá já íyó andiví jín ñayiví jín chíjin ñayiví, tá cuní jī síví Jesús de jécuiñí jiti jī.

¹¹ De cāhān ndāa ndiví jī já Jesucristo cúu maá Jētohō ō. De sùcuán stēhēn jī já cúñáhnú ndasí maá Tatá yā Yāa Dios.

Nchiví cándíja cúu jī tá cúu tiūñ jā jéñdūtē

¹² Túsaá hermano, tá cúu já níní nī jetáhvī ndá nú tūhun já nī ncāhān nī tá nī íyo nī jín nū, suni sùcuán víhí cā cuetáhvī nū mitan já íyó jícā nī jín nū. De cundihví inī nū já caca ndāa nū jín tūhun já nī scácu yā ndá nú, de caca yíñhūn nū de cundihví inī nū já má stíví nū nū yā.

¹³ Chi Yāa Dios sáhá yā jín ndá nú já cúu inī nū sáhá nú tiñu váha, de chíndeé chítuu yā ndóhó já squíncuu nū tiñu jétahān inī yā.

¹⁴ Ndihi já sáhá nú, de mā cāhān sóo nū, nī mā tétahān nū,

¹⁵ tácuu cuu ndá nú sēhe Yāa Dios jáa nduú nā cuāchi coo sīquí nū de coo ndāa nū. De caca ndoo ndá nú mähñū nchiví nēhēn nchiví nīhīn inī. Chi mähñū nchiví ñúcuán stēhēn nū tiñu váha nú, de sùcuán cuu ndá nú tá cúu tiūñ jā jéñdūtē nū neē inī ñayiví.

¹⁶ De stēhēn nū tūhun yā nū jī já cutecū jī ní cání sáhá. De sùcuán de cusí ndasí inī nī quívi já nenda Cristo, chi cuní nī jáa nduú ní jícā cáhá nī, nī nduú ní nsátíñú cáhá nī.

¹⁷ De víso ndá cúu nī já sōcō nī maá nī nū yā já sīquí ndá nú, de ñúcuán cúu já ndúcú nī scándíja cā nī ndóhó, tácuu sōcō nū maá nú sáhá nú tiñu váha sīquí já cándíja nú yā. Já ñúcuán cúsí inī nī, de cuní nī já suni cusí inī ndá nú jín nī.

¹⁸ Túsaá de cusí inī ndá maá nú jín nī, de inuú ná cúsí inī ndácá ó.

Tūhun Timoteo jín Epafrodito

¹⁹ De ññhūn inī nī já cuāha maá Jētohō ō Jesús tūhun já tají ñamā nī Timoteo cuēē de nū ndá nú, tácuu ndusí inī nī tá nīhīn nī tūhun nāsa íyó ndá nú.

²⁰ Chi nduú cā nā incā tēe íyó yáhá já inuú jáni inī jín nī, tá cúu nū cúu maá de já ndíhvī ndíja inī de jēhē nū.

²¹ Chi ndíhi cā de ndúcú de já cuu maá de, de nsū já cuní Cristo Jesús.

²² De já jíní ndá nú já tēe vāha cúu Timoteo. Chi tá cúu sēhe jín tatá, sùcuán nī nsatíñú de já nácani de tūhun váha yā jín nī.

²³ Túsaá de ññhūn inī nī já tají nī de cuēē de nū nū, tá já nī ncucáhnú inī nī nāsa coo jín nī.

²⁴ De jáni ndíja inī nī já cuāha Jētohō ō tūhun já suni maá nī jín yāchí nī nū ndá nú.

²⁵ De suni jáni inī nī já cánuú tají nī hermano ō Epafrodito cuēē de, chi tēe já sátíñú jín nī sīquí tūhun yā cúu de, de chíndeé táhán de jín nī. Chi ndá maá nú nī ntají nú de já sáhá de ndácá já cúmaní nū nī.

²⁶ Chi cúu ndasí inī de nacuní tucu de nū ndá nú. De nī ncucucécá ndasí inī de, chi nī nīhīn ndá nú tūhun já nī ncuhū de.

²⁷ De jándāa já nī ncuhū de, de já ñatin cuú de nícu. Sochi Yāa Dios nī ncundáhvī inī yā de, de nsū mātúhūn de-ni, chi saá-ni nduhū, tácuu mā cā cā já cucucécá inī nī jēhē de nícu.

²⁸ Já ñúcuán cúu já ndíhvī cā inī nī já tají nī de cuēē de nū nū, tácuu ndusí inī nū já nacuní tucu nū nū de. De saá-ni nduhū mā cucucécá ndasí cā inī nī.

²⁹ Túsaá de cusí inī ndá nú já najinū de nū nū, chi cúu de hermano ō já cándíja maá Jētohō ō. De coo yíñhūn nū jín ndácá tēe já cúu tá nū cúu maá de.

³⁰ Chi já sīquí tiñu Cristo cúu já já ñatin cuú de nícu. Chi nī ncundeé inī de já cuú de sīquí já chíndeé de nduhū jín tiñu jáa nduú ní íyo modo sáhá ndá maá nú.

3

Tūhun já caca ndāa vāha ó

¹ De mitan, hermano, cusí inī ndá nú jín maá Jētohō ō. Nduhū chi nduú cuítá nī já

tée tucu nī tūhun yáhá nūū nū, chi cuetífū jā quendōo vāha cā ndá nū.

² Coto nū maá nū nūū ndá tēē jā sáhá tiñu néhén, jā cúu dē tá cúu tinā. Chi ndúcú ndá dē stácuéhé dē ndóhó jā sáhá dē circuncidar, de ndúu sáhá dē tiñu ndāā.

³ Sochi maá ó cúu nchivī jā ní ncuu circuncidar ndija, chi chíñúhún ó nūū Yāa Dios jondē jíin inī jíin áno ō, de cúsi inī ō jā yíhi ó ndahá Cristo Jesús. De nduú cándija ó maá ó jā quendōo ndāā ō jíin tiñu jā sáhá maá ó-ni.

⁴ Chi tú jā sūcuán cúu de nduhū chi suni cuu cándija nī tiñu jā sáhá maá nī nīcu. Chi tú ní tēē jāni inī dē jā cuu cándija dē maá dē, de nduhū chi chíhi cā cuu cándija nī maá nī.

⁵ Chi ní ncuu nī circuncidar nūū únā quívi jā ní ncacu nī. De tatā Israel cúu nī, de suni táhán tatā Benjamín, de iin hebreo sēhe hebreo cúu nī. De suni ní ncuu nī tēē grupo fariseo jā ní squíncuu nī ndacá ley táhán űuū nī hebreo.

⁶ De ní nsáhá nāvāha nī nchivī cándija, chi ndasí nī ndihví inī nī jā má sáma jī modo ley janahán. De ní iin nduú ní ncúu cāhān jāá nduú ní squíncuu nī ley űúcuán, chi ní squíncuu vāha nī.

⁷ Sochi ndacá jā ní ncandija nī űúcuán, chi sáhá nī cuenta jāá nduú nā cuá nīhīn tiñu cuítī, chi mitan de ní ncandija nī Cristo.

⁸ De suni sáhá nī cuenta jā vāha cā ná náá ndihī jā ní ncandija nī űúcuán, chi vāha ndasí cā cúu jā ní nguívi nī ndahá maá Jētoho nī Cristo Jesús. De jā sīquī maá yā de ní nsíáa nī ndihī űúcuán, de sáhá nī cuenta jā tá cúu yacá-nī cúu. Súcuán nī nsáhá nī tácuā quívi nī ndahá Cristo.

⁹ De mitan de inuú-ni cúu nī jíin yā. De nduú cā ndúcú nī jā quendōo ndāā nī jíin ley űúcuán, chi sa Yāa Dios nī sndáhvā yā cuāchi nī sīquī jā ní ncandija nī Cristo. Chi sūcuán squéndōo ndāā yā nchivī cándija.

¹⁰ De mitan de cúni nī jīcūhun vāha cā inī nī nása Yāa cúu yā. De cúni nī jā poder jā ní natecū yā coo jíin nī. De cúni nī ndoho nī jíin yā, de jondē ndoho ndihī nī tá cúu nūū nī ndoho maá yā jā ní jīhi yā.

¹¹ Chi űúhún ndasí inī nī jā natecū nī tá cúu nūū ní natecū maá yā.

Jā ndúcú ndéé Pablo sínu dē carrera dē

¹² De ncháha cā nīhīn nī ndihī jā ní ncāhān nī űúcuán, de ní ncháha cā cuja nī jíin. De ndúcú ndéé nī sīquī ndá űúcuán, chi űúhún inī nī jā nīhīn nī, chi jā űúcuán cúu jā xīhna cā maá Cristo Jesús nī nīhīn nduhū.

¹³ Hermano, nduú cāhān nī jā ja nī nīhīn nī ndihī űúcuán. De iyó iin jā sáhá nī, cúu jā squéndōo nī ndacá jā ní ncuu ichi chátā, de ndúcú ndéé nī jā nīhīn nī ndacá jā iyó ichi nūū.

¹⁴ Chi cúu űúcuán modo jā jínu nī iin carrera cuāhān nī jondē jīnū nī andiví, de nīhīn

nī premio jā cuāha Yāa Dios. Chi ní ncana yā yóhó jā cōhōn nūū yā andiví sīquī jā yíhi ó ndahá Cristo Jesús.

¹⁵ De ndacá ó jā ja nī jija vāha ó jíin tūhun cándija ó, sūcuán ná cāni inī ō. De tú ní iin nū sīn jāni inī nū, de Yāa Dios suni stéhén yā nūū nū jāá nsūū sūcuán cúu.

¹⁶ De jíni űúhún cani inī ō de caca ó modo jā quétáhán jíin jā ja nī nīhīn ō.

¹⁷ Hermano, ndacu ndá nū nduhū. De cūndéhé vāha nū nása jíca nchivī ndāā, chi jíca jī tá cúu nūū ní stéhén nī nūū nū.

¹⁸ De ja ní ncuu quéhén vuelta jā ní ncāhān nī jíin nū, de jondē jácu nī cāhān tucu nī mitan, jā iyó cuāhā nchivī jā jíca jī iin modo jā stéhén jā jíni űhvi jī tūhun jā ní jīhi Cristo yíca cruz.

¹⁹ De iin quívi de tñū tāhvi nchivī űúcuán. Chi maá-ni jā yáji vāha jī cúu jā chíñúhún jī. De sáhá téyíi jī maá jī jíin tiñu néhén jā jéhe tūhun canoó. De maá-ni jā iyó inī űayiví cúu jā ndihví inī jī.

²⁰ Sochi maá ó chi nchivī jā cundeē andiví cúu ó, de ndétu ó jā jondē űúcuán ndiji Jētoho ō Jesucristo, Yāa jā scácu yóhó.

²¹ De maá yā nasāma yā yiquí cúñu ndāhvi ó, tácuā nduú ó tá cúu nūū cáa maá yā jā vīi cúñáhnū yā. De sūcuán sáhá yā jíin poder yā jā cúñáhnū yā sīquī ndihī-nī.

4

Níni ná cúsi inī ō jíin Jētoho ō

¹ Túsaá hermano, cuiñi nīhīn ndá nū jíin maá Jētoho ō. Chi māni ndasí nī jíin nū, de cúni nī jā cūni táhán ō, de cúsi inī nī jíin nū, de modo premio nī cúu ndá nū.

² De cāhān ndāhvi nī jíin ndóhó Evodia jíin Síntique jā inuú coo inī ndúū nū, chi cúu nū hermana jā cándija nū maá Jētoho ō.

³ De suni cāhān ndāhvi nī jíin ndóhó, tēē jā ní nchindeē táhán vāha jíin nī, jā chindeē nū ndúū hermana űúcuán, chi ní nsatíñū nīhīn űa jíin nī sīquī tūhun jā scácu yā yóhó. De suni sūcuán ní nsáhá Clemente jíin sava cā nchivī jā ní nsatíñū jíin nī. De ní jēcōsō sívī jī nūū libro jā yōsō sívī nchivī jā cūtecū ní cāni.

⁴ De níni cusíi inī ndá nū jíin maá Jētoho ō. De incā vuelta cāhān nī jā cusíi inī nū.

⁵ Sáhá vāha nū jíin ndacá nchivī, tácuā cūni jī jā sūcuán vāha inī nū. Chi maá Jētoho ō, űatin-ni iyó yā jíin nū.

⁶ Mā nácani ndasí inī nū sīquī ní iin. Chi sa cāhān nū jíin Yāa Dios sīquī ndacá jā nácani inī nū. Chi cācān táhvi nū, de cāhān ndāhvi nū, de suni nacuetáhvi nū nūū yā.

⁷ űúcuán de sáhá Yāa Dios jā coo ndéé coo sīi ndasí inī nū, de sūcuán coo jíin nū jondē mā jīcūhun cā inī nū nása cúu jā sáhá yā jíin nū. De coto vāha yā áno nū jíin jāá ntūni nū, jā coo cuāhā tūhun ndéé tūhun sīi inī jíin nū sīquī jā yíhi nū ndahá Cristo Jesús.

Jā ná cáni iní ō sīquī ndācá jā váha

⁸ De iin-ni cā tūhun íyó, hermano. Cani iní ndá nú sīquī ndācá jā íyó ndāā, jín jā sáhá yínúhún, jín ndācá tiñu jā sáhá váha, jín tiñu íyó ndoo, jín ndācá jā íyó māni iní, jín jā víi sáhá. De nini nūcūhun iní nū ndācá jā váha jā sáhá jā nácuetáhví nū nūū yā.

⁹ Ndācá jā ní stéhēn ni nūū nū, jā ní ncutūha ndá nú nūū ni, jā ní jini nú nī ncāhān ni, jín jā ní jini nū nī nsáhá nī, ndācá ñúcuán suni sáhá ndá nú. Ñúcuán de maá Yāā jā jéhe tūhun ndeé tūhun sī iní, coo yā jín nū.

Jā ní nsōcō nchiví Filipos nūū Pablo

¹⁰ De cúsi ndasí iní nī sáhá maá Jētohō ō, chí mitan de nī ndijéhé tucu ndá nú jā chindeé nú nduhū. De nsūū jā ní naā iní nū sáhá nú súcuán, chí sīquī jāā nduú ní íyo modo.

¹¹ De nsūū jā cāhān ni jā ndóho ndáhví nī, chí ja nī ncutūha nī cúsi iní nī jín jā névāha nī.

¹² Jín nī cutecū ndáhví nī, de jín nī cutecū cuicá nī. Chí nī ncāan nī jín ndācá-ni, á jā ndahā chíjin ní á jā cuū ní sōco, á jā cunevāha cuāhā ní á jā cumanī nūū nī.

¹³ Ndihi-ni cúu sáhá nī, chí maá Cristo jéhe yā fuerza iní nī.

¹⁴ De vísō súcuán de váha nī nsáhá ndá nú jā ní nchindeé nú nduhū jín tūndóhó jā ndóho nī.

¹⁵ De ndá ndóhó nchiví ñuū Filipos, ja jín nū nāsa nī ncuu. Chí jondē quiví jā ní nguijéhé nī nācani nī tūhun jā scācu yā yóhó, tá nī nquee nī Macedonia vāji nī, de nī nsōcō ndá nú xūhún nūū nī sīquī jā ní nīhīn nū tūhun yā jā ní nacani nī. De nī iin grupo nchiví cándija nduú ní nsáhá súcuán, chí ndá máá nú-ni.

¹⁶ De tá nī íyo nī ñuū Tesalónica de nī ntají ndá nú jacū jā jín ñúhún nī, nī nguenda iin ūū vuelta.

¹⁷ De nsūū jā ndúcú nī jā cuāha nú nūū nī, chí sa cúni nī jā ná cáyā cā tiñu váha ndá nú, tácuā cāyā táhví nū nūū Yāā Dios.

¹⁸ Chí ja nī nīhīn nī ndihi jā jín ñúhún nī, de ndóo cā. De íyó cuāhā nūū nī, chí nī nīhīn nī jā ní ntají ndá nú vāji jín Epafrodito. De jā ní ntají ndá nú cúu tá cúu iin ofrenda jā āsīn jéhēn jā ní nsōcō nū nūū Yāā Dios, de cúsi iní yā jín.

¹⁹ De Yāā Dios chí cuāha yā ndācá jā cúmanī nūū nū, chí cuicá ndasí yā jín ndācá jā váha jā víi íyó nūū Cristo Jesús.

²⁰ De ná cāhān ō jā víi ndasí cúñáhnú Tatá ó Yāā Dios níi cáni. Amén.

Saludo jā sándihí

²¹ Cachí ndá nú nūū ndācá nchiví maá yā jā sáhá ndeé iní ji, cáchī nī, chí cándija ji Jesucristo. De ndá hermano ō jā ndeé jín nī yáhá, cāhān dē jā sáhá ndeé iní ndá nú.

²² De ndācá nchiví maá yā jā íyó yáhá, suni cāhān ji jā sáhá ndeé iní ndá nú. De nchiví jā ndeé vehe rey jā cúñáhnú Roma yáhá, ndá máá ji cúu jā cāhān cā súcuán.

²³ De ñúhún iní nī jā maá Jētohō ō Jesu-cristo, ná sáhá cā yā jā váha ndá nú. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI NUU COLOSAS

¹ Maá nĩ cúu Pablo, apóstol Jesucristo, chi súcuán nĩ jětahān inĩ Yāā Dios nĩ ntajĩ yā nduhũ. De ndũũ nĩ jĩn hermano ō Timoteo

² tēe nĩ carta yáhá cuēē nũũ ndá ndóhó nchivĩ nũũ Colosas, já cúu nũ nchivĩ maá yā já cándija vāha nũũ Cristo. De nũhún inĩ ndũũ nĩ já Tatá ō Yāā Dios ná sáhá cā yā já vāha ndá nú, de sáhá yā já coo ndeē coo sīi inĩ nũ.

Jā jicān táhvi Pablo jēhē nchivĩ cándija

³ De tá jicān táhvi ndũũ nĩ nũũ Yāā Dios, Yāā cúu Tatá maá Jětōhō ō Jesucristo, de nĩnĩ nácuetáhvi nĩ nũũ yā já síquĩ ndá ndóhó.

⁴ Chi nĩ jini nĩ tũhun nāsa vāha cándija nú Cristo Jesús, jĩn nāsa cúndáhvi inĩ nũ ndácá nchivĩ maá yā.

⁵ Chi nũhún inĩ ndá nú já nĩhĩn nũ já nũhún vāha jondē andivĩ cuu nú. Chi tá nĩ jini nú tũhun ndāā já scácu yā ndóhó, de nĩ nquijéhé ndá nú nũhún inĩ nũ.

⁶ De tũhun nũcuán já nĩ nacani ndá nũũ nũ, chi ndúcuahá cuāhān de nĩhĩn tiĩnú nĩ cáhnú ñayivĩ. De suni súcuán nĩ nsáhá jĩn ndá nú jondē quivĩ já nĩ jini nú de nĩ jicũhun inĩ nũ já ndāā cúu já vāha ndasĩ inĩ Yāā Dios jĩn nú.

⁷ Chi tũhun nũcuán cúu já nĩ stéhēn Epafras nũũ ndá nú, tēe já sátiĩnú jĩn nĩ já mǎnĩ nĩ jĩn. De cúu dē tēe sátiĩnú já squĩcuu vāha nũũ Cristo já jito dē ndá nú.

⁸ De maá dē nĩ ncachĩ tũhun nũũ nĩ síquĩ ndá nú, nāsa cúndáhvi inĩ nũ táhán nú sáhá maá yā.

⁹ Já nũcuán cúu já suni nduú jéncuĩñĩ ndá nĩ já jicān táhvi nĩ jēhē nũ, jondē quivĩ já nĩ nĩhĩn nĩ tũhun nũcuán de jondē mitan. De jicān ndá nĩ nũũ yā já ná jicũhun vāha inĩ nũ de coo ndíchĩ nú jĩn tũhun yā, sáhá maá Espíritu, tácuu cunĩ nũ ndihĩ nāsa jětahān inĩ maá yā.

¹⁰ De jicān táhvi nĩ já caca ndāā nũ tá cúu nũũ cánuú já caca nũ já cúu nú nchivĩ maá Jětōhō ō. De súcuán de sáhá nú ndihĩ já jětahān inĩ yā, de nĩhĩn tiĩnú nũ jĩn ndácá tiĩnu vāha, de jicũhun cā inĩ nũ nāsa Yāā cúu Yāā Dios.

¹¹ De jicān ndá nĩ já cuāha yā fuerza inĩ nũ, tá cúu nũũ iyó fuerza maá yā já vĩ cúñáhnú yā. De súcuán de cuu cuandēē inĩ nũ jĩn ndácá-nĩ tũndóhó, de cusĩi ndasĩ inĩ nũ.

¹² De cuu nacuetáhvi nú nũũ Tatá ō, chi maá yā nĩ nchihĩ fuerza yóhó já iin cáhnú-nĩ jĩn ndá nchivĩ maá yā nĩhĩn ō táhvi ō. Chi jica ō jĩn luz yā já yihĩ ō ndahá yā.

¹³ Chi nĩ scácu yā yóhó já nĩ nchihĩ ō ndahá maá já tiin poder nũũ neē, de nĩ squĩvĩ yā

yóhó ndahá Sēhe yā já mǎnĩ yā jĩn, já tatunĩ yā nũũ ō.

¹⁴ Chi maá Sēhe yā nĩ scácu yóhó já nĩ jihĩ yā jēhē ō, de nĩ nee cáhnú inĩ yā nũũ cuáchi ō.

Jā nĩ nsáhá Cristo já nĩ ndivĩ ō nũũ tũhun já mǎnĩ Yāā Dios jĩn ō

¹⁵ Yāā Dios jáá nduú cúu cunĩ ō nũũ, nĩ nsáhá yā já nĩ nquijĩ Sēhe yā, de súcuán nĩ jini ō maá yā. De Sēhe yā chi já iyó yā jondē ncháha ca jēcōo ndácá já iyó.

¹⁶ Chi jĩn Sēhe yā nĩ nsáhá Yāā Dios ndihĩ já nĩ jēcōo, ndihĩ já iyó andivĩ jĩn já iyó ñayivĩ, já jini ō nũũ jĩn jáá nduú jini ō nũũ. De suni nĩ nsáhá yā ndácá ángel já ndácu tiĩnu, jĩn já ndiso tiĩnú, jĩn já cúñáhnú, jĩn já tiin poder. Jĩn Cristo nĩ nsáhá Yāā Dios já nĩ jēcōo ndihĩ, de já cuu Cristo cúu.

¹⁷ De já iyó Cristo jondē ncháha coo ndihĩ já iyó. De ndahá maá yā yihĩ vāha ndihĩ-nĩ.

¹⁸ De maá yā cúñáhnú nũũ nchivĩ cándija, tá cúu nũũ cúñáhnú xĩnĩ nũũ yiquĩ cúñu, chi modo yiquĩ cúñu yā cúu ji já iin-nĩ cā cúu ji jĩn yā. De maá yā sáhá já cutecú já nĩ cáni, de xihna cā maá yā nĩ natecú mǎhñũ ndiyi, tácuu cuñáhnú yā nũũ ndácá-nĩ.

¹⁹ Chi nĩ ncusĩi inĩ Yāā Dios já ndihĩ-nĩ nāsa cúu yā já cúu yā Yāā Dios, suni súcuán cúu Cristo.

²⁰ De síquĩ já nĩ jihĩ Cristo, de nĩ ncusĩi inĩ Yāā Dios sáhá yā já ndivĩ ndácá-nĩ nũũ tũhun já mǎnĩ yā jĩn, ndácá já iyó ñayivĩ jĩn já iyó andivĩ. Chi jĩn já nĩ jihĩ Cristo yicá cruz, de nĩ nsáhá Yāā Dios já ndivĩ ndácá-nĩ nũũ tũhun já mǎnĩ yā jĩn.

²¹ De ndá máá nú, chi síin síquĩ nĩ iĩnĩ nú jondē saá, de nĩ jini ūhvi nũ yā inĩ ánó nũ, chi maá-nĩ tiĩnu nēhēn nĩ nsáhá ndá nú. De mitan chi já nĩ nsáhá Yāā Dios já nĩ ndivĩ nú nũũ tũhun já mǎnĩ yā jĩn nú.

²² Súcuán nĩ nsáhá yā síquĩ já nĩ nsōcō Cristo maá yā nĩ jihĩ yā, tácuu coo ndoo coo iĩ nũ já cuiñĩ nũ nũũ yā, de mǎ cóo tēhēn nú, de nduú ná cuáchi coo síquĩ nũ.

²³ De súcuán sáhá yā tú cuiñĩ nĩhĩn nú já cándija vāha nú, de tú quendōo nĩhĩn nú jĩn tũhun vāha já nũhún inĩ ndá nú já scácu yā ndóhó, de mǎ siáá cuiti nũ. Chi tũhun nũcuán nĩ jini ndá nú, de nĩ jītē nuu nĩ cáhnú ñayivĩ. De suni jētĩnú yā nduhũ Pablo já nacani nĩ tũhun nũcuán.

Jā jétĩnú yā Pablo jēhē nchivĩ cándija

²⁴ De mitan de cusĩi inĩ nĩ já ndóhó nĩ jēhē ndá nú. Chi jĩn yiquĩ cúñu nĩ ndóhó nĩ já cúmanĩ cā ndoho nĩ jĩn Cristo jēhē nchivĩ cándija, suu nchivĩ já cúu tá cúu yiquĩ cúñu yā.

²⁵ De cúu nĩ tēe já jétĩnú Yāā Dios jēhē nchivĩ cándija, chi súcuán nĩ nteitĩnú yā nduhũ, tácuu nacani ndihĩ nĩ tũhun yā nũũ ndá nú de quendōo vāha nú.

²⁶ De nácani nī tūhun yā jā nī nchiyuhū, jāá nduú nī jīnī nchivī jondē janahán ndasi de jondē nī cání vāji. De mitan de ja nī stéhēn cāji yā tūhun űūcuán nū nchivī maá yā.

²⁷ Chi nī ncusiī inī yā jā stéhēn yā nū jī nāsa cúcuá ndasi jī jīn ndihī jā ndiso tūhun yáhā jā nī nchiyuhū jā vī cúnáhnū, de cūte nuu quihīn nū ndacá nación jāá nduú jīnī. De tūhun jā nī nchiyuhū yáhā cúu jā ndéé Cristo inī áno nū, de sáhā yā jā űūhún inī ndá nū ndacá jā vī fáhnū jā coo.

²⁸ De suu tūhun Cristo cúu jā nácani ndá nī, de sndihvī inī nī ndacá nchivī, de stéhēn nī tūhun yā tácuā jícūhun vāha inī jī. De súcuan de cuja vāha inī ndivī jī jā yíhī jī ndahá Cristo Jesús.

²⁹ De síquī űūcuán cúu jā sátifíu nī, chi ndihvī inī nī nácani nī tūhun jīn ndacá fuerza Cristo jā chindeé chítuu yā nduhū.

2

¹ Chi cúnī nī jā ná jícūhun inī ndá nū nāsa ndúcú ndéé ndasi nī jēhē nū, jīn jēhē nchivī űū Laodicea, jīn jondē ndacá nchivī jāá nduú nī jīnī cuitī nū nī.

² Chi cúnī nī jā coo ndéé inī áno jī, de inuú-ni cundeé mānī jī, de jícūhun ndihī inī jī nāsa cúcuá ndasi jī jīn tūhun jā cándija nihin jī. Chi cúnī jī nāsa Yāa cúu Cristo, chi maá yā cúu tūhun Yāa Dios jā nī nchiyuhū.

³ De inī Cristo yiyuhū ndacá tūhun jā cúcuá nū jīn, suu tūhun ndíchī jīn tūhun jícūhun inī.

⁴ De súcuan cáhān nī jīn ndá nū, tácuā mā stáhvi nī iin jī ndóhó jīn ndacá tūhun stáhvi jā vī cáhān.

⁵ Chi visó iyó jícá nī jīn nū, de űūhún inī nī ndá nū, de cúsiī inī nī jīnī nī nāsa jícá ndaa ndá nū de cándija nihin nū Cristo.

⁶ Túsaá de tá cúu nū nī jetáhvi ndá nū jā Jētoho nū cúu Jesucristo, suni súcuan caca ndaa nū jīn yā.

⁷ De ná tīn vāha tūhun yā inī nū, de ná cúja vāha nū jīn tūhun jā cándija nū yā, tá cúu nū jā nī jīnī ndá nū. De nínī nacuetáhvi nū nū Yāa Dios.

Jā ndíjeé ó sáhā Cristo

⁸ Coto mā cuáhā ndá nū tūhun jā stáhvi nī iin nchivī ndóhó jīn tūhun ndíchī jāá nduú jétifíu, jīn tūhun nduxí stáhvi. Chi nduú cándija ndá jī tūhun Cristo, chi sa cándija jī ndacá costumbre jīn ndacá modo jā stéhēn nchivī inī űayiví yáhā.

⁹ Chi ndihī-ni nāsa cúu maá Yāa Dios, suni súcuan cúu Cristo.

¹⁰ De ndihī-ni nāsa cúu Cristo, suni súcuan cúu ndá máa nū, chi yíhī nū ndahá yā. De maá yā cúnáhnū nū ndacá jā cúnáhnū jīn jā ndiso tífū andiví.

¹¹ De síquī jā yíhī nū ndahá yā, suu cúu modo jā nī ncuu nū circuncidar. De jā

súcuan nī nsáhā yā circuncidar ndá nū, chi nsúu iin tunī jā ndéé yiqui cúu nū cúu, chi sa jā nī nsáhā ndoo yā ndacá cuáchi jā nī nsáhā nū jīn modo nēhēn maá nū. Chi súcuan cúu jā sáhā Cristo circuncidar yóhó.

¹² De jā nī jenduté ndá nū cúu modo jā nī nchiyuhū nī jīn Cristo, de suni modo jā nī natecū nū jīn yā. Chi nī ncandíja ndá nū jā jīn poder Yāa Dios nī nastécū yā Cristo máhnū ndiyi.

¹³ Chi nī ncuu ndá nū modo ndiyi nū yā síquī cuáchi nū, chi ncháha ca sáhā yā circuncidar áno nū jondē saá. Sochi mitan de nī nsáhā Yāa Dios jā cutecū nū nī cání jīn Cristo, chi nī nee cáhnū inī yā nū ndacá cuáchi nū.

¹⁴ De modo jā iyó iin acta jā cáhān cuáchi síquī ó jā nī stíví ó ley yā. De nī sndáhvā yā acta űūcuán, chi nī nchunáá Cristo cuáchi ó jā nī jīhī yā yicā cruz.

¹⁵ Chi tá nī jīhī yā yicā cruz, de nī ncandéé yā ndihī poder ndacá jānēhēn jā cúnáhnū jīn jā tīn poder. De nī ncandéé yā jāá nduú cá cúnáhnū, chi nī nsáhā yā jā cuáhān ndá nū quindasi, de súcuan nī stéhēn yā poder yā.

Ná cúndihvī inī ó jā quendōo vāha ó jondē andiví

¹⁶ Túsaá de mā cuétáhvi ndá nū de tú cáhān nchivī cuáchi síquī nū, síquī iin jā yáji nū á jā jīhī nū, á jāá nduú née lī nū quiví vico jīn quiví núcōsō yōó jīn quiví natátú.

¹⁷ Chi ndacá ley síquī űūcuán nī jetifíu maá-ni jondē ncháha ca quiji Cristo. De mitan de ja nī nquiji yā de nduú cá jīnī űūhún.

¹⁸ Mā cuáhā ndá nū tūhun jā casī nī iin nchivī jā nihin nū táhvi nū. Chi chíñúhún jī ndá ángel yā, de cáhān jī jā súcuan sáhā suchí jī maá jī. De cáhān jī jā jīnī ndija jī jā iyó ndaa tūhun nácani jī, de nduú. De súcuan sáhā téyí cáhā jī maá jī, chi jáni nēhēn inī jī.

¹⁹ De nduú ífí jī jīn Cristo, Yāa jā cúnáhnū nū nchivī jā cúu tá cúu yiqui cúu yā, chi iin-ni cá cúu jī jīn yā. Chi maá yā scuáhnu yā jī jīn tūhun yā, de nduú inuú inī ndacá jī jā jīja jī cuáhān jī, tá cúu nū nī jani inī Yāa Dios.

²⁰ De modo jā nī jīhī ndá nū jīn Cristo, cúu jā nī nsiaá nū ndacá costumbre jā stéhēn inī űayiví. ¿Túsaá de nūcu sáhā cá ndá nū tá cúu nū sáhā nchivī űayiví jā cándija nū ndacá jā ndacu jī?

²¹ Chi cáhān ndá jī: Mā quéhé nū yáhā, mā cāji nū űūcuán, nī mā tīn nū, cáchī jī.

²² De maá-ni, ndacu nchivī jīn costumbre maá jī cúu, sochi nduú nihin tífū jā quendōo ndaa nchiví.

²³ De ndaa chi jáni inī jī jā tūhun ndíchī cúu ndá űūcuán, chi sáhā jīn jī jā chíñúhún nihin jī, jīn jā sáhā suchí jī maá jī, jīn jā sndóho jī

yiqui cūñu ji. Sochi nduú níhīn tiñú cuiti já casí ndacá já nehén já cūnī ji sáhá ji.

3

¹ Túsaá de tá cúu núu ní natecū Cristo, suni sūcuán nī natecū ndá nú, já ní ncuu nú modo ndiyi ní nsáhá cuáchi nú. De cundihví iní ndá nú siquí ndacá já íyó andiví núu ndéé Cristo lado cuáhá Yāa Dios núu cūñáhnú yā.

² De caní iní nú siquí ndacá já íyó andiví, nsuú siquí já íyó iní ñayiví.

³ Chi modo ja nī jīhī ndá nú jīn Cristo, de mitan chí modo já tēcū nú jīn yā andiví, chí yihí nú ndahá Yāa Dios.

⁴ De quiví já nenda Cristo, Yāa já sáhá já cutecū ō ní cání, ñūcuán de suni quenda nijin ndá nú jīn yā, de vii cuñáhnú nú jīn yā.

Nchiví já jica jīn modo já cūnī maá, jīn nchiví já ní ndujéé

⁵ Túsaá de casí ndá nú ndacá modo já cūnī maá nú já íyó nú iní ñayiví yáhá: Mā cācá ndií nú, mā sáhá nú tiñu téhén, mā ndiyo iní nú sáhá nú ndacá tiñu nehén, mā cútóo nú, mā ndiyo iní nú ndatíñú. Chi ndacá ndatíñú já ndiyo iní ō cúu tá cúu ídolo já chíñúhún ō.

⁶ Chi siquí ndacá tiñu yáhá cúu já cuáha Yāa Dios castigo xēén núu nchiví já níhīn iní núu yā.

⁷ De suni jīn tiñu yáhá nī jica ndá nú jonde saá, tá nī nsáhá nú sūcuán.

⁸ Sochi mitan de sndóo nú ndacá yáhá: Já quítí iní, já xēén iní, já sáhá tiñu nehén, já cāhān nāvāha núu táhán, jīn já cāhān ndacá tūhun jáa nduú vāha.

⁹ Mā stáhvi ndá nú táhán nú, chí ñūcuán ní ncuu modo maá nú já ní jica nú jīn jonde saá, de ja nī sndóo nú.

¹⁰ De ní nduu ndá nú nchiví jeé, cuāndacu nú maá Yāa já ní nsáhá ndóhó, de cuājicūhun vāha iní nú nāsa Yāa cúu yā.

¹¹ De nchiví já ní ndujéé nduú cā cúu ji nchiví griego, ní nchiví hebreo, ní nchiví já ní ncuu circuncidar, ní nchiví jáa nduú ní ncuu circuncidar, ní nchiví ñuú jicá, ní nchiví yucú já íyó naá, ní mozo já ní jeen nchiví, ní nchiví sátiñú cuenta maá, chí inuú-ni cúu ndihi ji núu yā. Chi Cristo cúu Jētohō ndihi ji, de ndéé yā iní áno ndihi ji.

¹² Chi ní nacāji Yāa Dios ndá ndóhó já cuu nú nchiví maá yā já māñi yā jīn. Túsaá de níni cundáhvi iní nú táhán nú, de coo vāha iní nú jīn táhán nú. De sáhá suchí nú maá nú, de coo vitá iní nú, de coo paciencia iní nú.

¹³ Cuandee iní ndá nú jīn táhán nú, de cune cáhnú iní nú núu ji de tú nā cuá ní nsáhá ji núu nú. Chí tá cúu núu ní nee cáhnú iní Cristo núu nú, suni sūcuán sáhá ndá maá nú.

¹⁴ De já cānuú cā cúu já cundáhvi ndasí iní nú táhán nú. Chí ñūcuán sáhá já ndúu inuú iní nú de jīja vāha iní nú jīn tiñu vāha.

¹⁵ De tūhun já cundee māñi ná cūnuú iní áno nú sáhá Yāa Dios. Chí ní ncana yā ndá nú já nduu nú iin-ni cā nchiví já cundee māñi nú. De níni nacuetáhvi nú núu yā.

¹⁶ De scuáha vāha ndá nú tūhun Cristo tácuu cunuú tūhun yā iní áno nú. De stéhén nú núu táhán nú, de sndíhvi iní nú ji jīn ndacá tūhun ndichí yā. De jīn salmo jīn himno, yāa īi já cāhān tūhun yā, cata vii nú já nacuetáhvi nú iní áno nú núu Yāa Dios.

¹⁷ De ndacá tiñu já sáhá nú, tú já cāhān nú á já sáhá nú cúu, ndihi sáhá nú tácuu nduñáhnú sívi maá Jētohō ō Jesús, de nacuetáhvi nú núu Tatá ō Yāa Dios sáhá yā.

Nāsa cānuú squíncuu nchiví cándija núu táhán ji

¹⁸ Ndá ndóhó ñahan já cúu ñasíhí, cuetáhvi nú núu yíi nú, chí sūcuán cānuú sáhá nú siquí já cándija nú Jētohō ō.

¹⁹ De ndá ndóhó tēe cúu yíi, cundáhvi iní nú ñasíhí nú, de mā cútucu iní nú jīn ña.

²⁰ Ndá ndóhó sēhe, ndacá-ni tiñu cándija nú núu tatá nú núu naná nú, chí sūcuán cúsi iní maá Jētohō ō.

²¹ De ndá ndóhó tatá, mā squítí iní nú sēhe nú, tácuu mā cúcuécá iní ji.

²² Ndá ndóhó mozo, ndacá-ni tiñu cándija nú núu patrón nú ñayiví yáhá. Mā sátiñú vixí nú maá hora já jini dē tácuu cuetúhún dē ndóhó. Chí ndāa de vāha sátiñú nú, de cundihví iní nú já má stívi nú núu Yāa Dios.

²³ De ndacá tiñu já sáhá nú, de cusíi iní nú sáhá nú, de caní iní nú já núu maá Jētohō ō sátiñú nú, nsuú núu nchiví.

²⁴ Chi já jini ndá nú já maá Jētohō ō cuáha yā cuáhá táhvi cuu nú ní cání. Chí núu maá Cristo sátiñú ndá nú, chí maá yā cúu Jētohō nú.

²⁵ Sochi nchiví já sáhá tiñu nehén, chí sa ndutahví ji siquí já ní nsáhá ji. Chí nduú sáhá Yāa Dios cuenta nāsa cúu iin iní nchiví, chí inuú sáhá ndāa yā siquí ji.

4

¹ Ndá ndóhó patrón, vāha ndāa sáhá nú jīn mozo nú. De nūcūhun iní nú já suni íyó Jētohō maá nú, Yāa ndéé andiví.

² De ndiiví ní mā jēncuñi nú já jicān táhvi nú, chí ndito coo iní nú jīn, de nacuetáhvi nú núu Yāa Dios.

³ De suni cācān táhvi nú jēhē ndá ní, já ná sáhá Yāa Dios já coo cā modo já nacani ní tūhun, tácuu cuu cāhān ní tūhun Cristo já ní nchiyuhū, jáa nduú ní jini nchiví janahán. De siquí tūhun ñūcuán cúu já yihí ní vecāa.

⁴ De cācān táhvi nú já cuu cāhān cāji ní nāsa cānuú cāhān ní.

⁵ Sāhá ñuncúún vāha ndá nú jíín nchivī jāá nduú cándíja. Mā cúhuun inī nū siquī jī, chí cundihvī inī nū scándíja nú jī.

⁶ De níní cāhān vāha nú jíín nchivī, de cāhān nū tūhun jā cuetífū jā quendōo vāha jī sáhá. De canī inī nū nāsa vāha nascócóo nú tūhun nūū iin iin jī.

Saludo jā sándihí

⁷ Tíquico cúu iin hermano jā mānī ō jíín, de tēe squíncuu vāha jā chindeé táhán jíín nī cúu dē, de sátfū dē jíín nī nūū maá Jētohō ō. De maá dē cachī tūhun ndihī nūū nū nāsa cuāhān tiñu nī.

⁸ Jā ñúcuán nī ntajī nī dē cuēē dē nūū ndá nú, tácuā cunī nū nāsa íyó ndá nī jíín tiñu, de coo ndeé inī nū sáhá dē.

⁹ De suni cuēē Onésimo jíín dē, tēe cúu táhán ndá máá nú. De cúu dē hermano jā squíncuu vāha jā mānī ō jíín. De nduú dē cachī tūhun nūū nū nāsa cuāhān ndācá tiñu ichi cháhá.

¹⁰ Sáhá ndeé inī ndá nú, cáchī Aristarco, tēe yihí jíín nī vecāa. De suni súcuán cāhān Marcos, ñanī primo Bernabé. De ja nī ndacu nī tiñu nūū ndá nú siquī Marcos, de tá cuēndēhé dē ndá nú de sáhá vāha nú jíín dē.

¹¹ De suni súcuán cāhān Jesús, tēe jā suni nání Justo, jā sáhá ndeé inī ndá nú. De ndá máá dē-ni cúu tēe hebreo jā cándíja jā chindeé táhán nācani tūhun jíín nī siquī nāsa tátúnī Yāa Dios. De íyó ndeé ndasí inī nī sáhá ndá dē.

¹² Sáhá ndeé inī ndá nú, cáchī Epafra, tēe jā cúu táhán ndá nú, de mozo Cristo cúu dē. De níní jícān táhvī ndasí dē jēhē ndá nú, jā ná cuífī nīhin nú, de cuja vāha inī nū jā squíncuu vāha nú ndihī tiñu jā cúni Yāa Dios.

¹³ Chí cāhān ndāa nī jā ndíhvī ndasí inī dē jēhē ndá nú, jíín jēhē nchivī ñuū Laodicea jíín Hierápolis.

¹⁴ Lucas, tēe cúu médico jā mānī ō jíín, suni cāhān dē jā sáhá ndeé inī nū, de suni súcuán cāhān Demas.

¹⁵ Cachī ndá nú nūū ndá hermano ñuū Laodicea jā sáhá ndeé inī jī, cáchī nī. De suni súcuán cāhān nū jíín Ninfas, jíín ndācá nchivī cándíja jā ndútútú vehe ña.

¹⁶ De tá nī jīnu nī ncahvī ndá nú carta yáhá, de suni tetífū nú cahvī nchivī cándíja ñuū Laodicea. De suni cahvī ndá máá nú carta jā cuāhān nūū nchivī Laodicea jā ndiji nūū nū.

¹⁷ De cachī nū nūū Arquipo jā nducú ndeé dē squíncuu dē tiñu jā ní ntee Jētohō ō siquī dē, cáchī nī.

¹⁸ Nduhū Pablo, yáhá-ni cúu jā tēe nī jíín ndahá maá nī, jā sáhá ndeé inī ndá nú. De nūcūhun inī ndá nú nduhū jā yihí nī vecāa. De ñúhún inī nī jā ná sáhá cā Yāa Dios jā vāha ndá ndóhó. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA XIHNA ÑUHUN JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI ÑUU TESALONICA

¹ Ndá nduhū cúu Pablo jín Silvano jín Timoteo, de téé ní carta yáhá cuēē nūū ndá ndóhó nchiví cándija ñuū Tesalónica, já yíhí nú ndahá Tatá ó Yāā Dios jín Jētohō ō Jesucristo. De ñuhún iní ndá ní já Tatá ó Yāā Dios jín Jētohō ō Jesucristo ná sáhá cá yā já váha ndá nú, de sáhá yā já coo ndeé coo sií iní nū.

Nchiví Tesalónica cúu ji iin ejemplo váha

² Níní nácuetáhví ndá ní nūū Yāā Dios já síquí ndá ndóhó, de nduú náá iní ní já cācān táhví ní jēhē nū tá jīcān táhví ní.

³ De níní nácuenehen ní ndá nū nūū Tatá ó Yāā Dios, nása váha sáhá nú ndācā tiñu chi cándija ndá nú, jín nása váha sátiñú nū nūū yā chi mānī nū jín yā, jín nása jéndeé iní ndá nú chi ñuhún iní nū já coo já váha sáhá Jētohō ō Jesucristo.

⁴ Chi mānī Yāā Dios jín ndá nú hermano, de jíní ndá ní já ní nacāji yā ndá nú.

⁵ Chi tá ní nacani ndá ní tūhun nūū nū já scácu yā ndá nú, de nsūū já ní ncāhān ní sūcuán-ni, chi ní nacani ní jín poder Espíritu Santo, de ní ncucáhnú váha iní ní já tūhun ndāā cúu. De jíní ndá nú nása ní nsāhá váha ndá ní tá ní iyo ní jín nú, chi ní nducú ní já quendōo váha nú.

⁶ De ndá ndóhó chi ní ndacu nú ndá nduhū, de suni ní ndacu nú maá Jētohō ō. Chi ní jetáhví ndá nú tūhun yā, de ní ncusií iní nū ní nsāhá Espíritu Santo, vísō ní jíní ndá nú cuāhā tūndóhó síquí tūhun yā.

⁷ De sūcuán cúu ndá nú iin ejemplo nūū ndihí nchiví cándija já iyó región Macedonia jín Acaya jín.

⁸ Chi já síquí ndá nú cúu já ní jītē nuu tūhun Jētohō ō, de nsūū maá-ni Macedonia jín Acaya, chi suni ní cáhnú-ni ní jītē nuu tūhun nása cándija ndá nú Yāā Dios. De já ñúcuán nduú cá jíní ñuhún já nacani maá ní tūhun nūū ji.

⁹ Chi sa ndá máá ji nácani nása ní jetáhví váha ndá nú nduhū tá ní jēē ndá ní nūū nū, jín nása ní sndóo nú ídolo de ní nquíví nú ndahá Yāā Dios, Yāā ndāā Yāā tēcū, tácuas sátiñú nū nūū yā.

¹⁰ De nácani ndá ji já ndétu ndá nú já ichi andiví nenda Séhe yā Jesús já ní nastécū yā. De maá Jesús scácu yā yóhó nūū castigo xēēn já quiji.

2

Tiñu já ní nsāhá Pablo ñuū Tesalónica

¹ Chi jíní ndá nú hermano, jáá nduú ní jēē cáhá ndá ní nūū nū.

² De jíní nū já ní sndóho ndá ji ndá nduhū, de ní ncāhān náváha ji nūū ní iní ñuū Filipos. De vísō sūcuán sochi maá Yāā Dios ní nchindeé yā ndá nduhū, ní nsāhá yā já ní iyo ndeé iní ní, de ní jēē ní ñuū nū ní nacani ní tūhun já scácu yā ndá nú. Sūcuán ní nsāhá ndá ní vísō xēēn ní iyo tūndóhó.

³ De tūhun já ní nacani ndá ní, nsūū tūhun já ní stíví ní cúu, ní nsūū já níhín ní síquí nū, ní nsūū já ní stáhví ní ndá ndóhó.

⁴ Chi maá Yāā Dios ní jito tūnī yā ndá nduhū, de ní ntee yā tiñu nduhū já nacani ní tūhun já scácu yā ndóhó. De já ñúcuán cúu já cáhān ndá ní. De nduú cáhān ní tūhun já jétahān iní nchiví, chi sa já jétahān iní Yāā Dios, chi maá yā jito tūnī áno ní.

⁵ De jíní ndá nú jáá nduú ní nducú ní cuetúhún ní ndá ndóhó iin modo stáhví, de ní nduú ní ncāhān ní já cúsií iní ní jín nú tácuas níhín ní xūhún nūū nū. De jíní Yāā Dios já sūcuán cúu.

⁶ De ní nduú ní nducú ní já cuetúhún ndá nú nduhū, ní já cuetúhún incā nchiví nduhū, vísō sūcuán cánuú nícu, chi apóstol Cristo cúu ndá ní.

⁷ Chi sa ní ncāhān vitá ní jín ndá nú, tá cúu nūū sáhá ñahan ndéca ñiquín já ñuncúún jito ña séhe ña.

⁸ De síquí já ní ncundáhví ndasí iní ndá ní ndá ndóhó, já ñúcuán ní ndihví iní ní nacani ní tūhun váha Yāā Dios nūū nū. De nsūū maá-ni ñúcuán, chi suni jondé vida ní cuāha ní já síquí ndá nú nícu, chi mānī ndasí ní jín nú.

⁹ De náhān ndá nú hermano, jáá nduú ní iin nú ní stāhān ndá ní já cācān ní nūū nū tá ní nacani ní tūhun váha Yāā Dios nūū nū. Chi ní nducú ndeé ní ní nsatíñú ndasí ní síquí já cutecú ní. De nduú ñuū ní nsatíñú ndá ní.

¹⁰ Ndá máá nú jíní nū, de suni Yāā Dios jíní yā nása ndāā ndoo ní jica ndá ní nūū ndá ndóhó nchiví cándija. De ní iin nduú cúu cáhān cuāchi síquí ní.

¹¹ De suni jíní ndá nú nása ní sndihví iní ndá ní tá iin iin nú, de ní ncāhān ní tūhun ndeé iní jín nú, tá cúu nūū sáhá iin tatá jín séhe dé.

¹² De ní ncāhān níhín ní jín ndá nú já caca ndāā nū nūū Yāā Dios tá cúu nūū cánuú caca nú. Chi ní ncana yā ndá nú já quíhín nū nūū tátúní yā, nūū víi cuāhān nū jín yā.

¹³ De já ñúcuán cúu já ní nácuetáhví ní nūū Yāā Dios, chi ní jetáhví ndá nú tūhun yā já ní nacani ndá ní. Chi ní jíní ndá nú jáá nsūū tūhun iin téē cúu, chi tūhun Yāā Dios cúu. De maá jándāá já tūhun ñúcuán sátiñú iní áno ndá ndóhó nchiví cándija jondé ndacu nū yā.

¹⁴ Hermano, nchiví ñuū nū ní jíní xēēn ji ndá nú, de sūcuán ní ndoho nú tá cúu nūū ní

ndoho nchivī cándija jā íyó región Judea jā yihí ndahá Yāa Dios jíin Cristo Jesús. Chi tá cúu nūū ní ndoho ji ní nsáhá táhán ji nchivī hebreo, suni sūcuán nī ndoho ndá nú.

¹⁵ Chi suu nchivī hebreo cúu jā ní jahní dē maá Jētohō ō Jesús, tá cúu nūū ní jahní dē ndacá tēe nación dē jā ní nacani tūhun yā jondē janahán. De suni jondē ndá nduhū ní scūnu dē. De sáhá ndá dē tiñu jāá nduú jétahán inī Yāa Dios, de cúu dē contra síquī ndá nchivī.

¹⁶ Chi ndúcú dē casí dē jā má nácani ní tūhun nūū nchivī ndacá nación jāá nduú jíin, tácuu mā cácu ji. De sūcuán sáhá dē jā nducuahā cā cuāchi síquī dē. De mitan de ñamā quiji quivī jā cuāha Yāa Dios castigo xēen nūū dē.

Jā cūnī Pablo quīndehé tucu dē nchivī Tesalónica

¹⁷ Hermano, nī ncuiyo ndá ní iin núnúu-ni nūū ndá nú. De visó nduú jíinī ō nūū táhán ó, de níni ñúhún inī ndá ní ndá nú. De ndasí ní ncuu inī ní jā nacunī tucu ní nūū ndá nú.

¹⁸ De jā ñúcuán nī jani inī ndá ní jā cuēē ní nūū nū nícu. De nduhū Pablo, quéhén vuelta ní nducú ní modo jā cuēē ní, sochi Satanás ní jasi ichi ndá ní.

¹⁹ Chi nduú cā nā incā ñúhún inī ndá ní, de nduú cā nā incā cúsi inī ní, chi suu ndá máa nú. De jā síquī ndá máa nú cúu jā nīhīn ní premio ní de cusī ndasí inī ní tá cuiñi ō nūū maá Jētohō ō Jesucristo quivī jā nenda yā.

²⁰ Suu jā síquī ndá ndóhó cúu jā cúsi ndasí inī ndá ní.

3

¹ De jā ñúcuán nduú cā ní ncúndeé inī ndá ní cundetu ní jondē nīhīn ní tūhun nāsa íyó ndá nú. De ní nsáhá ndāa ndá ní jā quendōo maá ní-ni ñuū Atenas.

² De ní ntají ní hermano ō Timoteo, tēe jā sátiñú jíin ndá ní nūū Yāa Dios síquī tūhun jā scácu Cristo yóhó. De ní jēndehé dē ndá nú tácuu sáhá dē jā cuiñi nīhīn nú de coo ndeé inī ní jíin tūhun cándija nú.

³ De ní jēē dē tácuu mā náyūhú ní iin nú síquī ndacá tūndóhó jā sáhá nchivī. Chi jā jíin ndá nú jā sūcuán cánuu ndoho ó.

⁴ Chi jondē tá ní iyo ndá ní jíin ndá nú, de ní ncachī tūhun ní nūū nū jā nīhīn nahíí ō tūndóhó. De jā jíin ndá nú jā sūcuán ní ncuu, tá cúu nūū ní ncāhān ndá ní.

⁵ De jā ñúcuán, tá nduú cā ní ncúndeé inī ní cundetu ní jā nīhīn ní tūhun nāsa íyó ndá nú, de ní ntají ní dē ní jēē dē, tácuu cunī ní tú cándija ndija nú. Chi ní jani inī ní á sanaā de táchi cūñáhnú jā jíto tūnī yóhó ní ncúndeé jíin nú, de naā cāhá-ni tiñu jā ní nsáhá ndá ní jíin nú.

⁶ Sochi mitan chi jā ní nenda Timoteo nūū ndá ní jā ní jēē dē ñuū nū Tesalónica.

De ní nacani dē jā cándija vāha ndá nú, de cūndáhvi inī nū táhán nú. De ní ncachī dē jā ñúhún inī nū ndá nduhū, chí íyó mānī nū jíin ní. De cūnī ndasi nú jā nacunī nū nūū ní, tá cúu nūū cūnī ndá ní jā suni nacunī ní nūū ndá nú.

⁷ De jā ñúcuán ní ndusi inī ndá ní síquī jā cándija nīhīn ndá nú, hermano, visó xēen íyó tūndóhó síquī ní.

⁸ De mitan jā ní nanihīn inī ní, chí íñi nīhīn ndá nú jíin maá Jētohō ō.

⁹ Túsaá de nduú jínu cuitī jā nácuetáhvi ní nūū Yāa Dios jā síquī ndá ndóhó. Chi jíin yā jā cúsi ndasí inī ndá ní jā sūcuán íyó ndá nú.

¹⁰ De nduú ñuū jícān táhvi ndasí ndá ní jā nacunī tucu ní nūū ndá nú, de stéhēn cā ní nā-ni tūhun cúmanī jā jícūhun inī nū síquī tūhun jā cándija ó.

¹¹ De cūnī ndá ní jā maá Tatá ó Yāa Dios jíin Jētohō ō Jesucristo, ná nácune yā ichi jā cuu cuēē tucu ní nūū nū.

¹² De ná sáhá maá Jētohō ō jā cuāha ndasí cā cundáhvi inī nū táhán nú jíin ndá cā nchivī, tá cúu nūū cūndáhvi inī ndá ní ndá ndóhó.

¹³ De ná sáhá yā jā cuja ánó nū jā cuiñi nīhīn nú, tácuu coo ndoo nú jā má cóo cuāchi nū nūū maá Tatá ó Yāa Dios, quivī jā nenda Jētohō ō Jesucristo jíin ndacá nchivī jā yihí ndahá yā.

4

Síquī jā caca ndaā ō tá cúu nūū cúsi inī yā

¹ De mitan hermano, íyó incā tūhun jā cāhān ndáhvi ndá ní jíin nú de cāhān nīhīn ní jíin nú, chí sūcuán cūnī maá Jētohō ō Jesús. Jā ní stéhēn ndá ní nūū nū nāsa cánuu caca ndaā nū tácuu cusī inī Yāa Dios. De cāhān ndáhvi ní jíin nú jā sa víhí cā caca ndá nú sūcuán.

² Chi jā jíin ndá nú nā tiñu ní ndacu ndá ní nūū nū jā ní ndacu maá Jētohō ō Jesús.

³ De cūnī Yāa Dios jā coo ndoo coo ní ndá nú nūū yā, de mā cācā ndiī nū.

⁴ De tá iin iin nú cundeca yíñúhún nū ñasíhí maá nú, de sūcuán caca ndoo nū.

⁵ De mā sáhá nū tiñu néhēn jā ndiyo inī ní ñahan, tá cúu nūū sáhá nchivī ndá nación jāá nduú jíin ji tūhun Yāa Dios.

⁶ Ní iin nú mā sáhá nú cuāchi jā candeē nū ñasíhí táhán nú. Chi maá Jētohō ō cuāha yā castigo xēen nūū nchivī jā sáhá ndacá tiñu ñúcuán, tá cúu nūū jā ní ncāhān nīhīn ní jā ní ncachī tūhun ní nūū nū.

⁷ Chi nduú ní ncána Yāa Dios yóhó jā sáhá ó tiñu téhēn, chí sa jā caca ndoo ó.

⁸ Túsaá de nchivī jā squéne yichī tūhun yáhá, nsūū tūhun iin tēe squéne yichī ji, chí sa tūhun Yāa Dios, Yāa jā ní jēhe Espíritu Santo nūū ō.

⁹ De nduú jíni ñúhún já tee ní nū carta yáhá já coo maní nū jíin ndá hermano, chí ja ní stéhēn Yāa Dios nū nū já coo maní nū jíin táhán nū.

¹⁰ De ja íyó mǎnī ndá nū sūcuán jíin ndácá hermano já íyó ní cáhnú Macedonia jíñā. Sochi cáhán ndáhvī ní jíin ndá nū hermano, já sa víhī cá coo maní nū jíin ji.

¹¹ De cundihví inī nū já cundee nañí nū, chí mā cundihví inī nū síquī nāsa sáhá táhán nū, de cundihví inī nū sáhá nū tiñu máa nū, tá cúu nū ní ndacu ndá ní nū nū.

¹² Sūcuán sáhá ndá nū tácuá ndá nchivī jáa nduú cándija, cuetáhvī ji ndóhó, de suni mā cúmaní já cutecú nū.

Siquí já nenda Jētohō ō

¹³ Suni cúni ndá ní, hermano, já ná jíicūhun inī ndá nū síquī nchivī já jíhī, tácuá mā cúcuécá inī nū tá cúu nū sáhá sava cá nchivī jáa nduú ñúhún inī ji já natecú ndiyi.

¹⁴ Chí tá cúu nū cándija ó já ní jíhī Jesús de ní natecú yā, suni sūcuán cándija ó já nastécū Yāa Dios ndá nchivī já ní ncandija nū Jesús de ní jíhī.

¹⁵ Já ñúcuán cáchi tūhun ndá ní iin tūhun já ní stéhēn maá Jētohō ō nū ní: Já yóhó já tēcū cá quívi já nenda maá Jētohō ō, nsūú maá ó cosó nū ó já ndaa ó cōhōn. Chí xihna cá nchivī ja ní jíhī ndaa ji quihīn ji.

¹⁶ Chí maá Jētohō ō nuu yā quiji yā ichi andiví, de cana jee yā já maá yā ndacu tiñu, de suni cana jee maá ángel cúáhnú cá, de tiví trompeta Yāa Dios. De xihna cá ndácá ndiyi já ní ncandija Cristo natecú.

¹⁷ De sá de yóhó já tēcū cá ō quívi já nenda yā, suni sndáa yā yóhó jíin ndá ji, cōhōn máhñú vícō. De naquetáhnó ó jíin maá Jētohō ō sava andiví. De sūcuán cundee ō níí cání jíin maá Jētohō ō.

¹⁸ Túsaá de jíin tūhun yáhá cáhán ndee inī ndá ní jíin ndá táhán nū.

5

¹ De nduú jíni ñúhún já tee ní nū carta yáhá síquī cuíyā á quívi já coo ndá ñúcuán, hermano.

² Chí ja jíni vāha ndá nū já iin sanaā-ni de quenda quívi já nenda maá Jētohō ō, tá cúu nū iin sanaā-ni de quenda jácuíhná jacuáa.

³ Chí juni cáhán nchivī já nañí-ni íyó de nduú ná tūndóhó coo, de juni cáhán ji sūcuán de iin sanaā-ni de quiji tūndóhó síquī ji já naá ji, de mā cácu cuití ji. Chí quiji quívi ñúcuán tá cúu nū iin sanaā-ni de quijé téhndē chíjin iin ñahan já scácu ña sēhe.

⁴ Sochi ndá ndóhó hermano, nduú cúu nū nchivī já jica modo nū nee já iin sanaā-ni de quiji quívi ñúcuán síquī nū tá cúu nū quíji jácuíhná.

⁵ Chí ndihí nū cúu nchivī já jica modo nduú, chí stúu luz yā inī áno nū. Chí nduú

cúu ó tá cúu nchivī jáa nduú jíicūhun inī síquī Yāa Dios, já jica ji modo nū nee.

⁶ Túsaá de mā cúhuun inī ō tá cúu nchivī quíxin, chí sa ndito coo inī ō de coo cáji xīnī ō.

⁷ Chí jacuáa cúu já quíxin nchivī, de jacuáa cúu já suni jíni ji.

⁸ Sochi ndá máa ó chí modo já jica ó nduú, de ná cóo cáji xīnī ō. De ná cúcutú ó jíin tūhun já cándija níhin ó jíin tūhun já cundáhvī inī ō táhán ó, tá cúu nū cúcutú soldado jíin sahma cáa. De ná cúcutú ó jíin tūhun já ñúhún inī ō já cácu ó, tá cúu nū cúcutú soldado já ñúhún dē xini cáa.

⁹ Chí Yāa Dios nduú ní jáni yā yóhó já cuāha yā castigo, chí sa já scácu yā yóhó sáhá maá Jētohō ō Jesucristo.

¹⁰ De maá yā ní jíhī yā jēhē ō, tácuá cutecū inuú ó jíin yā, víso tú cutecū cá ō ñayiví yáhá á cuū ō.

¹¹ Túsaá de cáhán nū tūhun ndee inī jíin táhán nū, de scúja táhán nū jíin tūhun yā, tá cúu nū já sáhá ndá nū.

Já jáni ichi Pablo ndácá hermano

¹² De cáhán ndáhvī ndá ní jíin ndá nū hermano, já cuetáhvī nū ndá tēe já sátiñú já jito ndóhó, já cúáhnú dē nū nū jíin tiñu maá Jētohō ō, de jáni ichi dē ndá ndóhó.

¹³ De coo yñúhún ndasí nū nū dē, de coo maní nū jíin dē síquī tiñu yā já sáhá dē. De cundee mǎnī nū jíin ndá táhán nū.

¹⁴ De suni cáhán níhin ndá ní jíin nū hermano, já sndíhvī inī nū ndá nchivī já jica cúxí. De cáhán nū tūhun ndee inī jíin nchivī já ñamā nū inī. De chindee nū nchivī jáa nduú fuerza inī. De cuandee inī nū jíin ndihí nchivī.

¹⁵ De coto má nasáhá nāvāha nū jíin ní iin nchivī de tú sáhá nāvāha ji ndóhó. Chí sa níni nducú nū nāsa sáhá nū já vāha ndá táhán nū jíin ndihí-ni nchivī.

¹⁶ De níni coo sī inī ndá nū.

¹⁷ De níni cácan táhvī nū.

¹⁸ De nacuetáhvī nū já síquī ndácá-ni. Chí sūcuán cúni Yāa Dios já sáhá nū já cándija nū Cristo Jesús.

¹⁹ De má cási nū nū tiñu já sáhá Espíritu Santo jíin nū.

²⁰ De juni mā cújehe inī nū nū tūhun já cáhán ndá tēe nácani tūhun Yāa Dios.

²¹ Chí coto túni nū ndácá tūhun, de tú já vāha cúu, de cuetáhvī nū.

²² De mā quívi nduú nū jíin ní iin tiñu néhén.

²³ De maá Yāa Dios já jéhe tūhun ndee tūhun sī inī, ñúhún inī ní já ná sáhá ndihí yā já coo ndoo coo ií nū nū yā. De ná cóto vāha yā áno ndá nū jíin jáa ntúni nū jíin yiqui cúñu nū, tácuá nduú ná cuāchi coo síquī nū quívi nenda maá Jētohō ō Jesucristo.

²⁴ Chi Yāā jā ní ncana ndá ndóhó, sáhá yā ndihi ñúcuán jíín nú, chi squíncuu yā jā ní nquee yuhú yā.

Saludo jíín bendición jā sándihí

²⁵ Hermano, cācān táhvī ndá nú jēhē ndá nī.

²⁶ De tá cāhān jíitáhán nú jíín ndācá hermano, de techuhú yíñúhún nú ndahá jí.

²⁷ De cāhān níhin nī jíín ndá nú, chi súcuán cúnī maá Jētohō ō, jā cahvi ndá nú carta yáhá nūū ndācá hermano.

²⁸ De ñúhún inī nī jā maá Jētohō ō Jesu-cristo ná sáhá cā yā jā váha ndá nú. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA UU JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU NCHIVI ÑUU TESALONICA

¹ Ndá nduhū cúu Pablo jín Silvano jín Timoteo, de tee ní carta yáhá cuēē nūū ndá ndóhó nchiví cándija ñuū Tesalónica, já yíhí nū ndahá Tatá ó Yāā Dios jín Jētoho ó Jesucristo.

² De ñuhūn iní ndá ní já Tatá ó Yāā Dios jín Jētoho ó Jesucristo, ná sáhá cá yā já váha ndá nū, de sáhá yā já coo ndeē coo sī iní nū.

Já sáhá ndāā yā cuāchi tá nenda Cristo

³ Cānuū já níni nacuetáhví ní nūū Yāā Dios já síquí ndá ndóhó hermano. Chi íyó váha súcuan, chí váha ndasí cuācuja ndá nū jín tūhun já cándija nū yā, de cuānducuahā ndasí já cūndáhví iní nū ndá táhán nū.

⁴ De já ñúcuán cúu já cúsií ndasí iní ndá ní nacani ní tūhun nū nūū ndácá grupo nchiví cándija nūū Yāā Dios. Chi váha cándija ndá nū, de váha jéndeē iní nū já jíní ūhví nchiví ndóhó jín já ndóho nū ndácá cá tūndóhó.

⁵ De jín ndácá yáhá cúu já chíhi yā cuenta já cúu ndá nū nchiví váha já quívi nū ñuū nūū tátúní yā. Chi já síquí ñuū ñúcuán cúu já ndóho ndá nū. De já súcuan chíhi yā cuenta síquí nū, yáhá stéhēn nūū ó já váha Yāā cúu yā.

⁶ De suni íyó váha já nasndóho yā nchiví já sndóho ndá ndóhó.

⁷ De quívi já nenda Jētoho ó Jesús, quívi ñúcuán sáhá Yāā Dios já natātú ndá ndóhó já ndóho, de saá-ni ndá nduhū. Chi jín ñuhūn quiji Jesús ichi andiví jín ndá ángel yā já ndíso poder.

⁸ De cuáha yā castigo nūū ndá nchiví jáá nduú ní jéhe jī tūhun cuní jī nása Yāā cúu Yāā Dios, de nduú ní jétáhví jī tūhun maá Jētoho ó Jesucristo já scácu yā jī.

⁹ De nchiví ñúcuán chí ndoho jī ní cání, chí cujiyo jī nūū maá Jētoho ó, de mā cúu quívi jī nūū víi ndasí cūñáhnú yā jín poder yā.

¹⁰ Súcuan sáhá yā quívi já nenda yā já víi cuñáhnú yā sáhá nchiví cándija já yíhí ndahá yā. De sáhví ndasí iní jī já cuní jī nūū yā. De suni súcuan ndá ndóhó, chí ní ncandija nū tūhun já ní nacani ndá ní nūū nū.

¹¹ De já ñúcuán cúu já níni jicān táhví ní jēhē ndá nū, já ná cúu nū nchiví váha já ní ncana yā ndóhó. De jín fuerza yā ná sáhá yā jín ndá nū já squíncuū nū ndácá tiñu váha já ní nchuhun iní nū já sáhá nū síquí já cándija nū.

¹² De súcuan de cuñáhnú maá Jētoho ó Jesucristo sáhá nū, de suni cuñáhnú ndá maa nū sáhá yā. Chi Yāā Dios maá ó jín Jētoho

ó Jesucristo, súcuan cúu já sáhá yā já váha yóhó.

2

Tūhun maá tee já sáhá xēen cuāchi

¹ Mitān de cāhān ní síquí já nenda maá Jētoho ó Jesucristo jín já ndutútú ó nūū yā. Cāhān ndáhví ndá ní jín ndá nū hermano,

² Já má cuáha nū tūhun já sacá nuu caní iní nū, de ní mā cūñēhēn iní nū tú cāhān nchiví já já ní nguenda quívi já nenda maá Jētoho ó. Mā cándija cuiti ndá nū víso tú cāhān jī já ní ñihín jī iní tūhun síquí ñúcuán nūū Espiritu, á iní tūhun já ní ncāhān incā, á tú cachí jī já ndá nduhū ní ntají iní carta já cāhān súcuan.

³ Mā cuáha cuiti nū tūhun já stáhví ní iní jī ndóhó. Chi jondē ncāhá ca quenda quívi ñúcuán de xihna cá ndunihín iní cuāhá nchiví nūū yā, de quenda nijín maá tee já sáhá xēen cuāchi, de tee já tánū táhví cúu maá tee ñúcuán.

⁴ Chi tee já jíní ūhví Yāā Dios cúu dē, de nenda dē contra síquí ndácá já scúnani jī yāá jī jín ndácá já chíñúhún jī. De xēen cá sáhá dē, chí jondē cundēē dē iní templo Yāā Dios já íyó Jerusalén, de cāhān dē já maá dē cúu Yāā Dios.

⁵ ¿A náhān ndá nū tūhun yáhá? Chi súcuan ní ncāhān ní jín nū tá ní iyo ní jín nū.

⁶ De já jíní ndá nū ná cuá cúu já jási jáá ncāhá ca quenda nijín tee ñúcuán, chí jondē tá quenda quívi maá dē.

⁷ Chi já cúu yuhū ndácá cuāchi xēen iní ñayívi, sochi mitān chí íyó já jási nūū, tácuā mā cáā ndasí cá cuāchi, chí jondē ná cújiyo maá já jási nūū.

⁸ De sá de quenda nijín maá tee já sáhá cuāchi xēen. De maá Jētoho ó Jesús cahní yā tee ñúcuán jín táchí yuhú yā-ni, de jín já jéndutē yā tá nenda yā de stánū táhví yā dē.

⁹ De já quiji tee xēen ñúcuán chí maá Satanás sáhá. De quiji dē jín cuāhá poder, de sáhá dē ndácá tiñu ñáhnú já stáhví dē, já sáhví iní nchiví cuní jī.

¹⁰ De jín ndácá tiñu néhēn de stáhví ndasí dē nchiví já tánū táhví, chí nduú ní ncuní jī cuetáhví jī tūhun ndāā já cácu jī nícu.

¹¹ De já ñúcuán cuāha Yāā Dios tūhun já cuetáhví jī tūhun jáá nduú ndāā cuiti, de candija jī tūhun stáhví ñúcuán.

¹² De súcuan de jécundēē cuāchi síquí ndihí jī jáá nduú ní ncandija jī tūhun ndāā, chí sa tiñu néhēn ní ncusií iní jī jín.

Nchiví já ní nacāji yā já cácu jī

¹³ Sochi cānuū já níni nacuetáhví ndá ní nūū Yāā Dios já síquí ndá ndóhó já cúu nū hermano já māni Jētoho ó jín. Chi jondē tá ní jécōo ñayívi, de ja ní nacāji Yāā Dios ndá ndóhó já scácu yā ndóhó. Chi sáhá Espiritu yā já íyó ndoo íyó ní nūū yā, de cándija nū tūhun ndāā.

¹⁴ Chi já ñúcuán nī ncana yā ndá nú jín tūhun já scácu yā yóhó já ní nacani ndá nī, tácuá quívi ndá nú nū vīi cuñáhnú nú jín maá Jētohō ō Jesucristo.

¹⁵ Túsaá de cuiñi nīhin ndá nú hermano, de cunahán vāha nú tūhun já ní ncutūha ndá nú nū ndá nī, á já ní ncāhān nī á já ní ntee nī nū carta cúu.

¹⁶ Maá Jētohō ō Jesucristo jín Tatá ó Yāa Dios nī ncundáhvī inī yā yóhó, de nī nsáhá yā já coo sīi inī ō níi cáni, jín já ñúhún inī ō ndácá já vāha já coo sīqui já vāha inī yā jín ó.

¹⁷ De ná sáhá cā yā já coo ndeé inī áno ndá nú, de ná sáhá yā já cuja nú cāhān nū ndácá tūhun vāha yā, jín já sáhá nú ndácá tiñu vāha.

3

Jā ná cācān táhvī jī jēhē Pablo

¹ De iyó incā tūhun cánuú, hermano. Cācān táhvī ndá nú jēhē ndá nī, tácuá ñamā cutē nuu tūhun maá Jētohō ō Yāa Dios, de cuetáhvī vāha nchivī, tá cúu nū ní jetáhvī ndá máá nú.

² De suni cācān táhvī nū já ná cácu nī nū ndá tēe nēhén já stāhān ndá nduhū. Chi nsúú ndihi nchivī cúu já cándija tūhun yā.

³ Sochi maá Jētohō ō chi vāha squíncuu yā já ní nquee yuhú yā, de sáhá yā já cuja inī ndá nú jín tūhun yā, de coto yā ndá nú nū jānēhén.

⁴ De cúcáhnú inī ndá nī sáhá maá Jētohō ō, já cúu ndá nú jín tiñu já ní ndacu nī nū nū, de suni cucuu cā nū jín.

⁵ De ñúhún inī nī já maá Jētohō ō stéhén cā yā nāsa coo manī cā nū jín yā jondē jín inī jín áno nū, jín já cuandeé inī nū tá cúu nū ní nsáhá Cristo.

Jā cánuú satíñú ó

⁶ De ndácu ndá nī nū ndá nú hermano, chi súcuán nī ndacu maá Jētohō ō Jesucristo, já cujiyo nú nū ndá hermano já jica cúxí de nduú jica ndaá jī tá cúu nū ní stéhén ndá nī nū nū.

⁷ Chi já jín ndá nú nāsa cánuú ndacu nú ndá nduhū, chi nduú ní jica cúxí ndá nī tá nī iyo nī jín nú.

⁸ De nī nduú ní nchājī ndá nī stāā nū nī iin nú súcuán-ni, chi nī nchunáá nī. Chi sa nī nducú ndeé nī nī nsatíñú ndasí nī nduú ñuú, tácuá mā stāhān nī nī iin nú.

⁹ De vísō iyó derecho nī já cācān nī nū ndá nú nícu, sochi nduú ní jicān nī, chi súcuán nī nsáhá nī tácuá cuu nī iin ejemplo nū nū nāsa sáhá ndá nú.

¹⁰ Chi tá nī iyo ndá nī jín nú, de nī ndacu nī tiñu yáhá nū nū: Tú ní iin nchivī nduú cúnī jī satíñú jī, de suni mā cājī jī túsaá.

¹¹ Chi nī nīhīn ndá nī tūhun já jica cúxí sava nú, de nduú satíñú nú, chi sa sīqui tiñu táhān nú nānducú nú.

¹² De ndácu ndá nī tiñu nū ndá ndóhó já sáhá súcuán, de sndíhvī inī nī ndá nú já coo nañí nú de satíñú nú, tácuá nīhīn nū já cājī nū sīqui tiñu já sáhá maá nú. Chi súcuán ndácu maá Jētohō ō Jesucristo tiñu.

¹³ Hermano, mā nū inī ndá nú sáhá nú ndácá tiñu vāha.

¹⁴ De tú nī iin jī nduú jetáhvī jī tūhun já cāhān nī nū carta yáhá, de cundēhé vāha nú nī iin jī cúu, de mā quetáhān cā nū jín jī, tácuá cucanoō jī de nacani inī jī.

¹⁵ Sochi nsúú já cunī ūhvī nū jī, chi sa cāhān nū jín jī tá cúu nū cāhān nū jín ñanī nū já ná satíñú vāha jī.

Bendición jā sándhī

¹⁶ De ñúhún inī nī já maá Jētohō ō, Yāa já jéhe tūhun ndeé tūhun sīi inī, níni ná sáhá yā já coo ndeé coo sīi inī nū sīqui ndácá-ni, de coo yā jín ndá nú.

¹⁷ Nduhū Pablo, yáhá-ni cúu já tēe nī jín ndahá maá nī já cāhān nī já sáhá ndeé inī ndá nú. De súcuán jéhe nī firma nū ndácá carta nī, tácuá cunī ndá nú já carta maá nī cúu. Súcuán cáá letra nī.

¹⁸ De ñúhún inī nī já maá Jētohō ō Jesucristo, ná sáhá cā yā já vāha ndá nú. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA XIHNA ÑUHUN JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU TIMOTEO

¹ Maá nĩ cúu Pablo, apóstol Jesucristo, chi Yāa Dios jā scácu yóhó, jín Jētohō ō Jesucristo jā ñuhún inĩ ō jā cunĩ ō nũ, nĩ ntajĩ yā nduhũ jā nacani nĩ tũhun yā.

² De tēe nĩ carta yáhá cuēe nũ nũ Timoteo, chi cúu ndija nú tá cúu sēhe nĩ sīquĩ jā ní scándija nĩ ndóhó. De ñuhún inĩ nĩ jā Tatá ō Yāa Dios jín Jētohō ō Jesucristo ná sáhá cā yā jā váha ndóhó, de cundáhvi inĩ yā ndóhó, de sáhá yā jā coo ndēe coo siĩ inĩ nũ.

Jā má cándija ji ndácá tũhun stáhvi

³ Tá nĩ nquehen nĩ ichi jā quihĩn nĩ Macedonia, de nĩ ncāhān ndáhvi nĩ jín nú jā quendōo nũ ñũ Efeso. De suni súcuan cáhān nĩ jín nú mitan, tácu cáhān nihĩn nú jín sava nchivĩ ñúcuān jā má stēhēn ji incā tũhun jāa nduú ndāa.

⁴ De má cuetáhvi ji ndácá tũhun jā cúu maá cuento-nĩ, jín tũhun jā cáhān sīquĩ nāsa vāji ndácá tatá ō janahān. Chi ndá ñúcuān sáhá jā nahān nátuhún ji sīquĩ, de nduú jētíñũ, de nduú sáhá jā cuja ji squĩncuu ji nũ Yāa Dios sīquĩ tũhun jā cándija ō.

⁵ De ndácu nĩ tiñu yáhá chi cunĩ nĩ jā ná cundáhvi inĩ ji táhān ji sīquĩ jā íyó ndoo íyó ndāa áno ji de cándija ndija ji yā.

⁶ Sochi sava nchivĩ chi nĩ jica yátá ji, de nĩ scuita ji tũhun yā, chi nĩ nguĩvi ndá ji nũ ndácá tũhun jāa nduú jētíñũ.

⁷ Chi cunĩ ji cuu ji maestro ley yā, de juni nduú jícũhun inĩ ji nā tũhun cúu jā cáhān ji, jín nā cuá cúu jā stēhēn nihĩn ji.

⁸ De jín ō jā íyó váha ley, de tú jícũhun inĩ ō nāsa jētíñũ.

⁹ Chi cánuú jā sáhá ō cuenta jāa nduú ní jécōo nĩ iĩn ley jā sīquĩ nchivĩ ndāa, chi sa sīquĩ nchivĩ jāa nduú jétáhvi, jā nihĩn inĩ, jā sáhá tiñu néhēn, jā sáhá cuāchi, jāa nduú chíñuhún Yāa Dios de nĩ nduú cándija ley yā, jā jáhnĩ tatá jín naná, jín jā jáhnĩ ndiyi.

¹⁰ De suni nĩ jécōo sīquĩ nchivĩ jā jica ndiĩ, jín sīquĩ tēe jā sáhá ndiĩ jín táhān yí, jín nchivĩ jā sácũhná incā nchivĩ, jín nchivĩ stáhvi, jín nchivĩ jā cáhān nihĩn tũhun tũhún. De nĩ jécōo sīquĩ ndácá cā nchivĩ jā sáhá tiñu jāa nduú quetáhān jín tũhun yā jā stēhēn ndāa váha.

¹¹ De tũhun yā ñúcuān cúu tũhun ñáhnũ ndasĩ jā scácu Yāa Dios yóhó, de maá yā cúu Yāa ndetũ ndasĩ. De nĩ ntetíñũ yā nduhũ jā nacani nĩ tũhun yā.

Jā nácuetáhvi Pablo sīquĩ jā ní ncundáhvi inĩ yā dē

¹² De nácuetáhvi nĩ nũ Jētohō ō Jesucristo, Yāa jā ní jēhe fuerza inĩ nĩ, chi nĩ nacāji yā

nduhũ nĩ nsáhá yā jā cuu squĩncuu nĩ, de nĩ ntee yā tiñu nduhũ jā nacani nĩ tũhun yā.

¹³ De súcuan nĩ nsáhá yā jín nĩ visó nĩ ncāhān nāvāha nĩ sīquĩ yā jondē saá, de nĩ nsáhá nāvāha nĩ nchivĩ cándija, de xēen nĩ nsáhá nĩ. De visó súcuan de nĩ ncundáhvi inĩ yā nduhũ, chi nchāha ca cándija nĩ yā jondē saá, de nduú ní jícũhun inĩ nĩ nā cuá cúu jā sáhá nĩ.

¹⁴ Súcuan nĩ nsáhá Jētohō ō jā váha ndasĩ jín nĩ. De nĩ nsáhá yā jā cándija nĩ jín jā cundáhvi inĩ nĩ táhān nĩ sīquĩ jā ní nguĩvi nĩ ndahá Cristo Jesús.

¹⁵ De ndāa ndija cúu tũhun yáhá, de cánuú jā cándija ndihĩ nchivĩ: Jā ní nguĩvi Cristo Jesús inĩ ñayĩví tácu scácu yā nchivĩ íyó cuāchi. De nduhũ cúu tēe jā víhi cā nĩ nsáhá cuāchi.

¹⁶ Sochi nĩ ncundáhvi inĩ Yāa Dios nduhũ, tácu jín nduhũ jā víhi cā nĩ nsáhá cuāchi de stēhēn Jesucristo nāsa nēe cáhnũ ndasĩ inĩ yā. De súcuan nĩ nsáhá yā jā cúu nĩ iĩn ejemplo nũ ndácá nchivĩ cándija ní jā cuāhān ō, tácu nihĩn táhvi ji cutecũ ji ní cáni.

¹⁷ Tú súcuan de ní cáni ná cáhān yíñuhún ō jā víi ndasĩ cúñáhnũ maá Yāa jā cúu Rey sīquĩ ndihĩ, jā tēcũ ní cáni, jāa nduú náa cuiti. De nduú cúu cunĩ ō nũ yā mitan, de mátuhún-ni yā íyó, de ndíchĩ yā. Amén.

¹⁸ Tá cúu sēhe nĩ cúu nú Timoteo, de tiñu yáhá ndácu nĩ nũ nũ, jā nducũ ndēe nú sīquĩ tiñu váha. De cándija nihĩn nú, de coo ndāa áno nũ. Chi jondē saá jā nĩ ncāhān ndá hermano jín tũhun Yāa Dios jā súcuan cundiso nũ tiñu.

¹⁹ Chi sava nchivĩ nduú cā íyó ndāa áno ji nũ yā, de nĩ snáa ji tũhun cándija ji.

²⁰ De Himeneo jín Alejandro cúu ũ tēe jā ní nsáhá súcuan. De jā ní nsíāa nĩ dē jā quĩvi dē ndahá Satanás, jā sndóho ji dē, tácu jín tũndóhó ñúcuān de cutũha dē jā má cáhān nāvāha cā dē sīquĩ Yāa Dios.

2

Sīquĩ nāsa cācān táhvi ō

¹ Túsaá de xihna cā ndácu nĩ jā cācān táhvi nũ jēhē ndivĩ nchivĩ. De cáhān ndáhvi nú jēhē ji, de cācān nũ nā cuá cúu jā jín ñuhún ji, de nacuetáhvi nú nũ yā jā sīquĩ ndá ji.

² De cācān táhvi nũ jēhē ndá tēe cúñáhnũ jín jā ndácu tiñu, tácu sáhá dē jā cuu cundēe váha ō de nduú nā tũndóhó coo sīquĩ ō, de cuu chíñuhún váha ō Yāa Dios de sáhá yíñuhún ō jín ndácá-ni.

³ Chi yáhá cúu jā váha jā jétahān inĩ Yāa Dios, Yāa jā scácu yóhó.

⁴ Chi maá yā cunĩ yā scácu yā ndácá nchivĩ de cunĩ ji nāsa íyó tũhun ndāa yā.

⁵ Chi íyó iin-ni Yāa Dios, de suni íyó iin-ni Yāa já cáhān jín Yāa Dios jēhē nchiví. De Yāa ñúcuán cúu maá Jesucristo já ní nduu tēe.

⁶ De nī nsōcō yā maá yā nī jīhí yā já nī nchunáá yā cuāchi ndihi ó. De tá nī nquenda maá quívi ñúcuán, de nī nquijéhé nchiví nácani jī tūhun ñúcuán.

⁷ De já sīquí ñúcuán nī jani yā nduhū já cúu nī apóstol já nácani nī tūhun yā, tácuá stéhēn nī nūū nchiví ndācá nación jáa nduú jíní tūhun yā, já ná cándija jī tūhun ñúcuán de sáhá jī tiñu ndāa. De sīquí já cándija nī Cristo de íyó ndāa já cáhān nī.

⁸ Túsaá de cúní nī já ndācá-ni lugar ná cacān táhvi ndācá tēe, de naneē dē ndahá dē. De ná cóo ndoo áno dē já má quíti iní dē de nī mā tétáhān dē.

⁹ De saá-ni ndācá ñahan, ná cāsí vāha ña maá ña tá cúu nūū cánuú, tácuá mā cóo tūhun canoo. De mā cūndihvi iní ña já sáhá vīi ndasí ña xīnī ña, á já cuhun ña sīquí oro á perla á sahma vāha cá.

¹⁰ Chi sa jín tiñu vāha já sáhá ña ná quéndoo vīi áno ña, tá cúu nūū cánuú sáhá ñahan ndoo áno já sáhá ña tiñu Yāa Dios.

¹¹ De tá íyó ña jín nchiví já scuáha tūhun yā, de ná cūnini ña-ni de cuetáhvi ña.

¹² Chi nduú jéhe nī tūhun já stéhēn ñahan nūū nchiví ndútútú, nī já ndacu ña tiñu nūū tēe. Chi vāchi já cunini ña-ni.

¹³ Chi xihna cá Adán nī nsáhá yā, de sá de nī nsáhá yā Eva.

¹⁴ De nduú ní stáhvi táchi cūñáhnú Adán, chi sa ñasíhí dē ní stáhvi, de nī nsáhá ña cuāchi.

¹⁵ De já scácu ndá ña sēhe de coo vāha ña, de tú quéndoo ña jín tūhun cándija ña yā, jín já cundáhvi iní ña táhān ña, jín já coo ndoo áno ña, jín já sáhá yíñúhún ña.

3

Nāsa cánuú coo ndá tēe já ndíso tíñu nūū nchiví cándija

¹ Ndāa cúu tūhun yáhá: Tú iin tēe cúní dē cundiso tíñu dē coto dē nchiví cándija, de vāha tíñu ndúcú dē sáhá dē.

² Túsaá de tēe já ndíso tíñu nūū nchiví cándija, cánuú já má cóo nī iin já nīhín nchiví cuāchi sīquí dē. De ná cóo iin-ni ñasíhí dē, de cáji coo iní dē, de ndito coo xīnī dē, de sáhá yíñúhún dē. De cánuú já níní cuāha núú dē vehe nūū nchiví jicá, de níní stéhēn vāha dē tūhun yā.

³ De mā cúu dē tēe jíní, de mā tétáhān dē, de mā ndíyo iní dē xūhún. Chi sa coo vāha iní dē, de coo vitá iní dē, de mā cútóó dē xūhún.

⁴ De cánuú já ndacu vāha dē tíñu iní vehe dē, de sáhá dē já ná squíncuu vāha sēhe dē de coo yíñúhún jī nūū dē.

⁵ Chi tú iin tēe nduú jíní dē ndacu vāha dē tíñu iní vehe dē, de nása cuu cundiso tíñu dē nūū nchiví cándija nūū Yāa Dios?

⁶ Túsaá de tēe já cundiso tíñu nūū nchiví cándija, mā cúu cuu iin tēe já cáta nī ncandija, chi sanaa de sáhá vīi dē maá dē, de iin-ni cuāchi cundee sīquí dē jín táchi cūñáhnú.

⁷ De cánuú já cuu dē tēe já suni jondē nchiví jáa nduú cándija, cuetúhún jī dē, tácuá mā nīhín jī cuāchi sīquí dē, de mā cundee táchi cūñáhnú jín dē.

Nāsa cánuú coo ndá tēe já chindee nchiví cándija

⁸ De saá-ni ndá tēe já cuíñi dē chindee dē nchiví cándija, cánuú já coo yíñúhún dē, de squíncuu dē jín tūhun cáhān dē. De mā cúu dē tēe jíní, de nī mā ndíyo iní dē xūhún.

⁹ De ná cuíñi nīhín dē jín tūhun cándija ó já nī nchiyuhú jondē janahán, de ná cóo ndoo áno dē.

¹⁰ De cánuú já xihna cá coto túñi nū dē, de tú nī jíní nū jáa nduú ná cuāchi dē, ñúcuán de cuu cuíñi dē já chindee dē nchiví cándija.

¹¹ De saá-ni ñasíhí ndá dē, cánuú coo yíñúhún ña, de mā sátúhún ña, de cáji coo iní ña, de squíncuu vāha ña ndācá-ni tiñu.

¹² De ndá tēe já chindee nchiví cándija, ná cóo iin-ni ñasíhí dē, de ná ndácu vāha dē tíñu nūū sēhe dē jín ndá nchiví vehe dē.

¹³ Chi ndācá tēe já chindee vāha nchiví cándija, quéndoo yíñúhún dē nūū nchiví, de nīhín dē modo já cáji cá nácani dē tūhun Cristo Jesús já cándija ó.

Tūhun yuhú yā já cándija ó

¹⁴ De visó ñúhún iní nī já cuēē ñamā nī nacuní táhān ó, sochi tēe nī tūhun yáhá cuēē nūū nū,

¹⁵ tácuá tú cucuēé nī, de ja jíní nū nāsa cánuú sáhá vāha nchiví já cúu sēhe Yāa Dios. Chi ndá maá jī cúu nchiví cándija nūū Yāa Dios, Yāa tēcú. De maá jī sáhá já íyó cutú tūhun ndāa, chi iní nīhín jī jín.

¹⁶ De jándāa ndija chi ñáhnú ndasí cúu tūhun yáhá já cándija ó já nī nchiyuhú jondē janahán:

Yāa Dios nī stéhēn yā maá yā já nī nduu yā tēe,

de Espiritu Santo nī stéhēn já íyó ndāa tíñu já ní nsáhá yā,

de ndá ángel andiví nī jíní tíñu já ní nsáhá yā. De nī jītē nuu tūhun yā nūū nchiví ndācá nación,

de nī ncandija nchiví ní ñayívi nūū yā,

de nī ndaa yā cuānohōn yā andiví.

4

Sīquí nchiví já caca yátá nūū tūhun cándija ó

¹ De cáji stéhēn Espiritu Yāa Dios já ndá quívi já cuándihí de coo sava nchiví já caca yátá jī nūū tūhun cándija ó. De cuetáhvi jī

ndacá já cāhān tūhun stāhví jín tūhun jā ní stēhēn tāchī.

² Chi cunini ji tūhun jā stēhēn ndá tēe stāhví-ni, jāá nduú cāhān ndāā ndá dē. Chi tēe ñūcuān nī jija ndasí inī dē jín tūhun stāhví, de nduú cā sáhá jín ánō dē jā nacani inī dē.

³ De cāhān ndá dē jā cuāchi cúu jā coo ñasíhī tēe, de saá-ni tú cajī nchivī sava ndeyu. De ndeyu ñūcuān chī nī nsáhá Yāa Dios jā cuu nchivī cándija jā jínī tūhun ndāā, tácuca cajī ji de nacuetāhví ji nūū yā.

⁴ Chi ndihi jā ní nsáhá Yāa Dios, chī íyó vāha, de mā squéne yichī ō nī iin, chī sa nacuetāhví ó de cajī ō.

⁵ Chi jín jā cāhvi ó tūhun Yāa Dios jín jā nācuetāhví ó nūū yā, de íyó ndoo ndihi-ni.

Tēe jā sātíñū vāha nūū Jesucristo

⁶ De tú stēhēn nū tūhun yáhá nūū ndá hermano, túsaa de cuu nū tēe jā sātíñū vāha nūū Jesucristo, de cuja nū jín tūhun vāha yā jā cándija nū, chī nī ncutūha nū de níquín nū.

⁷ Sochi mā quívi nduú nū jín ndá tūhun jā cúu cuento-ni jā jāni cāhā inī nchivī. Chī nínī scuáha nū nāsa chīñūhún vāha nū Yāa Dios.

⁸ Chī jā scuáha ó ejercicio jā coo ndacuī yiqui cuñū ó, jacū-ni níhīn tiñū. Sochi jā scuáha ó nāsa cánuú jā sáhá vāha ó nūū yā, ñūcuān cúu jā vāha níhīn tiñū sīquī ndacá-ni, jā cúu vida yáhá jín vida jā quiji.

⁹ De ndāā ndija cúu tūhun yáhá, de jā cánuú cándija ndihi nchivī cúu.

¹⁰ De jā sīquī yáhá cúu jā sātíñū níhīn ó sīquī tūhun yā, de ndóho ó jā cāhān nāvāha ji nūū ō. Chī ñūhún inī ō jā cunī ō nūū maá Yāa Dios, Yāa tēcū. De maá yā cúu jā scácu ndacá nchivī, de nchivī cándija tūhun jā cūndāhví inī yā ji, maá ji cúu jā scácu yā.

¹¹ Ndacá tūhun yáhá cánuú jā ndacu nū nūū ji de stēhēn nū.

¹² Mā cuáha nū tūhun jā cujēhe inī ni iin ji nūū nū sīquī jā suchí nū. Chī sa cuu nū iin ejemplo nūū nchivī cándija, jā cunī ji nāsa vāha cāhān nū, nāsa vāha sáhá nū, nāsa cūndāhví inī nū táhān nū, nāsa cándija nū, nāsa íyó ndoo ánō nū.

¹³ De juni cúcuéé nī jā cuéé ni, de cundihví inī nū jā cahví nū tutū ī nūū ndá hermano jā ndútú, jín jā sndihví inī nū jī, jín jā stēhēn nū nūū jī.

¹⁴ Mā cúhuun inī nū jín táhvi jā ní jēhe Yāa Dios nūū nū jā nacani nū tūhun yā. Chī ndá tēe ñāhnú nū ndiso tiñū nūū nchivī cándija, nī ntee dē ndahá dē xīnī nū, de nī nsáhá Yāa Dios jā ní ncāhān dē jā sūcuān cundiso tiñū nū.

¹⁵ Túsaa de cucuu nū jín ndá tiñū yáhá, de cundihví inī nū jín, tácuca cunī ndá nchivī jā vāha jija nū cuāhān nū jín.

¹⁶ Coto nū maá nū jā caca ndāā nū jín jā stēhēn vāha nū tūhun yā, de cuíñi níhīn nū

jín ndihi. Chī tú sūcuān sáhá nū de quendōo vāha ánō maá nū jín nchivī jā chuhun inī tūhun jā cāhān nū.

5

Nāsa sáhá vāha ó jín nchivī cándija

¹ Mā cāhān xēēn nū nūū ndá tēe ñāhnú, chī sa cāhān vāha nū jín dē jā má stívī dē, tá cúu nūū cāhān nū jín tatá nū. De ndacá tēe suchí, suni cāhān vāha nū jín dē tá cúu nūū cāhān nū jín ñānī nū.

² De saá-ni cāhān nū jín ndá ñahan ñāhnú, tá cúu naná nū. De saá-ni jín ndá ñahan suchí, suni cāhān nū jín ña tá cúu cuáha nū, de yíñūhún natūhún nū jín ña.

³ De nchivī cándija ná cuáha ji jā jínī ñūhún ndá ñahan jā ní nquendōo ndáhví, de tú ní nquendōo ndáhví ndija ña jāá nduú nā nchivī jito ña.

⁴ Chī iin ñahan jā ní nquendōo ndáhví, tú íyó sēhe ña á sēhe ñānī ña jā jávāha, de ná cóto maá ji ña. Chī cánuú cutūha ji jā xihna cā nūū nchivī vehe ji squíncuu ji coto ji. De ná nácoto ji naná ji tatá ji sīquī jā ní jito ndá ña ji. Chī yáhá cúu tiñū vāha jā jétahān inī Yāa Dios.

⁵ Sochi iin ñahan jā ní nquendōo ndáhví ndija jā mátúhún-ni cā ña, ñūhún inī ña jā maá Yāa Dios coto yā ña, de nduú jéncuñī ña jā jicān táhvi ña nduú ñuú.

⁶ Sochi tú ndíhvi inī ña sīquī jā cúsi inī maá ña-ni, ñūcuān de vísō tēcū ña, de modo ja ní jihī ña.

⁷ Tiñū yáhá ndacu nū nūū nchivī, tácuca mā cóo cuāchi sīquī ji.

⁸ De tú iin nchivī nduú jito ji táhān vehe ji, de víhī cā nchivī inī vehe ji, túsaa de sáhá ji tiñū jāá nduú quétahān jín tūhun cándija ó, de cúu ji nchivī nehēn cā nsuú cā nchivī jāá nduú cándija.

⁹ De ñahan viuda cuu quívi sívī ña nūū lista nchivī jā chindeé ndá nū jín xūhún, de tú ja ní nquenda ña ūnī xico cuiyā, de tú ní iyo iin-ni yíi ña.

¹⁰ De suni cánuú jā cuu ña ñahan jā jétúhún nchivī ña jā vāha tiñū nī nsáhá ña, á jā ní scuáhnū vāha ña sēhe ña, jín jā ní jēhe nūū ña vehe nūū nchivī jicā, jín jā ní nsáhá ña ndá tiñū lúli cā nūū ndá hermano cándija, jín jā ní nchindeé ña nchivī jā ndóho tūndóhó, jín jā ní nsáhá ña ndá cā tiñū vāha.

¹¹ Sochi ndá ñahan viuda suchí cā, mā squívī nū sívī ña nūū lista. Chī sanaā de nducú ña jā cusí inī maá ña-ni, de mā cundihví cā inī ña sīquī Cristo, chī cuu inī ña cundeca tucu ña tēe.

¹² De sūcuān coo cuāchi sīquī ña, chī nduú ní squíncuu ña jā ní nquee yuhú ña nūū yā tá ní jécōso sívī ña nūū lista.

¹³ De suni caca nuu ña ndacá-ni vehe de quee cúxī ña. De nsuú maá-ni jā caca cúxī

ña, chi suni já sáhá túhún ña, de quívi nduú ña cāhān ña tūhun jáá nduú íyó vāha já cāhān ña.

¹⁴ Já ñúcuán cúní ni já ndácá ñahan viuda suchí, ná núcundeē ña jíin tēe, de scuáhnú ña sēhe, de coto vāha ña vehe ña, tácuá ndá nchiví cúu contra tūhun yā, mā cúu cāhān jī sīquí ña.

¹⁵ Chī sava ñahan viuda ja ni jica yátá ña de sáhá ña tiñu já cúní Satanás.

¹⁶ De tú iin tēe á iin ñahan cándija, de tú íyó iin ñahan viuda vehe jī, de ná cóto maá jī ña. De mā cūndeē gasto ña sīquí grupo nchiví cándija, tácuá cuu cuāha vāha jī nū ndá ñahan viuda jáá nduú nā nchiví coto jī ña.

¹⁷ De ndá tēe ñáhnú já jito nchiví cándija, ná jícunáá doble yāhvi dē, de tēe já ndíhvi cá iní já stēhēn dē de nācani vāha dē tūhun yā, maá dē cánuú cá já nihīn dē doble.

¹⁸ Chī cúu tá cúu nū cāhān tutū ī: Sīquí já jáxīn trigo, cánuú já cuāha nú já cají tī. De suni cāhān: Tēe já sātíñú tátū, cánuú já quehen dē yāhvi dē, cáchī.

¹⁹ Mā cuétúhún nú de tú cāhān nchiví cuāchi sīquí iin tēe ñáhnú já jito nchiví cándija, de tú nduú íyó ūú á ūnī testigo.

²⁰ Sochi tú sáhá nchiví cuāchi, de cánuú cuxeēn nū nū jī, cuní jíin nū ndíhi nchiví, tácuá cuyúhú sava cá jī.

²¹ De cāhān nihīn nī jíin nú, jíiní maá Yāa Dios jíin Jētohō ō Jesucristo jíin ndá ángel yā já ní nacāji yā: Squíncuu vāha nú tiñu yáhá, de mā sáhá nú cuenta nása cúu iin iin jī, chí inuú-ni sáhá ndāá nū sīquí ndíhi jī-ni.

²² De mā cānī ñamā nū iin tēe já cundiso tiñú dē nū nchiví cándija, chí xihna cá coto túní nū dē. Chí sanaa dē stíví dē, de cuāchi dē suni cundeē sīquí maá nú jíin dē. De coto má quívi nū tiñu néhēn.

²³ De sīquí já sanúú sanúú-ni cúhū chījin nú, de mā cōhó cá nū maá-ni ndute, chí suni cōhó nū jacú vino.

²⁴ Cuāchi sava nchiví chí ja íyó nijīn jondē nchāha ca quívi jī nū cundaā cuāchi jī. Sochi cuāchi sava cá jī chí cúcuéé cá de natūu nahíí.

²⁵ De saá-ni ndácá tiñu vāha, chí íyó nijīn. De víso nchāha ca natūu tiñu vāha ñúcuán, de mā cúu coo yuhú ní cānī, chí natūu.

6

¹ Ndácá nchiví já cúu mozo, ná cóo yíñúhún vāha jī nū patrón jī, tácuá mā cāhān néhēn nchiví sīquí Yāa Dios jíin sīquí tūhun yā já stēhēn ō.

² De mozo já yíhí nū patrón cándija, mā cānī iní jī já jacú-ni sáhá yíñúhún jī nū dē sīquí já hermano cándija cúu dē. Chí sa satíñú vāha cá jī nū dē, chí tēe cándija tēe mānī jī jíin cúu ndá tēe ñúcuán já sātíñú jī

nū. Tūhun yáhá stēhēn nū de sndíhvi iní nū jī.

Sīquí já chíñúhún vāha ó yā de cusí iní ō jíin já névāha ō-ni

³ De tú ní tēe stēhēn tūhun jáá nduú ndāá jáá nduú quétáhān jíin tūhun vāha ndāá maá Jētohō ō Jesucristo, jíin tūhun já ní stēhēn Yāa Dios já cándija ó,

⁴ túsaá de maá-ni tēe vīxī tēe jáá nduú jícūhun cuití iní cúu dē. Chí tēe naá xīnī cúu dē, chí maá-ni já cúní dē tetáhān dē sīquí ndácá tūhun já stēhēn ō. De ndácá ñúcuán sáhá já cúcuásún iní, jíin já tétáhān, jíin já cāhān nāvāha, jíin já jáni néhēn iní sīquí táhān,

⁵ jíin já maá-ni já stáhān táhān. Súcuán sáhá ndá tēe já ní ndunaā xīnī, jáá nduú jíin tūhun ndāá. De jáni iní ndá dē já nihīn dē cuāha xūhún sīquí tūhun cándija ó de já ñúcuán stēhēn dē. De cujiyo nū nū nchiví já íyó súcuán.

⁶ De jándāá chí vāha ndasí quéndōo ó de tú chíñúhún vāha ó yā, de tú cusí iní ō jíin já névāha ō-ni.

⁷ Chí ní iin ndatíñú nduú ní ncácu ó jíin ñayívi yáhá, de suni mā cúu cuití cōhōn jíin ní iin tá cuú ō.

⁸ De tú íyó já cají ō já cusúcuán ó, de ná cusí iní ō jíin ñúcuán-ni.

⁹ Chí nchiví já cúní cucuícá, ñamā quívi jī cuāchi já jito túní táchí jī. De quívi jī jíin cuāhā tiñu néhēn tiñu stíví já ndíyo iní jī. De ndácá ñúcuán sáhá já tíví nchiví de tánū táhvi jī.

¹⁰ Chí já ndíyo iní ō xūhún, ñúcuán sáhá já quíjéhé ndácá tiñu néhēn. De sava nchiví já ndíyo iní xūhún, ní sndóo jī tūhun cándija jī, de ní nihīn jī cuāhā ndasí tūndóhó.

Jā ná nducú ndéé ó sīquí tūhun cándija ó

¹¹ Sochi ndóhó chí tēe sātíñú nū Yāa Dios cúu nú, de cunu nú nū ndácá cuāchi yáhá. De cuniquín nū tiñu ndāá, de chíñúhún vāha nú Yāa Dios, de cándija vāha nú, de cundáhvi iní nū táhān nú, de cuandéé iní nū, de coo vitá iní nū.

¹² De nducú ndéé nū sīquí tūhun já cándija ó yā. De cuiñi nihīn nū jíin tūhun já ní nihīn táhvi ō cutecú ō ní cānī. Chí já ñúcuán cúu já ní ncana yā ndóhó, de cájī ní ncāhān nū já vāha cándija nú yā, ní jini jínúu cuāhā nchiví.

¹³ De cāhān nihīn nī jíin nú, jíiní maá Yāa Dios, Yāa já sáhá já tēcū ndácá-ni, jíin Jesucristo, Yāa já cájī ní ncāhān yā ní nacani yā tūhun vāha nū Poncio Pilato.

¹⁴ Squíncuu vāha nú tiñu já ndácu yā nū nū, de mā stíví nú já sáhá nú, tácuá mā cāhān nchiví cuāchi sīquí nū. De súcuán sáhá nú ní jondē nenda Jētohō ō Jesucristo.

¹⁵ Chí nenda yā maá quívi já ní jani Yāa Dios. De Yāa Dios chí mátúhún-ni yā cúu Yāa ndetú ndasí, de tūn yā ndíhi poder. De cúu

yā Rey nūū ndācá rey, jíín Jētohō nūū ndācá jētohō.

¹⁶ De mátúhún-ni yā cúu jā íyó níí cání. De ndéé yā iin lugar nūū jéndütē ndasí, nūū má cúu quívi ó. De ní iin nchiví ñayíví yáhá nduú ní jííní cuiti ji nūū yā, de ní mā cúu cuní ji nūū yā. De níí cání ná cóo yíñúhún ó nūū yā, chí tíin maá yā poder níí cání. Amén.

¹⁷ De cāhān nū jíín nchiví jā cuíca ndatíñú ñayíví yáhá, jā má cúvixí ji. De mā cútóó ji xúhún ji, chí ñamā naā. Chí sa ná cándíja ji jā coo vāha ji sáhá Yāā Dios, Yāā técü, chí maá yā jéhe cuāhā yā ndācá-ni jā cúsiī inī ó jíín.

¹⁸ De ndacu nú tíñu nūū ji jā ná sáhá vāha ji, chí jā sáhá ji ndācá tíñu vāha, ñúcuán cúu jā sáhá cuíca ndíja ji maá ji. De ná cúu ji nchiví vāha inī jā cuāha ji jā cuu táhán ji.

¹⁹ De súcuán de scáyā ji cuāhā tíñu vāha jā coo cuíca ji nūū yā níí tiempo jā quiji. De nīhīn táhvī ji jā cutecū ji níí cání.

Tíñu sándihí jā ndācu Pablo nūū Timoteo

²⁰ De ndóhó Timoteo, coto nú ndācá tíñu jā ní nchihi yā ndahá nú. De mā quívi nduū nū jíín ndācá tūhun cāhā-ni, cuenta ñayíví yáhá, jíín ndācá tūhun stáhvi jā cāhān ndá ji jā tūhun ndíchí tūhun ndāā cúu.

²¹ Chí sava nchiví jā níquín ndācá tūhun yáhá, ní jica yátá ji ní sndóo ji tūhun cándíja ji yā. De ñúhún inī ní jā Yāā Dios ná sáhá cā yā jā vāha ndóhó. Súcuán ná cóo. Amén.

CARTA UU JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU TIMOTEO

¹ Maá nī cúu Pablo, apóstol Jesucristo, chi súcuán nī jētahān inī Yāa Dios nī ntají yā nduhū jā nácani nī tūhun jā ní nquee yuhú yā jā cutecū ō níí cání síquī jā yíhí ō ndahá Cristo Jesús.

² De téé nī carta yáhá cuēē nū nū Timoteo, chí cúu nú tá cúu sēhe nī jā mānī nī jín. De nūhūn inī nī jā Tatá ō Yāa Dios jín Jētohō ō Jesucristo ná sáhá cá yā jā váha ndóhó, de cundáhvī inī yā ndóhó, de sáhá yā jā coo ndéé coo sī inī nū.

Jā nácani dē tūhun Cristo

³ Níní nduú náa inī nī cācān táhvī nī jēhe nū nū Yāa Dios nduú nū, de nácuētáhvī nī nū yā jā síquī nū. Chi nū maá yā sátiñú nī, tá cúu nū nī nsáhá ndácá tatá nī, de iyó ndoo áno nī nū yā.

⁴ De nūcūhun inī nī jā ní jacu nú tá ní nquee nī cuāhān inī. De cúu inī nī jā nacunī táhán ō, tácu cusī ndasi inī nī.

⁵ De nūcūhun inī nī jā cándíja váha ndija nū Cristo, tá cúu nū xihna cá nī ncandíja naná ñáhnú nú Loida, jín naná nú Eunice. De jáni ndija inī nī jā suni súcuán cándíja maá nū mitan.

⁶ De jā nūcuán násndíhvī inī nī ndóhó jā cundíhvī cá inī nū jín táhvī jā ní jēhe Yāa Dios nū nū jā nácani nú tūhun yā. De táhvī nūcuán nī nīhīn nū tá ní ntee nī ndahá ní xīnī nū.

⁷ Chi Espíritu jā ní jēhe Yāa Dios nū ō, nduú sáhá jā cuyūhú ō, chí sa sáhá jā iyó fuerza inī ō, jín jā cundáhvī inī ō táhán ō, jín jā iyó ndito xīnī ō.

⁸ Túsaá de mā cúcanoō nū nacani nú tūhun maá Jētohō ō. De suni mā cúcanoō nū síquī maá ní jā yíhí ní vecāa jā síquī tūhun yā. Chí sa cuāha nū tūhun jā ndoho nú jín nī síquī jā nácani ō tūhun jā scácu yā yóhó, tú nása jēhe Yāa Dios fuerza inī ō.

⁹ Chi ní scácu yā yóhó, de ní ncana yā yóhó jā coo ndoo áno ō jā sátiñú ō nū yā. De nduú ní ncana yā yóhó síquī jā ní nsáhá váha ō, chí síquī jā ní jani inī maá yā jā cundáhvī inī yā yóhó síquī jā yíhí ō ndahá Cristo Jesús. Chi jondē ncháha ca jécōo ñayíví, de jā cundáhvī inī yā yóhó.

¹⁰ De mitan jā ní nquiji Jesucristo, Yāa jā scácu yóhó, de ní stéhēn cājí Yāa Dios jā cundáhvī inī yā yóhó. Chi maá Cristo ní snáa yā poder cuēhē jáhní yóhó, chí jín tūhun jā scácu yā yóhó ní stéhēn cājí yā nū ō jā cutecū ō níí cání chí mā tánū táhvī ō.

¹¹ De ní jani Yāa Dios nduhū jā nácani ní tūhun nūcuán, de ní ntají yā nduhū jā cúu ní

apóstol jā stéhēn ní nū nchivī ndácá naciōn jáa nduú jín tūhun yā.

¹² De síquī nūcuán cúu jā ndóho ní ndácá tūndóhó yáhá jā yíhí ní vecāa. Sochi nduú cúcanoō ní, chí jín ní nása Yāa cúu Yāa jā cándíja ní, de cúcáhnú inī ní jā cuu coto yā tiñu jā ní nchihi yā ndahá ní, jondē mitan de jondē quíví jā nenda yā.

¹³ De cuiñi nīhīn nū jín ndácá tūhun yā chí stéhēn ndāa, suu tūhun jā ní stéhēn ní nū nū. De caca nū jín tūhun cándíja ō, de cundáhvī inī nū táhán nú síquī jā yíhí nú ndahá Cristo Jesús.

¹⁴ De coto nú ndácá tiñu váha jā ní nchihi yā ndahá nú, sáhá poder maá Espíritu Santo jā ndéé inī ō.

¹⁵ Já jín nū jā ndácá nchivī jā iyó Asia ní sndóo ji nduhū. De ū ji cúu Figelo jín Hermógenes.

¹⁶ De jícān táhvī ní jā cundáhvī inī Jētohō ō nchivī vehe Onesíforo, chí cuāhā vuelta ní nanihīn inī ní ní nsáhá dē, de nduú ní ncúcanoō dē síquī ní jā yíhí ní vecāa.

¹⁷ Chí sa tá ní nquiji dē Roma, de ní nanducú váha dē nduhū jondē ní nanihīn dē nduhū.

¹⁸ De jícān táhvī ní jā maá Jētohō ō ná cundáhvī inī yā dē quíví jā nenda yā. De suni jā jín váha nú nása ní nchindeé ndasi dē nduhū tá ní iyo ní nū Efeso.

2

Jā cúu ō tá cúu soldado váha nū Jesucristo

¹ Túsaá de ndóhó, sēhe mání, coo fuerza inī nū síquī jā yíhí nú ndahá Cristo Jesús de sáhá yā jā váha ndóhó.

² De ndácá tūhun jā ní jín nú ní ncāhān ní, ní jín jínú nchivī cuāhā, tūhun nūcuán nastéhēn nū nū ndá téē jā squíncu váha, tácu suni cuu stéhēn tucu maá dē nū sava cá ji.

³ De ndóhó cuandéé inī nū jā cunī nū tūndóhó, chí cúu nú modo iin soldado váha nū Jesucristo.

⁴ Ní iin soldado jā íñí nū guerra, nduú sátiñú dē maá dē jín tiñu maá dē, chí cánuú jā sáhá dē maá-ni tiñu jā ndácu téē jā tátúní nū dē.

⁵ De suni súcuán téē casíquí deporte, mā nīhīn dē premio de tú mā cundíhvī inī dē jā casíquí váha dē tá cúu nū cánuú casíquí dē.

⁶ De saá-ni téē jā sátiñú váha ñuhun, maá dē cúu jā xihna cá nīhīn jā jēhe itū.

⁷ Nacani inī nū síquī jā cáhān ní, de maá Jētohō ō sáhá yā jā jícūhun inī nū síquī ndihí.

⁸ De cūhun ndasí inī nū Jesucristo, Yāa jā ní nquiji chíjin tatá rey David, de ní natecū yā mähñú ndiyi, tá cúu nū cáhān tūhun yā jā nácani ní jā scácu yā yóhó.

⁹ De já síquī tūhun ñúcuán ndóho ní tündóhó, de jondē ní juhñī ndá ji nduhū já yíhi ní vecāa, modo iin tēe já ní nsáhá cuāchi xēen. Sochi tūhun Yāa Dios chí mā cúu cuhñi ji já má cutē nuu.

¹⁰ Tusaá de jéndeé inī ní jínī ní ndácá tündóhó yáhá síquī já cúndáhvī inī ní nchivī já ní nacāji yā, tácuá suni cácu maá ji já quívi ji ndahá Cristo Jesús, de quihñi ní nūu cuñáhnú ji ní ní cáni.

¹¹ Chi ndāá cáhān tūhun yáhá: Vísó ná cúu ō já síquī yā, de suni cutecū ō jín yā,

¹² de tú cuandeé inī ō ndoho ó, de suni ndacu ó tiñu jín yā.

De tú mā cuétúhún ó yā, de suni mā cuétúhún yā yóhó.

¹³ De vísó nduú squíncuu vāha ó, de maá yā chí níni squíncuu yā, chí nduú cúu sáhá falta yā, chí squíncuu yā já ní ncāhān yā.

Tēe já sátiñú vāha já squíncuu jín tūhun yā

¹⁴ Tūhun yáhá nasndihví inī ní nchivī, de cáhān níhin nú jín ji, cuní maá Jētohō ō, já má tētáhan ji síquī ndácá tūhun já cáhān cáhá-ni. Chí nduú jétiñú cuiti, chí sa stívi nchivī já níni.

¹⁵ De nducú ndéé nú já cuetúhún Yāa Dios ndóhó, já cúu nú tēe sátiñú vāha já squíncuu jín tūhun yā, tácuá mā cúcanoō nú nūu yā síquī ní iin, chí vāha nacani nú tūhun ndāa yā.

¹⁶ De mā quívi nduū nú jín ndácá tūhun cáhá-ni ñayiví yáhá, chí suu sáhá já ndúcuahā cá tiñu néhén já quívi ndá nchivī já cáhān.

¹⁷ De ndácá tūhun já stéhén ji chí cúu tá cúu iin ndihyi xēen já ndúxēen cá cuāhān. De Himeneo jín Fileto cúu ūū tēe já sáhá súcuán.

¹⁸ Chí ndúū tēe ñúcuán ní jica yátá dē nūu tūhun ndāa, de cáhān dē já ja ní natecū ndíyi. De súcuán sáca nuu dē xīni sava nchivī cándija.

¹⁹ Sochi Yāa Dios ní jani yā nchivī maá yā, de iyó cutú iyó níhin ji já má cacá yátá ji, tá cúu nūu yósó nūu tutú ī: Ja jínī Jētohō ō Yāa Dios ndácá nchivī já yíhi ndahá yā. De suni cáhān: Ndácá nchivī já nácunehen sívi Cristo, ná cújiyo ji ní nūu tiñu néhén, cáchi.

²⁰ De inī iin vehe cáhnú iyó cuāhā cōhō, de nsúu maá-ni cōhō oro jín cōhō plata, chí suni cōhō ñutun jín cōhō ñuhun. De iyó já fino de iyó já corriente.

²¹ De tú iin nchivī sáhá ndoo ji maá ji já quee ji nūu ndácá tiñu néhén, de cuu ji tá cúu iin cōhō fino. De coo ndoo coo ī ji nūu Jētohō ō, de níhin tiñú ji nása cuní maá yā. De coo túha ji já sáhá ji ndácá tiñu vāha.

²² Tusaá de cunu nú nūu ndácá jáa nduú vāha já ndíyo inī ndá tēe suchí. De cuniqñi nū tiñu ndāa, jín tūhun já cándija nú yā, jín

tūhun cúndáhvī inī, jín tūhun já ndéē māni jín táhān. De súcuán sáhá nú jondē jín ndácá nchivī ndoo ánō já nácunehen sívi maá Jētohō ō.

²³ De mā quívi nduū nú jín ndácá tūhun naa jáa nduú iyó cáji, chí ja jínī nú já suu sáhá já tētáhan nchivī.

²⁴ De iin mozo maá Jētohō ō, nduú vāha já tētáhan dē, chí sa cánuu já coo vāha inī dē jín ndácá nchivī. De ná cóo vāha inī dē já stéhén dē, de ná cuándeé inī dē jín ji.

²⁵ De jín já vitá inī dē de cani ichí dē nchivī níhin inī. Chí sanaa de nacani inī ji sáhá Yāa Dios, de jicūhun inī ji nása iyó tūhun ndāa.

²⁶ De nducáji inī ji de cácu ji nūu táchi cúñáhnú já ní ntiñi ji, chí ní ncundee jín ji já sáhá ji já cuní maá.

3

Síquī nása coo nchivī néhén ndá quívi já cuándihi

¹ De suni jicūhun inī nú já ndá quívi cuándihi de quenda quívi já coo tündóhó.

² Chí coo nchivī já chiñúhún maá, de ndíyo inī ji xūhún, de sáhá téyí ji máa ji, de sáhá víxi ji maá ji. De cáhān néhén ji síquī Yāa Dios, de cunihin inī ji nūu tatá ji nūu naná ji, de mā nácuetáhvī ji, de mā chíñúhún ji Yāa Dios.

³ De mā cóo māni ji jín táhān ji de ní má cúndáhvī inī ji. De sáhá tūhún ji, de má cúu casí ji ndácá já ndíyo néhén inī ji, de xēen ndasí coo ji, de quiti inī ji cuní ji ndácá tiñu vāha.

⁴ De suni nastúu ji táhān ji, de mā cúyūhú ji sáhá ji cuāchi, de coo víxi ndasí ji, de nducú ji já cusii inī maá ji-ni, de mā nducú ji já quívi ji nūu Yāa Dios.

⁵ De sáhá ji-ni já chiñúhún ji yā, de casí ji nūu poder yā já má sáma ji modo ji. Mā quívi nduú nú jín nchivī já sáhá súcuán.

⁶ Chí sava tēe ñúcuán quívi dē vehe de stáhvī dē ndácá ñahan naa já iyó ndasí cuāchi. De ñamā quívi ndá ña jín ndácá tūhun jáa nduú iyó ndāa já cusii inī ña jín.

⁷ De vísó níni scuāha ña ná-ni tūhun, de nduú cúu cuiti jicūhun inī ña tūhun ndāa yā.

⁸ De tá cúu nūu ní nsáhá nduú tēe tásí Janes jín Jambres já ní iyo janahán, já ní nducú dē já casí dē nūu Moisés, suni súcuán sáhá ndá tēe ñúcuán, chí nducú dē já casí dē nūu tūhun ndāa. Chí coo naa jáa ntúnī ndá dē, chí má cándija ndija dē tūhun cándija ó.

⁹ De mā quēé tiñu sáhá dē, chí cuní ndácá nchivī já tēe naa cúu dē, tá cúu nūu ní jín nchivī já ní iyo naa nduú tēe ñúcuán já ní nducú casí nūu Moisés.

Tiñu sándihi já ndácu Pablo nūu Timoteo

¹⁰ Sochi ndóhó chí ja ní ncutúha vāha nú nása stéhén ní, nása jica ndāa ní, nása chúhun

inĩ ni sáhá nĩ, nása cándíja nĩ yá, nása née nĩ paciencia, nása cundáhvi inĩ nĩ táhán nĩ, jín nása jéndeé inĩ ni.

¹¹ Chi nĩ jínĩ ūhvi nchivĩ nduhũ, de nĩ ndoho nĩ tũndóhó. De jínĩ nũ ndacá ja nĩ ndoho nĩ ñuũ Antioquía jín Iconio jín Lистра. De jínĩ nũ nása nĩ jínĩ ūhvi jĩ nduhũ. Sochi maá Jětóhó ō nĩ scácu yá nduhũ nũ ndihĩ ñúcuán.

¹² Chi ndáa cúu ja ndacá nchivĩ ja ndihvĩ inĩ ji ja sátiñũ vaha ji nũ Cristo Jesús, ndoho ji ja cunĩ ūhvi nchivĩ ji.

¹³ Sochi nchivĩ ja sáhá tiñũ néhén jín nchivĩ stáhvi, chi sa vhiĩ cá cucuu ji jín tiñũ néhén, chi stáhvi ji nchivĩ de suni candíja maá ji tũhun stáhvi.

¹⁴ De ndóhó chi sa cuiñĩ nĩhin nú jín ja nĩ ncutũha nú jín ja nĩ ncucáhnũ vaha inĩ nũ. Chi jínĩ nũ nása nchivĩ cúu ja nĩ stéhén nũ nũ.

¹⁵ Chi jondé tá lulí nú, de ja jínĩ nũ nása cáhán tutũ ñ ja stéhén nũ nũ nása candíja nú ja nĩ jhĩ Cristo Jesús jehé nũ tácuca cácu nú.

¹⁶ De níi tutũ ñ cúu tũhun ja nĩ ncáhán Yáa Dios, de vaha nĩhin tiñũ ja stéhén nũ ō, ja cáhán nũ ō, ja náchuhun ichĩ yóhó, jín ja scuáha yóhó ja caca ndaa ō,

¹⁷ tácuca ndá tēe ja sátiñũ nũ Yáa Dios, cuja inĩ de de coo tũha vaha de ja sáhá de ndacá tiñũ vaha.

4

¹ De cáhán nĩ jín nú, jínĩ Yáa Dios jín Jětóhó ō Jesucristo, Yáa ja quiji de ndacu tiñũ, de sáhá ndaa yá tiñũ nchivĩ tēcũ jín nchivĩ ja nĩ jhĩ.

² Cáhán nĩhin nĩ ja nacani nú tũhun yá, de sndihvĩ inĩ nũ ji ja candíja ji. De níni sáhá nú súcuan á núne ji á visó nduú núne ji. De sáhá nú ja ná jicũhun inĩ ji, de cáhán nũ nũ ji, de canĩ ichĩ vaha nú ji, de jín cuáha paciencia stéhén nũ nũ ji.

³ Chi quiji tiempo ja má cuétũhún cuitĩ nchivĩ tũhun yá ja stéhén ndaa vaha, chi sa cuetũhún ji tũhun ja cúsi inĩ maá ji, de nducú ji cuáha maestro ja stéhén nũ ji maá-ni tũhun ja jétahán inĩ ji cunini ji.

⁴ De cujiyo ji nũ tũhun ndaa, de cundihvĩ inĩ ji ndacá tũhun ja maá cuento-ni cúu.

⁵ Sochi ndóhó chi níni coo ndito inĩ nũ, de cuandeé inĩ nũ jín tũndóhó, de cundihvĩ inĩ nũ nacani nú tũhun ja scácu yá yóhó, de squíncuu vaha nú jín tiñũ yá ja sáhá nú.

⁶ De nduhũ chi ja nĩ nsócó nĩ maá nĩ ja cuú ni, de ja cuácuñatin quívi ja cuú ni.

⁷ De ja nĩ ncundeé nĩ ja nĩ nducú ndeé nĩ síquĩ tiñũ vaha, de ja nĩ jínũ nĩ jica nĩ ñayivĩ yáhá, de nduú nĩ nsíáa nĩ tũhun cándíja nĩ yá.

⁸ De mitan ja iyó tũha premio ja nĩhin nĩ síquĩ ja nĩ jica ndaa nĩ. Chi maá Jětóhó ō taji yá ñúcuán nũ ni maá quívi ja sáhá ndaa yá tiñũ, chi maá yá cúu ja ndaa sándaa síquĩ

ndihĩ. De nsúu nũ maá-ni nduhũ taji yá, chi suni cuáha yá nũ ndacá nchivĩ ja cúu inĩ ji ja ndiji yá chi mánĩ ji jín yá.

Ja cána Pablo ja quiji Timoteo nũ dē

⁹ Nducú ndeé nú ja quiji ñamā nũ nũ ni.

¹⁰ Chi Demas nĩ sndóo dē nduhũ, chi ndíyo inĩ dē ndatiñũ ñayivĩ yáhá, de cuáhán dē ñuũ Tesalónica. De Crescente chi cuáhán de Galacia, de Tito cuáhán dē Dalmacia.

¹¹ De mátũhún-ni cá Lucas iyó jín nĩ. De tá quiji nú, de cuca nú Marcos quiji nú jín dē, chi vaha cuetĩñũ dē ja chindeé dē nduhũ jín tiñũ yá.

¹² Tíquico nĩ ntajĩ nĩ dē cuáhán dē ñuũ Efeso.

¹³ De tá quiji nú de cundahá nú cotón ja nĩ sndóo nĩ vehe Carpo ñuũ Troas. De suni cundahá nú ndacá libro, de ja cánuu cá cúu ndacá tutũ ja nĩ ntee maá nĩ.

¹⁴ Alejandro, tēe cúu herrero, xēen ndasĩ nĩ nsáhá dē jín nĩ. De maá Jětóhó ō nacuahá yá yáhvi dē ja súcuan nĩ nsáhá dē.

¹⁵ De coto nú maá nũ dē, chi ndasĩ nĩ Iyo dē contra síquĩ tũhun ja stéhén ō.

¹⁶ De tá nĩ iñĩ nĩ ja xĩha ñũhún nũ justicia, de nduú nĩ iin tēe ní iñĩ jín nĩ, chi ndihĩ dē nĩ sndóo dē nduhũ. De ñũhún inĩ nĩ ja Yáa Dios cune cáhnũ inĩ yá nũ ndá dē.

¹⁷ De visó súcuan de maá Jětóhó ō nĩ nchindeé yá nduhũ, de nĩ jēhe yá fuerza inĩ ni, de súcuan nĩ nsínu nĩ nĩ nacani ndihĩ nĩ tũhun ja scácu yá yóhó, nĩ jini nchivĩ ndá nación jáa nduú jínĩ tũhun yá. Súcuan nĩ scácu Jětóhó ō nduhũ nũ ndacá tēe xēen.

¹⁸ De scácu cá yá nduhũ nũ ndacá tiñũ néhén, de coto yá nduhũ jondé tá quívi nĩ andivĩ nũ tátunĩ yá. De ná cáhán ō ja vñ ndasĩ cúñáhnũ yá níi canĩ. Amén.

Saludo jín bendición ja sándhĩ

¹⁹ De cachĩ nũ ja sáhá ndeé inĩ Prisca jín Aquila, jín nchivĩ vehe Onesíforo, cachĩ nĩ.

²⁰ Erasto nĩ nguendóo dē ñuũ Corinto. De nĩ nguendóo Trófimo ñuũ Mileto, de cúhũ dē.

²¹ De cundihvĩ inĩ nũ quiji nũ mitan ncháha ca quijéhé tiempo vjín. Sáhá ndeé inĩ nũ, cachĩ Eubulo jín Pudente jín Lino jín Claudia jín ndá cá hermano.

²² De ñũhún inĩ nĩ má Jětóhó ō Jesucristo ná cóo yá jín nú, de Yáa Dios sáhá cá yá ja vaha ndá ndóhó. Súcuan ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU TITO

¹ Maá nī cúu Pablo, mozo Yāa Dios jín apóstol Jesucristo, chi nī ntají Yāa Dios nduhū jā scándija nī nchivī jā ní nacāji yā, tácuā jicūhun inī ji tūhun ndāa yā jā cándija ó,

² de cuhun inī ji jā cutecū ji ní cání. Chi jonde ncháha ca jecōo ñayiví de ja nī nquee yuhū Yāa Dios jā cutecū ó, de iyó ndāa tūhun jā ní ncāhān yā.

³ De mitan jā ní nguenda tiempo jā ní jani yā, de stéhēn cāji yā tūhun yā nūū ó. De nī ntetiñū yā nduhū nī ndacu yā tiñū jā nacani nī tūhun yā ñúcuán. Chi Yāa jā scācu yóhó cúu yā.

⁴ De téē nī carta yáhá cuēē nūū nū Tito, chi tá cúu sēhe nī cúu ndija nú sīquī jā inuú-ni cándija ó yā. De ñuhún inī nī jā Tatá ó Yāa Dios jín Jētoho ó Jesucristo, Yāa jā scācu yóhó, ná sáhá cá yā jā váha ndóhó, de cundáhvī inī yā ndóhó, de sáhá yā jā coo ndēē coo sií inī nū.

Tiñū yā jā ní nsáhá Tito jondē isla Creta

⁵ De nī sndóo nī ndóhó jondē isla Creta, tácuā sáhá ndāa nū sīquī tiñū jā cúmanī cā cundāa, de canī nú ndacá tēē ñáhnū jā coto grupo nchivī cándija ndacá ñuū, tá cúu nūū ní ndacu nī tiñū nūū nū.

⁶ De ndá tēē ñáhnū ñúcuán cánuú jā má cōó nī iin jā nihin nchivī cuāchi sīquī dē. De cánuú coo iin-ni ñasíhī dē. De sēhe dē cánuú cuu ji sūchī cándija, jā má nihin nchivī cuāchi sīquī ji jāá nduú sáhá váha ji á jā nihin inī ji nūū dē.

⁷ Chi ndá tēē cúñáhnū jā ndiso tiñū nūū nchivī cándija, cánuú caca ndāa dē chi ndiso tiñū dē sīquī tiñū Yāa Dios. De mā sáhá téyí dē maá dē, mā quiti ñamā inī dē, mā cúu dē tēē jini, mā cánāa dē, de mā ndíyo inī dē xuhún.

⁸ Chi sa cánuú jā níni cuāha núú dē vehe nūū nchivī jicá, de níni sáhá dē tiñū váha, de ndito coo xīnī dē, de cuu dē tēē ndāa, de coo ndoo áno dē, de casi dē modo jā cúni maá dē.

⁹ De cánuú jā cuiñi nihin dē jín tūhun ndāa jā ní scuāha dē, tácuā cuu sndíhvī inī dē nchivī jín ndacá tūhun ndāa váha, de suni cuu sáhá dē jā jicūhun inī nchivī jā cúu contra, de casi ji yuhú ji.

¹⁰ Chi iyó cuāhā nchivī nihin inī, de stéhēn ji incā modo jā jāni naā inī maá ji de stáhvī ji nchivī. De ndá táhān ó hebreo cúu jā víhī cā sáhá súcuán.

¹¹ De cánuú jā casi nū yuhú ndacá tēē ñúcuán, chi stéhēn ndá dē tūhun jāá nduú iyó váha jā stéhēn dē, chi cúni dē jā nihin

dē xuhún sīquī. De súcuán sácā nuu dē xīnī ndíhi nchivī ndacá vehe.

¹² De iin tēē isla Creta jā nácani tūhun, nī ncāhān dē sīquī táhān ñuū dē: Ndá táhān ó nchivī Creta, chi maá-ni nchivī stáhvī cúu ji, de tá sáhá quiti xēen sáhá ji, de maá-ni jā ndíhvī inī ji caji cuāhā ji, de cúxi ji, cáchi dē.

¹³ De ndāa cúu tūhun jā ní ncāhān tēē ñúcuán. Jā ñúcuán cuxeēn nū nūū ji, tácuā ná cándija ndāa váha ji.

¹⁴ De mā sáhá ji cuenta ndacá tūhun jā ní ntavā ndá táhān ó hebreo, jā maá cuento-ni cúu, de juni mā squíncuu ji tiñū jā ndacu ndá tēē jā ní nquee nūū tūhun ndāa.

¹⁵ De nchivī jā ní ndundoo jāá ntúnī, chi ndacá-ni iyó váha iyó ndoo nūū ji. Sochi nchivī nduú cándija jāá nduú ní ndúndoo jāá ntúnī, maá-ni jā jāni inī ji jāá nduú iyó ndoo nduú iyó váha ndacá jā jini ji nūū. Chi jonde jāá ntúnī ji jín ánō ji iyó téhēn.

¹⁶ De visó cáhān ji jā jini ji Yāa Dios, sochi jín tiñū jā sáhá ji de jini ó jāá nduú. Chi nchivī návāha nchivī nihin inī cúu ji, de nduú cúu sáhá ji ní iin tiñū váha.

2

Tūhun yā jā stéhēn ndāa váha

¹ De maá nū chi níni cáhān nū ndacá tūhun jā quétáhān jín tūhun yā jā stéhēn ndāa váha.

² De cáhān nū jín ndacá tēē ñáhnū jā ná cóo caji inī dē, de sáhá yíñuhún dē, de ndito coo xīnī dē, de cándija nihin dē tūhun jā cundáhvī inī yā dē, de cundáhvī inī dē táhān dē, de cuandēē inī dē.

³ De saá-ni ndacá ñahan ñáhnū, ná sáhá yíñuhún ña, de mā sáhá tūhún ña, de mā jini ña. De ná stéhēn ña ndacá jā váha.

⁴ De ná stéhēn ña nūū ndá ñahan sūchí jā coo manī ña jín yí ña jín sēhe ña.

⁵ De ndito coo xīnī ña, de coo ndoo áno ña, de coto váha ña tiñū vehe ña, de coo váha inī ña, de cuetáhvī ña nūū yí ña, tácuā mā cáhān nēhēn nchivī sīquī tūhun Yāa Dios.

⁶ De suni súcuán sndíhvī inī nū ndacá tēē sūchí jā ndito coo xīnī dē.

⁷ De ndóhó, cuu nū iin ejemplo nūū dē jā sáhá nū ndacá tiñū váha. De tá stéhēn nū nūū dē de ndāa stéhēn nū de serio coo nū.

⁸ De ndāa váha stéhēn nū, tácuā mā cúu cáhān nchivī sīquī. De súcuán de cucanoó nchivī jā cúu contra, chi mā cúu cáhān ji ní iin cuāchi sīquī nū.

⁹ De cáhān nū jín nchivī jā cúu mozo jā ná cuetáhvī ji nūū patrón ji, de ná sáhá ji ndacá tiñū jā jétahān inī dē, de mā cáhān ji tá ndacu dē tiñū nūū ji.

¹⁰ De mā sácúhnā ji ndatíñū dē, chi ná cúu ji nchivī ndāa ndija, tácuā jín ndacá tiñū jā sáhá ji, de cunī ndacá nchivī jā víi ndasí cúu tūhun jā stéhēn sīquī Yāa Dios, Yāa jā scācu yóhó.

¹¹ Chi mitan ja nī stéhēn Yāā Dios nāsa sáhá yā já váha nchivī, chi cúnī yā scácu yā ndihi nchivī ñayiví.

¹² De sīquī já váha inī yā jín ó, suu stéhēn nūū ó já siáa ó tiñu nēhén jín ndacá já ndiyo nēhén inī ñ. De ndito ná cóo xīnī ñ inī ñayiví yáhá, de caca ndaā ñ, de sáhá váha ó já cúnī Yāā Dios.

¹³ De suni stéhēn nūū ñ já cuhun inī ñ já quendōo ndetū ñ tá quiji maá quivī cāhnú já nenda nijin Yāā Dios, Yāā cúnáhnú ndasí, suu Jesucristo, Yāā já scácu yóhó.

¹⁴ Chi nī nsōcō yā maá yā jēhē ñ, tácu scácu yā yóhó nūū ndacá tiñu nēhén, de sáhá ndoo ndihi yā áno ñ já cuu ó nchivī maá yā, de cundihvī inī ñ sáhá ó tiñu váha.

¹⁵ Ndacá tūhun yáhá cānuú stéhēn nū, de sndihvī inī nū ji, de cāhān nū nūū ji, chi súcuan ndiso tiñu nū. De mā cuáha nū tūhun já sáhá jēhe inī nī iin ji nūū nū.

3

Nāsa cānuú sáhá nchivī cándija

¹ De nasndihvī inī nū ji já cuetáhvī váha ji nūū ndá tēe cúnáhnú jín tēe ndiso tiñu ñuū. De ná squincuu ji tiñu já ndácu ndá dē, de coo ñamā inī ji sáhá ji ndacá tiñu váha.

² De mā cāhān nēhén ji sīquī nī iin nchivī, de cundeē mānī ji jín nchivī, de coo váha inī ji, de coo vitá inī ji jín ndihi nchivī.

³ Chi maá ó suni nī ncuu ó nchivī naā jáá nduú ní jícūhun inī ñ jondē saá, de nī ncunihin inī ñ nūū Yāā Dios. De nī ncandija ó ndacá tūhun jáá nduú ndaā, de nī nsatíñú cāhá ó nūū ndacá já ní ndiyo nēhén inī ñ jín nūū ndacá já ní ncusi inī ñ. De nī jica ó jín tiñu nēhén jín tūhun cúcuásún inī. Chi nī nquiti inī nchivī nūū ñ, de nī nquiti inī ñ nūū ji.

⁴ Núcuan de Yāā Dios, Yāā já scácu yóhó, nī stéhēn yā já váha inī yā de cundáhvī inī yā ndihi nchivī ñayiví.

⁵ De nī scácu yā yóhó, de nduú ná tiñu váha ní nsáhá ó já scácu yā yóhó, chi sa sīquī já ní ncundáhvī inī yā yóhó. Chi nī naquete yā áno ñ, de súcuan nī nacacu jēé ó, de nī ndujeé ó ní nsáhá yā jín maá Espíritu Santo.

⁶ De nī ncunuú ndasí Espíritu Santo inī áno ñ, já ní nsáhá Yāā Dios já jín Jesucristo, Yāā já scácu yóhó.

⁷ De súcuan nī sndáhvā yā cuāchi ó sīquī já váha inī yā, de nīhīn táhvī ñ cutecū ñ ní cání, tá cúu nūū ñúhún inī ñ.

⁸ Ndaā cúu tūhun yáhá, de cúnī nī já níní cāhān nīhīn nū ndacá tūhun yáhá, tácu nchivī cándija Yāā Dios, ná cundihvī inī ji cucuu ji jín tiñu váha. Chi iyó váha ndacá yáhá, de nīhīn tiñú já quéndōo váha áno ndihi nchivī.

⁹ De mā quivī nduú nū jín ndacá tūhun naā, jín tūhun já cāhān sīquī nāsa vāji ndacá

tatā ñ, jín tūhun já sáhá já tétáhān ji sīquī ley Moisés. Chi maá-ni tūhun cāhá jáá nduú nīhīn tiñú cúu.

¹⁰ De tú iyó nchivī já sáhá já ndúsín inī nchivī cándija, de cāhān nū nūū ji iin ūū vuelta, de tú mā chūhún inī ji, de tavā nū ji.

¹¹ Chi jín nū já iin nchivī já sáhá súcuan, stiví ndasí ji chi jín ji jáá nduú váha sáhá ji, de já ñúcuan jícundeē cuāchi sīquī ji.

Jā cána Pablo já quiji Tito nūū dē

¹² De tá taji nī Artemas á Tiquico cuēē dē, sá de nducú ndeé nū quiji nū nūū nī ñuū Nicópolis, chi ja nī ncundaā inī nī já ñúcuan cundeē nī tiempo vjin.

¹³ De cundihvī inī nū chindeé nū Zenas, tēe cúu abogado, de saá-ni Apolos. Chi cuāha nū já jín ñúhún dē já quihīn cā dē ichi nūū quihīn dē. De coto nū já má cúmanī nī iin nūū dē.

¹⁴ De nchivī já íñi jín ó, cānuú já cutūha ji sáhá ji ndacá tiñu váha, de chindeé ji nchivī já cúmanī nūū, tácu mā cútecū cāhá ji.

Saludo jín bendición já sándihí

¹⁵ Ndacá nchivī já iyó jín nī yáhá, cāhān ji já sáhá ndeé inī nū. De cachī nū já cāhān nī já sáhá ndeé inī nchivī jín já mānī ñ jín sīquī já cándija ó. De ñúhún inī nī já ná sáhá cā Yāā Dios já váha ndá ndóhó. Súcuan ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SAN PABLO APOSTOL NUU FILEMÓN

¹ Maá nĩ cúu Pablo, de yíhí nĩ vecāa já sīquĩ tũhun Cristo Jesús. De jín hermano ò Timoteo tēe nĩ carta yáhá cuēē nũ nũ Filemón. Chĩ cúu nũ tēe já íyó mǎnĩ ndũ nĩ jín, chĩ chĩndēé nũ jín nĩ sīquĩ tiñu Yāa Dios.

² De suni tēe nĩ carta yáhá nũ ndá nchivĩ cándija já ndútútú inĩ vehe nú, de saá-ni nũ hermana ò Apia, jín nũ Arquipo, tēe já chĩndēé táhán jín ó sīquĩ tiñu já ndúcú ndéé ó jín.

³ De ñũhún inĩ ndũ nĩ já Tatá ó Yāa Dios jín Jētohō ò Jesucristo, ná sáhá cā yā já váha ndá ndóhó, de sáhá yā já coo ndéé coo sī inĩ nũ.

Tēe cundáhvĩ inĩ de cándija váha cúu Filemón

⁴ De tá jícān táhvĩ nĩ nũ Yāa Dios de nduú náa inĩ nĩ cācān táhvĩ nĩ jēhē nũ, de nínĩ nácuétáhvĩ nĩ nũ yā já sīquĩ nũ.

⁵ Chĩ nĩhín nĩ tũhun já váha cándija nũ já cundáhvĩ inĩ Jētohō ò Jesús ndóhó, de cundáhvĩ inĩ nũ ndácá nchivĩ já yíhí ndahá Yāa Dios.

⁶ De jícān táhvĩ nĩ já nchivĩ já ní ncándija sīquĩ já cándija maá nũ, ná jícũhun váha cā inĩ jĩ sīquĩ ndácá já váha já sáhá yā yóhó já jín Cristo Jesús.

⁷ Chĩ cúsi ndasĩ inĩ nĩ de íyó ndéé inĩ nĩ, hermano, sīquĩ já cundáhvĩ inĩ nũ ndá nchivĩ cándija. Chĩ maá nũ nĩ nsáhá já ní ndusi inĩ jĩ.

Jā jícān Pablo iin favor jēhē Onésimo

⁸ Túsaá de cāhān ndáhvĩ nĩ jín nũ, visó cuu ndacu nĩ nũ nũ nása cánuú sáhá nũ, chĩ cúu nĩ apóstol Cristo.

⁹ De nduú chĩ sa cāhān ndáhvĩ nĩ jín nũ sīquĩ já íyó mǎnĩ ò. De cundáhvĩ inĩ nũ nduhũ sáhá nũ já cúni nĩ, chĩ já ñáhnũ nĩ, de yíhí nĩ vecāa já sīquĩ tũhun Cristo Jesús.

¹⁰ De cāhān ndáhvĩ nĩ jín nũ jēhē mozo nũ Onésimo já ní jeen nũ de ní jinu. De mitan de cúu jĩ tá cúu sēhe nĩ, chĩ nĩ scándija nĩ jĩ inĩ vecāa yáhá.

¹¹ De jondē saá chĩ nduú ní ncúu jĩ mozo já squíncuu nũ nũ, chĩ ní jinu jĩ. Sochi mitan chĩ váha satíñũ jĩ nũ nũ jín nũ nĩ.

¹² De natajĩ nĩ jĩ cuēē najēē jĩ nũ nũ. Túsaá de cāhān váha nũ jín jĩ, de sáhá nũ cuenta já modo já maá nĩ nĩ nguenda, chĩ ndasĩ mǎnĩ nĩ jín jĩ.

¹³ De cúsi inĩ nĩ de tú cuu quendōo jĩ jín nĩ yáhá, tácu cuetíñũ nĩ jĩ lugar maá nũ juni yíhí nĩ vecāa já sīquĩ tũhun váha yā.

¹⁴ Sochi nduú cúni nĩ sáhá nĩ sūcuán, chĩ jondē cuáha maá nũ tũhun. Chĩ nsũ já sáhá

fuerza nĩ ndóhó, chĩ sīquĩ já váha inĩ nũ de sáhá nũ favor jín nĩ, tá cúu nũ cúsi inĩ maá nũ.

¹⁵ Chĩ sanaá de já sīquĩ yáhá cúu já ní jinu jĩ nĩ ncujiyo jĩ nũ nũ jacũ-ni tiempo, suu tácu nínĩ quendōo jĩ jín nũ sáhá Yāa Dios.

¹⁶ De mitan chĩ nduú cā cúu jĩ iin mozo já ní jeen nũ, chĩ ní nduú jĩ iin já váha cā, suu iin hermano já mǎnĩ nũ jín. De nduhũ chĩ mǎnĩ ndasĩ nĩ jín jĩ, de ná oncā cúu maá nũ já má cóo mǎnĩ nũ jín jĩ. Chĩ nsũ já mǎnĩ nũ jín iin tēe sūcuán-ni, chĩ sīquĩ já cúu jĩ iin hermano já cándija nũ Jētohō ò.

¹⁷ De tú sáhá nũ cuenta já nduhũ cúu táhán nũ já cándija, túsaá de cāhān váha nũ jín jĩ tá nenda jĩ nũ nũ, tá cúu nũ cāhān nũ jín nduhũ.

¹⁸ Tú ná-ni falta nĩ nsáhá jĩ nũ nũ, á tú ndíta jĩ nũ nũ, de cācān nũ de chunáá maá nĩ.

¹⁹ Nduhũ Pablo, jín ndahá maá nĩ tēe nĩ yáhá já maá nĩ nachunáá. Sūcuán cāhān nĩ visó cuu cāhān nĩ já sa maá nũ ndíta nũ nĩ já sáhá nũ já cúsi inĩ nĩ sīquĩ já ní scándija nĩ ndóhó de ní ncācu ánō nũ.

²⁰ Túsaá, hermano, sáhá nũ favor yáhá jín nĩ sīquĩ já cándija nũ Jētohō ò. Sáhá nũ já ndusi inĩ nĩ, sīquĩ já cúu nũ hermano já cándija Cristo.

²¹ De tēe nĩ yáhá nũ nũ, chĩ cundēé cúcáhnũ inĩ nĩ já cuetáhvĩ nũ, de jondē víhĩ cā sáhá nũ nsũ cā já ní jícān nĩ.

²² De suni jícān nĩ já sáhá tũha nũ nũ cundēē nĩ, chĩ ñũhún inĩ nĩ já quee nĩ yáhá de cuēē nĩ nũ nũ sáhá Yāa Dios sīquĩ já jícān táhvĩ ndá nũ jēhē nĩ.

Saludo jín bendición já sándihĩ

²³ Epafras, tēe já yíhí jín nĩ vecāa já sīquĩ tũhun Cristo Jesús, cāhān dē já sáhá ndéé inĩ nũ.

²⁴ De suni sūcuán cāhān Marcos jín Aristarco jín Demas jín Lucas, ndá tēe já chĩndēé táhán jín nĩ sīquĩ tiñu yā.

²⁵ De ñũhún inĩ nĩ já Jētohō ò Jesucristo ná sáhá cā yā já váha ndá ndóhó. Sūcuán ná cóo. Amén.

CARTA JA CUAHAN NUU NCHIVI HEBREO

Jā ní ntají Yāa Dios Sēhe yā nī nacani yā tūhun

¹ Quéhén vuelta de quéhén modo nī ncāhān Yāa Dios jín ndá tatā ō jondē janahān, chi nī ntají yā ndá tēe nī nacani tūhun yā.

² De mitan de tiempo jā cuándihi yáhá de nī ntají yā maá Sēhe yā nī nacani yā tūhun nū ō. De jín Sēhe yā cúu jā ní nsáhá yā ñayívi jín ndihi cá, de ndivií jā íyó nī nchihi yā ndahá Sēhe yā.

³ De Sēhe yā chi vii ndasí cuñáhnú yā, tá cúu nū vii cuñáhnú maá yā. De ndihi nāsa cúu maá yā jā cúu yā Yāa Dios, suni súcuan cúu Sēhe yā. De jín poder tūhun jā ní ncāhān Sēhe yā de íyó cutú ndihi-ni. De nī nasáhá ndoo yā yóhó ndácá cuáchi ó, de sá de nī jécundeē yā lado cuáhá mesa maá Yāa cuñáhnú jondē andiví.

Jā cuñáhnú cā Sēhe Yāa Dios nsūu cā ndá ángel yā

⁴ De nī nduñáhnú ndasí cā Sēhe yā nsūu cā ndá ángel andiví, chi nī nihín yā táhvi jā ndiso yā tiñu ñáhnú ndasí cā nsūu cā jā ndiso ndá ángel.

⁵ Chi yósó nū tutú jā súcuan nī ncāhān Yāa Dios jín Sēhe yā, de nsūu jín ndá ángel yā: Maá nú cúu Sēhe nī, de mitan de nī nsáhá ñáhnú nī ndóhó jā cúu nī Tatá nú.

De suni nī ncāhān yā tūhun Sēhe yā, de nsūu tūhun ndá ángel yā:

Maá nī cúu Tatá nū Sēhe nī, de maá ji cúu Sēhe nū nī.

⁶ De suni tá nī ntají yā Sēhe yā jā cuñáhnú, nī nquiji iní ñayívi yáhá, de nī ncāhān yā: Ndihi ángel nī ná chíñuhún ji Sēhe nī.

⁷ De súcuan nī ncāhān yā tūhun ndá ángel yā: Tá cúu nū yíhi táchi, súcuan cúu jā jica ndá ángel nī sáhá nī,

de ndácá ñúcuán jā satíñú nū nī, tá cúu yáñuhún cúu.

⁸ Sochi tūhun Sēhe yā chi sa cáhān yā:

Maá nú cúu Yāa Dios, de tatúñi nū ní cáni, de jā tatúñi nū chi maá-ni tiñu ndāa cúu.

⁹ Cúsii iní nū jín tiñu váha, de nduú jétahān cuiñi iní nū tiñu nhén.

Jā ñúcuán cúu jā nduhú, Yāa Dios maá nú, nī nsáhá nī

jā cúsi ndasí cá iní nū nsūu cā ndá cá jā íyó andiví.

¹⁰ De suni cáhān yā:

Maá nú cúu Jétohó, de jondē xihna ñúhún nī nsáhá nú jā ní jécóo ñayívi.

De andiví chi suni jā ní nsáhá maá nú cúu.

¹¹ De ndá ñúcuán chi naā, sochi maá nú chi ní cáni íyó nú.

De ndá ñúcuán chi cutúhú tá cúu nū cutúhú iin sahma,

¹² de nacahnú nū tá cúu nū nátañu iin sahma, de nasāma nú ndá.

Sochi maá nú chi mā násāma cuiñi nū, de quívi jā cutecú nū mā ndihí cuiñi.

¹³ De súcuan nī ncāhān tucu yā jín Sēhe yā, de nsūu jín ndá ángel yā:

Cundeē nū lado cuáhá nī nū cuñáhnú nū, de sáhá nī jā candeē nū poder ndácá jā jíní ūhvi ndóhó.

Ncachí yā.

¹⁴ De ndá ángel yā chi mozo-ni cúu, de táji yā cuahān jā chíndeē ndá nchivi jā nihín táhvi jā scácu yā.

2

Jā má cúhuun iní ō jín tūhun jā scácu yā yóhó

¹ Túsaá de cánuú jā vāha cā chuhun iní ō ndácá tūhun yā jā ní jini ó, chi tú nduú de sanaā de scuíta ó.

² Chi jondē janahān nī jetiñú yā ndá ángel yā nī ncachí tūhun tūhun yā, de nī jini nchivi jā íyó ndāa. De nchivi nihín iní jín nchivi jāa nduú ní ncándija tūhun ñúcuán, vātu-ni nī nihín ji castigo.

³ De tú súcuan nī ncuu, de yóhó, ¿nása cācu ó de tú mā chíhún iní ō tūhun cánuú cá jā scácu yā yóhó? Chi xihna cā maá Jétohó ō nī nacani yā tūhun yáhá, de sá de ndá tēe jā ní jini, nī nacani tucu ndá dē nū ō.

⁴ De Yāa Dios suni nī nchindeē yā ndá dē jā ní nacani dē tūhun yā. Chi nī nsáhá yā jín dē jā ní nsáhá dē sún sún tiñu ñáhnú jā sáhvi iní ō jā jini ō poder yā. De suni nī jēhe yā Espíritu Santo yā nū iin iin ó, nása nī jétahān iní maá yā jā sáhá ó.

Jā ní nduu Jesús iin táhān nchivi

⁵ De Yāa Dios nsūu nū ndá ángel yā ní jēhe yā tūhun jā cundiso tiñú siquí ñayívi jā quiji, chi sa nū Sēhe yā Cristo nī jēhe yā. De siquí ñayívi ñúcuán cúu jā cáhān nī yáhá.

⁶ Chi suha yósó nū tutú jā ní ncāhān David jín yā:

¿Nā cuá cúu nchivi jā ñúhún iní ní ji?

De ndihvi iní ní siquí ji, de nchivi-ni cúu ji.

⁷ Chi jacú-ni tiempo nī nsáhá ní jā nū ji nū ndá ángel nī.

Ñúcuán de sáhá ñáhnú ní ji de squéndoo yíñuhún ní ji,

de caní ní ji jā ndacu ji tiñu nū ndácá jā ní nsáhá ní.

⁸ De ndihi jā íyó chi sáhá ní jā cuñáhnú ji nū. Cáchi tutú. De jā ní nsáhá Yāa Dios jā cuñáhnú ji nū ndihi, túsaá de mā quéndoo ní iin jā má cuñáhnú ji nū. De visó súcuan de mitan de ncháha cā cuní ō jā cuñáhnú ji nū ndihi jā íyó.

⁹ Sochi já jíní ò mitan cúu Jesús, Yāa já ní nduu núu jacú-ni tiempo núu ndá ángel yā. Chi súcuán nī ncuu tácuu cuú yā jēhē ndihi nchiví, síquí já vāha ndasí iní Yāa Dios jíní ó. De mitan de vii ndasí nī nduñáhnú tucu yā, de ndihi-ni iyó yíñuhún núu yā, chi nī ndoho yā já ní jihí yā jēhē nchiví.

¹⁰ De ndihi já iyó chi cuenta Yāa Dios cúu, chi maá yā ní nsáhá. De suni ndéca yā cuāhā ndasí sēhe yā já quíhín ji andiví núu vii cuñáhnú ji jíní yā. De vāha níhín tífú já ní jēhe yā tündóhó núu Jesús, chi já ní ndoho yā súcuán de cuu cundeca vāha yā nchiví já ní scácu yā.

¹¹ Chi Jesús já ní nsáhá ndoo yā ji de maá ji já ní ndundoo ji, chi iin-ni Tatá ji jíní yā. De já ñúcuán nduu cúcanoó Jesús já cáhān yā hermano yā ji.

¹² Chi yósó núu tutú já ní ncāhān yā jíní Tatá yā:

Cachí sá tūhun ní núu ndá hermano sá, de māñú núu ndútutú ji cata sá nāsa cúñáhnú ní.

¹³ De suni cáhān yā tá cúu núu cáhān ndá hermano yā:

Nduhú chi cándija ní yā.

De cáhān tucu yā:

Yáhá iyó ní jíní ndá sēhe Yāa Dios já ní jēhe yā núu ní.

Ncachí Jesús.

¹⁴ De tá cúu núu cácu nchiví já cúu ji iin yiquí cúñu, suni súcuán nī ncacu Jesús, tácuu cuu cuú yā jēhē ò. De súcuán nī snáa yā poder táchí cúñáhnú já squíví nchiví núu cuāchi de jíhí ji.

¹⁵ De ní ncacu yā súcuán tácuu cuu tavā yā ndacá nchiví chíjin tūhun já yúhú ji cuú ji. Chi ní vida ji ndóho ji sáhá ñúcuán.

¹⁶ De jándáa chi nduu ní nguíji yā já chin-dee yā ndá ángel yā, chi sa já chin-dee yā ndá nchiví cándija já ní nduu tatá Abraham.

¹⁷ Já ñúcuán ní jini ñúhún já nduu inuu yā jíní ndacá hermano yā, tácuu cuu yā sūtú cúñáhnú já squíncuu vāha yā ndacá tífú jēhē ji núu Yāa Dios, chi ní ncundáhví iní yā ji. De súcuán nī nsáhá yā tácuu sōcō yā maá yā jēhē ji de sndáhvā yā cuāchi ji.

¹⁸ Chi suni jondé maá yā ní ndoho yā já ní jito túní tündóhó yā, de já ñúcuán cuu chin-dee yā nchiví já jito túní tündóhó ji.

3

Já cúñáhnú cā Jesús nsūú cā Moisés

¹ Hermano, ní ncana Yāa Dios ndá ndóhó, de cúu nú nchiví ndoo maá yā. Túsaá de nacani vāha iní nú síquí Cristo Jesús, Yāa já cúu apóstol já ní nteñú Yāa Dios, de suni cúu yā sūtú cúñáhnú síquí tūhun cándija ó.

² Chi ní squíncuu vāha yā núu Yāa Dios, Yāa já ní ntee tífú ñúcuán síquí yā, tá cúu núu ní

squíncuu vāha Moisés núu ndá nchiví já ní ncāhān Yāa Dios já cúu ji nchiví vehe yā.

³ De cúñáhnú ndasí cā Jesús nsūú cā Moisés, tá cúu núu cúñáhnú ndasí cā tēe sáhá vehe nsūú cā maá vehe.

⁴ Chi ndacá vehe iyó tēe já ní nsáhá. Sochi maá Yāa Dios cúu já ní nsáhá ndacá já iyó.

⁵ De Moisés ní squíncuu vāha dē jíní tífú já ní ncuu dē mozo ní jito dē nchiví vehe Yāa Dios. De ní ncachí tūhun dē síquí ndacá tūhun já stēhēn yā tiempo já quíji.

⁶ Sochi Cristo chi sa cúu yā maá Sēhe já ndacu tífú núu nchiví vehe Tatá yā, de vāha squíncuu yā jēhē ji. De suni maá ó cúu nchiví vehe yā, de tú cuíñí nīhín ó jíní tūhun já cándija ó jondé quívi sándihí, de tú cúsi iní ò já ñúhún iní ò ndacá já vāha já coo.

Tūhun já natátú nchiví Yāa Dios

⁷ Túsaá de ná chūhun iní ò já cáhān Espíritu Santo núu tutú ii:

Mitan de tú cunini ndá nú já cáhān Yāa Dios,

⁸ de mā cúnihín iní nú tá cúu núu ní ncunihín iní nchiví janahán.

Chi nduu ní ncándija ji núu yā tá ní jica ji núu ñuhun tífú.

⁹ Chi ñúcuán ní nsáhá tatá ndá nú tífú já ní nguítí iní ní, ncachí yā,

vísó ní jini ji tífú ñáhnú já ní nsáhá ní ūu xico cuíyā.

¹⁰ Já ñúcuán ní nguítí iní ní jíní nchiví tiempo ñúcuán.

De ní ncāhān ní já maá-ni já sndóo ji ichi ndaá,

chi nduu cúní ji cuniquín ji tūhun ní.

¹¹ De já ñúcuán ní nguítí iní ní, de ní ncāhān téyí ní

já má quívi cuití ndá ji núu natátú ji sáhá ní. Ncachí yā.

¹² Túsaá, hermano, coto ndá nú já má coó nēhén ánó ní iin nú já caca yátá nú já má cándija cā nú Yāa Dios, Yāa tēcú.

¹³ Chi sa ndacá quívi sndíhví táhán iní nú, juni iyó cā tiempo, tácuu má cúnihín iní ní iin nú já stáhví cuāchi ndóhó.

¹⁴ De tú ná cuíñí nīhín ó jondé quívi sándihí jíní tūhun já ní nguíjéhe ó jíní, ñúcuán de coo cáhnú ó jíní Cristo.

¹⁵ Chi cáhān tutú:

Mitan de tú cunini ndá nú já cáhān Yāa Dios, de mā cúnihín iní nú tá cúu núu ní ncunihín iní nchiví janahán.

Cáchí.

¹⁶ ¿De ní nchiví cúu já ní jini tūhun yā de ní ncunihín iní? Suu ndihi nchiví já ní scácu Moisés já ní nquee Egipto.

¹⁷ ¿De ní nchiví cúu já ní nguítí iní yā núu ūu xico cuíyā? Suu nchiví já ní nsáhá cuāchi de ní jihí ndá ji núu ñuhun tífú.

¹⁸ ¿De ní nchiví cúu já ní ncāhān téyí yā já má quívi cuití ji núu natátú ji sáhá yā? Suu ndá nchiví jáa nduu ní ncándija núu yā.

¹⁹ Túsaá de jíni ō jáá nduú ní ncúu quívi ndá ji nūu natátú ji, síqui jáá nduú ní ncándija ji yā.

4

¹ De juni íyó cā tūhun jā ní nquee yuhú yā jā quívi nchiví ndahá yā jā natátú ji sáhá yā, de ná cóo cuidado ō jā má stíví ó, tácuá má cóo sava nú jā má níhlin nū quívi nú.

² Chi suni maá ó ní jini ó tūhun jā scácu yā yóhó, tá cúu nūu ní jini nchiví janahán. Sochi nūu maá ji chi nduú ní jétíñú tūhun jā ní jini ji, síqui jáá nduú ní ncándija ji.

³ De yóhó jā cándija, chi maá ó cúu jā quívi ndahá yā jā natátú ó. De síqui nchiví jáá nduú cándija ní ncāhān yā suha:

Jā ñúcuán ní nquítí iní ní, de ní ncāhān téyíí ní

jā má quívi cuití ndá ji nūu natátú ji sáhá ní. De súcuán ní ncāhān yā visó jā íyó tūha nūu natátú ji jondé tá ní jécōo ñayíví.

⁴ Chi súcuán yósó tūhun nūu tutú ñ síqui quívi újā:

Ní nsínu Yāa Dios ndacá jā ní nsáhá yā, de ní natátú yā quívi újā.

⁵ De suni yósó tucu nūu tutú ñ: Má quívi cuití ndá ji nūu natátú ji sáhá ní. Ncachi yā.

⁶ Túsaá de íyó cā nchiví jā quívi ji ndahá yā jā natátú ji. Chi nchiví janahán jā ní jini tūhun jā scácu yā ji, nduú ní nquíví ji síqui jáá nduú ní ncándija ji nūu yā.

⁷ Jā ñúcuán ní jani tucu yā incā quívi jā quívi nchiví, de quívi ñúcuán cúu mitan. Chi tá ní ncāhā cuāhā tiempo jā ní ncāhān yā jíin nchiví janahán, de yósó nūu tutú jā suni ní ncāhān David suha ní nsáhá yā:

Mitan de tú cunini ndá nú jā cáhān yā, de má cúnihlin iní nū túsaá.

Cáchi tutú.

⁸ De Josué ní squíví dē nchiví Israel janahán iin lugar nūu natátú ji. De visó súcuán de nduú ní ncúu squíví dē ji nūu yā jā natátú áno ji. Chi tú súcuán de má cáhān cā Yāa Dios jíin ndacá nchiví jā mitan cúu quívi jā quívi ndá ji nūu natátú ji.

⁹ Túsaá de íyó tūha iin nūu natátú nchiví Yāa Dios, tá cúu nūu ní natátú maá yā.

¹⁰ Chi nchiví jā quívi nūu natátú ji jíin yā, chi natátú ji jā ní nsatíñú ji, tá cúu nūu ní natátú Yāa Dios nūu tíñú jā ní nsáhá maá yā.

¹¹ Túsaá de ná ndúcú ndéé ó quívi ó ndahá yā jā natátú ó, de má sáhá ní iin ó cuāchi jā má cándija ó yā, tá cúu nūu ní nsáhá ndá ji jondé saá.

¹² Chi tūhun Yāa Dios chi tēcū de íyó poder. Chi cúu tá cúu iin espada jā xēen ndúu lado, chi nástúu cáji nása íyó jáá ntúni ō jíin áno ō, tá cúu nūu sáhá espada jā jéhnđe de nástúu nūu ñútáhān yiquí jíin minqui. De tūhun yā nástúu ndihi nása jáni iní ō jíin nása cúní ō sáhá ó.

¹³ De nduú íyó ní iin jā yíyuhú jáá nduú jíni maá Yāa jā náquehen cuenta, chi ndihi-ni jíni vāha yā, de ndihi-ni túu níjin nūu yā.

Jesús cúu sūtū cúñáhnú cā

¹⁴ De névāha ó iin sūtū cúñáhnú cā, de jā ní ndaa yā ní ndivi yā nūu íyó Yāa Dios. De Jesús Sēhe Yāa Dios cúu yā. Jā ñúcuán ná cuíñi nihin ó jíin tūhun jā ní ncandija ó.

¹⁵ Chi névāha ó iin sūtū cúñáhnú jā cundáhví iní yóhó jáá nduú ná fuerza ō jā squíncuu vāha ó. Chi tá cúu nūu ndóhó ó jā jito túní táchi cúñáhnú yóhó, suni súcuán ní ndoho maá yā jā ní jito túní ji yā, visó nduú ná cuāchi cuití yā.

¹⁶ Túsaá de má cúyuhú ó, chi ná quívi ó yuhú mesa yā jā cácan táhvi ó. Chi māni yā jíin ó, de cundáhví iní yā yóhó, de síqui jā vāha iní yā de chindeé yā yóhó ndacá vuelta jā jíni ñúhún ó.

5

¹ De ndacá sūtū jā ní ncuñáhnú janahán, ní nacāji Yāa Dios dē máhñú nchiví, de ní jani yā dē jā cuíñi dē nūu yā jēhe nchiví, de sócō dē ndatíñú jíin quiti nūu yā jā síqui cuāchi ji.

² De cuu cáhān vitá dē jíin nchiví jáá nduú jícūhun iní jíin nchiví jā stíví, chi saá-ni maá dē nduú ná fuerza iní dē jā squíncuu vāha dē.

³ Jā ñúcuán cúu jā suni cánuu jā sócō dē quiti nūu yā jā síqui cuāchi maá dē, nsúu maá-ni jā síqui cuāchi nchiví.

⁴ De ní iin tēe nduú cúu sáhá ñáhnú dē maá dē jā cuu dē sūtū cúñáhnú, chi sa maá Yāa Dios cúu jā nacāji yā dē, tá cúu nūu ní nacāji yā Aarón jondé janahán.

⁵ De saá-ni Cristo, nduú ní nsáhá ñáhnú yā maá yā jā cuu yā sūtū cúñáhnú, chi sa Yāa Dios ní nsáhá, chi ní ncāhān yā tūhun yáhā: Maá nú cúu Sēhe ní,

de mitan de ní nsáhá ñáhnú ní ndóhó jā cúu ní Tatá nú.

⁶ De suni cáhān tucu yā nūu tutú ñ:

Níí cání cúu nú sūtū,

suu maá clase sūtū jā ní ncuu Melquisedec.

⁷ De Cristo tá ní íyo yā ñayíví, de ní jicān táhvi yā, de jondé ní jacu yā de ní jacu cóhó yā. De ní ncāhān ndahví yā jíin Yāa Dios, Yāa jā cuu scácu yā jā má cúu yā nícu. De síqui jā yíñúhún ní nchínúhún yā Yāa Dios, de ní nchindeé ní nchituu Yāa Dios yā jā ní jendeé iní yā jíin tündóhó.

⁸ Chi visó Sēhe Yāa Dios cúu yā, de ní ncandija yā ní ndoho yā iní ñayíví, de súcuán de ní jini yā nása cúu tūhun cándija.

⁹ De tá ní ncuu ní squíncuu ndihi yā jā ní ncandija yā, de ní ncucutú tūhun jā scácu yā ndacá nchiví jā cándija nūu yā, de cutecú ji níí cání.

¹⁰ Chi ní jani Yāa Dios yā jā cúu yā sūtū cúñáhnú, suu maá clase sūtū jā ní ncuu Melquisedec.

Siqui já má cācā yátá ji

¹¹ De iyó cuāhā tūhun jā cachī tūhun nī siquī ndācā yáhā. Sochi vjín cúu jā jicūhun inī ndā nú sáhā nī, siquī jáá nduú cūnī nū chuhun inī nū.

¹² De ja nī ncunahán cándija ndá nú, de jini űhún jā cuu nú tēe stēhēn nīcu. De nduú chi sa jini űhún tucu ndá máá nú tēe jā stēhēn nū nū ndācā tūhun Yāa Dios jáá nduú vjín cuitī. Chi sa nī nduú nú modo sūchī űquín jā jini űhún caxīn, chi ncháha ca cuja ji caji ji jā caji. Súcuán cúu ndá nú chi ncháha ca cuja nū jín tūhun vjín cā.

¹³ Chi tú cúu ndá nú cúsá máá modo sūchī űquín jā jaxīn, túsaa de nduú cúu jicūhun vāha inī nū tūhun ndāa.

¹⁴ Sochi nchivī ja nī jija, chi yaji ji jā caji, cúu jā ní ncutūha vāha ji de ja cuu nacāji ji jā vāha jín jā nehén.

6

¹ Túsaa de ná yāha ó nū ndá tūhun Cristo jáá nduú-ni vjín, de ná cohōn nū tūhun jā vjín cā, tácuá ná cúja vāha inī ó jín tūhun yā. De mā ndijéhé tucu ó jín tūhun jā ní scuāha ó xihna cá, suu tūhun jā nacani inī ó jā sndóo ó ndá cuāchi jā sáhā jā naā ó, jín jā candija ó Yāa Dios,

² jín siquī jā jénduté, jín siquī jā tēe ndahá xīnī nchivī, jín siquī jā natecū ndiyi, jín siquī jā tānū táhvi nchivī ní cání.

³ Túsaa de ná yāha ó nū ndācā yáhā de quīvi ó nū tūhun vjín cā, de tú cuāha Yāa Dios tūhun.

⁴ Chi iyó nchivī jā ja nī jicūhun inī ji, de ja nī jini ji ndācā jā jēhe Yāa Dios, de ja nī nquīvi ji nū tūhun jā stēhēn Espīritu Santo,

⁵ de suni ja nī jini ji tūhun vāha Yāa Dios jín nāsa coo poder yā tiempo quiji.

⁶ De nchivī űcuán tú caca yátá ji, de mā cúu cá ndijéhé jeé ji jā nacani inī ji. Chi jā caca yátá ji cúu modo jā jáhni tucu ji Sehe Yāa Dios yicā cruz, de jēhe ji tūhun canoó yā jini nchivī.

⁷ De nchivī chi cúu ji tá cúu űhun jā cúun vāha sāvī nū de ndóyo vāha. De tú néne jā vāha jā caji ndá tēe sātīfū, űcuán de cúsi inī Yāa Dios jín.

⁸ Sochi tú néne maá-ni iñu űcún jín yūcū jā sātēñū, túsaa de nduú jētīfū cuitī, de squēne yichī yā, de iin quīvi de cāyū. Súcuán tānū táhvi nchivī jā jica yátá.

Jā űhún inī ó ndācā jā vāha jā coo

⁹ De ndá máá nú hermano, visó cáhān ndá nī súcuán jín nú, de jini vāha nī jā cúu nū nchivī jā cuiñi nihin, chi nchivī jā ní scācu yā cúu nú.

¹⁰ De Yāa ndāa cúu Yāa Dios, de nduú nāa inī yā tiñu jā sáhā ó. Chi siquī jā iyó māni nū jín yā de nī ncundáhvi inī nū ndá hermano

nū jā cándija, de nī nchindeé nú ji, de súcuán sáhā ndá nú jondé mitan.

¹¹ De cūnī ndá nī jā ní ní súcuán sáhā cā tá iin iin nú jondé quīvi sándihī, chi jā sáhā nú súcuán de nihin nū ndihī jā űhún inī nū.

¹² De cūnī ndá nī jā má cúhuun inī ndá nú, chi sa ndacu nū nchivī cándija jā jín paciencia ndétu ndá ji, de jā űcuán nihin táhvi ji ndācā jā ní nquee yuhú yā.

¹³ Chi quīvi jā ní nquee yuhú Yāa Dios nū Abraham, de nī nacunehen yā maá yā jā ní ncāhān téyí yā, chi nduú cā nā incā cuu nacunehen yā jā cúñahnú cā nsuú cā maá yā jā cuu testigo yā.

¹⁴ De nī ncāhān yā: Jāndāa ndija jā vāha ndasí sáhā ní ndóhó, de sáhā nī jā nducuahā ndasí tatá nū, ncachī yā jín Abraham.

¹⁵ De jín paciencia nī ndetu dē, de súcuán de nī nihin dē jā ní nquee yuhú yā.

¹⁶ Chi tá cáhān téyí ndá nchivī, de nacunehen ji sivi iin jā cúñahnú cā nsuú cā maá ji. De tú iyó iin tūhun jáá nduú cándija táhān, de tú iin tēe cáhān téyí dē jín sivi Yāa Dios, űcuán de jencuiñi jā tétahān.

¹⁷ De saá-ni Yāa Dios, chi nī ncāhān téyí yā nū nchivī jā cuāha yā táhvi ji. Chi nī ncuu inī yā jā cucáhnú vāha inī ji jā má nacani yátá inī yā siquī jā ní nquee yuhú yā jā cuāha yā nū ji.

¹⁸ Chi mā nacani yátá cuitī inī yā siquī tūhun jā ní ncāhān yā űu vuelta, iin cúu jā ní nquee yuhú yā, de incā cúu jā ní ncāhān téyí tucu yā siquī tūhun űcuán. Chi nduú stáhvi cuitī yā. De jā űcuán ndá máá ó jā ní jiquisáhi ó nū yā, chi iyó ndeé ndasí inī ó, de űhún téyí inī ó jā squíncu yā jā ní ncāhān yā.

¹⁹ De siquī jā súcuán űhún inī ó, de suu sáhā jā quéndoo cutú ánó ó jín tūhun yā, de cúcáhnú vāha inī ó, tá cúu nū quéndoo cutú barco jā tīn gancho yū. De sáhā jā cuu quīvi ó andivī nū ī cā, jā cúu modo cuarto ī cā jā nī iyó ichi chátá sahma jā ní ndita caa inī vehe ī janahān.

²⁰ De inī űcuán chi xihna cā Jesús nī nquīvi, tácuá nacune yā ichi jā quīvi ó. De jā űcuán nī cání cúu yā sūtū cúñahnú tá cúu nū ní ncuu sūtū Melquisedec.

7

Jā cúu Jesús sūtū tá cúu nū ní ncuu Melquisedec

¹ De maá Melquisedec nī ncuu dē rey űuū Salem, de nī ncuu dē sūtū nū Yāa Dios, Yāa cúñahnú ndasí. De nī jētahān dē Abraham tá nī nenda Abraham jā ní ncundeé dē nī ncanāá ndá dē jín ndá rey. De nī jicān táhvi dē jēhē Abraham.

² De ndācā űxi ndatīfū jā ní ncandēe Abraham nū ndācā rey, nī jēhe dē iin iin nū űcuán nū Melquisedec. De sivi

Melquisedec cáchi: Rey já sáhá tiñu ndää. De suni nání dē Rey Salem, de tūhun Salem cáchi: Já iyó ndeé iyó sīi inī. De já ñúcuán suni nání dē: Rey já sáhá já iyó ndeé iyó sīi inī nchivī.

³ De nduú cáhān tutū tūhun tatā dē nī naná dē nī ndacá tatā dē. De suni nduú cáhān já nī ncacu dē jīn já nī jīhī dē. Chi cúu dē tá cúu Jesús, Sehe Yāa Dios, chi níi cáni cúu dē sūtū.

⁴ De cūndéhé ndá nú nāsa ñáhnú nī ncuu Melquisedec, chi tatā ō Abraham já nī ncuáhnú, nī jēhe dē iin iin nūū ndacá já úxi nūū dē sīquī ndacá já nī ncandee dē nūū ndá rey.

⁵ De jīnī ō já ndacá úxi ndatīñú já nī nīhīn nchivī, nī jēhe jī iin iin nūū, nī nquehen ndá tēe cúu sūtū tatā Levī, tá cúu nūū cáhān ley Moisés. De nī nquehen dē nūū nchivī já cúu táhān dē, chi iin-nī tatā Abraham cúu ndá dē jīn jī.

⁶ De Melquisedec chi nsūū tatā Levī cúu dē, de vísō sūcuán de nī nquehen dē iin iin nūū ndacá já úxi nūū Abraham. De suni nī jīcān táhvī dē jēhē Abraham, vísō cúu Abraham tēe já nī nquee yuhú yā nūū dē já sáhá yā jēhē dē.

⁷ De jīnī vāha ō já tēe cūáhnú cá cúu já jīcān táhvī jēhē tēe nūū cá.

⁸ De ñayivī yáhá chi ndacá sūtū chi quēhen dē iin iin nūū ndacá já úxi nūū nchivī, vísō cúu ndá dē tēe jīhī. De Melquisedec suni nī nquehen dē, sochi maá dē chi cáhān tutū īi já tēcū dē.

⁹ De suni cuu cáhān ō já Levī, tēe já nī nquehen iin iin nūū ndacá já úxi nūū nchivī, suni modo já nūū maá dē nī nquehen Melquisedec iin iin nūū ndacá já úxi. Chi já nī jēhe Abraham nūū Melquisedec, suu cúu modo já suni nī jēhe dē cuenta Levī jīn ndihī cá tatā dē já quiji.

¹⁰ Chi tatā Abraham cúu Levī, de vísō ncháha ca cacu dē quivī já nī jētāhān Melquisedec Abraham, de modo já nī jēhe maá Levī cúu já nī jēhe Abraham.

¹¹ De chíjin tatā Levī nī nquiji sūtū Aarón jīn ndá cá sūtū já nī nquiji. De nī stēhēn ndá dē ley yā nūū nchivī Israel janahán. De tú nī ncúu sáhá dē já quendōo ndāa nchivī jīn ley ñúcuán nícu, de nduú cá cánuú já nūcuīñi incā clase sūtū lugar Aarón jīn ndá tatā dē. De incā clase sūtū cúu Cristo já cúu yā tá cúu nūū nī ncuu Melquisedec.

¹² De tú nūcuīñi incā clase sūtū, de suni cánuú já sāma ley sīquī ndá tatā dē.

¹³ Túsaá de nī nsāma ley ñúcuán, chi cáhān tutū īi já Jētohō ō Jesús cúu incā clase sūtū, de nī ncacu yā chíjin incā tatā. De tatā nūū nī nquiji yā, nduú nī iin ní ncúu sūtū.

¹⁴ Chi jīnī vāha ō já chíjin tatā Judá nī ncacu Jētohō ō. De tatā ñúcuán chi nduú nī ncāhān cuītī Moisés já cuu jī sūtū.

¹⁵ De cáji cúu já nī nūcuīñi Cristo já cúu yā incā clase sūtū tá cúu nūū nī ncuu Melquisedec.

¹⁶ De nduú cúu yā sūtū já nī ncacu chíjin tatā Levī tá cúu nūū cáhān ley janahán. Chi cúu yā sūtū sīquī já ndiso yā poder já cutecū yā níi cáni de má cúu cuītī yā.

¹⁷ Chi sūcuán nī ncāhān Yāa Dios tūhun yā: Níi cáni cúu nú sūtū, suu maá clase sūtū já nī ncuu Melquisedec.

¹⁸ Túsaá de tiñu já nī ndacu ley janahán sīquī sūtū, chi nī naā mitan, chi nduú nī nīhīn tiñú quendōo níi cáni.

¹⁹ Chi ley Moisés nduú nī nsáhá já quendōo ndāa nchivī. De nī nīhīn ō iin tūhun vāha cá já ñūhún inī ō já sndáhvā Cristo cuāchi ō, de sūcuán nī ncuñatin ō nūū Yāa Dios.

²⁰ De jīn já nī ncāhān téyí Yāa Dios de cúu Jesús sūtū.

²¹ Chi ndá cá tēe ñúcuán, nsūū jīn tūhun já nī ncāhān téyí yā nī ncuu dē sūtū. Sochi Jesús chi nī ncāhān téyí Yāa Dios já cuu yā sūtū, chi sūcuán cáhān tutū:

Nī ncāhān téyí maá Jētohō ō Yāa Dios, de má nācani yátá inī yā:

Níi cáni cúu nú sūtū, suu maá clase sūtū já nī ncuu Melquisedec. Ncachi yā.

²² Túsaá de jīn Jesús nī ncucutū iin contrato vāha cá nsūū cá ley janahán.

²³ De ndá cá sūtū ñúcuán, chi nī Iyo cuāhā dē, sīquī já jīhī ndá dē de nduú ní ncúu cuiñi dē níi cáni.

²⁴ Sochi Jesús chi cúu yā sūtū já cuiñi níi cáni, chi tēcū yā níi cáni.

²⁵ Já ñúcuán cúu já ndiso tiñú yā já scācu yā nchivī já quiji nūū Yāa Dios já cutecū jī níi cáni. Chi níi cáni tēcū yā de cáhān yā jēhē jī jīn Yāa Dios.

²⁶ Túsaá de vāha ndasí sūtū cūáhnú cúu Jesús, tá cúu nūū jīnī ñūhún ō. Chi sūtū īi cúu yā, de nduú ná cuāchi yā, de iyó ndoo yā, de nduú cúu yā táhān nchivī já sáhá cuāchi, de cūáhnú ndasí yā jondē nūū sūcún cá andivī.

²⁷ De maá yā nduú jīnī ñūhún já sáhá yā tá cúu nūū nī nsáhá ndá sūtū cūáhnú janahán, já ndiquivī nī nsōcō dē quiti sīquī cuāchi maá dē xīhna cá, de sá de sīquī cuāchi nchivī. Chi iin vuelta-nī nī nsōcō yā maá yā jēhē ō, de nī ncuu-nī.

²⁸ Chi jīn ley Moisés nī jani ndá dē ndá sūtū cūáhnú jáa nduú ná fuerza squíncuu vāha. Ñúcuán de cuéé cá de nī ncāhān téyí Yāa Dios. De jīn já nī ncāhān téyí yā, de nī jani yā Sehe yā já cúu yā sūtū cūáhnú, de sūtū ndāa sūtū vāha cúu yā níi cáni.

8

Jā ndiso tiñú Cristo sīquī iin contrato jéé

¹ Túsaá de tūhun cánuú cā jā ja nī ncāhān ndá nī cúu yáhá: Névāha ó iin sūtū cúñáhnú tá cúu nūū nī ncāhān nī, de ndéē yā lado cuáhá mesa nūū ndácu tiñu maá Yāa jā cúñáhnú jondē andiví.

² De mitan de cúu yā sūtū jondē andiví, jā cúu lugar ī ndija jā nī nsáhá maá Jētoho ō Yāa Dios, nsūū nchiví. Chi nduú cáá tá cáá vehe ī janahán jā nī nsáhá nchiví.

³ De ndácá sūtū cúñáhnú nī jani Yāa Dios dē jā sōcō dē ndatíñú jín quiti nūū yā. Túsaá de Jesucristo suni nī jini ñúhún jā sōcō yā jā cúu yā sūtū.

⁴ De tú nī iyo cā yā inī ñayiví, de nī mā quétáhán jā cúu yā sūtū jín ndá cā sūtū, chi níní sōcō cā ndá dē quiti tá cúu nūū cáhān ley Moisés.

⁵ De tiñu jā sáhá ndá dē, chi nduú quétáhán jín jā iyo andiví. Chi cúu iin muestra-ni jā stéhēn sīquí andiví. De cúu tá cúu jā nī ncāhān Yāa Dios jín Moisés quiví jā nī nquijéhé dē nī nsáhá dē vehe ī janahán: Coto vāha nū jā sáhá nū ndácá ndatíñú tá cáá ndá jā nī stéhēn nī nūū nū jondē xīnī yucu, ncachī Yāa Dios jín dē.

⁶ De mitan de sáhá Cristo tiñu ñáhnú ndasí cā nsūū cā jā sáhá ndá sūtū ñúcuán, chi ndiso tiñú yā sīquí contrato jeé jā vāha ndasí cā, chi ndiso tūhun ñáhnú cā jā nī nquee yuhú Yāa Dios jā sáhá yā.

⁷ Chi contrato ley xíhna ñúhún, tú nī nsáhá jā quee vāha tiñu nícu, de nduú cā cánuú jā coo contrato ūū.

⁸ Chi nchiví janahán ñúcuán nduú nī nquéndoo ndáa ji, chi nī ncāhān Yāa Dios jín ji, cáchi tutū:

Quiji quiví jā nasáhá nī iin contrato jeé jín nchiví Israel jín nchiví Judá, cáchi Jētoho ō Yāa Dios.

⁹ De mā cōó tá cúu contrato jā nī nsáhá nī jín ndá tatá ji janahán,

quiví jā nī ntiin nī ndahá ndá ji, de nī ntavā nī ji inī nación Egipto.

Chi nduú nī squíncuu vāha ndá ji jín contrato ley nī.

Jā ñúcuán nduú cā nī ntánuú nī ji, cáchi Yāa Dios.

¹⁰ Túsaá de suha coo contrato jā nasáhá nī jín nchiví Israel,

jondē tá quiji quiví ñúcuán, cáchi Jētoho ō Yāa Dios:

Sáhá nī jā jicūhun ley nī nūū jáá ntúnī ji, de saá-ni inī áno ji tee nī tūhun ley nī.

De cuu nī Yāa Dios ndá ji,

de maá ji cuu nchiví maá nī.

¹¹ De nduú cā jini ñúhún stéhēn ji nūū táhán ji nūū ñani ji,

tácua cuní ji nāsa Yāa cúu Jētoho ji.

Chi ndihi ji cuní nāsa Yāa cúu nī,

jondē nchiví nūū cā jín jondē nchiví cúñáhnú cā.

¹² Chi cune cáhnú inī nī nūū ji jā nī nsáhá ji tiñu néhén,

de nī mā núcūhun cā inī nī cuāchi jā nī nsáhá ji.

Ncachī Yāa Dios.

¹³ De jā nī ncāhān yā jā cuāha yā iin contrato jeé cúu jā nī ncachī yā jáá nduú cā cuetíñú contrato xíhna ñúhún. De iin jā nī ncutúhú jáá nduú cā jétíñú, chi jínī ō jā ja ñatin naā.

9

Vehe ī ñayiví yáhá nī stéhēn nāsa cáá andiví

¹ De ndáa chi contrato xíhna ñúhún nī ndacu tiñu nāsa chiñúhún ji yā, jín nāsa coo iin vehe ī inī ñayiví yáhá.

² De nī ncuváha vehe ī ñúcuán, de nī iyo ūū cuarto. De cuarto xíhna ñúhún jā nání cuarto ī, nī īñi candelero oro jín mesa oro jín pan ī.

³ De nī iyo sahna jā nī ndita caa jā ndasí incá cuarto jā nání cuarto ī ndasí cā.

⁴ De inī ñúcuán nī iyo iin altar oro nūū cáyū sūja ī, jín jātūn jā ñúhún contrato ley, de maá-ni oro cúu nī sīquí jātūn. De inī jātūn īñi iin tñéhēn oro jā ñúhún maná jā nī ncuun jondē andiví. De suni ñúhún vara Aarón jā nī nene yūcū, jín tabla yūū jā yósō tūhun contrato ley.

⁵ De sīquí jātūn nī īñi nduú figura ángel querubín jā stéhēn jā ndéē Yāa Dios. De nī nsáhá cōndáhvī sīquí tapa jātūn nūū nī nchosó yúyú ñiñi jā sndáhvā cuāchi. De nduú nūne ō jā cáhān cā ō sīquí ndá ñúcuán mitan.

⁶ De tá nī jīnu ndácá ñúcuán, de sanúú sanúú-ni quiví ndá quiti inī cuarto xíhna ñúhún jā sáhá dē tiñu jā cúu dē sūtū.

⁷ Sochi inī cuarto ūū, chi nduú cúu quiví nā-ni sūtū jín incá nchiví, chi mátúhún-ni sūtū cúñáhnú cā cúu jā quiví, de suni iin-ni vuelta jā cuíyā. De suni mā cúu quiví dē de tú nduú ñiñi quiti jā sōcō dē nūū Yāa Dios jā sīquí cuāchi maá dē jín sīquí cuāchi nchiví.

⁸ De jín ñúcuán stéhēn Espíritu Santo nūū ō jā tá nī iyo cā cuarto ī xíhna ñúhún inī ñayiví, de nduú nī nūne ichi jā quiví nchiví inī lugar ī ndasí jā cúu andiví.

⁹ Chi ndácá ñúcuán cúu jā nī stéhēn nāsa cúu tiempo mitan. Chi jā nī nsōcō ndá ji ndatíñú jín quiti nūū Yāa Dios, chi nduú nī ncuú cuítí sáhá jā quéndoo ndoo áno nchiví jā nī nsōcō.

¹⁰ Chi ndá ñúcuán nī stéhēn maá-ni sīquí yiqui cúñu ó, nāsa caji ó, nāsa coho ó, nāsa ndundoo ó. De nī jetíñú jondē nī nquiji Cristo jín iin modo vāha cā, de sá de nduú cā.

¹¹ Chi mitan chi jā nī nquiji Cristo, de cúu yā sūtū cúñáhnú cā jā ndiso tiñú yā sīquí ndácá jā vāha jā nī nquiji mitan. De cúu yā

sütü iní lugar ñ jondē andiví já cūñáhnú cá de váha cá nsūú cá cuarto ñ janahán. De nsūú já ní nsáhá nchiví cúu, chí nsūú cuenta ñayiví yáhá cúu.

¹² De já ní nquíví yá iní lugar ñ ndasí cá jondē andiví, de nsūú jín nñí ndixúhú de ní nñí becerro, chí jín nñí maá yá ní nquíví yá, ní nsōcō yá iin vuelta-ní já ní cání. De súcuan ní scácu yá yóhó já cutecū ó ní cání.

¹³ Chí jondē janahán de nñí stiquí jín nñí ndixúhú jín yāa becerro já ní ncayū nūū altar, ní jōsō ndá dē siquí nchiví jáa nduú iyó ndoo áno ji, de súcuan ní ndundoo ji nūū yá.

¹⁴ De tú ní nñín tiñú nñí ndácá quiti ñúcuan, de ná oncá cúu nñí maá Cristo. Chí Yāa ndoo cúu yá, de ní nsōcō yá maá yá nūū Yāa Dios, ní nsáhá Espíritu Santo já iyó ní cání. De nñí yá náquete áno ó nūū tiñú néhén já cuū ó sáhá. De súcuan de cuu satíñú ó nūū Yāa Dios, Yāa técu.

¹⁵ Já ñúcuan cúu já ndíso tiñú yá siquí iin contrato jeé. Chí ní jīhí yá, de súcuan ní ncandee yá cuāchi já ní nsáhá ndá nchiví tá ní iyo ji chíjin contrato xīhna ñúhún. De nchiví já cána Yāa Dios ji já quívi ji ndahá yá, nñín ji táhvi ji já coo ní cání, tá cúu nūū ní nquee yuhú yá.

¹⁶ Chí cúu modo já tá sáhá iin tēe acta já cáhán siquí táhvi, de jondē tá cuū dē sá de nñín tiñú.

¹⁷ Chí tú técu cá tēe já ní nsáhá, de nduú nñín tiñú. De jondē tá ní jīhí dē, de sá de jétíñú.

¹⁸ De saá-ni contrato xīhna ñúhún, suni ní jini ñúhún cucutú jín nñí quiti já ní jīhí. De contrato jeé chí cúcutú jín nñí Cristo já ní jīhí yá.

¹⁹ Chí tá ní ncuu ní ncachí Moisés ndácá tiñú já ndácú contrato ley ñúcuan nūū ndiví nchiví, de ní nquehen dē nñí becerro jín nñí ndixúhú jín ndute, de jín ixi cuahá jín yūcū hisopo ní jōsō dē yúyú nñí siquí libro ley jín siquí ndiví nchiví.

²⁰ De ní ncāhān dē: Yáhá cúu nñí já cúcutú contrato ley já ní nsáhá Yāa Dios jín ó, ncachí dē.

²¹ De suni nñí ñúcuan ní jōsō dē jondē iní maá vehe ñ jín nūū ndácá ndatíñú já ní jétíñú ndá dē já chíñúhún dē yá.

²² De já ñatin ndihi ndatíñú, chí cáhán ley yá já jini ñúhún ndundoo jín nñí. De tú má cáti nñí de má cúne cáhnú iní yá nūū cuāchi nícu.

Já ní nsōcō Cristo maá yá já candee yá cuāchi

²³ Túsaá de ndácá ndatíñú ñúcuan já cúu muestra ndá máá já iyó andiví, ní jini ñúhún já ndundoo jín nñí quiti. De ndá máá já iyó andiví, chí ní jini ñúhún ndundoo jín nñí Cristo já váha ndasí cá.

²⁴ De Cristo chí nduú ní nquíví yá iní lugar ñ já ní nsáhá nchiví, chí iin muestra-ní ní ncuu ñúcuan já ní stéhén nása iyó lugar ñ ndija jondē andiví. Chí sa maá andiví ní nquíví yá, de mitan chí iyó yá nūū Yāa Dios já cáhán yá jēhē ó.

²⁵ De maá sūtú cūñáhnú cá quívi dē ndácá cuiyá iní cuarto ñ cá já sōcō dē nñí quiti. Sochi Cristo chí nduú ní nsōcō yá maá yá cuāhā vuelta, chí iin vuelta-ní.

²⁶ Chí tú súcuan de cánuú já cuāhā vuelta ndoho yá jondē tá ní jēcōo ñayiví de jondē mitan nícu. De nduú chí sa tiempo já cuándihi yáhá ní nguenda nijín yá iin vuelta-ní já ní cání, de ní nsōcō yá maá yá já ní ncandee yá cuāchi.

²⁷ De tá cúu nūū ní ncundaá já cuū ndácá nchiví iin vuelta-ní, de ñúcuan de sáhá ndāa Yāa Dios tiñú ji,

²⁸ suni súcuan Cristo ní jīhí yá iin vuelta-ní já ní nsōcō yá maá yá tácu candee yá cuāchi cuāhā nchiví. Ñúcuan de ndiji yá incā vuelta, de nsūú já sōcō tucu yá maá yá já candee yá cuāchi, chí sa já scácu yá nchiví já ndétu ji já ndiji yá.

10

¹ Chí ley Moisés ní ncuu iin muestra-ní ndácá já váha já ní nquíji jín Cristo, iin já stéhén-ní nása coo maá já váha. Já ñúcuan nduú cúu cuití sáhá ley já quendōo ndāa nchiví já quíji ji nūū Yāa Dios de sōcō ji quiti nūū cuiyá nūū cuiyá.

² Chí tú ní ncúu sáhá ley já quendōo ndāa ji, de jencuiñí já sōcō ji quiti nícu. Chí tú ní ncúu, de iin vuelta-ní de ja ní nguendōo ndoo áno nchiví já sōcō ñúcuan, de má cúyūhú cá áno ji já ní nsáhá ji cuāchi nícu.

³ De nduú chí já sōcō ndá ji quiti ndácá cuiyá, sa sáhá já núcūhun iní ji cuāchi ji.

⁴ Chí nñí stiquí jín nñí ndixúhú, má cúu cuití candee cuāchi.

⁵ Já ñúcuan tá ní nquíji Cristo iní ñayiví, de ní ncāhān yá jín Yāa Dios:

Já jáhní ji quiti jín já jēhe ji ofrenda nūū ní, chí nduú ní jétahān iní ní.

Sochi ní nsáhá túha ní yiqui cúñu maá sá já sōcō sá.

⁶ De nduú ní ncúsí iní ní já téñuhún ji quiti de sōcō ji tí já ndundoo cuāchi ji nícu.

⁷ Ñúcuan de ní ncāhān sá: Yáhá vāji sá já squíncuu sá tiñú já jétahān iní ní, Tátá Yāa Dios.

Chí súcuan já yósō túhun sá nūū tutú.

Ncachí Jesús.

⁸ Xīhna cá ní ncāhān yá jáa nduú ní jétahān iní Yāa Dios de nduú ní ncúsí iní yá já jáhní ji quiti de jēhe ji ofrenda, jín já téñuhún ji tí de sōcō ji tí já ndundoo cuāchi ji nícu, vísó súcuan ndácu ley tiñú.

⁹ De nī ncāhān cā yā: Yáhá wāji sá já squíncuu sá tiñu já jétahān inī ní, Tātā Yāā Dios. De já nī ncāhān yā súcuan, de nī nsáhá yā já jencuñiñi já sócō ndá ji quiti, chi nī nsócō yā maá yā.

¹⁰ De nī nsáhá Yāā Dios já iyó ndoo iyó īi o nūū yā sīquī já nī nsáhá Jesucristo já jétahān inī Yāā Dios, suu já nī nsócō yā yiqui cúñu yā iin vuelta-ni já ní cáni.

¹¹ De ndacá sūtū nūcuan chi ndiquivī nī iñi dē nī nsatīñū dē nūū yā, de cuāhā vuelta jáñni ndá dē quiti já sócō sócō dē. De ndacá nūcuan chi mā cūū cuiti candee cuāchi.

¹² Sochi Cristo chi iin vuelta-ni já ní cáni nī nsócō yā maá yā já sīquī cuāchi ó. De sá de nī jécundeē yā lado cuáhá Yāā Dios nūū cúñáñnū yā.

¹³ De nūcuan ndétu yā mitan jondē quiji quivī já candee yā poder ndacá já jínī ūhvi nūū yā.

¹⁴ Chi já nī nsócō yā maá yā iin vuelta-ni, de nī nsáhá yā já ní cáni quendōo ndāā nchivī já nī nsáhá ndoo yā.

¹⁵ De maá Espíritu Santo suni cáji cáhān yā sīquī tūhun yáhá, chi xihna cā cáhān yā:

¹⁶ Suha coo contrato já nasáhá nī jínī ji, jondē tá quiji quivī nūcuan, cáchi Jētohō o Yāā Dios:

Sáhá nī já jicūhun ley nī inī ánō ji, de saá-ni nūū jáā ntūñi ji tee nī tūhun ley nī.

¹⁷ Nūcuan de cáhān cā yā:

Mā nūcūhun cā inī nī ndacá cuāchi jínī tiñu nēhén já nī nsáhá ji.

Ncachī yā.

¹⁸ Túsáa de tú ja nī nee cáhnū inī yā nūū cuāchi ó, de nduú cā cánuú já sócō cā o já sīquī cuāchi ó.

Jā ní nune ichi já quivī ó nūū Yāā Dios

¹⁹ Já nūcuan hermano, mā cáni inī o nī iin, chi cuu quivī ó lugar īi ndasí jondē nūū iyó Yāā Dios, sīquī já nī jati niñi Jesucristo.

²⁰ Chi nī nacune yā iin ichi jée já cutecū o ní cáni sáhá yā. Chi tá nī jīhi yā de nī ntēhndē sahma já ndíta caa já ndasí lugar īi ndasí cā inī vehe īi. De súcuan nī stēhēn Yāā Dios já nūne já quivī ó lugar īi ndasí cā nūū iyó yā.

²¹ De Jesús cúu sūtū cúñáñnū ndasí já jito yóhó nchivī já cúu sehe Yāā Dios.

²² Túsáa de ná quivī ó nūū Yāā Dios, de ná cóo ndāā ndija ánō o, de ná cándija nīhin ó já iyó ndāā ndihi tūhun yā. Chi jínī niñi Cristo nī ndundoo ánō o nūū ndacá cuāchi já nī nsáhá ó, de nī ndundoo ó nūū yā já nī jenduté ó jínī ndute.

²³ De ná cuñiñi nīhin ó jínī tūhun já cáhān o, suu já nūhūn inī o já sáhá yā já váha yóhó. De mā cáca yátá ó, chi váha squíncuu maá Yāā Dios já nī nquee yuhú yā nūū o.

²⁴ De ná nácani inī o nása sndíhvi táhān inī o já cundáhvi cá inī o táhān o, jínī já sáhá o tiñu váha.

²⁵ De níni ná ndútútú o já chiñúhūn o yā, de mā cúhuun inī o tá cúu nūū sáhá sava ji, chi sa víhi cá ná sndíhvi táhān inī o, chi ja jínī o já cuacuñatin quivī já nenda yā.

²⁶ De tú ja nī jicūhun inī o de nī jetáhvi ó tūhun ndāā, de tú maá-ni cuāchi sáhá ó sáhá ó, túsáa de nduú cā ná incá iyó já cuū sīquī cuāchi ó.

²⁷ Chi sa quéndōo maá-ni cā tūhun xēēn sīquī o já quiji quivī juicio de quiji nūhūn xēēn já cāyū nchivī já jínī ūhvi ji yā.

²⁸ Nchivī já squéne yichi ley Moisés, de tú ūū á ūñi nchivī cáhān cuāchi sīquī ji, de jīhi nahñi ji, de nduú cā ná tūhun cundáhvi inī iyó.

²⁹ De ná oncā cúu já má ndóhó xēēn cā nchivī já squéne yichi ji maá Sehe Yāā Dios, chi modo já jáñu nihnu ji sīquī yā. De sáhá ji jáā nduú jétiñū cuiti niñi yā já nī jati sīquī contrato já ndundoo ji nūū yā nícu. De súcuan sáhá návāha ji nūū maá Espíritu Yāā Dios já sáhá já váha yóhó.

³⁰ Chi ja jínī o já nī ncāhān maá yā: Maá nī sáhá já ndutahvi ji sīquī cuāchi ji, maá nī cuāha castigo ji, ncachī Jētohō o. De suni cáhān: Maá Jētohō o sáhá ndāā yā sīquī cuāchi nchivī yā.

³¹ Túsáa de xēēn ndasí coo sīquī nchivī jáā nduú ní ncándija já quivī ji inī ndahá Yāā Dios, Yāā tēcū, já ndutahvi ji sīquī cuāchi ji.

³² De nūcūhun inī ndá nū nása nī ncuu ichi chátā, jondē tá cáta nī nquijéhé nú caca nú jínī luz yā, de nī jendeé inī ndá nú já ní ndoho nú quéhén tündóhó xēēn.

³³ Chi sava ndá nú nī ncāhān nēhén ji nūū nū de nī sndóho ji ndóhó nī jínī nchivī. De sava cā nū nī jēhe nū tūhun já cuiñi nú jínī nchivī já ní ndoho súcuan.

³⁴ Chi nī ncundáhvi inī nū nchivī já ní nchihī vecāa já sīquī yā, de nī ncusiñi inī nū vísó nī ncandee nchivī ndatiñū. Chi nī nsáhá ndá nú cuenta já jondē andiví névāha nū iin táhvi já váha ndasí cā já coo ní cáni.

³⁵ Túsáa de mā siáā nū tūhun já nī ncándija ndija nú já váha inī yā, chi cuāhā ndasí táhvi nīhin nū sīquī nūcuan.

³⁶ Chi cánuú já cuandeé inī nū tácuā sáhá nú já jétahān inī Yāā Dios, de nīhin nū já ní nquee yuhú yā.

³⁷ Chi cáhān tutū īi:

Iin núnú-ni cā de nenda maá Yāā já ndiji, de mā cúcuéé yā.

³⁸ De nchivī já ní sndáhvi ni cuāchi ji, tēcū ji já cándija ji já sáhá nī jēhé ji.

Sochi tú caca yátá ji, de mā cúsiñi inī nī jínī ji. Ncachī Yāā Dios.

³⁹ Sochi yóhó chi nduú cúu ó táhān nchivī já jica yátá já tánū táhvi ji. Chi sa cándija ó já nīhin táhvi o cutecū ánō o.

¹ De já cándija ó, suu cúu já ní ncundaā ndija iní ó já nīhīn ō ndācā já űhūhūn iní ō, jīn já jīnī vāha ó já íyó ndija ndācā jāá nduú jīnī ō nūū mitan.

² De nchivī janahán chi ní jetúhūn yā ji sīquī já súcuán ní ncandija nīhīn jī.

³ Sīquī já cándija ó cúu já jīcūhūn iní ō já ní nsāhá Yāā Dios űayivī jīn tūhūn já ní ncāhān yā-ni. De jīn poder Yāā Dios jāá nduú jīnī ō nūū, ní jēcōo ndācā já jīnī ō nūū.

⁴ Ní ncandija Abel já sāhá yā jēhē dē, de já űúcuán ní nsōcō dē já vāha cā nūū Yāā Dios nsūū cā Caín. De já űúcuán ní jetúhūn yā já íyó ndāā dē, chi ní jetáhvī yā já ní nsōcō dē quiti nūū yā. De visō ní jīhī dē, de cāhān cā historia dē jīn ó jondē mitan, chi tēe ní ncandija ndāā cúu dē.

⁵ Ní ncandija Enoc já sāhá yā jēhē dē, de já űúcuán ní naquehen yā dē cuāhān dē andivī, de nduú ní jīhī dē. De nduú ní nānīhīn nchivī dē, chi ní ndoñhūhūn dē-ni ní nsāhá yā. De cáchi tutú já jondē nchāha ca naquehen yā dē de ní ncusiī iní yā jīn ndācā já ní nsāhá dē.

⁶ Sochi tú nduú cándija ó já sāhá yā jēhē ō, de nduú nā modo já cusī iní Yāā Dios jīn ó. Chi nchivī já cúni quīvi ndahá yā, cánuú já candija ji já íyó yā jīn já cuāha yā táhvī nūū nchivī já ndúcú ji candija ji yā.

⁷ De Noé ní ncandija dē já sāhá Yāā Dios jēhē dē, tá ní ncachī tūhūn yā nūū dē já coo tūndóhó jāá nchāha ca cunī dē já coo. De já űúcuán ní jetáhvī dē ní nsāhá dē barco cáhnú já nánī arca, tácuā cācu dē jīn ní vehe dē. De já súcuán ní ncandija dē, de ní nenda cuāchi sīquī nchivī jāá nduú ní ncandija ji yā. De ní sndáhvā yā cuāchi dē sīquī já ní ncandija dē já sāhá yā jēhē dē.

⁸ De Abraham ní ncandija dē já sāhá yā jēhē dē, de já űúcuán ní jetáhvī dē tá ní ncāhān yā jīn dē já quīhīn dē iin lugar nūū cuāha yā já cuu táhvī dē. De ní nquee dē cuāhān dē, visō nduú jīnī dē ní cúu nūū quīhīn dē.

⁹ Ní ncandija dē já sāhá yā jēhē dē, de já űúcuán ní ndeē tátú dē nūū űuhūn já ní nquee yuhú yā já cuāha yā nūū dē. De ní ndeē dē vehe űii, de saā-ni sēhe dē Isaac jīn Jacob, chi suni inuú nīhīn táhvī ji jīn dē já ní nquee yuhú yā.

¹⁰ Chi ní űuhūn iní dē já cundeē dē maā űuū andivī já íyó cutú cimientó, de maā Yāā Dios ní jaquīn yā de ní nsāhá yā űuū űúcuán.

¹¹ De saā-ni Sara ní ncandija űā já sāhá yā jēhē űā, de já űúcuán ní nīhīn űā fuerza já ní jīcūhūn sēhe űā. Chi jondē tá ní ncāhā ndasī cuīyā űā, de ní ncacu iin sēhe yīí űā, chi ní ncandija űā já squīncuu Yāā Dios já ní nquee yuhú yā.

¹² De súcuán ní ncuu já ní ntáhvī cuāhā nchivī ní nsāhá iin-ni Abraham, visō já űāhān ndasī dē. De tatā dē ní nducuahā

ndasī, tá cúu tiūūn andivī, jīn űūtīn yuhú mar, já má cúu cuiti cahví ó.

¹³ De ndācā nchivī já ní ncandija űúcuán, ní jīhī ji. De visō nduú ní nīhīn ndā ji já ní nquee yuhú yā, sochi ní jīnī vāha ji já súcuán coo, de ní ncusiī iní ndā ji já nīhīn ji incā vida. De súcuán ní ncāhān ndā ji já nchivī űuū jicā nchivī tátú cúu ji iní űayivī yāhā.

¹⁴ De ndā nchivī já cāhān súcuán, chi stēhēn cāji ji já ndúcú ji iin űuū já cúu andivī nūū cúu űuū maā ji.

¹⁵ Chi tú ní nācani iní ndā ji sīquī űuū nūū ní nquee ji, de íyó modo já ndicó cóo ji de tú cúni ji nīcu.

¹⁶ De nduú chi ní ncuu ndasī iní ndā ji já cundeē ji incā űuū vāha cā já cúu űuū andivī. Já űúcuán nduú cúcanoō Yāā Dios já nánī yā Yāā Dios ndā ji, chi já ní nsāhá tūha yā iin űuū nūū cundeē ji.

¹⁷ Ní ncandija Abraham já sāhá yā jēhē dē, de já űúcuán ní jēhēn dē jīn Isaac já sōcō dē ji, tá ní jito túni yā dē. De ní iyo tūha dē já sōcō dē sēhe dē já mátúhūn ji-ni nūū dē, visō ní nīhīn dē tūhūn já ní nquee yuhú yā suha sīquī dē:

¹⁸ Isaac cúu tēe já squījéhe ní tatā nū quīhīn, cáchi tūhūn já ní nquee yuhú yā.

¹⁹ De ní nsāhá dē cuenta já cuu nastēcū Yāā Dios ji. De modo já súcuán ní ncuu, chi cuu cāhān ō já modo já ní jīhī ji de ní natecū ji nūū dē, chi ní jasī yā-ni já má cáhni dē ji.

²⁰ Ní ncandija Isaac já sāhá yā jēhē dē, de já űúcuán ní ncāhān dē já táhvī vāha nīhīn sēhe dē Jacob jīn Esau tiempo quīji.

²¹ De suni súcuán ní ncandija Jacob, de já űúcuán tá já űatin cuū dē de ní ncāhān dē já nīhīn nduū sēhe yīí José táhvī vāha. De yītuu dē garrote dē, de ní nchiñhūhūn dē Yāā Dios.

²² De suni súcuán ní ncandija José, de já űúcuán tá cuācuñatin cuū dē, de ní ncāhān dē já ndācā tatā Israel, iin quīvi de quee ji iní nación Egipto. De ní ndacu dē já chiyuhú ji yiqui dē űuū nūū quīvi ndā ji.

²³ De tá ní ncacu Moisés, de tatā ji naná ji ní ncandija dē já sāhá yā jēhē dē, de já űúcuán ní jito yuhú dē ji űni yōō. Chi ní jīnī nduū dē já vīí cáá ji, de nduú ní nchūhú dē sīquī acta já ní nsāhá rey já cuū ndācā sūchí yīí.

²⁴ De suni súcuán ní ncandija Moisés, de já űúcuán tá ní jahnu dē de nduú cā ní jēhe dē tūhūn já cuu dē sēhe űāhan cúu sēhe sīhī rey Egipto.

²⁵ Chi sa ní ncuu iní dē já ndoho dē jīn ndā táhān dē nchivī Yāā Dios, nsūū já cusī iní dē jacū-ni tiempo jīn cuāchi.

²⁶ Chi ní nsāhá dē cuenta já tú cāhān nēhēn nchivī sīquī dē já sīquī Cristo, de űúcuán sāhá já cucuicā ndasī cā dē ndihi já ndiso tūhūn Yāā Dios nsūū cā já cucuicā dē ndihi já íyó nación Egipto. Chi ní űuhūn iní dē já cuāha yā táhvī dē.

²⁷ De já súcuán nī ncandíja dē, de já ñúcuán nī nquee dē naciōn Egipto cuāhān dē. De nduú ní nchúhū dē já quiti inī rey nū dē. Chi nī iñi nihin dē siqui tiñu sáhá dē, chi nī nsáhá dē cuenta já ja jini dē nū Yāa jáa nduú cúu cuni ó nū mitan.

²⁸ De já súcuán nī ncandíja dē, de já ñúcuán nī ncāhān dē já ná cáhni nchivī ticāchī pas-cua. De nī ndacu dē já ná cóso ji yúyú niñi ti viéhé ji, tácuá tá quiji ángel já cahni yā ndācā sēhe nuú nchivī Egipto, de mā cáhni yā sēhe nuú nchivī Israel.

²⁹ De siqui já ní ncandíja nchivī Israel já sáhá yā jēhē ji, de nī nchāhā ji-nī māhñú Mar Rojo, chi nī nacune yā ndute de nī natūu-ni ñuhun yichí. De suni súcuán nī ncuu inī ndá tēe Egipto já yāhā dē nícu, de nī ndasī-ni ndute siqui dē, de nī jihí ndá dē.

³⁰ Nī ncandíja ndá soldado já sáhá yā jēhē dē, de já ñúcuán nī jicó cáva namā já ní jicó nduú já ndasī ñuú Jericó, tá ní jicó nduú ndá dē ūja quivi.

³¹ De Rahab, visó ñahan ndiī nī ncuu ña, sochi nī ncandíja ña já sáhá yā jēhē ña. De nī nchindee ña ndá tēe Israel já ní nquindēhé ndē dē nása iyó ñuú ña. De já ñúcuán nduú ní jihí ña jín nchivī ñuú ña já nihin inī.

³² ¿De nása cáhān cá nī túsaa? Chi nduú cá ná tiempo já nacani cá nī tūhun Gedeón jín Barac jín Sansón jín Jefe jín David jín Samuel jín ndācā tēe já ní nacani tūhun yā jondē janahān.

³³ Nī ncandíja ndá dē já sáhá yā jēhē dē, de já ñúcuán nī ncundeē dē nī natiñ dē ndācā ñuú nāhnú, de váha nī ndacu dē tiñu nū, de nī nchindee yā ndá dē tá cúu nū ní nquee yuhú yā. De nū sava dē nī jasi Yāa Dios yuhú ndicaha jáa nduú nī nchāji ti dē.

³⁴ De sava dē nduú ní ncáyū dē sáhá ñuhūn já cáyū xēen. De sava dē nī ncācu jáa nduú ní jihí dē jín espada. De sava dē nī nanihīn inī dē tá nduú cá ná fuerza dē nícu, de ndacuí téyí nī iyo dē nū guerra, de nī ncundeē dē siqui soldado ndācā ñuú jicá já jini ūhvi ji dē.

³⁵ De sava ñahan nī natecū sēhe ña já ní jihí ji. De sava cá nchivī cāndíja chi sa nī ndoho xēen ji jondē nī jihí ji. Chi nduú ní jēhe ndá ji tūhun já siáa ji tūhun yā de cācu ji, chi nī nchuhun inī ji já natecū ji de cundeē váha cá ji jondē andiví.

³⁶ De sava cá ji nī nsáhá catá nchivī nū ji, de nī ncani nchivī ji, de jondē nī nuhñi ji cadena nī nchihí ji vecāa.

³⁷ De nī ncuun nchivī yū xīnī ji, de nī jehndē ji jín sierra, de nī jito túni ji jín tūndóhó, de nī jahñi ji jín espada. Nī jica nuu ji cháhá chúcuán, de maá-ni ñii ticāchí ñii ndixúhū nī ñuhun ji. Nī ndoho ndáhvi ji, nī jini ji tūndóhó, nī sndóho nchiví ji.

³⁸ Váha ndasí cá nchiví nī ncuu ji nsuú cá ndá nchiví ñayiví, de visó súcuán de nī nsáhá nchiví já ní jica nuu ji nū ñuhun thá jín

chijin yucu, de nī iyo ji yaví cava jín yaví ñuhun.

³⁹ De ndācā nchiví yáhá, visó nī jetúhūn Yāa Dios ji já ní ncandíja nihin ji já sáhá yā jēhē ji, de nduú ní nihin ji já ní nquee yuhú yā nū ji.

⁴⁰ Chi nī nsáhá tūha yā iin tiñu váha cá, de suu cúu já sáhá Cristo jín ó, tácuá iin cáhñu-ni nihin ji iin tǎhvi váha cá jín ó.

12

Jā ná cúnuū ó nū mātúhūn-ni Jesús

¹ Túsaa de iyó cuāhā ndasí nchiví ñúcuán já ní ncandíja nihin ji já sáhá yā jēhē ji, de modo já ní jicó nduú ji yóhó, de stēhēn cá ji nū ó jondē mitan já suni súcuán ná cāndíja ó. Túsaa de saá-ni maá ó, ná sáhá iyo ó ndācā já sáteñú jín cuāchi já ní ncāan ó jín. De ná cuāndeē inī ó cunu ó jín carrera já ní jēhe yā já cunu ó.

² De ná cúnuū váha ó nū Jesús, Yāa já ní scāndíja yóhó de sáhá yā já cuja váha ó jín tūhun cāndíja ó. Chi maá yā nī jendeē inī yā já ní ndoho yā yicá cruz. De visó tūhun canoó cúu já súcuán cuú yā, de nduú nī nsáhá yā cuenta. Chi nī ñuhun inī yā já cusii ndasí inī yā tá jinu já ndoho yā. Sá de nī jēcundeē yā lado cuāhā mesa nū tátuni Yāa Dios.

³ De nacani inī ndá nú nása nī jendeē inī yā ní ndoho yā já ní nsáhá nāvāha nchiví iyó cuāchi jín yā. De súcuán de mā cuítá nú de nī mā nū inī nū jín tūndóhó.

⁴ Chi juni nchāha ca ndoho nú já jondē cuú nū já nducú ndéé nū snáa nū cuāchi.

⁵ De sanaa de ja nī naā inī ndá nú já cáhān tutú ii, já sndihvi inī Yāa Dios ndá nú já cúu nū sēhe yā:

Séhē, mā quiti inī nū já jēhe Jētoho ó castigo ndóhó,

de nī mā cúcuécá inī nū tú cáhān yā nū nū.

⁶ Chi Jētoho ó jáhnū yā nchiví já māni yā jín, de jēhe yā castigo ndācā já náquehen yā cuu sēhe yā.

Cáchi tutú.

⁷ Túsaa de cuāndeē inī ndá nú já jēhe Yāa Dios castigo ndóhó, chi sáhá yā jín nú tá cúu nū sáhá tatá jín sēhe dē. Chi nduú ná sēhe iyó jáa nduú jēhe tatá ji castigo.

⁸ De tú mā cuāha yā castigo ndóhó, tá cúu nū ndóho ndācā sēhe, túsaa de tá cúu sēhe ndáhvi cúu nū, de nsuú sēhe ndíja yā cúu nū.

⁹ De tatá ó ñayiví yáhá, suni nī jēhe dē castigo yóhó, de nī iyo yíñuhūn ó nū dē. De ná onca cúu já má cuétáhvi ó nū maá Tatá ó andiví já jēhe yā castigo yóhó, de cutecū ó ní cāni.

¹⁰ De ndāa chi maá dē nī jēhe dē castigo yóhó jacū-ni quivi, nása nī ncuu inī maá dē. Sochi Yāa Dios chi jēhe yā castigo yóhó iin modo váha cá já quéndóo váha cá ó, chi jín

ñúcuán de sáhá ndoo yá yóhó tá cúu nūū íyó ndoo maá yá.

¹¹ De ndāā chi nduú cúsi inī ō maá hora jā ndóhó ō castigo, chí sa cúcuécā inī ō. Sochi cúcuécā cā de cunī ō jā jín castigo jā ní ndoho ó de ní ncutúha ō jā caca ndāā ō de coo ndeé coo sī inī ō.

Siquí nchivī jā squéne yichī ji tūhun jā cāhān Yāā Dios

¹² Túsaá de mā cōo ndá nú tá cúu tēe jā ní ncuitā ī ndahá, de quisi xīnī jītī, chí sa ndacuí sáhá nú maá nú nduú íyó ndóhó.

¹³ De caca ndāā nū ichi ndoó, tácu nduváha ndá ndóhó jāá nduú nā fuerza inī, jā cúu nú tá cúu tēe tiácuá jāá nduú cúu caca váha.

¹⁴ De cundihvī inī nū jā cundeē mānī nū jín ndācā nchivī, jín jā coo ndoo coo ī nū nūū yā. Chí mā cúu cunī ní iin nchivī nūū maá jētoh ō de tú nduú íyó ndoo jī.

¹⁵ De coto má caca yátá ní iin nú de siáā nū tūhun jā sáhá Yāā Dios jā váha ndóhó, tácu mā cúu nú tá cúu iin yūcū uguá jā stívi de sáhá daño jín ndá nchivī.

¹⁶ De ní iin nū mā cáca ndī. De ní mā cúyichī inī nū nūū ndá jā jēhe Yāā Dios, tá cúu nūū ní ncuu Esaú. Chí siquí iin-ni cōhō ndeyu jā ní jicān dē nūū ñani dē, de ní nsama dē jín derecho jā nīhīn dē jā cúu dē sūchī nūū, de sūcuán nī yicó dē derecho dē.

¹⁷ De jínī ndá nú jā cúcuéé cā de ní ncuu inī dē jā cāhān tatá dē jā nīhīn dē táhvi dē jā cúu dē sūchī nūū. De nduú ní ncuu, chí nduú cā ní ntānuú Yāā Dios dē. Chí nduú ní nīhīn tiñú cā jā ní nacani inī dē, visó nī nducú ndeé dē jondē ní jacu dē.

¹⁸ De ndá ndóhó chí nduú ní nguenda nū nūū íyo cúu, tá cúu nūū íyo ní ncuu maá yucu nūū ní jēhe yā ley yā nūū nchivī Israel. Chí ní ncāyū ñuhūn yucu Sinaí, de neé de tuñ ndasí, de yíhī tachi nīhīn.

¹⁹ De ní ntivī nīhīn trompeta, de ní ncāhān Yāā Dios. De nchivī jā ní jini jā cāhān yā, ní ncāhān ndāhvi jī jā má cāhān cā yā jín jī.

²⁰ Chí nduú ní ncúndéé jī jín tūhun jā ní ndacu yā tiñu nūū jī, chí ní ncāhān yā: Visó iin quiti-ni tú quivi ti yucu yáhá, de jini ñuhūn jā cuú ti jín yūū á jín lanza, ncachī yā.

²¹ De siquí jā íyo ndasí cúu ndá jā ní jini jī, de jondē Moisés suni ní ncāhān dē: Quisi nduhū jā yúhū ní, ncachī dē.

²² De mitan de ndá máá nú jā cándija, chí nduú ní nguenda nū nūū yucu ñúcuán. Chí sa nūū maá yucu Sión, jín nūū maá ñuū Yāā Dios, Yāā técu, ní nguenda nú. De ñuū ñúcuán cúu Jerusalén jā íyó andiví, nūū íyó tūtú cuāhā ndasí mil ángel jā chíñuhūn Yāā Dios.

²³ De ní nguiví ndá nú nūū ndeé tūtú nchivī cándija jā cúu sēhe Yāā Dios, jā íyó lista

jī andiví. De ní nguiví nú nūū Yāā Dios, Yāā jā sáhá ndāā tiñu ndihī nchivī, jín nūū íyó ánō nchivī váha jā jā ní squéndoo ndāā yā jī.

²⁴ De suni nūū maá Jesús, Yāā jā ndiso tiñú siquí contrato jēé, ní nguiví ndá nú. De yāhvi ndasí cā tiñu sáhá nīñi yā jā ní jati jā sndáhvā cuāchi ó, nsūū cā nīñi Abel jā ní ncāhān cuāchi.

²⁵ Túsaá de coto má squéne yichī nū tūhun jā cāhān yā jín ndá nú. Chí nchivī jāá nduú ní jétáhvī tá ní ncāhān yā jín jī ñayiví yáhá, nduú ní ncācu jī. De xēen cā ndoho yóhó de tú mā cuétáhvī ó nūū yā jā cāhān yā jondē andiví túsaá.

²⁶ De tá ní ncāhān yā jondē saá, de ní nquisi ñayiví. De mitan chí cāhān yā: Iin-ni cā vuelta quisi ní ñayiví, de nsūū maá-ni ñayiví, chí saá-ni ndācā jā íyó andiví, ncachī yā.

²⁷ De tūhun yáhá jā cāhān, iin-ni cā vuelta, chí cáchi jā sáhá juyó yā ndācā jāá nduú íyó cutú, suu jā ní ncuváha, tácu ná quéndoo jā coo cutú ní cáni.

²⁸ Túsaá de cuāha Yāā Dios iin ñuū nūū ō jā coo cutú ní cáni. De jā ñúcuán ná nácuetáhvī ó nūū yā, de ná chíñuhūn ó yā, de ná cōo yíñuhūn ó, tácu cusli inī yā jín ó.

²⁹ Chí Yāā Dios maá ó cúu modo iin ñuhūn jā snāa ndihī jā nēhēn.

13

Nāsa sáhá ó de cusii inī Yāā Dios

¹ Mā jéncuifī ndá nú jā cundáhvī inī nū ndá hermano nū jā cándija.

² Cunahán nú jā cánuú jā cuāha núú nú vehe nūū nchivī jicā. Chí íyó vuelta jā sūcuán ní jēhe núú nchivī vehe, de nduú ní jini jī jā nūū maá ángel andiví ní jēhe núú jī vehe.

³ De cunahán ndá nú jā chindeé nú nchivī jā yíhī vecāa, chí sáhá nú cuenta jā modo jā yíhī cáhnú nū jín jī vecāa. De suni nacani inī nū jēhē táhán nú jā ndóhó jī sáhá nchivī, chí tú sūcuán coo jín maá nú de suni ndoho nú.

⁴ Coó yíñuhūn ndá nú siquí tūhun jā jécundeé tēe jín ñahan, de mā cásiquí ndeé táhán nú. Chí maá Yāā Dios sáhá ndāā yā cuāchi nchivī ndiū jín nchivī jā cásiquí ndeé táhán.

⁵ De mā ndíyo inī nū xūhūn, chí cusii inī nū jín jā névāha nú-ni. Chí maá yā ní ncāhān: Mā siáa cuiti ní ndóhó, ní mā sndóo cuiti ní ndóhó, ncachī yā.

⁶ Túsaá de mā cáni inī ō ní iin, chí cuu cāhān ō:

Maá jētohō ní chindeé chítuu yā nduhū, de mā cúyuhū ní de tú ná cuá cūnī nchivī sáhá jī jín ní.

Cachī ō.

⁷ De nūcūhun inī ndá nú ndācā pastor nū, jā ní stēhēn ndá dē tūhun Yāā Dios nūū nū. De sáhá váha nú cuenta nāsa ní nīhīn tiñú

jā ní nsáhá ndá dē, de ndacu nú dē jā ní ncandíja dē jā sáhá yā jēhē dē.

⁸ De Jesucristo chi iin-ni cáá yā ichi chátā jín mitan jín ní cání.

⁹ Túsaá de mā cuáha ndá nú tūhun jā candíja nú ndácá tūhun jā sún cáhān jāa nduú quetáhān jín tūhun maá yā. Chi íyó váha jā cuja áno ó sáhá tūhun jā váha iní yā jín ó. De nduú jíní ñúhún ó tūhun jā tatúni síquí jā yáji ó, chi nduú ñúhún tñú cuití jín nchiví jā íyó jín.

¹⁰ De maá ó chi névāha ó maá Cristo jā ní nsócó yā maá yā jēhē ó. De ndácá sūtú jā sócō cā dē modo jā cáhān ley janahán, nduú ná cuá ñúhún dē núu yā jā ní nsócó yā maá yā.

¹¹ De sūtú cúñáhnú cā, tá ní nsócó dē ñíñi ndácá quiti iní cuarto ñi cā jā síquí cuáchi, de yiquí cúñu tñi ní nteñuhún dē ichi chátā ñuú.

¹² De suni súcuan ní ndoho maá Jesús ichi chátā ñuú, tácuā jín ñíñi maá yā de sáhá ndoo yā nchiví.

¹³ Túsaá de mā cóo inuú cā iní ó jín nchiví jāa nduú cándíja, chi modo jā cóhōn jín yā ichi chátā ñuú, de ná ndóho ó jín yā jā sáhá catá ji.

¹⁴ Chi ñayívi yáhá nduú ná ñuú íyó núu coo ó ní cání, chi sa ndúcú ó maá ñuú núu cundeē ó quívi quiji.

¹⁵ Túsaá de jā jín Jesucristo de níni ná cáhān ó jā cúñáhnú ndasí Yāa Dios, chi suu cúu tá cúu iin jā sócō ó núu yā, suu jā nácuetáhví ó núu yā.

¹⁶ De mā náa iní ndá nú jā sáhá váha nú núu táhān nú, de cuáha nú jā cúmaní núu ji. Chi modo iin jā sócō nú núu Yāa Dios cúu ndácá yáhá, de cúsi iní yā jín.

¹⁷ De candíja ndá nú núu ndá tēe jā cúu pastor nú, de cuetáhví nú núu dē. Chi jító ndá dē ndóhó jā quendóo váha áno nú, chi jíní dē jā cánuú nacuáha dē cuenta núu yā. De cundihví iní nú sáhá váha nú, tácuā cusí iní dē síquí nú de mā cúcuécá iní dē. Chi tú mā sáhá váha nú de mā cóo jā váha jín nú.

¹⁸ De cācān táhví nú jēhē ndá ní. Chi nijín cúu iní áno ní jāa nduú ná cuáchi ní. Chi cúni ndá ní caca yíñúhún ní jín ndácá tiñu.

¹⁹ De suni cáhān ndáhví ní jín ndá nú jā cācān táhví ndasí nú jēhē maá ní, tácuā cuáha yā tūhun jā ñamā cā cuēe tucu ní núu nú.

Bendición jín saludo jā sándhí

²⁰ De maá Yāa jā jēhe tūhun ndeé tūhun sñi iní núu ó, ní nastécú jā Jētohó ó Jesucristo māñú ndiyi. De Jesús cúu pastor cúñáhnú jā jító nchiví jā cúu tá cúu ticáchi yā. Chi jín ñíñi yā ní nsáhá cutú yā contrato jeé yā jā coo ní cání.

²¹ De ñúhún iní ní jā Yāa Dios ná sáhá yā jā cuja iní ndá nú, tácuā cuu sáhá nú ndácá tiñu váha nása jétahān iní yā. De ñúhún iní ní jā jín fuerza Jesucristo jā ndeé yā iní ó, ná sáhá Yāa Dios jā cuu ó nchiví jā cúsi iní yā

jín. De ná cáhān ó jā vii ndasí cúñáhnú yā ní cání. Amén.

²² Hermano, cáhān ndáhví ní jín ndá nú jā cune cáhnú iní nú jā sndihví iní ní ndá nú jín jacū-ni tūhun jā ní ntee ní núu carta yáhá.

²³ De cáchi tūhun ní jā hermano ó Timoteo, jā ní nquee dē vecāa. De tú ñamā quiji dē yáhá, de cuēe nduú ní núu nú jā cuní táhān ó.

²⁴ De cáhān ndá nú jín ndá tēe cúu pastor nú jín ndá hermano jā cándíja, jā sáhá ndeé iní dē, cáchi ní. De nchiví Italia suni cáhān ji jā sáhá ndeé iní ndá nú.

²⁵ De ñúhún iní ní jā ná sáhá cā Yāa Dios jā váha ndá nú. Súcuan ná cóo. Amén.

CARTA JA NI NTEE SANTIAGO NUU NDA NCHIVI CANDIJA

¹ Maá nĩ cúu Santiago, mozo Yāa Dios jíín Jētohō ō Jesucristo. De tēe nĩ carta yáhá cuēē nūū ndá nú nchivĩ cándíja já cúu nú ndihúxĩ ūū tatā Israel, de nĩ jītē nuu ndá nú nĩ ñayivĩ. Sáhá ndeē inĩ ndá nú.

Yāa Dios sáhá já jícūhun inĩ ō

² Ñanĩ mánĩ, cusii ndasĩ inĩ ndá nú de tú quiji quéhén nūū tūndóhó síquĩ nū.

³ Chi jíín ndá nú já tú jito tūnĩ tūndóhó ndóhó tú cándíja nĩhin nú, de ñúcuán cúu já scúja áno nū já cuandee inĩ nū.

⁴ De cuandee inĩ nū jondē cuja váha nú jíín tūndóhó, tácuu cuu sáhá nú ndacá tiñu váha, de má cūmanĩ já squíncuu váha nú nū yā.

⁵ De tú ní iin nú cūmanĩ já jícūhun inĩ nū caca ndichĩ nū jíín tūhun Yāa Dios, de cācān nū nū yā, de sáhá yā já jícūhun inĩ nū. Chi sáhá yā ndihĩ já jícān nchivĩ, de nduú cúxeen yā nūū jĩ já jícān jĩ.

⁶ De tá jicān nū, de cánuú candíja nú já sáhá yā já jicān nū, de má cānĩ síquí inĩ nū. Chi nchivĩ já jánĩ síquí inĩ, cúu jĩ tá cúu ndute mar já jísó de cuāhān cháhá chúcuán sáhá táchĩ.

⁷ Nchivĩ ñúcuán má cānĩ inĩ jĩ já sáhá Jētohō ō já jicān jĩ.

⁸ Chi nchivĩ já jánĩ ūū inĩ, chi maá-ni já násāma inĩ jĩ jíín ndacá tiñu sáhá jĩ.

⁹ Ndacá hermano ndáhvi, ná cusii inĩ dē já sáhá Yāa Dios já cuñáhnú dē.

¹⁰ Sochi hermano cuicá, ná cusii inĩ dē tú nĩ ndundáhvi dē. Chi ndacá tēe cuicá, ñamā náá já cuicá dē, tá cúu já ñamā náá itā yūcū.

¹¹ Chi tá quenda ncandii de cúhihni, de yíchi-ni yūcū, de cóyo-ni itā, de náa-ni já vīi cáá. De suni súcuán ndoho ndá tēe cuicá juni iyó dē jíín ndá tiñu sáhá dē.

Síquí já jito tūnĩ tūndóhó yóhó

¹² Nacá ndetū tēe já jēdeē inĩ dē tú jito tūnĩ tūndóhó dē. Chi tá ja nĩ ncundeē dē jíín, de nihĩn dē premio já cuñáhnú dē cutecū dē níí cānĩ. Chi súcuán nĩ nquee yuhú Yāa Dios já cuāha yā nūū nchivĩ já mānĩ jíín yā.

¹³ Tú iin nchivĩ cúu inĩ jĩ sáhá jĩ cuāchi, de má cānĩ inĩ jĩ já nūū Yāa Dios vāji já cúu inĩ jĩ sáhá jĩ cuāchi. Chi ní iin má cúu cuiti sáhá já quivĩ Yāa Dios cuāchi, de juni maá yā nduú squivĩ yā ní iin nchivĩ nūū cuāchi.

¹⁴ Chi sa já ndiyo inĩ maá jĩ, suu sáhá já cúu inĩ jĩ sáhá jĩ cuāchi, de scāndā inĩ jĩ, chi suu ñúcuán cúu já stáhvi.

¹⁵ De já ndiyo inĩ jĩ, ñúcuán cúu já squijéhe cuāchi. De cuāchi ñúcuán, tú ja nĩ ncunihin, de sáhá já tánū táhvi nchivĩ.

¹⁶ Túsaá de má stivĩ ndá nú jíín ndá já jánĩ inĩ nū, ñanĩ mánĩ.

¹⁷ Ndacá já cútahvi ō já váha já vīi iyó, chi vāji ichi andivĩ nūū maá Yāa Dios, Yāa já ní nsáhá ndacá já jéhe nduva já iyó andivĩ. De maá yā nduú násāma cuiti inĩ yā tá cúu nūū násāma nduva jíín cōndāhvi.

¹⁸ De ní nsáhá yā já cúu ō sēhe yā, chi ní ncandíja ō tūhun ndāā yā. De ní nduu ō tá cúu sēhe xihna ñúhún yā nūū ndá cá sēhe yā já quiji, chi súcuán nĩ jētahān inĩ yā sáhá yā.

Síquí násā chiñúhún ndāā ō yā

¹⁹ Túsaá de ndá ndóhó ñanĩ mánĩ, ñamā tee sōho nū tūhun yā, sochi má cāhān ñamā nū ní má quiti ñamā inĩ nū.

²⁰ Chi nchivĩ já quiti inĩ, nduú sáhá jĩ tiñu ndāā já cūnĩ Yāa Dios.

²¹ Túsaá de siāā nū ndacá tiñu téhén jíín tiñu néhén já ní ncāyā jíín nū. De coo vitā inĩ nū de cuetáhvi nū tūhun yā já ní nguivĩ inĩ áno nū. Chi tūhun ñúcuán ndiso poder já cácu áno nū.

²² De squíncuu nū já stéhén tūhun yā, de nsūū maá já cunini nū stúcuán-ni, chi tú súcuán de stáhvi ndá nú maá nū, chi nduú nihĩn tiñu de tú nduú squíncuu nū.

²³ Chi tēe já níni dē tūhun yā súcuán-ni, de nduú squíncuu dē, cúu dē tá cúu iin tēe já ndéhe dē nūū espejo násā cáá nūū dē.

²⁴ De ndéhe váha dē nūū dē, de cuāhān dē-ni, de sá de náa inĩ dē násā cáá nūū dē.

²⁵ Sochi tú iin tēe nduú náa inĩ dē tūhun já níni dē, chi sa chūhun váha inĩ dē já cāhān maá ley ndāā Jesús já ní nsáhá libre yóhó, de tú cuiñi nihĩn dē jíín, de squíncuu dē já ndacu, ñúcuán de coo ndetū dē jíín tiñu váha já sáhá dē.

²⁶ De tú ní iin ndá nú jánĩ inĩ nū já chíñúhún váha nú Yāa Dios, de tú nduú jito nū yāá nū, túsaá de stáhvi nū maá nū, de nduú jétíñu cuiti já chíñúhún nū yā.

²⁷ Nchivĩ já chíñúhún ndoo chíñúhún ndāā jĩ maá Tatā ō Yāa Dios, tiñu yáhá sáhá jĩ: Chindeē ndá jĩ sūchĩ já ní nquendoo ndáhvi, jíín ndá ñahan já ní nquendoo ndáhvi, tú ná-ni tūndóhó iyó. De nduú sátéhén jĩ áno jĩ jíín tiñu néhén já iyó inĩ ñayivĩ.

2

Jā má cúyichi inĩ ō cūnĩ ō nchivĩ ndáhvi

¹ Ñanĩ mánĩ, cándíja ndá nú Jētohō ō Jesucristo já vīi cuñáhnú yā. Túsaá de má cúyichi inĩ ndá nú nchivĩ ndáhvi, chi inuú sáhá nū jíín ndihĩ nchivĩ.

² Chi iyó vuelta já quivĩ iin tēe inĩ vehe nūū ndútútú ndá nú, de ñúhún xehe oro ndahá dē, de ñúhún dē sahma váha. De suni iyó vuelta já quivĩ iin tēe ndáhvi, de ñúhún dē sahma tehndé.

³ De nduú váha de tú sáhá yíñúhún nū jíín tēe ñúhún sahma váha, de cāhān nū jíín dē: Cundeē ní lugar váha yáhá. De cāhān nū jíín

tēe ndáhvī: Ñúcuán cuiñi ní, á yáhá cundee ní nūū ñúhún, cachī nū.

⁴ De tú súcuán sáhá ndá nú, de nduú jáni váha iní nū síquī táhán nū, chí sín sáhá nū jín tēe cuicá jín tēe ndáhvī.

⁵ Ñanī mánī, chuhun iní ndá nū tūhun cáhān nī: Yāa Dios nī nacáji yā nchiví ndáhvī iní ñayiví yáhá já coo cuicá ji jín tūhun cándija ji yā, de ñihín ji táhvī ji iní ñuū nūū tátúnī yā. Chí nī nquee yuhú yā já cuāha yā ñúcuán nūū nchiví mánī jín yā.

⁶ De sa ndá máa nū jēhe nū tūhun canoō nchiví ndáhvī. ¿De á nsuū ndá tēe cuicá cúu já stáhvī ndá ndóhó síquī já ñihín dē xūhún nū, de ñamā cáhān dē cuāchi síquī nū nūū justicia?

⁷ De suni cáhān nēhén ndá dē síquī Cristo, de suu sívī maá yā cúu já nánī ndá nū cristiano.

⁸ Váha sáhá ndá nú de tú squíncuu ndija nū maá tūhun ñáhnú cá já cáhān ley, tá cúu nūū yósó nūū tutú iī. Cundáhvī iní nū táhán nū tá cúu nūū cundáhvī iní nū maá nū, cáchī.

⁹ De tú sín sín sáhá nū jín nchiví cuicá jín nchiví ndáhvī, túsaá de cuāchi sáhá ndá nú, de ndée cuāchi síquī nū já stívī nū ley Yāa Dios.

¹⁰ Chí tú iin nchiví stívī ji iin-ni tiñu já ndácu ley, de visó ná squíncuu ji ndihi cá, de cúu tá cúu já ní stívī ji ndihi ley, de ndihi ñúcuán cundee cuāchi síquī ji.

¹¹ Chí Yāa Dios já ní ncāhān yā já má cásiquí ndée táhán nū, suni ní ncāhān yā já má cahñi nū ndiyi. De visó nduú ní ncásiquí ndée táhán nū, sochi tú ní jahñi nū ndiyi, túsaá de ja ní stívī ndihi nū ley.

¹² De ndacá já cáhān nū jín já sáhá nú, chí cánuú sáhá nú cuenta já sáhá ndāa yā ndihi ñúcuán jín maá ley Jesús já ní nsáhá libre ndóhó.

¹³ Chí quiví já sáhá ndāa yā tiñu, de nchiví jáa nduú ní ncundáhvī iní táhán, suni mā ñihín ji tūhun cundáhvī iní. Sochi nchiví já ní ncundáhvī iní táhán, de maá quiví juicio já sáhá ndāa yā tiñu de cusí iní ji já ní sndáhvā yā cuāchi ji.

Nduú jétiñú já cándija ó de tú nduú squíncuu ó

¹⁴ Ñanī mánī, tú cáhān iin tēe já cándija dē já sáhá yā jēhē dē, de tú nduú sáhá dē tiñu váha, ¿de nása ñihín tiñú já súcuán? ¿A cuu cácu áno dē jín já cáhān dē-ni já cándija dē, de tú nduú sáhá dē tiñu váha?

¹⁵ De tú iin hermano á hermana ndacá ó, cúmanī sahma ji jín já cají ji ndacá quiví,

¹⁶ de tú ní iin ndá nū cáhān jín ji: Sáhá ndee iní nū, de cusúcún váha nú de cají váha nú, cachī nū jín ji, de tú nduú jēhe nú já jini ñúhún ji cutecú ji, ¿de ní tiñu já cáhān nū súcuán?

¹⁷ De suni súcuán cúu já tú cáchī nū já cándija nú já sáhá yā jēhē nū, de tú nduú sáhá nú tiñu váha, túsaá de nduú ñihín tiñú cuití já cáhān nū já cándija nū.

¹⁸ Sochi sanaā de cáhān iin nchiví: Ndóhó chí cándija nú já sáhá yā jēhē nū, de nduhū chí sáhá ní tiñu váha. ¿Nāsa stēhēn nū já cándija nú já sáhá yā jēhē nū, de tú nduú sáhá nú tiñu váha? De nduhū chí sáhá ní tiñu váha, de súcuán stēhēn ní já cándija ní já sáhá yā jēhē ní.

¹⁹ Ndāa chí cándija nú já íyó iin-ni Yāa Dios. De va íyó váha túsaá. Sochi ndá táchī chí suni súcuán cándija, de quísi já yúhú, chí nduú sáhá tiñu váha.

²⁰ ¿De nūcu nduú jícūhun iní ndá nú? ¿A nduú jini nū já tú nduú sáhá nú tiñu váha, de nduú ñihín tiñú cuití já cáhān nū já cándija nú?

²¹ De tatá ó Abraham, ní sndáhvā yā cuāchi dē síquī já ní nsáhá dē tiñu váha. Chí ní jetáhvī dē já ní ncāhān yā já cahñi dē sēhe dē Isaac, sōcō dē ji nūū altar.

²² De jícūhun iní ndá nú já síquī já ní ncandija dē já sáhá yā jēhē dē, suu síquī ñúcuán cúu já ní jetáhvī dē tá ní ncāhān yā já sōcō dē sēhe dē. De já ní jetáhvī dē, súcuán ní stēhēn dē já cándija ndija dē já sáhá yā jēhē dē.

²³ De súcuán ní nquee ndāa tūhun já cáhān tutú iī: Abraham ní ncandija dē já sáhá yā jēhē dē, de já ñúcuán ní sndáhvā yā cuāchi dē, cáchī tutú. De ní jecunani dē amigo Yāa Dios.

²⁴ Túsaá de ja ní jini ndá nú já sndáhvā Yāa Dios cuāchi nchiví já sáhá ji tiñu váha síquī já cándija ji já sáhá yā jēhē ji, de nsuú maá-ni já cáhān ji já cándija ji.

²⁵ De suni súcuán Rahab, visó ñahan ndii ní ncuu ña xihna cá, de ní sndáhvā yā cuāchi ña síquī já ní nsáhá ña tiñu váha. Chí ní jēhe núú ña vehe nūū ndá mozo já ní ntají Josué, de ní nchuhun ña dē incá ichi, tácuca cácu dē nūū ndá tēe ndúcú cahñi dē. De já ñúcuán ní sndáhvā Yāa Dios cuāchi ña.

²⁶ De iin nchiví tú nduú cá áno ji nūū yiqui cúu ji, de ndiyi cúu ji. De suni súcuán tú cándija ó já sáhá yā jēhē ó, sochi tú nduú sáhá ó tiñu váha, de cúu ó tá cúu ndiyi.

3

Tūhun síquī yáa ó

¹ Ñanī mánī, mā cānī iní cuāhā táhān nū já cuu nú maestro já stēhēn tūhun yā. Chí jini ndá nú já ndá máa ó já stēhēn tūhun, cuāhā cá cuāchi nacunehen yā síquī ó.

² Chí ndihí ó stívī cuāhā tiñu. De tú iin tēe cuu coto dē yáa dē já má stívī dē jín ní iin já cáhān dē, tú súcuán de váha ndasí tēe cúu dē, de suni cuu coto dē ní cá dē já má stívī dē.

³ Chi cúu tá cúu já chühún ó freno yuhú caballo, de súcuan jáhnü ó ní ti já quihín ti ní-ni cúu núu cúní ó.

⁴ De suni súcuan ndacá barco, visó náhnü ndasí, de visó nihin chindahá táchi, de jíin iin timón lulí-ni de cuu scuicó tee scáca, de quihín dē jíin ní-ni cúu núu cúní dē.

⁵ De suni súcuan cúu yáá ó, chi visó lulí-ni, de cuahá ndasí sáhá ó jíin. De suni jíiní ó já iin ñuhún lulí de cuu scuiquín já cāyü iin yucu cáhnü ndasí.

⁶ De suni súcuan cúu yáá ó, chi sáhá tá cúu iin ñuhún, chi scuiquín cuahá ndasí tiñu nehén. De yáá ó cúu iin parte lulí yiqui cúñu ó, de sáhá já quívi níí ó cuāchi. Chi jondē infierno vāji ndacá tūhun nehén já cáhan ó, de yáá ó scuiquín cuahá tiñu nehén níí tiempo já ndéé ó iní ñayívi.

⁷ De nchiví chi cuu cáhnü ji ndacá núu quiti jíin saá jíin cōó jíin quiti ñuhún iní mar, de ja ní jáhnü ji cuahá ti.

⁸ Sochi ní iin nchiví má cúu cáhnü ji yáá ji. Chi iin já nehén já má cúu cáhnü ji cúu. De tá cúu yuhú cōó já ñuhún chitú veneno já jáhní, súcuan cúu yáá ó.

⁹ De jíin yáá ó de chíñúhún ó Tatá ó Yāa Dios, de suni jíin yáá ó de cáhan nehén ó siquí nchiví já ní nsáhá yā áno ji tá cúu núu iyó maá yā.

¹⁰ Iin-ni yuhú quée tūhun chíñúhún ó yā jíin tūhun cáhan návāha ó. Ñaní maní, nduú iyó vāha cuití já súcuan.

¹¹ ¿A iin-ni sócó quéne ndute vāha jíin ndute úguā, á naá cúu?

¹² Ñaní maní, ¿a cuu cuun ndihā oliva xīnī ñutun higo, de á cuu cuun ndihā higo ndahá yūcū uva, á naá cúu? De suni súcuan iin sócó má cúu quene ndute úguā jíin ndute vāha.

Tūhun ndíchí já vāji núu Yāa Dios

¹³ De tú ní iin nú ndíchí de jícūhun vāha iní nú, túsaa de jíin já jica ndaa nú de stéhén nú já súcuan cúu nú. De sáhá suchí nú maá nú siquí já névāha nú tūhun ndíchí yā.

¹⁴ Sochi tú cúcuásún ndasí iní ndá nú de tú ndúcú nú já cuñáhnü maá nú, túsaa de má cútéyí nú caní iní nú já ndíchí nú. Chi suu cúu já stáhvi nú, de cúu nú contra siquí tūhun ndaa.

¹⁵ Chi nchiví já iyó súcuan, nsuú núu Yāa Dios vāji já ndíchí ji. Chi cuenta ñayívi cúu, jíin cuenta nchiví já cánehen áno ji, jíin cuenta maá táchi cuñáhnü cúu.

¹⁶ Chi núu iyó nchiví cúcuásún iní jíin nchiví ndúcú já cuñáhnü maá, suu ñúcuán iyó tūhun sácā nuu jíin ndacá tiñu nehén.

¹⁷ Sochi tūhun ndíchí já vāji núu Yāa Dios, tá ní nsáhá já ní ndundichí nchiví, ñúcuán de iyó ndoo áno ji. De suni ndéé maní ndá ji jíin táhán ji, de vitá iní ji, de nduú nihin iní ji. De cundáhví iní ji táhán ji, de sáhá ji tiñu vāha. De suni iyó ndaa ji, de nduú stáhvi ji.

¹⁸ De nchiví já ndéé maní jíin táhán, jíin tūhun maní sáhá ji ndacá tiñu ndaa, de nihin ji já quendoo ndaa ji.

4

Mā cútóó ó ndacá já iyó iní ñayívi

¹ ¿De nása quíjehé já cánāá ndá nú jíin já tétahán nú? Quíjehé siquí já ndiyo iní nú ndacá jáa nduú vāha, de suu scándā ndasí iní áno nú.

² Chi ndiyo iní ndá nú, de nduú névāha nú, de suu sáhá já jáhní nú ndiyo. Ndiyo iní ndá nú já névāha táhán nú, de nduú nihin nú, de suu sáhá já tétahán nú de cánāá nú. De nduú nihin nú já cúní nú, chi nduú jícān nú núu Yāa Dios.

³ De tú jícān nú, de nduú nihin nú, chi nduú jícān vāha nú, chi maá-ni já cūsí iní maá nú cúu já jícān nú núu yā.

⁴ Nchiví já sndoo Yāa Dios cúu ndá maá nú. ¿A nduú jíiní nú já tú cútóó iní nú já iyó iní ñayívi, ñúcuán cúu já jíiní úhvi nú Yāa Dios? Chi nchiví já cútóó iní já iyó iní ñayívi, nduú ji nchiví já jíiní úhvi núu Yāa Dios.

⁵ De nduú cáhan cáhā tūhun yáhá já yósó núu tutú ii: Maá Espíritu já ní jēhe Yāa Dios já ndéé iní ó, cútóó ndasí yā yóhó, chi maní yā jíin ó, cáchi.

⁶ De já vāha iní Yāa Dios, de jēhe yā fuerza iní ó já má sáhá ó súcuan. Chi cáhan tutú ii: Yāa Dios jási yā núu nchiví já sáhá téyí maá, de vāha iní yā chíndeé yā ndá nchiví já sáhá suchí maá, cáchi.

⁷ Túsaa de cuetáhví ndá nú núu Yāa Dios. De cuiñi nihin nú já má cuetáhví nú táchi cuñáhnü, de cunu cuní ndá ndóhó.

⁸ Maní cá coo nú jíin Yāa Dios, de víhí cá stéhén yā já maní yā jíin nú. Ndá ndóhó já sáhá cuāchi, sáhá ndoo nú maá nú, sndoo nú cuāchi. De ndá ndóhó já cúní nú coo maní nú jíin Yāa Dios de suni cúní nú cútóó nú já iyó iní ñayívi, sáhá ndoo nú áno nú já má cōó cá nú súcuan.

⁹ Natahúhvi iní nú, de cucuéca iní nú, de cuacu nú siquí já iyó cuāchi nú. De visó ní jácū nú, sochi mitan de cuacu cohó nú. De visó ní ncusií iní nú, sochi mitan de nducuéca iní nú.

¹⁰ Sáhá suchí nú maá nú núu Yāa Dios, de sáhá ñáhnü yā ndóhó.

Mā cundihvi iní ó siquí cuāchi táhán ó

¹¹ Hermano, má cáhan nehén ndá nú siquí táhán nú. Chi tee já cáhan nehén siquí táhán, á já ndihvi iní siquí cuāchi táhán, chí modo já siquí ley Yāa Dios cáhan nehén dē. Chi nduú squíncuu dē ley já cáhan já cundáhví iní ó táhán ó, de sáhá dē cuenta jáa nduú iyó ndaa ley yā. De tú cáhan nú jáa nduú iyó ndaa ley yā, túsaa de nsuú já squíncuu nú, chí sa já cáhan nú siquí.

¹² Iyó iin-ni Yāa jā ní jēhe ley, de mátúhún-ni yā cúu jā sáhá ndāa síquī cuāchi. De scácu yā nchiví cándija, de stánū táhvī yā nchiví nduú cándija. ¿Túsaá de nā tiñu ndíso nú jā sáhá ndāa nú síquī táhán nú?

Nduú vāha jā sáhá téyíí ó maá ó

¹³ Mitán de cāhān ní jín ndá ndóhó jā cāhān súcuán: Mitán á stēen de cōhōn ñuū ñúcuán, de cundeē ó iin cuīyā, de cueen ó xícó ó de ñihín ó síquī, cáchī nū.

¹⁴ De nduú jíní cuiti nū nāsa coo stēen. ¿Chi nā vāha víhí cúu vida nú? Cúu tá cúu iin vícō nūhūn jā iin núnúú-ni núcūhun, de ñúcuán de ndúte-ni.

¹⁵ De sa vāha cā cāhān nū: Tú cúní maá Jētohō ó de cutecū ó de sáhá ó yáhá á sáhá ó ñúcuán, cachī nū.

¹⁶ Sochí cúsá maá jā cāhān téyíí ndá nú. De nduú vāha jā súcuán sáhá téyíí nū maá nú.

¹⁷ De tú iin nchiví jíní jí sáhá jí tiñu vāha, de tú nduú sáhá jí, de cuāchi cúu túsaá.

5

Tūhun jā cāhān nūú ndá tēe cuicá

¹ De cāhān ní jín ndá ndóhó tēe cuicá, jā cuacu nú de cuacu cóhó nú síquī tūndóhó jā quiji síquī nū.

² Chi ndatíñú cuicá jā névāha nú, ja téhyū. De sahma vāha nú, ja yájí tiquixín.

³ De oro jín plata jā névāha ndá nú, chi ja néne xaha. De xaha ñúcuán stēhēn jāá nduú ní nsáhá vāha nú jín xūhūn nú. De ñúcuán cúu jā ndunihín cuāchi síquī nū, tá cúu iin ñuhūn jā snáa yiqui cúñu nú. Chi ní nascáyā cuāhā nū ndatíñú vāha ndá quívi cuándihi yáhá.

⁴ De ndá tēe jā ní jehndé trigo nū, nduú ní nchúnáa vāha nú yahvi dē. De mitán de cána jee ndá dē nūú Yāa Dios, Yāa cúu Jētohō nūú ndá ángel andiví, jā súcuán ní nsáhá ndá nú. De níni yā jā cána jee ndá tēe ní jehndé trigo nū.

⁵ Vāha ndasí tēcū ndá nú iní ñayívi yáhá, de sáhá nú ndacá jā cúsi iní maá nú. De jito vāha nú maá nú, de cúu nú tá cúu quiti néñu jā ndétu quívi jā cuu.

⁶ De ní ntee ndá nú cuāchi síquī ndá nchiví vāha, de jondē ní jahni nū jí. De nduú ní ncúu casí jí jā sáhá nú.

Jā ná cóo paciencia iní ó de cācān táhvī ó

⁷ Hermano, túsaá de coo paciencia iní ndá nú jā cundetu nú jondē quívi jā nenda maá Jētohō ó. Ndá tēe jā sátiñú ñuhun, cánuú coo paciencia iní dē cundetu dē jondē quiji sávi néhēn jín sávi temporal, de sá de ñihín dē nūñi vāha jā jēhe itū.

⁸ De suni súcuán coo paciencia iní nū, de ndeé coo iní nū cundetu nú, chi cuācuñatin nenda maá Jētohō ó.

⁹ De mā cāhān sóo nú síquī jā sáhá táhán nú, hermano, tácuā mā jícundeē cuāchi síquī

nū. Chi maá Yāa jā sáhá ndāa cuāchi, ja ñatin nenda yā.

¹⁰ Ñani mání, cunahán ndá nú nāsa ní nsáhá ndá tēe ní nacani tūhun maá Jētohō ó jondē janahán, chí ní ncúu ndá dē iin ejemplo nūú ó. Chi visó ní ndoho dē, de ní iyo paciencia iní dē.

¹¹ De cāhān ó jā nchiví jā jendeé iní jín tūndóhó, iyó ndetū jí sáhá Yāa Dios. Chi ní jini ndá nú tūhun nāsa ní jendeé iní Job jín tūndóhó, de suni jíní nū jā vāha ndasí cā ní nguendoo dē ní nsáhá maá Jētohō ó tá ní nchāha tūndóhó. Chi cúndahví ndasí iní yā yóhó, de vāha ndasí iní yā jín ó.

¹² Ñani mání, jā cánuú cā cúu jā má cāhān nū sívi Yāa Dios jín tūhun jā cāhān téyíí nū. Mā cāhān nū verdad de Dios, Yāa ndeé andiví, de ní mā cāhān nū verdad de Dios, Yāa xíi ñayívi, de ní iin cā tūhun súcuán mā cāhān téyíí nū. Chi tú cāhān nū jā cuu, de súcuán-ni cāhān nū. De tú cāhān nū jāá nduú, de súcuán-ni cāhān nū. Mā scáa cā nū cāhān nū, tácuā mā nácunehēn Yāa Dios cuāchi síquī nū.

¹³ De tú iyó iin nú jā ndóhó tūndóhó, de cācān táhvī nū. De tú iyó iin nú jā cúsi iní, de cata nū himno jā chíñuhūn nū yā.

¹⁴ De tú iyó iin nú jā cúhū, de cana nú ndá tēe cúñáhnú jā jito nchiví cándija. De ná cācān táhvī ndá dē jēhē nchiví cúhū. De jín sívi maá Jētohō ó ná chíhi dē aceite jí.

¹⁵ De tú cándija dē jā sáhá Jētohō ó jā jicān táhvī dē, ñúcuán de scácu yā nchiví cúhū. Chi nasáhá vāha yā jí, de tú ní nsáhá jí cuāchi, de cune cáhnú iní yā nūú jí.

¹⁶ Tú súcuán de nacani ndaá ndá nú cuāchi nú nūú táhán nú, de cācān táhvī nū jēhē táhán nú tácuā nduvāha ndá nú. Chi tú ndíhvi iní iin nchiví ndāa jā jicān táhvī jí, de vāha ndasí ñihín tiñú, chí sáhá yā jā jicān jí.

¹⁷ Chi Elías, tēe ní nacani tūhun Yāa Dios janahán, suni iin tēe jā tá cúu nūú iyó maá ó ní ncúu dē. De ní jicān táhvī ndasí dē jā má cúñ sávi, de nduú ní ncúun sávi ũni cuīyā jín iñu yó.

¹⁸ Ñúcuán de ní jicān táhvī tucu dē, de ní ncúun sávi, de ní nquene tucu ndacá jā quéne nūú ñuhūn.

¹⁹ Ñani mání, tú iin nú ní sndóo ichi ndāa, de tú incá nū nachuhun ichí nú táhán nú,

²⁰ tú súcuán de cuní nū jā tú ní nachuhun ichí nú tēe ní nguívi cuāchi, de ja ní scácu nú dē jā tánú táhvī dē nícu, de súcuán iyó tūhun cáhnú iní nūú cuāhā cuāchi dē.

CARTA XIHNA ÑUHUN JA NI NTEE SAN PEDRO APOSTOL NUU NDA NCHIVI CANDIJA

¹ Maá nĩ cúu Pedro, apóstol já ní ntaji Jesucristo, de téé nĩ carta yáhá cuēē nūū ndá ndóhó nchivi já ní jite nuu, de ndēē jicá ndá nú nĩ Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, jín Bitinia.

² De maá Tatá ó Yāa Dios nĩ nacāji yā ndá nú, chi súcuan nĩ ncundaā inī yā jondē ncháha ca jēcō ñayivī. De jín Espiritu Santo nĩ nsáhá yā já iyó ndoo iyó ñ ndá nú de jétahví nú nūū yā, de nĩ naquete yā áno nū jín nĩñi Jesucristo. De ñúhún inī nĩ já ná cáya cá ndacá já váha já sáhá yā ndóhó, jín já coo ndēē coo sīi inī ndá nú.

Jā ñúhún inī ó ndacá já váha já coo andivī

³ Ná cáhān ó já cúñáhnú ndasí Yāa Dios, Yāa cúu Tatá maá Jētohó ó Jesucristo. Chi nĩ ncundáhvī ndasí inī yā yóhó, de nĩ nsáhá yā já nĩ nacacu jeé ó, síquī já nĩ natecū Jesucristo. De já ñúcuán cúu já níní ñúhún inī ó ndacá já váha já coo.

⁴ Chi nĩhín nū táhvi já ñúhún váha inī andivī já cuu ndá nú. De táhvi ñúcuán mā náa cuitī, nĩ mā tívī cuitī, de nĩ mā ndíhī cuitī.

⁵ Chi cándija ndá nú já sáhá Yāa Dios jēhē nū, de já ñúcuán jito yā ndá nú jín poder yā, tácu scácu yā ndá nú quivī sándihī, chi nĩ nsáhá ndāā yā já súcuan coo.

⁶ Já ñúcuán cúsi ndasí inī ndá nú, visó jíní nū cuahá nū tündóhó jacū-ni quivī.

⁷ Chi tá cúu nū sndúhá nchivi oro jín ñúhún, de jito túnī jī tú já váha cúu, suni súcuan cánu coto túnī tündóhó ndóhó tú cándija nĩhín nú á nduú. Chi já cándija nĩhín nú, yáhvī ndasí cá cúu nsūú cá oro, ndatífú já náa. De ñúcuán cúu já cuetúhún yā ndá ndóhó, de sáhá ñáhnú yā ndóhó, de sáhá yíñúhún yā ndóhó quivī já nenda nijín Jesucristo.

⁸ De visó nduú ní jíní ndá nú nūū yā, de mānī ndasí nú jín yā. De cándija nĩhín ndá nú yā visó nduú jíní nū nūū yā mitan. De víi ndasí cúsi inī nū, chi jondē nduú cá quenda cuitī tūhun já cachī tūhun ó nása cúsi inī ó.

⁹ De nĩhín táhvi nū já cácu áno nū, chi já ñúcuán cúu já cándija ndá nú.

¹⁰ De ndá téé nĩ nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán, nĩ nanducú váha dē nĩ jicā tūhún váha dē síquī tūhun nása scácu yā yóhó. De nĩ ncachī dē nása sáhá Yāa Dios já váha ndá nú.

¹¹ Chi jondē ncháha ca coo, de nĩ stéhēn Espiritu Cristo nūū ndá dē nása quiji tündóhó síquī Cristo, jín nása víi nduñáhnú tucu yā tá yáha tündóhó ñúcuán. De nĩ nanducú váha

dē já ná jícūhun inī dē ná quivī quiji Cristo de nása coo ndacá já ní ncāhān maá Espiritu já ndēē inī dē.

¹² De nĩ stéhēn Yāa Dios nūū dē jáá nsūú maá dē cunī ndá tiñu já ní nacani dē ñúcuán, chi sa maá ó cúu já cunī. De mitan já nĩ jini ndá máá nū tūhun ñúcuán, chi ndacá téé nacani tūhun já scácu yā yóhó, nĩ nacani dē nūū nū, nĩ nsáhá poder Espiritu Santo já ní nquiji ichi andivī. De tūhun ñúcuán chi jondē ndá máá ángel Yāa Dios nánducú tácuá ná jícūhun inī.

Jā cunī yā já coo ndoo áno ó

¹³ Já ñúcuán ndito coo ndá nú, de cájí coo inī nū. De cuhun ndasí inī nū já nĩhín nū ndacá já váha já sáhá Yāa Dios ndá ndóhó quivī já nenda nijín Jesucristo.

¹⁴ De cuu ndá nú sēhe já jétahví váha. De mā sáhá cá nū ndacá tiñu já ní ncusi inī nū sáhá nū jondē ncháha ca jícūhun inī nū tūhun Yāa Dios.

¹⁵ Chi sa coo ndoo áno ndá nú jín ndacá tiñu sáhá nú, chi Yāa já ní ncana ndóhó, Yāa ndoo cúu yā.

¹⁶ Chi súcuan cáhān tutū ñ: Coo ndoo ndá nú, chi maá nĩ de iyó ndoo nĩ, cáchi yā.

¹⁷ De tú cáhān ndá nú Tatá nú Yāa Dios, túsáa de caca yíñúhún nū nūū yā ndacá quivī já jica nū ñayivī yáhá. Chi maá yā sáhá ndāā yā síquī nása sáhá iin iin ó, de nduú sáhá yā cuenta nása cúu iin iin ó, chi inuú sáhá ndāā yā síquī ndihí ó.

¹⁸ Chi nĩ scácu yā ndóhó nūū ndacá costumbre já ní jaquín ndá tatá nū já ní jica cáhá nú jín. De jíní váha ndá nú já yáhvī cúu já ní scácu yā ndóhó. Chi nduú ní nchúnáá yā jín ndatífú já náa, tá cúu oro jín plata,

¹⁹ chi sa jín nĩñi Cristo já yáhvī ndasí cá. Chi nĩ nsóco yā maá yā tá cúu iin ticáchī lúli, quiti iyó váha iyó ndoo.

²⁰ Chi já ñúcuán nĩ jani Yāa Dios maá Cristo jondē ncháha ca jēcō ñayivī, de nĩ nguenda nijín Cristo maá tiempo já cuándihī yáhá, tácuá quendōo váha áno ndá nú.

²¹ De já jín Cristo de cándija ndá nú Yāa Dios. Chi nĩ nsáhá Yāa Dios já ní natecú yā jín já ní nduñáhnú yā. De já ñúcuán cándija ndá nú Yāa Dios, de ñúhún inī nū já cunī nū nūū yā.

²² De mitan chi já nĩ ndundoo áno ndá nú, chi ní jetáhvī nū tūhun ndāā já ní nsáhá Espiritu Santo jín nū, tácuá cundáhvī ndija inī nū ndá hermano cándija. Túsáa de cundáhvī ndasí inī nū táhán nū jondē jín inī jín áno nū.

²³ Chi já nĩ nacacu jeé ndá nú, de nsūú chíjín tatá nchivī já jíhī. Chi sa tūhun Yāa Dios já técu de iyó ní cáni nĩ nsáhá já ní nacacu nū.

²⁴ Chi súcuan cáhān tutū ñ:

Tá cúu yūcū cúu ndācā ndihi nchivī, chí jacū-
ni quivī tēcū ji.

De tá cúu itā yūcū cúu jā cúñáhnú ji.

Chí yíchī-ni yūcū, de ndáhvā-ni itā.

²⁵ Sochi tūhun Jētohō ō Yāā Dios, sa quéndōo
nii cānī.

Cáchī tutū. De tūhun ñúcuán cúu maá tūhun
jā scācu yā yóhó jā ní nacani ndá ní nūū nū.

2

¹ Túsaá de siāā ndá nú ndācā tiñu néhén,
jín ndācā jā stáhvī, de mā cáhān nīnī nú de
tú nduú jāni váha inī nū, de mā cúcuásún inī
nū, de mā sātúhún nú sīquī táhān nú.

² De tá cúu sūchí ñíquín jā cáta nī ncacu, jā
jāxín de jáhnu, suni sūcuán cundihví inī nū
scuáha nú tūhun ndāā yā, tácuā cuahnu nú
jín de cācu áno nū.

³ Chí ja jínī ndá nú jā váha ndasí inī maá
Jētohō ō.

Cristo cúu tá cúu yūū jā yítuu vehe

⁴ Túsaá de mānī cā coo ndá nú jín Jētohō
ō Cristo. Chí cúu yā tá cúu iin yūū jā cánuú
cā jā yítuu squínā templo, jā coo ní cānī. De
visó nī squéne yichī nchivī yā, sochi Yāā Dios
chí ja ní nacāji yā Cristo chí cánuú ndasí yā,
tá cúu nūū nacāji ō iin yūū váha jā quituu
squínā vehe.

⁵ De ndá máá nú chí cúu nú tá cúu iin iin
yūū jā cúváha templo Yāā Dios, de cutecū
nú ní cānī. De cuāha nú tūhun jā samā yā
ndá ndóhó jā cuvāha templo yā, cúu jā ndéē
Espíritu yā inī áno iin iin nú tá cúu inī iin
templo. De cúni Yāā Dios jā suni cuu ndá nú
tá cúu sūtū íyó ndoo jí sáhá nú tiñu jā cúni
maá yā. Chí sīquī jā cándija nú Jesucristo, de
sócō nū maá nú jā sáhá nú ndācā tiñu váha
jā jētahān inī Yāā Dios.

⁶ Chí sūcuán cáhān tutū ñ:

Mitan de jondē ñuū ní Sión jáquín ní iin yūū
jā cánuú cā jā quituu squínā templo.

Chí ní nacāji ní yā tá cúu iin yūū váha jā
cánuú ndasí.

De nchivī jā cándija ji yā, chí squíncuu yā jā
ñúhún inī ji.

Cáchī Yāā Dios, cáchī tutū.

⁷ De ndá máá nú jā cándija nú, chí yūū váha
jā cánuú ndasí cúu yā nūū nū. De nūū nchivī
jáā nduú cándija chí nduú, chí sa quée ndāā
jā cáhān tutū ñ:

Maá yūū jā ní squéne yichī ndá tēē jā sámā
vehe,

suu cúu yūū cánuú cā jā yítuu squínā vehe.

⁸ De suni quée ndāā tūhun jā cáhān tutū sīquī
nchivī jáā nduú cándija:

Cúu yā tá cúu iin yūū jā scáchihī ji jēhē ji,

tá cúu toto jā jícō cáva jí sáhá.

Cáchī tutū. Chí jā scáchihī ji jēhē jí cúu jā sáhá
ñihin inī ji nūū tūhun yā. De ja ní ncundaā jā
ndoho ji sīquī jā sūcuán sáhá ji.

Tūhun nchivī maá Yāā Dios

⁹ De ndá máá nú cúu nchivī jā ní nacāji
Yāā Dios. De suni cúu ndá nú sūtū jā sáhá
nú tiñu jā cúni maá Yāā cúu Rey. De nchivī
íyó ndoo cúu ndá nú, de nchivī maá yā cúu
nú. Sūcuán ní nsáhá Yāā Dios ndóhó tácuā
nacani nú tūhun nása náhnú ndasí tiñu sáhá
yā, chí maá yā ní ncana ndá ndóhó tá ní
ndéē nū modo nūū neē. De ní squivī yā ndá
ndóhó nūū luz yā jā váha ndasí stúu yā inī
áno nū.

¹⁰ Chí jondē saá de nsūū nchivī Yāā
Dios cúu nú, de mitan chí ja ní nduu nú
nchivī maá yā. De jondē saá chí ncháha
ca cundáhvī inī yā ndóhó, de mitan chí ja
cundáhvī inī yā ndá ndóhó.

Jā ná sáhá ō tiñu cúni Yāā Dios

¹¹ Ñānī mānī, inī ñayivī yáhá cúu ndá nú
tá cúu nchivī ñuū jícā jā jícā tátū. Túsaá de
cáhān ndáhvī ní jín ndá nú jā má sáhá nú
ndācā tiñu néhén jā ndiyo inī nū jín modo
maá nū. Chí ndācā ñúcuán cánaā jín nū,
ndúcū jā tñū táhvī áno nū.

¹² De ndāā caca ndá nú mähñū nchivī jáā
nduú jín tūhun Yāā Dios. Chí visó cáhān ji
sīquī nū, tá cúu nūū cáhān ji sīquī nchivī jā
sáhá tiñu néhén, sochi tá cunī ji tiñu váha jā
sáhá ndá nú, de quivī jā sáhá ndāā Yāā Dios
tiñu de cáhān ji jā cúñáhnú ndasí yā.

¹³ Já sīquī maá Jētohō ō de cuetáhvī nú nūū
ndá tēē jā ndiso tiñú nūū nchivī. Cuetahvī nú
nūū maá rey, chí tēē cúñáhnú cā cúu dē.

¹⁴ De cuetáhvī nú nūū ndācā gobernador
jā ní jani rey tácuā sndóhō dē nchivī jā sáhá
tiñu néhén de cuetúhún dē nchivī jā sáhá
tiñu váha.

¹⁵ Chí cúni Yāā Dios jā sáhá nú tiñu váha, de
sūcuán sáhá nú jā ndá nchivī cánaā jáā nduú
jícūhun inī, casi ji yuhú ji.

¹⁶ De caca ndāā ndá nú jā cúu nú nchivī jā
ní nduu libre áno, de nsūū jā ní nduu libre
nū jā sáhá nú tiñu néhén. Chí sa cúu ndá nú
mozo Yāā Dios de sáhá nú tiñu váha jā cúni
maá yā.

¹⁷ Coo respeto ndá nú nūū ndá nchivī.
Cundáhvī inī nū ndá hermano cándija.
Cundihví inī nū jā má stivī nū nūū Yāā Dios.
Coo yínúhún nú nūū maá rey.

*Jā cánuú cundoho ō jēhē táhān ō tá cúu
nūū ní ndoho Cristo*

¹⁸ Ndá ndóhó jā cúu mozo, cuetáhvī nú
nūū patrón nū, de coo respeto nū nūū dē. De
nsūū mātúhún-ni nūū ndá tēē váha inī jín tēē
vitá inī, chí saá-ni nūū ndá tēē xēen inī.

¹⁹ Chí iin jā váha cúu tú jéndeé inī iin tēē
jā sndóhó cáhá nchivī dē sīquī jā squíncuu dē
nūū Yāā Dios.

²⁰ Chí tú sndóhó ndá ji ndóhó jā sáhá nú
cuāchi, de ní iin mā cuetúhún ndóhó de tú
jéndeé inī nū jín jā ndóhó nú. Sochi tú
sndóhó ji ndóhó jā sáhá nú tiñu váha, de tú

jéndeé inī nū jīn, suu cúu jā váha jā jétahān inī Yāa Dios.

²¹ Chi jā űúcuān cúu jā ní ncana yā ndá ndóhó. Chi suni maá Cristo ní ndoho yā jā síquī nū, de súcuan ní ncuu yā iin ejemplo nū nū jā cundoho nú jēhē ndá táhān nú, de súcuan cuniquīn nū ichi yā.

²² De maá yā nduú cuiti nā cuāchi ní nsáhá yā, de ní nduú cuiti nā tūhun stáhvī ní ncāhān yā.

²³ Tá ní ncāhān nāvāha nchivī nū yā, de nduú ní nácahān nāvāha yā. De tá ní sndóho jī yā, de nduú ní ntétáhān yā jīn jī, chi sa ní nchihī yā maá yā ndahá Yāa Dios, Yāa sándaā váha síquī ndihī űúcuān.

²⁴ De ní jiso maá Cristo cuāchi ó jīn yiqui cúñu yā tá ní jīhī yā yīcā cruz, tácuā quee ó nū cuāchi de caca ndaā ó. Chi ní ntcuēhé yā, de suu cúu jā ní nduvāha ndá nú jā ní nsáhá cuāchi nū.

²⁵ Chi ní nsana ndá nú tá cúu tīcāchī, de mitan de ja ní ndicó cóo nú ní ndivī nú ndahá Cristo, Yāa cúu pastor nū de jito váha yā áno nū.

3

Nāsa cánuú cundeē váha yīi jīn űasłhī

¹ Saá-ni ndá ndóhó jā cúu űasłhī, cuetáhvī nú nū yīi nú, tácuā tú cúu dē tēe jāá nduú cándija tūhun yā, de cuu scándija nú dē, jāá nduú cā níni cāhān nū, chi maá jīn jā sáhá váha nū-ni.

² Chi cunī dē jā jīca ndaā nū de íyó respeto nū.

³ De jā sáhá vīi nū maá nú, chi nsūú maá-ni ichi chátā nū sáhá nú, jā sáhá vīi ndasí nú xīnī nū, á jā cuhun nú síquī oro á sahma váha cā.

⁴ Chi sa nducú nú jā quendóo vīi áno nū. De coo vīi nū iin modo jā má náa cuiti, suu jā coo vitá inī nū de coo nañí inī nū. Chi suu cúu jā yāhvī ndasí cā nū Yāa Dios.

⁵ Chi ndá űahān jā ní Iyo ndoo áno jondē janahān, suni súcuan ní nsáhá vīi űa áno űa. Chi ní űuhun inī űa Yāa Dios, de ní jetáhvī űa nū yīi űa.

⁶ De súcuan ní nsáhá Sara, chi ní jetáhvī űa nū yīi űa Abraham, de ní ncāhān yīñúhún űa jīn dē. De ndá ndóhó, tú sáhá váha nú de ní má cūyūhú nú ní iin, űúcuān de cuu nú tá cúu nū ní Iyo Sara.

⁷ De saá-ni ndá ndóhó jā cúu yīi, coo vitá inī nū jīn űasłhī nú. De yīñúhún coo nú jīn űa, síquī jā núu cā fuerza űa nsūú cā ndóhó, de suni síquī jā inuú nihīn táhvī ndūú nū cutecū nú ní cānī síquī jā váha inī Yāa Dios. De súcuan sáhá nú tácuā mā cúndasi nū tūhun jā jīcān táhvī nū.

Tūhun nchivī jā ndóho síquī jā jīca ndaā

⁸ Túsaá de inuú-ni canī inī ndá nú, de cu-
cuéca inī nū jā ndóho táhān nú, de cundáhvī

inī nū jī tá nūú cúu űanī nū. De coo manī inī nū, de sáhá suchí nū maá nú.

⁹ Tú sáhá nāvāha nchivī ndóhó, de mā násáhá nāvāha nú jī. Tú cāhān nāvāha jī nū nū, de mā nácahān nāvāha nú nū jī. Chi sa cācān táhvī nū jā quendóo váha jī. Chi Yāa Dios ní ncana yā ndá ndóhó jā suni súcuan quendóo váha nū.

¹⁰ Chi súcuan cāhān tutū ī:

Nchivī jā cūnī cutecū váha de cusī inī ndācá quīvī,

ná cóto jī yuhú jī jā má cāhān nāvāha jī, de ní má cāhān jī tūhun stáhvī.

¹¹ Ná cúyijo jī nūú tiñu néhén, de sáhá jī tiñu váha.

De ná cūndihvī inī jī jā cundeē mānī jī.

¹² Chi maá Jētoho ó jito yā ndá nchivī ndāā, de níni yā jā jīcān táhvī jī.

Sochi nchivī jā sáhá tiñu néhén, chi nduú jetáhvī yā jī.

Cáchī tutū.

¹³ De ní iin mā sáhá nāvāha ndá ndóhó, de tú maá-ni tiñu váha ndihvī inī nū sáhá nú.

¹⁴ De vísó tú ndoho ndá nú síquī jā jīca ndāā nū, de ndetū ndasí cúu nú. Túsaá de mā cūyūhú nú ní iin nchivī, ní má cūnehén inī nū.

¹⁵ Chi sa jīn inī jīn áno nū chiñúhún nū maá Jētoho ó Cristo. De níni coo tūha ndá nú jā nascócóo vitá nú de cāhān yīñúhún nū jīn ndá nchivī jā stíchī ndóhó síquī ndācá jā űuhún inī nū jā coo.

¹⁶ De caca ndaā nū tácuā nduú nā cuāchi cundeē áno nū, tácuā nchivī jā cāhān néhén síquī nū, cucanoó jī jā ní stáyáhvī jī ndóhó jā jīca ndaā nū chi cándija nú Cristo.

¹⁷ Chi tú cūnī Yāa Dios de váha cā jā ndoho ndá nú síquī jā sáhá nú tiñu váha nsūú cā tiñu néhén.

¹⁸ Chi maá Cristo suni ní ndoho yā, de iin vuelta-ni ní jīhī yā jā síquī cuāchi ndihī ó. Yāa váha cúu yā, de ní ndoho yā jā jēhē yóhó nchivī néhén, tácuā quīvī ndācá ó nū Yāa Dios sáhá yā. Chi ní jīhī yiqui cúñu yā, sochi áno yā chi tēcū-ni ní cānī.

¹⁹ De tá ní jīhī yā de ní jēhén áno yā ní nacani yā tūhun nū áno nchivī jā yīndasí.

²⁰ Chi jondē janahān nduú ní jetáhvī ndá jī, tá ní Iyo paciencia inī Yāa Dios, de ní ndetu yā juni sáhá Noé barco jā nánī arca. De jīn arca űúcuān ní ncācu jacū-ni nchivī, chi űnā jī-ni ní ncācu nū nduté.

²¹ De tá cúu jā ní ncācu jī nūú nduté, súcuan cúu jā jéndutē ó mitan de cácu áno ó. De jā jéndutē ó, nsūú jā ndúndoo yiqui cúñu ó, chi sa jā jīcān ó nū Yāa Dios jā ndundoo áno ó. De súcuan de cácu ó, síquī jā ní natecū Jesucristo.

²² De ní ndaa yā cuānohōn yā andivī, de ndéé yā ndahá cuáhá Yāa Dios nūú cúñáhnú yā. De ndācá ángel andivī, jīn ndá jā ndācu tiñu, jīn jā tiñu poder, jetáhvī ndá nūú yā.

4

Jā ná squíncuu vāha ó jín tāhvi jā ní jēhe yā nūū ō

¹ Túsaa de tá cúu nūū ní ndoho Cristo jēhē ō jín yiqui cúñu yā, suni sūcuán quehndē inī ndá nū jā ndoho nū. Chi nchivī jā ní ndoho jín yiqui cúñu, nduū cā sáhá ji cuāchi.

² Túsaa de níi vida cā nū, de sáhá ndá nū tiñu jā cúnī Yāa Dios, de mā sáhá nū cā tiñu néhén jā ndiyo inī nū jín modo maá nū.

³ Chi jonde níi cáni jā vāji ndá nū, de ní nsáhá nū cuāhā cuāchi jā jétahān inī nū sīquī jāá nduū ní jín nū tūhun Yāa Dios. De tiempo ñūcuán chi maá-ni jā néhén ní nsáhá ndá nū, de ní ndiyo inī nū ndácá jā néhén, de ní jín nū, de ní nsáhá nū vico néhén, de ní jīhi ndasí nū vico nū, de ní nchíñúhún nū ídolo jā ní ncāhān Yāa Dios jā má chíñúhún nū.

⁴ De cúnéhén inī ndá ji jāá nduū cā jícā ndá nū jín ji jā sáhá nū ndácá cuāchi xeen jín ji. De jā ñūcuán cúu jā cāhān néhén ji sīquī nū.

⁵ Sochi ndá maá ji chi iin quívi de nacuāha ji cuenta nūū maá Yāa jā íyó tūha jā sáhá ndāa yā tiñu nchivī jā tēcū jín nchivī jā ní jīhi.

⁶ Chi jā ñūcuán cúu jā suni ní nguji tūhun vāha yā nūū ndácá ndiyo tá ní ntecū ji. De ní ncundaā sīquī cuāchi jā ní nsáhá ji ñayivī yáhá, tá cúu nūū cūndaā sīquī ndihi nchivī, tácuā nacani inī ji de cūtecū áno ji níi cáni tá cúu nūū tēcū Yāa Dios.

⁷ De jā cuācuñatin quívi jā naā ndácá jā íyó. Túsaa de ndito coo inī ndá nū, de cundihvi inī nū cācān tāhvi nū.

⁸ De jā cánuū cā cúu jā cundáhvi ndasí inī nū táhán nū. Chi tú cundáhvi inī ō táhán ō, de íyó tūhun cáhnú inī nūū cuāhā cuāchi.

⁹ Coto ndáhvi ndá nū nchivī jā quénda vehe nū, de mā cúxī inī nū.

¹⁰ Ndácá ndá nū chindeé nū táhán nū, tú nāsa íyó maá tāhvi jā ní jēhe Yāa Dios nūū nū jā sáhá nū tiñu yā. De squíncuu vāha nū jín tāhvi jā sín sín ní jēhe yā nūū iin iin nū.

¹¹ Tú tāhvi jā nacani nū tūhun cúu, de cāhān nū tá nū cāhān maá Yāa Dios. De tú tāhvi jā chindeé nū táhán nū cúu, de sáhá nū jín fuerza jā ní jēhe yā nūū nū, tácuā jín ndihi jā sáhá ndá nū de cāhān nchivī jā cúñáhnú ndasí Yāa Dios sīquī jā ní nsáhá yā jín Jesu-cristo. De ná cāhān ō jā víi cúñáhnú Cristo de tīn yā poder níi cáni. Amén.

Jā ndóho ó sīquī jā cándija ó Cristo

¹² Ñāni mánī, tú vāji tūndóhó xéen jā coto tūni ndóhó, de mā cúnéhén inī ndá nū cani inī nū jā maá nū-ni nihīn tūndóhó xéen cā.

¹³ Chi sa cusī inī nū jā ndóho nū jacū tūndóhó tá cúu nūū ní ndoho Cristo, tácuā suni cusī ndasí inī nū quívi jā nenda nijīn yā jā víi cúñáhnú yā.

¹⁴ De nācā ndetū ndá nū tú cāhān nāvāha nchivī nūū nū sīquī jā cándija nū Cristo. Chi maá Espíritu Yāa Dios jā cúñáhnú ndasí, ndéé yā inī nū. Ndá maá ji chi cāhān néhén ji sīquī yā, sochi ndá maá nū chi chíñúhún nū yā.

¹⁵ De tú ndoho nū, de ná ndóho nū sīquī jā cándija nū Cristo, nsūū sīquī jā sáhá nū ndácá cuāchi tá cúu nūū ndóho nchivī jáhnī ndiyo, á nchivī sáculhá, á nchivī sáhá tiñu néhén, á nchivī jā quívi nduū nūū tiñu táhán jāá nduū cánuū quívi nduū.

¹⁶ De sa tú ní iin nū ndoho sīquī jā cándija nū Cristo, de mā cúcano ō nū, chi sa nacuetáhvi nū nūū Yāa Dios sīquī jā cúu nū cristiano.

¹⁷ Chi jā ní nguenda quívi jā quijéhe jā sáhá ndāa Yāa Dios cuāchi, de xihna cā nchivī cúu sēhe yā sáhá ndāa yā cuāchi. De tú xihna cā cuāchi maá ó quijéhe yā sáhá ndāa yā, de nā oncā sáhá yā sīquī nchivī jāá nduū ní jétáhvi tūhun vāha yā.

¹⁸ De tú víjín cácu nchivī vāha, ¿túsaa de nāsa cácu nchivī néhén jā sáhá ndácá cuāchi?

¹⁹ Tú sūcuán de ndá ndóhó jā ndóho sīquī jā cúnī Yāa Dios, mā jencuñi nū sáhá nū tiñu vāha, de chihi nū áno nū inī ndahá maá Yāa jā ní nsáhá ndóhó, chi squíncuu yā jā ní nquee yuhú yā.

5

Jā jēhe dē consejo nūū nchivī cándija

¹ Mitan de ná cāhān ní jín ndá ndóhó tēe ñáhnú jā jito nchivī cándija, chi suni tēe ñáhnú jā jito nchivī cándija cúu maá ní. De cúu ní testigo sīquī jā ní jín ní nāsa ní ndoho Cristo. De suni nduñáhnú ní jín ndá nū sáhá Cristo quívi jā nenda nijīn yā.

² Coto ñuncúún nū ndá nchivī jā ndéé tiñú nū jā jito nū, jā cúu ji tá cúu ticāchí Yāa Dios. De cusī inī nū jā coto nū ji, chi sūcuán cúnī Yāa Dios. De nsūū sīquī jā sáhá fuerza yā ndóhó, de ní nsūū sīquī jā nihīn nū xūhún, chi sa cusī inī nū sáhá nū tiñu ñūcuán.

³ De mā ndácú nihīn ndá nū nūū nchivī jā jito nū, chi sa nducú nū cuu nū iin ejemplo nūū ji jā cúu ji ticāchí yā.

⁴ Ñūcuán de quívi jā nenda nijīn maá Yāa cúu Pastor cúñáhnú nūū ndá ndóhó tēe cúu pastor nūū nchivī cúu ticāchí yā, de cuāha yā premio nūū ndá nū jā víi ndasí de mā nāa cuiti.

⁵ De saá-ni ndá ndóhó tēe suchí, cuetáhvi nū nūū ndá tēe ñáhnú jiñā. De ndihi ndá nū nchivī cándija, cuetáhvi nū nūū táhán nū, de sáhá suchí nū maá nū. Chi suha cāhān tutū: Yāa Dios jásí yā nūū nchivī jā sáhá víxi maá, de vāha inī yā chindeé yā nchivī jā sáhá suchí maá. Cáchi tutū.

⁶ Túsaá de sáhá suchí nú maá nú, chi yíhí nú ndahá Yāa Dios jā tīn poder. De sáhá ñáhnú yā ndá nú tá quenda maá quīvī.

⁷ Ndācā jā nācani ndasí inī nū sīquī, de chihi nú ndahá maá yā de maá yā coto, chi jító yā ndá nú.

⁸ De cājí ná cóo xīnī ndá nú de ndito coo inī nū. Chi tāchī cúñáhnú jā jínī ūhvi ndá ndóhó, jíca nuu ndúcú squívi ndóhó nūū cuáchi. De xēēn cā sáhá nsūū cā ndicaha jā xēēn ndáhyū.

⁹ De cuiñi nihin ndá nú jā má cundéé tāchī jín nū, de candíja nihin nū tūhun jā cundáhvi inī Yāa Dios ndóhó. Chi jínī ndá nú jā suni súcuan ndóhó ndá hermano nū jā ndéē ní cáhnú ñayiví.

¹⁰ De tá nī nchāha nī ndoho ndá nú tūndóhó jacū-ni tiempo, de Yāa Dios chi sáhá yā jā cuja vāha inī nū jín tūhun yā, jín jā cuiñi nihin nū, de cuāha yā fuerza inī nū, de quendōo cutú nú ní cání. Chi maá yā cúu jā sáhá ndācā jā váha yóhó, de nī ncana yā yóhó jā vii cuñáhnú ó jín yā ní cání sīquī jā inuú cúu ó jín Jesucristo.

¹¹ De ná cáhān ō jā vii ndasí cúñáhnú yā, de tīn yā poder ní cání. Amén.

Saludo jā sándihí

¹² Jínī nī jā Silvano cúu iin hermano jā squíncuu vāha. De maá dē cuēē nūū ndá nú jín carta yáhá jā ní ntee nī jacū tūhun. De jín yáhá sndíhvī inī nī ndá nú, de cáhān nī jín nū jā ndāa cúu jā ndācā jā váha jā ní nsáhá Yāa Dios ndóhó, suu stéhēn nūū nū jā cundáhvi ndija inī yā ndóhó. De cuiñi nihin nū jín tūhun yáhá.

¹³ Nchiví cándíja jā ndéē ñuū Babilonia, jā ní nacāji yā tá cúu nūū ní nacāji yā ndá nú, cáhān ndá ji jā sáhá ndéē inī ndá nú. De Marcos, tēe cúu tá cúu sēhe nī, suni súcuan cáhān dē.

¹⁴ De tá cáhān jítáhn ndá nú, de techuhú yíñúhún nú ndahá ji. De ná cóo ndéē coo sī inī ndihí nú jā yíhí nú ndahá Jesucristo. Súcuan ná cóo. Amén.

CARTA UU JA NI NTEE SAN PEDRO APOSTOL NUU NDA NCHIVI CANDIJA

¹ Maá nĩ cúu Simón Pedro, de cúu nĩ mozo Jesucristo, de cúu nĩ apóstol já ní ntají yá. De téé nĩ carta yáhá cuéé núú ndá nú já ní nsáhá Yāā Dios já inuú-ni nĩ nihīn ndá nú jīn ndá nĩ tūhun vīi tūhun vāha já cāndija ó yā. Chi Yāā ndāā cúu Yāā Dios jīn Jesucristo já scācu yóhó.

² De ñúhún inī nĩ ná sáhá cā yā já váha ndasí ndá nú, jīn já coo ndeé coo sī inī nũ sīquĩ já jícūhun vāha inī nũ nāsa Yāā cúu Yāā Dios jīn Jētoho ó Jesús.

Sīquĩ nāsa cánuú coo nchivĩ cāndija

³ De Yāā Dios jīn poder yā nĩ jēhe yā núú ó ndācá já sáhá já cuu caca ndāā ó núú yā jīn já chíñúhún vāha ó yā. Chi nĩ stēhēn yā maá yā núú ó, chí maá yā cúu já ní ncana yóhó, sīquĩ já ndasí cúñáhnú yā jīn ndācá tiñú ñáhnú já sáhá yā.

⁴ Já ñúcuán nĩ nqee yuhú yā ndācá já ñáhnú ndasí de váha ndasí já sáhá yā yóhó, tácuá jīn ndācá ñúcuán de nduu ndá nú tá cúu núú íyó maá yā, de cācu nú núú ndá tiñú nēhén já ndíyo inī nchivĩ já sáhá jī inī ñayivĩ yáhá.

⁵ Túsaá de nducú ndeé ndá nú jīn tūhun yáhá. De já cāndija ndá nú, de sīquĩ ñúcuán chisó nú já caca ndāā nú. De já jīca ndāā ndá nú, de sīquĩ ñúcuán chisó nú já cundihví inī nũ jícūhun vāha inī nũ sīquĩ maá yā.

⁶ De sīquĩ ñúcuán chisó nú já casí nũ já cúni modo maá nú. De sīquĩ ñúcuán chisó nú já cuandeé inī nũ, de sīquĩ ñúcuán chisó nú já chíñúhún vāha nú Yāā Dios.

⁷ De sīquĩ ñúcuán chisó nú já coo manĩ nũ jīn táhán nú, de sīquĩ ñúcuán chisó nú já cundáhvi inī nũ táhán nú.

⁸ Chi tú cāyā ndá tiñú yáhá jīn ndá nú, de suu sáhá já má cútēcū cāhá nú, chí sa quee vāha tiñú sáhá nú, sīquĩ já jícūhun inī nũ nāsa Yāā cúu Jētoho ó Jesucristo.

⁹ De nchivĩ jáá nduú sáhá tiñú yáhá, cúu jī modo nchivĩ cuāá, chí nduú jícūhun inī jī tūhun yā, de ja ní naá inī jī já ní nsáhá ndoo yā jī ndācá cuāchi já ní nsáhá jī ichi chátá.

¹⁰ Já ñúcuán nducú ndeé ndá nú hermano, tácuá coo seguro já ní ncana yā ndá nú jīn já ní nacāji yā ndá nú. Chi tú sáhá nú ndācá tiñú yáhá, de mā cācá yátá cuiti nũ.

¹¹ Ñúcuán de nune vāha ichi já quivĩ nũ inī ñuú maá Jētoho ó Jesucristo, Yāā scācu yóhó, núú tátúnĩ yā ní cání.

¹² Já ñúcuán mā jéncuifĩ nĩ já nándacu nĩ ndá tūhun yáhá núú ndá nú, vísó já jīnĩ nũ de ifĩ nihin nú jīn tūhun ndāā já cāndija nú.

¹³ Chi jáni inī nĩ já íyó vāha já sndíhvĩ inī nĩ ndá nú mitan tēcū cā ní, tácuá núcūhun inī nũ.

¹⁴ Chi maá Jētoho ó Jesucristo nĩ ncachĩ tūhun yā núú nĩ já má cútēcū nahán cā ní ñayivĩ yáhá.

¹⁵ Já ñúcuán cúu já nducú ndeé cā ní sndíhvĩ inī nĩ ndá nú, tácuá tá já nĩ jīhĩ ní, de níni núcūhun inī nũ ndācá tūhun yáhá.

Jā ní jini ndá dē já cúñáhnú Cristo

¹⁶ Tá nĩ stēhēn ndá nĩ tūhun maá Jētoho ó Jesucristo núú ndá nú, nāsa nenda yā jīn poder yā, de nduú ní ncāhān ndá nĩ iin cuento-nĩ já ní ntavā ndíchĩ nchivĩ. Chi tá nĩ íyo ndá nĩ jīn yā xīnĩ yūcū, de ní jini jínúú ndá nĩ já ñáhnú nĩ nduu yā.

¹⁷ Chi nĩ jini ndá nĩ já Tatá ó Yāā Dios nĩ ncāhān yínúhún yā jīn Jesús, de ní nsáhá ñáhnú yā Jesús. Chi ichi andivĩ nĩ nquiji tūhun vīi, ní ncāhān Yāā Dios: Yáhá cúu Sēhe ní já mānĩ ndasí ní jīn, de cúsi inī ní jīn, ncachĩ yā.

¹⁸ De ní jini ndá nĩ tūhun ñúcuán já ní ncāhān ichi andivĩ, chí nĩ íyo ndá ní jīn maá Jētoho ó xīnĩ yucu ī ñúcuán.

¹⁹ De súcuán jīnĩ ó já íyó ndāā ndija ndācá tūhun já ní ntee ndá téé ní nacani tūhun yā jondē janahán. De vāha já chuhun inī ndá nú ndá tūhun ñúcuán, chí suu cúu tá cúu iin luz já stúu núú neé, jondē tūu maá quivĩ já nenda yā, de stúu yā inī ánó nũ tá cúu núú jéndutē lucero.

²⁰ De xihna cā ná jícūhun inī ndá nú já ní iin tūhun já cāhān tutú ī, nsúú já ní jani inī iin téé súcuán-ni cúu.

²¹ Chi ndācá téé ndoo já ní nacani tūhun yā jondē janahán, nduú ní nācani cuiti dē tūhun já cúu inī maá dē. Chi sa ní nacani dē tūhun Yāā Dios já ní stēhēn Espíritu Santo núú dē.

2

*Sīquĩ ndá téé já stēhēn tūhun stáhvi
(Judas 4-13)*

¹ De mǎhnú nchivĩ Israel suni ní íyo ndá téé já ní nacani tūhun stáhvi. De suni súcuán coo sava téé stēhēn tūhun stáhvi mǎhnú ndá nú. De squivĩ ndá dē tūhun stáhvi já tivĩ nchivĩ sáhá. De mā cuétúhún dē maá Jētoho ó já scācu yā dē, de súcuán sáhá dē já ñamā tánú táhvi dē.

² De cuāhā nchivĩ cuniquín jī modo nēhén já stēhēn ndá dē. De sáhá dē já cāhān nēhén nchivĩ sīquĩ tūhun vāha yā já cúu ichi ndāā.

³ De sīquĩ já ndíyo inī ndá dē xūhún, de candee dē xūhún ndá nú sīquĩ tūhun stáhvi já stēhēn dē núú nũ. De nduú quixīn tūndóhó já tánú táhvi dē, chí jondē janahán já íyó tūhun já nenda yā sīquĩ cuāchi dē.

⁴ Chi nduú ní néé cáhnú inī Yāā Dios núú ndācá ángel yā já ní nsáhá cuāchi, chí sa ní ntaān yā infierno núú yíndasĩ núú neé, de

núhni jín cadena. De ní nhindasi yá jondé quívi já sáhá ndáa yá síqui.

⁵ De suni nduú ní nées cáhnú iní yá núu nchiví janahán, chí sa ní scúun yá sávi xéen síqui nchiví néhén ñúcuán. Chí maá-ni Noé, tée ní nacani tũhun ndáa, ní scácu yá dē jín tũjá cā nchiví.

⁶ De suni ní nenda yá síqui cuāchi nchiví ñuū Sodoma jín ñuū Gomorra, de ní ncāyū ñuū jì ní nduu maá yāa-ni cā. De sūcuán cūu jì iin ejemplo nūu ndá cā nchiví néhén já quiji cā.

⁷ De ní scácu yá Lot, chí tēe ndāā ní ncuu dē, de ní ncucucá ndasi iní dē ní jini dē tiñu néhén já ní nsáhá nchiví néhén ñúcuán.

⁸ Chí tēe vāha ñúcuán ní ndeē dē mähñú ndá jì, de ndiquívi ní ncucucá iní dē já ní jini dē de ní jini dē ndacá tiñu néhén já ní nsáhá ndá jì.

⁹ Túsaá de maá Jētoho ō chí scácu yá nchiví já chíñúhún nūu yā, de tú quiji tũndóho síqui jì. De chíndasi yá nchiví néhén, tácu ndoho jì castigo quívi juicio já sáhá ndáa yá cuāchi jì.

¹⁰ De víhí cā sndóho yá ndá tēe sáhá tiñu téhén já ndíyo néhén iní dē, de cújēhe iní dē síqui tiñu ndácu maá Jētoho ō. Nihin ndasi iní ndá dē, de chũndē iní dē sáhá dē já cūni ndá máa dē, de nduú yúhú dē cāhān nāvāha dē síqui ndacá já cúñáhnú nūu sūcún.

¹¹ De juni ndá ángel já íñi nūu maá Jētoho ō, visó cúñáhnú cā yá jín fuerza jín tiñu ndiso yā, de nduú cāhān nāvāha yá síqui ndacá já cúñáhnú ñúcuán.

¹² De ndá tēe ñúcuán chí cūu dē tá cūu quiti yúcu já ní jēcō tì jín modo maá tì, de táhvi ndá tì tácu nihín nchiví tì já cahñi jì tì. Chí cāhān néhén ndá dē síqui ndacá jáá nduú jícũhun iní dē. De tá cūu nūu jíhi ndacá quiti ñúcuán, suni sūcuán cuū dē.

¹³ De já ní sndóho ndá dē nchiví, suni sūcuán nanihín dē ndoho dē. De cúsi iní ndá dē jín ndacá já cútíndi iní dē já ndíyo néhén iní dē. De cūu ndá dē tēe quini já sáhá tiñu já cúcanoō nchiví. De já ndútútu ndá dē jín nú vico nú, de níni cúsi iní dē jín tiñu néhén tiñu stáhvi.

¹⁴ De ndíyo iní ndá dē jín dē ñahan, de nduú jencuñi dē já sáhá dē cuāchi. De stáhvi ndá dē nchiví tayā iní. Chí ní ncāan ndá dē jín tũhun ndíyo iní dē ndacá ndatíñú. De tēe já tññ táhvi cūu ndá dē.

¹⁵ Chí ní nsana ndá dē, chí ní sndóo dē tũhun já cūu ichi ndáa. De ní niquín ndá dē modo Balaam, tēe ní nacani tũhun jondé janahán, sēhe Beor. Chí tēe ñúcuán ní ncusi iní dē já nihín dē xũhún síqui tũhun néhén já cāhān dē nícu.

¹⁶ De iin burro ní ncāhān tì tá nūu cāhān iin nchiví, visó nduú cūu cāhān tì. De ní ncāhān tì nūu tēe ñúcuán, de sūcuán ní jasí tì

já má quíhín dē cāhān dē ndacá tũhun néhén stáhvi.

¹⁷ De ndá tēe já stíví ndasi sūcuán, chí cūu dē tá cūu ntesócó já ní nchichí, jín vícō já stéchí tächí. De já íyo tũha nūu neē ndasi nūu cundee dē ní cání.

¹⁸ Chí ndasi sáhá víxi ndá dē maá dē jín tũhun já cāhān cāhá dē. De ndúcú ndá dē squívi tucu dē sava nchiví nūu tiñu néhén tiñu ndíyo iní. De sūcuán stáhvi dē nchiví já cáta ní nquee jì ní ncācu jì nūu nchiví sáhá tiñu néhén.

¹⁹ De cāhān ndá dē já íyo libre jì já cūu sáhá jì nāsa-ni cūni maá jì, de juni maá dē chí nduú íyo libre dē, chí cūu dē mozo nūu cuāchi, chí cúsa maá tiñu téhén sáhá dē. Chí ndacá tiñu já cundee jín iin tēe já sáhá dē, suu ñúcuán nduú dē mozo nūu.

²⁰ Chí tú já ní jini ndá dē nāsa Yāa cūu maá Jētoho ō Jesucristo, Yāa já scácu yóhó, de tú sūcuán ní nquee dē ní ncācu dē nūu tiñu téhén já íyo iní ñayívi, de tú ndívi tucu ndá dē nūu tiñu ñúcuán já cundee tucu jín dē, túsaá de néhén cā quendōo dē já sándihí nsūu cā já xíhna ñúhún.

²¹ Chí vāha cā tú nduú ní jini dē ichi ndáa nícu, nsūu cā já ní jini dē, de sndóo tucu dē tiñu ndoo já ní ndacu yá nūu dē.

²² Chí ní ncundaā síqui dē tá cūu nūu cāhān iin tũhun janahán: Tinā ní nacají tì já ní nujan tì. De quini já ní ndundoo, ní nacuchi tucu tì ndehyú, cáchi.

3

Síqui já nenda maá Jētoho ō

¹ Ñaní mání, yáhá cūu carta ūu já tēe ní nūu ndá nú. De jín nduú carta yáhá cūni ní já nacani iní nūu síqui ndihi já vāha já ndáa já jáni ichi ní ndóhó.

² De nūcũhun iní nū ndacá tũhun já ní nacani ndá tēe ndoo jondé janahán, jín tiñu já ní ndacu maá Jētoho ō, Yāa já scácu yóhó. De suu cūu já ní stéhén ndá tēe apóstol nūu nū.

³ De xihna cā tũhun yáhá ná jícũhun iní ndá nú: Já tá cuāndihi quívi de quiji ndá tēe já sáhá catá síqui tũhun ndáa yā, chí sáhá dē ndá tiñu néhén já ndíyo iní maá dē.

⁴ De cāhān ndá dē: ¿Nājēhe cūu jáá nduú ndíji Cristo tá cūu nūu ní nquee yuhú yá? Chí jondé quívi já ní jíhi ndá ndíyi tatā ō de jondé mitan, de nduú sáma cuiti ndihi já íyo tá ní jēcō ñayívi, cachí ndá dē.

⁵ Chí nduú cūni ndá dē jícũhun iní dē já jondé janahán ní ncuvāha andiví jín tũhun já ní ncāhān-ni Yāa Dios. De ní ndacu yá tiñu já ná cúvāha ñayívi jín ndute, de mähñú ndute ní nquenda ñuhun yíchi.

⁶ De suni jín ndute ní naā ñayívi janahán, chí ní ndaa ndute já ní ncuan sávi xéen.

⁷ De suni súcuan jín tūhun jā ní ncāhān Yāā Dios de nī nsāhá tūha yā jā cāyū andiví jín ñayíví jā íyó mitan. Chi maá quíví juicio de cāyū ndihí, de tñū tǎhvī nchiví nēhēn.

⁸ De suni mā nāā inī ndá nú tūhun yáhá, ñanī mǎnī: Jā nūū maá Jētohō ō chi iin-ni quíví cúu tá cúu mil cuīyā, de mil cuīyā cúu tá cúu iin-ni quíví.

⁹ De nsūū jā cúcuéé inī maá Jētohō ō síquī tūhun jā ní nquee yuhú yā jā nenda yā, tá cúu nūū jāni inī sava nchiví. Chi sa íyó paciencia inī yā nūū ō, chi nduú cūni yā jā tñū tǎhvī ni iin ō, chi sa cūni yā jā ndihí ō nacani inī ō jā sndóo ō cuāchi ō.

¹⁰ De quíví jā nenda maá Jētohō ō, iin sanaā-ni quenda, tá nūū cúu jā iin sanaā-ni quēnda jācuīhná jacuāā. De quíví ñúcuán chi nihin ndasí andiví, de naā-ni. De ndihí jā íyó andiví chi naā sāhá ñuhūn. De ñayíví jín ndācá jā íyó inī, ndihí cāyū.

¹¹ De tú súcuan naā ndācá ñúcuán, de cánuú ndasí jā coo ndoo ánō ndá nú de chíñtūhūn vāha nú yā.

¹² De cundetu nú de cundihví inī nū jā ná quíji ñamā quíví nenda Yāā Dios. De quíví ñúcuán cāyū andiví de naā-ni. De ndācá jā íyó chi ndute sāhá ñuhūn.

¹³ De maá ō chi ndētu ō andiví jée jín ñayíví jée, chi súcuan ní nquee yuhú Yāā Dios jā coo. De ñúcuán chi maá-ni tiñu ndāā jín tiñu vāha coo.

¹⁴ Túsaá ñanī mǎnī, juni ndētu ndá nú jā quee ndāā ndācá tiñu yáhá, de nducú ndée nú tácuu tá nenda yā de nihin yā ndá nú jā ndée mǎnī nū jín tǎhán nú, de coo ndoo nú jāā nduú nā cuāchi nú.

¹⁵ De ná jícūhun inī ndá nú jā síquī jā íyó paciencia maá Jētohō ō, jā ñúcuán cúu jā cācu ō. Chi hermano ō Pablo jā mǎnī ō jín, suni súcuan ní ntee dē nūū nū, chi súcuan ní stéhēn Yāā Dios tūhun ndíchí yā nūū dē.

¹⁶ De cāhān dē síquī tūhun yáhá nūū ndācá carta jā ní ntee dē. De nūū ndá carta dē ñúcuán chi íyó jacū tūhun jā víjín jícūhun inī ō. De ndá nchiví jāā nduú jícūhun inī jín nchiví jāā nduú jija jín tūhun cándija, chi násāma jī modo jā cāhān ndá tūhun víjín ñúcuán, tá cúu nūū násāma jī jā cāhān sava cā tutū ī. De súcuan sáhá jī jā tñū tǎhvī maá jī.

¹⁷ De ndá ndóhó ñanī mǎnī, mitan de ja ní jini nū nāsa coo ndācá tiñu yáhá. Túsaá de coto nú maá nú jā má cūniquín nū tūhun stáhví jā stéhēn ndá tēe nēhēn ñúcuán jāā nduú jétáhví dē yā. Chi tú nduú de snáā nū tūhun jā íñi nihin nú jín.

¹⁸ Chi sa cundihví cā inī nū jā jícūhun inī nū nāsa Yāā cúu maá Jētohō ō Jesucristo, Yāā scācu yóhó. De ná cūja cā inī nū jín tūhun cúndáhví inī yā ndóhó. De ná cāhān ō jā víi ndasí cúñáhnú yā jondē mitan jín ní cǎnī. Súcuan ná cóo. Amén.

CARTA XIHNA ÑUHUN JA NI NTEE SAN JUAN APOSTOL NUU NDA NCHIVI CANDIJA

Tùhun já cutecū ō ní cání

¹ Tùhun já téé ndá ní cuēē nū ndá nú cúu tūhun maá Yāa já iyó jondé ncháha ca jécōo ndacá já iyó. De ní jini ndá ní já ní ncāhān yā, de ní jini jínūú ní yā, chí ní ndehé vāha ní nūú yā, de ní ntiin ní yā. De maá yā cúu Tùhun já cutecū ō ní cání.

² Chí Yāa yáhá já sáhá já cutecū ō, ní nguenda nijin yā. De cáhān ndá ní tūhun yā, chí ní jini ní nūú yā. De cáchi tūhun ndá ní nūú ndá nú síquí Yāa já cúu Tùhun já cutecū ō ní cání, suu Yāa já ní ndeē jín Tatá ó Yāa Dios, de ní nguenda nijin yā nūú ndá ní.

³ Já ní jini ndá ní jín já ní jini jín sóho ní, ñúcuán cúu já cáchi tūhun ní nūú nū, tácuá coo inuú iní ndá nú jín ndacá ó. De ndāa chí iyó inuú iní ndacá ó jín maá Tatá ó Yāa Dios jín Sēhe yā Jesucristo.

⁴ De ndá tūhun yáhá téé ní cuēē nū ndá nú, tácuá cusí ndasí iní nū.

Yāa Dios cúu luz

⁵ De yáhá cúu tūhun já ní stēhēn Jesucristo nūú ní, de mitan cáchi tūhun ní nūú ndá nú: Yāa Dios cúu luz, chí iyó ndāa ndasí yā, de nduú cuití nā tiñu néhén iyó jín yā.

⁶ Tú cáhān ō já iyó inuú iní ō jín yā, de tú jica ó modo nūú neē já sáhá ó tiñu néhén, túsaá de já stáhví ó cúu, chí nsūú tiñu ndāa sáhá ó.

⁷ Sochi tú jica ó jín luz yā já sáhá ó tiñu ndāa, tá cúu nūú iyó maá yā jín luz yā já sáhá yā tiñu ndāa, ñúcuán de iyó inuú iní ō jín ndacá táhān ó. De níñi maá Sēhe yā Jesucristo sáhá ndoo yóhó nūú ndihi cuāchi ó.

⁸ Tú cáhān ō jáa nduú nā cuāchi ó, de stáhví ó maá ó já jáni iní ō súcuán, de nduú ñúhún tūhun ndāa iní áno ō.

⁹ Sochi tú nacani ndāa ō cuāchi ó nūú yā, de cune cáhnú iní yā nūú cuāchi ó, de nasáhá ndoo yā yóhó ndacá já néhén já ní nsáhá ó. Chí jini ō já Yāa vāha Yāa ndāa cúu yā.

¹⁰ De tú cáhān ō jáa nduú nā cuāchi ó, túsaá de modo já sáhá ó já Yāa stáhví cúu yā, de nduú cándija ndija ó tūhun yā.

2

Cristo cúu Yāa já cáhān jēhē ō

¹ Ndacá tūhun yáhá téé ní cuēē nūú ndá nú já cúu nú tá cúu sēhe ní, tácuá mā sáhá ndá nú cuāchi. De tú ní iin nú ní nsáhá cuāchi, de iyó maá Yāa já cáhān jēhē ō nūú maá Tatá ó Yāa Dios. Suu Jesucristo Yāa ndāa cúu yā.

² De ní nsōcō yā maá yā já sndáhvā yā cuāchi ó, de nsūú cuāchi ndá máá ó-ni, chí suni cuāchi nchivi ní ñayíví.

³ Tú squíncuu ó tiñu já ndácu Yāa Dios nūú ō, suu cúu já cúcáhnú iní ō já jini ndija ó nāsa Yāa cúu yā.

⁴ De tú cáhān iin nchivi: Nduhú chí jini ní nāsa Yāa cúu yā, cáchi ji, de tú nduú squíncuu ji tiñu ndácu yā, túsaá de stáhví ji, de nduú cáhān ji tūhun ndāa.

⁵ Sochi nchivi já squíncuu tūhun yā, já ní jija vāha iní ji já māni ji jín yā. De súcuán de cuni ō tú iní ñihin ó jín yā á nduú.

⁶ Tú cáhān iin nchivi já iní ñihin ji jín yā, de cánuú caca ndāa ji tá cúu nūú ní jica maá Jesucristo.

Tiñu jéé já ndácu yā nūú ō

⁷ Hermano, nsūú iin tiñu jéé ndácu ní nūú ndá nú já cáhān ní já cundáhví iní nū táhān nū. Chí tiñu já jini ndá nú jondé tá ní nguijéhé nú cándija nú cúu. De tiñu yáhá já ndácu yā, vāji jondé janahān, de suu cúu tūhun já ní jini ndá nú jondé tá ní nguijéhé nú cándija nú.

⁸ De visó súcuán de níni tiñu jéé cúu, de tiñu ndāa cúu nūú Cristo jín nūú ndá máá nú. Chí já cuāyáhá tiñu néhén já iyó nūú neē, de já stúu maá luz ndāa iní áno ndacá ó mitan.

⁹ Tú iin nchivi cáhān ji já jica ji jín luz yā, de tú quítí iní ji jini ji táhān ji, túsaá de jica cá ji nūú neē jín cuāchi ji.

¹⁰ De nchivi já cundáhví iní táhān, chí jica ji jín luz yā, cúu já sáhá ji tiñu vāha. De ní iin mā cúu sáhá já quívi ji cuāchi.

¹¹ Sochi nchivi já quítí iní jini táhān, chí iyó ji nūú neē, de jica ji nūú neē. De nduú jini ji ní ichi quíhin ji, chí jín já nee ní jasi jaá nduú cúu jicūhun iní ji.

¹² Ndá ndóhó já cúu sēhe, téé ní tūhun yáhá cuēē nūú nū, chí já síquí Jesucristo de ní nee cáhnú iní Yāa Dios nūú cuāchi nū.

¹³ Ndá ndóhó téé cúu tatá, suni téé ní nūú nū, chí jini ndá nú nāsa Yāa cúu Yāa já iyó jondé já xihna ñúhún. De ndá ndóhó téé suchí, suni téé ní nūú nū, chí ní ncundeé nú jáa nduú ní ncúu síquí táchi cúñáhnú ndóhó nūú cuāchi. Ndá ndóhó já cúu sēhe, téé ní tūhun yáhá cuēē nūú nū, chí jini ndá nú nāsa Yāa cúu maá Tatá ó Yāa Dios.

¹⁴ Ndá ndóhó téé cúu tatá, suni téé ní nūú nū, chí jini ndá nú maá Yāa já iyó jondé já xihna ñúhún. Ndá ndóhó téé suchí, suni téé ní nūú nū, chí iní ñihin nū, de cándija ndá nú tūhun Yāa Dios, de ní ncundeé nú síquí táchi cúñáhnú.

¹⁵ Mā cútóó ndá nú síquí ñayíví, de ní ndacá já iyó iní ñayíví. Chí tú ní nchivi cútóó ji síquí ñayíví, de nduú iyó māni ji jín Tatá ó Yāa Dios.

¹⁶ Chí ndacá já cúu cuenta ñayíví, nsūú jondé nūú Tatá ó Yāa Dios vāji, chí cuenta

ñayívi cúu. De ñúcuán cúu ndácá já cútíndí ó já cuní modo nēhén maá ó, jín já ndíyo iní ó já jíní ó nū, jín já sáhá víxí ó maá ó síquí ndatíñú névaha ó.

¹⁷ De cuándihi ñayívi jín ndácá já nēhén já ndíyo iní ó. Sochi nchivi já sáhá já cuní maá Yāā Dios, chi cutecú ji ní cání.

Tūhun ndāā jín tūhun stáhví

¹⁸ Ndá ndóhó já cúu tá cúu sēhe ní, cáchi ní nū nū já cuándihi quívi. De ja ní jini ndá nū tūhun já quiji maá tēe já cuu contra síquí Cristo. De mitan de ja ní nguenda cuáhā tēe já cúu contra síquí Cristo. De já ñúcuán cúu já jíní ó já cuándihi quívi.

¹⁹ Māhñú maá ó ní nquee ndá dē, de nsúú táhán ó já cándíja cúu dē. Chi tú táhán ó cúu ndá dē, de coo dē jín ó nícu. De ní nquee ndá dē cuáhān dē, tácu cuní cáji ó jáá nsúú táhán ó cúu ndihi dē.

²⁰ Sochi ndá ndóhó chi Cristo ní jēhe yā Espíritu Santo, ndēe yā iní ánó nū, de já ñúcuán cúu já jíní nū tūhun ndāā.

²¹ Túsaá de tēe ní yáhá cuēē nū ndá nū, já síquí já jíní nū tūhun ndāā, nsúú síquí jáá nduú jíní nū. De jíní ndá nū jáá nduú ná tūhun stáhví iyó nū tūhun ndāā.

²² ¿Ní iin cúu já cáhān maá-ni tūhun stáhví? Suu tēe já cáhān já Jesús, nduú cúu ndíja yā Cristo, Yāā já ní ntají Yāā Dios. Ñúcuán cúu tēe já cúu contra síquí Cristo, chi nduú jétúhún dē maá Tatá ó Yāā Dios jín Sēhe yā.

²³ Ndácá nchivi jáá nduú jétúhún ji Sēhe yā, suni nduú iyó maá Tatá jín ji. De nchivi já jétúhún ji Sēhe yā, suni iyó maá Tatá jín ji.

²⁴ Túsaá de chuhun vāha iní ndá nū maá tūhun já ní jini nū jondē já xihna ñúhún. De tú ñúhún vāha iní ndá nū tūhun já ní jini nū jondē já xihna ñúhún, ñúcuán de suni cuiñi ñihin nū jín maá Tatá ó jín Sēhe yā.

²⁵ De yáhá cúu tūhun já ní nquee yuhú Jesucristo nū ó: Já cutecú ó ní cání sáhá yā.

²⁶ Tūhun yáhá ní ntee ní nū ndá nū já cáchi tūhun ní síquí nchivi já ndúcú stáhví ndóhó.

²⁷ Sochi ndá ndóhó, chi ní jēhe Jesucristo Espíritu Santo, ndēe yā iní ánó nū. De já ñúcuán nduú jini ñúhún já stēhén ní iin nchivi nū nū ní cúu jándāā, chi maá Espíritu cúu já stēhén ndihi nū nū, de stēhén yā tūhun ndāā, chi nduú stáhví cuiñi yā. Túsaá de cuiñi ñihin ndá nū cá tácu inuú-ni coo nū jín Cristo, tá cúu nū stēhén Espíritu nū nū.

²⁸ Sēhe, mitan de cuiñi ñihin ndá nū jín Cristo, tácu tá nenda nijín yā, de mā cúyuhú ó, de ní mā cúcanoó ó nū yā quívi já nenda yā.

²⁹ Chi já jini ndá nū já Yāā ndāā cúu Jesucristo, de suni ná jícuhun iní nū já ndácá nchivi já sáhá tiñu ndāā, cúu ji sēhe Yāā Dios.

3

Tūhun nchivi já cúu sēhe Yāā Dios

¹ De nácá vāha ndasí ní ncundáhví iní Tatá ó Yāā Dios yóhó, chi ní ñihin táhví ó já cúu ó sēhe yā, de suu cúu ndíja ó. Já ñúcuán nduú jini nchivi ñayívi já cúu ó sēhe yā, chi nduú jini ji nása Yāā cúu maá yā.

² Ñaní mání, mitan de cúu ó sēhe Yāā Dios, de ncháha ca cuní ó nása coo ó ní cání. De ja jíní ó já tá nenda nijín Jesucristo, de nduú ó tá cúu nū iyó maá yā, chi cuní ó nū yā nása iyó yā.

³ De ndácá nchivi já súcuán ñúhún iní ji, sáhá ndoo ji ánó ji, tá cúu nū iyó ndoo maá yā.

⁴ De ndá nchivi já sáhá cuāchi, chi stívi ji ley Yāā Dios. Chi tú sáhá ó cuāchi, de stívi ó ley yā.

⁵ De ja jíní ndá nū já ní nguiji Jesucristo iní ñayívi tácu candēe yā cuāchi ó. De maá yā chi nduú ná cuāchi yā.

⁶ De ndá nchivi já iní ñihin jín yā, nduú jica ji jín cuāchi. Sochi nchivi já jica jín cuāchi, nduú jini ji yā, de ní nduú jícuhun iní ji nása Yāā cúu yā.

⁷ Sēhe, coto nū maá nū já má stáhví ní iin ji ndóhó. Chi cuhun iní nū já ndá nchivi já sáhá tiñu ndāā, maá ji cúu nchivi ndāā, tá cúu nū iyó ndāā maá yā.

⁸ Sochi nchivi já jica jín cuāchi, ndá maá ji cúu sēhe táchi cúñáhnú. Chi táchi cúñáhnú cúu já sáhá cuāchi vāji jondē já xihna ñúhún. Já ñúcuán ní nguiji Sēhe Yāā Dios, já snáa yā ndácá tiñu nēhén já sáhá táchi cúñáhnú.

⁹ Ní iin nchivi já cúu sēhe Yāā Dios, nduú jica ji jín cuāchi, chi ní nsáhá Yāā Dios já ní nduú ji tá cúu nū iyó maá yā. De mā cúu cá caca ji jín cuāchi, chi sēhe Yāā Dios cúu ji.

¹⁰ Súcuán cúu já cuní ó ní iin cúu sēhe Yāā Dios jín sēhe táchi cúñáhnú: Ndácá nchivi jáá nduú sáhá tiñu ndāā, jín jáá nduú cundáhví iní táhán, nsúú sēhe Yāā Dios cúu ji.

Já ná cundáhví iní ó táhán ó

¹¹ Yáhá cúu tūhun já ní jini ndá nū jondē já xihna ñúhún: Já ná cundáhví iní ó táhán ó.

¹² De mā sáhá ó tá ní nsáhá Caín, já ní ncuu dē sēhe táchi cúñáhnú, de ní jahní dē ñani dē. ¿De nājēhe cúu já ní jahní dē ñani dē? Síquí já ñani dē ní nsáhá tiñu ndāā, de maá-ni tiñu nēhén ní nsáhá maá dē.

¹³ Hermano, mā cání iní ndá nū de tú nchivi ñayívi quítí iní ji jini ji ndóhó.

¹⁴ De maá ó chi síquí já cundáhví iní ó táhán ó, súcuán jini ó já ní ncacu ó já cutecú ó ní cání. De nchivi jáá nduú cundáhví iní táhán, iyó ji jín tūhun já tánú táhví ji.

¹⁵ Chi ndácá nchivi já quítí iní jini táhán, cúu ji tá cúu nchivi jáhní ndíyi. De jini ó já nchivi jáhní ndíyi, mā ñihin táhví ji cutecú ji ní cání.

¹⁶ Jā nī jīhī Cristo jā jēhē ō, ñúcuán cúu jā stēhēn cāji nāsa cúu tūhun cundáhvī inī. De maá ó chí suni sūcuán cānuú jā cundáhvī inī ō táhān ó visō ná cúu ō jā jēhē ji.

¹⁷ De tú névāha ó jā cutecū ō ñayivī, de tú jīnī ō jā cūmanī nūū táhān ó, de tú nduú cundáhvī inī ō ji jā cuāha ó jā jīnī ñúhún ji, túsaa de á iyó mānī ō jīn Yāa Dios, á nduú?

¹⁸ Séhē, mā cundáhvī inī ō jīn maá tūhun jā cāhān ō-ni, chí sa ná cundáhvī ndija inī ō jondē jīn jā sáhá ó jēhē ji.

Nāsa cucáhnū inī ō de tú vāha sáhá ó nūū Yāa Dios

¹⁹ De sūcuán cúu jā jīnī ō jā squíncuu ó tūhun ndāa, de cucáhnū inī ō jā vāha sáhá ó nūū yā.

²⁰ Chí tú nátauhúvī inī áno ō sīquī cuāchi ó, de Yāa Dios chí cūñáhnū cá yā nsūū cá áno ō, de jīnī ndihi yā ndācá-ni.

²¹ Túsaa ñanī mānī, tú jīnī áno ō jāa nduú ná cuāchi ó, ñúcuán de cucáhnū inī ō jā vāha sáhá ó nūū Yāa Dios.

²² De ndācá jā cācān ō nūū yā, de squíncuu yā jā jīcān ō, chí suni squíncuu ó ndācá tiñu ndācu yā, de sáhá ó tiñu jā cúsi inī yā.

²³ De yáhá cúu tiñu ndācu yā: Jā ná cándija ó jā ní nsáhá Séhe yā Jesucristo jēhē ō, jīn jā ná cundáhvī inī ō táhān ó, tá cúu nūū ní ndācu yā tiñu nūū ō.

²⁴ De ndācá nchivī jā squíncuu tiñu ndācu Yāa Dios, íñī nīhin ji jīn yā, de ndēē yā inī áno ji. De jīn maá Espiritu Santo jā ní jēhe yā jā ndēē inī áno ō, jīn maá yā de jīnī ō jā ndēē Yāa Dios inī ō.

4

Tūhun jā vāji nūū Espiritu jīn tūhun jā cāhān contra sīquī Cristo

¹ Ñanī mānī, mā cándija nú ndācá tēe jā cāhān dē jā jīn Espiritu Yāa Dios nácani dē tūhun. Chí sa coto túni nū dē, tú jondē nūū Yāa Dios vāji tūhun cāhān ndá dē á nduú. Chí inī ñayivī jā ní nquenda cuāhā tēe nácani tūhun stáhvī, de cāhān ndá dē jā jondē nūū Yāa Dios vāji.

² De suha de cunī ndá nú ní iin cúu jā cāhān jīn Espiritu Yāa Dios: Ndācá nchivī jā cāhān ndāa jā ní nquiji Jesucristo jā ní nduú ndija yā tēe, maá ji cúu jā cāhān jīn Espiritu Yāa Dios.

³ De ndācá nchivī jāa nduú jétúhún jā sūcuán ní nduú yā tēe, maá ji chí nsūū jīn Espiritu Yāa Dios cāhān ji. Chí sa cúu ji contra sīquī Cristo. De ja ní jīnī ndá nú tūhun jā quiji nchivī jā cāhān sūcuán, de mitan ja iyó ji inī ñayivī.

⁴ Séhē, ndá máa nú cúu séhe Yāa Dios, de ja ní ncundēē nú sīquī ndá tēe stáhvī ñúcuán. Chí ñáhnū cá cúu poder maá Yāa jā ndēē inī nū, nsūū cá poder maá jā ndēē inī nchivī ñayivī jā stáhvī.

⁵ Chí ndá máa ji cúu cuenta ñayivī, de suu cúu jā cāhān ji cuenta ñayivī. De nchivī jā cúu cuenta ñayivī, níni ji tūhun ñúcuán.

⁶ Sochi maá ó chí séhe Yāa Dios cúu ó. De nchivī jā jīnī nāsa Yāa cúu Yāa Dios, maá ji níni ji tūhun jā cāhān ō. De nchivī jāa nsūū séhe Yāa Dios cúu, chí nduú níni ji tūhun jā cāhān ō. De sūcuán de cunī ō ní nchivī cúu jā cāhān tūhun ndāa, ní nchivī cúu jā cāhān tūhun stáhvī.

Maá-ni tūhun cundáhvī inī iyó jīn Yāa Dios

⁷ Ñanī mānī, ná cundáhvī inī ō táhān ó, chí tūhun cundáhvī inī, jondē nūū Yāa Dios vāji. De ndācá nchivī jā cundáhvī inī táhān, chí séhe Yāa Dios cúu ji, de jīnī ji nāsa Yāa cúu Yāa Dios.

⁸ De nchivī jāa nduú cundáhvī inī táhān, nduú jīnī ji nāsa Yāa cúu Yāa Dios, chí maá-ni tūhun cundáhvī inī iyó jīn Yāa Dios.

⁹ Suha cúu jā ní stēhēn Yāa Dios nāsa cundáhvī inī yā yóhó, chí ní ntají yā Séhe yā ní nquiji inī ñayivī yáhá, visō mátúhún-ni yā iyó, tácu cutecū ō níí cání sáhá yā.

¹⁰ De yáhá cúu tūhun cundáhvī inī: Nsūū jā xihna cá maá ó ní iyó mānī ō jīn Yāa Dios, chí sa maá yā cúu jā ní ncundáhvī inī yóhó. De ní ntají yā Séhe yā ní nquiji, tácu sōcō yā maá yā jā candēē yā cuāchi ó.

¹¹ Ñanī mānī, tú sūcuán ní ncundáhvī inī Yāa Dios yóhó, de suni sūcuán cānuú jā cundáhvī inī ō táhān ó.

¹² Ní iin nchivī nduú jīnī cuiti ji nūū Yāa Dios. Sochi tú cundáhvī inī ō táhān ó, de ndēē Yāa Dios inī áno ō, de ja ní jija vāha inī ō jīn tūhun cundáhvī inī.

¹³ De maá Espiritu Santo jā ní jēhe yā jā ndēē inī ō, maá yā stēhēn jā íñī nīhin ó jīn Yāa Dios, de ndēē Yāa Dios inī ō.

¹⁴ De ní jīnī ndá ní de cāchi tūhun ní jā maá Tatá ó ní ntají yā Séhe yā ní nquiji, tácu scācu yā nchivī ñayivī.

¹⁵ De tú ní-ni nchivī jétúhún ji jā Séhe Yāa Dios cúu Jesús, túsaa de íñī nīhin ji jīn Yāa Dios, de ndēē Yāa Dios inī ji.

¹⁶ De maá ó chí ja ní jīnī ō de ní ncandija ó jā cundáhvī inī Yāa Dios yóhó. Chí maá-ni tūhun cundáhvī inī iyó jīn Yāa Dios. De nchivī jā cundáhvī inī táhān, íñī nīhin ji jīn Yāa Dios, de ndēē yā inī áno ji.

¹⁷ De sūcuán cúu jā jija vāha inī ō jīn tūhun cundáhvī inī, tácu má cūyúhú ó quivī juicio jā sáhá ndāa yā tiñu ó. Chí tá cúu nūū cundáhvī inī Cristo, suni sūcuán sáhá maá ó inī ñayivī yáhá.

¹⁸ De tú iyó mānī ō jīn yā, de nduú yúhú ó nūū yā. Chí tú ní jija ó jīn tūhun mānī ō jīn yā, de nduú ná sīquī cūyúhú ó nūū yā. Chí tūhun yúhú cúu jā yúhú ó cundohó ó castigo. Jā suu cúu jā nchivī jā yúhú, ncháha ca cuja vāha ji jā coo mānī ji jīn yā.

¹⁹ De yóhó chi mānī ndasí ó jíin Yāa Dios, chi xihna cá maá yā nī ncundáhvī inī yā yóhó.

²⁰ Sochi tú iin nchivī cáhān jī jā mānī jī jíin Yāa Dios, de tú quítī inī jī jíin jī táhān jī, túsaa de nchivī stáhvī-ni cúu jī. Chi tú iin nchivī nduú íyó mānī jī jíin táhān jī jā jíin jī nūū, de mā cúu coo manī jī jíin Yāa Dios jáa nduú jíin jī nūū.

²¹ Chi ja nī ndacu yā tiñu yáhá nūū ó: Nchivī jā íyó mānī jíin Yāa Dios, suni ná cóo manī jī jíin táhān jī.

5

Jā cúndeé ó sīquī jānēhēn jā íyó inī ñayíví

¹ Ndá nchivī jā cándija jā Jesús cúu Cristo, Yāa jā ní ntajī Yāa Dios, ndá maá jī cúu sēhe Yāa Dios. De nchivī jā mānī jíin Yāa cúu Tatá, suni cundáhvī inī jī ndá nchivī cúu sēhe yā.

² Chi tú íyó mānī ó jíin yā de squíncuu ó tiñu ndácu yā, de súcuan de jíin ó jā cundáhvī inī ó nchivī jā cúu sēhe yā.

³ Chi jā squíncuu ó tiñu ndácu Yāa Dios cúu jā mānī ó jíin yā. De tiñu ndácu yā chi nduú vée.

⁴ Chi ndacá nchivī jā cúu sēhe Yāa Dios, cúndeé jī sīquī jānēhēn jā íyó inī ñayíví. De jā cándija ó jā sáhá yā jēhē ó, ñúcuán cúu fuerza jā sáhá jā cúndeé ó.

⁵ Maá-ni nchivī jā cándija jā Jesús cúu Sēhe Yāa Dios, maá jī cúu jā cúndeé sīquī jānēhēn jā íyó inī ñayíví.

Tūhun jā cáhān ndāa sīquī Sēhe Yāa Dios

⁶ De tá nī nquiji Jesucristo inī ñayíví, de ní jenduté yā jíin ndute, de ní jati níñi yā jā ní jíin yā jēhē ó. De nsuú maá-ni jā ní jenduté yā jíin ndute, chi suni ní jati níñi yā. De maá Espíritu Yāa Dios cáhān ndāa tūhun yā, chi nūū maá Espíritu vāji tūhun ndāa.

⁷ Chi inī andiví íyó ūnī jā cáhān ndāa sīquī tūhun yáhá: Maá Yāa cúu Tatá, jíin Yāa cúu Tūhun, jíin Espíritu Santo. De ndinūnī yā chi iin-ni cúu yā.

⁸ De inī ñayíví suni íyó ūnī jā stéhēn ndāa: Maá Espíritu, jíin jā ní jenduté Jesús, jíin jā ní jati níñi yā. De ndinūnī yáhá chi inuú-ni stéhēn tūhun yā.

⁹ De jétáhvī ó tūhun jā cáhān ndāa ndá tēe, sochi ñáhnú cá cúu tūhun jā cáhān maá Yāa Dios. De tūhun jā ní ncāhān yā cúu tūhun Sēhe yā.

¹⁰ Nchivī jā cándija jā Sēhe Yāa Dios cúu Jesús, ja nī ncundaā inī jī tūhun yáhá jā ní ncāhān Yāa Dios. De nchivī jáa nduú cándija jā ní ncāhān Yāa Dios, modo jā sáhá jī jā Yāa stáhvī cúu yā, chi nduú cándija jī tūhun jā ní ncāhān ndāa yā sīquī Sēhe yā.

¹¹ De tūhun ndāa ñúcuán cúu jā ní nsáhá yā jā cutecū ó níí cání, de Sēhe yā ndiso tūhun cutecū ó.

¹² Nchivī jā íyó jī jíin Sēhe yā, ja ní nīhīn táhvī jī cutecū jī. Sochi nchivī jáa nduú íyó jíin Sēhe yā, mā níhīn táhvī jī cutecū jī.

Tūhun consejo jā sándihí

¹³ Tūhun yáhá tēe ní cuēē nūū ndá ndóhó jā cándija Sēhe Yāa Dios, tácuca cucáhnú inī nū jā ní níhīn táhvī nū cutecū nū níí cání.

¹⁴ De cúndeé cucáhnú inī ó Yāa Dios, chi jíin ó jā tú ná-ni cúu jā jíicān ó nūū yā de tú jā jétāhān inī maá yā cúu, de níni yā jā jíicān ó.

¹⁵ De tú jíin ó jā níni yā jā jíicān ó, túsaa de suni jíin ó jā squíncuu yā jā ní jíicān ó.

¹⁶ Tú iin nchivī jíin jī jā sáhá táhān jī cuāchi, de tú nsuú cuāchi jā tñū táhvī jī cúu, de ná cācān táhvī jī nūū Yāa Dios, de cuāha yā tūhun jā cutecū táhān jī, de tú nsuú cuāchi jā tñū táhvī jī cúu. Íyó cuāchi jā tñū táhvī jī sáhá, de nduú cáhān ní jā cācān táhvī nū jēhē nchivī jā sáhá cuāchi ñúcuán.

¹⁷ Ndacá tiñu néhēn cúu cuāchi, de íyó cuāchi jáa nsuú jā tñū táhvī jī cúu.

¹⁸ De jíin ó jā ndacá nchivī jā cúu sēhe Yāa Dios, nduú jíca jī jíin cuāchi. Chi Yāa cúu Sēhe Yāa Dios, jito vāha yā jī. De nduú ná cúu sáhá tächí cúñáhnú jíin jī.

¹⁹ De jíin ó jā sēhe Yāa Dios cúu ó. De nchivī níí ñayíví yíhí jī ndahá tächí cúñáhnú.

²⁰ De suni jíin ó jā ní nquiji Sēhe Yāa Dios, de ní nsáhá yā jā cuu jíicūhun inī ó, tácuca cunī ó nāsa Yāa cúu maá Yāa ndāa. De íyó inuú inī ó jíin Yāa ndāa, suu jíin maá Sēhe yā Jesucristo. Maá yā cúu ndija Yāa ndāa, de maá yā sáhá jā cutecū ó níí cání.

²¹ Sēhe, cujiyo ndá nū nūū ndacá jáa nsuú Yāa ndāa cúu. Súcuan ná cóo. Amén.

CARTA UU JA NI NTEE SAN JUAN APOSTOL

¹³ Ndācá sēhe cūhū ní, ñahan jā suni nī
nacāji yā, cāhān ndá ji jā sáhá ndeé inī ní.
Súcuán ná cóo. Amén.

Tūhun ndāā jín tūhun cúndáhví inī

¹ Maá sá cúu tēē ñáhnú já ndiso tiñú, de tēē sá carta yáhá cuēē nūū ní jā cúu ní hermana jā ní nacāji Yāā Dios, jín nūū ndá sēhe ní. De mānī sá jín ndá ní sáhá tūhun ndāā yā, de nsūú mātúhún-ni sáán, chí saá-ni ndācá nchivī jínī tūhun ndāā.

² De mānī sá jín ndá ní sīquī jā cándíja ó tūhun ndāā yā jā íyó inī ánō ó, de coo jín ó níí cání.

³ De ñúhún inī sá jā Tatá ó Yāā Dios jín Sēhe yā Jētohō ó Jesucristo, ná sáhá cā yā jā váha níhín, de cundáhví inī yā níhín, de sáhá yā jā coo ndeé coo sī inī ní, jín tūhun ndāā jín tūhun cúndáhví inī.

⁴ Nī ncusiī ndasí inī sá, chí nī jini sá jā sava sēhe ní jica ji jín tūhun ndāā, tá cúu nūū ní ndacu maá Tatá ó Yāā Dios nūū ó.

⁵ Hermana, cāhān ndáhví sá jín ní jā ná cúndáhví inī ó táhán ó. De tūhun yáhá jā tēē sá cuēē nūū ní, nsūú iin tiñu jéé jā cáta ndacu yā cúu, chí tiñu jā ní ndacu yā nūū ó jondē tá ní nquijéhé ó cándíja ó cúu.

⁶ De jā cúndáhví inī ó táhán ó cúu jā caca ó tá cúu nūū ní ndacu yā nūū ó. De tiñu jā ní ndacu yā cúu jā caca ní jín tūhun cúndáhví inī, tá cúu nūū ní jini ndá ní jondē tá ní nquijéhé ní cándíja ní.

Siquī ndá tēē stáhví

⁷ Chí cuāhā tēē stáhví ní nquee dē níí ñayíví, de nduú jétúhún ndá dē jā ní nquiji Jesucristo ní nduu yā tēē. De tēē jāā nduú jétúhún súcuán, cúu ndá dē tēē stáhví, de cúu dē contra sīquī Cristo.

⁸ Coto ndá ní jā má snáá ní táhví sīquī tiñu váha jā ní nsáhá ní, chí sa jā ná níhín ní ndihi táhví ní.

⁹ De tú nā-ni nchivī tiin ji incā tūhun, de chisó cā ji nūū tūhun jā ní stéhēn Cristo, túsaá de nduú íyó Yāā Dios jín ji. Sochi nchivī jā quéndōo jín tūhun jā ní stéhēn Cristo, túsaá de íyó Tatá ó jín ji, de suni íyó Sēhe yā jín ji.

¹⁰ De tú quenda iin nchivī vehe ní, de tú nduú quétáhán tūhun stéhēn ji jín tūhun yáhá, de mā cuāha ní tūhun cundeē ji vehe ní, de ní mā cāhān ní tūhun ndeé inī jín ji.

¹¹ Chí nchivī jā cāhān tūhun ndeé inī jín ji, chíndeé táhán jín ji sīquī tiñu néhén jā sáhá ji.

Tūhun jā sándihí

¹² Íyó cuāhā tūhun jā cāhān cā sá jín ndá ní, sochi nduú cúní sá tee sá nūū tūtū jín tinta. Chí ñúhún inī sá jā cuēē sá de nacuní táhán ó, de natúhún ó, tácuā cusí ndasí inī ó.

CARTA UNI JA NI NTEE SAN JUAN APOSTOL

Jā jétúhún dē tēe nání Gayo

¹ Maá nī cúu tēe ñáhnú já ndíso tíñú, de tēe nī carta yáhá cuēē nū nū, amigo Gayo, chí mánī nī jín nū sáhá tūhun ndāā.

² Ñanī mánī, jícān táhvi nī já ná quíhín vāha ndācá tíñu sáhá nū, jín já coo vāha nū, tá cúu nūú íyó vāha áno nū jín tūhun yā.

³ Nī ncusií ndasí inī nī tá nī nguenda sava hermano de nī ncachí tūhun ndá dē nūú nī nāsa vāha squíncuu nū ndācá tíñu ndāā, chí jíca ndāā nū.

⁴ Nduú cā ná incā tūhun sáhá já cúsií cā inī nī, chí maá-ni já níhín nī tūhun já jíca ndāā ndá nchiví já cúu tá cúu sēhe nī sīquí já ní scándíja nī jī.

⁵ Ñanī mánī, vāha ndasí sáhá nū já chindeé nū ndācá hermano, de víhí cā tú tēe ñuú jícá cúu dē.

⁶ Chí ndá tēe ñúcuán nī nacani dē tūhun nūú nchiví cándíja yáhá, nāsa cúndáhví inī nū dē. De jícān nī favor já chindeé cā nū ndá dē, tú ná cuá jíní ñúhún dē já caca cā dē ichi nūú quíhín dē, tá cúu nūú jétahān inī Yāa Díos.

⁷ Chí ndá tēe ñúcuán nī nquee dē jíca dē sīquí tíñu Jesucristo. De nduú ná xūhún quēhen ndá dē nūú nchiví jáá nduú jíní tūhun Yāa Díos.

⁸ Já ñúcuán cánuú já coto ó dē, de chindeé ó dē já nācani dē tūhun ndāā.

Sīquí jáá nduú vāha sáhá Díótrefes

⁹ Já nī ntee nī iin carta nūú nchiví cándíja jínā. Sochi Díótrefes nduú jétáhví dē tūhun cáhān nī, sīquí já cúni dē cuñáhnú maá dē nūú jī.

¹⁰ Já ñúcuán de tá cuēē nī de cáhān nī nūú dē sīquí tíñu sáhá dē, chí ndasí sátúhún dē de cáhān dē tūhun stáhví sīquí ndá nī. De nsúú vāchi ñúcuán-ni sáhá dē, chí suni nduú jétáhví dē ndācá hermano já quēnda nūú dē, de jásí dē já má cuétáhví nchiví nūú ndá hermano ñúcuán. De nchiví já jétáhví nūú ndá hermano, táva dē jī nūú nátacā ndá nchiví cándíja.

¹¹ Ñanī mánī, mā ndácú nū nchiví já sáhá tíñu néhén, chí sa nchiví já sáhá tíñu vāha. Chí sēhe Yāa Díos cúu ndá nchiví já sáhá tíñu vāha. Sochi nchiví já sáhá tíñu néhén, nduú jíní jī nāsa Yāa cúu Yāa Díos.

Jā cáhān ndá jī já vāha sáhá Demetrio

¹² Ndācá nchiví chí cáhān jī já vāha sáhá Demetrio. De jín tíñu ndāā já sáhá dē, de stéhen já tēe ndāā cúu dē. De suni súcuán cáhān ndá máá nī, de jíní ndá nū já íyó ndāā tūhun cáhān nī.

Tūhun jā sándíhí

¹³ Íyó cuāhā tūhun já cáhān cā nī jín nū, de nduú cúni nī tee nī jín tinta jín pluma.

¹⁴ Chí ñúhún inī nī cuēē yachí nī tácuā nacunī tāhān ó, de natúhún ó.

¹⁵ De ñúhún inī nī já ná cóo ndeé coo sīi inī nū. Ndācá amigo ó yáhá cáhān jī já sáhá ndeé inī nū. De suni cáhān nū jín ndācá amigo jínā já sáhá ndeé inī jī.

CARTA JA NI NTEE SAN JUDAS APOSTOL NUU NDA NCHIVI CANDIJA

¹ Maá nĩ cúu Judas ñani Jacobo, de mozo Jesucristo cúu nĩ. De tée nĩ carta yáhá cuée nũ ndá ndóhó nchivi já nĩ ncana maá Tatá ó Yáa Dios, de nĩ nsáhá yá já iyó ndoo iyó ñi nũ nũ yá já cúu nũ nchivi mání yá jín. De Jesucristo jito vaha yá ndá nũ nũ jānehén, síquĩ já yíhĩ nũ ndahá yá.

² De ñũhún inĩ nĩ já ná cundáhvĩ cá inĩ yá ndá nũ, de sáhá yá já coo ndeé coo sũ inĩ nũ, de coo manĩ ndasi yá jín nũ, de ná ndúcuahá cá ndá ñúcuán nũ nũ.

*Síquĩ ndá tée já stéhén tũhun stáhvĩ
(2 Pedro 2.1-17)*

³ Ñani mání, ndasi nĩ ncuu inĩ nĩ já tee nĩ carta nũ ndá nũ síquĩ tũhun já nĩ scácu yá ndá ndóhó de saá-nĩ ndá nduhũ. Sochi nĩ jín nĩ já cánuu cá já tee nĩ carta já sndihvi inĩ nĩ ndá nũ tácu nducú ndeé nũ já má cási nchivi ndá tũhun cándija ó. De tũhun yáhá chi já nĩ jéhe yá iin vuelta-nĩ nũ ndá nchivi maá yá.

⁴ Chi sava tée nĩ stáhvĩ dē ndá ndóhó nĩ nguĩvi dē mǎhñũ ndá nũ. De ndá tée ñúcuán chi jondē janahán já cáhān tutũ ñi já tǎnũ táhvĩ dē síquĩ tiñu sáhá dē. Cúu ndá dē tē nehén, chi cáhān dē já vaha inĩ Yáa Dios, de já ñúcuán vātu-nĩ sáhá dē ndá tiñu nehén chi má cuáha yá castigo, cáchi dē. De nduú jétúhūn ndija dē Jētohō ó Jesucristo jín Yáa Dios, já mǎtúhūn yá-nĩ cǔñáhnũ nũ ó.

⁵ De mitan chi visó já jín vaha ndá nũ, de cúnĩ nĩ já nandacu nĩ nũ nũ nása nĩ nsáhá maá Jētohō ó. Chi nĩ scácu yá nchivi Israel janahán, nĩ nchindeé yá jĩ já nĩ jinu jĩ inĩ ñuú tátũ Egipto cuáhān jĩ. De visó súcuán de cuée cá de nĩ snáa yá sava jĩ jáa nduú nĩ ncándija.

⁶ De suni nũcũhun inĩ nũ síquĩ ndá ángel yá já nĩ sndóo tiñu ndiso, de nĩ sndóo nũ nĩ ndeé andivĩ. De Yáa Dios nĩ nchindasi yá, de ndéto ndá jondē quenda quivĩ cáhnũ já sáhá ndáa yá tiñu. De ñũhĩ jín cadena, de ndeé nĩ cánĩ nũ cúnũ nũ nee.

⁷ De suni nĩ sndóho yá nchivi ñuú Sodoma jín ñuú Gomorra jín sava cá ñuú já nĩ iyo ñatin, chi suni nĩ nsáhá nehén jĩ tá cúu nũ nĩ nsáhá ndá ángel ñúcuán jondē janahán cá. De ndá máa jĩ nĩ jica ndũ jĩ de nĩ nsáhá jĩ ndácá cuáchi nehén ndasi. De nĩ ñihĩn jĩ castigo ñuhũn já cáyũ ní cánĩ, de súcuán cúu jĩ ejemplo nũ ndihĩ nchivi.

⁸ De ndá tē stáhvĩ já nĩ nguĩvi mǎhñũ ndá nũ, visó jín dē já súcuán nĩ nsáhá yá, de jáni cáhā inĩ dē, de sáhá téhén dē yiqui cǔñu dē, de squéne yichĩ dē ndá tē já ndácu tiñu maá

Jētohō ó, de cáhān nehén dē síquĩ ndá ángel já cǔñáhnũ nũ súcũn.

⁹ De nsũú súcuán nĩ nsáhá ángel Miguel, visó ángel cǔñáhnũ cá cúu yá. Chi nduú nĩ ncáhān nāvaha yá de nĩ nduú nĩ ndácunehen yá cuáchi síquĩ táchĩ cǔñáhnũ tá nĩ nsáhān táhān yá jín táchĩ já síquĩ yiqui cǔñu Moisés tá nĩ jín dē. Chi suha-nĩ nĩ ncáhān yá: Maá Yáa Dios, Yáa cúu Jētohō ó, cuxeen yá nũ nũ, ncachĩ Miguel.

¹⁰ Sochi ndá tē stáhvĩ yáhá chi cáhān nehén dē síquĩ ndácá jáa nduú jicũhun inĩ dē. De ndácá modo já névaha dē síquĩ já súcuán cáá dē, tá cúu quiti yúcũ já súcuán cáá tĩ, suu ñúcuán sáhá já tǎnũ táhvĩ dē.

¹¹ Nácā xēen cundoho ndá dē túsaa, chi nduú jétáhvĩ dē Yáa Dios, tá cúu nũ nduú nĩ jétáhvĩ Caín. De síquĩ já cúnĩ ndá dē ñihĩn dē xũhũn de stéhén dē tũhun stáhvĩ, tá cúu nũ nĩ nsáhá Balaam. De tǎnũ táhvĩ ndá dē, tá cúu nũ nĩ ndoho Coré, chi nĩ jinhĩ dē síquĩ já nĩ ncunihĩn inĩ dē.

¹² Ndá tē yáhá tá ndútúrtũ dē jín ndá nũ já yáji mání nũ, de sáhá ndá dē tiñu já cúcanoó nũ. Chi sũ yáji dē jinhĩ dē, sochi nduú sáhá dē cuenta nása caji incá nchivi, chi má dē-nĩ ndihvi inĩ dē caji vaha dē. De já stávi ndasi ndá dē, de cúu ndá dē tá cúu vícō yíchĩ já stéchi táchĩ. De suni cúu dē tá cúu ñutun jáa nduú jéhe ndihá. De cúu dē tá cúu ñutun já nĩ nquee jondē jín yoho, de nduú ná modo cuiti cá já nene numa.

¹³ De tá cúu nũ jísó ndute mar de quénda tiñu, súcuán cúu ndá dē jín tiñu nehén já cúu tũhun canoó. De cúu dē tá cúu tiñun já nĩ nsana ichi. De já iyó tũha nũ nee ndasi nũ cundee ndá dē ní cánĩ.

¹⁴ De nũ nĩ ncháha iñũ tatá Adán, de nĩ ncacu Enoc, de nĩ nacani dē tũhun já nĩ stéhén Yáa Dios nũ dē síquĩ ndá tē yáhá, ncachĩ dē: Maá Jētohō ó nĩ stéhén yá nũ nĩ já iin quivĩ de quiji yá jín cuáhā mĩl ángel yá.

¹⁵ De sáhá ndáa yá jín ndácá nchivi, de stǎnũ táhvĩ yá ndá nchivi nehén. Chi cúsá maá tiñu nehén sáhá jĩ síquĩ já cánéhén maá jĩ, de cáhān jĩ cuáhā tũhun nāvaha síquĩ yá. Ncachi Enoc.

¹⁶ Ndácá tē yáhá chi maá-nĩ já cáhān sóo dē de cáhān dē síquĩ nchivi. De maá-nĩ já cúsĩ inĩ ndá máa dē cúu já ndúcú dē. De cáhān dē já tē téyĩ cúu dē, de cáhān yíñũhũn dē jín nchivi tácu nĩhĩn dē jacũ nũ jĩ.

Já sndihvi inĩ Judas nchivi cándija

¹⁷ Sochi ndá máa nũ, ñani mání, nũcũhun inĩ nũ ndá tũhun já ja nĩ nacani ndá apóstol maá Jētohō ó Jesucristo.

¹⁸ Chi nĩ ncáhān ndá dē: Tá cuāndihĩ quivĩ de quiji ndá tē já cuácũ catá síquĩ tũhun ndáa yá, de sáhá dē ndácá tiñu nehén já ndiyo inĩ maá dē. Súcuán ncachĩ tũhun ndá apóstol.

¹⁹ Ndá tēe yáhá cúu já sáhá síín nchivī. De maá-ni já ndíhvī inī dē ndācá já cútindí inī maá dē, chi nduú íyó Espíritu yā jíín dē.

²⁰ Sochi ndá máá nú ñanī mánī, cuja vāha inī nū jíín ndá tūhun ndoo ndasí já cándíja nú. De cācān táhvī nū jíín fuerza Espíritu Santo.

²¹ De quendōo nīhin nú jíín tūhun já cundáhví inī Yāā Dios ndá nú. De cundetu nú quívi já cutecū nū ní cání sáhá maá Jētohō ō Jesucristo síquī já cundáhví inī yā ndá nú.

²² De sava nchivī já jáni síquī inī, nducú ndá nú modo scándíja nú ji.

²³ De nducú ndéé nú já cācu ji nūū cuāchi ji, chi modo já stáá nú ji nūū ñúhūn. De sava cā ji chi cundáhví inī nū ji scācu nú ji, de mā quétahān cuitī inī ndá nú cuāchi ji, chi cuquini inī nū jondē sahma ji já ní ncutéhén jíín tiñu néhén já sáhá ndá ji.

Tūhun já cúñáhnú Yāā Dios níí cání

²⁴ De Yāā Dios chi mátúhún-ni maá yā cúu Yāā ndíchí, Yāā scācu yóhó. De íyó poder yā já coto yā ndá ndóhó já má quívi nú cuāchi, jíín já sáhá yā já cuiñi ndá nú nūū yā nūū víi ndasí cúñáhnú yā, de quívi ñúcuán de coo ndoo ndá nú nūū yā, de cusii ndasí inī nū sáhá yā.

²⁵ De ná cāhān ō já víi ndasí cúñáhnú yā síquī já ní nsáhá yā já jíín Jētohō ō Jesucristo. De ná cāhān ō já cúñáhnú ndasí yā, de ndācu yā tiñu jíín poder já ndiso yā jondē janahán ndasí jíín jondē mitan jíín jondē níí cání. Súcuán ná cóo. Amén.

TIÑU JA COO JA NI JINI NIJIN SAN JUAN

Jā ní stéhēn Jesucristo ndācā tiñu jā coo

¹ Tūhun yáhá cúu jā ní ncachí Yāa Dios nūu Jesucristo nāsa coo ndācā tiñu quiji, tácu nacachí tūhun yā nūu nchiví cándija jā cúu ndá ji mozo yā. De stéhēn yā nūu ji ndācā tiñu jā ñamā coo. De ní ntají yā ndá ángel yā ní nquiji ní stéhēn nijin tiñu ñúcuán nūu nduhū Juan jā cúu ní mozo yā.

² De maá ní cáchi tūhun ndāa ní sīquí ndācā jā ní jini ní ñúcuán, de nācani ndāa ní tūhun Yāa Dios jín tūhun jā ní ncāhān ndāa Jesucristo.

³ Nācā ndetū nchiví jā cáhvi tutū yáhá, de suni nācā ndetū nchiví jā níni ji jā cáhvi nchiví ndācā tūhun yáhá jā ní ncachí Yāa Dios, de chúhun iní ji. Chi jā cuācuñatin quiví jā coo ndācā tiñu jā yósō nūu tutū yáhá.

Jā té Juan carta nūu ndihúja grupo nchiví cándija

⁴ Maá ní cúu Juan, de té nī tūhun yáhá cuēē nūu ndá ndóhó, ndihúja grupo nchiví cándija jā iyó Asia. De ñúhūn iní ní jā maá Yāa Dios ná sáhá cā yā jā váha ndá ndóhó, de sáhá yā jā coo ndeē coo sī iní nū. Chi maá yā cúu Yāa jā iyó mitan, de ní iyo yā ní cání, de coo yā ní cání. De ñúhūn iní ní jā suni súcuán sáhá ndihúja Espíritu jā iyó yā yuhú mesa nūu ndācu Yāa Dios tiñu.

⁵ De ñúhūn iní ní jā suni súcuán sáhá Jesucristo, Yāa jā cáhān ndāa ndācā tūhun. De xihna cā maá yā ní natecū mǎhñú ndiyi. De cūñáhnú yā nūu ndācā rey jā iyó ñayiví. De maá yā cūndáhví iní yā yóhó, de ní naquete yā yóhó nūu cuáchi ó jín níni yā.

⁶ De ní nsáhá yā jā ní nduu ó rey jín sūtū jā sátíñú ó nūu Tatá yā Yāa Dios. De ná cáhān ó jā víi ndasí cūñáhnú yā de tñi yā poder ní cání. Amén.

⁷ Cunini ndá nū tūhun yáhá, chi ndiji Cristo jín vícō. De ndiví nchiví cuní ji nūu yā, de jondē jín nchiví jā ní stácuēhé ji yā. De ndācā raza nchiví ní cánú ñayiví cuacu ji jāa nduú ní ncándija ji yā. Súcuán cúu jā coo.

⁸ Suha cáhān maá Jētoho ō, Yāa tñi ndihi poder: Maá ní cúu tá cúu letra A jā xihna ñúhūn jín letra Z jā sándihí, chi maá ní ní squijéhé ndihi de maá ní sinu, cáchi maá Yāa jā iyó mitan, de ní iyo yā ní cání, de coo yā ní cání.

Jā ní jini Juan jā víi cūñáhnú Cristo

⁹ Maá ní cúu Juan jā cúu hermano ndá nū. De inuú-ni ndóhó ní tūndóhó jín ndá nū sīquí jā cándija ó Jesucristo, de inuú-ni ndācu Yāa Dios tiñu nūu ō, de inuú-ni jéndeé iní

ō sáhá Jesucristo. De sīquí jā ní nacani ní tūhun Yāa Dios jín jā ní ncachí ndāa ní tūhun Jesucristo, jā ñúcuán ní ntiin ndá ji nduhū jā cúu ní preso, chi ní nchuhun ji nduhū isla jā nání Patmos.

¹⁰ De iin domingo ní jini ní iin jā ní stéhēn maá Espíritu Santo nūu ní. De ní jini ní iin jā cána jee nihin ichi chātá ní tá nūu cúu jā tíví trompeta.

¹¹ De ní ncāhān jín ní: Maá ní cúu tá cúu letra A jā xihna ñúhūn jín letra Z jā sándihí, chi maá ní cúu Yāa jā iyó jondē xihna ñúhūn de coo ní ní cání. De tee nū nūu iin tutū ndācā jā cuní nū, de taji nū quihñ nūu ndihúja grupo nchiví cándija jā iyó ní cánú Asia, suu iní ñuū Efeso, jín Esmirna, Pérgamo, Tiatura, Sardis, Filadelfia, jín Laodicea, ncachí.

¹² Ñúcuán de ní ndicó cóto ní jā cuní ní ní iin cúu jā cáhān jín ní. De tá ní ndicó cóto ní de ní jini ní ūja candelero oro.

¹³ De mǎhñú ndihúja candelero ñúcuán íñi maá Yāa ní nduu té. De ñúhūn yā iin sahma cání jā quēnda jondē nūu jehē yā. De nūhñ iin cinturón oro yíca yā.

¹⁴ De ixi xíní yā chi yaa tá cúu ixi tīcāchí, tá cúu yuhvá volcán. De tñiñú yā jéndütē tá cúu yáñuhūn.

¹⁵ De jehē yā xíñú tá cúu cāa cuáán jā ní nduhvá nūu horno. De níhin ndasí jā cáhān yā, tá cúu nūu níhin cuáhā yūte nāhnú.

¹⁶ De ndahá cuáhā yā tñi yā ūja tiūñ. De yuhú yā quēe jā cáá tá cáá espada jā xēēn nduū lado. De nūu yā cáá tá cáá ncandii jā ndíi váha.

¹⁷ De tá ní jini ní yā de ní ndicó cáva ní nūu jehē yā modo jā ní jñi ní. De ní ntee yā ndahá cuáhā yā sīquí ní, de ní ncāhān yā: Mǎ cúyuhú nū. Maá ní cúu Yāa jā iyó jondē xihna ñúhūn de coo ní ní cání.

¹⁸ De Yāa tēcū cúu ní. Chi ní jñi ní de ní natecū ní, de mitan chi tēcū ní ní cání. De maá ní tñi poder sīquí cuēhé jáhní nchiví jín sīquí lugar nūu ndēē áno ndá ndiyi.

¹⁹ Túsaá de tee nū nūu tutū ndācā jā ní jini nū, jā cúu mitan jín jā coo ichi nūu.

²⁰ De yáhá cúu tūhun yiyuhū jā stéhēn ní sīquí ndihúja tiūñ jā ní jini nū jā tñi ní ndahá cuáhā ní, jín sīquí ndihúja candelero oro: Ndhúja tiūñ ñúcuán cúu tá cúu ndihúja jā cūñáhnú nūu ndihúja grupo nchiví cándija. De ndihúja candelero cúu tá cúu ndihúja grupo nchiví cándija.

2

Tūhun jā cuáhān ñuū Efeso

¹ Tee nū tūhun yáhá ná quihñ nūu jā cūñáhnú nūu nchiví cándija ñuū Efeso: Súcuán cáhān nduhū, Yāa jā tñi ndihúja tiūñ jín ndahá cuáhā ní, de jíca nuu ní mǎhñú ndihúja candelero oro.

² Ja jíni ni ndacá tiñu váha já sáhá ndá nú, já ndíhvi iní nū siquí tūhun nī, jíin já jendeé iní ndá nú. De jíni ni jáa nduú jéhe ndá nú tūhun já quívi nchivi nēhén mähñú nū. De jíni ni já ní jito túní nū ndá tēe stáhvi já cāhān de já cúu de apóstol, de ní jíni nū já tēe stáhvi cúu dē.

³ De ní jendeé iní ndá nú ní ndoho nú tūndóhó, de nduú ní nūu iní nū já cúu ndasí nū jíin tiñu nī.

⁴ De visó súcuán de iyó jacú já cāhān ni nūu nū, chí nduú cā iyó māni váha nú jíin nī tá cúu nūu ní iyo māni nū jíin ní quívi yātā.

⁵ Túsaa de nūcūhun iní ndá nú nāsa ní sndóo nú tūhun já ní iyo māni nū jíin nī, de nacani iní nū, de sáhá nú tá ní nsáhá nú jondé quívi ñúcuán. De tú mā nacani iní nū, de ñamā cuēe ní de stáa ní candelero nū nūu iní, cúu já má cuíñi cā nū jíin nchivi cándija.

⁶ De visó súcuán de iyó iin já váha já sáhá ndá nú, chí nduú jétahān cuiti iní nū tiñu nēhén já sáhá ndá nchivi já níquín tūhun já stéhén Nicolás. De suni maá ní nduú jétahān cuiti iní nī.

⁷ Nchivi já iyó sōho ná tēe sōho jí já cāhān maá Espiritu Santo jíin ndá grupo nchivi cándija. Ndacá nchivi já cundee siquí jānehén, cuāha ní tūhun já caji jí jāvixi já cúun xīni ñutun já sáhá já cutecú jí ní cání. De ñutun ñúcuán iní jondé andiví nūu iyó Yaa Dios nūu víi ndasí cáa.

Tūhun já cuāhān ñuū Esmirna

⁸ De tee nú tūhun yáhá ná quíhñ nūu já cúñáhnú nūu nchivi cándija ñuū Esmirna: Súcuán cāhān nduhū, Yaa já iyó jondé xihna ñúhñ de coo ní ní cání, de ní jíhi ní de ní natecú nī.

⁹ Ja jíni ni ndacá tiñu váha já sáhá ndá nú, jíin tūndóhó já ndóho nú, jíin já ndóho ndáhvi nú. De visó súcuán de cuíca ndá nú ndíhi já ndiso tūhun nī. De jíni ní já cāhān nēhén ndá nchivi siquí nū. Nchivi ñúcuán cāhān jí já nchivi hebreo nchivi maá Yaa Dios cúu jí, de nduú chí já stáhvi jí-ní, chí sa nchivi yíhi ndahá Satanás cúu jí.

¹⁰ De mā cūyūhú cuiti nū ndacá já ndoho nú. Chí táchi cúñáhnú já ñatin sáhá já quívi sava ndá nū vecaa já coto túní ndá ndóhó, de cundoho nú tūndóhó ūxi quívi. De cuíñi nñhin nú visó jondé cuú nū, de cuāha ní premio nū já cutecú nū ní cání.

¹¹ Nchivi já iyó sōho ná tēe sōho jí já cāhān maá Espiritu Santo jíin ndá grupo nchivi cándija. Ndacá nchivi já cundee siquí jānehén, mā nñhin jí tūndóhó já tññ táhvi jí cūu jí vuelta ūu.

Tūhun já cuāhān ñuū Pérgamo

¹² De tee nú tūhun yáhá ná quíhñ nūu já cúñáhnú nūu nchivi cándija ñuū Pérgamo: Súcuán cāhān nduhū, Yaa névāha espada já xēen ndúu lado.

¹³ Ja jíni ni ndacá tiñu váha já sáhá ndá nú, de jíni ní já ndēe ndá nú mähñú nchivi já tátúni Satanás nūu. De visó súcuán de iní nñhin ndá nú jíin tūhun nī, de nduú ní náyūhú nú já cándija nú nduhū, ní quívi já ní jíhi Antipas, tēe ní squíncuu váha ní nacani ndaa tūhun nī. Chí ñuū ndá nú iyó ndá nchivi já jétíñú Satanás, de ní jahni jí Antipas.

¹⁴ De visó súcuán de iyó jacú já cāhān ni nūu ndá nú. Chí mähñú ndá nú nchivi ñuū Pérgamo iyó sava nchivi já níquín tūhun já ní stéhén Balaam. Chí tēe ñúcuán ní stéhén de nūu Balac nāsa squívi de nchivi Israel cuāchi já caji jí já ní nsócó nūu ídolo jíin já casiquí ndēe táhān jí.

¹⁵ De suni iyó sava nchivi mähñú ndá nú já cándija cā jí tūhun já ní stéhén Nicolás, de tūhun ñúcuán chí nduú jétahān cuiti iní nī.

¹⁶ Túsaa de nacani iní ndá nú já sndóo nú cuāchi nú. Chí tú nduú de ñamā cuēe ní jíin espada já quēe yuhú nī. De jíin ñúcuán de sndóho ní nchivi já cándija cā tūhun nēhén ñúcuán.

¹⁷ Nchivi já iyó sōho ná tēe sōho jí tūhun já cāhān maá Espiritu Santo jíin ndá grupo nchivi cándija. Ndacá nchivi já cundee siquí jānehén, scáji ní jí maná já yíyuhú ichi andiví. De suni cuāha ní iin yūu cuíñi nūu jí, de nūu yūu ñúcuán cundee iin sívi jée, de ní iin nchivi má cūni sívi ñúcuán, chí maá-ni nchivi já nñhin.

Tūhun já cuāhān ñuū Tiatira

¹⁸ De tee nú tūhun yáhá ná quíhñ nūu já cúñáhnú nūu nchivi cándija ñuū Tiatira: Súcuán cāhān nduhū, maá Sehe Yaa Dios já jéndutē tññú ní tá cúu yáñuhñ. De jēhē ní xíñú cáá tá cáá cāa cuāñ já ní ndúhvā.

¹⁹ Ja jíni ni ndacá tiñu váha já sáhá ndá nú, chí cúndáhvi iní nū táhān nú, de cándija nñhin nú nduhū, de sátiñú nú nūu ní, de jendeé iní nū. De jíni ní já víhi cá sáhá ndá nú mitan nsuú cā jondé quívi yātā.

²⁰ De visó súcuán de iyó jacú já cāhān ni nūu nū. Chí iyó iin ñāhan mähñú ndá nú já nání Jezabel. De jéhe ndá nú tūhun já stéhén ña nūu nū. De cáchi ña já nacani ña tūhun Yaa Dios. De nduú chí jíin tūhun stéhén ña de stáhvi ña nchivi cándija já cúu jí mozo ní. De sáhá ña já casiquí ndēe táhān jí, jíin já yáji jí já ní nsócó nūu ídolo.

²¹ De ní jéhe ní tiempo já nacani iní ña, de nduú cūni ña nacani iní ña já sndóo ña já casiquí ndēe ña.

²² Túsaa de ná sáhá ní já cava ña jíin cuēhē. De ndacá nchivi já casiquí ndēe jíin ña, suni cuāha ní tūndóhó xēen nūu jí, de tú mā nacani iní jí já sndóo jí tiñu nēhén tá cúu nūu sáhá ñāhan ñúcuán.

²³ De sáhá ní já cuú nchivi já ní scándija ña. De súcuán de cūni ndacá grupo nchivi cándija já maá ní cúu Yaa já jíni ndíhi nāsa

caa jáa ntúni jín ánō nchiví. De cuāha nī yāhvi iin nū nū nása nī nsáhá nū.

²⁴ De sava cā nū jā íyó űuū Tiatira, jáa nduú ní jétáhví tūhun jā stēhēn űahan űúcuán, de nī nduú ní ntīn nū tūhun jā cāhān ndá ji jā tūhun yíyuhū cā nūū Satanás cúu, jín ndá máa nū cāhān nī jā má téé cā nī incā tiñu sīquí nū.

²⁵ Chi maá-ni jā quendōo nīhin nū jín tūhun ndāā jā cándija nū, de quendōo nīhin nū jín jondé quívi nenda nī.

²⁶ Ndacá nchiví jā cundee sīquí jānehēn, jín jā squíncuu vāha tiñu jā cūnī nī jondé mitan de jondé quívi sándihí, sáhā nī jā cuñáhnú jī tatúnī jī nūū ndacá nación,

²⁷ tá cúu nūū ní nsáhá Tatá nī jā cuñáhnú nī tátúnī nī. De tátúnī nīhin jī nūū ndacá nación. Chi tá cúu nūū cúun yúu jī quísi táhví, súcuán squéne yichí jī nchiví jáa nduú cándija nūū nī.

²⁸ De sáhā nī jā cunī jī nduhū jā vīi cuñáhnú nī quívi nenda nījīn nī, tá cúu nūū jínī jī lucero jā quenda tūu.

²⁹ Nchiví jā íyó sōho ná téé sōho jī tūhun jā cāhān maá Espíritu Santo jín ndá grupo nchiví cándija.

3

Tūhun jā cuāhān űuū Sardis

¹ De tee nū tūhun yáhā ná quíhīn nūū jā cuñáhnú nūū nchiví cándija űuū Sardis: Súcuán cāhān nduhū, maá Yāā jā névāha ndihújā Espíritu Yāā Dios jín ndihújā tiūūn. Ja jínī nī ndacá tiñu jā sáhā ndá nū, de cāhān nchiví jā tēcū nū, sochi nūū nduhū chi modo ndiyi cúu ndá nū.

² Natahví inī nū, de ndijehé nīhin nū jín tiñu jā jacú-ni cā íyó de ndúcú naa. Chi jā jínī nī jáa nduú squíncuu vāha vāha nū nūū Yāā Dios.

³ De nūcūhun inī nū ndacá tūhun jā ní stēhēn ndá nūū nū. De cándija nū ndá tūhun űúcuán de nacani inī nū jā sndóo nū cuāchi nū. Chi tú má nátahví inī nū, de cuēé nī nūū nū iin sanaā-ni, modo jā iin sanaā-ni de quíji jācuíhná, de mā cūnī nū ná hora jín nī nūū nū.

⁴ De visó súcuán de íyó jacú nū űuū Sardis jáa nduú ní nsáhá nū cuāchi, jā cúu modo jáa nduú ní nsáhá téhēn nū sahma nū. Já űúcuán vāha yaa coo sahma nū caca nū jín nī, chi nchiví vāha cúu ndá nū.

⁵ Chi ndacá nchiví jā cundee sīquí jānehēn, cuāha nī sahma cuijīn yaa cuhun jī. De mā sndóo nī sívī jī nūū libro jā yósó sívī nchiví cutecú ní cánf. De cuetúhūn nī jī nūū Tatá nī jín nūū ndacá ángel yā.

⁶ Nchiví jā íyó sōho ná téé sōho jī tūhun jā cāhān maá Espíritu Santo jín ndá grupo nchiví cándija.

Tūhun jā cuāhān űuū Filadelfia

⁷ De tee nū tūhun yáhā ná quíhīn nūū jā cuñáhnú nūū nchiví cándija űuū Filadelfia: Súcuán cāhān nduhū, Yāā ndoo Yāā ndāā, de névāha nī ndacáa rey David. De maá nī nacune jā quívi nchiví nūū tátúnī nī, de nī iin mā cúu nacasi, de maá nī nacasi, de nī iin mā cúu nacune.

⁸ Ja jínī nī ndacá tiñu vāha jā sáhā ndá nū. De nī nacune nī modo iin viéhé jā quívi ndá nū, de nī iin mā cúu nacasi. Chi visó jacú-ni fuerza nū íyó, de nī ncandija nū tūhun nī, de nduú jásī ndá nū yuhú nū jā cándija nū nduhū.

⁹ De íyó sava nchiví jā yíhí ndahá Satanás, de cāhān ndá ji jā nchiví hebreo jín nchiví maá Yāā Dios cúu jī, de nduú chi jā stáhvī jī-nī. Túsaá de sáhā nī jā quenda jī nūū nū de cuiñi jítī jī nūū nū, de cunī jī jā mānī nī jín nū.

¹⁰ De vāha nī squíncuu ndá nū tūhun jā ní ncāhān nī jā cuandee inī nū. De jā űúcuán scácu nī ndá ndóhó quívi jā quíji iin tündóhó xēen sīquí nchiví ní cáhnú űayiví, jā coto tūnī űúcuán ndá jī.

¹¹ De űamā nenda nī. Túsaá de quendōo nīhin ndá nū jín tūhun cándija nū, tácuā nī iin mā cāndee premio nū.

¹² Ndacá nchiví jā cundee sīquí jānehēn, sáhā nī jā cuu jī tá cúu sihīn yūu luu inī templo Yāā Dios maá nī. De mā cújiyo jī nūū ndee yā űúcuán. De tee nī sívī Yāā Dios maá nī teēn jī, jín sívī jée maá nī, jín sívī űuū Yāā Dios maá nī. De űuū űúcuán cúu Jerusalén jee, de cuun quíji ichi andiví jondé nūū Yāā Dios maá nī.

¹³ Nchiví jā íyó sōho ná téé sōho jī tūhun jā cāhān maá Espíritu Santo jín ndá grupo nchiví cándija.

Tūhun jā cuāhān űuū Laodicea

¹⁴ De tee nū tūhun yáhā ná quíhīn nūū jā cuñáhnú nūū nchiví cándija űuū Laodicea: Súcuán cāhān nduhū, maá Yāā cúu tūhun ndāā, Yāā cúu testigo vāha jā cāhān ndāā. De maá nī ní nsáhā ndihī jā ní ncāhān Yāā Dios jā ná jécōo.

¹⁵ Ja jínī nī ndacá tiñu jā sáhā ndá nū. De cúu ndá nū modo jáa nduú vījin de nī nduú ihní, cúu jā jacú-ni cándija nū tūhun nī, chi nī nduú jásī nū de nī nduú ndihví inī nū sīquí. De nācā vāha de tú jā vījin nū á jā ihní nū nícu.

¹⁶ De nduú chi vāchi jā yíhí vīxī-ni ndá nū, chi nī nduú jásī nū de nī nduú ndihví inī nū sīquí. De jā űúcuán squéne yichí nī ndá nū modo iin jā játī nī ntesí nī jáa nduú jétahān inī nī.

¹⁷ De cāhān ndá nū jā cuicá nū, de quendōo vāha nū, de nduú cúmanī nī iin nūū nū. Sochi nduú sáhā nū cuenta jā nūū maá nī chi ndáhví ndasi ndóhó nū, de cúmanī ndasi nūū nū, de cácuáá nū, de cávichí nū.

¹⁸ Túsaá de cáhān nī jīn ndá nú jā nūu ni cueen nū oro jā nī ndūhvā nūu űūhūn de nī nduu ndinuhun oro, de suu cúu jā sáhā nī jā coo cuicá ndija nú ndihi jā ndiso tūhun nī. De nūu ni cueen nú sahma cuijín cuhun nú, tácuā mā cūcanoō nū jā cávichí nú, cúu jā quendōo ndāā nū sáhā nī. De cueen nú tátān nūu ni cuhun tīnūú nú, tácuā ndunijīn tīnūú nú, cúu jā jīcūhun inī nū tūhun nī.

¹⁹ Ndācā nchivī jā cūndáhvī inī nī, chí cáhān nī nūu jī de sndóho nī jī, tácuā ná chūhun inī jī. Túsaá de cundihvī inī ndá nú, de nacani inī nū jā sndóo nú cuāchi nū.

²⁰ Cunini ndá nú tūhun yáhā, chí inī nī viéhé áno nū cáhān nī jā quivī nī. De tú nī-nī ndóhó cunini de nacune nú viéhé áno nū, de quivī nī caji nī stāā jīn nú, de suni caji maá nū jīn nī. De suu cúu jā cundeē nī áno nū.

²¹ Ndācā nchivī jā cundeē sīquī jānehén, cuāhā nī tūhun jā cundeē jī jīn nī nūu mesa nūu tátúnī nī. Chí saā-ni nduhú nī snāā nī poder jānehén, de nī jēcundeē nī jīn Tatá nī nūu mesa nūu tátúnī yā.

²² Nchivī jā iyó sōho ná tēe sōho jī tūhun jā cáhān maá Espiritu Santo jīn ndá grupo nchivī cándija, ncachī yā.

4

Ndācā jā ndēe andivī chíñúhūn nūu yā

¹ űúcuán de nī nūcūndéhé nī, de nī jīnī nī jā nūne iin viéhé andivī, de maá Yāā jā nī ncāhān jīn nī jā xīhna űūhūn, nī ncāhān tucu jīn nī modo jā tívī trompeta. De nī ncāhān: Caa quiji nú yáhā, de ná stēhēn nī nūu nū ndācā tīñú jā coo ichi nūu cá, ncachī yā.

² De nī jīnī cá nī jā nī stēhēn Espiritu Santo nūu nī. Chí nī jīnī nī jā andivī inī iin mesa nūu tátúnī, de ndēe maá yā nūu mesa űúcuán.

³ De jéndūtē yā modo iin yūu cuijín ndēe nihni xīñú á iin yūu cuāhā xīñú. De iin ticō yēhndē nī jicō ndūu yuhú mesa yā, de jéndūtē tá nūu cáā iin yūu cuií xīñú.

⁴ De xīñ mesa yā nī jīnī nī jā nī jicō ndūu ōcō cūmī cá mesa nūu tátúnī. De nūu mesa űúcuán ndēe ōcō cūmī tēe űāhñú jā ndiso tīñú. De űūhūn ndá dē sahma cuijín yaa, de xīñī dē űūhūn corona oro.

⁵ De jondē nūu mesa nūu tátúnī yā jéndūtē sáhā taja de nihin de cána taja. De ichi nūu mesa yā inī ndihúja Espiritu Yāā Dios, de cáā tá cáā űā itī náhnú jā cáyū űūhūn.

⁶ De ichi nūu mesa yā suni iyó modo iin mar jā ndēe nihni tá cúu nūu cáā vidrio. De xīñ mesa yā nī jicō ndūu cūmī jā tēcū. De iyó cuāhā tīnūú ní cáhnú ichi nūu jīn ichi cháta.

⁷ De iin jā tēcū űúcuán cáā tá cáā ndicaha. De incā cáā tá cáā stīquī. De jā űnī chí nēe nūu tēe. De jā cūmī chí cáā tá cáā yaha jā jicō nūu táchī.

⁸ De ndicūmī jā tēcū űúcuán iyó inī nījīn jā iin iin. De maā-ni tīnūú cúu ní cáhnú jondē jīn ní chíjīn nījīn. De nduú űuú nduú jēncuiñī cuitī jā cáhān:

Yāā ī Yāā ndoo ndasí

cúu maá Jēthōō ō Yāā Dios, Yāā tīn ndihi poder,

Yāā iyó mitan, de nī iyo yā ní cánī, de coo yā ní cánī.

Cáchī.

⁹ Chí maā-ni jā cáhān ndicūmī űúcuán jā cúñáhnú ndasí Yāā ndēe nūu mesa, Yāā tēcū ní cánī cuitī. De yīñúhūn cáhān ndá jīn yā, de nácuetáhvī nūu yā.

¹⁰ De ndācā vuela jā sáhā súcuán, de ndihóco cūmī tēe űāhñú jā ndiso tīñú, jēcuiñī jītī dē nūu Yāā jā tēcū ní cánī cuitī, de chíñúhūn dē yā. De táva dē corona dē, de jáquín dē ichi nūu mesa yā. De cáhān ndá dē: ¹¹ Jēthōō sá de Yāā Dios sá cúu nī.

De váha ndasí Yāā cúu nī jā cáhān jī jā vīi cúñáhnú ní,

de iyó yīñúhūn ndá jī nūu ní, de tīn ní ndihi poder.

Chí maá ní nī nsáhā ndihi jā iyó,

de sīquī jā súcuán nī ncuu inī maá ní de nī jēcōo ndihi.

Ncachī ndá dē.

5

Jā ní nacune Ticāchī Yāā Dios tutū

¹ űúcuán de nī jīnī nī jā Yāā jā ndēe mesa jā tátúnī, ndahá cuāhā yā tīn yā iin tutū cánī jā ní ntuū. De yōsō tūhun ndūu lado tutū űúcuán, de ndasí jīn űā sello.

² De nī jīnī nī iin ángel yā jā ndiso poder, de nī ncāhān jee: ¿Ní iin cúu tēe váha ndasí jā cundiso tīñú quehndē ndá sello de nacune tutū yáhā? ncachī ángel yā.

³ De nī andivī nī űayivī nī jā iyó chíjīn űayivī, nduú ní iyo nī iin jā cuu cundiso tīñú jā nacune tutū űúcuán, de nī jā cūndéhé nūu.

⁴ De nī jacu ndasí nī, chí nduú ní iyo nī iin jā cuu cundiso tīñú nacune de cahvī tutū űúcuán, de nī jā cūndéhé nūu.

⁵ Sá de nī ncāhān iin tēe űāhñú űúcuán jīn nī: Mā cuacú nú, chí iyó iin Yāā jā ndiso tīñú yā quehndē yā ndihúja sello jā ndasí tutū, de nacune yā. De maá yā chí iyó cuāhā poder yā, tá cúu nūu iyó cuāhā fuerza iin ndicaha. De nī ncacu yā chíjīn tatā Judá, jā cúu tatā rey David. De nī snāā yā poder ndācā jānehén.

⁶ űúcuán de nī jīnī nī Yāā jā cúu Ticāchī Yāā Dios jā ní jahnī ndá jī de nī natecū yā. De Ticāchī űúcuán inī yā nūu inī mesa Yāā Dios, māhñú ndicūmī jā tēcū jīn māhñú ndá tēe űāhñú jā ndiso tīñú. De iyó űā ndiquin jīn űā tīnūú Ticāchī űúcuán. De tīnūú űúcuán cúu ndihúja Espiritu Yāā Dios jā ní ntajī yā nī jēhēn ní cáhnú űayivī.

⁷ De Ticāchí űúcuán nī jēquehen yā tutū jā tiin ndahā cuāhā Yāā jā ndēē nūū mesa.

⁸ De tá nī nquehen yā tutū űúcuán, de ndicūmī jā tēcū jīin ndihócō cūmī tēē űāhnū jā ndiso tiñū nī jēcūñī jiti nūū yā. De tá iin iin tēē űāhnū yindahā yāā jā nānī arpa, jīin cōhō cūū oro jā űūhūn chitū sūja īī. De sūja īī űúcuán cūū ndācā tūhun jā jicān táhvi nchivī jā yīhī ndahā Yāā Dios.

⁹ De nī jita ndā dē iin yaā jeé, de suha cāhān:

Vāha ndasī Yāā cūū nī jā quehen nī tutū de quehndē nī sello jā ndāsī.

Chi nī jahnī ndā jī nīhīn, de jīin nīñī nī nī nacueen nī nchivī

māhñū ndācā raza, ndācā yuhū, ndācā űūū, ndācā nación, tácuā cuu jī nchivī Yāā Dios.

¹⁰ De nī nsāhā nī jā cuu jī rey jīin sūtū nūū Yāā Dios,

de ndacu jī tiñū inī űāyivī.

Ncachī ndā dē jita dē.

¹¹ De nī ndēhē cā nī, de nī jini nī jā cāhān cuāhā āngel yā jā nī jicó ndūū xiīn mesa yā, jīin xiīn ndicūmī jā tēcū, jīin xiīn ndā tēē űāhnū ndiso tiñū. De iyó cuāhā ndasī millōn āngel űúcuán.

¹² De suha nī ncāhān jee ndā yā:

Vāha ndasī Yāā cūū Ticāchī jā nī jahnī ndā jī. De jā űúcuán tiin yā poder, de cuicā ndasī yā, de ndichī ndasī yā, de ndiso yā cuāhā fuerza, de ndihī chi iyó yīñūhūn nūū yā, de vīi cūñāhnū yā,

de cāhān ndā jī jā vāha ndasī Yāā cūū yā.

Ncachī ndā.

¹³ De suni nī jini nī jā cāhān ndihī jā nī nsāhā Yāā Dios jā iyó inī andivī jīin inī űāyivī jīin chījin űāyivī jīin inī mar. De ndivī űúcuán nī ncāhān:

Cūsī inī ű cāhān ű jā vāha ndasī Yāā cūū Yāā jā ndēē nūū mesa nūū tátūnī yā,

jīin Yāā cūū Ticāchī Yāā Dios.

De ná cóo yīñūhūn ű nūū yā, chi vīi ndasī cūñāhnū yā,

de tiin yā poder nīi cānī cuitī.

Ncachī.

¹⁴ De nī ncāhān ndicūmī jā tēcū: Súcuán ná cóo, ncachī. De ndihócō cūmī tēē űāhnū jā ndiso tiñū nī jēcūñī jiti dē, de nī nchīñūhūn dē nūū Yāā jā tēcū nīi cānī cuitī.

6

Sīquī ndihūjā sello

¹ űúcuán de nī jini nī jā Yāā cūū Ticāchī Yāā Dios, nī jehndē yā iin jā űja sello űúcuán. De nī jini nī jā cāhān iin tāhān ndicūmī jā tēcū, tá cūū nūū cāna taja: Nehēn de cunī nū.

² De nī nūcūndēhē nī, de nī jini nī iin caballo cuijīn. De jā yósō sīquī tī yindahā iin nduva jā sndāva flecha. De nī jicūhun iin

corona xīnī. De nī nquee nī ncanāā, de nī ncundeē sīquī ndihī.

³ Sá de Ticāchī űúcuán nī jehndē yā sello űū. De nī jini nī jā cāhān incā tāhān ndicūmī jā tēcū: Nehēn de cunī nū.

⁴ De nī nquee iin caballo cuāhā, de jā yósō sīquī tī ndiso tiñū jā snāā tūhun jā ndēē mānī nchivī űāyivī, de quijéhē jī cahnī tāhān jī. De nī nīhīn űúcuán iin espada cāhnū.

⁵ Sá de Ticāchī űúcuán nī jehndē yā sello űnī. De nī jini nī jā cāhān incā tāhān ndicūmī jā tēcū: Nehēn de cunī nū. De nī nūcūndēhē nī, de nī jini nī iin caballo tūūn. De jā yósō sīquī tī yindahā iin balanza jā chícuāhā, chi coo tā mā xēēn.

⁶ De māhñū ndicūmī jā tēcū nī jini nī iin jā cāhān: Iin kilo-nī trigo nīhīn jī jīin yāhvi jī jā sātīñū jī iin quīvī. De tú cebada de űnī-nī kilo nīhīn jī jīin yāhvi jī jā sātīñū jī iin quīvī. Sochi aceite jīin vino chi mā sāhā nū jā cumānī, ncachī.

⁷ Sá de Ticāchī űúcuán nī jehndē yā sello cūmī. De nī jini nī jā cāhān tucu incā tāhān ndicūmī jā tēcū: Nehēn de cunī nū.

⁸ De nī nūcūndēhē nī, de nī jini nī iin caballo cuāān yāa, de jā yósō sīquī tī cūū maā cuēhē jāhnī nchivī. De ichi chātā nīquīn maā tūhun jā quīvī nchivī lugar nūū ndēē ānō ndīyī. De ndūū űúcuán ndiso tiñū jā nenda sīquī iin jā ndicūmī parte űāyivī, de cuu sāhā jā cuū nchivī jīin guerra, jīin tā mā, jīin cuēhē xēēn, jīin ndācā quiti xēēn jā iyó űāyivī.

⁹ Sá de Ticāchī űúcuán nī jehndē yā sello űhūn. De chījin altar cāhnū nī jini nī ndā ānō nchivī jā nī ncandīja tūhun Yāā Dios de nī nacani jī tūhun yā, de jā sīquī űúcuán nī jahnī nchivī jī.

¹⁰ De nī ncana jee ndā ānō űúcuán: Jētohō sá Yāā Dios, maā nī cūū Yāā ndoo de vāha squīncuu nī jā nī nquee yuhū nī. ¿De nāsaa cā tiempo coo de sāhā ndāā nī jēhē ndā sá, de nacūāha nī jā ndutahvī nchivī űāyivī jā nī jahnī sāān? ncachī ndā.

¹¹ űúcuán de nī jēhe yā sahma cuijīn cūhun ndā jī, de nī ncāhān yā jīin jī jā ná nātātū jī jacū cā tiempo. Chi iyó cā hermano jī jā sātīñū nūū yā, jā suni cānuū cuū jī tácuā jīnu número jī, ncachī yā.

¹² Sá de Ticāchī űúcuán nī jehndē yā sello īñū. De nī jini nī jā nī ntāan ndasī. De nī ncutuūn ncandīi modo iin sahma tūūn. De nī yōō nī nduu modo nīñī.

¹³ De ndā tiūūn andivī nī nincava nūū űūhūn modo jā cóyo ndihā yīhī űutun higo sāhā tāchī nīhīn.

¹⁴ De andivī nī ncuijiyo tá cūū jā nátuū iin tutū cāhnū. De ndācā yucu jīin ndācā isla nī ncuijiyo cuāhān incā lado.

¹⁵ De ndācā rey űāyivī, jīin ndā jā cūñāhnū, jīin jā cuicā, jīin ndācā capitān, jīin jā ndiso poder, jīin mozo jā nī jeen ndā nchivī, jīin tēē

sátíñũ cuenta maá, nĩ nchihuhũ ndá maá ini yavĩ cava jĩn mãhũ cava chĩjin yucu.

¹⁶ De nĩ ncāhān ndá ji jĩn yucu jĩn cava: Ndicó cáva siquĩ nĩ, ná quĩyuhũ nĩ tácuā mā cūnĩ maá Yāā jā ndéē nũũ mesa jā tátunĩ, jĩn Yāā cúu Ticāchĩ jā cuāha yā castigo xēen nduhũ.

¹⁷ Chi nĩ nguenda maá quĩvĩ cāhnũ jā cuāha yā castigo, ¿de nĩ iin quenda jā cuiñĩ nũũ yā? ncachĩ ndá ji.

7

Nchivĩ ndācá tatā Israel jā nĩ jēcundeē sello teēn

¹ De tá nĩ ncuu tiñũ yáhá, de nĩ jinĩ nĩ cūmĩ ángel yā jā íñĩ ndicúmĩ lado ñayivĩ. De jásĩ ndá yā jā má quĩhĩ tächĩ ndicúmĩ lado, tácuā mā quĩhĩ nũũ ñũhũn nĩ nũũ mar nĩ nũũ nĩ iin ñutun.

² De suni nĩ jinĩ nĩ incā ángel yā, vāji ichi nũũ quēnda ncandĩ. De yindahá yā sello Yāā Dios, Yāā técu. De nĩ ncāhān jee yā jĩn ndicúmĩ ángel ñúcuán jā ndiso tiñũ jā sáhá dañó nũũ ñuhun yíchĩ jĩn nũũ mar:

³ Mā sáhá nú dañó nũũ ñũhũn nĩ nũũ ndācá ñutun nĩ nũũ mar, chí jondē tee ó sello teēn ndācá nchivĩ jā sáhá tiñũ cūnĩ Yāā Dios ndācá ó, ncachĩ yā.

⁴ De nĩ jinĩ nĩ jā cāchĩ jā íyó ciento ũũ xico cūmĩ mil nchivĩ jā nĩ jēcundeē sello teēn. De nchivĩ ñúcuán cúu ndācá tatā nchivĩ Israel.

⁵ De íyó ũxĩ ũũ mil nchivĩ jā cúu tatā Judá jā nĩ jēcundeē sello, jĩn ũxĩ ũũ mil tatā Rubén, jĩn ũxĩ ũũ mil tatā Gad,

⁶ jĩn ũxĩ ũũ mil tatā Aser, jĩn ũxĩ ũũ mil tatā Neftalí, jĩn ũxĩ ũũ mil tatā Manasés,

⁷ jĩn ũxĩ ũũ mil tatā Simeón, jĩn ũxĩ ũũ mil tatā Leví, jĩn ũxĩ ũũ mil tatā Isacar,

⁸ jĩn ũxĩ ũũ mil tatā Zabulón, jĩn ũxĩ ũũ mil tatā José, jĩn ũxĩ ũũ mil tatā Benjamín. Ndihi tatā yáhá cúu jā nĩ jēcundeē sello.

Nchivĩ cuāhā jā ñũhũn sahma cuijĩn

⁹ De tá nĩ ncuu tiñũ yáhá de nĩ nũcūndēhé nĩ, de nĩ jinĩ nĩ cuāhā ndasĩ nchivĩ. De cúu ji nchivĩ ndācá nación jĩn ndācá raza jĩn ndācá yuhũ jĩn ndācá ñũũ. De íñĩ ji nũũ mesa nũũ tátunĩ Yāā Dios jĩn nũũ maá Yāā cúu Ticāchĩ. De siquĩ jā cuāhā ndasĩ ji, de nĩ iin mā cúu cahvi nāsaa ji cúu. De ñũhũn ji sahma cuijĩn, de yindahá ji ñũũ.

¹⁰ De nĩ ncana jee ndá ji: Yāā Dios maá ó cúu jā nĩ scácu yóhó, Yāā jā ndéē nũũ mesa jā tátunĩ, jĩn Yāā cúu Ticāchĩ Yāā Dios. Ncachĩ ndá.

¹¹ De ndihi ángel nĩ jicó ndũũ yā íñĩ yā yuhũ mesa Yāā Dios, jĩn xiin ndá tēē ñáhnũ jā ndiso tiñũ, jĩn xiin ndicúmĩ jā técu. De nĩ jēcūñĩ jiti ndá yā nĩ ntuu yā nũũ yā nũũ ñũhũn nĩ nchĩñũhũn yā Yāā Dios ichi núu mesa yā.

¹² De nĩ ncāhān ndá yā:

Amén. Cūsĩ inĩ ō cāhān ō jā vāha ndasĩ Yāā cúu Yāā Dios maá ó.

De vii cūñáhnũ yā de ndichĩ yā.

De ná nácuetáhvĩ ó nũũ yā, de ná cóo yĩñũhũn ó nũũ yā.

Chi maá yā tĩn poder, de ndiso yā cuāhā fuerza ní cání cuitĩ. Amén.

Ncachĩ ndá ángel yā.

¹³ Sá de nĩ ncāhān iin tēē ñáhnũ ñúcuán jĩn nĩ: ¿Nĩ nchivĩ cúu yáhá jā ñũhũn sahma cuijĩn, de nĩ ichi vāji ndá ji?

¹⁴ De nĩ ncāhān nĩ jĩn dē: Maá ní cúu jā jĩn, Señor. De nĩ ncāhān dē jĩn nĩ: Yáhá cúu nchivĩ jā nĩ nchāha ndá ji nĩ jinĩ ji tũndóhó xēen. De nĩ naquete ji sahma ji jĩn nĩñĩ maá Ticāchĩ, de nĩ nduyaa vāha, cúu jā ní ndundoo áno ji nĩ nsáhá yā.

¹⁵ Jā ñúcuán cúu jā íñĩ ji nũũ mesa nũũ tátunĩ Yāā Dios, de sátíñũ ji inĩ templo yā nduũ ñũũ. De Yāā jā ndéē nũũ mesa, coto yā ji jā quendóo vāha ji nũũ yā.

¹⁶ De mā cúu cā ji sōco, nĩ mā yíchĩ cā ji ndute. De nĩ mā cáyũ cā ji nũũ ncandĩ, de nĩ mā ndóhó cā ji ji ihní.

¹⁷ Chi maá Yāā cúu Ticāchĩ jā ndéē nũũ mesa jā tátunĩ, coto yā ji modo jā cúu ji ticāchĩ yā. De cundeca yā ji quĩhĩn yā jĩn ji nũũ quēne ndute jā cutecũ ji ní cání sáhá. De Yāā Dios nacuahā yā ndute nũũ ndá ji, de mā cuacũ cā ji, ncachĩ tēē ñáhnũ ñúcuán.

8

Siquĩ sello ũjā jĩn cōhō cúu oro

¹ De Ticāchĩ ñúcuán nĩ jehndē yā sello ũjā jā ndasĩ tutũ, de nañĩ-nĩ nĩ ñyo inĩ andivĩ tá sava hora.

² De nĩ jinĩ nĩ ndihujā ángel jā íñĩ nũũ Yāā Dios. De nĩ jēhe ũjā trompeta nũũ ndá ángel ñúcuán.

³ Sá de nĩ nguenda incā ángel, yindahá yā iin cōhō cúu oro, de nĩ jēcūñĩ yā nũũ altar. De nĩ jēhe cuāhā sũja ñĩ nũũ yā, tácuā sōcō yā jĩn ñuhun jā jícān táhvĩ ndihĩ nchivĩ jā cándija Yāā Dios. De nĩ nsōcō yā nũũ altar oro jā íyó ichi núu mesa nũũ tátunĩ Yāā Dios.

⁴ De nũũ cōhō cúu jā tĩn ángel ñúcuán nĩ nquene ñũhmā sũja ñĩ, nĩ ncaa nũũ Yāā Dios jondē jĩn ñuhun jícān táhvĩ ndá nchivĩ cándija Yāā Dios.

⁵ Sá de nĩ nquehen ángel cōhō cúu ñúcuán. De nĩ nchuhun chitũ yā ticāyi ñũhũn jā cáyũ nũũ altar. De nĩ squéne yā jondē inĩ ñayivĩ. De nĩ nsáhá jā nĩ ncana taja, de nĩ nihĩn, de nĩ jēndūtē nĩ nsáhá taja, de nĩ ntāan.

Tũhun siquĩ trompeta

⁶ Ñúcuán de ndihujā ángel jā yindahá ndihujā trompeta, nĩ nsáhá tũha yā jā tivĩ yā.

⁷ De ángel xíhna ñũhũn nĩ ntivĩ yā trompeta. De nĩ ncuun ñĩñĩ jĩn ñũhũn inĩ ñayivĩ jā nĩ nsacá nuu jĩn ñĩñĩ. De nĩ ncáyũ

iin ja úní parte ñayívi, jín iin ja úní parte ñutun, jín iin ja úní parte ite cuíi.

⁸ De ángel ũ ũ ní ntiví yá trompeta. De iin ja cúu modo iin yucu cáhnú ja cáyú ñuhún ní nincava cuáhán nū mar. De iin ja úní parte mar ní nduu ñíhi.

⁹ De ní jíhi iin ja úní parte quití ñúhún iní mar. De ní naá iin iin ndácá ja úní barco.

¹⁰ De ángel ũ ní ntiví yá trompeta. De ní nincava iin quími cáhnú ichi andiví, de cáyú tá cáyú iin ití cáhnú. De ní nincava síquí iin iin ndácá ja úní yúte jín nū quéne ndute.

¹¹ De quími ñúcuán nání quími ũguá. De iin ja úní parte ndute ní nduu ũguá. De ní jíhi cuáhá nchiví ní nsáhá ja ní nduu ũguá ndute ñúcuán.

¹² De ángel cūmí ní ntiví yá trompeta. De iin ja úní parte ncandí jín yōō jín tiūn ní ntiví. De ní ndunee iin ja úní parte, de nduú cá ní ncútu iin ja úní parte nduú jín ñuú.

¹³ De ní nūcūndehé ní, de ní jini ní ja cána jee iin ángel yá ja ndáva cuáhán sava andiví: Nācā xēen cá ndoho nchiví ndée iní ñayívi, chí ja ñatin ndáhyū ũ ní cá trompeta ja tiví ũ ní cá ángel, ncachí yā.

9

¹ De ángel ũhún ní ntiví yá trompeta. De ní jini ní ja ichi andiví ní nincava tucu iin quími iní ñayívi. De nū quími ñúcuán ní jēhe ndácá ja nune maá yaví cūnú ndasí.

² Sá de ní nacune yaví, de ní nquene ñúhmā ní ncaa modo ñúhmā iin jítun cáhnú. De ní nsáhá ñúhmā ja ní ncunee ncandí jín ní nū táchi.

³ De nū ñúhmā ñúcuán ní nguenda tica langosta, ní jítē nuu tí ní cáhnú ñayívi. De ní jēhe yá tūhun ja sáhá tí tá sáhá ndá tisuhmā xēen ja íyó iní ñayívi.

⁴ De ní ndacu yá nū tí ja má sáhá tí daño itē jín yūcū cuíi jín ñutun, chí maá-ni nchiví jaá nduú ná sello Yāā Dios ndée teen jí cúu ja tuu tí.

⁵ De nduú ní jēhe yá tūhun ja cahni tí nchiví, chí maá-ni ja sndóho tí jí ũhún yōō. De sáhá tí ja jātú jí tá cúu nū jātú nchiví ja tū tisuhmā jí.

⁶ De quívi ñúcuán nducú ndasí nchiví modo ja cuú jí, sochi mā níhin jí modo. De víso cūn jí cuú jí, de nduú ná modo cuú jí.

⁷ De ndá tica langosta ñúcuán cáá tí tá cáá caballo ja íyó tūhva quíhin nū canáá. De xīn tí ñúhún modo corona oro. De née tí nū tē.

⁸ De íyó ixi jí cáá tá cáá ixi xīn íhan. De nūhun tí cáá tá cáá nūhun ndicaha.

⁹ De ní tí ndasí ja cúu modo sahna cáa. De níhin níjin tí tá cúu nū níhin ja cuáhán cuáhá caballo nū guerra de ñúhun tí carreta.

¹⁰ De suhmā tí íyó iñu, de sáhá tá sáhá tisuhmā. De jín suhmā tí de cuu sndóho tí nchiví ũhún yōō.

¹¹ De íyó iin ja cúñáhnú nū tí, de suu cúu táchi ja jito yaví cūnú ndasí ñúcuán. De táchi ñúcuán yuhú hebreo nání Abadón, de yuhú griego nání Apolión, ja cáchi: Táchi ja snáa.

¹² Ja ní ncáhā iin tūndóhó, de íyó ũ ní cá tūndóhó ja quíji.

¹³ De ángel iñu ní ntiví yá trompeta. De ní jini ní iin tūhun ja ní ncáhān jondē máhñú ndicūmí squínā altar oro ja íñi nū Yāā Dios.

¹⁴ De ní ncáhān ñúcuán jín ángel iñu ja yíndahá trompeta: Nandají nū ndicūmí ángel ja núhni yuhú yúte cáhnú ja nání Eufrates, ncachí.

¹⁵ De ní nandají ndicūmí ángel ñúcuán, tácuā cahni iin ndácá ja úní nchiví ñayívi. Chí ja íyó tūha ndá ángel ñúcuán ja síquí maá hora jín quívi jín yōō jín cuiyā ja coo súcuán.

¹⁶ De ní jini ní ja cáchi ja íyó ũ ciento millón soldado ja yósó caballo.

¹⁷ De ní stēhēn cá yá nū ní, de ní jini ní ndácá caballo. De ndá tēe ja yósó síquí tí ñúhún de camisa cáa, ja cuáhā, ja ndée, jín ja cuáán. De xīn caballo cáá tá cáá xīn ndicaha. De yuhú tí quéne ñuhún jín ñúhmā jín azufre.

¹⁸ De jín ndinúni ja quéne yuhú caballo, de ní jíhi iin ndácá ja úní nchiví, suu jín ñuhún jín ñúhmā jín azufre.

¹⁹ Chí yuhú tí jín suhmā tí íyó fuerza ja cahni tí nchiví. Chí suhmā tí cáá tá cáá cōō, de íyó xīn, de jín ñúcuán sndóho tí nchiví.

²⁰ De sava cá nchiví jaá nduú ní jíhi jín ndácá tūndóhó yáhā, nduú ní nácani iní jí ja sndóo jí ídolo ja ní nsáhá jí. De nduú ní sndóo jí ja chíñúhún jí ndácá táchi jín ídolo ja ní ncuváha jín oro jín plata jín cáa cuáán jín yū jín ñutun. De ndácá ñúcuán chí nduú cúu cūn, ní nduú cúu cūn, ní nduú cúu caca.

²¹ De ní nduú ní nácani iní nchiví ja sndóo jí ja jáhni jí ndíyi, jín ja sáhá tásí jí, jín ja jíca ndíi jí, jín ja sácúhñá jí.

10

Tūhun ángel ja yíndahá libro lulí

¹ De ní jini ní incā ángel yá ja ndíso poder, ní ncuun yá ichi andiví. De ñúsúcún yá vícō, de xīn yá ñúhún ticō yēhndé. De nū yá jéndutē modo ncandí, de síhin yá cúu modo ũ síhin ja cáá tá cáá ñuhún.

² De née yá iin libro lulí ja núne. De ní jani yá jēhē cuáhā yá nū mar, de jēhē sátin yá nū ñuhun yíchi.

³ De ní ncana jee ndasí yá, tá cúu ja ndáhyū ndicaha. De tá ní ncana jee yá, de ní ncana ũja taja.

⁴ De tá ní ncana ũja taja, de ja íyó tūha ní ja tee ní tūhun ñúcuán nícu. De ní jini ní iin tūhun ichi andiví ja ní ncáhān jín ní: Chuváha nū ndácá tūhun ja ní ncáhān ũja

taja ñúcuán, de mā stéhēn nū nī mā tēé nū, ncachī.

⁵ Ñúcuán de ángel jā ní jinī nī jā íñi nūū mar jín nūū ñūhún, nī nanee yā ndahá cuáhā yā ichi andiví.

⁶ De nī nacunehen yā sívī maá Yāā jā tēcū ní cáni, Yāā jā nī nsáhā andiví jín ñayiví jín mar jín ndacá ndihi jā iyó iní. De jín sívī yā ñúcuán nī ncāhān téyíí ángel: Mā cúcuéé cā jā jínu ñayiví.

⁷ Chí tá quijéhé ángel ūjā tiví yā trompeta, ñúcuán de squíncuu-ni Yāā Dios tūhun yiyuhū yā, tá cúu nūū ní ncachī tūhun yā nūū ndacá mozo yā, tēe nī nacani tūhun yā jondē janahán, ncachī ángel.

⁸ Ñúcuán de maá jā ní jini nī jā nī ncāhān ichi andiví, nī ncāhān tucu jín nī: Cuáhān de quehen nú libro lulí jā nūne jā nēe ángel jā íñi nūū mar jín nūū ñūhún, ncachī.

⁹ De nī jēhēn nī nūū ángel ñúcuán, de nī jicān nī jā ná cuāha yā libro lulí nūū nī. De nī ncāhān yā: Quehen de cajī nū. Chi víxi cuu iní yuhú nú modo ndúxi, sochi chijin nú chi cuhiyá sáhā, ncachī yā.

¹⁰ Ñúcuán de nī quehen nī libro lulí jā nēe ángel yā, de nī nchajī nī. De víxi nī ncuu iní yuhú nú modo ndúxi. De tá nī ncuu nī nchajī nī, de nī ncuhiyá iní nī.

¹¹ De nī ncāhān ndá jín nī: Cānuú jā nacani tucu nú tūhun Yāā Dios, nāsa coo síqui nchiví cuáhā ñuū jín cuáhā nación jā síin síin yuhú, jín síqui cuáhā rey jā tátúni, ncachī jín nī.

11

Siquí ūū testigo yā

¹ Ñúcuán de nī jēhe ndá iin ñutun nūū nī, jā cúu iin medida jā chícuahā. De nī ncāhān jín nī: Nacuiñi de chícuahā nú templo cāhnú Yāā Dios jín altar, de cahví nú nāsaa nchiví cúu jā chíñtūhún nūū yā ñúcuán.

² De mā chícuahā nú patio yātā templo. Chi jā nī jēhe yā nūū nchiví ndacá nación jicā. De ndéé ji iní ciudad ī yáhā, de ūū xico ūū yōo cuāñi ji síqui ciudad.

³ De taji nī ūū testigo nī jā nacani tūhun nī mīl ūū ciento ūni xico quívi. De cuhun dē sahma ndáyí jā cúcuéé iní dē síqui cuāchi nchiví, ncachī yā.

⁴ De ndúū testigo ñúcuán cúu tá cúu ndúū ñutun olivo jín ndúū candelero jā íñi nūū Yāā Dios, Yāā xíí ñayiví.

⁵ De ná-nī nchiví tú ndúcú sáhā nāvāha jín ndúū testigo ñúcuán, de quee ñūhún yuhú ndúū dē, de cāyū ndihi nchiví jā jín ūhvi ji dē. De súcuán cuū ndacá nchiví jā ndúcú sáhā nāvāha jín dē.

⁶ De iyó poder ndúū testigo ñúcuán jā casi dē jā má cūūn sāvī ní tiempo jā nācani dē tūhun yā. De suni iyó poder dē sáhā dē jā nduu níñi ndacá ndute. De cuu stívī

dē ñayiví jín ndacá nūū tūndóhó, tú nāsaa vuelta cúni dē.

⁷ De tá jínu nacani ndúū dē tūhun yā, ñúcuán de quee quiti xēen jā iyó yaví cūnū ñúcuán. De canāā jín ndúū dē, de cundeé jín dē, de cahni dē.

⁸ De ndúū ndiýi ñúcuán cava nūū yáhvi ciudad cāhnú nūū ní jahni ji maá Jētohō ō yīcā cruz. De ciudad ñúcuán cāhān yātā ji jā ñuū Sodoma jín Egipto cúu, síqui jā iyó ndasí cuāchi ciudad ñúcuán.

⁹ De nchiví ndacá ñuū, ndacá tatā, ndacá yuhú, ndacá nación, cuní ji jā cava ndúū ndiýi ñúcuán ūni quívi yósávā, de mā cuāha ji tūhun jā quiyuhú.

¹⁰ De nchiví ní cāhnú ñayiví cusí ndasí iní ji jā ní jihí ndúū dē, de sáhā ji vico, de cuāha ji regalo nūū táhān ji. Chi ndúū tēe jā ní nacani tūhun yā ñúcuán, nī nsáhā dē jā ní ndoho ndasí nchiví ñayiví.

¹¹ De tá yāha ūni quívi yósávā, de Yāā Dios sáhā yā jā nastáá dē táchi, de nacuiñi dē-ni. De cuyuhú ndasí nchiví cuní ji jā ní natecú dē.

¹² Ñúcuán de cuní ndúū dē jā cana jee ichi andiví: Caa nú quiji nú jondē yāhā, cachī. De ndaa dē mähñū vico quihin dē andiví, cuní ndá nchiví jā jín ūhvi ji dē.

¹³ De maá hora ñúcuán tāan ndasí, de ndicó cava iin jā ūxi parte ciudad ñúcuán. De jín ñutāan ñúcuán cuū tājā mīl nchiví. De ndá cā nchiví jā ndōo, cuyuhú ndasí ji, de cāhān ji jā cúñahnú Yāā Dios jā ndéé andiví.

¹⁴ Súcuán nī ncāhā tūndóhó ūū, de ñamā coo tūndóhó ūni.

Siquí trompeta ūjā

¹⁵ De ángel ūjā nī ntiví yā trompeta. De nī jini nī nī ncāhān jee ichi andiví. De súcuán nī ncāhān ndá:

Ndacá nación ñayiví jā nī nūquihí ndahá maá Jētohō ō Yāā Dios

jín Cristo jā ní ntetiñū yā.

De ndacu yā tiñu níí cáni cuitī.

Cáchi.

¹⁶ Ñúcuán de ndihócó cūmī tēe ñáhnú jā ndiso tíñū jā ndéé dē mesa dē ichi nūū Yāā Dios, nī jēcuiñi jiti dē nī ntuu dē nūū dē nūū ñūhún, de nī chíñtūhún dē yā.

¹⁷ De nī ncāhān ndá dē:

Ná cúthavi sá nūū ní, Tátā Yāā Dios,

chi maá ní tīn ndihí poder,

de cúu ní Yāā iyó mitan, de nī Iyo ní níí cáni, de coo ní níí cáni.

De nī natiin ní ndivíí jā iyó,

de jín poder ní nī nquijéhé ní tátúni ní nūū.

¹⁸ Nchiví ndacá nación nī nquiti iní ji síqui ní.

De mitan chí nī nquenda quívi jā cuāha ní castigo ji,

jín jā sáhā ndāā ní tiñu ndacá ndiýi.

De cuāha ní táhvi nūū ndacá mozo ní jā ní nacani tūhun ní,

jíin nū ndacá nchiví já jétíñú ní, jíin nchiví já chíñúhún nū ní, cúu nchiví cúñáhnú jíin jáá nduú. De mitan de stánú táhví ní ndá nchiví já stíví ñayívi.

Ncachí ndá dē.

¹⁹ Nūcuán de ní nune templo Yāa Dios já íyó andiví. De ní jiní nchiví já ñúcuán íyó jatūn já ñúhún contrato yā. De ní jēndütē ní nsáhá taja, de níhin, de cána taja, de ní ntāan, de ní ncuun xēen níñí.

12

Tūhun ñahan jíin cōo cāhnú

¹ Nūcuán de iní andiví ní nguenda iin já sáhvi ndasí iní o jíin o: Iin ñahan já ñúhún ña ncanđi modo sahma, de iní jēhe ña síquí yōo, de ñúhún iin corona xīnī ña já ndéē ūxí ūú tiūn.

² De ñúhún sēhe ña. De ní jacu cóhó ña já ndóho ña téhndē chíjin ña já scácu ña ji.

³ Nūcuán de iní andiví ní nguenda tucu incá já sáhvi iní o jíin o: Iin cōo cuahá cāhnú ndasí. De íyó ūjá xīnī tī jíin ūxí ndiquí tī. De ndihújá xīnī tī ñúhún corona.

⁴ De jíin suhmá tī ní stáá tī iin já ūnī parte tiūn já íyó andiví, de ní squéne tī iní ñayívi. De ní iní tī nū ñahan já scácu sēhe ñúcuán, ndétu tī já cocó tī sēhe ña já tá cacu ji.

⁵ De ní scácu ña iin sēhe yíi, de sūchí ñúcuán ní jēcundēē tíñú ji já ndacu níhin ji tíñú nū ndivíi nación. De ní ndoñúhún-ni sēhe yíi ña ñúcuán, ní ndaa ji cuahān ji jondē nū iní mesa Yāa Dios nū tātúní yā.

⁶ De ñahan ñúcuán ní jinu ña cuahān ña jondē nū ñuhun tíhā nū íyó iin lugar já ní nsáhá túha Yāa Dios. De ñúcuán cundēē ña níhin ña já caji ña mil ūú ciento ūnī xico quívi.

⁷ Nūcuán de ní ncanāá iní andiví. Chí ángel cúñáhnú cá já nání Miguel jíin ndacá ángel já cúu mozo nū yā, ní ncanāá ndá jíin cōo cāhnú. De cōo ñúcuán jíin ndá mozo maá, ní ncanāá jíin yā.

⁸ De nduú ní ncúndéé ndá tī, de nduú cá ní ncúu cundēē tī andiví.

⁹ Súcuán ní ncuu já ní ntavá yā cōo cāhnú ñúcuán já íyó jondē janahān ndasí. De nání tī táchí cúñáhnú jíin Satanás, de maá tī cúu já stáhvi ndihí nchiví ñayívi. De ní squéne yā tī jondē iní ñayívi jíin ndacá mozo tī.

¹⁰ Nūcuán de ní jiní ní iin tūhun já cáhān jee ichi andiví: Ja ní nguenda quívi já scácu Yāa Dios yóhó, jíin já stēhēn níjin yā já tīn yā poder, jíin já tātúní yā, jíin já ndiso tíñú maá Cristo já ní nteñíñú yā. Chí já ní squéne yā maá já cáhān cuāchi síquí ndacá hermano o. Chí nduú ñuú ní ncāhān cuāchi síquí ji nū Yāa Dios maá o.

¹¹ De ní ncundēé ndá ji síquí Satanás ñúcuán, ní nsáhá tūhun já ní jati níñí Yāa cúu

Ticāchí ní jihí yā, jíin já ní ncāhān ndāa ji tūhun Yāa Dios, jíin jáá nduú ní ncúndáhvi iní ji maá ji, chí ní jēhe ji tūhun candíja ji vísó cuú ji já síquí yā.

¹² Túsaá de ná cúsi ndasí iní ndá ndóhó já ndéē andiví. De náca xēen ndoho ndá ndóhó já ndéē iní ñayívi jíin nū mar. Chí ní ncuun táchí cúñáhnú ní jiní nū ndá nú. De quítí ndasí iní, chí jiní jáá nduú cá coo cuahā cá tiempo já stáhvi nchiví, ncachí.

¹³ De ní jiní cōo cāhnú ñúcuán já ní squéne yā maá cuahān iní ñayívi, de ní jinu tī ní níquín tī ñahan ní scácu sēhe yíi, já sáhá xēen tī ña nícu.

¹⁴ De ní jēhe ndá ūú níjin yaha cāhnú nū ñahan ñúcuán, tácuu ndava ña quíhín ña lugar ña nū ñuhun tíhā, de cácu ña nū cōo ñúcuán. De ñúcuán cundēē ña ūnī cuíyā yósávā, de níhin ña já caji ña.

¹⁵ De yuhú cōo ñúcuán ní nquene ndute tá cúu iin yūte cāhnú, cuahān yātā ña tácuu teni ña.

¹⁶ De ñuhun chí ní nchindeé ñahan ñúcuán, chí ní nune-ni, de ní nquēe yūte já ní nquene yuhú cōo.

¹⁷ Nūcuán de ní nquítí xēen iní cōo cāhnú ní jiní tī ña. De cuahān tī cuacanāá tī jíin ndá cá sēhe ña, suu nchiví já squíncuu tíñu já tātúní Yāa Dios de cándíja níhin ji tūhun Jesucristo.

13

Tūhun síquí ūú quítí xēen

¹ De ní iní ní yuhú mar. De ní jiní ní já ní nguenda iin quítí xēen iní mar. De íyó ūjá xīnī tī jíin ūxí ndiquí tī. De ndihúxí ndiquí tī ñúhún corona. De ndihújá xīnī tī ndéē iin sívī néhēn já quítí iní Yāa Dios sáhá.

² De quítí xēen ñúcuán já ní jiní ní cáá tá cáá cuíñí, de ndahá tī cáá tá cáá ndahá oso, de yuhú tī cáá tá cáá yuhú ndicaha. De nū quítí ñúcuán ní jēhe cōo cāhnú poder maá jíin mesa nū tātúní. De ní nsáhá já cúñáhnú ndasí quítí ñúcuán.

³ De ní jiní ní já ní ntacuēhé iin xīnī tī, de ja ñatin cuú tī nícu. De ní nduvāha tī já ní ntacuēhé tī. De ní nsáhvi ndasí iní nchiví ní cāhnú ñayívi ní jiní ji, de ní jetáhvi ji nū tī.

⁴ De ní nchíñúhún ndá ji cōo cāhnú síquí já ní nsáhá tī já cúñáhnú ndasí quítí xēen, de suní ní nchíñúhún ji quítí xēen ñúcuán. De ní ncāhān ndá ji: Nduú íyó ní iin já cúñáhnú tá cúu nū cúu quítí yáhá, de ní iin mā cúndéé canāá jíin tī, ncachí ndá ji.

⁵ De nduú ní jásí yā já cáhān téyíi tī jíin já cáhān nāvāha tī síquí yā. De ní níhin tíñú tī já tātúní tī ūú xico ūú yōo.

⁶ De ní nquijéhé tī ní ncāhān nāvāha tī síquí Yāa Dios, jíin síquí sívī yā, jíin síquí nū ndéē yā, jíin síquí ndacá já ndéē andiví.

⁷ De nduú ní jásí yá já canáá tì jín nchiví maá Yáa Dios, de cundee tì jín ji. De suni ní nihin tiñú tì já tatúní tì nūu nchiví ndacá tatá, ndacá ñuú, ndacá yuhú, ndacá nación.

⁸ De nchiví ní cáhnú ñayiví jáa nduú yósó sívì jì nūu tutù, nì nchiñúhún jì quiti xéén ñúcuán. De Yáa cúu Ticáchí já ní jahní ndá jì, maá yá névaha tutù ñúcuán já yósó sívì nchiví cutecú ní cání, de ja yósó sívì jì jondé quiví já ní jécóo ñayiví.

⁹ Nchiví já íyó sôho ná tée sôho jì tūhun já cāhān ni yáhá.

¹⁰ Ndacá nchiví já sáhá já quiví táhān vecāa, suni vecāa quihín maá jì. De ndacá nchiví já jáhni táhān jín espada, suni jín espada cuú maá jì. Túsaá de nchiví maá Yáa Dios chí cánúu cuandee iní jì jín tūndóhó de mā jécucuiñi jì cándíja jì tūhun já cūndáhví iní yá jì.

¹¹ Ñúcuán de ní jiní ní incā quiti xéén já ní nguenda chíjin ñuhun. De íyó úu ndiquí tì já cáá tá cáá ndiquí ticáchí. De modo táchí cōo cáhnú, súcuán cāhān tì.

¹² De tá cúu nūu tátúní quiti xéén xihna ñúhún, suni súcuán tátúní quiti úu, íñí tì nūu quiti xihna ñúhún. De quiti úu sáhá tì já chíñúhún ndacá nchiví ní cáhnú ñayiví nūu quiti xihna ñúhún, quiti já ní ntacuehé já ja ñatin cuú tì de ní nduvāha tì.

¹³ De quiti úu suni sáhá ndacá tiñú ñáhnú já sáhvi ndasí iní ó. Chí ní scúun tì ñuhún ichi andiví ní nguji iní ñayiví, ní jiní ndá nchiví.

¹⁴ De ní stáhvi tì nchiví ñayiví jín ndacá tiñú ñáhnú já ní nihin tì poder já sáhá tì, jíní jínú quiti xihna ñúhún. De ní ndacu tì já ná sáhá nchiví imagen quiti xihna ñúhún, quiti já ní ntacuehé jín espada, já ja ñatin cuú tì de ní nduvāha tì.

¹⁵ De quiti úu ní nihin tì poder já chuhun táchí tì xitín imagen quiti xihna ñúhún, tácuu cuu cāhān, de cahní ndacá nchiví jáa nduú jétáhví jì chíñúhún jì maá.

¹⁶ De ndacá nchiví cúñáhnú jín jáa nduú cúñáhnú, ndacá nchiví cuicá jín nchiví ndáhví, ndacá nchiví sátiñú cuenta maá jín mozo já ní jeen nchiví, ní nsáhá tì já ní jécundeé iin tuni ndahá cuahá jì á teén jì.

¹⁷ De ní iin nchiví mā cúu cuéen jì xícó jì de tú nduú ndiso jì tuni já cúu sívì tì á número já cúu sívì tì.

¹⁸ Tūhun ndichí cúu já cāhān ni yáhá: Ndacá nchiví já jícūhun vāha iní cuu tavā jì cuenta número quiti xéén ñúcuán, chí número tì cúu sívì iin tée. De número ñúcuán cúu iñú ciento úni xico iñú.

14

Yáa já jíta 144,000 nchiví

¹ Ñúcuán de ní ncūndehé ní, de ní jiní ní já íñí maá Yáa cúu Ticáchí xīnī yucu Sión. De íñí ciento úu xico cūmī mil nchiví jín yá. De

teén jì ndée sívì maá yá jín sívì Tatá yá Yáa Dios.

² De ní jiní ní já nihin ndasí ichi andiví, modo já jica cuāhā yūte á já cána nihin taja. De já nihin ñúcuán sáhá modo já tée cuāhā nchiví yáa nání arpa.

³ De íñí jì ichi nūu mesa nūu tátúní Yáa Dios, jín nūu ndicúmi já tēcū, jín nūu ndihócó cūmī tée ñáhnú já ndiso tiñú. De ní jita ndá jì iin yáa jeé. De ní iin nchiví nduú cúu cutūha jì yáa ñúcuán, chí maá-ni ciento úu xico cūmī mil nchiví já ní scácu yá iní ñayiví.

⁴ De ndacá tée yáhá cúu jáa nduú ní nsáhá cuāchi jín ñahan já sáhá nehén, chí tée ndoo áno cúu ndá dē. De níquín ndá dē Ticáchí ní-ni cúu nūu cuāhān yá. Chí ní scácu yá dē iní ñayiví, de ndá maá dē cúu tée já xihna cá ní ncandíja nūu Yáa Dios jín nūu Yáa cúu Ticáchí.

⁵ De nduú cuití ná tūhun stáhvi cāhān ndá dē, chí tée ndoo áno cúu dē, íñí dē nūu mesa Yáa Dios.

Tūhun já ní ncāhān ndinúní ángel

⁶ Ñúcuán de ní jiní ní incā ángel yá já ndáva cuāhān sava andiví. De ndiso yá tūhun já scácu Yáa Dios nchiví já cutecú jì ní cání. De ní nacani yá tūhun ñúcuán nūu ndacá nchiví ní cáhnú ñayiví, nūu nchiví ndacá nación, ndacá tatá, ndacá yuhú, ndacá ñuú.

⁷ De ní ncāhān jee yá: Coto má stíví nū nūu Yáa Dios, de cāhān nū já cúñáhnú ndasí yá, chí já ní nguenda quiví já sáhá ndāa yá síqui nū nása ní nsáhá ndá nū. De chíñúhún nū yá, chí maá yá ní nsáhá andiví jín ñayiví jín mar jín ndacá nūu quéne ndute, ncachí ángel.

⁸ Ñúcuán de níquín incā ángel vāji, de ní ncāhān yá: Ja ní naá ndihi ciudad téyí Babilonia. Chí ní nsáhá já nchiví ndacá nación cásiquí ndée jì Yáa Dios já ní sndóo jì yá de níquín jì ídolo jín ndacá tiñú nehén, ncachí ángel úu.

⁹ Ñúcuán de níquín incā ángel úní, de ní ncāhān jee yá: Xéén coo síqui nchiví já chíñúhún quiti xéén jín imagen tì, de jéhe jì tūhun cundee tuni tì teén jì á ndahá jì.

¹⁰ Chí nihin jì castigo xéén síqui ndá cuāchi já ní nsáhá jì, chí quiti iní Yáa Dios nūu jì, de mā cūne cáhnú cá iní yá. De ndoho jì nūu cáyú ñuhún jín azufre, cuní ndacá ángel Yáa Dios jín Yáa cúu Ticáchí.

¹¹ De ñūhmā nūu ndóho ndá jì cáa ní cání cuití. De nduú ñuú nduú nátátú nchiví já ndóho, já ní nchiñúhún quiti xéén jín imagen tì, jín já ní jécundeé tuni sívì tì.

¹² Já ñúcuán nchiví maá Yáa Dios já squincuu jì tiñú ndácu yá de cándíja vāha jì Jesús, cánúu já cuandee iní jì, ncachí ángel úní.

¹³ Ñúcuán de nĩ jini nĩ iin tũhun ichi andivĩ já nĩ ncáhān jín nĩ: Tee nũ tũhun já cáhān nĩ jín nũ yáhá: Nācā ndetũ ndá nchivĩ já cándija maá Jethō ō, já jĩhĩ jondē mitan jín jondē níí cá tiempo. Jāndāā chi natatũ ji já nĩ nsáhá ji tiũu váha, de tiũu ji ñúcuán mā nāā chi sáhá já quendōo váha ji níí cání, ncachĩ Espíritu Santo.

Jā nĩ nastútú yā nchivĩ ñayivĩ

¹⁴ Ñúcuán de nĩ nũcũndéhé nĩ, de nĩ jini nĩ iin vícō cuijín. De nũu vícō ñúcuán ndéē Yāā nĩ nduu tēe. De xĩnĩ yā ñũhũn corona oro, de yíndahá yā iin hoz xēen.

¹⁵ De nĩ nquee incā ángel inĩ templo, de nĩ ncana jee nĩ ncáhān jín Yāā já ndéē nũu vícō: Quehndē nĩ jín hoz ní, de nastútú nĩ nchivĩ ñayivĩ. Chi já nĩ nguenda quivĩ já nastútú nĩ ji tá cúu nũu téhndē trigo já ní ncuān, ncachĩ.

¹⁶ Ñúcuán de Yāā já ndéē nũu vícō nĩ nastútú yā nchivĩ váha inĩ ñayivĩ, tá cúu nũu téhndē trigo jín hoz.

¹⁷ Sá de nĩ nquee incā ángel inĩ templo já iyó andivĩ, de suni yíndahá yā iin hoz xēen.

¹⁸ De jondē nũu altar nĩ nquee tucu incā ángel, de ndiso tiĩu yā siquĩ ñũhũn altar. De nĩ ncana jee yā cáhān yā jín ángel já yíndahá hoz xēen: Quehndē nũu jín hoz xēen nũ, de nastútú nũ nchivĩ já sáhá nēhén inĩ ñayivĩ, tá cúu nũu jéhnđé ndá ji ndahá yũcũ uva já ní nchĩchĩ, ncachĩ.

¹⁹ De ángel ñúcuán nĩ jéhnđé yā jín hoz yā, chi nĩ nastútú yā nchivĩ já sáhá nēhén inĩ ñayivĩ, tá cúu nũu ndútútú ndihā uva. De nĩ ntaān yā ji nũu nĩhĩn ji castigo xēen Yāā Dios, tá cúu nũu táan ji ndihā uva já táxin.

²⁰ De nĩ jēhe yā castigo ji yātā ñũu, de nĩ jica nĩñi ji modo nduxi uva. De nĩ ndaa nĩ nguenda jondē freno yuhũ caballo, de nĩ jica jondē ũnĩ ciento kilómetro.

15

Ndihújā ángel jín ndihújā tũndóhó já sándihĩ

¹ De nĩ jini nĩ incā tiũu ñáhnũ ichi andivĩ já sáhvi inĩ ō. Chi inĩ ũjā ángel yā já cuāha ndihújā tũndóhó sándihĩ. De tá jinu ndihújā tũndóhó yáhá, sá de jinu já má cuāha cā Yāā Dios castigo xēen siquĩ cuāchi.

² De suni nĩ jini nĩ iin já cáá tá cáá mar, de ndéē nihni de jēhe nduva modo ñũhũn. De yuhũ mar ñúcuán inĩ nchivĩ já ní ncundéé ndá ji siquĩ quiti xēen jín imagen ti, jín jáā nduũ ní nguēhen ji tunĩ número já cúu sívĩ tĩ. De nēe ndá ji yaā já nánĩ arpa já ní jēhe Yāā Dios nũu ji.

³ De jita ndá ji yaā já ní ntavā Moisés, tēe cúu mozo Yāā Dios, jín yaā maá Tĩcāchĩ, de sũcuán cáhān:

Tátā Yāā Dios, sáhvi inĩ ndá sá jínĩ sá ndihĩ tiũu ñáhnũ já sáhá ní,

chi tĩn ní ndihĩ poder.

De maá-ni tiũu ndāā tiũu váha sáhá ní, já cúu ní Rey nũu ndacá naciōn.

⁴ Nduũ nĩ iin ji iyó já má cáca yíñũhũn ji nũu ní, Tátā Yāā Dios.

De ndihĩ ji cáhān já cúñáhnũ ndasĩ ní.

Chi mátũhũn-ni maá ní cúu Yāā ndoo Yāā ĩ.

De quiji nchivĩ ndacá naciōn, chiñũhũn ji nĩhĩn,

Chi já nĩ jini ji já váha ndāā sáhá ní ndacá tiũu.

Ncachĩ ndá ji jita ji.

⁵ Ñúcuán de nĩ nũcũndéhé nĩ, de nĩ jini nĩ já inĩ andivĩ nũne cuarto ĩ inĩ templo nũu iyó tabla yũu já yósō ley yā.

⁶ De inĩ templo nĩ nquee ndihújā ángel já ndiso tiĩu siquĩ ndihújā tũndóhó. De ñũhũn ndá yā sahna fino já iyó ndoo de xíñũ. De núhnĩ cinturōn oro yĩcā yā.

⁷ De iin táhān ndicũmĩ já tēcũ nĩ jēhe iin iin cōhō oro nũu ndihújā ángel ñúcuán. De inĩ cōhō ñũhũn chitũ castigo xēen já ní jēhe Yāā Dios, Yāā tēcũ níí cání.

⁸ De nĩ nchitũ ñũhmā níí cáhnũ inĩ templo, de suu nĩ stēhén já cúñáhnũ ndasĩ Yāā Dios jín poder já tĩn yā. De nĩ iin nduũ ní ncũu quivĩ inĩ templo, chi jondē ná ndihĩ ndihújā tũndóhó já cuāha ndihújā ángel yā.

16

Siquĩ ndihújā cōhō já ñũhũn castigo

¹ Ñúcuán de inĩ templo nĩ jini nĩ iin tũhun já cáhān jee jín ndihújā ángel yā: Cuāhān de cati ndá nũ siquĩ ñayivĩ ndihújā cōhō já ñũhũn castigo xēen já ní jēhe Yāā Dios, cáchĩ.

² De cuāhān ángel xíhna ñũhũn, de nĩ jati yā cōhō yā siquĩ ñayivĩ. De ndacá nchivĩ já ndéē tunĩ quiti xēen jín já chiñũhũn imagen ti, nĩ nquene ndihyĩ xēen já játũ ndasĩ.

³ De ángel ũũ nĩ jati yā cōhō yā nũu mar, de ndute mar nĩ nduu tá cúu nĩñi ndiyi. De nĩ jĩhĩ ndacá quiti já ñũhũn inĩ mar.

⁴ De ángel ũnĩ nĩ jati yā cōhō yā inĩ ndacá yũte jín ndacá nũu quēne ndute, de nĩ nduu nĩñi.

⁵ De nĩ jini nĩ já cáhān ángel já ndiso tiĩu siquĩ ndute: Tátā Yāā Dios, maá ní cúu Yāā ndoo Yāā ĩ, Yāā iyó mitan, de nĩ iyo ní níí cání. De ndāā sáhá ní já sũcuán nĩ nenda ní siquĩ cuāchi ji.

⁶ Chi nĩ nsáhá ndá ji já ní jati nĩñi nchivĩ ndoo ní jín nchivĩ já ní nacani tũhun ní. De mitan chi nĩ nsáhá ní já jĩhĩ ji nĩñi, chi nchivĩ nēhén cúu ndá ji, de cánuũ cundoho ji sũcuán.

⁷ De nĩ jini nĩ já cáhān incā jondē nũu altar: Tátā Yāā Dios, maá ní cúu já tĩn ndihĩ poder. De tiũu váha tiũu ndāā nĩ nsáhá ní já ní nenda ní siquĩ cuāchi ji, ncachĩ.

⁸ De ángel cūmī nī jati yā cōhō yā sīquī ncandīi, de nī jēhe Yāa Dios tūhun jā nduhi-
hnī ndasī ncandīi tácuā cāyū nchivī.

⁹ De xēen ndasī nī ncāyū ndacā nchivī. De
visō sūcuān de nduū nī nācani inī jī jā sndóo jī
cuāchi jī, de nī nduū nī ncāhān jī jā cūñáhnū
Yāa Dios. Chī sa nī ncāhān nāvāha jī sīquī yā
jā nī jēhe yā ndacā castigo yáhā nūū jī.

¹⁰ De ángel ūhūn nī jati yā cōhō yā nūū
mesa nūū tátúnī quiti xēen. De nī ncunee
nī cāhnū nūū tátúnī tī. De nācaythī nchivī űi
yuhū jī jā jātū ndasī jī.

¹¹ De visō sūcuān de nduū nī nācani inī jī jā
sndóo jī tiñū nēhēn jā sáhā jī. Chī nī ncāhān
nāvāha jī sīquī Yāa Dios andivī sīquī jā jātū
ndasī jī de ndóho jī ndihyī xēen.

¹² De ángel iñū nī jati yā cōhō yā sīquī yūte
cāhnū jā nánī Eufates. De nī nchīchī ndihī
ndute yūte űūcuān, tácuā nune iin ichi jā
quiji ndacā rey ichi nūū quēnda ncandīi.

¹³ De nī jinī nī jā inī yuhū cōō cāhnū jīn
inī yuhū quiti xēen jīn inī yuhū maā tēe jā
nācani tūhun stáhvī nī nquee űnī tächī jā cáá
tá cáá sahvā.

¹⁴ De ndá űūcuān chī jā jétiñū ndá tächī
cūu, de sáhā tiñū űáhnū jā sáhvi inī nchivī jīnī
jī. De nī nguījī ndá tächī űūcuān jā nastútū
ndacā rey nī cāhnū űayivī, jā canāā dē sīquī
Yāa Dios quivī jā ndiji yā. De maā yā cūu jā
tiin ndihī poder.

¹⁵ Cunini ndá nú, chī iin sanaā-ni de
nenda nī, tá cūu jā iin sanaā-ni de quījī
jācuīhnā. De nācā ndetū ndá nchivī jā ndito
inī jī, de jīto vāha jī sahma jī, tácuā mā cācā
ñīi jī, cūu jāá nduū nā cuāchi coo sīquī jī jā
cucanoō jī nūū ndacā nchivī, ncachī yā.

¹⁶ De nī nastútū ndá tächī űūcuān ndacā
rey, nī ndutútū iin lugar jā nánī Armagedón
yuhū hebreo.

¹⁷ De ángel űā nī jati yā cōhō yā nūū tächī.
De inī templo andivī jīn nūū mesa nūū
tátúnī yā, nī nguenda iin tūhun jā nī ncāhān
jee: Ja nī jīnu, ncachī.

¹⁸ űūcuān de nī jēndūtē sáhā taja, de nīhin,
de cána taja, de nī ntāan ndasī. Chī jondē nī
cánī jā iyo nchivī űayivī, nduū nī ntāan nīhin
ndasī tá cūu jā nī ntāan nī jinī nī.

¹⁹ De maā ciudad Jerusalén jā cūñáhnū,
nī ncusín nī ncuu űnī parte, de nī cāhnū
ñayivī nī jicó cáva vehe ndá űūū. De űūū téyī
Babilonia, chī nī nsáhā yā jā nī ndutahvī jī
castigo xēen, chī nī nguīti ndasī inī yā sīquī
cuāchi jī.

²⁰ De nī naā ndacā isla, de suni yucu nduū
cā naā iyo.

²¹ De ichi andivī nī ncuuñ űīñī náhnū sīquī
nchivī, jā vee jondē űū xico kilo. De nī
ncāhān nāvāha ndá nchivī sīquī Yāa Dios jā
nī ncuuñ ndasī űīñī, chī iin tūndóhō xēen nī
ncuu.

17

Jā nenda yā sīquī űūū nēhēn Babilonia

¹ űūcuān de nī nguījī iin táhān ndihūjā
ángel jā nī nee ndihūjā cōhō, de nī ncāhān yā
jīn nī: Nēhēn, de ná stēhēn nī nūū nū nāsa
coo castigo sīquī maā űāhan ndīi jā cūu űūū
cūñáhnū jā ndēē nūū iyo cuāhā ndute.

² Chī ndacā rey űayivī, modo jā nī ncasīquī
ndēē dē jīn űāhan űūcuān, cūu jā nī sndóo
dē Yāa Dios de nīquīn dē tūhun nēhēn jā nī
stēhēn űā. De nī nsáhā űā jā nchivī nī cāhnū
ñayivī, modo jā jīnī jī de cásīquī ndēē jī Yāa
Dios cūu jā nī sndóo jī yā de sáhā ndasī jī
cuāchi, ncachī ángel.

³ De nī stēhēn cā Espiritu Santo jā nī jinī nī,
de ángel yā űūcuān cuāhān jīn nī jondē nūū
ñuhun tīhā. De nī jinī nī iin űāhan, yósó űā
iin quiti xēen cácuahā. De nī cāhnū tī ndēē
tūhun nēhēn jā quiti inī Yāa Dios sáhā. De iyo
űā xīnī tī jīn űūū ndiquī tī.

⁴ De űāhan űūcuān űūhūn űā sahma ndihī
jīn sahma cuahā, de suni űūhūn űā sīquī oro
jīn yūū luu jīn perla jā ndēē yāhvī. De nēe
ñā iin cōhō oro jā űūhūn chitū jīn tiñū nēhēn
ndasī jīn tiñū téhēn jā jīca ndīi űā.

⁵ De teēn űā ndēē iin sívī jā cūu iin tūhun
yuhū, de suha cāhān: Yáhā cūu űūū téyī
Babilonia, jā cūu tá cūu nanā ndacā jā jīca
ndīi jīn jā sáhā nēhēn ndasī inī űayivī, cáchi.

⁶ Sá de nī jinī nī jā űāhan űūcuān jīnī űā
chī modo jā nī jīhī űā nīñī nchivī maā Yāa
Dios jīn nīñī nchivī nī jīhī sīquī jā nī nacani
jī tūhun Jesús. De nī nsáhvi ndasī inī nī jinī
nī űā.

⁷ Sá de nī ncāhān ángel űūcuān jīn nī:
¿Nūcū sáhvi inī nū ndēhē nū? Ná cáchi tūhun
nī nūū nū nāsa cūu jā cāhān tūhun yuhū sīquī
ñāhan űūcuān jīn quiti xēen jā yósó űā, jā iyo
űā xīnī tī jīn űūū ndiquī tī.

⁸ Quiti xēen jā nī jinī nū, chī nī ntecū tī,
de mitan chī nduū cá tī. De quee tucu tī inī
yavī cūnū, sá de quīhīn tī nūū tñnū tāhvī tī.
De nchivī jā ndēē nī cāhnū űayivī, sáhvi inī
jī cunī jī nūū quiti űūcuān jā nī ntecū tī de
nī jīhī tī, de nī natecū tucu tī. De cūu ndá jī
nchivī jāá nduū yósó sívī jī nūū tutū jā yósó
sívī nchivī cutecū nī cānī jā nī jēcōsō sívī jī
jondē quivī nī jēcōō űayivī.

⁹ Ndacā nchivī jā jīcūhun vāha inī, cuu tavā
jī cuenta nāsa cūu: Ndihūjā xīnī tī cūu tá cūu
űā yucu nūū ndēē űāhan űūcuān.

¹⁰ De ndihūjā xīnī tī suni cūu tá cūu űā rey.
De űūhun rey űūcuān jā nī naā jā tátúnī dē,
de iin dē tátúnī mitan, de incā dē chī nchāha
ca quiji. De tá quiji dē de jacū-ni tiempo coo dē.

¹¹ De quiti xēen jā nī ntecū, de nī jīhī, maā
tī nī ncuu rey űnā. De iin táhān ndihūjā rey
ñūcuān cūu tī. De tá yāha jā tátúnī tucu tī de
suni quīhīn tī nūū tñnū tāhvī tī.

¹² De ndihūxī ndiquī jā nī jinī nū cūu tá cūu
űūū rey, de nchāha ca tátúnī ndá dē. De ndá

maá dē jín quti xēen ñúcuán, chi ñihñ tiñú dē cuu dē rey jacú-ni tiempo.

¹³ De ndihúxí rey ñúcuán chi squétáhán dē tūhun, de nacuāha dē poder dē jín tiñu ndíso dē nūu quti xēen ñúcuán tácuá tatúní ti.

¹⁴ De canāá dē jín Yāa cū Ticāchí. De Yāa cū Ticāchí candē yá poder ndá dē. Chi maá yā cū Jētohō nū ndācā jētohō, de maá yā cū Rey nū ndācā rey. De nchiví jā íñi jín yā, chi ní nacāji Yāa Dios ji de ní ncana yā ji, de squíncuu vāha ndá ji, ncachí ángel.

¹⁵ De ní ncāhān cā yā: Cuāhā ndute jā ní jini nū nū ndēe ñahan ndí, suu cū nchiví cuāhā ndācā ñuū, ndācā yuhú, ndācā nación.

¹⁶ De ndihúxí ndiquí jā ní jini nū jā névāha quti xēen, suu cū ndihúxí rey jā cuní ūhvi dē ñahan ndí ñúcuán. De sáhá dē jā quendōo ndáhvi ña de quendōo vichí ñi ña. De caji dē cuñi ña de teñuhñ dē ña nū ñuhñ.

¹⁷ Chi Yāa Dios scúu yā iní dē jā ná sáhá dē tiñu jā cuní yā. De squétáhán ndá dē tūhun jā nacuāha dē tiñu ndíso dē nūu quti xēen, de tatúní ti jondē squíncuu ndācā tūhun jā ní ncāhān Yāa Dios.

¹⁸ De ñahan jā ní jini nū cū maá ñuū téyí jā cuñáhnú nū ndācā rey ñayívi, ncachí ángel.

18

Siquí jā naā ñuū Babilonia

¹ Ñúcuán de ní jini ní jā ní ncuu incā ángel yā ní nquiji ichi andiví. De cuñáhnú ndasí yā. De jā jēndutē yā de ní jēndutē nū ñayívi.

² De ní ncana jee ndasí yā: Jā ní naā ndihí ñuū téyí Babilonia. De ní nduu vehe ndācā táchí, nūu yihí ndācā nū táchí nēhén, jín ndācā tiócó, quti téhén jāa nduu jēhān iní o.

³ Chi ñuū ñúcuán cū tá cū iin ñahan nēhén, de ní nsáhá ña jā nchiví ndācā nación, modo jā jini ji de cásiquí ndēe ji Yāa Dios, cū jā ní sndóo ji yā de sáhá ndasí ji cuāchi. De ndācā rey ñayívi, modo jā ní ncasíquí ndēe dē jín ñahan ñúcuán jā ní jēhāvi ndá dē tūhun nēhén jā ní stēhén ña. De nchiví ní ñayívi jā jēen xícó, ní ncuuicá ji jín cuāhā jānēhén jā ní nevāha ña.

⁴ Ñúcuán de ní jini ní incā tūhun jā ní ncāhān ichi andiví: Ndá ndóhó jā cū nū nchiví maá ní, quee ndá nū iní ñuū jīñā, tácuā mā quívi nduū nū jín ndācā cuāchi jā sáhá ña, de tácuā mā ndóhó nū tūndóhó xēen jā ndoho ña.

⁵ Chi ní ncāyā cuāhā ndasí cuāchi ña, modo iin montón cāhnú ndasí jā ní ncuusún ní nquenda jondē andiví. De mitan de cuāha Yāa Dios castigo xēen siquí cuāchi ña.

⁶ Sndóhó ndá nū ña tá cū nū ní sndóhó maá ña incā nchiví. De nachunáa nū nū ña doble tūndóhó jā ní jēhe ña nū incā nchiví.

De sáhá nū jā nandicó cóo doble siquí ña nsúu cā jā ní nsáhá ña siquí incā nchiví.

⁷ De ní nsáhá téyí ndasí ña maá ña, de cuicá ndasí ní ntecū ña. De suni jín medida ñúcuán nacuāha nū jā ndoho xēen ndasí ña. Chi jani iní ña: Yáhá ndēe ní tátuní ní, de nduū cū ní ñahan viuda, de mā quíji cuiti tūndóhó ndoho ní, ncachí ña.

⁸ Jā ñúcuán cū jā iin-ni quívi de quiji cuāhā tūndóhó siquí ña. Chi cuū ndívi, de cucuécá ndasí iní ña, de coo tāmā, de cāyū ña nū ñuhñ. Chi ndasí íyó poder maá Jētohō o Yāa Dios, Yāa jā ní nenda siquí cuāchi ña, cáchi.

⁹ De ndācā rey ñayívi jā ní ncasíquí ndēe dē jín ña, de ní ntecū cuicá ndasí dē jín ña, cuacu dē de cuacu cóhó dē cuní dē jā quēnda ñuhmā jā cāyū ña.

¹⁰ De cuiñi jicá dē chi cuyuhú dē cuní dē jā sūcuán ndóhó ña castigo. De cāhān ndá dē: Nācā jā xēen ndóhó nū, ñuū cuñáhnú Babilonia, chi maá ñuū téyí ní ncuu nū nícú. De mitan chi iin núnú-ni de ní nquenda castigo jā naā nū, cachí ndá dē.

¹¹ De ndācā tē ñayívi jā jēen xícó iní ñuū ñúcuán, cuacu dē de cuacu cóhó dē jēhē. Chi nduū cā ní iin cuen ndatíñú jā xícó ndá dē.

¹² De ndatíñú jā xícó dē cū oro, plata, yūu luu, jín perla jā ndēe yāhvi, jín sahma fino jín sahma seda jā ndihí jín jā cuāhā. De suni ndācā ñutun jā ásin jēhén, jín ndācā ndatíñú luu jā ní nsáhá jín yūu marfil, jín ñutun vī jā ndēe yāhvi, jín cāa cuāñ, jín cāa hierro, jín yūu cuijín luu.

¹³ De suni xícó ndá dē canela jín ndācā jā jēhén ásin jín sūja ii jín sūja ūguā jín ndācā perfume jín vino jín aceite jín harina fina jín trigo. De suni xícó dē quti jiso jín ticāchí jín caballo jín carreta, de jondē nchiví xícó dē jā sātíñú cāhā ji-ni.

¹⁴ De cāhān ndá dē jín ñuū ñúcuán: Ní ncujiyo ndihí ndatíñú cuicá jā ní jēhān ndasí iní nū. De ndācā jā vī jā vāha jā ní ntecū cuicá nū, chi ní naā ndihí, de mā nānihñ cuiti cā nū, cachí ndá dē.

¹⁵ De ndācā tē jā ní jēen ní yícó ní ncuu cuicá jā siquí ndatíñú ñuū ñúcuán, chi cuiñi jicá dē jā yuhú dē cuní dē castigo coo ñuū ñúcuán. De cuacu dē de cuacu cóhó dē.

¹⁶ De cāhān ndá dē: Nācā xēen ndóhó ñuū téyí yáhá. Chi ní ncuu tá cū iin ñahan jā ní ñuhñ sahma fino, sahma ndihí jín jā cuāhā. De ní ñuhñ ña siquí oro jín yūu luu jín perla jā ndēe yāhvi.

¹⁷ De mitan de iin núnú-ni de ní naā ndihí ndācā ndatíñú vāha ñúcuán, cachí ndá dē. De cuiñi jicá ndācā tē scāca barco, jín nchiví jā cuāhā jín barco, jín tē sātíñú iní barco, jín ndá cā tē jā sātíñú nū mar.

¹⁸ Chi cuní dē ñuhmā jā cāyū ñuū ñúcuán, de cana jee ndá dē: ¿Ní íyó cā ñuū téyí jā

cúñáhnú tá cúu nūū ní iyo ñuū yáhá? cachi dē.

¹⁹ De cōsō ndá dē ticāchāā ñuhun xīnī dē jā cúcuécá inī dē. De cuacu dē de cuacu cóhó dē. De cana jee ndá dē: Nācā xēēn ndóho ñuū téyí yáhá. Chi jín ndatíñú cuicá jā ní iyo ñuū yáhá ní ncucuícá ndácá nchivī névāha barco jā jica nūū mar. De mitan de iin núnúú-ni de ní naā ndihi-ni, cachī dē.

²⁰ De ná cúsiī inī ndá ndóhó jā ndéē andivī, sīquī jā ní naā ñuū yáhá. De ná cúsiī inī ndá ndóhó tēe apóstol, jín tēe nácani tūhun Yāā Dios, jín nchivī maā Yāā Dios. Chi ní nsáhá nēhén ñuū ñúcuán sīquī ndá nú, de jā ñúcuán ní nenda Yāā Dios sīquī.

²¹ Ñúcuán de iin ángel jā ndiso poder, ní nquehen yā iin yūū cáhnú tá cúu iin yōsó cáhnú, de ní squēne yā inī mar. De ní ncāhān yā: Tá cúu nūū ní naā yōsó yáhá, suni sūcuán naā Babilonia, ñuū cúñáhnú téyí. De mā nūcōo cuitī cā jā cunī ō nūū.

²² De ní ncāhān yā jín ñuū ñúcuán: Inī calle nū mā cúnini cuitī cā nchivī jā scáta ji yaā arpa jín flauta jín trompeta. De suni mā cōo cuitī cā nchivī jā sáhá ndácá ndatíñú. De suni mā cúnini cā ji jā nihin ndácá molino nū.

²³ De ní iin lámpara mā sáhá cā jā cunijín nūū nū. De ní mā cúnini cā ji vico jā cúsiī inī ndá ñahan ndá tēe jā tándahá mähñú nū. De nchivī jā ní jeen ní yīcō nūū nū, ní ncúñáhnú ndasí ji inī ñayivī. De ní stáhvi nū nchivī ndácá nación jín tiñu tásí tiñu mágica, ncachī ángel.

²⁴ Chi sīquī ñuū ñúcuán ndéē cuāchi jā ní jati nīñi ndácá tēe ní nacani tūhun Yāā Dios, jín ndácá nchivī maā yā, jín ndá cā nchivī jā ní jahnī ndá ji ní cáhnú ñayivī.

19

¹ De tá ní ncuu ndácá yáhá, de ní jini ní jā cáhān jee cuāhā ndasí nchivī inī andivī:

Cúñáhnú ndasí Yāā Dios. Chi Yāā Dios maā ō cúu jā ní scácu yóhó.

De maā yā cúñáhnú ndasí, de maā yā tīn ndihi poder.

² De ndāā de vāha sáhá ndāā yā ndácá tiñu, chi ní nenda yā sīquī cuāchi ñuū nēhén cúñáhnú ñúcuán.

Chi ní stívī ji nchivī ní cáhnú ñayivī, chi modo jā cásiquí ndéē ji Yāā Dios jā chíñúhún ji incā yāā.

De ní nsáhá yā jā ní ndutahví ji sīquī jā ní jahnī ji ndácá mozo yā.

Ncachī ndá.

³ De ní ncāhān tucu ndá ji: Cúñáhnú ndasí yā. Chi ní cáni quenda ñühmā ñuū ñúcuán jā cáyū, cáchi.

⁴ De ndihócō cūmī tēe ñáhnú jā ndiso tiñú, jín ndicūmī jā tēcū, ní jecuñi jiti dē ní ntuu dē nūū dē nūū ñúhún, de ní nchiñúhún dē Yāā Dios, Yāā ndéē nūū mesa nūū tátúnī. De

nī ncāhān ndá dē: Amén. Súcuán ná cóo. Cúñáhnú ndasí yā.

⁵ De jondē nūū mesa nūū tátúnī yā ní ncāhān iin tūhun:

Ndá ndóhó jā sátiñú nūū Yāā Dios, jín ndóhó jā jica yíñúhún nūū yā, jā cúñáhnú jín jāā nduú, cáhān nū jā vāha ndasí Yāā cúu yā. Ncachī.

Vico jā tándahá Yāā cúu Ticāchí

⁶ De ní jini ní jā cáhān ndá nchivī cuāhā ndasí, de nihin tá cúu nūū nihin cuāhā yūte, jín jā cána nihin taja. De ní ncāhān: Cúñáhnú ndasí yā. Chi Jētoho ō Yāā Dios, Yāā tīn ndihi poder,

mitan de ndácu nihin yā tiñu.

⁷ De ná cúsiī inī ō, de sīī ndasí ná cóo inī ō,

de ná cáhān ō jā cúñáhnú ndasí yā.

Chi ní nguenda quivī jā maā Yāā cúu Ticāchí, modo jā tándahá yā.

De nchivī maā Yāā Dios cúu tá cúu ñahan jā tándahá jín yā, de ja iyó tūha ndá ji.

⁸ De ní nihin ji tūhun jā cuhun ji sahma fino jā ndoo ndasí de xīñú.

Ncachī ndó. De sahma fino ñúcuán cúu ndácá tiñu ndāā jā sáhá nchivī maā Yāā Dios.

⁹ De ní ncāhān ángel jín ní: Tee nú tūhun yáhá: Nācā ndetū ndá nchivī jā ní ncana yā jā quihñi vico tándahá Yāā cúu Ticāchí. De ní ncāhān cā ángel jín ní: Ndácá tūhun yáhá cúu tūhun ndāā jā ní ncāhān Yāā Dios, ncachī yā.

¹⁰ De ní jecuñi jiti ní nūū jéhe ángel jā chíñúhún ní yā nícu. De ní ncāhān yā jín ní: Mā sáhá nū sūcuán. Chi nduhū suni mozo Yāā Dios cúu ní, tá cúu nūū cúu maā nú jín ndá hermano nū jā cándija vāha tūhun Jesús. Sa nūū maā Yāā Dios chíñúhún nū, ncachī yā. Chi maā tūhun jā ní ncāhān Jesús cúu jā cáhān ndāā ndá nchivī jā nácani tūhun Yāā Dios.

Yāā jā yósó sīquī caballo cujín

¹¹ Ñúcuán de ní jini ní jā núne nūū ndéē Yāā Dios andivī. De ní nguenda iin caballo cujín, de Yāā jā yósó sīquī tí nání yā Yāā ndāā, Yāā squincuu. De ndāā sáhá ndāā yā tiñu, de ndāā nēnda yā sīquī ndácá jānēhén.

¹² De tīnūū yā jēndūtē tá cúu yāñuhún. De xīñi yā ñúhún cuāhā corona. De ndéē iin sivi yā jā maā-ni yā cúu jā jín.

¹³ De ñúhún yā iin sahma jā ní ñundaji nūū nīñi, de nání yā Tūhun Yāā Dios.

¹⁴ De ndácá ángel yā jā iyó andivī, yósó caballo cujín de níquín yātā yā. De ñúhún ndá sahma fino cujín jā iyó ndoo.

¹⁵ De inī yuhū maā Yāā jā yósó sīquī caballo, quēe jā cáá tá cáá iin espada xēēn. De espada ñúcuán cúu tūhun yā jā sndóho yā nchivī ndácá nación. De nihin ndacu yā tiñu nūū ji. De sáhá ndāā yā sīquī cuāchi ji modo jā jāñu sīquī ndihā uva jā táxín. De cuāha yā

castigo xēen cundoho ji jā quítí iní yā sīquí cuāchi ji. Chi maá yā tūn ndihí poder.

¹⁶ De sahna yā jín sīhin yā yósō tūhun yāhá: Rey nū ndacá rey jín Jēthōh nū ndacá jēthōh, cáchi.

¹⁷ Nūcuán de nī jini nī iin ángel yā jā iní nū ncandí. De nī ncana jee yā nū ndacá quiti ndáva nū táchi: Ndutútú ndá nú quiji nū cuxiní nū iin vico cáhnú sáhá Yāa Dios.

¹⁸ De caji nū cūhu ndacá rey jín capitán jín ndá tēe téyí, jín cūhu ndacá caballo jín tēe jā ní nchósó tí. De suni caji nū cūhu ndacá cā nchiví, cúu nchiví sátiñú cuenta maá jín mozo jā ní jeen nchiví, cúu nchiví cūñáhnú jín nchiví jāa nduú, ncachí ángel.

¹⁹ Nūcuán de nī jini nī maá quiti xēen jín ndacá rey ñayiví jín cuāhā soldado dē. De nī ncutútú dē jā canāá dē jín maá Yāa jā yósō caballo jín ndá ángel yā.

²⁰ De nī ntiin ndá yā quiti xēen cuāhān tí preso jín maá tēe nī nacani tūhun stáhví jā ní nsáhá ndacá tiñú ñáhnú nī jini jínúu quiti xēen. Chi jín tiñú ñáhnú ñūcuán cúu jā ní stáhví dē ndacá nchiví jā ní jēhe tūhun cundiso tuní quiti xēen, jín jā ní nchēñúhún imagen tí. De quiti xēen jín tēe nī nacani tūhun stáhví, tēcú nduú, de nī squéne yā nū lago ñuhún jā cáyú jín azufre.

²¹ De jín espada jā quée yuhú Yāa jā yósō caballo nī jihí ndacá soldado quiti xēen. De ndacá quiti jā ndáva nū táchi nī ndahá chíjin tí nī nchají tí cūhu ndá dē.

20

Sīquí mil cuiyā

¹ De nī jini nī jā ní ncuun iin ángel ichi andiví. De née yā ndacáa jā nūne maá yaví cūnū ndasí. De suni née yā iin cadena cáhnú.

² De nī ntiin yā maá cōō cáhnú jā iyó jondē janahán ndasí, de nání tí táchi cūñáhnú jín Satanás. De nī juhni yā jā cunuhní mil cuiyā.

³ De nī squéne yā iní yaví cūnū ndasí. De nī jasí vāha yā, de nī nsáhá cutú yā yuhú yaví, tácuu mā stáhví cā ñūcuán nchiví ndacá nación, chí jondē tá jinu mil cuiyā. De jā yāha mil cuiyā, sá de cánuu jā ndají caca nuu jacú cā tiempo.

⁴ De nī jini nī ndacá mesa nū tātúní, de ñūcuán ndéé ndacá nchiví jā ní nīhín tiñú jí jā sáhá ndāa jí tiñú. De suni nī jini nī áno ndacá nchiví jā ní jehndē ndá xīnī jí sīquí jā ní nacani jí tūhun Jesús jín tūhun Yāa Dios. De nduú ní nchíñúhún jí quiti xēen jín imagen tí, de nī nduú ní jēhe jí tūhun jā cundee tuní tí teén jí á ndahá jí. De nī jini nī jā ní natecú jí de nī ndacu jí tiñú jín Cristo mil cuiyā.

⁵ Yáhá cúu ndá ndiyi jā natecú xihna cā. De ndá cā ndiyi, nduú ní natecú jí, chí jondē jinu mil cuiyā.

⁶ De nācā ndetú ndacá nchiví ndoo áno jā natecú xihna cā. Chi mā cúu cuiti jí vuelta ūū. De cuu jí sūtú nū Yāa Dios jín nū Cristo, de tatúní jí jín yā mil cuiyā.

⁷ De tá jinu mil cuiyā, de ndājí Satanás de quee nū yindasí.

⁸ De stáhví tucu nchiví ndacá nación ní cáhnú ñayiví. De stáhví nchiví ñuú Gog jín Magog. De sáhá jā ndutútú ndacá soldado ñuú ñūcuán jā canāá dē. De coo cuāhā ndasí dē tá cúu ñútín yuhú mar.

⁹ De cūtē nuu dē quihín dē ní cáhnú ñayiví. De cuicó nduú dē nū ndéé ndá nchiví maá Yāa Dios, jín ciudad jā mānī yā jín. De Yāa Dios chí scūun yā ñuhún ichi andiví, de cáyú ndihí dē.

¹⁰ De táchi cūñáhnú jā ní stáhví ndacá nchiví ñūcuán, chí squéne yā quihín nū lago ñuhún jā cáyú jín azufre. De ñūcuán chí jā ní squéne yā quiti xēen jín tēe nī nacani tūhun stáhví. De ñūcuán ndoho nduú ñuú ní cání cuití.

Jā sáhá ndāa yā tiñú nū mesa cutjín

¹¹ Nūcuán de nī jini nī iin mesa cutjín cūñáhnú, de ndéé maá Yāa tātúní. De ñayiví jín andiví ní ndoñúhún cuāhān jā ní ndehé yā nū, chí nduú cā ní ncúu coo nū yā.

¹² De nī jini nī ndacá ndiyi, jā ní ncuñáhnú jín jāa nduú ní ncuñáhnú, iní ndá nū Yāa Dios. De nī nsáhá yā jā nūne ndacá libro, de suni ní nūne incá libro jā yósō síví nchiví jā cutecú ní cání. De nī nsáhá ndāa yā sīquí ndacá ndiyi, tú nāsa tiñú ní nsáhá jí jā yósō nū ndacá libro ñūcuán.

¹³ De nī nquee ndacá ndiyi jā ní jihí nū mar. De suni ní nquee ndacá ndiyi jā ní jihí, jā iyó jí lugar nū iyó áno ndiyi. De nī nsáhá ndāa yā sīquí, tú nāsa ní nsáhá iin iin jí.

¹⁴ Nūcuán de cuēhē jáhní nchiví jín lugar nū iyó áno ndiyi, ní snáa yā ní squéne yā cuāhān nū lago ñuhún. De jā ndoho nchiví nū lago ñuhún, suu cúu jā cuú jí vuelta ūū.

¹⁵ De ñūcuán ní squéne yā ndá nchiví nehén jāa nduú yósō síví jí nū libro jā yósō síví nchiví jā cutecú ní cání.

21

Andiví jée jín ñayiví jée

¹ Nūcuán de nī jini nī andiví jée jín ñayiví jée. Chi andiví jín ñayiví xihna ñuhún ní naá. De suni nduú cā mar.

² De nduhú Juan, nī jini nī ciudad í jā cúu Jerusalén jée. De nī ncuun vājí ichi andiví nū ndéé Yāa Dios. De luu ndasí cáá tá cúu iin ñahan jā ní nsáhá tūha ña maá ña ní ncuutú ña jā tandahá ña jín yí ña.

³ De nī jini nī iin tūhun jā ní ncāhān jee ichi andiví: Cūndehé, chí mitan de ndéé Yāa Dios máhú nchiví. De cundee yā jín ndá jí, de cuu jí nchiví maá yā. De maá yā cundee yā jín jí cā cúu yā Yāa Dios jí.

⁴ De nacuahā yā ntenúū ndá ji. De mā cúu cā nchivī, nī mā cuacū cā ji, nī mā cúcuécā cā inī ji, nī mā jātú cā ji. Chi ja nī nchāha ndācā tūndóhó jā nī iyo, cáchī.

⁵ ņúcuán de nī ncāhān maá Yāa jā ndéē nūū mesa: Cūndéhé, chí nasāhá jeé nī ndācā jā iyo, ncachī yā. De suni nī ncāhān yā: Tee nú tūhun yāhá. Chi ndācā tūhun yāhá cúu jā jīnī ndija nú jā ndāa cúu.

⁶ De nī ncāhān cā yā: Ja nī jīnu. Maá nī cúu tá cúu letra A jā xīhna ņúhún jīn letra Z jā sándihí, chí maá nī nī squjéhé ndihi de maá nī sínu. De ndācā nchivī jā yíchī, súcuán-ni cuāha nī ndute jā quéne coho ji jā cutecū ji ní cání.

⁷ Ndācā nchivī jā cundeé sīquī jānehén, nīhīn jā ndācā yāhá cuu táhvi ji. De cuu nī Yāa Dios ji, de cuu ji sehe nī.

⁸ De ndācā nchivī jā yúhú cundoho sīquī tūhun nī, jīn nchivī jāa nduú cándija, jīn nchivī sáhá tíñu néhén, jīn nchivī jáhni ndiyi, jīn nchivī jica ndiī, jīn nchivī sáhá tási, jīn nchivī chíñúhún idolo, jīn ndācā nchivī stáhvi, nchivī ņúcuán chí quívi ndá ji lago ņuhún jā cáyú jīn azufre. De ņúcuán cúu jā cuū ji vuelta úū.

Jerusalénjee

⁹ ņúcuán de nī nquiji iin táhān ndihúja ángel jā nī nee ndihúja cōhō jā nī ņuhun chítu ndihúja tūndóhó jā sándihí. De nī ncāhān yā jīn nī: Nehén de ná stéhén nī nūū nū ņahan jā tandāhá cuu ņa ņasihí Yāa cúu Ticāchí, ncachī yā.

¹⁰ De nī nsāhá cā Espíritu Santo jā nī stéhén cā nūū nī, de ángel ņúcuán nī jeca yā nduhú cuāhān yā jīn nī xīnī iin yucu cáhnú súcún. De nī stéhén yā nūū nī maá ciudad ī cūñáhnú jā cúu Jerusalén, de nī ncuun vāji jondé andivī nūū ndéē Yāa Dios.

¹¹ De jéndutē ndasī ciudad ņúcuán tá cúu nūū jéndutē Yāa Dios. De xīñú tá cúu nūū xīñú iin yūū luu jā ndéē yāhvi ndasí, tá cúu yūū cuījín jā ndéē nihni modo vidrio.

¹² De yuhú ciudad nī jicó nduū iin jā cáhnú súcún jā ndasī ciudad. De iyo úxi úū vihé. De ndācā vihé íñi iin ángel yā. De ndācā vihé ndéē sívi ndihúxi úū tatá Israel.

¹³ De lado nūū quēnda ncandī iyo ūni vihé. De lado norte suni iyo ūni vihé. De lado sur suni iyo ūni vihé. De lado nūū quēncandī suni iyo ūni vihé.

¹⁴ De iyo úxi úū yūū nāhnú jā cúu cimientomaá jā ndasī ciudad. De ndācā yūū ndéē sívi ndihúxi úū apóstol maá Yāa cúu Ticāchí.

¹⁵ De ángel jā nī ncāhān jīn nī, née yā iin metro oro jā chicuāhá yā ciudad jīn ndá vihé jīn maá jā ndasī ciudad.

¹⁶ De ciudad chí iin medida-ni cúu ndicúmi lado. Chí jā cání jīn jā jítē, inuú-ni cúu. De ángel nī nchicuāhá yā ciudad jīn medida ņúcuán. De née úū mil úū ciento

kilómetro jā iin iin lado. De inuú-ni medida jā cání, jā súcún, jīn jā jítē.

¹⁷ De suni nī nchicuāhá yā maá jā ndasī ciudad, de née ūni xico cūmi metro jā súcún. De medida jā jétíñú nchivī, suni jétíñú ángel ņúcuán.

¹⁸ De maá jā ndasī ciudad nī ncuvāha jīn yūū cuījín ndéē nihni. De ndinuhun oro cúu ciudad, de cáa tá cáa vidrio jā ndéē nihni.

¹⁹ De ndācā yūū jā cúu cimientomaá jā ndasī ciudad, nī ncucutú jīn ndinuū yūū luu jā ndéē yāhvi. Yūū xīhna ņúhún cúu yūū cuījín ndéē nihni. De jā úū cúu yūū ndéē xīñú. De jā ūni cúu yūū pinto. De jā cūmi cúu yūū cuíi xīñú.

²⁰ De jā úhún cúu yūū pinto jā ņúhún raya. De jā íñu cúu yūū cuāhá pinto. De jā úja cúu yūū cuāán ndéē nihni. De jā únā cúu yūū cuíi ndéē. De jā íin cúu yūū cuāán xīñú. De jā úxi cúu yūū cuíi cuījín. De jā úxi iin cúu yūū cuāhá cuāán. De jā úxi úū cúu yūū ndihí xīñú.

²¹ De ndihúxi úū vihé ņúcuán cúu úxi úū perla jā ndéē yāhvi. De iin iin vihé cúu iin iin perla. De ndinuhun oro cúu calle cáhnú ciudad, de ndéē nihni tá cáa vidrio.

²² De nduú nā templo ní jīnī nī inī ciudad, chí ní cáhnú ciudad iyo maá Jētoho ō, Yāa jā tíin ndihi poder, jīn Yāa cúu Ticāchí.

²³ De nduú jīnī ņúhún jā cutūu ncandī jīn yōō. Chí jā jéndutē maá Yāa Dios cúu jā cutūu. De maá Yāa cúu Ticāchí, cúu yā luz inī ciudad ņúcuán.

²⁴ De nchivī ndācā nación ņayivī jā ní scácu yā, caca ji nūū luz jā stūu ciudad ņúcuán nūū ji. De ndācā rey ņayivī quiji ndá dē ciudad jīn ndācā jā stéhén jā cūñáhnú dē.

²⁵ De ndācā vihé ciudad má cūndasī cuiti nduú, de nduú nā jacuāa coo.

²⁶ De inī ciudad quiji nchivī cūñáhnú ndācā nación, quiji ji jīn ndācā jā stéhén jā cūñáhnú ji.

²⁷ De mā quívi cuiti nī iin jā tēhén. De nī mā quívi nchivī jā sáhá tíñu néhén jīn jā stáhvi. Chí quívi maá-ni nchivī jā yósó sívi ji nūū libro jā yósó sívi nchivī cutecū ní cání, jā névāha Yāa cúu Ticāchí.

22

¹ ņúcuán de ángel yā nī stéhén yā nūū nī iin yūte jā iyo ndoo. De ndute ņúcuán sáhá jā cutecū ō ní cání. De ndéē nihni tá cúu vidrio, de quéne nūū mesa nūū tátūni Yāa Dios jīn Yāa cúu Ticāchí.

² De jica yūte sava māññú calle cáhnú ciudad ņúcuán. De nduú lado yuhú yūte íñi ņutun jā cutecū ō ní cání sáhá. De ņutun ņúcuán jéhe jāvíxi úxi úū vuelta jā iin cuiyā, chí ndācā yōō cúun jāvíxi. De ndahá yúcu tú cúu tátān jā ndúvāha nchivī ndācā nación.

³ De ndācā jā ní stánú táhvi yā, mā cóo inī ciudad ņúcuán. De inī ciudad cuíñi

maá mesa nūū tátunī Yāā Dios jín Yāā cúu Ticāhí. De nchiví cándija já cúu ji mozo yā, chiñúhún ji yā.

⁴ De cuní ji nūū yā, de cundeē sívī yā teēn ji.

⁵ De mā cōō cā jacuāā ciudad űúcuán. De nchiví já ndéē űúcuán nduú cā jínī űúhún ji já stúu lámpara nūū ji, ní já stúu ncandí. Chi já jéndutē maá Jētoho ō Yāā Dios cúu já cútūu nūū ji. De ndacu ji tiñu ní cání cuití.

Jā cuācuñatin nenda Cristo

⁶ űúcuán de ní ncāhān ángel jín ní: Ndacá tūhun yáhá cúu já jíní ndija nú já tūhun ndāā cúu. De Jētoho ō Yāā Dios, maá yā sáhá jín ndá tēe nácani tūhun yā, já jín Espiritu yā nácani ndá dē. De suu maá yā ní ntají ángel yā tácuá stéhēn nūū nchiví cúu mozo yā ndacá tiñu já ñamā coo.

⁷ Ñamā ndiji ní, cáhí yā. De nācā ndetū nchiví já tēe sōho tūhun Yāā Dios já yósō nūū tutū yáhá.

⁸ De nduhū Juan, ní jini ní ndacá tūhun yáhá, de ní jini ní ndacá tiñu yáhá. De tá ní jini jín sōho ní de ní jini jínūū ní, űúcuán de ní jēcuñí jiti ní nūū jéhē maá ángel já ní stéhēn ndacá tiñu yáhá nūū ní, já chiñúhún ní yā nícu.

⁹ Sochi ní ncāhān ángel jín ní: Mā sáhá nú súcuán. Chi nduhū suni mozo Yāā Dios cúu ní, tá cúu nūū cúu maá nú jín ndá hermano nú já nácani tūhun yā, jín ndihi nchiví já jétáhvi tūhun já yósō nūū tutū yáhá. Sa nūū maá Yāā Dios chiñúhún nú, ncachí yā.

¹⁰ De ní ncāhān cā ángel jín ní: Mā chíyuhū nú ndacá tūhun Yāā Dios já yósō nūū tutū yáhá, chí ja cuācuñatin tiempo já quee ndāā ndihi.

¹¹ De nchiví já sáhá tiñu néhén, ná sáhá cā ji tiñu néhén. De nchiví já íyó téhén ánō, ná quéndōo ji súcuán. De sa nchiví já sáhá tiñu ndāā, ná sáhá cā ji tiñu ndāā. De nchiví já íyó ndoo ánō, ná cóo ndoo cā ji súcuán, ncachí ángel.

¹² Jándāā já ñamā ndiji ní, cáhí Jesús. De quiji ní jín táhvi já cuāha ní nūū iin iin nchiví, tú nāsa tiñu ní nsáhá ji.

¹³ Maá ní cúu tá cúu letra A já xíhna űúhún jín letra Z já sándihí, chí íyó ní jondē já xíhna űúhún de coo ní ní cání.

¹⁴ Nācā ndetū nchiví já jéhe ji tūhun ndundoo ánō ji tá cúu nūū ndúndoo sahma ji. Chi cuu cají ji jāvixí űutun já sáhá já cutecū ji ní cání, de cuu quívi ji viéhé ciudad ī űúcuán.

¹⁵ De ichi fuera ciudad coo nchiví já sáhá tiñu néhén, jín nchiví sáhá tásí, jín nchiví jica ndí, jín nchiví jáhni ndiyi, jín nchiví chíñúhún ídolo, jín ndá nchiví já cúsí iní stáhvi táhán.

¹⁶ Maá ní já cúu Jesús, ní ntají ní ángel ní tácuá cachí tūhun yā ndacá tūhun yáhá nūū ndá grupo nchiví cándija. De maá ní ní nsáhá já ní íyo rey David, de ní ncacu ní nūū tatá David. De cúu ní tá cúu lucero já jéndutē já quéndā túu, ncachí yā.

¹⁷ De maá Espiritu Santo jín ndá nchiví Yāā Dios já cúu ji tá cúu ñahan tándāhá jín Yāā cúu Ticāhí, cáhān ndá: Nehēn, quívi ndá nú ndahá yā. De ndacá nchiví já níni, suni ná cáhān ji: Nehēn, quívi ndá nú ndahá yā. De ndacá nchiví já yíhí já cúni ji coho ji, ná quívi ji ndahá yā, de súcuán-ni ná cóho ji ndute já cutecū ji ní cání sáhá.

¹⁸ De ndacá nchiví já jini tūhun Yāā Dios já yósō nūū tutū yáhá, cáhān níhin ní jín ji: Tú ní iin nchiví chisó cā ji nūū tūhun já cáhān tutū yáhá, de Yāā Dios suni chisó cā yā tūndóhó já cáhān nūū tutū yáhá, cundoho ji.

¹⁹ De tú ní nchiví candeē ji jacú tūhun já cáhān tutū yáhá, de Yāā Dios candeē yā táhvi ji já yósō nūū libro já yósō sívī nchiví cutecū ní cání, de mā níhin ji táhvi ji iní ciudad ī űúcuán. De tutū yáhá cúu já cáhān síquī ndacá űúcuán.

²⁰ De Yāā já ní ncāhān ndacá tūhun yáhá, suha cáhān yā: Jándāā já ndiji ñamā ní, cáhí yā. Amén. Súcuán ná cóo. Jētoho sá Jesús, jícān táhvi sá já ndiji ñamā ní.

²¹ De űúhún iní ní já Jētoho ō Jesucristo ná sáhá cā yā já váha ndá ndóhó. Amén.